

FUNDACIÓ NOGUERA

Textos i Documents

**Els pergamins
documentals
de l'Arxiu Històric
de Protocols de
Barcelona
1142-1500**

*Edició a cura de
Vicenç Ruiz Gómez*

*Elaboració dels índexs
Jordi Tor i Azorín*

Barcelona, 2014

ELS PERGAMINS DOCUMENTALS
DE L'ARXIU HISTÒRIC DE PROTOCOLS
DE BARCELONA
1142-1500

FUNDACIÓ NOGUERA

---

www.fundacionoguera.com

Col·lecció Textos i Documents

Director tècnic: Josep Maria SANS I TRAVÉ

FUNDACIÓ NOGUERA

TEXTOS I DOCUMENTS, 55

Els pergamins documentals
de l'Arxiu Històric
de Protocols de Barcelona
1142-1500

Edició a cura de
VICENÇ RUIZ GÓMEZ

Elaboració dels índexs
JORDI TOR I AZORÍN

BARCELONA, 2014

© Vicenç Ruiz Gómez, 2014

Edita: Pagès Editors, SL

Sant Salvador, 8 — 25005 Lleida

editorial@pageseditors.cat

www.pageseditors.cat

Primera edició: juliol de 2014

ISBN: 978-84-9975-511-3

DL L 923-2014

Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, SL

www.bobala.cat

Sumari

Presentació	7
Introducció	11
Estudi arxivístic i diplomàtic	13
Història dels productors	15
Els marquesos d'Aguilar	15
Els notaris barcelonins	18
Història arxivística	20
La Rúbrica i l'Espèculo	21
L'Índice	28
La sèrie A	29
El nou catàleg	31
Tradició documental	33
Cèdules, <i>notulae</i> i esborranys	33
Originals	36
Originals múltiples	40
Originals cancel·lats	43
Refaccions: reparacions i renovacions	45
Traslats	50
Còpies inserides	51
Còpia simple	52
Falsos	53
Tipologia documental	58
L'estil de redacció	69
L'escriptura dels documents	76

Bibliografia	78
Catàleg	85
Presentació dels documents: criteris metodològics	87
Relació bibliogràfica	88
Documents	91
Índex	515
Criteris metodològics	517
Índex onomàstic	519
Índex de notaris i escrivans	599

Presentació

L'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, dependent del Col·legi de Notaris de Catalunya i inserit dins el Sistema d'Arxius de Catalunya, compta amb una documentació d'una gran riquesa, atesa la secular i forta inserció de la institució notarial productora dins el tram social del país i l'àmplia diversitat d'actuacions que ha exercit el notari en el desplegament de la seva funció de fedatari públic. Aquesta riquesa d'un dels més significats fons notariaus del món ha estat i és prou ben coneguda, valorada i difosa, i se centra especialment en les extraordinàries sèries de registres notariaus i protocols. Però, més enllà dels llibres notariaus, que es conserven des del final del segle XIII amb notable continuïtat i que es troben en una fase molt avançada de revisió quant a la seva descripció arxivística, i a més d'altres fons menors, cal tenir present que l'arxiu compta també amb una notable col·lecció de pergamins, de la qual ens plau presentar ara el primer volum del seu catàleg.

En efecte, l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona té entre els seus fons una secció o col·lecció de pergamins formada per unes mil set-centes unitats, des de 1142 fins a 1701 i d'origen inicialment divers. Tanmateix, la seva provenença es deu en essència a dos productors prou ben definits, tal com s'explica amb detall a la introducció. D'una banda, el mateix notariat barceloní, és a dir, aquells pergamins vinculats als protocols i relacionats amb la gènesi i el procés de redacció de l'instrument notarial o que senzillament actuaven de suport. I, de l'altra, la nissaga dels marquesos d'Aguilar, el darrer administrador general dels quals a

Catalunya fou el notari barceloní Lluís Gonzaga Pallós. Precisament, fou ell qui exercí de notari arxiver en el moment posterior a la promulgació de la Llei del notariat de 1862 i del Decret llei d'organització dels arxius notariais de 1869, i qui s'encarregà de la concentració dels protocols i de la conformació de l'Arxiu General del Districte de Barcelona en els anys setanta i començament dels vuitanta del segle XIX.

Talment com la secció de protocols, la de pergamins ha estat en el decurs dels anys objecte de diverses actuacions arxivístiques, que també s'expliquen amb precisió i rigor a la introducció, a l'apartat d'història arxivística. Com a resultat d'aquestes intervencions, en els darrers decennis s'havien constituït dues sèries factícies, l'A i la B. Tanmateix, un cop analitzat el seu contingut i el rerefons arxivístic d'una i altra, hom decidí recentment unificar en una sola sèrie tot el conjunt de la col·lecció de pergamins, amb la finalitat de facilitar l'accés i la consulta per part dels usuaris. Alhora, es procedí a identificar, per primer cop i de manera sistemàtica, la provenença de cadascun.

El primer resultat d'aquesta tasca, que té i ha de seguir tenint continuïtat fins a la seva compleció, és el present primer volum del catàleg, que inclou els pergamins corresponents a l'edat mitjana, concretament els compresos entre 1142 i 1500. Es tracta, en conjunt, de set-cents cinquanta-vuit documents que corresponen a un total de set-cents trenta-quatre pergamins. Tanmateix, cal notar que el catàleg, realitzat amb màxima cura i rigor, amb extensos registres i una completa taula de tradició, supera el contingut descriptiu, ja que es precedeix d'un estudi arxivístic i diplomàtic profund. En aquesta introducció, d'una banda, s'analitza la història dels productors i la història arxivística de la col·lecció des dels primers instruments descriptius. I, de l'altra, es fa una atenció especial a la tradició documental i es presenta també la tipologia, l'estil de redacció i l'escriptura dels documents.

Així, el catàleg ofereix una varietat no gens usual d'estadis de tradició documental de l'instrument notarial, com són esborranys, *notulae* en pergami, originals cancel·lats, com també una notable diversitat geogràfica i tipològica, quelcom que pot facilitar la realització d'estudis comparatius en el marc d'una sola col·lecció. Finalment, el catàleg s'acompanya d'uns treballats índexs de noms, primer de llocs, persones i institucions, i després de notaris i escriptors.

La present actuació arxivística sobre la secció de pergamins s'ha de completar amb l'edició del segon volum del catàleg, que inclourà els documents dels segles XVI i XVII i del qual ja s'han iniciat les primeres tasques de preparació dels originals. I, encara, aprofitant les enormes possibilitats que ofereixen les noves tecnologies per a la gestió del patrimoni històric documental, un cop descrita la col·lecció, seria convenient cloure aquest tractament arxivístic amb la seva digitalització. Això permetria la seva difusió a través d'Internet, bo i completant l'arxiu digital del protocol medieval que ja s'ha generat i que es troba, actualment, en fase d'implementació i explotació.

Estem segurs que aquest nou instrument descriptiu de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, que completa els volums ja editats de l'inventari de protocols, esdevindrà d'una enorme utilitat per als nombrosos investigadors que diàriament el visiten i els facilitarà les seves recerques. I que, a més de difondre els fons de l'arxiu i d'impulsar la investigació històrica, contribuirà també a un millor coneixement de la institució productora, el notariat català, que amb l'exercici de la seva funció fedatària ha generat secularment una documentació d'una gran varietat i, per tant, d'un aprofitament interdisciplinari.

Per això, és de justícia manifestar gratitud envers els qui han fet possible que aquest nou instrument de treball, i alhora per ell mateix de recerca, vegi la llum. D'una banda, la Fundació Noguera, a través de la qual l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona ha pogut donar sortida a moltes de les seves iniciatives i projectes i que ara, de bell nou, ha volgut acollir aquest catàleg en una de les seves col·leccions. I, de l'altra, els companys de l'arxiu que han tingut cura de l'edició, concretament el Vicenç Ruiz, autor del catàleg i del rigorós estudi arxivístic i diplomàtic previ, i el Jordi Tor, que ha assumit la sempre feixuga tasca de confecció dels índexs.

Laureà PAGAROLAS I SABATÉ

Arxiu Històric de Protocols de Barcelona

Introducció

La individualització dins l'àmbit físic, però sobretot intel·lectual, dels documents en pergami per raó del seu suport ha estat una pràctica tradicional a l'hora de tractar els fons històrics. La desaparició, entre finals del segle XVIII i mitjan XIX, de les institucions que havien generat els grans dipòsits arxivístics de què els novells estats liberals s'havien d'encarregar féu prevaldre un tipus d'aproximació estrictament cultural de l'arxivística, ja que el valor juridicoadministratiu dels documents havia deixat de prevaldre sobre l'històric. Si a això hi afegim l'atenció preeminent de la qual els pergamins havien estat objecte per part de diplomates i paleògrafs des de les *bella diplomatica* del segle XVII, és comprensible el fet que els arxiviers del XIX veiessin en les col·leccions de pergamins un útil mètode de classificació i ordenació per accedir al coneixement històric i preservar el que llavors començava a entendre's com a patrimoni cultural nacional.

Aquesta pràctica, que té un clar equivalent en la coetània arqueologia, l'únic objectiu de la qual era la recollida de peces considerades valuoses sense tenir en compte el seu significat dins el context global del jaciment on eren localitzades, continuà —contràriament amb el que succeï amb l'arqueologia (!)— durant la major part del segle XX. Així, trobem als arxius innumerables col·leccions de pergamins que procedeixen de la resta de fons que hi són custodiats, però que han estat tractats al marge dels lligalls, llibres i d'altres *papers* amb els quals mantenen l'axiomàtic vincle arxivístic. És per això que, almenys avui dia, l'ideal en el moment d'afrontar la catalogació d'aquestes col·leccions seria poder vincular, si més no intel·lectualment, els pergamins documentals als fons d'on provenen.

És, precisament, el que hem intentat dur a terme en el marc d'aquest treball. Així, ultra l'obligat conjunt de registres i índexs mitjançant els quals es descriu en tot catàleg de pergamins llur contingut, no hem volgut menystenir l'estudi de les principals províncies dels documents, així com el de la seva història arxivística. Tampoc la perspectiva diplomàtica no ha estat bandejada i, en concret, hem dedicat una atenció especial a la tradició documental. També oferim, si bé de manera succinta, la tipologia documental dels pergamins que integren la col·lecció, bo i prenent com a referència el sistema documental notarial en què foren generats i no pas l'habitual llista alfabètica de tipus. Així, hem cregut més escaient, tractant-se a més a més d'un instrument de descripció de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, contextualitzar les formes diplomàtiques en què es plasmaren els diversos negocis jurídics d'acord amb els preceptes fixats per l'*ars notariae*, és a dir, pel mateix marc normatiu i tècnic que els generà. Els últims apartats els dediquem a l'estil de redacció dels instruments i al tipus d'escriptura emprada pels fedataris.

Aprofitem, també, aquests breus mots que preludeu l'estudi introductor i per agrair la col·laboració que, arran de diverses consultes per part nostra, hem rebut d'Isabel Companys, de l'Arxiu Històric de Tarragona, d'Andreu Galera, de l'Arxiu Històric Municipal de Cardona, de Xavier Puigvert, de l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa, de Santi Soler, de l'Arxiu Històric de Girona, i de Jaume Riera, qui ha estat durant tants anys arxiver de l'ACA. Fora de l'àmbit català, volem agrair la solució de dubtes concrets a la Dra. Luisa Pardo, sobre dos documents notariaus closos a Medina de Rioseco, i a la Dra. Maria Neglia, de l'Archivio di Stato di Palermo, per la identificació del fedatari del document notarial que hem conservat atorgat a la capital siciliana. No oblidem, tampoc, els agraïments per als companys més propers: Montse Gómez, Lluïsa Cases i Laureà Pagarolas, qui, com a director tècnic de l'AHPB, ha propiciat aquest treball. Òbviament, *ça va de soi*, les mancances i errades que hom pugui detectar són del tot pròpies.

Finalment, l'últim i obligat agraïment és per als membres del Patronat de la Fundació Noguera i, en especial, per al seu director de publicacions, Josep Maria Sans i Travé. La publicació d'aquest catàleg és una nova mostra de la tradicional col·laboració mantinguda amb el Col·legi de Notaris de Catalunya a l'hora de publicar els instruments de descripció de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona.

ESTUDI ARXIVÍSTIC I DIPLOMÀTIC

HISTÒRIA DELS PRODUCTORS

El conjunt de pergamins que presentem té dues províncies ben definides. D'una banda, el fons patrimonial dels marquesos d'Aguilar i, de l'altra, el notariat barceloní. En darrera instància, tanmateix, és l'activitat generada pels notaris del districte de Barcelona que explica també la conservació del fons dels marquesos d'Aguilar a l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, ja que des de mitjan segle XIX fou un notari barceloní, Lluís Gonzaga Pallós, l'encarregat d'administrar el seu patrimoni. Vegem-ho amb més deteniment.

Els marquesos d'Aguilar

El 26 de juny de 1620, Josep de Margarit i de Biure prenia com a esposa la seva cosina en tercer grau, Maria de Biure i de Cardona.¹ Amb aquest matrimoni es produïa la unió d'un considerable patrimoni nobiliari que s'estenia per bona part del Principat, des de l'Empordà a la Conca de Barberà, passant per la Selva, el Berguedà, el Bages i la Segarra. Així, la casa dels Biure havia anat concentrant els llegats de diverses nissagues com els Vallverd, els Armengol i els Cervelló (amb dominis centrats a la Catalunya Nova) i, a partir de la unió amb els

---

1. En aquest apartat seguim, si no s'especifica altrament, el complet estudi genealògic dels marquesos d'Aguilar i dels seus antecessors a la baronia de Vallespinosa fet per Carbonell (2002: 21-69). A aquest, cal afegir més recentment l'extensa obra dedicada als Margarit de Castell d'Empordà feta per Güell (2011). Per a la figura concreta de Josep de Margarit, però, cal no oblidar l'aportació de Serrano (1988). Ens estalviem, així, nombroses cites documentals i bibliogràfiques que hom pot trobar referenciades en aquests treballs.

Argençola als anys trenta del segle xv, s'hi afegiren els dominis que la família burgesa dels Soler, de Cardona, consolidà entre els segles xiii i xiv, a les comarques del Bages i del Berguedà.

Per la seva banda, la casa dels Margarit centrava el seu patrimoni a les comarques gironines, format pels dominis provinents de famílies com els Gallard, d'Amer, i els Vern, de Girona, amb els qui emparentaren a la darrerria del segle xv. A més, es pactava un canvi en l'ordre dels cognoms, de forma que el de Biure passava a ser-ne el primer: "que lo dit senyor don Joseph de assí al devant se haja de dir, nomenar y firmar don Joseph de Biure y de Margarit y tenir nom y armes de Biure y de Margarit, y lo que li succehirà en sa universal heretat y béns [...] haja de tenir e o de continuar lo nom y armes de Biure \en primer lloch/ y, si no-u fa, encontinent la dita universal heretat y béns passe y transferesca al immediat successor".

Tot i que l'esmentat Josep acostumà a mantenir la prevalença del cognom Margarit, i és així com la historiografia s'hi ha referit (Serrano 1988), els seus descendents sí que intercanviaren l'ordre. El primogènit i hereu universal, Jaume de Biure i Margarit, s'esposà amb Marianna de Castillon l'any 1671, a Narbona. Mentre que Joan de Biure i de Margarit, qui finalment esdevindria hereu universal a partir de 1686 arran d'un acord amb el seu germà Jaume, rebent així el títol de marquès d'Aguilar (concedit a Josep de Margarit pel rei francès Lluís XIV),² es casà l'any 1675 amb Rafaela de Negrell i de Bas, qui aportà el patrimoni de la casa de Cruïlles i Santapau.

Joan de Biure, contràriament al seu pare, optà clarament per la reconciliació amb els Àustria, fins al punt que arribà a actuar com a procurador general del rei a Catalunya.³ L'any 1696, Joan de Biure féu testament nomenant hereu universal el seu fill primogènit Jaume de Biure i Margarit, qui morí sense descendència el 1700 un any abans que el seu pare. D'acord amb els capítols matrimonials de 1675, en cas que restessin dos fills mascles com a possibles hereus, aquests dividrien el patrimoni familiar, essent el primogènit qui escollís quina casa quedar-se. Efectivament, mitjançant concòrdia de 1719, els germans Joan i Domènec acordaren la partició del patrimoni familiar. Joan passaria a ser el nou marquès d'Aguilar, quedant-se amb la casa de Cruïlles i Santapau, mentre que Domènec heretaria la casa de Biure

2. L'any 1648 ja ostenta aquest títol (Güell 2011: 339). També l'any 1650, juntament amb el de marquès d'Aitona i vescomte de Cabrera i Bas: ACA, Reial Audiència, Plets civils, 20760.

3. ACA, Reial Audiència, Plets civils, 27974. Es tracta d'un procés, de l'any 1698, contra l'abadia de Santa Clara de Tarragona.

i Margarit.⁴ Tanmateix, la mort de Joan, solter i sense descendència, convertí el seu germà Domènec en el nou marquès d'Aguilar. La filla d'aquest, Joana, es casà l'any 1754 amb Pierre Ignace de Bon. A partir d'aquest moment, els hereus de l'antiga nissaga catalana comencen a emparentar-se amb famílies franceses, de manera que els cognoms Biure, Margarit, Cruïlles i Santapau desapareixen en benefici del cognom de Bon (Melcior de Bon, serà el següent marquès d'Aguilar) i Delacroix (Jean Aymar Delacroix, és l'últim marquès que hem documentat, fill de Charles Delacroix i de la filla de Melcior, Zoë Gasparine Polycarpe de Bon).

Tot i això, no es pot dir que els vincles econòmics i culturals amb el seu passat català desapareguessin. Assentats primer a Perpinyà i després a Tolosa, els marquesos d'Aguilar van recórrer a administradors barcelonins per gestionar el seu patrimoni a Catalunya al llarg dels segles XVIII i XIX (vegeu apartat dedicat a la història arxivística del fons). Fins i tot, arran de la Revolució Francesa, Melcior de Bon i la seva esposa hagueren d'exiliar-se a Barcelona. Melcior de Bon, a més, demostrà el seu interès per la literatura catalana i espanyola a través de la seva participació a l'Acadèmia dels Jocs Florals de Tolosa, tingué relació amb poetes tan assenyalats com Carles Aribau i fou nomenat membre de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (Du Mège 1839; Anglade 1928). Tornats a França, comptaren des del 1818 amb Onofre Gispert com a apoderat general per al Principat.

L'any 1843, essent ja marquès d'Aguilar Jean Aymar Delacroix, nét del difunt Melcior, nomenà Joaquim Riera, agent de negocis barceloní, apoderat seu per al principat de Catalunya. Al seu torn, Riera nomenà, l'any 1849, substituït seu Alejandro Galilea, advocat madrileny, perquè "pueda reclamar del gobierno de S.M. la indemnización que como a otro de los partícipes legos tiene derecho el mencionado de su señor principal".⁵ Davant el retard en el cobrament de les indemnitzacions de l'Estat, el marquès d'Aguilar, com tants d'altres nobles, optà per vendre el dret a percebre-les, a canvi d'una quantitat pactada inferior a la que, finalment, l'Estat acabaria satisfent al comprador. En aquest cas, no fou altre que el mateix Galilea i, posteriorment, els seus hereus. Així, l'any 1852 Galilea comprà una part de la indemnització per trenta mil cent cinquanta-nou rals de billó i, l'any 1863, el notari barceloní Lluís

4. També hi trobem resumida part d'aquesta successió en un estudi sobre els senyors de Castell d'Empordà (Marquès 1967).

5. ALPB, Josep Falp, 1849, f. 138r-v. La indemnització a la qual es refereix és la que es devia als nobles laics per l'abolició del delme arran de la llei de 1837 (Millan, Tello, Jover 2006: 61).

Gonzaga Pallós, apoderat general del marquès d'Aguilar des de 1855, venia en nom del seu principal a Ignacio Eznarriaga, com a hereu de Galilea i ja de manera definitiva, el dret sobre la indemnització total per valor de setanta mil rals de billó en moneda d'or, per tal que el marquès pogués “atender a ciertas urgencias de su casa”.⁶ Al mateix document, s'indica que Eznarriaga declarava “recibir de presente los referidos documentos significativos de los diezmos del señor marqués”.

Aquesta referència permet suposar que almenys una part de l'arxiu patrimonial dels marquesos d'Aguilar es trobava en mans del seu apoderat, a Barcelona, ja que la venda es féu sense que Jean Aymar Delacroix es desplaçés a la capital catalana.⁷ Una altra venda, la de Castell d'Empordà, feta l'any 1857 a Gaietà Cruixent pel mateix Lluís Gonzaga Pallós,⁸ confirmaria aquesta suposició, ja que no conservem cap dels documents que sota l'epígraf Castell Empurdà es registren a la Rúbrica,⁹ de manera que el mateix Pallós els devia lliurar conjuntament amb el predi.

L'última notícia que hem pogut localitzar amb relació a l'actuació del notari Pallós com a apoderat del marquès d'Aguilar data del 19 de maig de 1870, quan donà poders a un procurador de l'Audiència de Barcelona i a un altre del Jutjat de Berga, per tal que representessin el marquès.¹⁰ De fet, és també l'última notícia que tenim del marquès d'Aguilar.

Els notaris barcelonins

Els primeres fedataris que clouen els seus instruments com a notaris de Barcelona han estat documentats a la dècada dels vint del

6. AHPB, Josep Falp, 1852, f. 416r; i 1863, f. 131r. El 17 de juny de 1856 Galilea comprà una altra part, la corresponent als delmes de Barcelona, document clos pel mateix notari.

7. Tractem de forma específica la història arxivística d'aquest fons a l'apartat corresponent.

8. AHPB, Lluís G. Pallós, 1857, 3ª part, f. 70r-72r.

9. AHPB, Miscel·lània, *Rúbrica de vârios papers de las casas de Biure, Margarit, Cruïlles y Santapau*, f. 63r-67v. De fet, se n'ha conservat un: la còpia autèntica en un plec de paper en octau del reconeixement del feu de castell d'Empordà fet per Leandre Margarit al comte d'Empúries l'any 1480 (i que porta el número 16). Es troba inserida a la mateixa Rúbrica i, possiblement per això, no acompanyà els restants documents (n'hi ha registats seixanta-un, més els divuit “protocols, manuals y processos originals” també registats provinents del terme). Cal entendre que gràcies a aquest conjunt documental, en mans dels llavors propietaris, la família Boi, es publicà una monografia dedicada als senyors de Castell d'Empordà (Marquès 1967).

10. AHPB, Josep Falp, 1870, f. 432r.

segle XIII (Pérez 1994-1995). Evidentment, en el marc d'aquesta introducció no podem oferir, ni tan sols sintèticament, una història del notariat a Barcelona.¹¹ Només volem recordar que, el 1258, Jaume I prohibí la creació de cap tipus d'escrivania especial a la Ciutat Comtal, de manera que el notariat barceloní s'exercí des de llavors en un marc de lliure competència. Cada notari, per tant, constituïa la seva oficina i generava el seu arxiu. Aquest, un cop cessava el fedatari, era tramès per via hereditària o bé a algun familiar o bé a algun altre notari. Manuals, lligalls i pergamins passaren de generació en generació com qualsevol altre bé patrimonial, tot i que les diferents disposicions normatives denotaven el seu caràcter públic.¹²

Molts d'aquests volums, especialment els registres medievals i també alguns d'època moderna, d'acord amb la pràctica habitual del període, tenien bosses on es guardaven, en pergami o paper, documents relacionats amb el procediment d'assentament i eventual extensió *in mundum* dels negocis jurídics que els clients havien acudit a conformar davant del notari. Bé fossin mostres dels diferents estadis de la gènesi documental de l'*instrumentum*, o bé documents ja complets aportats pels mateixos clients, però que perdien el valor dispositiu o probatori inicial un cop closa la nova escriptura (proccures, àpoques), o, finalment, documents de suport (anuncis de subhastes, comunicacions, manaments del veguer), és indiscutible el vincle orgànic que uns i altres guardaven amb els registres notariais. Des d'un punt de vista arxivístic, per tant, els notaris barcelonins són els productors de bon nombre dels pergamins de la col·lecció que presentem.

Aquest vincle evident, tanmateix, es començà a desdibuixar quan s'inicià la concentració, al final del segle XIX, dels protocols històrics del districte notarial barceloní en un únic arxiu. Després de set segles de tradició de preservació dels fons d'un notari per part del seu notari successor, la creació dels arxius notariais de districte suposà, sens dubte, el trasllat d'una quantitat ingent de manuals, lligalls i piles de documents que van haver de ser pacientment classificats i ordenats. A més, segons Marina Mitjà, a partir de 1869, els seus antics possessors "ante el disgusto de la expropiación, so pretexto de que estaban deteriorados o faltos de valor, separaron la mayor parte de las minutas y

---

11. Una mínima bibliografia, pel que fa a la seva història institucional, ha de comptar amb les obres de Carreras (1909), Duran (1955), Noguera i Madurell (1965) i Günzberg (2004).

12. Només a Catalunya, per exemple, hi trobem referències ben precises als Costums de Tortosa, les Ordinacions de Lleida o, per al cas concret de Barcelona, la Pragmàtica de Jaume II de 1307.

documentos sueltos contenidos en las bolsas de los protocolos” (1944: 87). D’altres pergamins es devien trobar entre els lligalls i els plecs d’escriptures soltes que s’havien anat transmetent i conservant des de l’edat mitjana de manera conjunta amb els manuals.

Finalment, el suport en què aquests documents foren produïts determinà el seu divers tractament arxivístic: mentre que es va mantenir la vinculació dels documents en paper, bé fos als mateixos manuals o bé als lligalls on es trobaven, es procedí a remoure els pergamins, a finals dels seixanta del segle passat, per afegir una nova sèrie dins la col·lecció preexistent a l’arxiu. Amb aquesta actuació, acabà de completar-se la coneguda com a Sèrie A (vegeu apartat corresponent), on també hi trobem molts documents del fons marquès d’Aguilar.

Si, des de la praxi arxivística, aquesta decisió pot ser qüestionada, almenys des del punt de vista diplomàtic permet oferir, com comentàvem abans, una col·lecció de pergamins amb una varietat no gens habitual d’exemples dels diferents moments de la gènesi documental de l’instrument notarial previ a l’extensió del *mundum*, i també de posteriors, com són els originals cancel·lats. Així, hi trobem cèdules, esborranys sense cloure, pergamins amb valor de *notulae* (és a dir, amb la conservació dels quals el notari no havia d’assentar la nota al manual), però també originals cancel·lats, per defectes en el tenor o perquè ja havien perdut el seu valor inicial.

HISTÒRIA ARXIVÍSTICA

En el moment d’iniciar la tasca de catalogació, la col·lecció de pergamins es trobava dividida en dues sèries, A i B, que comptaven amb sengles catàlegs. El primer, per ordre cronològic, i únic publicat fou elaborat per Josep Maria Madurell (1959). Comprenia sis-cents seixanta-quatre registres que, llavors, descrivien l’únic conjunt de pergamins del qual, aparentment, es tenia constància. El segon, en forma de fitxer i d’una versió mecanografiada que compta amb diverses correccions a mà, comprenia mil trenta-cinc pergamins. Si bé no podem precisar amb exactitud el seu procés d’elaboració, cal situar-lo entre mitjan anys seixanta i primers setanta. També hi participà Josep Maria Madurell, en col·laboració amb Maria Teresa Ferrer i Josep Maria Sans. Com que els pergamins d’aquest segon conjunt tenien, segons llavors es cregué, com a data inicial l’any 1005, es decidí nomenar-lo Sèrie A, mentre que els publicats al catàleg de 1959 passaren a formar la Sèrie B.

No van ser aquests, però, els primers arxivers a classificar i descriure bona part dels pergamins que formen l’actual col·lecció. Tres-cents anys abans, els documents que garantien els drets patrimonials

de Josep Maria de Biure i Margarit ja havien estat objecte d'una actuació arxivística integral, de la qual se n'han conservat alguns dels seus instruments de descripció resultants. Precisament, prenent com a fil conductor aquests instruments, intentarem refer la història arxivística d'aquesta col·lecció.

La Rúbrica i l'Espèculo

Abans de la unió entre Josep Margarit i Maria de Biure, és probable que els respectius arxius patrimonials es trobessin als castells de Vallespinosa (dels Biure) i Empordà (dels Margarit), aquests per tal com eren els principals senyorius d'ambdues famílies. A aquests arxius, arran del matrimoni entre Joan de Biure i Rafaela de Negrell el 1675, s'hi afegiren els fons provinents de les cases de Cruïlles i Santapau. Josep Roca i Mas, notari i causídic de Barcelona, autor de l'Espèculo de mitjan segle XVIII, es lamentava que aquest no s'hagués pogut fer "en la forma se requiria per no haver-se volgut donar notícia dels papers hi havia en lo arxiu que en la vila de Perpiñà té la sobredita casa de Margarit".¹³ Efectivament, cal tenir present que Josep de Margarit fugí cap al Rosselló després de la caiguda de Barcelona i, de fet, no tornà a Catalunya. Perpinyà esdevingué el lloc escollit per dipositar, almenys, una part de l'arxiu patrimonial dels marquesos d'Aguilar. Precisament, aquesta part sobre la qual Josep Roca no pogué donar notícia fou objecte d'una actuació arxivística de la qual se n'ha conservat el llibre mestre.¹⁴

El volum, relligat amb coberta de pergami, consta de set quaderns i té cent cinquanta-tres folis. Cal dir que s'ha perdut la coberta posterior i els últims folis conservats es presenten de manera fragmentària. Originalment, devia tenir alguns folis més (7 quaderns × 24 folis = 172 folis), però l'índex mostra com, en tot cas, s'han conservat tots els assentaments fets inicialment per la mà principal. La documentació es classifica a partir de vint-i-set *térms* (*Vallspinosa, Aguilar, Riner, Vallvert, Castlarill*, etc.) identificats per un monograma (AL = Aguilar;

13. ALPB, Miscel·lània, *Espèculo de papers de las casas de Biure, Margarit, Cruïlles y Santapau*, p. 39.

14. ALPB, Miscel·lània, *Rúbrica de vários papers de las casas de Biure, Margarit, Cruïlles y Santapau*. Els documents catalogats a l'Espèculo no coincideixen amb els de la Rúbrica. En general, són documents sobretot dels segles XVI-XVIII, contràriament a la Rúbrica, on predominen els d'època medieval. Malgrat el títol, com tot seguit veurem, només inclouen dominis dels Biure-Margarit i no pas dels Cruïlles-Santapau. Per tot plegat, a banda del tipus d'escriptura emprat per la mà principal (típica del segle XVII i no pas de mitjan segle XVIII), no podem estar d'acord amb l'afirmació de Manel Güell que vincula la Rúbrica amb l'actuació de Josep Roca (2011: 479).

RY = Riner; CR = Cardona, etc.). Dins de cada domini, hi trobem els registres dels documents amb una numeració contínua que segueix, especialment al llarg de la primera meitat del llibre, un ordre cronològic, exceptuant els últims assentaments, que acostumen a registrar documents amb datació diversa (aquells que, per tant, havien passat desapercebuts en una primera ordenació i que són numerats al final un cop localitzats). Només Vallespinosa (folis 1r-11r) i Vallverd (folis 33r-36r),¹⁵ dominis amb el major nombre de documents i que també compten amb una subdivisió per *plechs*, no segueixen aquest ordre. Així, mentre que pels de Vallespinosa l'ordre cronològic només es trenca a partir de l'últim plec, als documents de Vallverd s'observa un desordre que indica la manca de la prèvia i necessària sistematització del conjunt per poder emprar aquest criteri. En canvi, a partir, aproximadament, de la meitat del llibre (del foli 60 amb el domini de Castell d'Empordà), sembla que es deixà d'ordenar els documents seguint la cronologia i es passaren a numerar segons s'anaven regestant, és a dir, sense una prèvia revisió.

La doble signatura resultant, formada pel monograma i el número, la trobem al dors dels pergamins de la col·lecció, acompanyada d'un breu registre que, amb poques variacions, és el mateix que es pot llegir als assentaments de la Rúbrica. El registre, redactat segons l'estil objectiu, comença indicant el tipus de document, segueix amb el resum del contingut i no s'oblida de mencionar l'escrivent o notari, ni la datació, de la qual manté el còmput original.

Pel que fa al motiu de l'elaboració del volum, el fet que el títol inclogui les quatre cases familiars (Biure-Margarit i Cruïlles-Santapau) semblaria indicar que té relació amb el matrimoni de 1675 entre Joan i Rafaela. Ara bé, no podem obviar que cap dels *térmens* en què es divideix pertany als dominis dels Cruïlles-Santapau. El més lògic, doncs, és suposar que el títol s'afegís posteriorment (sobretot a partir de 1686, quan Joan de Biure heretà el patrimoni dels Biure-Margarit arran de la renúncia del seu germà Jaume).¹⁶ La classificació segons la provinença geogràfica o, més ben dit, senyorial pot ser un indicatiu prou rellevant per entendre la causa de l'actuació arxivística. Ja se sap que aquest tipus de classificació fou un dels sistemes més emprats als segles XVII

15. Es produeix un error en la f.ació original, ja que del f. 37 es passa, de nou, al 34. Si s'hagués mantingut la numeració correcta, aquesta seria f.s 33r-40r.

16. Això explicaria també el fet que, per exemple, els pergamins de Mosset, com la resta de documents relatius a la casa Cruïlles-Santapau que s'han conservat, no comptin amb la numeració de la Rúbrica. Aquesta es féu abans que formessin part del patrimoni (i de l'arxiu) dels Biure-Margarit.

i XVIII, especialment en els arxius nobiliaris (Pons 1996). Tanmateix, creiem que el sistema de classificació emprat, més enllà de seguir el que marcava la doctrina arxivística de l'època, s'adequava a les necessitats concretes de Josep de Margarit. Així, sabem que un cop tingué clar que no tornaria al Principat, intentà bescanviar els seus dominis catalans per diversos feus del Rosselló (Carbonell 2002: 52). La sistematització dels títols que garantien el patrimoni català del marquès d'Aguilar, per tant, era una tasca imprescindible per poder realitzar l'intercanvi que tenia projectat.

Hem consultat el breu memorial on s'indica quins serien aquests bescanvis de dominis i hem constatat que també fou escrit per la mà principal que trobem a la Rúbrica. Lamentablement, el memorial no està datat ni hi apareix cap autoria. Certament, no tots els dominis objecte del bescanvi tenen una entrada a la Rúbrica,¹⁷ però sí que sembla evident, ultra l'autoria, la connexió entre aquest instrument de descripció i el projecte de bescanvi de dominis.

A la Rúbrica tampoc no hi consta la data d'elaboració. En tot cas, una segura data *post quem* la dona el document més modern regestat per la seva mà principal, de 1671 (f. 53v). Posteriorment, diferents mans van acabar de completar aquest instrument de descripció. Hi trobem una segona mà que afegeix nous dominis (Saint Martin de Toques, f. 116; Empúries, l'Escala, f. 128r), cancel·la regestos anteriors i ofereix un nou ordenament (el cas d'Amer i el feu de Girona, dels quals hi ha sengles apartats)¹⁸ o afegeix alguns regestos finals (com succeeix als dominis de Vallespinosa, Vallverd i Cardona). Aquesta intervenció té una data precisa: setembre de 1717. A l'inici de moltes de les seccions trobem breus anotacions, com "tots y són en 7bre 1717" o "los que se són trobats en 1717 són renumerats (sic) en lo marge" que responen a la revisió del fons que se'n féu en aquesta data. Tal com s'especifica, trobem al marge esquerre una creu o el número corresponent de l'assentament, de nou, per indicar que el document en qüestió s'havia conservat. L'actuació de 1717 degué respondre a l'aplicació del primer cadastre borbònic al Principat. Si bé els nobles estaven exempts de la tributació del cadastre personal, sí que havien de retre comptes per

---

17. Si més no feta per la mà principal. Així, Pelacalç, Empúries, l'Escala i Viladamat compten amb entrades afegides als f.s finals de la Rúbrica per una mà posterior com tot seguit veurem.

18. El primer recull d'Amer i Girona, fet per la mà original, es troba als f.s 97r-99v cancel·lat, mentre que una nota reenvia al f. 120 on comença la reordenació feta al segle XVIII. Als pergamins trobem les dues numeracions, que comparteixen regist.

les seves hisendes mitjançant el cadastre reial.¹⁹ Finalment, als últims folis, força degradats, hi trobem nous assentaments, escrits en francès, d'unes altres mans que, si prenem com a referència els documents que registren, pertanyen a la segona meitat del segle XVIII. Aquest seguit d'addicions, que comprenen una clivella de setanta-cinc anys com a mínim, mostren com la Rúbrica fou un dels instruments de descripció essencials de l'arxiu dels Margarit des de la fi del segle XVII i durant bona part del segle XVIII.

Com dèiem més amunt, desconeixem la identitat de l'autor de la Rúbrica, tot i que és probable que fos dirigida per l'administrador del marquès o per algun notari contractat per a l'ocasió com és habitual en aquest període.²⁰ Sabem que l'any 1681 Antoni Bosc, notari de la Bisbal d'Empordà, era procurador de Josep de Margarit.²¹ Dos anys més tard, el notari tarragoní Joan Fleix havia estat nomenat procurador del mateix Josep de Margarit i del seu fill Jaume, mitjançant procura closa el 15 de juny per un notari narbonès.²² Cal dir, però, que ambdós notaris actuen en afers situats a prop de les seves places i, per tant, és probable que fossin nomenats de manera puntual o, en tot cas, que no actuessin com a administradors o apoderats generals, figura que sí que hem documentat al segle XVIII.²³

Així, un d'aquests, Josep Roca i Mas, notari públic i causídic, procurador general de Domènec de Biure i de Margarit a mitjan segle XVIII, s'encarregà d'elaborar un "espèculo per abecedari", sense data, però que podem situar entre l'any 1759 i el 1767.²⁴ La classificació respon a la tipologia documental, seixanta-vuit tipus en total (adjudicacions, arrendaments, atestacions, etc.), mentre els assentaments segueixen un majoritari ordre cronològic dins de cada tipus. Finalment, una xi-

19. Per a un estat de la qüestió sobre l'aplicació i l'evolució del cadastre, vegeu Alcoberro (2005).

20. Administradors i procuradors, sovint amb la carrera notarial, actuaven també com a arxivers duent a terme tasques de classificació i ordenació del patrimoni documental de les nissagues a les quals servien (Gifre; Matas; Soler 2002).

21. AHPB, Miscel·lània, *Llevador*, n. 1, document inserit. En la secció de notaries foranes de l'AHPB es conserven unes escriptures soltes closes per Antoni Bosc. Així, hem pogut comparar l'escriptura d'aquest notari amb la de la Rúbrica i constatar que no és la mateixa.

22. AHPB, Miscel·lània, *Llevador*, n. 1, f. 60v.

23. Manel Güell (2011) ofereix un complet repàs dels diversos procuradors de la nissaga.

24. AHPB, Miscel·lània, *Espèculo de papers ...*, p. 1039. Pel que fa a la datació del llibre, el document més recent regestat per mà del mateix Josep Roca data de juny de 1759, mentre que una addició posterior feta per una altra mà afegeix el resum d'un document de 1767 (p. 400-401).

fra identifica cada document. Cal destacar que aquesta xifra sembla respondre a l'aplicació del criteri de numeració contínua, prescindint per complet de qualsevol relació amb la tipologia o la cronologia, de manera que equival a una mera cota topogràfica, contràriament a allò que succeïa a la Rúbrica.²⁵ Forçosament, Roca es degué ajudar d'algun tipus de fitxa o material de suport per elaborar l'Espèculo, per tal de poder ordenar els assentaments cronològicament dins de cada tipus documental, al mateix temps que mantenia la numeració contínua que relacionava els assentaments amb cada un dels documents. Aquests, en canvi, foren ordenats físicament seguint la numeració contínua, de l'1 al 754 (la xifra més alta que hem localitzat).

Comparant ambdós instruments de descripció, podem concloure que cap d'aquests no descriu la totalitat de l'arxiu patrimonial, sinó més aviat dipòsits concrets i que, en tot cas, el conjunt del fons no estigué, durant la pràctica totalitat del segle XVIII, concentrat en un sol lloc. Així, Josep Roca actuava des de Barcelona i es queixava de la manca d'informació sobre l'arxiu dels Margarit a Perpinyà. Sembla, per tant, que treballà amb la documentació que tenia a la Ciutat Comtal sota la seva custòdia. Es tractava de les actes més recents (dels segles XIV o XV n'hi ha molt poques referències), dipositades en un *arxiu administratiu* que, bàsicament, reflectia la gestió del patrimoni català que a mitjan segle XVIII duïen a terme els marquesos. Al marge esquerre de molts assentaments figuren anotacions que relacionen els documents amb els dominis corresponents, com Torroella de Montgrí o comtat de Montagut (ara sí, per tant, que s'inclou el patrimoni aportat pels Cruïlles-Santapau). També hi trobem encapçalaments prou coneguts dels temps de la Rúbrica, com lleuda de Girona, Preixens, Onzè d'Artesa o Vallespinosa i Vallverd. En aquests casos cal destacar que es tracta majoritàriament de documentació del mateix segle XVIII, amb alguna excepció prou curiosa.²⁶

Així, doncs, un cop establerta la figura del procurador o administrador general al Principat, aquest es féu càrrec de la part més recent

---

25. És habitual trobar una certa correlació entre la numeració de dos o tres assentaments seguits. Així, per exemple, dins les èpoques, el sisè assentament porta el número 397, segueix el 399, el 398 i el 400. Ara bé, després hi trobem el 82, 568, 301, 302 i 212 (p. 113-117). Normalment, aquests casos responen a documents atorgats per una mateixa persona o que tenen a veure amb un mateix negoci jurídic. Segurament, es devien trobar en forma de plec i és per això que Roca els numerà de forma consecutiva, tot i que sense respectar el criteri cronològic.

26. La primera època registada és un document de 23 de maig de 1353, rebuda per Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa (p. 109). Destaquem que porta el número 46, curiosament, el mateix número amb què fou assignat el mateix document a la Rúbrica, dins el domini de Vallespinosa (fol. 3v).

de l'arxiu patrimonial dels marquesos, al qual s'afegia la documentació que s'anava generant durant la seva actuació. Ara bé, ¿en quin moment passaren a Barcelona el conjunt de pergamins i els lligalls conservats a l'actualitat tant a l'AHPB com a l'AHCB?

No hem pogut recollir cap notícia precisa sobre el trasllat dels fons. Tanmateix, sí que sabem que, amb la caiguda de la monarquia a França, els marquesos d'Aguilar vingueren a Barcelona. Així, com resumeix Manel Güell, en primer lloc arribà Fortuné Jean de Bruyères, esposa del llavors encara no marquès Melcior de Bon, el desembre de 1790 (2011: 495). L'any 1792 morí Pierre François Ignace de Bon, marquès d'Aguilar, de manera que el seu fill Melcior esdevingué marquès. Just en aquesta conjuntura, el flamant marquès marxaria cap a l'exili barceloní coincidint amb la nacionalització dels seus dominis (2011: 496). Entenem que fou amb la fugida de Melcior de Bon que es traslladaren els seus fons cap a Barcelona, com a responsable màxim que era del patrimoni familiar.

A més, dins la Rúbrica, es troben inserits una sèrie de bitllets que contenen llistes on s'anota el número i la data dels assentaments d'algunes de les seccions (Vallespinosa, Pontils, Girona, etc.) en què es divideix el volum. Aquests bitllets són adreçats al “muy ilustre señor don Antonio Venero de Valera, contador y procurador general de los estados y rentas del excelentísimo señor duque de Medinaceli, marquès de Cogollado y Aytona, etc.”. Venero fou nomenat *contador mayor* i administrador general del duc de Medinaceli al Principat l'any 1806 (Carbonell 1983) i encara exercia aquest càrrec passada la Guerra del Francès des de la seva residència a Barcelona (Vallès 1997). També en trobem un, corresponent al domini de Cardona, adreçat a Onofre Gispert, “oficial de cavallería retirado” de Barcelona. És interessant que s'adreçi a Gispert com a oficial de cavalleria i no com a procurador del marquès d'Aguilar, càrrec que ja ocupava l'any 1818, com hem vist anteriorment. Per tant, aquestes llistes foren elaborades entre el 1806 i el 1818.

Així, el volum de la Rúbrica es trobava a Barcelona ja en aquells anys i, per lògica, havia d'anar acompanyat de l'arxiu del qual servia d'instrument de descripció. Segurament, l'arxiu patrimonial devia conservar-se inicialment a la casa propietat del senyor marquès al carrer Nou.²⁷ Però no es pot descartar que aquest passés sota la custòdia de

27. AHPB, Vària, Rebutts del marquès d'Aguilar (s. XIX). Hi trobem un compte, de 1847, fet per les obres d'adequació del segon pis d'aquest immoble. Si bé s'esmenta un armari, no hi ha cap menció explícita a mobiliari d'arxiu.

l'administrador general del marquès en algun moment. Sobretot, en el cas de l'últim apoderat general que hem documentat, Lluís Gonzaga Pallós, notari de Barcelona, el qual, al llarg dels anys setanta del segle XIX i fins a la seva mort el 1882, es féu càrrec, com a notari arxiver, de concentrar per primera vegada l'arxiu notarial del districte barceloní (Mitjà 1944; Pagarolas 1995 i 2005).

Abans de centralitzar l'arxiu de districte a la mateixa seu del Col·legi de Notaris l'any 1882, Pallós l'ubicà en fins a tres locals diferents. Com resumeix Pagarolas: "en aquests anys, en lloc de sofrir un trasllat, l'Arxiu hagué de patir-ne quatre: primer, a Sant Joan; després, a alguna dependència del nou edifici de la Universitat; a continuació, a un casalot del carrer de les Elisabets i, finalment, al seu lloc definitiu, el Col·legi" (1995: 19). És probable que, juntament amb els protocols i lligalls d'origen notarial que anava concentrant, hi diposités també els pergamins, llibres i lligalls que custodiava en nom del seu principal. Cal aclarir, però, que tot i haver consultat les actes del Col·legi de Notaris i els expedients personals de Lluís Gonzaga Pallós i el del seu successor Josep Maria Vives, qui s'encarregà d'inventariar els protocols de Pallós, no hem trobat cap referència que permeti confirmar la suposició.

Tanmateix, poques alternatives més es poden imaginar per tal d'explicar la presència d'aquest fons a l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona. El fet que hi trobem una part d'aquest mateix fons a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona vindria a reforçar aquesta proposta. Els quaranta-quatre lligalls del fons marquès d'Aguilar²⁸ es devien traslladar conjuntament amb els fragments de manuals notariais del districte de Barcelona que, a la dècada dels vint del segle passat, anaren a parar a la Casa de l'Ardiaca (Pagarolas 1995: 20-21; 2005: 74).²⁹ Així, doncs, el desmembrament del fons es produí abans que, passada la Guerra Civil Espanyola, la Junta del Col·legi decidís dur a

---

28. AHCB, Arxiu Patrimonial, III, Marquès d'Aguilar-Margarit i de Biure (s. XIV-XIX). Sembla clar que, arxivísticament, l'ideal seria poder realitzar una actuació global sobre aquest fons que es troba, accidentalment, dividit entre dues institucions diferents. L'elaboració d'un únic quadre de classificació que integrés i estructurés els dos conjunts documentals de manera homogènia i la digitalització integral d'un fons que, tot i rellevant, no és d'una magnitud inabastable permetrien a ambdós arxius oferir de manera conjunta als seus usuaris la totalitat del fons patrimonial sense necessitat de renunciar a llur respectives custòdies.

29. El mateix Duran i Sanpere explica l'origen del fons de documentació notarial de l'Ardiaca amb aquests mots: "Otra parte del Fondo, mucho más copiosa que la anterior, debió ser separada del Archivo de Protocolos por presentar grandes deterioros y estar en pliegos sueltos" (1957-1958: 56-57, nota 22). En aquest article fa també un breu esment a la secció de fons patrimonials, però només indica que "Algunos Archivos familiares fueron a parar, por diversos caminos, al Archivo Histórico" (1957-1958: 63, nota 24).

terme l'inventari exhaustiu dels fons històrics de l'Arxiu de Protocols. Això explicaria el fet que, quan es començà la catalogació dels pergamins, aquests s'integressin a la col·lecció de l'arxiu i no es relacionessin orgànicament amb els pocs volums provinents del mateix fons que restaren a l'AHPB.

L'Índice

Disposem de poques anotacions de caire estrictament arxivístic de la direcció tècnica de Josep Maria Madurell. Respecte a la col·lecció de pergamins, localitzem una primera notícia de final de 1942, que passem a reproduir: “[...], y de un buen número de pergaminos allí contenidos, 12 han sido planchados y restaurados por las alumnas de la Escuela de Bibliotecarias, quienes se encargarán de dejar los restantes en buenas condiciones gracias al ofrecimiento del director de dicha Escuela, Sr. Mateu”.³⁰ Dos anys més tard, Marina Mitjà, a la revista *La Notaría*, presentà els primers resultats del nou inventari dels protocols i, de passada, esmentava el tractament que s'estava duent a terme amb els pergamins: “han sido recogidos muchos pergaminos que son asimismo clasificados y restaurados, con la colaboración, que es oportuno agradecer en este momento, del Taller de Restauración de la Escuela de Bibliotecarias y el interés de su amable y competente director, don Felipe Mateu Llopis” (1944: 82).

Tanmateix, no és fins al tercer volum de l'*Índice Cronológico Alfabético* de la secció històrica de l'Arxiu General de Protocols de Barcelona, que hi trobem el catàleg d'un conjunt de sis-cents seixanta-quatre pergamins.³¹ Es pot inferir de la lectura de la introducció que, a l'any 1959, no es tenia constància de l'existència d'altres pergamins: “Es reseñada también la colección de 664 pergaminos, en vías de restauración, conservados en nuestro Archivo, de ignoradas procedencias, pero que en su mayoría corresponden a patrimonios familiares. Esta serie ha sido clasificada e inventariada, como es de ver por la brevísima regesta que se inicia a partir del siglo XIII y termina a mediados del siglo XVII” (p. X). Efectivament, la pràctica totalitat dels pergamins regestats a l'*Índice* provenen del fons dels marquesos d'Aguilar, tal com mostren les anotacions dorsals corresponents a la Rúbrica.

30. Labor de ordenación, catalogación, realizada en el AHP, desde 1º de noviembre de 1942 [fins a 1949], full de novembre 1942 a febrer 1943.

31. La secció s'intitula simplement “Pergaminos” i es troba entre les pàgines 367-419.

La tasca de catalogació dels pergamins empresa per Madurell s'ha d'incloure dins el projecte general d'inventari de l'Arxiu —tot un model de referència a l'època— i, per tant, no podia deixar de tenir una importància secundària atès l'ingent volum de protocols històrics que calia tractar. És per això que se centrà en els elements bàsics d'un catàleg: ordenació cronològica, breu descripció del contingut de cada pergami i l'índex antroponímic pertinent. El número de catàleg definitiu fou anotat al marge inferior del dors dels pergamins, amb una tinta de color blava, com encara es pot veure. Si bé s'inicià el procés de restauració d'alguns, tal com les notes del mateix Madurell especifiquen, la gran majoria de pergamins restà sense aplanar.³²

Així, durant molts anys, els pergamins enrotllats restaren dipositats en unes prestatgeries dividides en cel·les cúbiques obertes, de manera que sobresortia el marge on es trobava la numeració dorsal. Amb les posteriors obres de reforma i la construcció dels nous dipòsits, a l'inici dels anys noranta, aquests pergamins s'encapsaren i es dipositaren als armaris compactes, millorant-ne així la conservació.

La sèrie A

Al primer foli del primer llibre comú de Bernat Nadal hi trobem la següent nota manuscrita a llapis: “Las cubiertas han sido despegadas y pasadas a la sección de pergaminos B, n° 1 provisional.”³³ La nota, escrita per Maria Teresa Ferrer, cal situar-la en el context del tractament arxivístic del fons notarial de Bernat Nadal, amb l'aplicació per primer cop al nostre país la classificació segons el doble registre importada de la pràctica arxivística italiana. Amb aquest primer pergami retirat s'iniciava la remoció sistemàtica dels pergamins que encara es trobaven als registres medievals i moderns, conjuntament amb algunes cobertes de manuals.³⁴ Observem com, en aquell moment, es decideix crear una nova “secció” de pergamins, batejada aleshores com la “B”, i es comença per donar una numeració provisional (de cara al control del total resultant), prèvia a la de la catalogació definitiva seguint l'ordre cronològic. Aquesta numeració es féu al dors dels pergamins, a llapis, mitjançant un número encerclat.

32. En el moment d'iniciar el present tractament arxivístic eren 406 dels 664 pergamins.

33. ALPB, Bernat Nadal, Llibre comú, 58/70, f. 1r.

34. Raimon Noguera, en un dels seus articles, confirma la voluntat de remoure les cobertes que continguessin pergamins reutilitzats: “Manuales y «Capbreus» tenían el mismo formato en f.o y estaban encuadernados con pergaminos generalmente ya utilizados, por lo que los conservados en nuestro archivo son examinados, y cuidadosamente separados y clasificados aquellos que contienen el texto entero o parcial de documentos anteriores” (1978: 348).

L'any 1968 localitzem una interessant notícia relativa a la tasca de catalogació en un article publicat per Madurell sobre la lleuda de Girona (Madurell 1968). L'autor cita els pergamins dipositats a l'AHPB seguint la numeració de l'*Índice*, però també emprant la numeració provisional de la nova sèrie (p.e.: AHPB, Pergamino, núm. 663 provisional). La notícia és doblement interessant ja que, d'una banda, permet aproximar la datació del procés de la primera numeració de la nova sèrie i, de l'altra, mostra com ja s'havien inclòs en aquesta nova sèrie la resta de pergamins provinents del fons dels marquesos d'Aguilar (com són tots aquells relatius a la lleuda de Girona, en mans dels Vern). Uns quatre anys després, arran de l'adquisició de nou mobiliari per a l'arxiu, Maria Teresa Ferrer resumia breument, en el marc d'un informe de caire genèric, el tipus d'ordenació que tenien els pergamins: "Están ordenados en dos series. La primera consta de 664 pergaminos, del año 1209 al 1660. La segunda consta de 1.035 pergaminos (A-1 a A-1.035), del año 1005, que es el pergamino más antiguo que se conserva en el Archivo, al 1701".³⁵

Així, doncs, al principi dels anys setanta s'havia enllestit la numeració provisional i, tenint en compte que del nou conjunt de pergamins el més antic llavors fou datat de l'any 1005, es decidí anomenar la nova sèrie com l'"A", reflectida ja a les citacions de les publicacions d'aquella dècada (Ferrer 1974; Font Rius 1975). A partir d'aquell moment, s'entrà en una segona fase de l'actuació arxivística. Com Josep M. Sans i Travé deixava clar en una memòria mecanografiada del 1977, es preveia la publicació de la nova sèrie de pergamins i s'informava que "se han aplanado y adcentado unos 600, prácticamente todos los relativos al período medieval (año 1005 hasta 1500). También se les ha puesto el sello del Archivo Histórico y se han regestado unos 250, con indicación de fecha de confección del instrumento y resumen del contenido".

La publicació no es dugué a terme, però sí que s'enllestí la catalogació, si més no, en una fase primerenca. D'una banda, s'elaborà un fitxer que comptava amb la datació i un breu resum del contingut de cada pergami, a banda de relacionar el número definitiu que responia a la nova signatura topogràfica "A-n" (situat al marge superior esquerre de la fitxa) amb el número provisional (situat al marge inferior dret), quelcom necessari mentre no s'anotés al dors de tots els pergamins el

35. Informe tècnic, sense data ni títol. L'any 1972 sembla el més probable. En tot cas, ha de ser anterior al 1974, quan la mateixa Ferrer publicà el conegut article sobre la redacció del document notarial i on ja citava els pergamins mitjançant aquest sistema (Ferrer 1974).

seu número definitiu. De l'altra, també es dugueren a terme les primeres feines de cara a la publicació del nou catàleg que, tanmateix, no veuria mai la llum. Així, trobem en un plec de fulls³⁶ la totalitat de registres mecanografiats, però sense referència a la tradició documental ni a l'escrivà (a l'estil de l'*Índice*), juntament amb un índex antroponímic manuscrit. La mà de Madurell és fàcilment identificable tant al fitxer (únic instrument emprat pels usuaris fins ara) com a l'índex de l'inèdit *Repertorio*.

Contràriament al que succeí amb els pergamins de l'*Índice*, la gran majoria dels de la sèrie A s'han acabat aplanant amb els anys. Ja hem vist com l'any 1977 se n'havien condicionat uns sis-cents, mentre que en el moment d'iniciar les tasques del catàleg actual només en quedaven cent dinou unitats per aplanar. Així, un bon nombre de pergamins es pogueren acomodar en una planera mitjançant carpetes, seguint l'ordre de la numeració definitiva. Ara bé, la gran majoria continuaren amb la numeració provisional, de manera que, per localitzar-los, s'havia de recórrer al sistema d'equivalències del fitxer.

El nou catàleg

Un cop comprovat que les dues sèries compartien pergamins d'una i altra provinença principals, així com d'altres que són difícils d'escatir, es va decidir unificar la col·lecció en una sola sèrie. No tenia gaire sentit mantenir la duplicitat de referències³⁷ i, a més, l'elaboració del nou catàleg permetria dur a terme un treball de descripció més aprofundit de tots els documents.

En primer lloc, s'han repassat les datacions de la totalitat dels pergamins, per tal de garantir la correcta ordenació. La tasca principal, tanmateix, ha estat registrar, seguint l'estil subjectiu i de manera àmplia, els documents, afegint-hi a més la cloenda dels escriptors, la taula de tradició pertinent i els comentaris sobre l'escriptura, l'estat del pergami i, si esqueia, sobre el seu contingut o d'altres aspectes destacats.³⁸

En el cas dels pergamins que inclouen dos o més documents, quan aquests comparteixen datació s'ha fet un doble registre mantenint un

---

36. *Repertorio de pergaminos del Archivo Histórico de Protocolos de Barcelona. Serie A.*

37. De fet, caldria parlar de triple referència, ja que en el cas de la sèrie A les numeracions definitiva i provisional dels pergamins han conviscut tant a l'arxiu com a les citacions bibliogràfiques.

38. Prenem com a model per a la publicació, les normes de descripció aconsellades per la Generalitat específicament per als pergamins documentals (Puig 1995a).

sol número de catàleg,³⁹ mentre que en aquells casos en què la datació difereix, s'ha optat per catalogar els altres documents seguint l'ordre cronològic pertinent. Sempre, però, es manté la referència a la signatura topogràfica comuna a la taula de tradició. Contràriament, quan dos pergamins contenen un mateix document s'han agrupat en un mateix número de catàleg, mentre que s'ha especificat a la taula de tradició llur forma de transmissió (original múltiple, trasllat, renovació, etc.).

Tal com reflectien les fitxes de la Sèrie A, s'ha constatat l'existència d'un centenar i escaig d'anuncis de subhastes, la pràctica totalitat sense datació (pel tipus d'escriptura pertanyen al segle xv). Si bé es poden considerar documents en l'accepció arxivística del terme, no ho són pas des del punt de vista de la diplomàtica clàssica. Més aviat, són mers apunts destinats a suport de l'actuació del notari en el seu sentit ampli (contràriament a les cèdules o esborranys, ni tan sols formen part del procés de redacció del document notarial) i, per tant, no els hem inclòs en el catàleg. Històricament, sí que poden tenir un interès, sobretot per als estudis filològics (majoritàriament són escrits en català) o d'urbanisme (la referència a carrers de Barcelona és constant), i és per això que els hem agrupat en una sola carpeta mantenint l'ordre de les fitxes fetes per Madurell, a l'espera d'una actuació de descripció específica que en faciliti la consulta.

Finalment, s'ha decidit restaurar els pergamins que mancaven encara per aplanar. Si bé, en general, tota la col·lecció presenta un bon estat de conservació, era del tot necessari per al seu definitiu condicionament en planeres enllestir una tasca iniciada, com recordàvem més amunt, l'any 1942. El resultat, pel que fa a aquest primer volum, és un aplec de set-cents cinquanta-vuit documents, corresponents a set-cents trenta-quatre pergamins:

<i>Anys</i>	<i>Documents</i>	<i>Pergamins</i>
Fins al 1200	1-11 (11)	1-11 (11)
1201-1300	12-79 (68)	12-82 (71)
1301-1400	80-358 (279)	83-357 (275)
1401-1450	359-614 (256)	358-598 (241)
1451-1500	615-758 (144)	599-734 (136)

39. Docs. 51, 134, 161, 205, 235, 246, 247, 264, 269, 276, 284, 289, 351, 360, 391, 434, 439, 445, 532, 540, 581, 589, 611, 620, 634, 647, 648, 653, 683, 685, 686, 730.

TRADICIÓ DOCUMENTAL

Seguint l'ordre lògic dels diversos estadis que componen la gènesi documental de l'instrument notarial (Ferrer 1974), intentarem oferir a continuació una anàlisi diplomàtica detallada de les principals característiques de cada un d'ells.

Cèdules, notulae i esborranys

Comptem amb seixanta-nou pergamins pervinguts en estadis previs a l'extensió *in mundum* del document. Aquest elevat nombre, gairebé un 10% del total, s'explica per una de les dues provinències majoritàries de la col·lecció: les escrivanies notariales barcelonines. En aquesta ocasió, productor (en sentit arxivístic) i autor material de la documentació coincideixen, de manera que, contràriament al que succeeix amb la resta de fons, és d'esperar la presència de cèdules, esborranys i, fins i tot, *notulae* entre els pergamins ja que també formaven part de l'activitat generada pel productor, com a autor material de la documentació que és.

El suport habitual de les cèdules, moment primer de la redacció notarial, era el paper, però també se n'han conservat alguns exemples en pergamí. En aquesta col·lecció en trobem sis, datades entre 1391 i 1445 (docs. 314, 323, 452, 521, 524, 574). Originalment vinculades als llibres notariales, com ja hem comentat més amunt, podien arribar a donar fe dels contractes com si fossin les notes assentades al registre (Ferrer 1974). En tres d'aquestes cèdules figuren tant els signes de la ferma dels atorgants com un traç que travessa tot el document, a l'estil de la marca d'extensió d'original que trobem als assentaments dels manuals (doc. 452, 521 i 524). En una d'elles, a més, el notari, Joan Franc major, també anotà que s'havia de fer l'escriptura de terç a la cort del batlle, l'època i la carta de gràcia (doc. 521). Disposició formal que trobem, idèntica, al manual corresponent.⁴⁰ A totes sis es redacta, succintament, la substància del negoci sense afegir cap clàusula de tipus formulari. Les dues primeres empenen el català, mentre que el llatí és utilitzat a les quatre restants.

També cal destacar l'ús de sis pergamins com a *notulae* o assentaments notariales (docs. 278, 386, 522, 562, 603, 658). Es tracta sempre d'originals que, un cop estesos, foren cancel·lats per imprecisions en llur contingut. En comptes d'eliminar-los, però, es reaprofitaren com a suport per fer les oportunes correccions i passaren a tenir la ma-

40. AHPB, Joan Franc, major, *Vicesimum quartum manuale*, f. 78v-79r.

teixa funció que un assentament. Es conservaren, per tant, al manual corresponent de cada notari i, per evitar qualsevol dubte, els fedataris anotaren l'advertència "Pro nota habeatur", o similar, en tots ells. A més, en tres pergamins trobem les habituals ratlles que indiquen l'extensió *in mundum* del document (docs. 278, 522 i 562). Com que no és gens habitual trobar aquest estadi de redacció dins les col·leccions de pergamins, passem a descriure sumàriament els sis exemples.⁴¹

Al primer document, a banda de diverses correccions, fragments ratllats al text i les característiques generals tot just esmentades, també s'aprofità el marge esquerre per redactar, de manera transversal respecte a la caixa d'escriptura, l'època consegüent, que inclou el signe de ferma sobre el nom de l'atorgant i l'abreviatura de *clausum traditum* (doc. 278). En el següent cas, sembla que el motiu de la correcció fou la clàusula identificativa del receptor del document, que apareix ratllada i reemplaçada. Així mateix, la cloenda de l'escrivà fou retallada per esvair qualsevol dubte (doc. 386). També es tracta d'un original cancel·lat convertit en *notula* el tercer exemple, si bé en aquest cas només es ratllà la cloenda (doc. 522).

El quart exemple és prou interessant (doc. 562). El pergamí era el suport de l'original d'una procura atorgada per Joan de Vic a favor de Jaume Sererol, flequer, amb data de 25 de febrer de 1443. Fins i tot, al marge inferior hi trobem la clàssica nota abreujada de "Probatum (in calce), clausum traditum", acompanyada de "Solvit pro presente dictus Johannes II solidos VI", conforme s'havia lliurat el *mundum* al client. Sembla, però, que l'atorgant volgué fer una altra procura, amb data de 3 d'agost, i el notari emprà el *mundum* de l'anterior com a nota per al nou document. Així, trobem ratllada la cloenda notarial i també la *inscriptio* o adreça on s'al·ludeix al receptor, amb la inserció de noves clàusules interlineades que anul·len l'anterior procura i nomenen com a nou procurador Miquel Vilar. A més, al marge superior hi trobem la nova datació emulant la seva disposició habitual als f.s dels capbreus. Finalment, no hi falten les tres barres obliqües simbolitzant l'extensió del nou original. Hem pogut comprovar com al manual corresponent de Miquel Abella sí que hi ha l'assentament de la procura del 25 de febrer,⁴² però no pas la nota del 3 d'agost, quelcom que confirma el valor de *notula* del pergamí.

41. Especialment, en una cronologia tan moderna, ja que sí que són coneguts exemples per al segle XIII, és a dir, per al moment de la implantació del sistema notarial (Carrasco 1997).

42. AHPB, Miquel Abella, *Manuale primum*, 1439-1446, f. 40v.

El cinquè exemple també es tracta d'una procura (doc. 603). Sobre un original ja redactat s'efectuen les correccions del notari. En aquest cas, ultra el canvi del nom del receptor (inicialment, era Joan Bernat d'Anyells), al text s'indica la separació de les clàusules mitjançant una barra inclinada cap a la dreta i es repassen els traços mal executats de les lletres. S'observa un especial interès del corrector a allargar les astes descendents de la *i* i, en algun cas, la *f*. Tractant-se de mitjan segle xv, se'ns ofereix aquí un interessant exemple de les tensions entre la tradició escripturària de mòdul gòtic i la nova influència humanística.

L'últim assentament en pergamí (doc. 658) permet la comparació amb l'assentament original conservat al manual de Bartomeu Costa.⁴³ Els afegits interlineats que trobem al pergamí no es deuen a un descuit en el procés d'extensió pública, sinó que corresponen a una nova redacció de l'*expositio* anterior a la part dispositiva. Així, en no contenir l'assentament inicial certs aspectes del negoci jurídic que els atorgants degueren considerar també fonamentals i per tal de dotar de validesa els afegits, Bartomeu Costa decidí convertir el *mundum* amb les correccions en el definitiu assentament, a partir del qual es podria estendre el nou i pertinent *publicum instrumentum*.

Seguint el camí marcat per la gènesi documental de l'instrument notarial, ara toca comentar els esborranys. Comptem amb un total de cinquanta-set exemplars conservats: docs. 219, 220, 227, 242, 253, 293, 296, 305, 307, 331, 346, 366, 367, 371, 397, 414, 423, 428, 429, 438, 453, 455, 469, 471, 492-495, 497, 502, 503, 505, 509, 515, 526, 534, 559, 567, 571, 577, 587, 602, 614, 636, 656, 659, 663, 667, 680, 693, 705, 707, 711, 719, 729, 750, 756. Entenem per esborrany tot aquell instrument en què, com a mínim, hi manqui la cloenda, ja que sense aquesta no es pot considerar el document notarial complet. La gran majoria d'aquests pergamins formaven part dels arxius dels notaris barcelonins que, per algun motiu, no els destruïren quan la redacció restà incompleta. Cal destacar que, entre aquests, exceptuant tres procures (doc. 577, 707, 750), un requeriment (doc. 656) i una comunicació del veguer de Barcelona (doc. 711), l'únic tipus documental que trobem és el de l'època.⁴⁴ Per contra, els tres exemples d'esborrany que no provenen dels arxius dels notaris barcelonins són un testament (doc. 219), una sentència (doc. 227) i un debitori (doc. 253).

43. AHPB, Bartomeu Costa, *Sextum decimum manuale*, 1462-1463, f. 11r-v.

44. Fins a set d'aquestes èpoques en forma d'esborrany són protagonitzades per Galceran de Cruilles, senyor de Calonge (docs. 492-494, 502, 503, 505, 515 i 526).

Com ja hem avançat, segons la doctrina emanada de l'*ars notariae*, sense la cloenda, l'instrument no es considerava complet i, per tant, no gaudia de cap tipus de validesa ni d'eficàcia jurídica. Ara bé, també hem de destacar que es fa difícil mantenir aquesta premissa per als esborranys que han estat conservats en arxius patrimonials, sobretot si, com és el cas del testament de Brunès de Cervelló i del debitori d'Arnau de Cervelló, es tracta de documents que es feren registrar a la Rúbrica més de tres-cents anys després de la seva redacció.⁴⁵ Igualment, la sentència dictada i firmada autògrafament per Guillem Pelegrí, tot i no comptar amb la cloenda notarial, sembla que també gaudí de validesa.⁴⁶ Si bé, des del punt de vista diplomàtic, no podem dubtar de la seva forma d'esborranys, la pervivència d'aquests tres exemples al llarg del temps és una prova prou fefaent de llur utilitat per defensar els drets o fets que contenien. De ben segur, casos com aquests són poc nombrosos, però, precisament, aquestes excepcions fan patent el fet que no podem entendre per complet la documentació (la seva funció, el seu valor, etc.) al marge del seu context històric concret i de la capacitat de dotar-la d'autoritat per part dels seus atorgants.

Originals

Com és habitual per a les col·leccions de pergamins del nostre país, la major part de documents s'han transmès en forma d'originals. Entenem per original tot document complet que ha pervingut en la matèria i forma genuïnes en què fou emès, tot respectant la voluntat del seu autor o autors (Bresslau 1998: 83; Paoli 2003: 265). En concret, hi trobem sis-cents dinou documents pervinguts en forma d'original, bo i incloent en aquesta xifra trenta-nou originals múltiples i sis originals cancel·lats.⁴⁷

El document original més antic que presentem data de l'any 1142 (doc. 3), mentre que el més antic clos per un notari públic barceloní data del 1283 (doc. 63).⁴⁸ En aquesta breu introducció, però, davant

45. Comentem de forma més detallada el cas d'aquest segon esborrany, juntament amb el seu original cancel·lat a l'apartat corresponent a aquest últim.

46. En aquest cas, caldria escatir la seva provenença, ja que no sembla que fos redactada per cap notari barceloní, si bé tampoc conté les notes dorsals habituals del fons Marquesos d'Aguilar.

47. A més, cal tenir en compte que en diverses ocasions ha pervingut tant l'original com el seu trasllat, renovació o reparació. D'aquests casos particulars, se n'anirà donant notícia al llarg d'aquest apartat.

48. No és, però, aquesta la primera actuació d'un fedatari barceloní que documentem. Ramon d'Om, sotsdiaca i notari públic de Barcelona, clogué l'any 1232 un trasllat

la impossibilitat de descriure aquest enorme gruix documental, ens centrarem, dins de la categoria d'originals, en aquells que foren completats per notaris diversos al fedatari que assentà la nota pertinent. D'aquests, n'hem documentat vint-i-vuit: docs. 62, 94, 141, 147, 185, 186, 189, 215, 279, 306, 360, 393, 400, 405, 472, 484, 496, 528, 566, 572, 578, 666, 669, 691, 720, 731, 737 i 755.⁴⁹

Aquesta pràctica, tan antiga com el mateix notariat i que reprèn un anterior i anàleg procediment vinculat a les *rogationes* i *dictae* dels segles x i xi,⁵⁰ era recollida a la cloenda per part del notari. Així, els capítols matrimonials signats per Bartomeu Mahull i Joana d'Argensola, l'any 1478, davant Andreu Mir, han pervingut en un pergami clos l'any 1498 per Lluís Carles Mir, germà i connotari de l'anterior: "qui hoc instrumentum capitulorum sub dicto kalendario inter dictas scripturas repertum firmatum juxta cursum eiusdem notarii notavi et in hanc publicam formam redigens scribi feci de licentiaque honorabilem vicariam Barchione regentis clausi" (doc. 691). En aquest cas, tal com Ferrer observà, es tracta de l'extensió de l'original vint anys després *juxta cursum eiusdem notarii*. De fet, es pot comprovar gràcies a la conservació de la nota de registre pertinent i com aquesta fou completada per Lluís Carles Mir.⁵¹ Cronològicament, però, el primer exemple que podem oferir data aproximadament (ja que no s'ofereix l'any) de la fi del segle XIII, quan Arnau Morató, rector i notari públic de Rocafort, va estendre l'original d'una nota assentada pel seu predecessor Bernat Rocafort l'any 1283: "qui hoc instrumentum scripsi cuius notulam inventam habeo in libris notularum Bernardi Rupefortis, quondam, ... predecessoris mei" (doc. 62). La major part de vegades, els notaris no especifiquen la data en què estenen aquests originals i es limiten a fer palès que ho fan a partir de les notes del seu notari antecessor ("de notis receptis ... scribi feci"). Alguna vegada detallen que el document no havia estat encara estès en forma original o que la nota no havia estat cancel·lada (docs. 393, 400, 666), o bé, emprant el

---

(doc. 11). Ana Pérez recollí, en un estudi dedicat als *signa* notariais dels pergamins de la Catedral de Barcelona, les mencions de notaris públics de Barcelona del segle XIII, entre les quals la primera és de Ramon Riera de l'any 1223 (1994-1995: 1072). També documentà Ramon d'Om, actuant l'any 1236 (1994-1995: 1070).

49. A més, també hi trobem tres originals múltiples, del tipus quirògraf o carta partida (docs. 365, 448, 473) que comentarem a l'apartat corresponent.

50. Harry Bresslau ofereix una excel·lent síntesi de l'origen i desenvolupament d'aquesta pràctica per al cas italià (1998: 782-788).

51. Al marge de l'assentament hi trobem la nota prou explícita: "Clausum traditum per Ludovicum Carolum Mir, notarium, tenentem scripturas discreti Andree Mir, notarii, dicto Bernardo Andree Mahull": ALPB, Andreu Mir, Plec de capítols matrimonials, 1469-1484.

participi present del verb *redigo* (“in hanc publicam formam redigens”), fan patent que és llavors que s’estén l’original (docs. 405, 484, 496, 528, etc.).⁵² Conjuntament amb la manca de cap autorització de tipus judicial (veguer, batlle, etc.), que, per contra sí que era obligatòria per a les renovacions, aquests detalls són prou útils a l’hora de destriar l’estadi de transmissió davant del qual ens trobem.

Precisament, tenim un document que ha pervingut en forma d’original estès per un notari successor i en forma de reparació (doc. 94). El cas, a més, és prou interessant perquè en un breu lapse de temps, entorn de l’any 1350, es generaren l’original i la reparació d’aquest testament atorgat el 1309. Ferrer emprà la reparació com a exemple d’aquest tipus de transmissió documental (1974: 104), al qual podem afegir ara l’original que, com sembla evident, no s’havia perdut.

Tot i que observem certes variants al text (sobretot al preàmbul) i en l’any (1309 a l’original i 1310 a la reparació), creiem que es tracta del mateix document. A l’original, l’escrivà detalla que va estendre l’original a partir del seu assentament en un protocol de l’escrivania pública de Cardona, sense especificar el nom del notari, en una data que cal situar entre l’any 1350 i el 1351. Podem precisar la data gràcies a l’autoritat per la qual Jaume Gros clogué el document: “per reverendum dominum Nicolaum, olim episcopum Urgellensem nunc vero cardinalem”. Niccolò Capocci, bisbe d’Urgell entre 1348 i 1351, fou creat cardenal l’any 1350. És, per tant, dins d’aquest lapse temporal (1350-1351) que es formalitzà aquest document.⁵³ A la reparació, tal com Ferrer resumí, queda patent a la cloenda que l’escrivà, amb l’autorització de Berenguer Mercer, oficial de Cardona, redactà de nou l’instrument a partir de l’assentament fet per Bernat de Font el maig de 1351. Presenta la variant de l’any, com hem vist, però no del mes i del dia. Entenem la variant de l’any com un error de lectura del notari, ja que manté la clàusula referent al fill que està per néixer. Tot i que Ramon de Soler hauria pogut tornar a atorgar testament just un any després del primer, difícilment el seu últim fill encara no hauria nascut. Les altres variants, sempre formals i no de contingut, es poden

52. L’ús del participi passat (“redactum”) en aquesta fórmula l’hem documentat només per a les renovacions.

53. Precisament, segons Andreu Galera, Jaume Soler fou absolt, al setembre de 1350, pel vescomte de Cardona de totes les accions que aquest pretenia contra aquell com a fill i hereu de Ramon de Soler (2001: 310). La data d’aquest conflicte judicial, per tant, quadraria amb el lapse temporal que hem proposat per a l’extensió de l’original. Ara bé, si fou el mateix Jaume Soler qui en va demanar l’extensió, no s’acaba d’entendre que en fes una reparació poc temps després, sobretot tenint en compte que el document s’ha conservat perfectament.

atribuir a la resolució, feta per Felip Bac, de la *dictio caeterata* típica dels registres notariais anteriors, precisament, al 1351, com manifesta la seva cloenda: “secundum abbreviaturas contentas in dicta nota”. També, el mateix notari fa constar a la cloenda com el document ja s’havia estès “in formam publicam” anteriorment, quelcom que la preservació de l’original permet confirmar. En tot cas, caldria explicar el perquè Jaume Soler, aparentment, desconeixia l’existència d’aquest original —estès pràcticament de manera coetània— quan en demanà la reparació. De nou, però, l’anàlisi diplomàtica ha de deixar pas a l’estudi històric concret lluny del nostre abast.

Si, en aquest cas, pràcticament coetàniament s’estenia l’original i la reparació, comptem, com a cas extrem contrari, amb una donació entre vius atorgada per Pere Joan Sapila i la seva esposa Isabel a un dels seus fills el 1494 que trigà setanta-tres anys a estendre’s *in mundum* (doc. 731).

També tenim exemples d’originals que havien restat en forma d’esborrany al pergami i que, per algun motiu, no s’havien clos immediatament. Així, el 1449, Nicolau Benet, vicari i notari públic de Vallespinosa, va cloure la venda d’una terra, atorgada el 1445, a petició del comprador, Bernat Contijoc (doc. 572). La cloenda és prou clara respecte del mecanisme que seguí el notari: “qui predictum instrumentum inveni notatum, juratum, firmatum et testificatum et in hanc publicam formam redactum et cum sua notula de verbo ad verbum legitime comprobavi ad requisitionem Bernardi Contijoch clausi”. El fedatari destaca que la venda ja havia estat redactada *in hanc publicam formam*, és a dir, al pergami, i que, després de comprovar el seu tenor al llibre notal, el clogué.

Finalment, no es pot obviar la preeminència dels contractes relacionats amb el règim matrimonial (nupcials, èpoques dotals, capítols matrimonials) entre aquest tipus d’originals. Són gairebé la meitat dels documents, dotze dels vint-i-set (de fet, quinze dels trenta, si tenim en compte els tres quirògrafs),⁵⁴ que, a més, mostren una sorprenent regularitat en el lapse de temps que triguen a passar de l’assentament al *mundum*. Així, gràcies a les cloendes on es data l’extensió de l’original, observem que el període de temps habitual se situa entorn dels vint anys (docs. 141, 185, 186, 405, 473, 528, 666, 669 i 691). Tenint en compte el cicle vital de les famílies tradicionals, sembla clar que aquests vint anys aproximadament coincidien amb el moment en què la nova generació arribava a la maduresa i era millor disposar d’un

54. Docs. 62, 141, 185, 186, 279, 365, 405, 448, 472, 473, 484, 528, 666, 669 i 691.

impecable arsenal jurídic en forma de documents originals per evitar possibles conflictes. També, per al cas particular dels capítols matrimonials, hem d'entendre que l'extensió en original dels acords fins llavors només assentats mitjançant nota de registre es constituïa en prova evident del seu definitiu compliment.⁵⁵

Originals múltiples

Sota aquest epítet tractarem tant els quirògrafs o cartes partides com aquells originals que, sense la necessitat d'emprar cap signe de validació especial, deixen clara la seva natura múltiple al mateix tenor documental. A mesura que el sistema documental notarial es consolida, semblaria lògic que els mecanismes d'origen altmedieval destinats a provar l'autenticitat d'un document anessin desapareixent. Entre aquests, però, el recurs al quirògraf o carta partida,⁵⁶ basada en l'encaix dels dos originals i la concordança de les lletres partides d'un i altre, s'allargarà a Catalunya tota l'edat mitjana. De fet, aquesta pràctica no es documenta a casa nostra durant els segles ix i x (Udina 1951: 82), i hem d'esperar a mitjan segle xi per trobar-hi els primers exemples (Baiges 2010). També per a la resta de regnes peninsulars, el quirògraf apareix tardanament, en concret a la primera meitat del segle xii, tenint als segles xiii i xiv el seu moment de màxima expansió, si bé perdura al llarg de l'època moderna (Martín 1994-1995). L'estudi sistemàtic sobre la primera documentació notarial sevillana, dut a terme per Ostos i Pardo, però, mostra com l'últim quirògraf data del 1340 (2003: 39-40), coincidint amb el predomini dels originals múltiples sense cap signe de validació especial, excepte la menció de la seva natura en el seu tenor documental.⁵⁷

En aquest volum, els quirògrafs tenen el seu moment de màxim apogeu coincidint amb la consolidació de la institució notarial (segles xiii-xiv) i, com succeeix a Sevilla, el seu descens sembla que va lligat a l'aparició dels originals múltiples que només podem identificar per la seva menció explícita a la *rogatio*: "petiit et requisivit fieri duo publi-

---

55. No disposem d'un quadre general dins l'àmbit català, però no deixa de ser rellevant que dels vuit capítols matrimonials que oferim en aquest volum cinc pertanyen a aquest estadi documental (docs. 484, 528, 666, 669, 691).

56. Sobre els primers quirògrafs conservats en el context europeu, des del segle ix, remetem a Bresslau (1998: 608-615).

57. L'estudi dut a terme per Encarnación Martín també fa notar que, amb la consolidació del notariat, les cartes partides comencen a no ser necessàries i inclou també algunes referències al nou tipus d'original múltiple (1994-1995: 853).

ca instrumenta, quorum unum utriusque parti traditur ad habendum memoriam rei geste, per me notarium infrascriptum” (doc. 430).⁵⁸

Amb tot, cal destacar que el primer original múltiple d'aquest tipus el trobem en la donació feta per Alfons I del terme de Vallverd a Roger Valgenç de Conques el 1192 (doc. 5). De fet, enlloc del pergami, ni internament ni externament, es fa patent que es tracti d'un original múltiple, però l'altre original es conserva a l'Arxiu Reial.⁵⁹ L'exemplar que presentem restà en mans de Roger i, posteriorment, passaria a formar part de l'arxiu patrimonial dels Biure, juntament amb la seva castlania de Vallverd. L'altre, òbviament, restà en mans del rei i fou conservat al seu arxiu de Barcelona.

El següent exemple, del qual ja hem citat la *rogatio*, també té a veure amb Vallverd (doc. 430). En concret, correspon a la investidura que l'any 1418 rebé Berenguer de Biure del feu de Vallverd de mans del prior de l'orde de l'Hospital. Es tracta d'una acta notarial, escrita en estil objectiu, que recull tota la cerimònia. A instància de Berenguer de Biure, el notari redactà els dos instruments tal com s'ha especificat. L'any 1425, Joan Gallard, mitjançant donació entre vius, heretà el seu fill Joan amb de les batllies d'Amer, de les Encies i de la parròquia de Santa Maria de Granollers de Rocacorba (doc. 464). De nou, el notari recull la petició d'estendre un original múltiple: “duo publica originalia instrumenta, unum quorum michi, dicto donatori, et alterum michi, dicto Johaneto, tradantur per notarium infrascriptum”. El quart i últim cas que hem documentat té com a redactor un il·lustre notari, Pere Miquel Carbonell (doc. 741). Destaquem, a més, l'ús de l'estil objectiu i de l'estructura formal d'una acta per a la redacció d'aquest acord d'establiment d'un nou cens sobre unes terres domini del monestir de Sant Cugat entre els pagesos Bernat Mas i Antoni Duran. En aquest cas, fou el receptor del document, Antoni Duran (qui anteriorment havia venut a carta de gràcia les terres a Bernat Mas), qui demanà l'extensió d'un original múltiple: “predictus Antonius, venditor, petiit et requisivit sibi fieri et tradi unum et plura publicum et publica instrumentum et instrumenta”.

---

58. A la col·lecció de pergamins de l'Ajuntament de Tarragona, si bé també s'observa la tardana aparició de les cartes partides, precisament, en el context d'una institució notarial plenament consolidada, en canvi, es pot comprovar com el seu ús s'allarga durant el segle XVI (Companys 2009). Agraïm a Isabel Companys la referència precisa sobre les cartes partides tarragonines.

59. ACA, Cancelleria, Pergamins, Alfons I, núm. 615. Aquest pergami fou transcrit i editat per Ana Isabel Sánchez (1995, doc. 529). Agraïm a Javier Robles la localització i col·locació del document amb l'exemplar dipositat a l'Arxiu Reial.

Per la seva banda, els quirògrafs o cartes partides conservats són trenta-cinc: docs. 40, 41, 64, 73, 80, 82, 91, 102, 105, 107, 113, 119, 140, 144, 150, 169, 200, 201, 231, 240, 248, 270, 282, 301, 308, 339, 340, 344, 345, 365, 448, 473 i 547.⁶⁰ La gran majoria presenta les tres lletres ABC entrelligades aplegades en tres grups al marge superior o inferior, excepte en tres casos, on trobem només dues agrupacions d'aquestes tres lletres (docs. 82, 339 i 344) i un en què només apareixen les tres lletres per separat (doc. 547). No hem pogut observar una relació evident entre la disposició de l'original (és a dir, si es tracta de l'exemplar de la dreta o l'esquerra o de sobre o sota de les lletres) que ens ha restat i el fet que aquest pertanyi a l'atorgant o al receptor. De fet, la disposició pot variar fins i tot en el cas de documents redactats per un mateix notari i en possessió d'un mateix receptor (docs. 339 i 340).

Només quatre quirògrafs daten del segle xv (docs. 365, 448, 473 i 547, l'últim de l'any 1440), de manera que s'evidencia la seva decadència en aquesta centúria, precisament la que aporta un major nombre de documents a l'actual col·lecció (400 dels 758). Com ja hem comentat abans, la garantia que donava la imbreviatura assentada als manuals notariais, conjuntament amb la pràctica d'estendre originals múltiples, feia redundant aquest mecanisme de validació. Amb tot, no podem deixar d'assenyalar que, paradoxalment, el quirògraf sembla consolidar-se a casa nostra en paral·lel amb la institució notarial al llarg del segle XIII. No es tracta per tant d'un vestigi del sistema documental altmedieval, sinó d'una pràctica que es difon per la voluntat dels atorgants i receptors dels instruments o, més ben dit, d'alguns instruments en concret. Així, es feia evident l'interès d'afegir aquest mecanisme per part dels clients en tres grups de contractes: els relacionats amb el règim matrimonial (docs. 64, 73, 140, 231, 248, 344, 345, 365, 448, 473), l'adscripció o remença d'home propi (docs. 150, 169, 200, 201, 339, 340) i els establiments o donacions precàries (docs. 41, 113, 119, 144, 547).⁶¹

Un d'aquests últims, a més, evidencia com el quirògraf podia oferir, per ell mateix, garantia d'autenticitat i validesa. Així, la concessió del dret de fer establiments que Jaume Soler, canonge de Vic, féu a Guillem de Segalers, de Cardona, l'any 1316 ha pervingut en un document que no conté la pertinent cloenda que tot instrument notarial

60. D'aquests, han pervingut tots dos originals en dues ocasions (docs. 64 i 107) i, per això, hi ha trenta-cinc pergamins.

61. En canvi, Encarnación Martín mostra com els tipus de documents més comuns als regnes occidentals per als segles XIII i XIV són els arrendaments, les permutes i les donacions (1994-1995: 844-845).

necessitava per a la seva completesa (doc. 119). Per contra, el fet que es tracti d'un quirògraf, com es pot apreciar al marge inferior, i que s'hagi conservat durant segles als arxius patrimonials de les diverses nissagues que confluïren en el fons dels marquesos d'Aguilar, mostra que fou dotat de la mateixa validesa que un original notarial complet.

Finalment, cal comentar els tres quirògrafs que, a més, són originals estesos per un notari diferent del que registrà el pertinent assentament (docs. 365, 448 i 473). Tots tres foren redactats per notaris gironins i tots tres contenen el mateix tipus de contracte relacionat amb el matrimoni.⁶² El primer exemple data de l'any 1402 i fou assentat per Berenguer Ferrer, però fou estès, com a mínim, seixanta anys després per Pere de Begudà (doc. 365).⁶³ Els altres dos casos foren assentats pel mateix notari, Miquel Pere, però, a més, tenen la particularitat que restaren a l'estadi d'esborrany i el nou fedatari simplement hagué de cloure'ls. Així, amb data de 1423 Pere Sitjar clogué el pergami, entre el 1446 i el 1457, dates finals de les actuacions de Miquel Pere, autor de l'assentament i l'esborrany, i de Pere Sitjar respectivament. Cal fixar-se com, a la cloenda, Pere Sitjar especifica que trobà l'instrument ja en pergami i que només el va cloure un cop comprovà el seu tenor amb l'assentament: ("hoc instrumentum in presenti pergameno repertum inventum et in posse Michaelis Petri, quondam, notarii publici eadem regia auctoritate a Jacobo de Campolongo ..... confectum eo primitus per me cum sua originali nota fideliter comprobato clausi" (doc. 447)). Igualment, el 18 de desembre de 1445, Miquel Ombert va cloure un altre pergami que Miquel Pere havia deixat en forma d'esborrany l'any 1427 (doc. 473).

Originals cancel·lats

Com hem vist per al cas dels esborranys, el fet de trobar originals cancel·lats en aquesta col·lecció respon, majoritàriament, a la seva procedència com a material dels arxius dels notaris barcelonins (docs. 253, 364, 369, 545, 583 i 757). Les correccions, ratlles, afegits i, sobretot, la cancel·lació de la cloenda notarial són les característiques habituals d'aquest estadi documental. En algun cas, fins i tot, s'espe-

62. Es tracta d'un contracte nupcial que inclou l'heretament (en forma de donació entre vius a la filla), la donació del dot que aquesta fa al seu futur marit i l'època d'aquest conforme l'ha rebut. És un dels tipus documentals més comuns dins l'àmbit del règim matrimonial a Girona (Donat, Marcó, Ortí 2010: 26-34).

63. El primer cessà l'any 1462, mentre que Pere de Begudà actuà entre els anys 1463 i 1478. Agraïm a Santi Soler, tècnic de l'Arxiu Històric de Girona, la informació sobre aquests i els següents fedataris gironins.

cifica el motiu de la cancel·lació. Així, a la part inferior d'una època hi trobem la següent anotació: “Frustra(da) és la present època quare a albarans de scrivà de ració no són necessàries èpocas, si non en deduccions, emperò ad superhabundanciam sint” (doc. 545). O, també, en el cas d'una procura del 3 de novembre de 1500, no només es ratlla el *signum* i el nom del notari a la cloenda, sinó que s'anota al marge superior la data de revocació del procurador: “Fuit revocatus die xvii novembris 1500 ...” (doc. 757).

Centrarem l'atenció en dos d'aquests documents (docs. 253 i 583), començant per aquest últim. Es tracta de l'època atorgada el 1446 per Francesc de Calataiut, tinent l'ofici de morrodevaques (botxí) de València, del salari rebut per dues execucions, que ha pervingut en forma de dos pergamins originals cancel·lats. Un que no s'arribà a lliurar (pergamí núm. 568) i l'altre que sí que es lliurà, però que també es cancel·là (pergamí núm. 567).⁶⁴ De la col·lació d'ambdós, resulta evident que el primer original, tot i arribar a cloure's, fou ràpidament revocat per la manca de precisió jurídica, ja que no indicava el motiu de les dues execucions, que, en canvi, sí que trobem a l'original lliurat: “in suspendendo Simeno Pinell, in dicta civitate, de quadam nece delatum” i “pro comburando quendam captivum sarracenum d'en Amoròs Devera, mercatoris, dicte civitatis Valencie, de sodomita delatum”.⁶⁵

Ara bé, també tal com succeïa per als esborranys, cal comentar amb un cert detall l'únic original cancel·lat provinent del fons dels marquesos d'Aguilar. El debitori atorgat per Arnau de Cervelló l'any 1366 (doc. 253) ha pervingut mitjançant dos pergamins que corresponen a un original cancel·lat (AHPB, Pergamins, núm. 254) i a un esborrany (AHPB, Pergamins, núm. 255). Tot i que el pergamí 254 conté la cloenda notarial i la firma de Joan Sabater, notari públic de la cort de la vegueria de Montblanc, en nom del seu veguer Bord de Gravalosa, amb data de 25 de març, on s'indica, a més, que es posà el segell del veguer per a major seguretat jurídica a instància de l'atorgant i la receptora, cal considerar el document com un original cancel·lat. Així, al marge dret de la caixa d'escriptura trobem afegida una clàusula documental, sense que aquest afegit sigui esmentat a la cloenda, tal com era d'obligat compliment per la praxi notarial.

64. Aquest darrer presenta les habituals abreviatures, al marge inferior, que indiquen el lliurament documental (“probatum, clausum traditum”).

65. Pel que fa a la cancel·lació d'aquest original lliurat de l'època, és probable que fos el notari mateix, un cop registrats els pagaments al llibre d'èpoques de la tresoreria, tal com consta al marge dels assentaments corresponents del seu manual (AHPB, 189/1), qui cancel·lés tant aquesta com la resta d'èpoques closes per ell i que segueixen del 22 de març, a València, i del 28 d'octubre, a Barcelona.

Aquesta clàusula (referent a la compra del cavall de Berenguer Dardaric) sí que s'inclou al pergami 255, de manera que hem d'entendre aquest segon pergami com una redacció posterior de la mateixa acció jurídica. De fet, a la firma de l'atorgant que trobem al pergami 255, Arnau de Cervelló jura, pels quatre sants evangelis, que cap home anirà contra allò pactat al document, reforçant-ne així l'efecte de validesa i autenticitat respecte a l'original cancel·lat anteriorment. Tanmateix, no podem passar per alt el fet que, estranyament, el *signum* de Ramon de Quadres no té l'habitual anagrama del seu cognom que empra a tall de creu (que sí que trobem als documents 252, 254 i al pergami núm. 254). Tenint en compte que, precisament, el *signum* encarna —més que cap altre element del document notarial— la fe pública que el notari ostentava, la seva incompletesa qüestiona que el pergami núm. 255 pugui tenir la plena validesa jurídica que tindria un original, és a dir, un document genuí i complet. És per això que hem de concloure que, tot i que des del punt de vista diplomàtic, el pergami núm. 254 es tracta d'un original cancel·lat i el núm. 255 es tracta d'un esborrany, una altra qüestió ben diferent és la utilitat i l'efectivitat jurídica i legal que els Cervelló trobessin en aquests dos pergamins, elaborats en el context del casament d'Arnau de Cervelló, ja que resta clar que passaren a formar part del seu arxiu patrimonial i foren regestats a la Rúbrica a la segona meitat del segle XVII. Per a resoldre-ho, tanmateix, caldria recórrer a un estudi històric concret.

Refaccions: reparacions i renovacions

Amb aquests dos termes ens referim a les extensions en pública forma d'un document fetes a partir del seu assentament notarial fruit de la pèrdua o mal estat de l'original, o per altres motius no especificats. Seguim la terminologia proposada per Paoli (2003) i emprada específicament en el cas de la documentació notarial per Ferrer (1974), Ostos (1985), Bono (1997), Ostos i Pardo (2003). Mentre que per a Paoli, la renovació és una forma intermèdia entre l'original i la còpia (2003: 273-274), Ferrer les entén com a còpies autèntiques (1974: 103). Per la seva banda, Ostos i Pardo consideren que es tracta d'un tipus de còpia que ha de formar una categoria per ella mateixa (Ostos 1985: 234; Ostos i Pardo 2003: 40-42). Hem volgut diferenciar reparacions de renovacions tot respectant la qualificació que trobem als mateixos documents. Així, reservem el mot *reparació* per a aquells documents on explícitament s'hi fa referència i en què, normalment, queda recollit el procediment de refacció (sol·licitud del client, actuació de l'autoritat

judicial, contrastació feta pel notari, etc.).⁶⁶ Per contra, entenem com a renovacions aquells documents en què només el notari redactor esmenta la refacció a la cloenda final. De fet, el terme *renovació*, com a tal, no s'empra, però tampoc cap derivat de *reparatio*. A la cloenda, el notari simplement evidencia que ja hi ha un original estès (no fa cap al·lusió al fet que s'hagi perdut) i que ell redacta novament el document per manament judicial un cop fetes les comprovacions pertinents. En principi, hom podria pensar que la diferència principal entre reparacions i renovacions és la pèrdua o no del document que s'ha de refer (Bono 1997). Però, com ja hem vist amb anterioritat, es conserva un original i la seva reparació (doc. 94) i, com veurem tot seguit, també un original i la seva renovació (doc. 635).⁶⁷

Hem trobat vuit reparacions: docs. 94, 176, 190, 191, 226, 266, 312/313 i 359. El procediment per dur a terme la reparació d'un document queda, sovint, recollit en forma de preàmbul a la nova extensió *in mundum*. Així, l'octubre de 1386, Bernat d'Argensola, donzell, com a marmessor subrogat del testament de Ramon de Soler,⁶⁸ acompanyat del notari Romeu Gibert, requerí Bernat de Sanahuja, batlle de Cardona, perquè ordenés al mateix notari redactar-lo de nou, a partir de la seva "notula inventa in protocollo scribanie publice Cardone", perquè no havia tingut manera de trobar l'original. El notari Gibert fa patent que el document, efectivament, ja s'havia estès en pública forma, tal com es podia observar al mateix assentament "quia est tribus lineis lineata" (doc. 226). Després que el batlle fes jurar a Bernat d'Argensola que la seva sol·licitud no suposaria cap perjudici per a ningú, es procedí a la reparació.

Malgrat l'obvietat, no volem deixar passar la corroboració que ofereix el mateix notari Romeu Gibert del significat dels assentaments barrats que trobem als manuals medievals. A més, cal especificar que l'escrivania a què es fa al·lusió és la de Sant Miquel, ja que aquest mateix notari clou l'acte per autoritat del rector Francesc de Navell.⁶⁹

66. Sovint, a més, se segueixen els formularis, ja comentats per Ostos (1992), per a les cartes perdudes o rosegades per gossos i rates.

67. Per arribar a alguna conclusió amb un mínim de rigor, caldria disposar d'un grup força més gran de refaccions que el que presentem aquí.

68. Efectivament, el juliol del mateix any Bernat d'Argensola havia estat nomenat marmessor subrogat del testament de Ramon de Soler (doc. 297). L'any 1398, encara, fou novament nomenat marmessor subrogat (doc. 347).

69. A Cardona trobem tres escrivanies al mateix temps (la de la parròquia de Sant Miquel, la de la canònica de Sant Vicenç i la de la cort vescomtal-comtal), que convisqueren sense gaires problemes de tipus jurisdiccional (Galera 1994). Si bé no s'especifica a la cloenda notarial, Francesc Navell fou rector de Sant Miquel (Ignasi 1778: 82).

En aquest sentit, és significatiu que, com que es tracta d'una escriptura vinculada a la parròquia, s'elideixi el nom del notari autor del protocol. Això prova que, en aquests casos, cal entendre com a productor de la documentació l'escriptura i no tant el notari que, eventualment, s'encarregui de la confecció dels instruments.

No sempre, però, calia que el sol·licitant de la reparació anés personalment a trobar el notari, ja que aquest actuava també per manament escrit de l'autoritat jurisdiccional. Arnau de la Pardina, veí de Lleida i notari reial, hagué de reparar una sentència arbitral closa vuitanta anys abans pel també notari reial, i veí de Lleida, Joan Borrell, després de rebre un manament escrit pel veguer a instància del sol·licitant de la reparació (doc. 266). Destaquem que Arnau regia les escriptures del difunt Joan Borrell "ex commissione honorabilium curie et paciariorum civitatis Ilerde", però que aquestes eren a la casa de Violant, vídua de Borrell, i allà es desplaçà Arnau de la Pardina per fer-ne les comprovacions pertinents i refer el document. Així, a Lleida, d'una banda, els paers i el veguer tenien la potestat per decidir qui havia de ser el notari que regís el protocol d'un altre notari difunt,⁷⁰ fins i tot tractant-se de notaris per autoritat reial i no públics de la ciutat, però, de l'altra, observem com, paral·lelament, aquest protocol no perdia el seu caràcter patrimonial, ja que era conservat pels hereus del notari que l'havia confegit. També és interessant observar com el manament recull que Arnau de la Pardina rebrà el salari "condecet e degut juxta forma de la constitució sobre los salaris dels notaris feta e, encara, la consuetut e usança de la dita ciutat". Efectivament, ja a les ordinacions establertes l'any 1289 es recull que: "De carta a cercar, per cada an que n cercarà l'escrivà, I diner d'aitants ans com la carta age que sie feita" (Cases 1983: 26).

El mateix procediment seguí la reparació de la venda i àpoca d'un censal mort, atorgat el 1391 pels senyors d'Artesa, que el 1422 era "en alcunes parts d'aquella rosegada, e de cans o de rates menjada" (docs. 312 i 313). El llavors titular del censal es presentà davant de Guillem de Riudeperes, veguer i batlle de Cervera, per demanar la seva reparació. L'al·lusió a les parts rosegades, a banda d'un recurs formulari, en aquest cas sí que devia ser real, ja que s'adverteix que no es va poder contrastar "que sia stada cosa segons dit és per lo dit Pere de Mont-royal e al dit Francesch de Cirarols liurada". Amb tot,

---

70. Lluïsa Cases, tot citant Gras, havia recollit a la introducció del catàleg dels protocols notariais de Lleida que era funció dels paers "autoritzar el dipòsit dels protocols dels notaris difunts a casa d'un altre notari de la ciutat" (1983: 16). En aquest cas, observem com també hi figura el veguer, segur perquè es tracta de notaris reials.

el batlle decidí, el 4 de setembre, enviar un manament escrit a Bernat de Vall, notari reial i regent les escriptures de Pere de Mont-real, perquè refés el document, al mateix temps que el manament era registrat “in quodam libro ipsius baiuli”. Finalment, el 17 de setembre, Bernat de Vall, notari reial, estengué novament *in mundum* el document, un cop comprovat que havia estat efectivament assentat, clos i firmat “in quodam capibrevio seu protocollo notularum” de Mont-real. Si bé no s’explicita, Pere de Mont-real havia de ser notari públic per autoritat reial, tal com recull la intitulació de Bernat de Vall “per totam terram et dicionem illustrissimi domini regis Aragonè”, ja que el document fou clos, entre d’altres llocs del Principat, també a Saragossa.

Les renovacions⁷¹ comparteixen procediment amb les reparacions, si bé no són tan explícites a l’hora de reflectir-ho al text. De fet, és únicament a la cloenda on s’indica que ens trobem davant un document refet i que ha calgut la pertinent intervenció del veguer o batlle. Així, el testament del mercader Gabriel Gil, atorgat el 1468 davant del notari barceloní Miquel Abella, ens ha arribat mitjançant una renovació feta el 1486 pel també notari de Barcelona Francesc Oliver: “qui hoc testamentum inter scripturas dicti notarii et in quodam libro testamentorum eiusdem repertum, continuatum, firmatum, notatum et jam alias in mundum redactum et traditum, prout in margine eiusdem testamentum aparet continuatum, clasum traditum, iterum in hanc publicam (formam) redigens scripsi et ex licencia honorabilis regentis vicariam Barchinone clausi” (doc. 671).

La fórmula que s’empra a la cloenda permet, a vegades, la confusió entre un original estès diversos anys després que el seu tenor fos assentat al manual notarial i, efectivament, una refacció a partir de l’assentament. Així, comptem amb l’exemple d’una renovació l’original de la qual també conservem. Es tracta de l’època pel cobrament de la venda a carta de gràcia de l’onze d’Artesa, atorgada per Elionor de Ribelles l’any 1455. L’original fou estès pel notari Joan Jover (AHPB, Pergamins, núm. 617), mentre que la renovació la féu el seu nebot Arnau Jover (AHPB, Pergamins, núm. 618), qui havia heretat les escriptures del seu oncle: “qui hoc instrumentum apoche inveni inter scripturas discreti Johannis Jover, alias Clarió, avunculi mei [...] notatum et firmatum sub die et anno predictis, cum nota eiusdem fideliter comprobavi et mandato michi facto per honorabilem locumtenentem vicarii Urgelli et rogatus clausi” (doc. 635). Si no conservéssim també

71. Onze documents han pervingut en aquest estadi: docs. 165, 246 i 258 (un sol pergami), 311, 450, 532, 635, 648, 671, 714, 730 i 751.

l'original, podríem deduir que el pergami 618 es tractava de l'original estès pel notari successor i no pas de la renovació, ja que literalment diu "qui hoc instrumentum apoche inveni" (com si el pergami mancat de la cloenda es trobés encara entre l'arxiu del notari) i que, després de comprovar-ho amb l'assentament, "rogatus clausi". Per contra, la preservació del pergami 617 evidencia que l'altre es tracta d'una renovació, si bé Andreu Jover no fou gaire precís a l'hora d'escollir la fórmula de la cloenda.

En un cas tenim una renovació i la nota de registre a partir de la qual fou estesa (doc. 730). Es tracta de la venda d'un censal mort i de l'època corresponent atorgades el 1494 i que foren refetes el 1522. Afortunadament, s'ha conservat tant el manual amb l'assentament corresponent a la primera redacció (ALPB, 216/40), com el llibre de vendes amb l'assentament per extens (ALPB, 216/62). Així, podem constatar que la renovació es féu a partir del segon, tal com s'especifica al marge esquerre de l'inici: "Clausum traditum per Petrum Martini, notarium Barchinone, tenentem has scripturas."⁷² A més, hi consten també les quatre firmes autògrafes, bé sigui per raó de senyoria o com a testimonis, que apareixen al pergami refet.

Pel que fa als tipus documentals que apareixen representats a les reparacions i renovacions, destaquen els relacionats amb l'àmbit de dret familiar (èpoques dotals, testaments, donacions entre vius de llegítima).⁷³ Així, vuit dels dinou documents pertanyen a aquestes tres categories. També són prou significatius els cinc instruments vinculats amb els censals morts.⁷⁴ Exceptuant dos casos (docs. 94 i 165), la resta de renovacions o reparacions s'efectuaren als segles xv i xvi, tot i tractar-se, no poques vegades, de documents del segle xiv. En dues ocasions, una reparació i una renovació (docs. 94 i 635), constatem també l'existència de l'original i sense que aquest presenti un mal estat de conservació. És cert que, també, algunes reparacions recullen o bé la pèrdua de l'original o bé la seva gran fragilitat. Amb tot, potser seria interessant dur a terme un estudi amb un abast documental més gran per copsar si aquest mecanisme de refacció, tot i disposar també de l'original, s'emprà com a alternativa al clàssic trasllat.

---

72. Hem d'entendre aquest "clausum traditum" referit a la refacció i no a l'original (l'extensió del qual resta testimoniada per la triple barra sobre l'assentament). De fet, a la nota del següent document, podem observar dues anotacions al marge que indiquen successives refaccions i que segueixen la mateixa fórmula: "Clausum Traditum per me Anthonium Simonem Fonoll ... tenentem dictas scripturas" i "Clausum Traditum ... per Michaellem Paulum Fonoll ... tenentem has scripturas".

73. Docs. 94, 165, 176, 226, 246, 258, 450 i 671.

74. Docs. 312, 313, 359, 532 i 730.

Traslats

El trasllat és la còpia autèntica feta davant notari d'un document a partir, normalment, del seu original. Fàcilment identificables, el protocol del text s'inicia amb la frase "Hoc est translatum ...", que acostuma a incorporar també la data de còpia. Hi ha trenta-vuit trasllats: docs. 2, 4, 11, 26, 27, 31, 35, 68, 69, 70, 74, 78, 86, 87, 89, 90, 99, 114, 120, 137, 172, 184, 216, 221, 224, 250, 259, 275, 298, 358, 373, 390, 436, 500, 516, 539, 714, 739. De tres conservem també l'original (docs. 74, 221 i 298) i, d'un, la renovació a partir de la qual es féu el trasllat (doc. 714). Només en dos no s'especifica la data del trasllat (docs 4 i 35), si bé és cert que en alguns casos no s'ha pogut comprovar pel mal estat dels pergamins. Destaquem que vint-i-sis dels trenta-vuit trasllats es dugueren a terme als segles XIII i XIV, mentre que només els dotze restants es van estendre als segles XV i XVI. Com dèiem a l'apartat anterior, per contra, només dues de les dinou reparacions/renovacions es feren al segle XIV. Sembla, doncs, que al segle XV es dibuixa un canvi en el principal mètode emprat a l'hora d'aconseguir una nova extensió en pública forma d'un document preexistent. Es conservi o no l'original (ja hem vist que no és necessària la pèrdua d'aquest per sol·licitar una renovació o una reparació), sembla clar que, almenys pel que fa a aquesta col·lecció, al llarg del quatre-cents els clients opten majoritàriament per demanar l'extensió a partir de l'assentament notarial.

Hi trobem documents de tot tipus, sense que cap forma jurídica sigui predominant. En tot cas, sí que podem destacar que els tres pergamins que recullen disposicions de les Corts han pervingut en aquest estadi (docs. 275, 390 i 739).⁷⁵ La gran majoria dels trasllats es feren a través d'una petició directa al notari. En aquests, consta, ultra la cloenda del notari principal, la coautorització de, normalment, dos o tres notaris a l'escatocol.⁷⁶ També, però, observem que en dotze trobem l'actuació d'una autoritat judicial, en concret el veguer titular de la jurisdicció del lloc (docs. 86, 89, 90, 120, 137, 184, 259, 275, 298, 390, 516, 739). Cal recordar que, tot seguint allò fixat per la decretalística i els mateixos tractats notariais, perquè un trasllat tingués plena *fides* i, per tant, valor en cas de judici, hi calia el *decretum* de l'autoritat pertinent (Bono 1997: 15-17). L'autorització del veguer als trasllats, per

---

75. Aquest darrer inclou, a més, en forma de còpia inserida, uns capítols de Cort anteriors.

76. Es tracta del trasllat més habitual a casa nostra, tot seguint el model de la cúria pontifícia (Bono 1997).

tant, indica l'ús que aquests tingueren vinculat a algun plet, mentre que la seva absència, igualment, mostra l'ús extrajudicial que se'n féu.

Finalment, en quatre casos no es fa el trasllat del document sencer, sinó només d'unes clàusules determinades. Són contractes pertanyents a l'àmbit del dret familiar. En concret, tres testaments (docs. 69, 436, 539) i uns capítols matrimonials (doc. 500).

Còpies inserides

La inserció del tenor documental d'un instrument en un altre és una pràctica habitual en el notariat baixmedieval. La còpia inserida, normalment, conté tots els elements de l'estructura formal del document original (de la notificació a la cloenda del notari) i la seva inclusió pot respondre a diverses funcions. Així, Bono entén que la inserció pot ser per motius complementaris (quan acredita alguna asserció del document on s'ha afegit), intimatius (quan apareix en un requeriment o intima), confirmatius (l'exemple habitual seria la inserció del tenor d'un privilegi en el privilegi de confirmació) o causatius (quan és la causa del concret atorgament subsegüent) (1997: 40-41). En aquest volum, incloem dotze còpies inserides: docs. 132, 149, 180, 192, 198, 372, 395, 396, 474, 540, 595, 726.⁷⁷ Les cinc primeres tenen relació amb el cobrament de la lleuda de Girona (Madurell 1968). De fet, només a la sentència de l'any 1343 (doc. 199) hi ha inserits tres manaments reials (docs. 132, 149 i 180) i el document de substitució de Bonanat Bayer com a procurador fiscal del rei per part de Francesc de Lillet (doc. 198). Així mateix, trobem una àpoca atorgada per Pere III l'any 1342 (doc. 192) inserida en una altra atorgada set anys més tard pel batlle general de Catalunya (doc. 221). I també, emanats de la casa reial, consten tres manaments més (docs. 396, 540 i 595), una llicència (doc. 372) i una procura (docs. 474).

Cal mencionar també una procura atorgada a Guillem Armengol per Albert Armengol, de l'orde de l'Hospital, a l'illa de Rodes l'any 1410 (doc. 395) que s'inserí a la procura que Guillem féu, al seu torn, a Miquel Ballester i Joan Castelló divuit anys més tard (doc. 485). L'interessant de la còpia és que respectà el seu estil objectiu (recordem que fou closa per un notari apostòlic i imperial a Rodes) i fins i tot es féu un dibuix imitatiu del seu ostentós *signum*. Finalment, incloem la inserció d'un

---

77. Hem optat per integrar en el mateix document el contingut d'aquelles còpies inserides en requeriments o íntimes, bo i entenent que, com a actes llur funció era, precisament, donar fe de l'existència i la validesa dels documents inserits. Es tracta, en total, de cinc requeriments (docs. 86, 88, 321, 476 i 656).

capítol del donatiu de la Cort de 1493 (doc. 726) a l'aprovació d'un altre donatiu de les Corts de Tortosa de 1495-1496 (doc. 739).

Còpia simple

Aquest tipus de còpia es distingeix perquè no té cap símbol de validació o autenticació (Paoli 2003: 273; Pratesi 1999: 106). Es conserva una sola còpia simple (doc. 148), la d'un acord entre el monestir de Sant Benet de Bages, d'una banda, i el vescomte de Bas, de l'altra, sobre la jurisdicció de la parròquia de Sant Pere de les Preses, que, explícitament, el notari es negà a cloure. Així no apareix, a l'inici del text, la típica fórmula "Hoc est translatum", de les còpies autèntiques, sinó que hi figura directament la notificació i la resta documental de l'original, que havia estat clos per Pere Maçanet, notari substituït de Bernat de Taialà. A l'escatocol tampoc no trobem les habituals firmes dels notaris que coautoritzen la confecció d'un trasllat i, a més, de manera prou significativa hi manca el *signum* notarial. Pere de Colomer, el notari encarregat de copiar novament el document, indica clarament el motiu: "non claudio cum (sic) originale dicti instrumenti non viderem nisi solum insertum in libro dicte curie ut prefertur". Així, Colomer es negà a cloure el document perquè només havia pogut estendre'l a partir del registre que se'n féu al llibre de la cort del veguer del vescomtat de Bas. Això explica que el mateix notari vacil·li a l'hora de qualificar el document, bé sigui com a còpia inserida ("predictum instrumentum superius insertum") o bé com a trasllat ("et a dicto libro predictum translatum ego abstrahi feci et translatavi"). Es tracta, en tot cas, d'una còpia simple que, si bé fou feta pel notari Colomer, no té la validesa d'un instrument notarial, perquè es féu a partir de la insinuació del document original en un llibre de cort del veguer. Tot i tractar-se d'un registre emanat pel poder jurisdiccional, com veiem, el llibre de cort no posseeix la fe pública suficient com per validar el valor documental d'un instrument que s'hi copià sense abreujar i detalladament. El notari, per tant, actua en aquesta ocasió com a mer escriptur i se'n cuida prou de deixar-ho ben clar.

És aquest un cas prou interessant que mostra la tensió entre el dipositari de la fe pública, el notari, i l'oficial representant de l'autoritat que dota de fe pública el notari, és a dir, el veguer. Recordem que, com hem vist per als trasllats, si es volia que aquests tinguessin plena *fides*, calia l'autorització del veguer. Des d'aquest punt de vista, es pot deduir que el notari, per ell mateix, no posseeix una fe pública plena que serveixi per a qualsevol instància. Per contra, el cas que ara comentem mostra com el registre emanat per l'actuació del veguer, almenys

per al notari Colomer, no era suficientment fiable com per fer dotar d'autenticitat un instrument en ell insinuat.⁷⁸ La pretensió dels clients de Colomer de fer-li autenticar un document a partir del seu registre al llibre de cort del veguer, per tant, es veié frustrada. Amb tot, cal pensar que el document fou considerat apte per a finalitats privades, ja que va romandre a l'arxiu dels marquesos d'Aguilar en relació amb els seus dominis a Amer.

Falsos

Seguint la coneguda definició aportada per Bresslau, cal considerar com a fals diplomàtic aquell document que, d'acord amb la intenció del seu autor, vol semblar allò que en realitat no és (1998: 14). Entre els documents falsos cal distingir, com recordava entre d'altres Paoli, aquells elaborats amb voluntat d'engany (*ex dolo malo*) i aquells amb voluntat de reparar una pèrdua (*ex caducitate* o *ex iactura*) (2003: 276-277). Dels primers, en tenim un bon nombre d'exemples en aquesta col·lecció. En concret, els catorze documents que hem identificat com a falsos tenen en comú el fet de localitzar les accions jurídiques al terme de Vallverd (docs. 1, 6, 7, 8, 9, 10, 21, 23, 28, 85, 122, 294, 303 i 554). Font Rius, en un treball dedicat a l'origen del règim municipal de Vallverd, qüestionà l'autenticitat d'alguns pergamins que ell mateix edità, si bé no en féu una crítica detallada (1975). També Carbonell apuntava l'existència "d'algunes falsificacions en forma de transsumptes" (2002: 22) en el conjunt de pergamins del fons dels marquesos d'Aguilar. Fins ara, però, no s'havia dut a terme una identificació sistemàtica d'aquests documents.

Hem pogut constatar com l'objectiu conjunt de les falsificacions era el de convertir les diverses nissagues de castlans de Vallverd en senyors jurisdiccional del terme. Cal recordar que, com ja establiren J. M. Marbà i X. Torres (1994), a partir de 1596, Rafael de Biure, el llavors castlà de Vallverd, s'arrogà l'exercici de la jurisdicció criminal, en el seu enfrontament amb l'orde de Sant Joan, senyors autèntics del

---

78. Contràriament a alguns exemples aportats per Isabel Companys, a la col·lecció de pergamins de l'Ajuntament de Tarragona, de trasllats extrets de registres municipals, arquebisbals, reials, de la batllia general o del monestir d'Escaladei (2009: 13). Potser, la diferència rau en el fet que, aquests trasllats, com els nombrosos trasllats que trobem als llibres de privilegis de diverses localitats fets a partir dels registres de cancelleria, reproduïen documents emanats per la mateixa institució que ha generat el registre. En el nostre cas, però, caldria tenir en compte que el document original fou clos per un notari amb autoritat reial, mentre que el llibre de cort del veguer on s'insinuà l'instrument i el notari que en fa la còpia simple depenien d'una autoritat senyorial.

terme. El 1606 es dugué el plet a l'Audiència, però el 1609 Rafael de Biure féu prestar homenatge als habitants de Vallverd (1994: 377).⁷⁹ L'any 1617 s'arribà a un acord provisional, pel qual els batlles del Priorat i de Biure compartirien la jurisdicció criminal fins que l'Audiència dictés sentència (1994: 378). La sentència definitiva no arribaria fins al 1624, tot i que al 1611 ja se'n dictà una de provisional que donava la raó al Priorat. Amb tot, Rafael de Biure al seu testament encara s'intitulà senyor de Vallverd.

Sembla clar, per tant, que l'"autor intel·lectual" de les falsificacions té tots els números de ser el mateix Rafael de Biure. A continuació, exposarem, sumàriament, els elements formals o de contingut que evidencien la falsedat de cada un d'aquests documents i comprovarem si, efectivament, aquestes mateixes evidències ens indiquen l'autoria que acabem d'apuntar.

Un mateix falsari és l'autor de, com a mínim, quatre documents (docs. 1, 7, 10 i 21). Ultra el fet que, curiosament, una mateixa mà és compartida per tres escrivans diferents en un arc temporal de més de dos-cents anys, el caràcter clarament imitatiu de l'escriptura produeix en l'esdevenir dels traços un *ductus* del tot artificial.⁸⁰ A més, els documents contenen notables anacronismes que posen de manifest la seva intenció dolosa. Així, el primer, datat de l'any 1005, es tracta d'una donació de dot (si bé el concepte no s'esmenta) de l'esposa al marit que avança en més d'un segle i mig els primers exemples documentats, amb un seguit de reserves habituals a partir de la baixa edat mitjana, però del tot inèdites en un suposat context jurídic encara dominat per les lleis visigodes. Igualment, el document 7 pren l'estructura formal d'una acta notarial que recull el jurament d'homenatge d'uns representants dels habitants de Vallverd al seu senyor Guillem d'Aguiló. El problema és que difícilment trobarem, l'any 1197, un altre exemple similar (sí, en canvi, en tenim alguns exemples del segle XIV i XV a la col·lecció) i, menys encara, clos per un suposat prevere i notari que comparteix *signum* amb el suposat escrivent del primer pergamí.⁸¹ Els altres dos

79. Com veurem a continuació, entre els falsos, hi ha també dos homenatges d'aquest tipus.

80. Podrien ser meres còpies imitatives, sense intenció de frau. Tanmateix, altres elements interns mostren la intenció dolosa. Aquesta manca de naturalitat en la successió dels traços salta a la vista a la resta de documents que comentem en aquest apartat.

81. A més, cal recordar que entre 1195 i 1196, Alfons I empenyorà i vengué els drets feudals sobre Vallverd a Arnau Sabata per quatre mil cinc-cents sous (Sánchez 1995, docs. 635 i 656). Cal tenir present aquesta quantitat per veure com, al document següent que comentarem, no s'escull una xifra casual per a la suposada venda del castell de Vallverd feta el 1198.

documents són closos per un mateix notari, Guillem de Nargó. El primer es presenta com un trasllat, fet el 1222, d'un document datat l'any 1198 (doc. 10). Es tracta de la suposada venda feta per Guillem d'Aguiló a Bernat de Fiol del terme de Vallverd per un valor de "quatuor mille sex centum solidos monete bone Barchinone de terno". Però la moneda de tern no existia ni l'any 1198 ni tampoc l'any del suposat trasllat, el 1222. A més, la presència de la clàusula de transmissió corporal (pròpia del dret comú) i de la completa llista de prestacions i mals usos en una cronologia tan primerenca també alerten sobre la seva poca fiabilitat. El següent document, de nou, pren forma d'acta notarial i pretén donar fe de la prestació d'homenatge a "Sibilia de Valleviridi et Fiol, uxor Guillelmi de Valleviridi, militis, ville Cervaria, et filia Bernardoni de Fiol, militis" (doc. 21). La mateixa intitulació de l'atorgant, amb la doble cognominació, es mostra del tot inadequada per a una cronologia que, a més, emprà un còmput ben singular: "Die jovis et festi (sic) beati Georgii martiris, intitulata XXIII mensis aprilis anno Domini MCCXXX".⁸² L'objectiu de la falsificació, amb tot, és ben evident: vincular els Fiol⁸³ amb els Vallverd, d'una banda, i aquesta última nissaga amb la senyoria jurisdiccional del terme homònim, de l'altra.⁸⁴ Aquests documents falsos prenien com a models altres documents autèntics del període. De fet, comptem amb un pergami clos per l'autèntic Guillem de Nargó (doc. 2), que degué inspirar aquests dos últims exemples. A més, s'emprà una venda autèntica redactada per Ramon de Vilanova, notari públic de Tarragona, per tal de falsificar-la, tot reescriuint la data i alguns afegits (doc. 9), que serví de model gràfic a dos pseudooriginals més (docs. 6 i 8). Així, aprofitant una venda feta per Guillem d'Aguiló d'una dominicatura que tenia a Vallverd, segurament de l'any 1237 o 1247, aquesta es falsifica i es dona

82. Tant la menció explícita de la festivitat com l'ús de l'estil directe a la cal·lenació són dos elements del tot anacrònics per al primer terç del segle XIII, si més no, en documentació notarial.

83. Els Fiol sí que disposaven de drets sobre Vallverd, tal com es dedueix de l'empenyorament fet l'any 1214 entre les germanes Berenguera i El·lesèn de la meitat de Vallverd pels 400 morabatins "illos quos pater tuus Bernardus de Fiol et Petrus, tuus frater, in suis testamentis tibi dimiserunt" (ACA, Cancelleria, Pergamins, Jaume I, núm. 20).

84. No podem passar per alt tampoc el fet que, coincidint amb la prestació d'homenatge, Sibil·la atorgués suposadament la remissió general de responsabilitats sobre l'homicidi del cavaller Arnau Sabata. La manca de registre ens impedeix copsar si es tractà d'un homicidi real o bé d'una gens subtil manera del falsari d'eliminar Arnau de la llista d'obtentors del domini sobre Vallverd. Com un dels documents deixa força clar, els Cervelló i els Vallverd compraren a Eiximèn Sabata els drets sobre el mer imperi de Vallverd i, el 1292, Guillem de Vallverd lliurà a Guerau Alemany de Cervelló la seva part dels drets (doc. 74).

a entendre que l'atorgant era el senyor jurisdiccional l'any 1197.⁸⁵ Per corroborar-ho, es fabriquen els altres dos falsos. El primer, amb data de 1195, es tracta de la venda del terme de Vallverd per part de Valgenç Roger de Conques a Guillem d'Aguiló per quatre mil tres-cents sous el 1195 (doc. 6),⁸⁶ si bé es tractaven de sous en moneda de tern (!), mentre que el segon, de 1198, presenta Guillem d'Aguiló actuant com a senyor del terme, atorgant una carta precària (doc. 8).⁸⁷

Continuant amb les falsificacions, trobem el suposat testament de Bernardó de Fiol, fill de Bernat “domini castris de Valleviridi” (doc. 23). Destaquen les incongruències diplomàtiques: començant per la invocació (“In nomine sancte et individue Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen. Et beate Virginis matris eius genitricis et tocus curie caelestis”), més pròpia dels testaments d'època moderna, i acabant per la datació, que no només inclou la data tòpica, fet del tot inusual per al període fora dels documents de cancelleria, sinó que a més empra l'estil directe de calendació (“die decima septima mensis marcii anno MCCXXX”).⁸⁸ Però també la menció a florins, no només un segle abans que els primers florins d'or d'Aragó circulessin pel Principat, sinó vint anys abans que s'encunyessin els primers exemplars a Florència (!), esvaeix qualsevol dubte sobre l'autenticitat del testament.⁸⁹ No és, però, aquest l'únic document en què Vallverd disputaria la paternitat d'una de les monedes més esteses durant l'Europa medieval a la república toscana, ja que en una època atorgada el 1248 per Abraham Saporta, jueu de Santa Coloma, a Guillem de Vallverd, “domino castris de Valleviridi”, reconeix haver rebut “XV florenos aureos bonos anfassinos” (doc. 28).⁹⁰ Cal dir que, en aquesta ocasió, tant l'escriptura imitativa

85. Així, després d'esborrar part de la data original (1237 o 1247), se sobrecriu l'any 1197 i es pretén fer creure que Guillem d'Aguiló, l'atorgant, era el senyor de Vallverd (s'afegeix un “meo” entre els mots “in castris” i “Valleviridi”).

86. Recordem, novament, el valor de la venda feta el 1196 per Alfons I (quatre mil cinc-cents sous) i veurem com el falsari actuava amb força coneixement de causa, per tal de refer la cadena de domini sobre Vallverd.

87. En aquest cas, torna a ser la impostació del *ductus*, les abreviatures del tot inusuals o, fins i tot, el dibuix del *signum* de l'escrivà (més típic d'un notari del xiv o xv que no pas d'un sotsdiaca de la fi del xii) que evidencien la falsificació.

88. Com ja indiquem també al catàleg, a més, la datació del testament i la datació de l'acte d'homenatge a la nova senyora de Vallverd subsegüent, seguint el còmput emprat als dos documents (docs. 21 i 23), són del tot incongruents.

89. La mateixa mà és, probablement, l'autora del document 87. La seva escriptura gòtica impostada, incapaç, però, d'executar els contrastos i l'angulositat pertinents, evidencia un fals diplomàtic elaborat en època moderna.

90. L'ús d'aquesta suposada moneda (florins d'or alfonsins) sembla indicar que l'autor del fals prenia com a referència algun document de data similar on s'esmentaven morabatins d'or alfonsins, però que no aconseguí identificar correctament l'abreviatura de la moneda.

com l'estructura formal del document estan molt més aconseguïdes. Però la menció de florins alfonsins, moneda inexistent, i les inusuals abreviatures per als títols de prevere i capellà que trobem a la cloenda evidencien que és un pseudooriginal.

La intenció d'aquest últim document, igual que la del pergamí que a continuació comentem, és simplement aportar instruments que provin que els Vallverd eren senyors del terme. Així, una intima datada el 1317 presenta Arnau de Vallverd com a "militis et castellani dicti loci" i, unes línies més avall, com a "domino dicti loci" (doc. 122). Aquesta oscil·lació, clarament volguda, pretenia segurament fer entendre que, ja des d'antic, el castlà era un títol que comprenia la senyoria jurisdiccional en el cas de Vallverd. A més, però, hi ha elements que manifesten la falsedat diplomàtica d'aquest document. Així, ultra l'estil directe en la calendació, s'empra també el còmput de la Nativitat. Novament, la impostació en l'escriptura delata un document ben poc de fiar.

Aquest últim exemple fou escrit per una mà molt similar, si no la mateixa, a la que en redactà tres falsos més (docs. 294, 303 i 534) que prengueren com a model dos documents autèntics closos pels notaris de Rocafort de Queralt Guillem Saüc i Joan Dauder (docs. 299 i 400). El fet que els tres documents abans esmentats comparteixin mà, però, teòricament, hagin estat closos per dos notaris diferents,⁹¹ posa de manifest la seva natura falsària. En tot cas, cal remarcar l'esforç imitatiu respecte dels models autèntics, però, precisament, aquest esforç porta al falsari a *dibuixar* més que *escriure* el contingut del document.⁹² Un contingut que, també per ell mateix, permet qüestionar llur autenticitat. Així, el primer consisteix en l'enfranquiment que Elvira, vídua de Dalmau de Verdú, com a "castlana loci de Vallviridi et domina castri et servitutuum hominum et feminarum intra eius terminum commorantium", féu als habitants de Vallverd de la intestia, eixorquia i cugucia (doc. 294). Destaca, de nou, la voluntat de fer equivaldre la castlania amb la senyoria sobre Vallverd, però també cal fixar-se en la data, el 1385. Aquest enfranquiment hauria tingut lloc poc abans de la donació, aquest cop autèntica i closa realment pel notari Guillem Saüc, que la mateixa Elvira féu a Bernat de Biure de la dominicatura de Vallverd que tenia en feu per l'orde de l'Hospital (doc. 299) i que presenta la signatura autògrafa de fra Guillem de Guimerà. Aquesta

91. Així, Guillem Saüc seria el redactor dels docs. 294 i 303, mentre que Joan Dauder hauria clos el doc. 534.

92. De fet, és quan el falsari opta per, de tant en tant, seguir el seu *ductus* propi que aquest ens apareix més propi de la humanística cursiva dels segles XVI o XVII, que no pas d'una gòtica del XIV o XV.

donació és l'autèntic vincle jurídic que inicia la relació dels Biure amb Vallverd.⁹³ En canvi, fou també producte de la mà del falsari el casament entre Elvira i Bernat de Biure datat l'octubre de 1388 (doc. 303). El motiu de la falsificació és prou obvi: segons l'acordat, Elvira vol que el seu dot, és a dir, el castell de Vallverd, passi al primer dels fills que Bernat pugui engendrar un cop ella mori. Així, aquest fals contracte matrimonial pretén reforçar la legitimitat dels drets dels Biure sobre Vallverd més enllà de la infeudació rebuda de l'Hospital.⁹⁴

Per acabar, hem de comentar el testament de Berenguer de Biure (doc. 554). Suposadament redactat i clos pel notari Joan Dauder, només cal comparar-lo amb l'altre document que conservem clos i redactat pel mateix notari (doc. 400) per veure que no es tracta de la mateixa mà, tot i que l'hagi pres clarament com el model per imitar. En canvi, com dèiem, sí que sembla haver estat escrit pel mateix falsari que els documents 299 i 303.⁹⁵ El fet que, precisament, es prengui com a model un document del segle xv indica que les falsificacions es produïren posteriorment, és a dir, en època moderna.

Així, doncs, podem concloure que, efectivament, tot sembla indicar que les falsificacions es dugueren a terme per ordre de Rafael de Biure en relació amb les seves pretensions de detenir la senyoria jurisdiccional de Vallverd enfront de l'orde de l'Hospital.

TIPOLOGIA DOCUMENTAL

Tractant-se d'un catàleg format, bàsicament, per documents notariais, creiem convenient per afrontar-ne la tipologia seguint la divisió tripartita clàssica de les arts notariais, que enquadrava els negocis jurídics en les categories de contractes, testaments i judicis. L'esquema que proposem, manllevat i adaptat del que formulà José Bono (1985) per al notariat castellà, pretén superar les habituals relacions tipològiques fetes amb un criteri merament alfabètic que, si bé als ulls

93. Completada per la investidura que el mateix prior de l'orde féu a Bernat de Biure el 1388 (doc. 301).

94. Destaquem que, perquè no hi hagués cap dubte, a l'exposició del document es deixa ben clar que Elvira ja no té edat per procrear. En cap moment, a més, es menciona la senyoria de l'orde de l'Hospital sobre el castell. No neguem el fet que Bernat de Biure i Elvira es casessin, sinó que el contracte de matrimoni que ens ha arribat és, clarament, un fals diplomàtic i, de ben segur, també un fals històric.

95. Pel que fa al seu contingut, caldria un estudi més aprofundit sobre la genealogia i el patrimoni dels Biure a mitjan segle xv per copsar realment quin era l'objectiu últim d'aquest fals diplomàtic. Els anteriors exemples, com hem pogut mostrar, comparteixen el fet de ser tan falsos diplomàtics com falsos històrics.

de l'usuari poden ser útils per tal de localitzar ràpidament un tipus concret, descontextualitzen del seu marc legal, normatiu i tècnic (és a dir, del seu sistema documental) les solucions formals que els notaris trobaren a l'hora d'escripturar els diferents negocis jurídics acordats pels seus clients.

Només tenint en compte, precisament, la coherència d'aquest sistema podem arribar a analitzar de manera significativa cadascun dels tipus documentals, llur evolució i les relacions formals entre uns i altres. A més, com ja hem tingut ocasió de mostrar a l'hora de tractar la tradició documental, no podem bandejar el context concret d'escripturació de cada negoci, incloent-hi també tant els atorgants com els receptors, per copsar plenament la funció de cada document i, en conseqüència, la tria d'una estructura formal o una altra: verb dispositiu, inclusió o absència de clàusules determinades, estil de redacció, etc. Per fer-ho amb un mínim de rigor, tanmateix, caldria un estudi aprofundit dels diversos documents que a priori conformarien cada tipus, quelcom que, com ja avançàvem inicialment, excedeix els límits d'aquesta introducció.⁹⁶

CONTRACTES

A. DOCUMENTS REFERENTS A LA PERSONA I A LA FAMÍLIA

1. *Sobre l'estat personal*

Absolució / Redempció: docs. 150, 169, 200, 201

Adscripció / Confessió d'home propi: docs. 55, 327, 338-340, 343, 348, 352, 354

Convinença: doc. 2

Curadoria: doc. 308

Emancipació: docs. 280, 520

Enfranquiment: docs. 111, 294

Guiatge: docs. 39, 57, 61

Homenatge: docs. 7, 21, 71, 80, 135, 178, 233, 259, 260, 343, 416

Manumissió: doc. 662

Nomenament: docs. 310, 318

96. Serveixi com a exemple del tipus d'estudi a què ens referim les introduccions diplomàtiques elaborades per Pere Puig a les edicions dels diplomataris de Sant Llorenç del Munt (1995b) i de Sant Pere i Santa Maria d'Ègara (2001). Pel que fa a l'àmbit estrictament notarial, també són un referent obligat les acurades introduccions de Pilar Ostos i M. Luisa Pardo en els seus treballs sobre el notariat sevillà (1989 i 2003).

Substitució: doc. 198; de marmessoria: 297, 347

Tutoria: doc. 90

2. *Sobre la representació de la persona*

Llicència: doc. 593

Procura: docs. 56, 114, 118, 126-128, 134, 143, 146, 158 i 159, 162, 166, 171, 174, 177, 202, 204, 209, 251, 255, 268, 277, 285, 302, 304, 309, 312, 322, 325, 326, 328, 329, 346, 353, 356, 357, 361, 368, 370, 375, 376, 379, 380, 382, 384, 389, 395, 399, 401-403, 406, 408, 420, 421, 424, 425, 432, 437, 451, 454, 460, 462, 466, 468, 477, 479, 480, 486, 489, 498, 507, 508, 519, 523, 525, 529, 535, 549, 555, 558, 560, 562, 564, 569, 570, 576, 577, 594, 596, 603, 604, 628, 637, 639, 641, 644, 646, 651, 654, 655, 660, 672, 676-679, 681, 682, 692, 694, 696, 699-702, 704, 706-708, 710, 715, 716, 721, 726, 733-736, 743, 745, 749, 750, 752, 753, 756, 757, 758

Substitució de procura: doc. 485

3. *Sobre remissió de responsabilitat personal*

Treva: doc. 321

B. DOCUMENTS SOBRE RELACIONS MATRIMONIALS

1. *Sobre els vincles matrimonials i els béns*

Capítols matrimonials: docs. 484, 500, 513, 528, 585, 666, 691

Confirmació de capítols matrimonials: doc. 669

Matrimoni: docs. 140, 141, 186, 222, 231, 246, 303, 686

Llicència matrimonial: doc. 431

2. *Sobre règim dotal*

Època dotal: docs. 58, 65, 176, 246, 258, 279, 316, 686, 688

Època d'augment: doc. 349

Època d'heretament: doc. 142

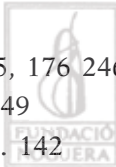
Dot: docs. 97, 491

Escreix: doc. 98

Esponsalici: doc. 14

Heretament: docs. 62, 64, 165, 248, 344, 345, 350, 365, 407, 448, 464, 472, 473, 506, 546, 615

Restitució de dot: doc. 449

C. DOCUMENTS SOBRE ELS BÉNS, CRÈDITS I SERVEIS

1. *Sobre els béns, la seva transferència i locació*

Capbreu: docs. 31, 37

Confirmació: de venda: docs. 30, 46, 54; de donació: 43, 717; de dominis: 44, 67, 72; de bescanvi: 50; de definició: 139; d'establiment: 175

Donació: docs. 1, 11, 16, 33, 242, 254, 299, 359, 383, 582, 731, 755; entre vius: 337, 652; de censal mort: 405, 435; en públic encant: 640

Donació a part de fruits: docs. 8, 12, 13, 15, 18, 19, 20, 25, 41, 73, 95, 427

Emfiteusi: docs. 113, 144, 278, 288, 394, 443, 456, 620, 638, 670, 751

Establiment: docs. 124, 238, 283, 547

Infeudació: docs. 135, 224, 430

Lliurament de possessió: docs. 79, 154, 400, 483, 581, 632, 648, 685, 718

Permuta: doc. 311

Pignoració: doc. 400

Promesa: docs. 36, 85, 93, 179, 181, 187, 230; de jurament: 66

Restitució: doc. 232

Revenda: doc. 737

Venda: docs. 3, 6, 9, 10, 22, 24, 29, 32, 34, 38, 42, 45, 48, 53, 59, 81, 82, 83, 89, 91, 109, 130, 145, 147, 151, 164, 172, 190, 205, 210, 211, 215, 223, 235, 247, 264, 270, 284, 341, 377, 393, 410, 439, 440, 459, 461, 487, 572, 580, 606, 673, 684, 689, 746

2. *Sobre el crèdit, real o personal*

Àpoca / Reconeixement: docs. 17, 28, 47, 49, 51, 52, 68, 74, 76, 92, 96, 100, 102, 105, 106, 108, 112, 120, 129, 133, 136, 138, 152, 153, 156, 160, 184, 188, 191, 193, 194, 196, 205, 208, 212, 221, 228, 235, 236, 239, 242, 244, 247, 256, 257, 261, 262, 264, 269, 272, 276, 282, 284, 286, 289, 290, 291, 293, 296, 300, 305, 307, 313-315, 317, 319, 320, 324, 331, 334, 336, 341, 351, 355, 360, 362, 364, 366, 367, 369, 371, 378, 386, 391, 397, 404, 411-414, 419, 423, 428, 429, 433, 434, 438, 439, 442, 444, 445, 447, 452, 453, 455, 457, 458, 463, 467, 469-471, 482, 492-497, 499, 502, 503, 505, 509-511, 514, 515, 517, 518, 522, 524, 526, 531-534, 537, 545, 550, 551, 556, 557, 559, 561, 563, 565-568, 571, 573, 579, 581, 583, 584, 586, 587, 589-592, 602, 605, 607-614, 616, 620-625, 629, 630, 633, 635, 636, 645, 647-650, 653, 657, 659, 661, 663, 665, 667, 668, 674, 675, 680, 683, 685, 690, 693, 705, 709, 723, 729, 730, 740, 742, 744, 754

Censal: docs. 133, 203, 289; censal mort: 269, 274, 360, 374, 391, 445, 446, 521, 530, 532, 611, 647, 653, 683, 695, 730, 732, 742
 Cessió: docs. 107, 119, 418, 658, 724
 Comanda: docs. 213, 351, 434
 Confirmació: de cens: docs. 475, 481; d'insolutumdació: 536
 Debitori: docs. 101, 103, 104, 123, 183, 197, 253, 281, 363, 426, 527, 578, 601
 Definició: docs. 40, 63, 87, 115, 116, 121, 168, 465, 504
 Desobligació: doc. 189
 Insolutumdació: docs. 589, 687
 Obligació: doc. 234
 Reducció de cens: doc. 240
 Venda de cens: docs. 333, 335, 478, 631, 673
 Violari: doc. 276

ÚLTIMES VOLUNTATS

Clàusula testamentària: docs. 436, 539
 Heretament: doc. 60
 Inventari: docs. 220, 553
 Llegítima: docs. 77, 78
 Renúncia d'herència: docs. 501, 697
 Revocació d'herència: doc. 544
 Testament: docs. 23, 35, 69, 94, 137, 170, 217, 218, 219, 226, 243, 250, 267, 273, 298, 387, 409, 441, 450, 488, 542, 548, 552, 554, 617, 618, 627, 671, 714, 720, 728, 737, 748

JUDICIS

Concòrdia / Acord: docs. 4, 27, 75, 99, 148, 155, 216, 249, 664, 741
 Desestiment d'apel·lació: doc. 619
 Intima / Requeriment: docs. 70, 86, 88, 110, 117, 122, 163, 167, 182, 206, 207, 229, 287, 292, 301, 388, 392, 398, 422, 490, 538, 541, 574, 597, 600, 656, 698
 Manament: doc. 332
 Protest: docs. 161, 214, 476
 Remissió: docs. 173, 195
 Sentència: docs. 125, 199, 265, 271, 330, 381, 516, 575, 598

Sentència arbitral: docs. 84, 227, 241, 263, 266, 385, 512, 599

Sentència graduatòria: docs. 157, 415, 585,

Subhasta / Encant: docs. 225, 245, 306, 373

A banda dels instruments notariais, hi ha un grup de documents que, si bé en ocasions van ser redactats també per notaris o, més ben dit, per escrivans de cancelleria que alhora eren notaris, escapen a l'àmbit negocial privat i tenen en comú haver estat generats per una autoritat jurisdiccional en exercici de les seves competències.

Els documents reials formen el grup més nombrós. Ja hem mencionat, a l'apartat dedicat a les còpies inserides, els sis manaments (docs. 132, 149, 180, 396, 540 i 595), una àpoca (doc. 192), una llicència (doc. 372) i una procura (doc. 474) reials que hem documentat. Ara toca ocupar-se'n des del punt de vista de la seva estructura formal. Tots ells presenten la forma d'una lletra o carta reial. Així, pel que fa als manaments són del tipus *littera* (Conde; Cárcel 1996). Manquen de notificació i invocació, mentre que conserven la intitulació reial completa, a la qual segueix la direcció i la salutació corresponent. També hi trobem l'exposició on es recullen els antecedents i la disposició que conté l'acció jurídica principal, és a dir, el manament concret. Destaquem el cas del manament del rei Alfons III (doc. 149) que, al seu torn, conté a l'exposició la còpia inserida d'un manament del rei Jaume II (doc. 132). Finalment, d'acord amb la descripció que se'n fa als documents on s'insereixen, sembla que tots foren segellats. En un cas, fins i tot s'especifica el tipus de segell: "sub nostro sigillo secreto" (doc. 396). Es tracta d'un manament del rei Martí l'Humà que, com dèiem, conté la intitulació completa i, en principi, hauria d'haver estat autènticat mitjançant un segell menor (Conde; Cárcel 1996: 288).

També són lletres o cartes reials els altres tres documents (una àpoca, una llicència i una procura), però cap d'ells no inclou la *directio* i la *salutatio* que sempre hem trobat als manaments. A l'àpoca, atorgada el 1342 per Pere III, tot i que també s'entén com a lletra o carta ("cum presenti carta vicem epistole"), és a l'exposició on trobem esmentat per primer cop el receptor del document i torna a aparèixer a continuació del verb dispositiu, tal com succeiria en un instrument notarial. No sembla que el rei firmés l'àpoca, ja que la inserció del seu tenor acaba amb l'anotació "A. vice", en referència a l'actuació del vicecanceller Arnau Morera. Seguint amb els documents reials inserits, és el torn de la llicència a la ciutat i regne de Mallorca per crear censals morts atorgada per Martí l'Humà el 1404 (doc. 372). Estesa com a "carta pergamenea", comença amb la intitulació completa del monarca (sense notificació, per tant) i segueix amb una llarga exposició

on detalla la lamentable situació de l'illa arran d'unes tràgiques inundacions ("pestilente diluvio") i la súplica feta per la universitat balear per tal de poder crear censals. La disposició autoritza la creació de nous censals i, entre altres clàusules, figura l'obligació de respectar-la per part del seu primogènit Martí quan el succeís al tron. Amb tot, com dèiem, la llicència no arriba a la solemnitat formal del privilegi, ja que, per exemple, no inclou el *signum regis* sinó la mera rúbrica del regent la cancelleria Arnau de Banyadell. Per acabar amb les lletres, hem de comentar la procura atorgada per Alfons el Magnànim a Joan Safont (doc. 474). Dins l'àmbit diplomàtic, la procura ("prout de mea procuracione constat quadam litteram dicti domini regis") pren forma d'una carta on es confereix la plena llicència a Joan Safont perquè recuperi els deutes que el difunt Jaume Palau havia contret amb la corona, que inclou també una clàusula de manament per a Joan Ramon Folc, comte de Cardona, perquè no posi cap inconvenient a l'actuació del tresorer reial. Hi trobem la intitولació reial plena i, aquest cop sí, la firma autògrafa del rei Alfons.

A banda de les formes diplomàtiques pròpies de la cancelleria, també disposem de tres instruments notariaus atorgats per la casa reial. El primer, seguint un ordre cronològic, es tracta de la donació del rei Alfons el Trobador a Valgenç Roger de Conques de la quadra de Vallverd, datada l'any 1192 (doc. 5).⁹⁷ La donació segueix l'estructura formal habitual d'aquest tipus de contracte. Pel que fa a l'escatocol, la data inicia un paràgraf on s'inclou, acte seguit, el *signum regis* i els testimonis, que conclou amb la locució: "et nos septem huius rei testes sumus".

La concessió d'escrivanies notariaus dels primers comtes-reis a institucions religioses fou estudiat per Antoni M. Aragó (1978), qui detallà les principals característiques formals d'aquest tipus de document. En aquesta col·lecció hi ha un trasllat de la concessió feta per Jaume I al monestir d'Amer l'any 1238 (doc. 26).⁹⁸ Com ja advertim a la taula de tradició corresponent, es tracta del trasllat més antic conegut d'aquesta concessió, l'original del qual no s'ha conservat. Com és habitual, el tenor no conté invocació, sinó que s'inicia amb la notificació, seguida de la intitولació reial. Aquesta vegada, però, no hi ha l'acostumada exposició on es recullen els motius de la concessió, sinó

97. Com ja hem vist a l'apartat dedicat als originals múltiples, s'ha conservat un altre original d'aquest document a l'Arxiu Reial de Barcelona.

98. Si bé no conté cap de les notes dorsals habituals que trobem als documents procedents del fons dels marquesos d'Aguilar, cal recordar que la notaria formava part dels dominis dels Biure-Margarit a Amer.

que directament es passa al verb dispositiu (“damus et concedimus in perpetuum”) seguit del beneficiari, és a dir, el monestir d’Amer. El seguit de clàusules que conformen l’aparell dispositiu sí que és l’habitual: dret de tenir escrivania, demarcació d’un districte territorial (vila i parròquia), atribució de la competència jurídica per estendre escriptures públiques (“quod omnia instrumenta sive testamenta legaliter facta per manum dicti tabellionis ... sint publica et autentica in omni loco et omni tempore”) o l’exclusivitat del dret concedit (“quod aliquis scriptor sive tabellio non sit ausus facere instrumenta sive testamenta in villa nec in parrochia Sancti Michaelis de Amerio”). Per contra, tampoc no consta la *sanctio* habitual per als contraventors. Finalment, tot i que és un trasllat, s’emula la disposició original en tres columnes dels testimonis sota el *signum regis*.

L’any 1357, el rei Pere III va vendre a Arnau de Cervelló el mer i mixt imperi sobre Vallespinosa (doc. 237). El document té una invocació i l’habitual notificació. Després de la intitulació reial completa, una breu exposició remet a la guerra amb Castella com a motiu de la venda. A continuació, els verbs dispositius (“vendimus et titulo vendicionis concedimus”) precedeixen el nom del comprador i la descripció del domini venut. Com a variació, respecte de l’estructura habitual d’una venda entre privats, apareix una clàusula injuntiva o de manament als oficials reials que, novament, es tornarà a repetir a la fi del text. La resta de clàusules, però, concorden amb les que trobem a les vendes (valor, renúncies, seguretats, etc.). La datació conté diversos elements interessants. Així, ultra l’habitual còmput per la Nativitat (recordem que la venda data del 1357), hi ha també l’any de regnat (“regni vicesimo secundo”). A més, s’especifica que el document fou “Datum et actum” a Magalló el 9 de maig. És a dir, que l’*actio* i la *conscriptio* del negoci jurídic tingueren lloc simultàniament. Fou Jaume Conesa, secretari reial, qui clogué —en tant que notari públic— la venda i, si més no en aquesta ocasió, això va permetre que l’escripturació escapés al procediment regulat de cancelleria, ja que ell, com a secretari reial, s’encarregà d’executar directament la *iussio* del monarca. Amb tot, consta el signe d’autorització del canceller (“P. Canc.”) Pere Amariç de Clasquerí i, pel que fa al *signum regis*, cal destacar la presència, damunt de “qui hec juramus”, de les inicials “v.d.r.” (*vidit dominus rex*) fetes pel que sembla la mà del canceller. La venda fou registrada, com indica la típica abreviatura a la part exterior de la plica, mentre que a la part interior s’ha escrit una breu anotació: “Mandato dominus rex, Ja(cobus) Conesa vidit eam(...). Pro(bata)”.

Per acabar amb els documents reials, analitzarem la sentència atorgada per l'infant Joan el 1385 (doc. 295) i la procura feta per l'infant Pere el 1425 (doc. 462). S'inicia amb una invocació i segueix la intitució del duc de Girona. Una llarga exposició recull els antecedents del litigi i com han estat tinguts en compte a l'hora de redactar la sentència ("Visa supplicacione ... visaque responsione ..."). Aquesta és dictada mitjançant els verbs dispositius "pronunciamus et declaramus". L'escatocol comença per l'habitual "Lata fuit hec sententia", s'especifica que el consell on es dictà tingué lloc al monestir dels framenors de Girona i s'enumeren, entre els testimonis, diversos juristes. Hi trobem, a continuació, la signatura autògrafa de Jaume Monell, conseller i vicecanceller del duc de Girona, i l'heterògrafa de l'infant Joan. El pergami anava provist del seu segell. La sentència fou registrada, tal com indica una abreviatura a la plica que n'especifica el volum: "in Sententiarum VI". Pel que fa a la procura de l'infant Pere (doc. 462), s'inicia amb una invocació i la notificació habitual dels documents notariais. Després de la intitució, hi veiem el verb dispositiu ("facimus, constituimus, creamus et solemniter ordinamus procuratores nostros") precedit d'una brevíssima exposició amb referència a la revocació de qualsevol procura feta amb anterioritat. A continuació, la inscripció enumera els noms i els càrrecs que ja tenien dels dos procuradors: Bernat Corbera, cavaller, i Andreu de Biure, donzell. La resta del text es completa amb la descripció dels amplis poders, generals i particulars, amb què són dotats per tal de fer front a les despeses de la defensa de Nàpols i de l'armada reial, inclosa la potestat de nomenar substituïts. El tenor del document acaba amb la clàusula d'obligació de béns, com a garantia. L'escatocol s'inicia amb la datació tòpica i crònica ("Datum et actum est hoc in nostra galea apud terram Chavari, riparie Janue, decima octava die aprilis anno a Nativitate Domini Millesimo CCCC° vicesimo quinto"), mostrant així el particular context d'escripturació de la procura. Novament, *actio* i *conscriptio* foren simultànies, com succeïa amb el document 237, i l'escrivà de l'infant en deixa bona constància. També destaquen la firma autògrafa de Pere d'Aragó ("Infs. P.") al final del seu *signum* i la disposició dels testimonis en tres columnes, tot emulant la dels privilegis reials. Finalment, a la plica hi trobem els habituals signes de registre.

També comptem amb tres documents generats per les Corts: una llicència per crear censals morts (doc. 390), un donatiu al rei Ferran II (doc. 726) i l'acord per fer que el donatiu anterior fos utilitzat per a una altra finalitat (doc. 739). La llicència o també procura com és esmentada al text ("instrumento potestatis") de 1409 ha pervingut en forma de trasllat de l'any 1410 (doc. 390). Comença amb una invocació i una

notificació, seguida de la intitulació (“la Cort General de Catalunya, la qual lo molt alt e excel·lent príncep e senyor lo senyor en Martí, per la gràcia de Déu rei ...”).⁹⁹ Segueix l’exposició, on es fa referència a la petició del primogènit del monarca d’ajut econòmic i al capítol pel qual se li concedí cent cinc mil florins. El verb dispositiu és, en rigor, “ordena” (que s’anirà repetint al llarg del text, el qual assumeix pràcticament una estructura capitular), si bé en aquesta primera aparició va acompanyat, un cop enumerats els receptors (en aquest cas els diputats residents a Barcelona) d’un “e plena licència e poder dóna” de crear censals per tal d’aconseguir l’esmentada suma. A continuació, segueix una llarga llista de clàusules referides a les condicions en què podran crear aquests censals, com es pagaran les pensions, quines garanties tindran els compradors, etc. L’escatocol conté la referència a la sessió en què fou pres l’acord i que ja s’esmentava a la intitulació (“en lo dit capítol del dit monastir”), la data crònica, els testimonis i la firma del rei Martí confirmant allò acordat.¹⁰⁰

Mitjançant un trasllat de 1507 ha pervingut, inserit en una acta notarial, un acord de les Corts de Tortosa de 1495-1496 pel qual s’aprova que el donatiu de dues-centes vint mil lliures concedit a les corts anteriors s’emprés per fer front a les despeses generades per la llavors incipient guerra amb França (doc. 739). Al seu torn, inserit a l’exposició d’aquest acord, hi trobem el donatiu inicial, aprovat a les Corts de 1493, segons el qual es concedia al rei Ferran la dita quantitat per tal de garantir la recuperació de la vila de Perpinyà i dels comtats de Rosselló i Cerdanya, tot just recuperats llavors del domini francès (doc. 726). El fet que el pergami hagi perdut més d’una tercera part de la mida original no permet, però, comptar amb el seu text sencer i impossibilita així comentaris precisos sobre l’estructura formal dels dos documents.¹⁰¹

Una altra institució pública de la qual es conserva un document emanat és la Diputació del General. En concret, es tracta d’un consell dels diputats consellers a Bernat Bussot, regent de la Diputació, de l’any 1374 (doc. 275). Com recorda Maria Teresa Ferrer, justament a les Corts de Barcelona de 1373 “fou restablerta la figura dels diputats

---

99. Com les citacions dels fragments fan evident, el document fou redactat íntegrament en català.

100. Gràcies al caràcter imitatiu de la còpia inserida, podem copsar el trident autògraf sobre la “l” de “Valencie” i com el rei signà autògrafament mitjançant l’habitual “Rex Martinus”.

101. Remetem a la introducció de l’edició feta per Manuel Sánchez i Pere Ortí dels capítols de donatiu fins 1384 (1997: XXX-XL).

consellers, que havien d'autoritzar o aconsellar les vendes de censals, per exemple. Aquests consellers foren el bisbe de Barcelona, l'abat de Sant Cugat, el comte d'Empúries, Ponç de Castlarí i dues persones designades per la ciutat de Barcelona" (1984: 243). Efectivament, aquests són els atorgants del consell, el qual conservem gràcies a la seva transformació en instrument públic i a la reutilització d'aquest pergami com a coberta d'un manual notarial del segle XVI. Així, el consell s'insereix en una acta notarial, redactada per Andreu Figuera, notari públic de Barcelona, a partir de la petició feta tant pels atorgants com per Bernat Bussot. Quina és l'estructura diplomàtica del consell, doncs? El document no presenta invocació ni notificació, sinó que s'inicia directament amb una intitulació consistent en els noms dels consellers (seguint l'ordre del braç militar, eclesiàstic i reial),¹⁰² acompanyats dels títols, dignitats o càrrecs i la seva identificació com a tals ("los quals tots són estats elets per la Cort General darrerament celebrada en Barcelona"), seguida del motiu concret pel qual se'ls demana consell, en aquest cas la convenença o no de destinar les cent trenta mil lliures romanents de les dues-centes mil atorgades per la guerra a Sardenya a l'amenaça d'invasió del Principat per part de l'infant de Mallorca en aplicació de l'usatge *Princeps namque*. Entenem com a exposició els arguments que justifiquen el consell, és a dir, el perill real d'invasió ateses les comunicacions rebudes del governador del Rosselló i d'altres testimonis i a recordar que en Bernat Bussot, previ altre consell emès, ja havia començat a pagar pel manteniment d'una tropa. A continuació, s'inicia la disposició ("per ço, consellem al dit Bernat Bussot ..."), segons la qual s'aconsella que es destinin les cent trenta mil lliures al pagament de l'exèrcit i que, si fos necessari, se cerquessin més ingressos "per via de vendes de censals morts o de violaris venadors per ell sobre les generalitats qui-s cullen en Catalunya o per via de manleutes de mogubells ... segons que a ell parrà ésser expedient e més profitós al General".

Clourem aquest apartat comentant dues lletres més que escapen a l'àmbit notarial (doc. 417 i 642) i una notificació (doc. 711). La primera, de 1416, és una llicència atorgada per Alfons de Tous, bisbe de Vic, a Lluís de Rajadell per celebrar missa a la capella del seu castell de Castellgalí (doc. 417). Se segueix, fil per randa, l'estructura epistolar habitual. El document comença amb la intitulació del bisbe, continua la direcció i la salutació. L'exposició recull la súplica efectuada per Lluís de Rajadell i la disposició ("quo circa devocioni vestre ... vobis

102. També s'especifica que l'abat de Sant Cugat i Ponç de Castlarí eren absents.

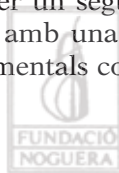
licenciam presentibus impertimur ...”) inclou també les condicions per celebrar les misses, què fer amb la capella anterior que hi havia i que no fou consagrada i recalca que no li atorga drets parroquials. Després de la data, el bisbe signà autògrafament el document. No cal recordar que Alfons havia estat el diputat eclesiàstic de la Generalitat entre els anys 1396 i 1413, tal com documentem al present catàleg (doc. 391), i fou també conseller reial (Ferrer 2003). Òbviament, estava prou familiaritzat amb els manaments reials i no és d'estranyar que, en accedir a la seu de Vic, emprés aquesta forma diplomàtica per a les seves comunicacions. També, mitjançant una lletra, Vicenç de Castellbell, prior de Sant Pere de Casserres, proveí Marc Vessaganya com a prior de Sant Pere de Clarà el 1457 (doc. 642). La seva estructura formal no presenta cap particularitat, exceptuant l'afegit final d'una clàusula de corroboració: “In quorum omnium fidem et testimonium presente vobis fieri sub sigillo nostro proprio cum sigillum dignitate nostre in promptu non habeamus ipsarum inpendenti iussimus communiri”. Així, es justifica l'ús del segell personal de Vicenç de Castellbell, ja que no disposava en aquell moment del segell corresponent a la seva dignitat eclesiàstica. Efectivament, al segell, que s'ha conservat, fet amb dues làmines de paper enganxades amb cera, recull la impressió del que segurament fou l'anell del prior. Finalment, es conserva el que sembla l'esborrany d'una notificació feta pel veguer de Barcelona de 1487 (doc. 711). Tal com s'indicia al tenor del document, aquest havia de portar el segell (“sub apensione sigilli dicti mei officii”). Com que no hi ha rastre ni del segell ni dels forats corresponents, a més de l'aspecte descarat de la redacció, és evident que es tracta de l'esborrany i no de l'original. El text s'inicia amb una notificació general a tots els oficials del Principat als quals es presentés el document. Segueixen els noms concrets dels dos oficials, els sobreposats del sacramental de Barcelona, a qui anava adreçada la notificació, que actuen de subjecte del verb dispositiu (“noveritis quod ...”) i que serveix per informar-los del jurament que havia fet Antoni Solanes com a capità del dit cos militar a la seva parròquia.

L'ESTIL DE REDACCIÓ

La gran majoria dels tipus documentals esmentats a l'apartat anterior comparteixen l'estil de redacció subjectiu. Aquest estil, manllevat de la *charta* altmedieval per l'instrument notarial català, és el predominant a l'hora d'escriure els documents de caràcter negocial. És a dir, aquells en què el document notarial, ultra el valor probatori genèric també té un valor dispositiu. Per contra, l'estil objectiu, tal

com succeïa en època altmedieval, es reserva fonamentalment per a les actes, és a dir, per als documents que deixen constància d'un fet, per exemple els lliuraments de possessió,¹⁰³ i per als documents propis de l'àmbit judicial (intimes, requeriments, protestos i algunes de les sentències). Dos tipus de documents, el de treva (doc. 321) i una llicència de matrimoni (doc. 626), apareixen un sol cop i tots dos ho fan en forma d'acta. També, però, hi ha altres documents que tant estan redactats en estil objectiu com subjectiu. Així, una de les dues emancipacions d'aquesta col·lecció (doc. 520) presenta la forma d'acta, una de les tres infeudacions (doc. 224) i una de les dues renunciacions d'herència (doc. 501). En una proporció menys significativa, ens han pervingut dos dels onze homenatges (doc. 80 i 416) i només set de les nombrosíssimes procures aplegades en l'actual catàleg (docs. 158, 159, 655, 726, 752, 756 i 757). Com es pot observar, quatre d'aquestes es generen a la fi del segle xv i, a més, cal tenir en compte que el document 655 fou fet a França, el 726 a Osca i el 756, si bé es clogué a Barcelona, la procura tenia com a objecte dur a terme una súplica a la cúria papal romana.¹⁰⁴

Amb tot, destaca especialment l'ús de l'estil objectiu per a un document prou rellevant: els capítols matrimonials. Des de mitjan segle xiv, almenys en l'àmbit barceloní, comencem a trobar l'estructura capitular com a forma diplomàtica per escripturar els contractes matrimonials. Els coneguts com "capítols" i, explícitament, "capítols matrimonials" a partir de la segona meitat del xv,¹⁰⁵ ofereixen una solució formal perfectament adaptable a la varietat de supòsits i pactes que el matrimoni contemplava i que, amb anterioritat, s'articulava mitjançant *expedients matrimonials* integrats o bé per un seguit de documents notariais¹⁰⁶ o també per un sol instrument amb una diversitat d'accions jurídiques més típica de les unitats documentals compostes (p.e.: docs. 231 i 246).

103. Docs. 79, 154, 400, 483, 581, 632, 648, 685, 718.

104. Es tracta d'un esberrany, ja que hi manca la cloenda notarial. Potser, tenint en compte el desfici, el fedatari decidí emular l'estil objectiu habitual per a l'instrument notarial d'àmbit romà.

105. Segons Lalinde, al seu fonamental article sobre els pactes matrimonials catalans, l'expressió "capítols matrimonials" no cristal·litza fins a la fi del xv i l'inici del xvi (1963: 217). A Barcelona, si més no, la trobem referenciada des de, com a mínim, el 10 de gener de 1467 (AHPB, Miquel Franquesa, *Quartum manuale*, 1466, desembre, 23 - 1467, octubre, 6). Recentment, Montserrat Richou (2010) ha estudiat la clientela d'aquest notari a partir dels seus capítols matrimonials.

106. En aquesta col·lecció hi trobem els següents: docs. 64, 65, 66; docs. 140, 141, 142; docs. 185, 186; docs. 248, 249, 253, 254; docs. 472, 473.

L'ordre i el contingut del tenor dels capítols matrimonials han estat ja a bastament tractats.¹⁰⁷ En canvi, creiem que no s'ha prestat prou atenció a l'estructura formal general d'aquests documents i, en especial, a la que presenten els primers exemples evidenciats. Certament, s'han fet al·lusions genèriques, per exemple, a la *repetició* de la invocació i la intitució, en llatí primer i després en català. Tanmateix, no s'ha assenyalat un element cabdal, com és l'ús de l'estil objectiu i el canvi en el temps verbal que s'evidencia entre les parts del document escrites en llatí (on s'empra el pretèrit perfet) i, estrictament, els capítols redactats en català (present, bàsicament, o futur en alguns casos).

Aquesta estructura formal, en què inicialment s'encabeixen els capítols matrimonials, no és altra que la de l'acta notarial i, en conseqüència, això comporta un valor més aviat probatori que no pas dispositiu. Cal entendre que els clients, un cop pactades les condicions de l'acord matrimonial, anaven davant del notari per obtenir una formalització pública del seu acord privat. El notari, per tant, era l'encarregat de redactar la *conscriptio negotii* d'acord amb les fórmules més adients per a cada cas. Ara bé, davant d'un negoci jurídic que, de fet, es mostrava contrari a la tradició del dret romà, el notariat optà per recórrer a l'acta en comptes de generar un instrument, o sigui, un document dispositiu. L'acta notarial, amb el seu habitual estil objectiu i narratiu, permetia inserir perfectament els acords matrimonials, com també s'inserien requeriments, protestos, cartes, etc., i, alhora, donar fe pública del fet testimoniari (en aquest cas, l'acord entre dues famílies) sense entrar en majors complicacions sobre la validesa o el grau de perfeccionament de l'acte jurídic.

El primer exemple que trobem en aquesta col·lecció, de l'any 1428 (doc. 484), presenta clarament, fil per randa, aquesta estructura.¹⁰⁸ A la invocació, segueix la datació crònica, la corroboració del notari ("in presencia honorabili Bernardi Gomar, auctoritate regia notarii") i la compareixença dels atorgants, emprant l'estil objectiu i el pretèrit perfet per a la seva redacció. A continuació, després de la locució "quorumquidem capitulorum tenor sequitur et est talis", s'insereixen

---

107. Al ja citat estudi de Lalinde (1963), cal afegir de manera més recent Codina (1997) i Ferrer Alós (2010).

108. El mateix succeeix amb el primer exemple aportat per Lalinde, de l'any 1346 (1963: 212). L'assenyament, redactat seguint l'estil objectiu i emprant el pretèrit perfet, es compon de la invocació, la datació, la corroboració notarial, la compareixença dels atorgants i els antecedents, la inserció dels capítols (en català, estil objectiu, amb mescla del temps verbal entre present i passat), la clàusula de promesa de compliment i la inclusió dels testimonis: AHPB, Ramon Morell, Capbreu, f. 14v.

els capítols pròpiament dits. També en estil objectiu, però en català i emprant el present com a temps verbal, veiem la mateixa invocació i la intitució, aquest cop, però, sense menció del notari. Segueixen els capítols, encapçalats per l'heretament al fill mitjançant donació entre vius i la donació "en exovar" del dot de la núvia, que inclouen sengles clàusules de reserva de drets i promesa de compliment, la definició dels drets de la núvia, el lliurament en matrimoni dels promesos, i el "creix o spoli" del ja marit a l'esposa equivalent a la meitat del dot "segons lo costum de la terra". Acabat el document inserit, es retorna al llatí i al passat com a temps verbal, sense deixar l'estil objectiu per a les clàusules finals de roboració, entre d'altres la *rogatio* dels atorgants per a l'extensió de múltiples originals ("venerunt, pecierunt et requisiverunt eis ... fieri atque tradi unum et plura publicum et publica instrumentum et instrumenta") i l'afegit de la datació tòpica ("Que fuerunt acta in civitate Ilerde, die, anno ac presentibus testibus supradictis"). Finalment, apareix la cloenda notarial, ja que a les actes no figuren mai les signatures dels atorgants.

El mateix succeeix amb els capítols signats, a Cervera, l'any 1433 per Ramon Bonanat i Beatriu d'Argensola (doc. 513). L'estructura formal torna a ser la d'una acta, en la qual s'insereix el contingut dels capítols. De fet, segueix més fidelment aquesta estructura que l'exemple anterior, ja que no hi trobem ni tan sols la invocació religiosa, sinó que el document és encapçalat per la notificació ("Noverint universi"), a la qual segueix la datació, la corroboració del notari ("in presencia mei Laurenci Perull, publici infrascripti notarii") i la compareixença dels atorgants. En aquest cas, la futura esposa és la pubilla i, per tant, la narració dels acords s'inicia amb el lliurament de la filla en matrimoni i del dot d'onze mil sous, amb les condicions i reserves pertinents. A continuació, Ramon rep Beatriu per esposa, fa àpoca dotal i dona d'escreix cinc mil cinc-cents sous, obligant-hi tots els seus béns. En tercer lloc, s'estableix la forma de pagament del dot: tenint en compte que el casament se celebrarà al setembre, els Argençola pagaran un mes abans deu mil sous a Ramon i, en cas de no fer-ho, hauran de satisfer tres mil sous i empenyorar el feu d'Ardèvol per valor de vuit mil. Seguidament, Beatriu promet renunciar als drets familiars en cas que els seus progenitors tinguessin fills mascles en el futur. Finalment, s'acorda que Ramon, com a cabaler que és, rebí en donació de la seva germana Isabel, casada amb Pere Taravan, jurista, de Balaguer, els béns suficients per garantir el dot, inclòs un alberg situat al carrer major de Cervera. Un cop inserits els capítols, es retorna a la redacció en llatí i al pretèrit perfet per a les clàusules de promesa de compliment i *rogatio* a l'escrivà.

D'aquest caràcter original merament probatori, n'és també una evidència *a contrario* la solució que suposà emprar l'estructura formal d'un reconeixement per convertir, així, els capítols matrimonials en un document dispositiu. L'any 1436, els pares de Gaspar de Vallseca i els seus, d'una banda, i el pare de Caterina Bosc i els seus, de l'altra, reconeixen haver acordat capítols matrimonials: “confitemur et recognoscimus una pars nostruum alteri et nobis ad invicem quod de et super matrimonio, disponente Domino, ... dato et convento inter nos ... fuerunt facta, concordata, conventa, inhita et iudicata capitula infrascripta” (doc. 528). S'opta, doncs, per l'estil subjectiu i en present, habitual estructura del document dispositiu (en aquest cas, com dèiem, un reconeixement), al qual s'hi insereix el contingut dels capítols que “lecta et publicata fuerunt per notarium subscriptum”. Un cop arribem al tenor dels capítols, ara sí, s'utilitza l'estil objectiu, en català, emprant el present com a temps verbal. La seva disposició no presenta cap varietat significativa respecte als altres casos comentats, exceptuant la clàusula inicial de promesa d'emancipació de Gaspar, ja que es tracta d'un menor de vint-i-cinc anys. Hi trobem l'heretament al fill (que ocupa la meitat del text dels capítols) i l'usdefruit que es guarden els pares, la donació de la llegítima a la filla, la donació del dot al futur marit, l'escreix, etc. Enllestida la inserció, es reprèn l'estil subjectiu i el llatí (“gratis et ex certa sciencia ... convenimus et promittimus ...”) per a les promeses de compliment, les renunciacions (“epistole divi Adriani”, etc.) i, en aquest cas, en tractar-se de menors d'edat, ell d'entre vint i vint-i-cinc anys, i ella de quinze, la promesa que quan arribin a la majoria d'edat mantindran els pactes establerts. Pel que fa a l'escatocol, hi trobem la datació (doble, ja que els pactes se signaren en dies diferents i en ciutats diferents) i, contràriament al que succeeix amb els altres exemples que hem vist redactats en estil objectiu, la subscripció dels atorgants.¹⁰⁹

Com les arts notariales fan patent, aquestes variants al conjunt de les *publicationes* (la part del document encarregada de dotar-lo de validesa i autenticitat, recordem-ho), tenen forçosament una repercussió sobre el valor jurídic del *tenor negotii* al qual acompanyen. La forma del document, per tant, ens indicarà si té un valor merament probatori o si, a més, el té també dispositiu. En tractar-se d'un contracte aliè, i fins i tot contrari, com dèiem, a la tradició jurídica romana, els nota-

109. Emprar l'estructura formal d'un reconeixement fou una solució de llarga durada, com podem comprovar a la col·lecció de pergamins de l'AHPB. Si bé apareixeran al segon volum del catàleg, els capítols matrimonials dels segles XVI i XVII registats per Madurell a l'*Índice* segueixen aquest model (doc. 444, 552 i 614).

ris han d'assajar diverses fórmules diplomàtiques per tal de cercar un encaix documental estable per als capítols matrimonials. Com, entre d'altres, Josep M. Puig Salellas posava de manifest, al dret romà l'heretament (el capítol fonamental d'aquest tipus de documents) no tenia el caràcter contractual i irrevocable amb què es dotava en el context dels capítols matrimonials (1996: 98-99). Si bé aquesta contradicció se salvà transformant l'heretament en una donació entre vius amb eficàcia *post mortem*, sembla evident que el notariat català dubtà de la validesa de la solució jurídica emprada i, per als primers exemples documentats, optà per redactar actes notariais i no pas instruments. El notari, per tant, dota els capítols matrimonials d'un valor merament probatori (testimonia el fet, l'acord entre les dues famílies, però mostra una recança evident a atorgar-li valor dispositiu). Una recança, però, que no compartirà el cos social, ja que la utilitat de la forma capitular per fixar les diverses condicions del contracte matrimonial consolidarà l'èxit d'aquest nou tipus de contracte fins al punt que el notariat anirà polint la seva estructura formal (per exemple, desapareixerà la redundat repetició de la invocació i de la intitució, fruit del que, en realitat, és la inserció del text dels capítols en una acta), per acabar convertint una mera acta amb valor probatori en un document amb ple valor dispositiu. Assistim, així doncs, al llarg del segle xv, al procés de formació d'un nou instrument notarial (els capítols matrimonials) que, tanmateix, conservarà l'estil objectiu i la manca de les subscripcions dels atorgants com a vestigi del seu origen merament testimonial.

Precisament, aquesta estructura formal intermèdia entre el document probatori i el dispositiu la trobem l'any 1446 (doc. 585). Aquest exemple presenta un doble interès. D'una banda, tenint en compte la seva data, es tractaria d'un dels primers capítols matrimonials testimoniat a les comarques gironines.¹¹⁰ De l'altra, ofereix una certa variació formal respecte a l'estructura de les actes. Malgrat mantenir l'estil objectiu i l'ús del passat en el temps verbal, després de la invocació i la notificació apareixen directament l'exposició dels antecedents ("quod cum tractatum et conventum fuerit matrimonium fieri et celebrari inter ..."). En aquesta exposició es presenta els atorgants i la resta de membres d'ambdues famílies que, segons el notari ens narra, firmaren els capítols que, a continuació, s'insereixen. Així, cal

---

110. Seguim l'obra col·lectiva dedicada a aquest tipus de contracte sobre les comarques gironines, editada per Rosa Ros Massana (2010). En especial, els dos capítols inicials dedicats a l'edat mitjana i a l'època moderna: "tenim notícies que [...] al començament del segle xvi, alguns notaris i escrivans ja estaven assajant en els seus manuals de notes el que posteriorment acabaren essent els capítols matrimonials" (2010: 44).

destacar que han desaparegut del protocol la datació i la corroboració del notari, dos elements formals clau que indicaven el valor d'acta, per acabar situats, com tot seguit veurem, a l'escatocol. En canvi, un cop inserits els capítols, sí que es manté, de nou en llatí i en estil objectiu, la clàusula de promesa de compliment i la *rogatio* al notari, així com la manca de les signatures dels atorgants a l'escatocol. La datació, com dèiem, apareix aquí a l'escatocol, i no ho fa pas per atzar. Indica el doble moment en què se signaren els acords dels capítols per ambdues parts: els dies 3 i 4 de maig. Així, se'ns presenta la datació del negoci jurídic testimoniats, però no pas, com fins ara, la de l'acta notarial, és a dir, la del moment en què el notari dóna fe pública del fet que s'ha esdevingut (com als docs. 484 i 513). Miquel Ombert, el notari gironí que cloqué el document, per tant, optà per situar la datació a l'escatocol, com succeeix amb els documents dispositius. Aquesta solució diplomàtica intermèdia entre l'acta i el document dispositiu reflecteix el canvi de valor progressiu dels capítols matrimonials: si bé els acords matrimonials es prenien amb anterioritat a la generació de l'acta, tanmateix, la redacció d'aquest document, inicialment, probatori els permetia prendre una forma jurídica estable, recognoscible, fiable i, per tant, capaç de generar futures conseqüències legals. Com veiem, doncs, la *conscriptio negotii* dels capítols passava a materialitzar-se, ara sí, coincidint amb la cloenda del notari.

Evidentment, Ombert no va triar aquesta estructura formal *ex nihilo* malgrat la novetat que suposava per al context gironí. Podia ser un tipus de contracte desconegut per al notari, però no pas per a la nissaga dels Santapau, que ja emprà el nou model diplomàtic, l'any 1431, per pactar el casament d'Huguet Ademar amb Damiata de Centelles (doc. 500). Lamentablement, el pergami contempla només el trasllat d'alguns dels capítols closos originalment pel notari barceloní Pere Pellisser. Els capítols escollits per al trasllat, en català i en estil objectiu, inclouen l'heretament d'Huguet i el dot de Damiata, però també, i més destacable, el futur heretament dels hipotètics fills i filles que poguessin ser engendrats. Com succeeix al document anterior, s'esmenta una doble datació per a la conformació del negoci jurídic, si bé el trasllat només recull la primera, el 25 de juliol. No s'ha conservat cap manual o llibre de Pere Pellisser d'aquesta data i, per tant, és impossible l'estudi de l'assentament on trobaríem la *substantia negotii* en tota la seva extensió. Amb tot, sí que podem aportar una mostra de com els models diplomàtics s'importen d'un àmbit notarial a un altre (en aquest cas del barceloní al gironí) a través d'una nissaga familiar determinada, un segle abans que els formularis gironins en recollissin els primers exemples. El notari Ombert, doncs, no féu altra cosa

que seguir a instància dels seus clients el model ja emprat per Pere Pellisser a Barcelona. Un model, d'altra banda, ja conegut i emprat formulàriament des de l'any 1400 a la Ciutat Comtal (Lalinde 1963).

Precisament, aquesta serà l'estructura formal canonitzada pels formularis del segle XVI i, sobretot, pel conegut tractat de Fontanella, de l'any 1612 (Lalinde 1963; Madurell 1974). Progressivament, com dèiem més amunt, desapareixerà la repetició d'intitulacions, de manera que el protocol enllaçarà directament amb el primer capítol, normalment, el de l'heretament del fill o el dot de la filla. La datació es disposarà definitivament a l'escatocol, després de les clàusules d'aprovació, de promesa de compliment i de *rogatio*. Tanmateix, no serà fins ben entrat el segle XVIII —i, de ben segur, per la influència del notariat castellà¹¹¹ que en aquells capítols redactats en estil objectiu (un altra cosa són, com hem vist, els capítols inserits dins de l'estructura d'un reconeixement) hi trobarem, finalment, l'última de les *publicationes* que evidencien el document dispositiu: les signatures dels atorgants.

És significatiu com, almenys per a la ciutat de Barcelona, els primers llibres de capítols matrimonials on apareixen les subscripcions dels atorgants a l'escatocol dels capítols matrimonials pertanyen a fedataris que han començat la seva actuació durant o després de les disposicions borbòniques sobre el notariat,¹¹² com és el cas de Sebastià Prats (1740-1777). En canvi, aquells notaris que ja documentem des de la fi del segle XVII, com Josep Brossa (1674-1736), mantenen el model clàssic català fins a la fi de la seva actuació a mitjan segle XVIII.

L'ESCRITURA DELS DOCUMENTS

Hem indicat el tipus d'escriptura emprat a cada document, sense, però, dur a terme una descripció detallada de les seves característiques. La cronologia de l'actual catàleg té inici, pel que fa a l'escriptura, en el període de multigrafisme relatiu que suposà el pas de la carolina a la gòtica al Principat (Gimeno; Trenchs 1991). Així, seguint la nomenclatura adoptada per Mundó (1985), tenim exemples d'escriptura carolina (doc. 3), de gòtica incipient (docs. 4 i 5) o de protogòtica (docs. 12-14, 19) per a la segona meitat del segle XII i les primeres dècades del segle XIII.

111. Des de mitjan segle XVI, a Castella l'estil objectiu comença a ser l'estil habitual dels instruments d'àmbit contractual i no només de les actes notariais (Bono 1989).

112. Entre aquestes, el Decret de 15 de març de 1715, el Reial despatx de 29 de novembre de 1736 o la Reial provisió de 24 de juliol de 1755.

A partir dels anys trenta del segle XIII, coincidint amb la generalització del notariat entre els redactors dels documents, observem com pel que fa a la qüestió gràfica predomina ja el mòdul gòtic. Sobretot trobem una gòtica cursiva que presenta poques diferències amb la de tipus notular (docs. 11, 16, etc.), però, des de mitjan segle XIII, veiem exemples de gòtica catalana (doc. 29), segons la denominació de Casula (1977). Al llarg de la segona meitat d'aquesta centúria, els pergamins mostren una alternança entre aquests dos tipus, en funció de la capacitat tècnica de cada escrivà.¹¹³ Amb tot, observem com la gòtica catalana esdevindrà l'escriptura hegemònica des de la dècada dels vuitanta segle XIII fins a mitjan segle XIV, quan es comença a notar la influència de la bastarda. El primer exemple de gòtica bastarda data de 1342 (doc. 195), però serà al llarg de la segona meitat del tres-cents quan aquest tipus prengui clarament el relleu i, de manera encara més evident, als pergamins provinents de les comarques gironines.¹¹⁴ La bastarda serà present als documents per tot un segle i la seva influència es deixarà notar també en escriptures que preludien clarament el tipus humanístic (doc. 615).

Coincidint amb l'inici del quatre-cents, tal com ja identificà d'Arienzo (1974: 203-204), detectem l'ús de la semigòtica (docs. 358 i 372). Defugint els contrastos i l'angulositat de la bastarda, serà precisament sobre aquest filó de la gòtica que s'anirà bastint el pas cap a formes prehumanístiques (docs. 491 i 515) als anys trenta i de tipus humanístic a partir de la dècada dels quaranta i, sobretot, cinquanta (docs. 564, 565, etc.), del segle XV. Destaquem, però, un primerenc exemple d'humanística cursiva, de 1439, fet escriure pel notari barceloní Antoni Vinyes (doc. 543). Com ha demostrat Mandingorra, a casa nostra la humanística cursiva no apareix fruit de la imitació de l'*antiqua*, sinó que neix d'una evolució que ja es detecta a inicis del XV cap a formes més arrodonides i de la simplificació d'alçats i caiguts (1986). Els pergamins redactats pels notaris barcelonins que presentem permeten corroborar aquesta interpretació, ja que, com tot just hem esmentat, la cursiva humanística esdevé habitual des de mitjan quatre-cents.

---

113. Fins a l'arribada de la humanística, i en un catàleg de pergamins documentals d'àmbit notarial, òbviament, no cal dir que tots els documents presenten una escriptura gòtica cursiva. Hem reservat, però, aquesta denominació per a aquelles escriptures menys reeixides i que, com dèiem, s'apropen més a la de tipus notular. És per això que, al llarg de tot el volum, es poden anar trobant pergamins que presentin aquesta conceptualització.

114. Remetem al ja clàssic estudi dut a terme per M. Josep Arnall i Josep M. Pons (1993).

BIBLIOGRAFIA

- ALCOBERRO, Agustí (2005). "El cadastre a Catalunya (1713-1845): de la impositió a la fossilització", *Pedralbes*, 25, p. 231-257.
- ANGLADE, Joseph (1928). "La littérature espagnole à l'Académie des Jeux Florals", *Revue Hispanique*, volum 30, p. 74-77.
- ARAGÓ, Antoni M. (1978). "Concessions reials del Dret de Notaria a parròquies i monestirs catalans (segles XII i XIII)", *Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos*, VI, p. 1-14.
- ARAGÓ, Antonio M.; TRENCHS, José (1977). "Las escribanías reales catalano-aragonesas, de Ramon Berenguer IV a la minoría de Jaime I", *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, LXXX, núm. 3, p. 421-442.
- ARNALL, M. Josepa; PONS, Josep M. (1993). *L'escriptura a les terres gironines*. Diputació de Girona, Girona.
- BAIGES, Ignasi (2010). "Aspectes paleogràfics i diplomàtics", dins *Els pergamins de l'Arxiu Comtal de Barcelona, de Ramon Berenguer II a Ramon Berenguer IV*. Fundació Noguera, Barcelona, p. 11-66.
- BONO, José (1995). "Modos textuales de transmisión del documento notarial medieval", *EHDAP*, XIII, p. 75-103.
- (1997). "Modos textuales de transmisión del documento notarial medieval", *EHDAP*, XV, p. 15-41.
- BRESSLAU, Harry (1998). *Manuale di diplomatica per la Germania e l'Italia*. Ministero per i Beni Culturali e Ambientali, Roma.
- CANTARELL, Elena; COMAS, Mireia; MUNTANER, Carme (eds.) (2011). *El llibre de la Baronia d'Eramprunyà*. Pagès Editors, Lleida.
- CARBONELL, Marià (2002). "Els barons de Vallespinosa", dins Francesc Anglès i Joan Fuguet (eds.). *Vallespinosa i el seu patrimoni monumental i artístic conservat (segles XII-XVIII)*. Diputació de Tarragona, Tarragona, p. 21-70.
- CARBONELL, Montserrat (1983). "Plets i lluita antisenyorial. El ducat de Cardona a les acaballes de l'Antic Règim", *Pedralbes*, 3, p. 265-278.
- CARRASCO, Maria Teresa (1997). "Notae in cartulis en la documentació madrileña del siglo XIII. Contribución al estudio de la elaboración del documento privada en Castilla", *Espacio, Tiempo y Forma, Serie III, Historia Medieval*, p. 31-45.
- CARRERAS, Francesc (1913). "Desenrotllament de la institució notarial a Catalunya lo segle XIII", dins *Congrés d'Història de la Corona d'Aragó*, vol. II, p. 751-789.
- CASES, Lluïsa (1983). *Catàleg dels protocols notarials de Lleida*. Fundació Noguera, Barcelona.

- CASES, Lluïsa (1990). *Catàleg dels protocols de Barcelona. Altres arxius*. Fundació Noguera, Barcelona.
- (2001). *Inventari de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona (s. XIII-XV)*. Volum I. Fundació Noguera, Barcelona.
- CASULA, Francesco Cesare (1977). "Osservzioni paleografiche e diplomatiche sulla cancelleria di Giacomo I il Conquistatore", *Archivi e Cultura*, XI, p. 7-22.
- Catalunya Romànica*, XIII. *El Solsonès, la Vall d'Aran*. Enciclopèdia Catalana, 1987.
- CÁTEDRA, Pedro M. (1989). *La historiografía en verso en la época de los Reyes Católicos*. Universidad de Salamanca, Salamanca.
- COMPANYS, Isabel (2009). *Catàleg de la col·lecció de pergamins de l'Ajuntament de Tarragona dipositats a l'Arxiu Històric de Tarragona*. Arxiu Històric de Tarragona, Tarragona.
- CONDE, Rafael; CÁRCEL, María Milagros (1996). "Corona de Aragón: Documentación real. Tipología (ss. XIII-XIV)", dins *Diplomatique royal du Moyen Âge. XIIIe-XIVe siècles. Actes du Colloque*. Commission Internationale du Diplomatique, Porto, p. 273-288.
- CONDE, Rafael; HERNÁNDEZ, Ana; RIERA, Sebastià; ROVIRA, Manuel (1991). "Fonts per a l'estudi de les Corts i els Parlaments de Catalunya. Catàleg dels processos de Corts i Parlaments", dins *Les Corts a Catalunya. Actes del Congrés d'Història Institucional*. Generalitat de Catalunya, Barcelona, p. 25-70.
- D'ARIENZO, Luisa (1974). "Alcune considerazioni sul passaggio dalla scrittura gotica all'umanistica nella produzione documentaria catalana dei secoli XIV e XV", dins Francesco Casula, *Studi di Paleografia e Diplomatica*. Cedam, Padova.
- DONAT, Lúdia; MARCÓ, Xavier; ORTÍ, Pere (2010). "Els contractes matrimonials a la Catalunya medieval", dins Rosa Ros (ed.), *Els capítols matrimonials. Una font per a la història social*. Associació d'Història Rural de les Comarques Gironines, Centre de Recerca d'Història Rural de la Universitat de Girona, Documenta Universitària, Girona, p. 26-34
- DU MEGE, M. (1839). "Eloge de M. le Marquis d'Aguilar", *Recueil de l'Académie des Jeux Floraux*, Toulouse, p. 193-206.
- DURAN, Fèlix (1955). "Notas para la historia del notariado catalán", *EHDAP*, III, p. 71-214.
- (1958). "La fe pública judicial y extrajudicial en Gerona a través de los tiempos", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XII, p. 301-318.

- DURAN I SANPERE, Agustí (1957-1958). "El Instituto Municipal de Historia de Barcelona a través de sus primeros cuarenta años (1917-1957)", *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, XXVII, p. 5-67.
- FERRER, Maria Teresa (1974). "La redacció de l'instrument notarial a Catalunya. Cèdules, manuals, llibres i cartes", *Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos*, IV, p. 29-191.
- (1984). "Els primers diputats de la Generalitat de Catalunya (1359-1412)", dins *Miquel Coll i Alentorn. Miscel·lània d'homenatge en el seu vuitantè aniversari*. Fundació Jaume I, Barcelona, p. 221-269.
- (2003). "Miquel de Santjoan i Alfons de Tous", dins Josep M. Solé i Sabaté (dir.). *Història de la Generalitat de Catalunya i dels seus presidents. 1359-1518*. Generalitat de Catalunya i Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 93-104.
- FLUVIÀ, Armand de (2005). "Els Dusai dels carrers de Montcada i de la Mercè de Barcelona", *Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia*, 26, p. 693-703.
- FONT RIUS, Josep M. (1975). "Vallverd: gènesi històrica d'una comunitat rural en l'Alta Conca de Barberà", dins *Miscel·lània Pau Vila*. Institut d'Estudis Catalans, Granollers, p. 269-283.
- GALERA, Andreu (1994). "L'escrivania pública de la canònica de Sant Vicenç de Cardona entre els anys 1326 i 1498", dins Sans i Travé, Josep M. (coord.). *Actes del I Congrés d'història del notariat català*. Fundació Noguera, Barcelona, p. 653-666.
- (2001). *Territori, senyoriu i jurisdicció a la Catalunya Central. La batllia de Cardona (Ducat de Cardona) i la baronia de Santa Maria d'Aguilar (ss. XI-XVI)*. Universitat de Barcelona, tesi doctoral inèdita.
- GARCÍA VILLADA, Zacarías (1974). *Paleografía española*. El Albir, Barcelona.
- GIFRE, Pere; MATAS, Josep; SOLER, Santi (2002). *Els arxius patrimonials*. CCG, Girona.
- GIMENO, Franciso; TRENCHS, Josep (1991). "La escritura medieval de la Corona de Aragón (1137-1474)", *Anuario de Estudios Medievales*, 21, p. 493-511.
- GINEBRA, Rafel (1998). *Llibres notarians del segle XIII a Catalunya. Un estudi comparatiu*. Treball del IV Màster d'Arxivística (inèdit).
- GÜELL, Manel (2011). *Els Margarit de Castell d'Empordà. Família, noblesa i patrimoni a l'època moderna*. Fundació Noguera, Barcelona.
- GÜNZBERG, Jorge (2004). *Los notarios y su organización en Barcelona (siglos XIII-XVI)*. Colegios Notariales de España, Madrid.

- IGNASI, Josep (1778). *Història dels sants màrtirs Hermenter y Celedoni, dels quals se veneran las sagradas reliquias en la parroquial iglesia de Sant Miquel de la vila de Cardona*. Estampa de la Real y Pontificia Universitat, Cervera.
- LADERO, Aurora (2004). “La frontera de Perpiñán». Nuevos datos sobre la primera guerra del Rosellón”, *En la España medieval*, 27, p. 225-283.
- LIGRESTI, Domenico (2006). *Sicilia aperta (secoli xv-xviii). Mobilità di uomini e idee*. Associazione Mediterranea, Palermo.
- LÓPEZ, Tomàs (1997). “L’origen del patrimoni de la Pia Almoïna en el territori de Barcelona, a la primera meitat del segle xiv”, *Estudis d’Història Agrària*, 11, p. 153-181.
- MADURELL, Josep M. (1959). *Archivo General de Protocolos. Sección Histórica. Índice Cronológico-Alfabético. III*. Colegio Notarial de Barcelona, Barcelona.
- (1968). “La lezda de Gerona (contribució a su estudio)”, *Annals de l’Institut d’Estudis Gironins*, vol. 19, p. 65-106.
- MANDINGORRA, M. Luz (1986). “Aproximació a la cultura gràfica de los boticarios a finales del a Edad Media”, *Saitabi*, XXXVI, p. 57-70.
- MARBÀ, Josep M.; TORRES, Xavier (1994). “Conflictes jurisdiccionals al voltant de l’Orde de Sant Joan: els plets de Vallverd (1596-1624)”, dins *Actes de les Primeres Jornades sobre els Ordes Religioso-Militars als Països Catalans (segles XII-XIX)*, p. 376-381.
- MARQUÈS, Josep (1967). “El Castell d’Empordà i els seus senyors”, *Revista de Girona*, 47, p. 56-60.
- MARTÍN, Encarnación (1994-1995). “La carta partida como forma de validación”, *Estudis Castellonencs*, 6/2, p. 839-855.
- MILLAN, Jesús; TELLO, Enric; JOVER, Gabriel (2006). “La crisi de coexistència de les formes de propietat: el sentit de la reforma agrària liberal i el referent revolucionari francès”, dins GIRALT, E.; SALRACH, J. M., *Història Agrària dels Països Catalans*, IV, p. 25-71.
- MITJÀ, Marina (1944). “Archivo de Protocolos de Barcelona”, *La Notaría*, LXXIX, p. 83-96.
- MUNDÓ, Anscari (1985). “L’escriptura i la codicologia”, *Lambard. Estudis d’art medieval*, volum I, p. 99-103.
- NOGUERA, Raimon (1978). *Los notarios de Barcelona en el siglo XVIII*. Colegio Notarial de Barcelona, Barcelona.
- NOGUERA, Raimon; MADURELL, Josep M. (1965). *Privilegios y ordenanzas históricos de los notarios de Barcelona*, a *Centenario de la Ley del*

- Notariado*, sección cuarta, v. II-1. Junta de Decanos de los Colegios Notariales de España, Barcelona.
- OSTOS, Pilar (1985). «Reparatio scripturae» en documentos de los condes de Pallars y señores de Berga (s. XIV)”, *Historia, Instituciones, Documentos*, 12, p. 233-246.
- OSTOS, Pilar; PARDO, M. Luisa (1989). *Documentos y notarios de Sevilla en el siglo XIII (1301-1350)*. Federación Española de Municipios y Provincias, Madrid.
- (2003). *Documentos y notarios de Sevilla en el siglo XIV (1301-1350)*. Universidad de Sevilla, Sevilla.
- PAGAROLAS I SABATÉ, Laureà (1995). “Arxiu Històric de Protocols de Barcelona”, a *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya*, 6. Generalitat de Catalunya, Barcelona, p. 7-56.
- (coord.) (2005). *Els fons de protocols de Catalunya. Estat actual i proposta de sistematització*. Associació d'Arxivers de Catalunya, Barcelona.
- PAOLI, Cesare (2003). *Diplomatica. Nuova edizione aggiornata da G. C. Bascapè*. Le Lettere, Firenze.
- PÉREZ, Ana (1994-1995). “Escribans i notaris a la Barcelona del segle XIII”, *Estudis Castellonencs. Miscel·lània d'estudis dedicats a la memòria del professor Josep Trenchs i Odena*, 6, p. 1057-1077.
- PIÑOL, Daniel (2000). *El notariat públic al Camp de Tarragona. Història, activitat, escriptura i societat*. Fundació Noguera, Barcelona.
- PONS GURI, Josep M. (2001). “Les jurisdiccions dels vescomtats de Cabrera i de Bas, l'any 1527”, *Revista de Dret Històric Català*, 1, p. 155-224.
- PRATESI, Alessandro (1999). *Genesi e forme del documento medievale*. Jouvence, Roma.
- PUIG, Pere (1995a). *Els pergamins documentals: naturalesa, tractament arxivístic i contingut diplomàtic*. Generalitat de Catalunya, Barcelona.
- (1995b). *El monestir de Sant Llorenç del Munt sobre Terrassa. Diplomatarari dels segles X i XI*. 3 volums. Fundació Noguera, Barcelona.
- PUIG, Pere; RUIZ, Vicenç; SOLER, Joan (2001). *Diplomatarari de Sant Pere i Santa Maria d'Ègara. Terrassa, 958-1207*. Fundació Noguera, Barcelona.
- RIU, Manuel (2006-2007). “Santuaris, ermites i capelles de la Vall de Lord”, *Urgellia*, XVI, p. 335-461.
- SÁNCHEZ, Ana Isabel (1995). *Alfonso II de Aragón, Conde de Barcelona y Marqués de Provenza. Documentos (1162 - 1196)*. Institución Fernando el Católico, Zaragoza.

- SANCHEZ, Manuel (1992). "Una aproximación a la estructura del dominio real en Cataluña a mediados del siglo xv: el capbreu o memorial de les rendes e drets reynals de 1440-1444", dins *Estudios sobre renta, fiscalidad y finanzas en la Cataluña bajomedieval*. CSIC, Barcelona, p. 381-453.
- (2003). *Pagar al rey en la Corona de Aragón durante el siglo xiv*. CSIC, Barcelona.
- SANCHEZ, Manuel; ORTÍ, Pere (1997). *Corts, parlaments i fiscalitat: els capítols del donatiu, 1288-1384*. Generalitat de Catalunya, Barcelona.
- SERRA, Josep (1961). "Cronología de los «veguers» de Barcelona", *Documentos y Estudios*, V. Institut Municipal d'Història, Barcelona.
- SERRANO, Àngela (1988). "Josep Margarit. Un patriota català a la revolta dels Segadors", *Manuscrits: Revista d'Història Moderna*, 7, p. 213-223.
- SEVILLANO, FRANCISCO (1965). "Cancillerías de Fernando I de Antequera y de Alfonso V el Magnánimo", *Anuario de Historia del Derecho Español*, XXXV, p. 169-216.
- SOBREQUÉS, Santiago (1970). *Els barons de Catalunya*. Ed. Vicens Vives, Barcelona.
- SOLDANI, Maria Elisa (2006). *Uomini d'affari e mercanti toscani nella Barcellona del Quattrocento*. CSIC, Barcelona.
- SORONELLAS, Montserrat (1993). *Catàleg de l'Arxiu Històric de la Selva del Camp. Fons municipal i fons de la Comuna del Camp*. Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, Tarragona.
- UDINA, Federico (1951). *El Archivo Condal de Barcelona en los siglos ix-x. Estudio crítico de sus fondos*. Barcelona: CSIC.
- VALLÈS, Alba (1997). "L'arxiu de la Casa Ducal de Medinaceli a Catalunya durant la Guerra del Francès", *Reembres*, 15, p. 3-6.
- VINYOLES, Teresa-Maria (1992). "La crisi feudal, el poder de la burgesia i els camperols d'Artesa de Segre", dins *Miscel·lània. Homenatge a Josep Lladonosa*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs, p. 411-426.

CATÀLEG

PRESENTACIÓ DELS DOCUMENTS: CRITERIS METODOLÒGICS

Com ja hem avançat a la introducció, presentem els documents ordenats cronològicament i en forma de regest. La numeració és contínua, de l'1 al 758, i anirà acompanyada d'un asterisc per indicar els documents falsos. A la datació, hi trobem en primer lloc l'any, seguit del mes i del dia. En cas que no s'hagi pogut precisar amb certesa la data, sempre se'n dóna una d'aproximada i hom trobarà el document al límit més recent de la clivella cronològica proposada. Quan a la clàusula de la datació hi figuri la data tòpica, aquesta apareixerà també a continuació de l'any. Pel que fa al regest, fem l'estil subjectiu i hem volgut reproduir sempre al màxim d'informació possible continguda a la part dispositiva de cada document. Acabat el regest, hom veurà reproduïda la cloenda del notari, inclosa la plaça i l'autoritat per la qual actua.

A continuació, la taula de tradició permetrà al lector copsar en quin estadi de la gènesi documental s'ha transmès l'instrument. La lletra *A* majúscula s'ha reservat per als originals, mentre que les còpies o extractes ulteriors són referides amb les lletres *B*, *C* i així successivament. Un asterisc indica a partir de quin exemplar s'ha fet el regest. Tractant-se, fonamentalment, de documentació notarial, en cas que el document ens hagi pervingut en forma d'esberrany o *notula* en pergamí s'ha triat la *A'* per a indicar-ho, mentre que la *R* indica que es tracta d'una nota de registre. De cada pergamí, oferim la mida en mil·límetres (horitzontal × vertical) i les anotacions dorsals.

Si s'han dut a terme edicions (totals o parcials) dels documents, ho hem indicat mitjançant lletres minúscules (*a*, *b*, *c*, etc.) i d'una referència bibliogràfica abreujada, que oferirem tot seguit en forma de

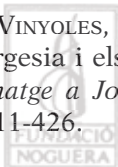
l·lista. També s'ha intentat recollir les citacions puntuals dels documents, si bé es fa difícil poder garantir-ne l'exhaustivitat.

Finalment, hem volgut completar cada unitat amb un breu apartat on es descriu el tipus d'escriptura emprada i, quan així ho hem cregut oportú, diversos comentaris de caire diplomàtic o històric rellevants.

RELACIÓ BIBLIOGRÀFICA

- ARAGÓ, "Concessions reials" = ARAGÓ, Antoni M. (1978). "Concessions reials del Dret de Notaria a parròquies i monestirs catalans (segles XII i XIII)", *Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos*, VI, p. 1-14.
- BACH, *Diplomatari* = BACH, Antoni (2002). *Diplomatari de l'Arxiu Diocesà de Solsona (1101-1200)*. Volum I. Fundació Noguera, Barcelona.
- CARBONELL, "Els barons" = CARBONELL, Marià (2002). "Els barons de Vallespinosa", dins Francesc Anglès i Joan Fuguet (eds.). *Vallespinosa i el seu patrimoni monumental i artístic conservat (segles XII-XVIII)*. Diputació de Tarragona, Tarragona, p. 21-70.
- Catálogo* = Raimon NOGUERA; Josep M. SANS (1975). *Catálogo de la Exposición de documentos del Archivo Histórico de Protocolos de Barcelona*. XIII Congreso Internacional del Notariado Latino, Barcelona.
- COLL, "Brianda de Vega" = COLL, Núria (1974). "Brianda de Vega, amante del príncipe Carlos de Viana, esposa de Berenguer de Peguera", *Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos*, IV, p. 239-270.
- FERRER, "La redacció" = FERRER, Maria Teresa (1974). "La redacció de l'instrument notarial a Catalunya. Cèdules, manuals, llibres i cartes", *Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos*, IV, p. 29-191.
- FONT RIUS, "Vallverd" = FONT RIUS, Josep M. (1975). "Vallverd: gènesi històrica d'una comunitat rural en l'Alta Conca de Barberà", dins *Miscel·lània Pau Vila*. Institut d'Estudis Catalans, Granollers, p. 269-283.
- GALERA, *Territori* = GALERA, Andreu (2001). *Territori, senyoriu i jurisdicció a la Catalunya Central. La batllia de Cardona (Ducat de Cardona) i la baronia de Santa Maria d'Aguilar (ss. XI-XVI)*. Universitat de Barcelona, tesi doctoral inèdita.
- GALERA, *La castllania* = GALERA, Andreu (2011). *La castllania del castell de Riner. A la primera meitat del segle XIV*. Centre d'Estudis Lacedans, Solsona.

- GÜELL, *Els Margarit* = GÜELL, Manel (2011). *Els Margarit de Castell d'Empordà. Família, noblesa i patrimoni a l'època moderna*. Fundació Noguera, Barcelona.
- HILAIRE, *La scienza* = HILAIRE, Jean (2003). *La scienza dei notai. La lunga storia del notariato in Francia*. Dott. A. Giuffrè Editore, Milano.
- HUICI, *Documentos* = HUICI, Ambrosio; CABANES, Maria (1976). *Documentos de Jaime I de Aragón. II. 1237-1250*. Anubar ediciones, València.
- Índice = Josep M. MADURELL (1959). *Archivo General de Protocolos. Sección Histórica. Índice Cronológico-Alfabético. III*. Colegio Notarial de Barcelona, Barcelona
- MADURELL, "La lezda" = MADURELL, Josep M. (1968). "La lezda de Girona (contribución a su estudio)", *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, vol. 19, p. 65-106
- MONSALVATJE, *Colección diplomática* = MONSALVATJE, Francesc (1902). *Colección diplomática del Condado de Besalú*. Tom XII, 2n de la *Colección Diplomática*. Imprenta y Librería de Juan Bonet, Olot.
- NEGRE, "La casa" = NEGRE, Pelai (1962). "La casa de Caramany", *Revista de Girona*, 18, p. 19-29.
- PRUENCA, *Diplomatari* = PRUENCA, Esteve (1995). *Diplomatari de Santa Maria d'Amer*. Edició a cura de Josep M. Marquès. Fundació Noguera, Barcelona.
- SÁNCHEZ, *Alfonso I* = SÁNCHEZ, Ana Isabel (1995). *Alfonso II de Aragón, Conde de Barcelona y Marqués de Provenza. Documentos (1162 - 1196)*. Institución Fernando el Católico, Zaragoza.
- VINYOLES, "La crisi feudal" = VINYOLES, Teresa-Maria (1992). "La crisi feudal, el poder de la burgesia i els camperols d'Artesa de Segre", dins *Miscel·lània. Homenatge a Josep Lladonosa*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs, p. 411-426.

DOCUMENTS

1*

1005, gener, 2

Quixol, filla de Guillem de Torà, cavaller, fa donació al seu marit Bernat, fill de Sendred de Biure, cavaller, del castell de Torà, amb tots els seus termes i feus, a condició que el tinguin conjuntament mentre visquin. En cas que la donadora morís, el seu marit el podria retenir, tant si es casés de nou com si no. A la mort d'aquest, el castell passaria als fills del matrimoni i, en cas que no n'haguessin tingut, tornaria als familiars.

Ramon, prevere, ho escrigué.

A* Pseudooriginal: AHPB, Pergamins, núm. 1 (350 × 95 mm). Al dors: “* 4 21 ... 10.1. an. 1632” (1632); “Ø, n° 133” (s. xvii); “4 nonas Enero anno regnante Roberto primo rege. 2 enero de 1005” (s. xviii); “111” (s. xviii).

B Extracte del segle xvii: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 133, f. 35v, ex A.

a *Catálogo*, núm. 27, p. 20 (regist), ex A.

Document fals. Escripura carolina imitativa. La llista de clàusules d'herència respon a una cronologia molt més tardana que la suposada data del document i, per si hi hagués algun dubte, la mà que va escriure el text és la mateixa que la que trobem al document 7.

2

1142, juliol, 25

Trasllat de 1283, juliol, 9

Ponç de Cervera, senyor, i Pere de Riner, vicari i castlà del castell de Riner, fan convinença i evacuació sobre les querimònies i clamors

tingudes entre ells, un cop han arribat a bona pau en presència dels bons homes Ponç Ugó, canonge de Solsona, Josbert, paborde de Solsona, Ramon de Cardona, Arnau de Pallera, Arnau de Joval, Berenguer Sentdomí, Pere Sentdomí, Arnau Santjust, Ramon Sester. Així, Ponç de Cervera torna a donar a Pere de Riner, com a fidel seu, el castell de Riner, exceptuant les dotze dominicatures que Ponç hi té i el domini sobre els molins. També torna a donar a Pere de Riner i a la seva descendència tots els drets que hi tenia, incloent les dominicatures, el delme i les fermes sobre tots els habitants del terme, exceptuant-ne els de les dotze dominicatures que reté per a ell. També li retorna el dret sobre la meitat dels plets, les cugucies, les intesties, els homicidis i les arsines, i, a més, cadascun dels habitants del feu del castell li haurà de fer un tragí a l'any, on ell vulgui, tenint un dia per anar i un altre per tornar. A més, compartiran els ingressos pels establiments que es facin al terme, i Pere tindrà dues fogasses, tres gallines i dues migeres de vi cada any. Finalment, Ponç retorna a Pere les fàbregues del terme, amb els seus ferrers, i el bosc, del qual podrà recollir tota la llenya que necessiti per a obres i per cremar, i del qual esdevindrà el forester, per la qual cosa rebrà la quarta part de les tales i de les caceres. En cas que ningú no volgués talar els arbres, un home de Pere de Riner se'n faria càrrec, amb les seves eines, i Ponç de Cervera rebria la meitat del que s'aconseguís.

Ramon, sacerdot i capellà de Riunegre, ho escrigué.

- A Original: Arxiu Diocesà de Solsona, Pergamins, núm. 625.
 B* Trasllat fet per Guillem de Nargó, notari públic de Cervera per autoritat reial, de 9 de juliol de 1283: AHPB, Pergamins, núm. 2 (290 × 230 mm), ex A. Al dors: "Concòrdia feta entre Pons de Servera, senyor de Reyner, y Pere de Riner, castlà del castell de Reyner, sobre moltes coses del feu y rendes de Reyner. Feta en agost 1192 (*sic*)" (s. xvi); "RY, n° 42. 8 kalendes agost 1143" (s. xvii); "650" (s. xviii).
 C Extracte del segle xvii ex.: AHPB, Miscel·lània, *Rúbrica*, Riner, núm. 42, f. 29r, ex B.
 a BACH, *Diplomatari*, doc. 296, p. 364-366, ex A.
 b GALERA, *La castlania*, doc. 1, p. 75-77, ex B.

Esriptura gòtica catalana. Datem seguint l'original, ja que al trasllat consta l'any 1143. Destaquem com s'evidencia la *iussio* de Ponç Ugó a la cloenda del document original: "et dompnus Poncius Ugoni, quin hanc diffinicionem et pacem feci scribere, et laudo et firmo per magnum malum qui de hoc prescriptum fuit factum quod fiat firmum omni tempore".

3

1153, gener, 28

Arnau, la seva esposa Maria, i els fills d'aquests Joan i Pere venen a Pere Bernat i a la seva esposa Sança un alou, que tenen per dret dels avis, dels pares i per acapte, situat al lloc anomenat Aguilar. Afronta a llevant amb un camí, a migdia amb un torrent, a ponent amb el puig ("poz") d'Aguilar i a tramuntana amb les vinyes de Gotmar. La venda es fa per valor de divuit sous de moneda barcelonesa i un sester d'ordi cardonenc. Els receptors reben l'alou, lliure i quiet, exceptuant el delme i la tasca que s'hi perceben.

Guillem, prevere, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 3 (350 × 135 mm). Al dors: "AL, nº 1. Venda feta per Arnall y Maria, sa muller, Joan y Pere, sos fills, a Pere Bernat y a sa muller Lausa (sic) y a sa posteritat lo alou que tenen en lo lloc de Aguilar, franc y quití, exceptat lo seu delme y tasca per preu de divuyt sous. Fet a 5 kalendas de febrer 1152, lo any 16 del rey Luýs menor" (s. xvii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 1, f. 16r, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 1, p. 744, ex A.

Esriptura carolina. Cal destacar l'ús, per part de l'escrivà, del còmput pel rei franc (any 16 del rei Lluís el Jove) i per l'any de l'Encarnació, segons l'habitual estil florentí. Entre les signatures dels testimonis i la cloenda de l'escrivà trobem afegida la següent clàusula: "et donamus taverna duabus panes de or(dei) et pecia I de carn salata".

4

11[64], gener, 28

Trasllat de s. xii ex.- xiii in.

Berenguer de Clariana i els habitants de Vallespinosa arriben a una concòrdia sobre els usatges i censos que aquests han de satisfer a l'església de Vallespinosa. En primer lloc, donaran com a primícies la trentena del blat, dels llegums, del vi, de les hortalisses i dels formatges. Cada habitant de la vila pagarà un diner per a espelmes per vigílies, per Nadal, per Pasqua, per Tots Sants i per Rams. També pagaran a Arnau, clergue, i als seus successors dotze diners pels oficis de cada difunt i, si són albats, quatre diners fins a un any, i sis diners d'un fins a tres anys, mentre que per les noces li donaran de menjar.

Martí, sacerdot, ho escrigué.

- [A] Original no localitzat.
 B* Trasllet fet per Pere, prevere, de s. XII *ex.* - XIII *in.*: AHPB, Pergamins, núm. 4 (280 × 145 mm), ex A. Al dors: "De la església de Valspinosa" (s. XV); "G, n° 148. Concòrdia entre Berenguer de Clariana y los hòmens de Vallspinosa sobre certs drets. 5 kalendas februarii 1163" (s. XVII); "483" (s. XVIII).
 C Extracte del s. XVII *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 148, f. 10r, ex B.

Esriptura gòtica incipient. Diverses taques afecten el pergami i en dificulten la lectura. Una d'elles cobreix part de la data, de manera que hem pres com a referència la nota dorsal. Tenint en compte que a les notes dorsals no es redueix mai al còmput actual, l'any 1163 correspon, seguint l'habitual estil florentí, al nostre 1164.

5

1192, febrer, 12

Alfons [I], rei d'Aragó, comte de Barcelona i marquès de Provença, fa donació a Valgenç Roger de Conques, cavaller, de tota la quadra de Vallverd, amb el seu castell o fortalesa, que li pervingué per la compra feta a Estefania de Conques, germana del receptor i filla de Pere Arnau, situada al comtat de Barcelona, als límits del terme de Montclar, al lloc anomenat antigament de "Buffalla". Afronta a llevant amb la Serra Major de Benviure, a migdia amb la serra del prat anomenat de Gotmar i amb el terme de Montbrió, a ponent davalla pel torrent de Creixa i per la rovira comtal, i a tramuntana amb el pujol que és als peus de la serra de "Bufalla" i al costat del castell de Cogulls i del camí que va a Pilars. La donació es fa pels serveis prestats "in scarmentis cum francigenis", al receptor i a la seva descendència, en lliure i propi alou, amb tots els homes i les dones que hi habitin, i tots els drets i donacions, exceptuant el d'homicidi, reservat al rei i als seus successors al comtat de Barcelona. Sí que tindrà dret a percebre els plets, els estacaments, les fermes, el dret sobre les aigües, pastures, boscos, llenya, colomers, tinences, pedres, grans i petites, deveses, arbres, i tot allò que hi ha a la quadra, a condició que l'atorgant i els seus successors rebin la meitat del delme que el receptor hi percebrà, exceptuant la quarta part d'una dominicatura que l'atorgant va donar a Bertran de Vallverd, escuder de la casa reial.

Pere de Pont, notari, ho escrigué per manament del rei i per petició de Valgenç.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 5 (350 × 150 mm). Al dors: "Carta del castell y terme Valvert ... donació que féu lo rey y comte Alfonso a ..." (s. XVI); "Ø, n° 102" (s. XVII); "3 idus febrero 1191" (s. XVIII); "112" (s. XVIII).
 A' Original múltiple: ACA, Cancelleria, Pergamins, Alfons I, núm. 615.

- B Extracte del s. XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallverd, núm. 102, f. 33v-34r, ex A.
 a *Catálogo*, núm. 28, p. 21 (regist), ex A.
 b SÁNCHEZ, *Alfonso II*, doc. 529, ex A'.
 Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 274, ex A.

Esriptura gòtica incipient. El document és escrit per Pere de Pont, escrivà reial ja identificat per Aragó i Trenchs (1977: 430), que en aquest document s'intitula "notarius". Hi trobem l'habitual *signum* del rei, que no sembla una aposició de la creu autògrafa del monarca. Presència d'antigues taques d'humitat als quatre marges del pergami. Cap element, ni intern ni extern, indica que sigui un original múltiple, però tant A com A' han estat escrits per la mateixa mà.

6*

1195, març, 25

Valgenç Roger de Conques, fill de Pere Arnau, cavaller, difunt, ven a Guillem d'Aguiló i als seus el castell de Vallverd amb el seu terme i totes les seves pertinences, lliure de qualsevol servitud. S'inclouen els drets sobre justícia, fermes, establiments, intestia, eixorquia, plets, bans, toltes, forces, emprius, estacaments, tragins, joves, batudes, qualsevol altre cens, usatge i costum, garrigues, pastures, boscos, fusta, aigua, pedres, serveis, agrers, caça, tal com consta a la donació rebuda per l'atorgant d'Alfons [I], comte de Barcelona. La venda es fa per quatre mil tres-cents sous en moneda barcelonesa de tern, dels quals el comprador en destinarà dos mil per pagar un deute que el venedor tenia contret amb Guillem Ombert i pel qual havia empenyorat el castell.

Bernat F., sotsdiaca i notari, ho escrigué per manament de Valgenç.

- A* Pseudooriginal: ALPB, Pergamins, núm. 6 (215 × 195 mm). Al dors: "... Valgenci de Conques ..." (s. XVI); "Ø, n° 102" (s. XVII); "8 kalendas abril 1195" (s. XVIII); "113" (s. XVIII).
 B Extracte del s. XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallverd, núm. 102, f. 33v-34r, ex A.
 Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 275, ex A.

Document fals. Esriptura gòtica cursiva imitativa. La menció de moneda de tern, l'any 1195, i el tipus d'esriptura evidencia la manca d'autenticitat del document.

7*

1197, gener, 2

Guillem d'Aguiló, assegut com a senyor en una cadira dins del castell de Vallverd, procedeix a rebre l'homenatge i el jurament dels seus vassalls, de la següent manera: essent-hi presents Berenguer d'Ivorra

i Pere Graner, de la vila de Montblanc, i amb una gran multitud de gent, Guillem Fabregat, Egidí Bou, Pere Malbec, Bernat Pasqual, Joan Bartomeu, Arnau Guillem Pasqual, Salvador Queralt i Guillem Miró, un darrere l'altre, fan jurament i homenatge, amb la boca i les mans. Un cop fet tot això, Guillem d'Aguiló digué que li era plagut i, girant-se cap al notari, li ordenà i li demanà que redactés un document amb tot el que es féu i seguí, per tal que se'n guardés memòria.

Bernat, prevere de Rocafort i notari, ho escrigué.

A* Pseudooriginal: AHPB, Pergamins, núm. 7 (315 × 110 mm). Al dors: “.♀ ... 1646” (s. xvii); “Ø, n° 136” (s. xvii); “4 nonas enero 1196” (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallverd, núm. 136, f. 35v, ex A.

a FONT RIUS, “Vallverd”, Apèndix núm. 2, p. 281-282, ex A.

Document fals. Escripura carolina imitativa. El text, inclosa la cloenda, es concentra a la meitat superior del pergamí. És escrit per la mateixa mà que el document 1.

8*

1197, febrer, 15

Guillem d'Aguiló fa donació a perpetuïtat a Pere Pavia i als seus d'una honor que té al terme de Vallverd, al lloc anomenat Llobateres. La donació es fa a condició que el receptor satisfaci un cens anual d'una gallina per la festa de Santa Maria del mes d'agost. En cas que el receptor volgués vendre o empenyorar l'honor, l'atorgant es reserva el dret de fadiga durant deu dies. Finalment, Guillem rep en concepte d'entrada deu sous barcelonesos.

Guillem, sotsdiaca de Sarra, ho escrigué per manament del rector.

A* Pseudooriginal: AHPB, Pergamins, núm. 8 (270 × 100 mm). Al dors: “Ø, n° 127” (s. xvii); “15 kalendas de marzo de 1196” (s. xviii); “115” (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallverd, núm. 127, f. 35r; ex A.

Cit.: FONT RIUS, “Vallverd”, p. 276, ex A.

Document fals. Escripura gòtica imitativa.

9*

1197, maig, 19

Guillem d'Aguiló ven a Berenguer de Canet i als seus, a perpetuïtat, una dominicatura o domenge, que Bernat Martí té pel venedor, situada al castell de Vallverd. Afronta a llevant amb el torrent de

Llobateres, per dos costats amb l'honor de Pere de Besalú i per la part restant amb l'hort de la font. La venda es fa per valor de cinc-cents sous barcelonesos.

Ramon de Vilanova, notari públic de Tarragona, ho escrigué per manament del mestre Guillem, notari del mateix lloc.

A* Original falsificat: AHPB, Pergamins, núm. 9 (195 × 180 mm). Al dors: “Guillem d'Aguiló ven a Berenguer de ... dominicatura o diumenge que té en lo castell de Valvert” (s. xvi); “Ø, nº 126” (s. xvii); “14 kalendas junio 1197” (s. xviii); “119” (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallverd, núm. 126, f. 35r; ex A.

Document fals. Escripura gòtica catalana. A partir d'un document autèntic, si bé de l'any 1237 o 1247, es falsejà la datació. Així, la data sobreposada precedeix en gairebé mig segle el tipus d'escripura. A més, la llista de clàusules de dret romà seria extraordinàriament completa, si es tractés d'un document de finals del segle xii. De fet, hem pogut comprovar com, efectivament, el pergami fou escrit per Ramon de Vilanova, documentat com a *publicus tabellio* a partir dels anys quaranta del segle xiii (Piñol 2000: 116), gràcies a una reproducció d'un dels seus documents (Companys 2009: 61). Tenint en compte l'arrodoniment dels traços dels mots sobreescrits, cal pensar que la falsificació tingué lloc en època moderna.

10*

1198, maig, 1

Trasllat de 1222, agost, 21

Guillem d'Aguiló, cavaller, ven a Bernat de Fiol, cavaller, i a la seva posteritat, el castell de Vallverd, amb tots els termes i habitants, justícies, estacaments, fermes, establiments, intesties, eixorquies, bans, toltes, forces, drets sobre els emprius, joves, tragines, forn, quèsties, garrigues, fusta, boscos, caça, aigües, pedres i tots els altres drets, exceptuant el d'homicidi. Pel que fa al delme, un cop restada la quarta part, que pertany a Bernat de Vallverd, feudatari, haurà de satisfer la meitat al rei Alfons [I] i, pel que fa a les quèsties i els plets, haurà de pagar la meitat al senyor de Conques. La venda es fa per valor de quatre mil sis-cents sous barcelonesos de tern, dels quals el comprador n'haurà de pagar sis-cents a Guillem Ombert, qui tenia empenyorat el castell a Valgenç de Conques.

Vivet, prevere, ho escrigué.

[A] Original no localitzat o, possiblement, inexistent.

B* Pseudotrasllat fet per Guillem de Nargó del 21 d'agost de 1222: AHPB, Pergamins, núm. 10 (270 × 200 mm), ex A. Al dors: “Venda de Valvert” (s. xvi); “Ø, nº 125” (s. xvii); “116” (s. xviii).

C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallverd, núm. 125, f. 35r, ex B.
 Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 275, ex B.

Document fals. Escripura protogòtica imitativa. De nou, hi trobem la menció a moneda barcelonesa de tern, avançant-se en varies dècades a la seva aparició al Principat. Sembla que s'hagi pres com a model el trasllat, aquest cop autèntic, de Guillem de Nargó (doc. 2).

11

1199, desembre, 31

Trasllat de 1232, novembre, 29

Guillem d'Aguiló, la seva esposa Alda i Guillem Ombert, conjuntament, fan donació a Bernat de Fiol i a la seva posteritat del castell de Vallverd, amb el seu territori, tal com el receptor el té llavors. Així mateix, li atorguen tots els establiments, fermes, dominicatures, joves, tragines, guaites, batudes, forn, plets, quèsties, delme, eixorquies, cugucies i intesties. Respecte dels plets i de la quèstia, haurà de lliurar la meitat del que percebrà als senyors de Conques. Els atorgants reben sis-cents sous de diners barcelonesos.

Bernat d'Aguiló ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet per Ramon d'Om, sotsdiaca, notari públic de Barcelona, de 29 de novembre de 1232: AHPB, Pergamins, núm. 11 (310 × 170 mm), ex A. Al dors: "Títol del castlà de Vayllvert. Meravellós" (s. xv); "Ø, n° 102" (s. xvii); "118" (s. xviii).

C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallverd, núm. 102, f. 33v-34r, ex B.
 Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 275, ex B.

Escripura gòtica cursiva. A la cloenda, Ramon d'Om especifica que els *signa* de tres dels testimonis del document original, Guillem de Guàrdia, Guillem d'Aguiló, de Talavera i Ramon de Montpalau, només tenien tres punts a la creu, com així els escriu.

12

1209, desembre, 17

Berenguer d'Esvall i la seva esposa Guillema fan donació a Joan d'Odra i a la seva esposa Ermessén d'un camp, que pervingué a Berenguer per aviàtic, situat a Perafita. Afronta a llevant amb l'honor de Gradedell, a migdia amb una tinença de Bernat Gelabert, a ponent amb una tinença que fou de Pere Fabre, difunt, i a tramuntana amb un camí. La donació es fa a condició que els receptors paguin el quart

dels fruits anualment. Els atorgants es reserven el dret de fadiga durant deu dies.

Ferrer, prevere, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 12 (200 × 90 mm). Al dors: "θ, n° 2. Donació feta a Joan de Odra de un camp a Pedrafita al 4^t. 16 kalendas januarii 1209" (s. xvii); "1" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 2, f. 42r, ex A.

a *Índice*, núm. 1, p. 367 (regist), ex A.

Esriptura protogòtica.

13

1215, [novembre, 21]

Bernat d'Aguilar, la seva esposa Saurina i el fill d'aquests Guillem fan donació a Ferrer Deu, [la seva esposa Maria] i als seus d'una trilla i [de l'honor de Puigcarit], que els receptors ja tenen, situades al terme i parròquia [d'Aguilar]. A canvi, els donadors rebran el delme i la tasca i una quartera de civada com a cens anual per l'honor.

[Pere, prevere], ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 13 (160 × 155 mm). Al dors: "AL, n° 3. Bernat de Aguilar, cavaller, Saurina, sa muller, y Guillem, son fill, donaren, tornaren, lloaren y concediren a Ferrer Deu, Maria y als seus, perpetuo, aquella trilla que tenie(n) en ... y aquell honor de Puigcarit y tot lo que tenien en lo terme y parròquia de Aguilar. 11 kalendas Dezembre 1215" (s. xvii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 126, f. 35r, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 2, p. 744, ex A.

Esriptura protogòtica. Manquen uns dos centímetres de la part esquerra del pergami, cosa que provoca una important llacuna textual. S'ha pogut completar el regist gràcies a l'anotació dorsal. Els punts suspensius d'aquesta, però, semblen indicar que ja al segle xvii el pergami estava en un avançat estat de degradació.

14

1221, gener, 23

Bernat de Vallverd, feudatari del terme del castell de Vallverd, amb el consentiment del seu pare Bertran de Vallverd i del seu germà Berenguer, fa donació del feu del castell de Segura que té per heretament patern a El-lesèn, esposa de l'atorgant, en concepte d'esponsalici. La donació es fa a condició que ho tinguin en comú

mentre visquin i que, un cop morts, passi a algun dels seus fills. En cas que no tinguessin fills, El-lesèn el tindria mentre visqués, amb o sense marit, mentre que els familiars de l'atorgant només podrien prendre-li un cop pagats cinc-cents morabatins.

Arnau, sacerdot, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 14 (185 × 105 mm). Al dors: "Ø, 75" (s. xvii); "10 kalendas febroarii 1220" (s. xvii); "120" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallverd, núm. 75, f. 36r-v, ex A.

Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 276, ex A.

Esriptura protogòtica.

15

1221, abril, 22

Guillem de Vilanova fa donació a Bernat Gronac, fill d'Arsenda de Gargallà, i al seu germà Bertran d'una honor i d'un erm amb una vinya, situat a Perafita, entre ambdós camins. Afronta amb una vinya de Castany i amb el torrent de Galivard. La donació es fa a condició que els receptors paguin el quart anualment i un cens d'un diner barceloní, pagador per la festa de Sant Miquel de setembre. Els receptors no podran proclamar cap altre senyor i l'atorgant es reserva el dret de fadiga durant deu dies.

Pere, prevere, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 15 (225 × 98 mm). Al dors: "q, n° 1. Donació feta per Guillem de Vilanova a Bernat Gr[...] y als seus del honor y vinya té en Pedrafit. 10 kalendas de maig 1221" (s. xvii); "Coll d'Olzina" (s. xvii); "28" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Coll d'Elzina, núm. 1, f. 57r, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 3, p. 745, ex A.

Esriptura protogòtica. Si bé no participen com a atorgants, cal destacar la presència d'El-lesèn, esposa de Guillem de Vilanova, i de Pere, germà d'aquest, autoritzant la donació a l'escatocol.

16

1225, gener, 22

Ramona, vídua d'Arnau Cativer, per l'ànima del seu marit, del seu fill Bernat i de tots els seus parents difunts, fa donació a Déu i al preverat constituït per Ponç de Vilar, ardiaca de Barcelona, a l'altar de

Santa Maria, situat davant del cos de santa Eulàlia, a la seu de Barcelona, de tots els seus drets sobre una feixa de terra, que té Guillem de Feixes, situada a la parròquia de Santa Eulàlia de Provençana, sota les cases de Guillem Queruç. Afronta a llevant amb l'alou de Ramon de Banyeres, a migdia amb la tinença de Guillem Queruç, alou del precentor, a ponent amb un alou de Santa Maria de Cornellà i a tramuntana amb un camí.

Pere de Bages, notari, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 16 (310 × 200 mm). Al dors: "P.P.P. Carta de donació feta per la dona na Ramona, muller d'en Arnau Cativer, al presbiterat d'en Ponç de Vilar de tots los drets que pertanyen sobre els béns de son marit" (s. XIV-XV); "En Vendrell de Sants" (s. XV-XVI).

Esriptura gòtica cursiva.

17

1226, juny, 17

Bernat Negre i la seva esposa Berenguera reconeixen haver rebut de domna Saurina d'Aguilar vuit punyeres d'ordi. El pagament es fa per la penyora sobre una sort de terra, situada al terme d'Aguilar, al lloc anomenat Coma, que per Saurina té Pere Arnau, a cens del delme i la tasca. Saurina i el seu difunt marit Bernat d'Aguilar havien empenyorat per valor de tres aimines d'ordi, mesura de Cardona, la sort a Pere de Conamina i d'aquest l'havia pres Berenguer de Fontelles, que, finalment, la va donar a Berenguera, filla de Berenguer de Fontelles i atorgant.

Pere, prevere, ho escrigué

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 17 (215 × 110 mm). Al dors: "AL, n° 5. Bernat Negre y Berenguera, muller, concediren ser pagats de Saurina de Aguilar y dels seus de una sort en lo terme de Aguilar, que la tenien en penyora. 15 kalendaris julii 1226" (s. XVII); "392" (s. XVIII).

B Extracte del s. XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 5, f. 16r, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 4, p. 745-746, ex A.

Esriptura protogòtica. Tant els atorgants com els testimonis dibuixen el quart punt de la creu de llurs *signa*, com a mètode d'autenticació. Destaquem com el verb dispositiu emprat és "concedimus esse bene paccatos" i que al mateix document l'acció jurídica és qualificada de "diffinicione".

18

1227, febrer, 15

Guillem de Vilanova fa donació a perpetuïtat a Bernat de Gargallà i als seus de tota l'honor que té, situada al pla de Segalers, al lloc anomenat Perafita. La donació es fa a condició que el receptor satisfaci anualment el quart de la collita i un cens d'una gallina per Santa Maria del mes d'agost. L'atorgant es reserva el dret de fadiga durant deu dies i rep, en concepte d'entrada, deu sous barcelonesos.

Guillem, sotsdiaca, ho escrigué per manament de Bernat Guillem, capellà de Cardona.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 18 (265 × 95 mm). Al dors: “q, n° 2. Donació feta per Guillem de Vilanova a Barnat Gargadal y als seus de tots los honors tene(n) en lo pla de Segalers, en lo lloc nomenat Pedrafita, ab què li hage de donar lo 4 dels fruyts. 15 kalendes mars 1226” (s. xvii); “29” (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Coll d'Elzina, núm. 2, f. 57r; ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 5, p. 746-747, ex A.

Esriptura gòtica incipient.

19

1227, octubre, 21

Berenguer de Solanelles, de Gargallà, i la seva esposa Guillema fan donació a perpetuïtat, per amor de Déu i per consanguinitat, a Ermessén Forta, d'Aguilar, neboda de Berenguer, i al seu marit Bernat de Bassa de l'honor que tenen al terme d'Aguilar, al lloc anomenat Melenques. Afronta a llevant i ponent amb uns alous de Pere Arnau d'Aguilar, i a tramuntana amb un torrent que baixa des del pou i font d'Aguilar. Igualment, els fan donació d'una peça d'alou, situada en el mateix terme, al lloc anomenat Ferran, a sota de la vinya que hi ha allà. Afronta a llevant amb una vinya de Ramon Andreu, a migdia amb uns alous de Mateu, clergue, a tramuntana amb un camí que ve de Mardoners, que anomenen mas de Pere Berenguers, a Aguilar. La donació es fa a condició que els receptors paguin anualment un cens d'un diner per Nadal.

Pere, prevere, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 19 (215 × 155 mm). Al dors: “Establiment de una ... y pessa de terra en ... Aguilar fet per en Berenguer de Solanelles de Gargalad a sa neboda Ermessendis Forta de Aguilar” (s. xvi); “AL, n° 4.

Berenguer de Solanelles, de Garagalat, Guilleuma, sa muller, donaren y ... Ermessendis Forta de Aguilar ... Berenguer lo honor tenen en lo terme de Aguilar, en lo lloc dit Melenches y una pesa de alou a cens de un diner pagador. 11 kalendas novembris 1227" (s. xvii); "391" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 4, f. 16r, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 6, p. 747-748, ex A.

Esriptura protogòtica. Com és habitual amb aquest escrivà, els atorgants i testimonis dibuixen el quart punt de la creu dels seus *signa* com a mètode d'autenticació. En aquest cas, Albert, fill dels atorgants, és l'únic que no acabà signant el quart punt.

20

1230, febrer, 14

Pere de Gallifa i la seva esposa El·lesèn fan donació a Berenguer [...] i a la seva descendència, de forma indivisible, d'una honor que aquest ja tenia per domna Ramona de [...]verd, avantpassada dels atorgants, situada al comtat de Barcelona, a la parròquia de Santa Maria de Martorelles, al peu de la muntanya de Castellruf. Afronta a llevant a la dita muntanya i amb un riu que davalla de coll d'Ollina, a migdia amb un alou del Temple, a ponent amb el torrent d'Abella i amb un alou de Santa Maria de Martorelles, i a tramuntana amb un altre alou de Santa Maria i amb la font de Fontanelles. La donació es fa a condició que el receptor i els seus hagin de satisfer anualment per Nadal un parell de gallines com a cens pels arbres, la meitat dels olivers, el braçatge i la tasca dels fruits de la terra, del pa i de les altres collites, i la tasca del vi. A més, no podran proclamar cap altre senyor i els atorgants reben, per a major seguretat, quinze sous de diners barcelonesos, dels que la marca d'argent val vuitanta-vuit sous.

Berenguer, sacerdot, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 20 (210 × 155 mm). Al dors: "15" (s. xx).

Esriptura gòtica incipient. S'han perdut alguns petits fragments del pergami, sobretot al marge superior dret, amb una pèrdua d'un centímetre d'amplada per dos i mig de llargada, que afecta el final de les cinc primeres línies. Trobem, entre l'última firma de l'escatocol i la cloenda de l'escrivà, un segon *signum* de l'atorgant, en Pere de Gallifa, afegit per una mà diferent a la de l'escrivà.

21*

1230, abril, 23. Dijous, festa de Sant Jordi

Sibil·la de Vallverd i de Fiol, esposa de Guillem de Vallverd, cavaller, de la vila de Cervera, i filla del difunt Bernardó de Fiol, cavaller, senyor del castell de Vallverd, de la vegueria de Montblanc, rep l'homenatge de fidelitat, amb la boca i les mans, dels següents habitants del castell, aplegats a la plaça: en primer lloc, Guillem Pasqual, que a banda de prestar-li homenatge jura el càrrec de batlle, Llorenç Duc, Bartomeu Fabregat, Guillem Bou, fill d'Egidi Bou, Pere Malbec, Egidi Guim, Pasqual i Bernat Montagut. A més, Sibil·la fa remissió general de l'homicidi d'Arnau Sabata, cavaller, perpetrat al lloc i terme de Vallverd per alguns delinqüents. A canvi, batlle, jurats i vassalls fan, amb l'acord de Sibil·la i el seu espòs, un donatiu que correspon al dotzè dels fruits que colliran, un cop pagat el delme, al terme de Vallverd durant els propers quatre anys. Com a testimonis d'aquest acte foren cridats Guillem de Nargó, notari, Pere Ninot, del lloc de Conesa, i Francesc Bou, del lloc de Rocafort.

Guillem de Nargó, notari de Cervera, ho escrigué.

A* Pseudooriginal: AHPB, Pergamins, núm. 21 (265 × 150 mm). Al dors: "Ø, nº 123. 23 de abril de 1230" (s. xvii); "Homenage per la de Vallverd a Sibila Vallverd" (s. xvii); "122" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 123, f. 35r, ex A.

a FONT RIUS, "Vallverd", Apèndix, núm. 3, p. 282, ex A.

Document fals. Escriptura protogòtica imitativa. Detectem una evident incongruència cronològica en relació amb el document 23, ja que el testament de Bernardó de Fiol és datat amb posterioritat a l'homenatge rebut per Sibil·la, com a hereva de Bernardó, senyor del castell de Vallverd. Referma aquesta incongruència el fet que el còmput habitual emprat tant a la Conca de Barberà com a Cervera és el de l'any de l'Encarnació (Ginebra 1998). Finalment, hi trobem dos trets del tot inusuals —per no dir-ne inèdits— en un document notarial de principis del segle XIII: la identificació de l'atorgant amb doble cognominació, sobretot tractant-se d'una dona, i l'abandonament del sistema de calendació romana per indicar el dia i el mes, tot emprant el sistema directe. Tot plegat, apunta cap a una falsificació elaborada, en època moderna, per una mà força similar a la del document 1.

22

1230, octubre, 27

Guillema de Vilafelet, el seu marit Guillem i el fill d'aquests Berenguer venen a Guillem d'Aguilar i als seus un mas, que fou de Ramon

Rof, situat al terme d'Aguilar. La venda es fa per dos-cents sous, que els atorgants declaren haver rebut.

Guillem, levita, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 24 (160 × 110 mm). Al dors: "AL, n° 6. Venda feta per Guillem de Vilafelep y Guilleuma, sa muller, a Guillem de Aguilar y als seus de tot aquell mas que tenien en Aguilar, que fou de Ramon Roff, per preu de 200 sous. 5 kalendes nohembre 1230" (s. xvii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 6, f. 16r, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 7, p. 748 (regest), ex A.

Esriptura gòtica cursiva. El pergami té nombroses llacunes al llarg del marge dret. A l'escatocol, Saurina d'Aguilar, mare del comprador, dóna i defineix al seu fill tots els drets que té al mas.

23*

1231, març, 17. Castell de Pontils

Bernardó de Fiol, fill de Bernat, senyor del castell de Vallverd, greument malalt, fa testament i escull com a marmessors Filibert de Montargull, del lloc de les Piles, i Pere de Vernet, parents del testador. En primer lloc, ordena que siguin satisfets tots els seus deutes. Deixa per l'ànima dels seus parents i la seva pròpia vint florins d'or, amb els quals es pagui també la seva sepultura a l'església de Vallverd, davant l'altar de Sant Joan. Deixa als seus marmessors un florí a cadascú. Finalment, nomena hereva universal la seva filla Sibil-la, esposa de Guillem de Vallverd, cavaller, de Cervera, a la qual deixa el castell de Vallverd amb tots els seus drets i possessions. En cas que Sibil-la morís sense descendència legítima, tots els béns passarien a la seva altra filla Marquesa, monja, del monestir de Sant Pere [de les Puelles], de Barcelona i, un cop morta, tot plegat passaria al monestir de Santa Maria de Montserrat en sufragi de l'ànima del testador, de la de la seva difunta esposa Marquesa i de les seves filles.

Ramon de Soler, rector i notari de l'església de Pontils i de Sant Miquel de Montclar, ho clogué.

A* Pseudooriginal: AHPB, Pergamins, núm. 23 (320 × 130 mm). Al dors: "Ø, n° 140" (s. xvii); "7 marzo 1230" (s. xviii); "121" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 140, f. 35v, ex A.

Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 276, ex A.

Document fals. Esriptura gòtica cursiva imitativa, similar a la de tipus albaeas. En primer lloc, aquest tipus d'escriptura no fou emprat al Principat en aquest període.

Hi trobem, de nou, l'abandonament de la calendació romana i, en un evident anacronisme, la menció de florins d'or. Recordem, finalment, la manca de coherència cronològica amb l'homenatge de fidelitat anterior (doc. 21).

24

[1236], desembre, 18

Bernat de Claret, la seva esposa Dolça i llur nét Bernat de Santguillem venen a Ramon el mas anomenat Puig de Fonollosa, situat al terme de [Fonollosa]. El mas inclou llurs homes, el delme del pa, del vi i de les carns, les questes, toltes i forces. La venda es fa per doscents sous barcelonesos que els atorgants reconeixen haver rebut.

[...] ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 24 (180 × 120 mm). Al dors: "Lo mas de Fonoleda, franch alou, situat in termino de Fonelesa" (s. xv-xvi).

a Índice, núm. 664, p. 419 (regist), ex A.

Esriptura gòtica incipient. El pergami ha perdut el seu marge esquerre, cosa que ha afectat, entre d'altres, el nom del comprador, de l'escrivà i l'any de la datació. Afortunadament, a la cloenda s'especifica l'any del document perquè l'escrivà l'havia hagut de corregir al text. A banda de l'anotació dorsal ressenyada a la taula de tradició, cal esmentar que al dors trobem també el que sembla una donació coetània, si bé pràcticament il·legible, on s'esmenten els fidejussors.

25

1237, octubre, 18

Pere de Riner fa donació a Guillem Martí i a la seva descendència d'uns farraginars, amb casa, una trilla i arbres, que l'atorgant té conjuntament amb Berenguer de Riner, situat al comtat d'Urgell, al terme de Riner, dins la vila. La donació es fa a condició que, si l'atorgant contribueix amb la meitat de la llavor, menjar, bèsties i homes, en el temps de la collita rebrà la meitat dels fruits, mentre que si no ho fa, en rebrà la quarta part, a banda del delme. El receptor també rep, en concepte de barquera, dos hortalis i dos canemars al costat de la casa i un hortal a la trilla. El receptor serà home recte i fidel de l'atorgant i no escollirà cap altre senyor.

Berenguer, capellà de Riner, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 25 (140 × 105 mm). Al dors: "Donatió que feu Pere de Riner a Guillem Martí d'uns ferraginals y altres coses, feta 14 kalendes desembre 1227" (s. xvi-xvii); "RY, n° 45" (s. xvii); "653" (s. xviii).

- B* Extracte del s. XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 45, f. 29r, ex A.
a GALERA, *La castlania*, doc. 4, p. 78-79, ex A.

Esriptura protogòtica. Datem el 1237 perquè la tercera "X", tot i que no gaire ben resolta per l'escrivà, es pot llegir clarament a l'any.

26

1238, novembre, 18. València

Trasllat de 1280, febrer, 26

Jaume [I], rei d'Aragó, Mallorca i València, comte de Barcelona i d'Urgell, senyor de Montpeller concedeix a perpetuïtat a l'abat Berenguer i al seu monestir de Santa Maria d'Amer que puguin tenir notari públic a la seva vila d'Amer i a tota la parròquia de Sant Miquel d'Amer. El notari podrà fer tot tipus de documents públics i testaments amb exclusivitat en aquesta parròquia.

Guillem, escrivà, per manament del rei i de Berenguer, bisbe de Barcelona, canceller seu, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet per Pere de Planca, clergue i notari públic d'Amer, del 26 de febrer de 1280: ALPB, Pergamí, núm. 26 (230 × 205 mm), ex A. Al dors: "P, n° 13" (s. XVII); "Dintre y ha algunes cosses ha pogudes ... mossèn Marquès y Cors" (segona meitat s. XVII); "Privilegi donat per lo rey en Jaume de Aragó de la notaria de Amer" (s. XVII-XVIII).

C Trasllat fet per Jaume Tresfort, notari públic substituït de Ramon Simó de Taialà, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, del 6 de març de 1309: ACA, Ordes Religiosos, Amer, núm. 68, ex A.

a MONSALVATJE, *Colección diplomática*, XII, p. 111, ex C.

b HUICI, *Documentos*, II, p. 47-48, ex C.

c *Catálogo*, núm. 29, p. 21 (regist), ex B.

d ARAGÓ, "Concessions reials", Annex documental, núm. 8, p. 13 (regist), ex C.

e PRUENCA, *Diplomatari*, doc. 101, p. 159-161, ex C.

Esriptura gòtica cursiva. La disposició de l'escatocol imita la del privilegi original, amb el *signum regis* i la disposició en tres columnes dels testimonis. Aquest pergami és el trasllat més antic conegut del privilegi de notaria d'Amer.

27

1243, juny, 25

Trasllat de la segona meitat del segle XIII

Concòrdia entre Pere de Fonollet i el vescomte de Cardona sobre sis masos dels quals el vescomte pretenia ser el senyor.

[Ramon de Puig, notari, ho escrigué]

[A] Original no localitzat.

B* Trasllet de la segona meitat del segle XIII: AHPB, Pergamins, núm. 27 (200 × 200 mm). Al dors: “[4, n° 1]. Trasumto de una concòrdia entre Pere de Fonollet y lo vescompte de Cardona sobre los masos que dit vescomte [pretenia ésser] seus. 4 de kalendas iulii 1243” (s. XVII); “2” (s. XX).

C Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Sisquer, núm. 1, f. 59r, ex B.

a *Índice*, núm. 2, p. 367 (regist), ex B.

Esriptura gòtica catalana. Pergamí fragmentari i pràcticament il·legible. Reconstruïm datació, contingut i notari gràcies a la nota dorsal i a l'assentament fet a la *Rúbrica*.

28*

1248, maig, 4

Abraham Çaporta, jueu, de la vila de Santa Coloma de Queralt, reconeix haver rebut de Guillem de Vallverd, cavaller, senyor del castell de Vallverd, i de la seva esposa Sibil·la, quinze florins d'or alfonzins, que li devien en concepte d'unes robes de llana per uns vestits per a ells dos i per als seus fills Guillem, Geralda i El·lesèn.

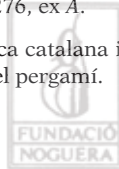
Arnau Torroja, prevere i capellà de Santa Coloma [de Queralt], per manament del seu rector, ho escrigué.

A* Pseudooriginal: AHPB, Pergamins, núm. 28 (175 × 150 mm). Al dors: “Ø, n° 78” (s. XVII); “Àpoca per Abraham Saporta a Guillem de Vallverd” (s. XVII); “4 nonas de mayo de 1248” (s. XVIII); “123” (s. XVIII).

B Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 78, f. 36v, ex A.

Cit.: FONT RIUS, “Vallverd”, p. 276, ex A.

Document fals. Esriptura gòtica catalana imitativa. La menció de florins d'or evidencia el caràcter fraudulent del pergamí.

29

1251, juliol, 8

Guerau de Correà, fill del difunt Guerau de Correà, i la seva esposa domna Blanca, amb el consentiment dels germans de l'atorgant, Ramon de Puigpardines, veguer de[l vescomtat de] Bas, i Bernat de Correà, venen a Geralda de Correà, germana de l'atorgant, i al marit d'aquesta Pere de Maçanes, a perpetuïtat, l'honor que el seu difunt pare li havia llegat en testament situada al terme de la Vall de Lord. L'honor comprèn els masos Desbancs, situats a la

parròquia de Sant Andreu de Móra, els masos de Torrents, a la parròquia de Sant Martí de Tentellatge, i els masos Desquer, a la parròquia de Sant Pere d'Escales, incloent-hi totes les seves possessions, censos, homes i dones, exceptuant-ne el dret senyorial. La venda es fa per vuit-cents sous, que l'atorgant diu que ha rebut.

Ramon, escrivà públic de Berga, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 29 (235 × 340 mm). Al dors: "... de Valieles e dels Banchs" (s. xv); "0, nº 7. Venda feta per Grau Curiano y sos jermans a Geralda de Curiano, sa germana, y a son marit Pere de Mazezanos, los mazos Dezbanchs, parròquia de Sant Andreu de Mora, y los masos de Torrents, parròquia de Sant Martí de Tentelatge, y altres, etcètera" (s. xvii); "256" (s. xviii).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 7, f. 42r; ex A.
- a GALERA, *Territori*, doc. 8, p. 748-750, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

30

1252, abril, 12

Ramon [Folc V], vescomte de Cardona, confirma i autoritza a Pere de Maçanes, cavaller, i domna Geralda de Correà, esposa d'aquest, la compra que van fer a Guerau, fill del difunt Guerau de Correà (vegeu document anterior).

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 30 (140 × 190 mm). Al dors: "0, nº 8. Don Ramon, vescomte de Cardona, loa y confirma a Pere de Mazezanos y Geralda Caturcio, sa muller; la compra dels masos Salines y Desbanchs, y altres. 2 idus abril 1252" (s. xvii); "257" (s. xviii).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 8, f. 42r; ex A.
- a GALERA, *Territori*, doc. 9, p. 750-751, ex A.

Esriptura gòtica catalana. L'anònim arxiver del segle xvii registà "Salines" en comptes del mot "scilicet", donant així nom a un mas inexistent.

31

1252, desembre, 13

Trasllat de la primera meitat s. xiv

Pere de Maçanes, cavaller, fa capbreu dels censos que rep dels masos Desbanchs.

- [A] Original no localitzat.

- B** Trasllat fet fer per Jaume de Torrents, notari públic de Cardona, de la primera meitat s. XIV: AHPB, Pergamins, núm. 31 (320 × 280 mm), ex A. Al dors: “Cabreu ... 1326” (s. XV); “0, nº 9. Capbreu dels censos dels Banchs fet per Pere de Mazanos. Idus decembris 1252” (s. XVII); “3” (s. XX).
- C* Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 9, f. 42v, ex B.
- a* *Índice*, núm. 3, p. 367 (regist), ex B.

Esriptura gòtica catalana. Pergamí fragmentari i en bona part il·legible. L'any de la nota dorsal, el 1326, podria fer referència al del trasllat.

32

1258, abril, 25

Bernat Carbonell i la seva esposa Ermessén, filla del difunt Pere Balles-ter, venen a perpetuïtat a Guillem de Cervelló i als seus una casa, situada a la vila de Santa Perpètua (de Gaià). Afronta a llevant amb la casa de Bernat de Pujades, a migdia i ponent amb el camí que va a l'església i a tramuntana amb el camí d'Ermessén Vidal. La venda es fa per cinquanta sous.

Berenguer, (rector) de l'església de Santa Perpètua, ho escrigué.

- A** Original: AHPB, Pergamins, núm. 32 (240 × 120 mm). Al dors: “G, nº 132. Venda de una casa en Santa Perpètua a G. de Cervelló. 7 kalendes maig 1358 (sic)” (s. XVII); “461” (s. XVIII); “4” (s. XX).
- B* Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 132, f. 10r, ex A.
- a* *Índice*, núm. 4, p. 367 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

1258, octubre, 15

Pere de Santafè fa donació a Pere de Caors, resident a la vila de Berga, del terç del delme que rep al castell de Sisquer, exceptuant els drets del seu senyor.

Ramon de Coll, notari públic de la vila de Berga, ho escrigué.

- A** Original: AHPB, Pergamins, núm. 33 (255 × 155 mm). Al dors: “Donació feta per Pere de Santafè a Pere de Caturç, de Berga, de la 3 part del delme ... en lo castell de Sisquer ... sos ... y ... kalendes nohembre [1258]” (s. XVII); “Vitrina, 5” (s. XX).
- B* Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Sisquer, núm. 4, f. 59r, ex A.
- a* *Índice*, núm. 5, p. 367 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva. El pergamí, tot i restaurat, és de difícil lectura.

34

1258, octubre, [22]

Pere de Santafè ven a Pere de Caors, resident a la vila de Berga, el terç del delme que rep al castell de Sisquer, exceptuant els drets del seu senyor. La venda es fa per cent masmudines jucefines d'or fi.

Ramon de Coll, notari públic de la vila de Berga, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 34 (280 × 200 mm). Al dors: “[4, n° 3] ... 11 kalendes nohembre 1258” (s. xviii); “6” (s. xx).

B Extracte del s. xviii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Sisquer, núm. 3, f. 59r, ex A.

a *Índice*, núm. 6, p. 367 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. El pergami està molt degradat al llarg de tot el marge superior i ha perdut un centímetre pràcticament a tot el llarg del marge dret. Cal destacar les firmes, heterògrafes, de Guillem de Calders i de Ramon [Folc V], vescomte de Cardona, autoritzant la venda per raó de senyoria.

35

1261, març, 27

Trasllat coetani

Guillem d'Aguilar fa testament i nomena marmessors Ramon d'Aguilar, fill seu, Pere Ros, Bernat Febridor i Bernat Gasol. En primer lloc, deixa el seu cos a Santa Maria d'Aguilar i tres-cents sous per la seva ànima i per redimir les seves injúries. Deixa deu sous per misses al capellà de Pujol. Deixa al seu fill Bernat tots els censos, usatges, tasques i delmes que té a Gargallà i el taiit nou que té a l'església d'Aguilar. Deixa al seu fill Berenguer la seva casa d'Aguilar, tot allò que té pel senyor de Viver i el feu de Manresana. En cas que aquest morís, tot passaria al seu fill Bernat. Deixa a Berenguer de Vilafelet cinquanta sous barcelonesos de tern i a Ramon d'Aguilar un mas. Finalment, deixa el seu fill Berenguer sota la custòdia de R[amon Folc V], senyor del testador.

Guillem, prevere, capellà de Pujol, ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat coetani fet per Guillem de Mercadal, prevere, notari públic de Cardona: ALPB, Pergamins, núm. 35 (170 × 185 mm), ex A. Al dors: “[...] de Aguilar” (s. xvi); “AL, [n° 10]. Testament de Guillem Aguilar [lo qual fa hereu a] Berenguer, fill seu. 5 kalendes de abril 1261” (s. xviii).

C Extracte del s. xviii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 10, f. 16v, ex B.

a GALERA, *Territori*, doc. 10, p. 751-752, ex B.

Esriptura gòtica cursiva. El pergami presenta la pèrdua d'uns tres centímetres al llarg del seu marge dret que afecta tot el text. No s'ha pogut, doncs, precisar bona part del contingut del testament ni tampoc la data concreta del trasllat, si bé sembla fet a la mateixa dècada de 1260. Reconstruïm la nota dorsal seguint l'extracte que hem localitzat a la Rúbrica.

36

1262, desembre, 20

Pere de Maçanes, cavaller, sota pena de tres-cents sous barcelonesos de moneda de tern, promet vendre a Pere de Caors el delme de Catllarí abans que se celebri la festa de la Circumcisió del Senyor vinent, a coneguda de Berenguer de Peguera i de Bernat de Cascalls, de Berga. La venda es fa per dos-cents sous barcelonesos, que l'atorgant declara haver rebut. Actua com a fidejussor Bernat de Cascalls.

Ramon de Campdeparets, escrivà públic de Berga, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 36 (210 × 160 mm). Al dors: "0, n° 10. Promesa feta per Pere de Mazanos a Pere de Caturcio que li vendrà lo delme de Castlarill. 13 kalendes januarii 1262" (s. xvii); "f. 3" (s. xvii); "259" (s. xviii).
 B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 10, f. 42v, ex A.
 a GALERA, *Territori*, doc. 11, p. 752-753, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

37

1263, gener, 9

Capbreu dels censos que Berenguer d'Aguilar rep de diversos dominis.

Guillem, prevere i capellà de Pujol, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 37 (200 × 265 mm). Al dors: "[AL, n° 11]. Capbreu fet per Berenguer de Aguilar de tots [los censos] rebia en Aguilar. Fet 5 idus januarii 1262" (s. xvii); "399" (s. xviii).
 B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 11, f. 16v, ex A.
 a GALERA, *Territori*, doc. 12, p. 753-754, ex A.

Esriptura gòtica catalana. El pergami té diverses taques al llarg del text, especialment al marge esquerre.

38

1264, abril, 25

Pericó Ros i la seva esposa Berenguera venen a perpetuïtat a Pere de Caors i als seus la meitat del que tenen i reben al lloc anomenat

Hospital de Coll d'Olzina que compraren a la casa de Santa Anna de Barcelona. La venda es fa per cent cinquanta sous de tern.

Guillem de Mercadal, prevere, notari públic de Cardona, ho escrigué. Guillem, capellà de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 38 (185 × 250 mm). Al dors: “q, n° 3. Venda feta per Pericó Ros y Berenguera, muller sua, a Pere de Caors y als seus (de) la mitat del que rebien en lo lloc nomenat Hospital de Coll d'Olzina, conforme ho avien comprat de la casa de Santa Anna de Barcelona, ab homes y dones, etcètera. 7 kalendes maig 1264” (s. xvii); “32” (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Coll d'Elzina, núm. 3, f. 57r, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 13, p. 754-755, ex A.

Esriptura gòtica catalana. Destaquem la firma autògrafa de Guillem, capellà de Cardona, com a notari titular de l'escrivania. Pere i Ramon, fills dels atorgants, signen a l'escatocol autoritzant la venda.

39

1265, gener, 20

Sibil·la, vescomtessa de Cardona, rep en la seva guàrdia, guiatge i especial protecció Guillem d'Aguilar, habitant de Berga, cavaller, la seva filla, els ramats que portarà, la casa d'Aguilar, amb els seus habitants, honors, possessions, i, en general, tots els seus béns. Així mateix, demana als seus amics, defensors, cavallers, batlles, saigs i veguers que defensin la persona de Guillem, la seva família, socis i possessions. A canvi, l'atorgant rebrà un cens anual d'una cera de lliure per Nadal mentre visqui.

Ramon de Pi, notari públic de Berga, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 39 (215 × 240 mm). Al dors: “D'en Guillelm de Aquilario” (s. xiii); “AL, n° 12. Dona Sibil·la, vescomtessa de Cardona, per ella y sos amichs benvolents, etcètera, rebé en sa guarda, guiatge, protectió y defensa a Guillem de Aguilar, de Berg(a), y tots los de la casa de Aguilar, etcètera. Fet a 13 kalendas februarii 1264” (s. xvii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 12, f. 16v, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 14, p. 755-756, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

40

1265, desembre, 26

Bertran de S[...] defneix a perpetuïtat a Sant Miquel de Cuixà i a Ramon de Molló, infermer del monestir, Arnau Canet i els seus,

del mas de Bernat de Mosset, domini del monestir. Així mateix, l'atorgant confirma a Arnau la tinença d'una borda, situada a la rodalia de Sant Esteve d'Estoer, al vilar de Gavansac. El receptor podrà encomanar-la o alienar-la a qui vulgui, excepte als homes del senyor rei, a condició que el no tinent hi faci residència i esdevingui home propi i soliu de l'atorgant. Aquest rep per la definició i confirmació cent sous barcelonesos i una masmudina d'or bo.

[...], notari públic de Molig, per autoritat del bisbe d'Elna, ho escrigué.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 40 (205 × 150 mm). Quirògraf. Al dors: "1265, 7 calendas enero" (s. xviii); "372" (s. xviii).

Esriptura gòtica cursiva. El pergamí té diversos forats i la tinta és força esvanida en alguns punts concrets que afecten, entre d'altres, el cognom de l'atorgant i el nom del notari. Proposem Sant Esteve d'Estoer per al topònim "Stolobre", malgrat que aquesta no sigui la llatinització més habitual.

41

1266, abril, 23

Guillem d'Aguilar, de Berga, fa donació a Pere de Vilafelet, del terme d'Aguilar, de tota l'explotació de la casa de Santa Maria d'Aguilar, amb tot el seu terme, totes les seves honors, possessions, terres i tots els seus béns, tal com la tenien i posseïen el difunt Guillem d'Aguilar i el seu fill Bernat quan la van vendre a l'atorgant. La donació es fa a condició que el receptor pagui la tasca i el delme del pa i el vi, dels llegums, del cànem, del lli i de l'oli. A més, haurà de satisfer un cens anual per Nadal de tres sous en moneda corrent de Barcelona i tots els usatges i serveis que els homes d'Aguilar acostumen a prestar. També haurà de construir un alberg on haurà de residir com a home propi i afocat de l'atorgant. L'atorgant es reserva el domini i la senyoria sobre la casa de Santa Maria d'Aguilar, les seves possessions i els seus habitants, els usatges, acaptes, hosts, cavalcades, seguis, quèsties, toltes, forces, fermes, estacaments, remences d'homes i dones, les causes criminals i civils, els establiments, terços, lluïsmes, intesties, cugucies i eixorquies. L'atorgant rep, en concepte d'entrada, quatre mil sous barcelonesos de tern. Finalment, Pere de Vilafelet fa homenatge a Guillem.

Ramon de Pi, notari públic de Berga, ho escrigué.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 41 (315 × 325 mm). Quirògraf. Al dors: “Carta de donació de una casa Aguilar” (s. XIV-XV); “AL, n° 15. Guillem de Aguilar, de Berga, stableix a Pere de Vilaflet, de Aguilar, y als seus perpetuo tot lo conreu y laboració de la casa de Santa Maria de Aguilar ab son terme, etcètera. 9 kalendes de maig 1266” (s. XVII); “403” (s. XVIII); “80” (s. XVIII).
- B Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 15, f. 16v, ex A.
- a GALERA, *Territori*, doc. 15, p. 756-758, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

42

1267, agost, 6

Ponç de Llobet i la seva esposa Ramona venen a Arnau de Vernet i la seva esposa El·lesèn els masos anomenats Samuntà i Folgueres, situats al castell de Sant Martí, amb tots els seus habitants, les seves pertinences i els seus drets, incloent-hi cugucies, eixorquies, intesties, quèsties, tragines, emprius, joves, guaites, forces, toltes i rapinyes. La venda es fa per set-cents sous barcelonesos de tern.

Ramon d'Aguilar ho escrigué per manament de Romeu de Montoliu, clergue de Vilafranca, i de Guerau de Vallmoll, notari.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 42 (495 × 255 mm). Al dors: “Venda feta a-n Vernet de certs masos fan ... e son dos masos lo mas d'en Samuntà y lo mas de Folgueres pro libero franco alodio ... Sancti Martini” (s. XV); “θ, n° 12. Venda feta per Pons de Llobet y Raymunda, sa muller, a Arnau de Vernet, etcètera, del mas Samuntà y mas Folgueres, terme del castell de Sant Martí. 8 idus augusti 1267” (s. XVII); “Vitrina, 7” (s. XX).
- B Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 12, f. 42v, ex A.
- a *Índice*, núm. 7, p. 367 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

43

1268, octubre, 26

El·lesèn, vídua de Bernat de Vallverd, feudatari de Vallverd, concedeix i confirma l'estipulat al testament de la seva difunta filla GERALDA de Canet. Així, l'atorgant concedeix a Galceran de Vallverd, fill seu, tots els drets que li pertanyien sobre els béns de la difunta GERALDA i que aquesta havia deixat a Galceran en el seu testament.

Guerau de Portals, rector de l'església de Sarral, notari públic d'aquest lloc, ho escrigué per manament de Bernat, capellà de Rocafort.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 43 (175 × 120 mm). Al dors: “Aprobació [del testament per na Geralda de] Canet feta per llur [mare] la senyora Elisendis de Vallvert, de Vallvert, la qual també renuntia en favor de llur fill Galceran de Vallvert tot lo dret que ella tingués en los béns de dita sa filla. A VI de les kalendes de noembre MCCLXVIII” (s. xvi); “Ø, n° 80” (s. xvii); “126” (s. xviii); “6 kalendas noviembre 1268” (s. xviii).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 80, f. 36v, ex A.

Esriptura gòtica catalana. El document pot haver estat interpol·lat amb intenció de falsificar part del contingut, ja que hi trobem correccions sobre els noms dels ator-gants, les quals són recollides a la cloenda notarial però per una mà aliena a la del notari just a continuació del final de la cloenda original: “... die et anno quo supra; cum emendatis in I^a linea ...”.

44

1269, març, 10

Roger Bernat [III], comte de Foix i vescomte de Castellbò, confirma a Pere de Caors, de Berga, i als seus tots els masos, masoveries i delmes que el receptor té i rep a la parròquia de Sant Martí de Catllarí, a la parròquia de Sant Andreu de Valielles i Santa Maria de Valls. A més, li autoritza i concedeix també el bescanvi que féu amb Ramon [Folc V], vescomte de Cardona, sobre el delme de Sisquer, pertanyent al vescomte, pels delmes de la Pedra i de Sant Lleir i d'Ales, que pertanyien a Pere, i rep, a més, els masos Desvillar, situats a la parròquia de Sant Iscle de Llinars. L'atorgant, per tant, li confirma el terç del delme que rep del castell de Sisquer i, a més, tot el que té i posseeix al terme de la Vall de Lord.

Ramon de *Qualpan*, notari públic de Berga, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 44 (300 × 225 mm). Al dors: “de les dècimes de Sisquer, de la ... de Callarill, Vallieles ...” (s. xv); “Ø, n° 13. Roger Bernardi, comte de Foix y vescomte de Castellbo, lloa, firma y concedí a Pere de Caturcio y als seus perpètuament tots los masos, masoveries, delmes y tot ço y quant reb y deu rèbrer en la parròquia de Sant Martí de Castlarill y en la de Sant Andreu de Valielles y lo cambi féu ab don Ramon, comte de Cardona, etcètera. 6 idus de mars 1268” (s. xvii); “8” (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 13, f. 42v, ex A.
- a *Índice*, núm. 8, p. 367 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. Hem optat per identificar Sant Lleir pel de La Coma i la Pedra i no pel de Navès, ja que a l'església del primer hi trobem l'escut dels Cardona (*Catalunya Romànica*, vol. XIII). A més, el fet que aparegui a continuació de la Pedra (Castell de la Pedra) referma la identificació.

45

1269, juny, 14

Guillem d'Aguilar, de Berga, ven a Arnau de Soler, de Cardona, la casa o fortalesa d'Aguilar, en franc alou, amb tots els seus masos, masoveries, drets, censos i habitants. La venda es fa per tres mil doscents sous barcelonesos de tern.

Guillem de Mercadal, notari públic de Cardona, ho escrigué.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 45 (275 × 355 mm). Al dors: "... d'Aguilar" (s. xv); "AL, nº 18. Venda feta per Guillem de Aguilar de Berga per alou llibero, franc y quití a Arnau de Soler, mercader, de Cardona y als seus per a sempre tota aquella casa o fortalesa de Aguilar, ab la mateixa forma està designada nº 16, per preu de 3200 sous. 18 julii 1269" (s. xvii); "406" (s. xviii); "Vitrina, 9" (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 18, f. 17r; ex A.
- a *Índice*, núm. 9, p. 368 (regist), ex A.
- b GALERA, *Territori*, doc. 16, p. 758-759, ex A.

Esriptura gòtica cursiva. El pergami, degradat al seu marge superior, ha perdut uns set centímetres a la part dreta que afecta les cinc primeres línies.

46

1269, agost, 13

Sibil·la, esposa de Guillem d'Aguilar, de Berga, autoritza i concedeix a perpetuïtat a Arnau de Soler, de Cardona i als seus tota la venda que Guillem féu a Arnau de la casa o fortalesa d'Aguilar, amb tots els seus masos, persones, drets i pertinences. Així mateix, l'atorgant defineix a Arnau tots els drets que hi tenia per raó d'esponsalici o per qualsevol altre motiu i reconeix que encara té altres béns del seu marit que equivalen als del dot.

Ramon de Qualpan, notari de Berga, ho escrigué i clogué.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 46 (250 × 140 mm). Al dors: "AL, nº 19. Sibil·la, muller de Guillem de Aguilar, de Berga, lloa, aprova y confirma la venda feta per son marit a Arnau de Soler en lo precedent partit, etcètera. Idibus (sic) augusti 1269" (s. xvii); "407" (s. xviii).
- B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 19, f. 17r; ex A.
- a GALERA, *Territori*, doc. 17, p. 760, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

47

1269, setembre, 12

El-lesèn de Vallverd reconeix al seu fill Galceran de Vallverd que li ha fet donació d'un cens anual de quatre migeres de blat, dues de mestall i dues d'ordi, que té pel feu del castell de Segura. El cens serà pagat per la festa de Santa Maria del mes d'agost i Galceran el rebrà mentre la seva mare visqui. L'atorgant decidirà en el moment de fer testament a qui deixarà el cens quan mori.

Guillem Miró, capellà de Rocafort, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 47 (190 × 105 mm). Al dors: "Ø, n° 74" (s. xvii); "124" (s. xviii); "2 idus setiembre 1269" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 74, f. 36r, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

48

1270, setembre, 13

Arnau de Tresserra, la seva esposa Guillema i llur fill Arnau venen a Pere de Caors, de Berga, i als seus, a perpetuïtat, tot el que tenen al lloc anomenat Coll d'Olzina, incloent els masos, masoveries, homes i dones, censos, usatges i qualssevol altres drets. La venda es fa per dos-cents trenta sous en moneda de tern. Finalment, Guillema renuncia expressament als drets derivats del seu sponsalici.

Guillem de Mercadal, prevere, notari públic de Cardona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 48 (240 × 230 mm). Al dors: "la venda de Col d'Olsina [...]" (s. xv); "q, n° 4. Venda feta per Arnau Tresserra, sa muller y fill venenren a Pere de Caors, de Berga, y als seus tot lo que tenien en lo llo(c) nomenat Coll de Olzina, masos, masoveries, censos, hòmens, dones, etcètera. 19 kalendes octubre 1270" (s. xvii); "31" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Coll d'Elzina, núm. 4, f. 57r, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 18, p. 761-762, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

49

1273, octubre, 11

Berenguer de Sisquer reconeix a Pere de Caors i als seus que té per ells un feu situat a la parròquia de Catllarí. L'atorgant, a més, promet que farà el servei que el feu comporta sempre que sigui requerit.

Ramon de *Qualpan*, notari públic de Berga, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 49 (230 × 100 mm). Al dors: “0, n° 15. Re-
goneixensa pel feu de la parròchia de Callarill feta per Berenguer de Siscar a
Pere de Caturcio. 8 idus octobris 1273” (s. xvii); “269” (s. xviii); “10” (s. xx).
- B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 15, f. 42v, ex A.
- a *Índice*, núm. 10, p. 368 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

50

1274, abril, 11

*Guillem de Calders autoritza i confirma a Pere de Caors i als seus el
bescanvi fet entre Pere i Ramon [Folc V], vescomte de Cardona,
sobre el terç del delme de Sisquer i el terç del delme de Sapera, un
cop a l'atorgant li han llegit i ha entès el document de permuta.*

Ramon de *Qualpan*, notari públic de Berga, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 50 (200 × 120 mm). Al dors: “4, n° 6. Loació
y aprobació feta per Guillem de Calders a Pere de Caturcio del delme de
Sisquer ab lo senyor comte de Cardona. 3 idus aprilis 1274” (s. xvii); “11”
(s. xviii).
- B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Sisquer, núm. 6, f. 59r, ex A.
- a *Índice*, núm. 11, p. 368 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva. Pergamí força degradat al marge inferior.

51

1274, juliol, 11

*Gombau, fill de Pere de Maçanes, reconeix a Pere de Caors que li va
vendre els masos anomenats Desbancs per mil cinc-cents sous
barcelonesos de tern.*

*Gombau, fill de Pere de Maçanes, reconeix que ha rebut de Pere de Caors
mil tres-cents sous barcelonesos de tern, dels mil cinc-cents en què
haviem valorat els masos Desbancs a la venda feta per l'atorgant
a Pere.*

Ramon de *Qualpan*, notari públic de Berga, ho escrigué i clogué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 51 (265 × 215 mm). Al dors: “721” (s. xviii).
- a GALERA, *Territori*, doc. 20, p. 763-764, ex A.

Esriptura gòtica cursiva. Els dos documents comparteixen el mateix pergamí.

52

1274, setembre, 4

Gombau de Correà, fill de Pere de Maçanes, reconeix a Pere de Caors la quantitat de dos-cents sous barcelonesos de tern en concepte del terç que l'atorgant devia al seu senyor Ramon de Cardona per la compra dels masos Desbancs que el seu pare, Pere de Maçanes, i la seva mare Geralda havien fet a Guerau de Correà.

Ramon de *Qualpan*, notari públic de Berga, ho escrigué i clogué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 52 (250 × 110 mm). Al dors: “q, n° 4. Re-gonexensa feta per Gombaldo Cureano a Pere de Caturcio que a sos prechs se concerta ab don Ramon de Cardona del ters que per la compra dels masos dels Banch se li devia pagar en 200 sous. Pridie nonis septembris 1274” (s. xvii).

a GALERA, *Territori*, doc. 22, p. 766, ex A.

Esriptura gòtica cursiva. La nota dorsal no concorda amb l'assentament corresponent de la Rúbrica.

53

1276, gener, 12

Gombau de Correà, fill de Pere de Maçanes i de Geralda, ven en franc alou a Pere de Caors, el delme anomenat de la Cort de Pegueroles, situat a la parròquia de Sant Martí de Pegueroles. La venda es fa per tres-cents sous barcelonesos de tern.

Ramon de *Qualpan*, notari públic de Berga, ho escrigué i clogué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 53 (260 × 345 mm). Al dors: “q, n° 5. Venda feta per Gombaldo de Curtiano, fill de Pere de Matzanos, a Pere de Caturcio y als seus de tot aquell delme nomenat de la Cort de Pegueroles, en la parròquia de Sant Martí de Pegueroles, censos, agraris y ultra ço de dellà lo coll de Olzina, etcètera. Pridie idus januarii 1275” (s. xvii); “33” (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Coll d'Elzina, núm. 5, f. 57r, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 21, p. 764-765, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

54

1276, juny, 15

Blanca, filla del difunt Pere de Maçanes, cavaller, i de domna Geralda, autoritza i confirma a Pere de Caors, de Berga, i als seus la venda

que li féu Gombau de Maçanes, templer, germà de l'atorgant, dels masos Desbancs, de Sisquer i d'Escales, amb les seves masoveries, del delme de la Cort de Pegueroles, que tenia Gombau més enllà de Coll d'Olzina, i del delme de la parròquia de Sant Serni de Terrers.

Ramon de Qualpan, notari públic de Berga, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 54 (255 × 280 mm). Al dors: "Confirmació de la venda feta dels Banchs, Sisquer més altres coses ... bona" (s. xv); "n.º 7. Confirmació feta per Blanca, filla de Pere de Mazanos, a Pere de Caturcio, de Berga, de la venda li féu Gombau de Mazanos, son germà, dels Banchs, mas de Siquer, d'Escales y delme de la Tor (*sic*) de Pegueroles y de tot lo que tenie dellà lo Coll de Olzina y la venda li féu del delme de la parròquia de Sant Sadorní de Terrers, censos y totes les altres coses. 17 kalendas julii 1276" (s. xvii); "726" (s. xviii); "12" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: ALPB, *Rúbrica*, Dels Banchs, núm. 7, f. 56r; *ex A.*

a *Índice*, núm. 12, p. 368 (regist), *ex A.*

Esriptura gòtica catalana. Destaquem la firma autògrafa d'Arnau de Tàpies, veguer de Bas, com a testimoni. Al marge inferior del pergami, pràcticament il·legible, trobem un escrit coetani: "... traslat de la carta que ha la dona de son fra... en Bertran de Maczanos e se féu per escrivà públic".

55

1276, juliol, 14

Bernat Ferrer, de les Fosses, que fou de la parròquia de la Corriol, es fa home propi, soliu i quiet a perpetuïtat de Pere de Caors i dels seus, fent-los homenatge i prometent que els serà fidel i no escollirà cap altre senyor que no sigui ell o els seus successors.

Ramon de Qualpan, notari públic de Berga, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 55 (200 × 125 mm). Al dors: "Per lo mas de la Coma de les Foses" (s. xvi); "0, n.º 16. Sagrament y homenatge prestat a Pere de Caturcio per Bernat Ferrer, Pridie idus julii 1276" (s. xvii); "265" (s. xviii); "13" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: ALPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 16, f. 42v, *ex A.*

a *Índice*, núm. 13, p. 368 (regist), *ex A.*

b GALERA, *Territori*, doc. 24, p. 768-769, *ex A.*

Esriptura gòtica cursiva.

56

1279, agost, 21

Berenguer de Segura, cavaller, fa donació a Guillem de Vallverd, cavaller, i als seus de tots els drets, accions i demandes que té contra

Galceran de Vallverd, cavaller, sobre el feu de Vallverd i el constitueix procurador.

Bernat de Vinyes, capellà, ho escrigué i clogué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 56 (240 × 70 mm). Al dors: “Absolta que en G. de Segura, cavaller, féu a-n G. de Vallvert sobre tots drets a ell pertayents en lo feu de Valvert” (s. XVI); “Ø, n° 81” (s. XVII); “12 kalendas setiembre 1279” (s. XVIII).

B Extracte del s. XVII *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 81, f. 36v, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

57

1280, gener, 21

Arnau Roger [I], comte de Pallars, rep en la seva guàrdia, guiatge i especial protecció Arnau de Soler, de Cardona, i la casa d'Aguilar, amb els seus habitants, les seves honors, possessions i, en general, tots els seus béns. Així mateix, demana als seus amics, defensors, cavallers, batlles, saigs i veguers que defensin la persona de Guillem, la seva família, els seus socis i les seves possessions. A canvi, l'atorgant rebrà un cens anual de quaranta-una lliures de cera, per Carnestoltes, i vint sous barcelonesos de tern en concepte d'entrada. Com a signe de validesa i autenticitat, l'atorgant mana imposar al document el seu segell.

Berenguer de Garrigosa, notari públic de Cardona, ho escrigué per (autoritat de) Romeu, capellà.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 57 (245 × 200 mm). Al dors: “AL, n° 23. Guiatge y protecció fet per lo senyor Ramon (*sic*) Roger, comte de Pallàs, a Arnau de Soler, de Cardona, y la casa de Aguilar. 12 kalendas februarii 1279” (s. XVII); “411” (s. XVIII).

B Extracte del s. XVII *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 23, f. 17r, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 25, p. 769-770, ex A.

Esriptura gòtica cursiva. El segell comtal s'ha perdut i resta com a únic testimoni un petit forat romboïdal al mig del marge inferior del pergami.

58

1280, juliol, 28

Berenguer de Soler i la seva esposa Ermessén reconeixen haver rebut d'Arnau de Tresserra quatre mil sous barcelonesos de tern en con-

cepte d'aixovar de les seves núpcies, exceptuant quatre-cents sous i uns vestits.

Berenguer de Garrigosa, notari públic de Cardona, per (autoritat de) Romeu, capellà de Cardona, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 58 (200 × 135 mm). Al dors: "Cr, n° 7. Àpoca firmada per Berenguer de Soler y Ermessendis, muller sua, a Arnau de Tres-serra de 4.000 sous del exovar los prometé en ses núpcies. 5 kalendas augusti 1280" (s. xvii); "683" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 7, f. 38, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 26, p. 770-771, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

59

1281, desembre, 17

Ramona, filla de Guillem d'Horts, i el seu marit Berenguer Torà venen a Bernat de Fe un obrador, sota domini d'Arnau de Soler, situat a la vila de Cardona. Afronta d'una banda amb les cases de Guillem de Manresa, d'una altra amb la plaça de Cardona i de les dues restants amb les cases d'Arnau de Soler. La venda es fa per cinquanta-sis sous barcelonesos de tern.

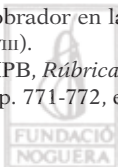
Berenguer de Garrigosa, notari públic de Cardona, per (autoritat) de Romeu, capellà de Cardona, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 59 (275 × 185 mm). Al dors: "Cr, n° 8. Venda feta per Raimunda, filla de Guillem de Horts, y Berenguer Torà, son marit, a Bernat de Fidio de un obrador en la vila de Cardona. 16 kalendas januarii 1281" (s. xvii); "684" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 8, f. 38r, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 27, p. 771-772, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

60

1282, febrer, 18

Pere d'Argensola, cavaller, hereta a Bernat d'Argensola, fill seu, amb la tercera part del feu que té sobre el castell de Sant Guillem, que l'atorgant va rebre en casar-se amb El·lesèn d'Argensola. El receptor tindrà el feu a condició que serveixi fidelment Berenguer de Sant Guillem, senyor del castell.

Berenguer, rector de l'església de Sant Guillem, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 60 (230 × 130 mm). Al dors: "Donació del feu de Sancto Guilermo de Argensola" (s. xv); "Aguilar" (s. xvii); "GL, n° 1. Heretament fet per Pere de Argensola a Bernat, son fill, de la tercera part del feu tenie en lo castell y térmens de Sant Guillem. 12 kalendas martii 1290 (*sic*)" (s. xvii); "Vitrina, 17" (s. xx).
- B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Sant Guillem, núm. 1, f. 24r; *ex A.*
- a *Índice*, núm. 17, p. 368 (regist), *ex A.*

Esriptura gòtica catalana. Presentem una nova datació respecte a la proposada a l'*Índice* (1290, febrer, 18), un cop comprovat com l'últim numeral no es tracta d'una "X" sinó d'una "I". No hem pogut precisar la ubicació del castell de Sant Guillem (potser Sant Guim de la Plana).

61

1282, desembre, 19

Ramon Folc [V], vescomte de Cardona, posa sota el seu guiatge tots els homes, dones i infants de Catllarí i de Valielles, el bestiar, gros i menut, i tota la resta de béns que puguin anar pertot arreu que sigui sota jurisdicció de l'atorgant, mentre plagui a llur senyor Pere de Caors. A canvi, l'atorgant rebrà un cens anual de quatre lliures de cera per Nadal, dues de Catllarí i dues de Valielles, mentre el guiatge perduri.

Pere Julià, per manament de Guillem d'Alp, rector de l'església de Berga i notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 61 (260 × 170 mm). Al dors: "... guiatge ..." (s. xv); "θ, n°18. Guiatge als de Castlarill per lo vescomte de Cardona mentres plaurà a Pere de Caturció, son senyor. 14 kalendas januarii 1282" (s. xvii); "Vitrina. 14" (s. xx).
- B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 18, f. 43r; *ex A.*
- a *Índice*, núm. 14, p. 368 (regist), *ex A.*
- b GALERA, *Territori*, doc. 28, p. 772-773, *ex A.*

Esriptura gòtica catalana. Destaquem la clàusula de datació on, ultra l'habitual còmput de l'any de l'Encarnació, trobem la locució "regnante domino rege Petro". De ben segur, la llavors recent excomunicació del rei Pere II feta pel papa Martí IV, tot just el novembre anterior, arran del conflicte amb el sobirà francès pel domini de Sicília explica aquest afegit de caire propagandístic i, pensant en l'atorgant, lleial.

62

1283, febrer, 1

Galceran de Vallverd, cavaller, fa donació a la seva filla El-lesèn i al marit d'aquesta Arnau Abella, amb motiu del seu casament, de set-

cents sous barcelonesos de tern. Com que no pot pagar, lliura als receptors en penyora la dominicatura que té al terme de Vallverd, anomenada de Conques.

Arnau Morató, rector i notari públic de Rocafort, ho escrigué a partir d'una nota de registre del difunt Bernat Rocafort, predecessor seu.

A* Original estès a finals del segle XIII: AHPB, Pergamins, núm. 62 (180 × 135 mm). Al dors: "A(rnaldus) Avela solvit" (1283); "Vallvert. Galceran de Vallvert done a sa filla Elisèn [y Arnau] Abella en penyora la dominicatura que té en Valvert o diumenge d'en Conques per 700 sous que li devia per la dot" (s. XVI-XVII); "Ø, n° 91" (s. XVII); "kalendas febrero de 1282" (s. XVIII); "125" (s. XVIII).

B Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 91, f. 37r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

63

1283, setembre, 7

Guillem de Togores absol i defineix a El·lesèn de Vernet, vídua d'Arnau de Vernet, i a Tomàs de Vernet, fill i hereu universal d'Arnau, totes les accions legals i demandes que pugui emprendre per raó de les diverses causes mogudes entre ambdues parts sobre la detenció durant cinc anys del domini del delme del castell de Pera, valorat en vuit-cents sous, a canvi de rebre sis-cents vint sous barcelonesos de tern. Així, Bernat de Calders, jutge delegat per Domènec Serra, lloctinent de Guillem de Torre, veguer del Vallès, condemnà en primera instància als dits El·lesèn i Arnau a pagar a Guillem de Togores cinc-cents cinquanta sous o a intercanviar pel castell de Marmellar pels cinc anys que, injustament, el difunt Arnau de Vernet havia estat cobrant el delme del castell de Pera. Davant l'apel·lació feta pels Vernet, i després que l'assumpte passés pel jutge Guillem de Marina, finalment, les dues parts arribaren a un acord, quan n'era el jutge Bernat Guillem de Pinells.

Miquel d'Antiga, notari públic de Barcelona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 63 (335 × 235 mm). Al dors: "Cr, n° 9. Concordia entre Guillem de Tuguriis y Elizenda de Vernet, viuda. 7 idus septembris 1283" (s. XVII); "685" (s. XVIII).

B Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 9, f. 38v, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

64

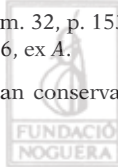
1285, gener, 20

Guillem de Vallverd, cavaller, fa donació entre vius a Guillem, fill seu, pel seu casament amb Elvira, filla del difunt Berenguer de Banyols, cavaller, en concepte de llegítima paterna i materna, del castell de Vallverd, amb totes les seves possessions, tots els seus habitants i drets. L'atorgant, però, reté del castell dos-cents cinquanta auris com a herència de la seva filla Geralda i cinquanta per al seu fill Bernat. La donació es fa a condició que l'atorgant sigui conjuntament amb el seu fill senyor del castell mentre visqui i que habitin sota el mateix sostre. En cas que sorgeixi alguna disputa entre ells, l'atorgant continuaria essent usufructuari durant tota la seva vida i disposaria de cinquanta morabatins per a poder testar lliurement. En cas que el matrimoni no tingués fills, el castell tornaria a l'atorgant o a algú dels seus, exceptuant l'esponsalici que rebi Elvira.

Mateu Ferrandell, notari públic de Vilafranca per Romeu de Montoliu, ho escrigué.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 64 (335 × 300 mm). Quirògraf. Al dors: "Ø, n° 130" (s. xvii); "151" (s. xviii).
- A' Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 65 (320 × 310 mm). Quirògraf. Al dors: "CCLXXXIII a XIII de febrer" (s. xv); "Donació feta per en Guillem de Vallvert a son fill Guillem a temps de ses núpcies del castell de Vallvert ab tots sos drets y pertinènties a XIII del mes de ffebrer. MCCLXXXIII" (s. xvii); "Ø, n° 118" (s. xvii); "128" (s. xviii).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núms. 118 i 130, f. 34v-35r, ex A.
- a FERRER, "La redacció", núm. 32, p. 153 (regist i cloenda), ex A.
Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 276, ex A.

Esriptura gòtica catalana. S'han conservat els dos originals de la mateixa carta partida o quirògraf.

65

1285, gener, 20

Guillem de Vallverd, fill de Guillem de Vallverd, cavaller, reconeix haver rebut en concepte de dot d'Elvira, filla del difunt Berenguer de Banyols, cavaller, i de Berenguera, tres-cents quaranta morabatins alfonsins d'or fi, als quals Berenguer de Banyols, germà d'Elvira, va aportar-ne cent quaranta. A més, Guillem fa donació

a Elvira, en concepte d'augment, de cent setanta morabatins més, de manera que, entre dot i augment, l'esponsalici ascendeix a cinc-cents deu morabatins, pels quals posa com a garantia el castell de Vallverd. Tot plegat, ho tindran conjuntament mentre visquin i, un cop finit el matrimoni, Elvira o els seus podran recuperar els tres-cents quaranta morabatins del dot, mentre que els cent setanta morabatins de l'augment només els podrà tenir Elvira, tant si es torna a casar com si no, o els fills nascuts del seu matrimoni. En cas que no tinguessin descendència, l'augment tornaria als familiars de Guillem.

Mateu Ferrandell, notari públic de Vilafranca per Romeu de Montoliu, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 66 (355 × 270 mm). Al dors: "CCLXXXIII a XIII de febrer" (s. xv); "Ø, n° 117. Àpoca del dot de Elvira de Banyols per Guillem de Vallvert" (s. xvii); "130" (s. xviii); "13 kalendas febrero 1284" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 117, f. 34v, ex A.

Esriptura gòtica catalana. Destaquem el preàmbul, de caire legal, on se cita la llei Res Donate de Quindasvint: "Auctoritate legali decretum est ut res donate et que in presenti tempore tradite sunt, nullo modo repetantur a donatore".

66

1285, gener, 20

Guillem de Vallverd, cavaller, promet a Berenguer de Banyols, cavaller, que tan aviat com el seu fill Bernardó arribi a l'edat de catorze anys, li farà firmar i jurar la donació que l'atorgant ha fet al seu fill Guillem, per les seves noces, del castell de Vallverd i de la resta de béns que consten al document, i que farà definir a Geralda, filla seva, els dos-cents cinquanta morabatins que l'atorgant ha retingut en la donació en concepte de llegítima per a ella. Actuen com a fidejussors Guillem i Arnau de Selmella, cavallers, els quals obliquen els seus béns en cas d'incompliment de l'atorgant.

Mateu Ferrandell, notari públic de Vilafranca per Romeu de Montoliu, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 67 (270 × 180 mm). Al dors: "Ø, n° 131" (s. xvii); "129" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 129, f. 35r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

67

1288, març, 24

Pere de Caors, de Berga, confirma a perpetuïtat a Berenguer de Sorribes, fill del difunt Bernat de Sorribes, de la parròquia de Santa Coloma de Llinars, i als seus la batllia del lloc de Catllarí, amb els seus masos, pertinences i termes, així com l'han tingut els seus avantpassats pels avantpassats de l'atorgant. A més, li fa donació de les batllies de Sisquer, de Terrers i de Valielles, i de la resta que l'atorgant té des de Grau d'Escales fins al riu de la Clusa, i de Guixers fins a Castellar (del Riu). El receptor haurà de recol·lectar rendes, censos, delmes, agrers, quèsties, toltes, forces, acaptes, justícies, plets i fermes per a l'atorgant. A canvi, rebrà el retrodelme i dret de batlle, consistent en una de cada set mesures dels blats, un de cada onze diners recollits, una de cada deu gallines i el delme del mill, de les llegums i del cànem. L'atorgant rep vuitanta sous barcelonesos de tern per la confirmació.

Bernat de Ponts, notari públic de Berga, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 68 (310 × 205 mm). Al dors: "Del batle de Catleril, Sisquer, Valleles ..." (s. xv); "Carta com Pere de Caturcio, senyor de la ballia de Catllarill, Sisquer y altres termes, a Berenguer Sorribas, any 1287" (s. xvii); "θ, n° 19. 9 kalendas aprilis 1287" (s. xvii); "268" (s. xviii); "16" (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 19, f. 43r, ex A.
- a *Índice*, núm. 16, p. 368 (regest), ex A.
- b GALERA, *Territori*, doc. 29, p. 773-774, ex A.

Esriptura gòtica catalana. El conjunt de dominis referit al text es troba repartit, actualment, entre les comarques del Solsonès i del Berguedà.

1288, abril, 21

Trasllat de 1312, febrer, 1

Tomàs de Vernet i la seva esposa GERALDA reconeixen a Arnau de Vernet, germà de l'atorgant, que han definit a Pere Marquès, [escrivà], de Berga, els drets que per herència pogués tenir sobre el conjunt de drets, censos i rendes del castell de Pera, els seus masos i les seves pertinences que Tomàs havia venut a Pere Marquès per valor de vint-i-tres mil cinc-cents sous barcelonesos de tern. En concret, el valor dels drets definits és de tres-cents morabatins d'or que l'atorgant li promet pagar, obligant per això els seus masos de Riu i de Samuntà, que té al castell de Sant Martí.

Nicolau de Samares, notari públic de Barcelona, ho escrigué.

[A] Original perdut.

B* Trasllet fet per Ramon *Lareca*, rector de l'església de Salau, de l'1 de febrer de 1312: ALPB, Pergamins, núm. 69 (340 × 215 mm), ex A. Al dors: "mansos de Semuntà in termino Sancti Martini ..." (s. xv-xvi); "θ, n° 20. Recognició feta per Thomàs de Vernet a Arnau de Vernet, son jermà, que a pregàries sues féu diffinitió y absolutió a Pere Marquès, scrivà, de Berga, etcètera. 11 kalendas madii 1287" (s. xvii); "Vitrina, 15" (s. xx).

C Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 20, f. 43r, ex B.

a *Índice*, núm. 15, p. 368 (regist), ex B.

Esriptura gòtica catalana. Pergamí pràcticament il·legible en el marge dret superior. Precisament, afecta el fragment on surt anomenat Pere Marquès i no hem pogut confirmar la professió d'escrivà, tal com s'indica a la nota dorsal. A l'escatocol, observem com Geralda, muller de l'atorgant, fermà el document, mitjançant Berenguer de Terrassa, notari públic de Tarragona, el dia 20 de maig següent. Finalment, cal destacar que no s'ha conservat cap protocol del notari barceloní Nicolau de Samares.

69

1288, novembre, 5

Trasllet de 1290, agost, 14

Pere de Caors, de Berga, fa testament i nomena marmessors Pere de Canals, Arnau de Noguer, Ramon de Pinyana, nebot de l'atorgant, de Berga, i com a conseller Ramon de Qualpan. Vol que els marmessors, per tal de saldar els seus deutes, distribueixin els béns que calgui a coneguda del capellà de Berga, o del seu lloctinent, del prior i el sotsprior dels frares predicadors, de la Seu d'Urgell, del guardià dels frares menors del convent de Vic i que no ho impedeixin ni Huguet ni Arnau ni Pere, fills del testador.

Bernat de Ponts, notari públic de Berga, ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllet fet per Bernat de Ponts, notari de Berga, de 14 d'agost de 1290. ALPB, Pergamins, núm. 70 (410 × 300 mm), ex A. Al dors: "AL, n° 25. Trasllet del testament de Pere de Caturcio, de Berga. Fa marmessors ab ple poder de vendre qualsevols béns seus. Fet nonis novembris anno ab Incarnatione Domini 1288" (s. xvii); 413" (s. xviii).

C Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 25, f. 17r, ex B.

a FERRER, "La redacció", núm. 33, p. 153 (regist i cloenda), ex B.

Esriptura gòtica catalana. Es tracta del trasllet d'una de les clàusules del testament de Pere de Caors, tal com s'indica al mateix document. El requeriment dels hereus de l'atorgant contra els seus marmessors (vegeu document següent) motivà, sens dubte, l'extensió d'aquest trasllet.

70

1290, juny, 6

Trasllat de 1290, agost, 14

Huguet i Arnau de Caors, fills i hereus del difunt Pere de Caors, de Berga, i Blanca, vídua de Pere i tutora dels seus fills, requereixen a Pere de Canals, Arnau de Noguier, Ramon de Pinyana, marmessors del testament de Pere de Caors, perquè arribin a un acord amb domna Agnès de Cascalls i Ramon de Caors, marit seu, sobre la petició feta per aquests davant la cort de la comtessa de Pallars, a Berga, contra Guillem Riera, Pere de Conamines, fidejussors del difunt Pere, de cinc mil sous melgoresos i el delme de Llavaneres que pertanyien al difunt. Els atorgants volen que els marmessors, que actuaven com a defensors dels tres fidejussors, no portin cap més causa contra el matrimoni i que els satisfacin la quantitat que demanen, prenent-la dels béns del difunt Pere de Caors. I, per això, els autoritzen a vendre, subhastar i alienar tots els béns que siguin necessaris.

Bernat de Ponts, notari públic de Berga, ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet per Bernat de Ponts, notari de Berga, de 14 d'agost de 1290. AHPB, Pergamins, núm. 71 (450 × 310 mm), ex A. Al dors: "Requesta y potestat que Uguet de Caturcio, fills y hereus de ... llur mare com a curadora ... Arnau de Noguier y a ... del testament de dit Pere ... y avinensa ab Agnès ... (Catur)sio, cònjuges, sobre ... de vendre y alienar ..." (s. xvi); "q, n° 7. Requesta per Uguet y Arnau de Caturcio, fills y hereus de Pere de Caturcio, presentaren a Pere de Canals y altres, etcètera. 8 idus junii 1290" (s. xvii); "34" (s. xviii).

C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Coll d'Elzina, núm. 7, f. 57r, ex B.

Esriptura gòtica catalana.

71

1290, juny, 16

Guillem d'Argensola, fill de Guerau d'Argensola, presta homenatge a Berenguer de Sant Guillem i li promet ser home seu i servir-lo fidelment. A canvi, Berenguer li atorga el feu de Sant Guillem, que tenia Bernat d'Argensola, tot seguint una sentència judicial.

Jaume Val[...], rector de Castellfollit (de Riubregós), ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 72 (160 × 185 mm). Al dors: "No-s pot legir la substància. 16 kalendas julii 1290" (s. xvii); "687" (s. xviii).

Esriptura gòtica catalana. Pergamí amb la tinta molt esvanida fruit de la degradació de la superfície de la pell. La nota dorsal fa patent que el mal estat del pergamí venia de lluny.

72

1290, juliol, 25

Ramon Folc [VI], vescomte de Cardona, confirma a Arnau de Soler, de Cardona, i als seus la concessió a perpetuïtat del lloc i hospici de Catllarí, del delme de Sisquer i de Santa Maria de Valls, dels llocs de Valielles i dels Bancs, amb tots els masos i masoveries, homes i dones i tota la resta de drets que té per l'atorgant i que va comprar als marmessors de Pere de Caors a la Vall de Lord. El receptor ho tindrà amb les mateixes immunitats i franqueses que Pere de Caors va rebre del difunt Ramon [Folc V] de Cardona, pare de l'atorgant. Finalment, aquest reconeix haver rebut el terç del lluïisme que com a senyor li corresponia de la venda del domini.

Bernat de Ponts, notari públic de Berga, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 73 (350 × 155 mm). Al dors: “θ, n° 23. Don Ramon folc, vescomte de Cardona, lloà, aprovà y concedí y en tot confirmà a Arnau de Soler, de Cardona, y als seus tot lo lloc y hospici nomenat de Castllaril, lo delme de Sisquer, de Santa Maria Desvalls, lo lloc de Valielles y lo lloc Desbancs, masos, masoveries, hòmens y dones, etcètera. 8 kalendas augusti 1290” (s. xvii); “272” (s. xviii); “18” (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, Rúbrica, Castlarill, núm. 23, f. 43r, ex A.
- a Índice, núm. 18, p. 368 (regist), ex A.
- b GALERA, *Territori*, doc. 30, p. 774-775, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

1291, març, 1

Berenguer de Soler, de Cardona, i la seva esposa Ermessén fan donació a Romia, filla de Berenguer de Fitor i d'El-lesèn, neboda de l'atorgant, del mas de Vilonés, que fou del difunt Bernat de Vilonés i de la seva esposa Maria. La donació es fa a condició que la receptora pagui anualment el setè i el delme de tots els fruits, tant del blat com del vi, com de l'oli, i que, al moment de la collita, hi sigui sempre present un enviat dels donadors. Els atorgants es reserven el dret de fadiga durant deu dies.

Bernat de Llobera, capellà de Vergós, ho féu escriure.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 74 (195 × 185 mm). Quirògraf. Al dors: “in tuo sponsalicio” (s. XIII); “Carte que en Bernat Solerii establí ... ab en ... Vilonés ... setena part ...” (s. XV); “Ø, nº 21. Stabliment fet per Berenguer de soler a Berenguer (sic) Fitor del mas Vilonés. Kalendas martii 1290” (s. XVII); “269” (s. XVIII); “19” (s. XX).
- B Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 21, f. 43r; ex A.
- a *Índice*, núm. 19, p. 368 (regest), ex A.
- b GALERA, *Territori*, doc. 32, p. 777, ex A.

Esriptura gòtica catalana. Tot i que no s'especifica al text, gràcies a la nota dorsal coetània podem suposar que es tracta d'una donació en concepte de dot.

74

1292, novembre, 7

Guerau Alamany, noble, reconeix haver rebut de Guillem de Vallverd la meitat dels drets que ambdós tenien sobre el mer imperi del terme de Vallverd i que havien comprat a Eiximèn Sabata per quatre-cents sous barcelonesos de tern. S'especifica que Guillem lliura la seva meitat gratuïtament.

Pere Sans, capellà de Sarral, ho escrigué, conjuntament amb Guillem Riquer, notari públic de Montblanc.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 75 (180 × 150 mm). Al dors: “Carta de regonexensa que fa lo noble Guerau Alamany a G. de Valvert, de Valvert. 1292” (s. XVI); “Ø, nº 119. Carta de pago de 400 sueldos otorgado por Geraldono Alemany a favor de Guillermo de Vallvert. 7 idus noviembre de 1292” (s. XVII); “153” (s. XVIII).
- B Trasllet fet per Ramon de Comabella, notari públic de Santa Coloma, de 16 de juliol de 1344: AHPB, Pergamins, núm. 76 (295 × 195 mm), ex A. Al dors: “Ø, nº 76. Carta ... la donació ... hòmens de Vallvert ... fan del servei lo castlà ... en la dita carta se conté. Fet a XVII de les kalendes de agost MCCLXXXII” (s. XVII); “És traslat del de lletra E” (s. XVII); “7 ydus de noviembre 1292” (s. XVIII); “131” (s. XVIII).
- C Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 119, f. 34v, ex A.
- D Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 76, f. 33v, ex B.

Esriptura gòtica catalana. Destaquem que, al trasllat, només figura la cloenda de Guillem de Riquer i no es fa cap menció a Pere Sans, capellà de Sarral. Tot i així, el text del document és idèntic i només hi trobem aquesta variant.

75

1295, juliol, 28

Ramon Folc [VI], vescomte de Cardona, promet a Arnau Soler, fill del difunt Arnau de Soler, que no demanarà la tolta, força, quèstia,

empriu, servei, acapte ni cap altre cens als habitants del lloc de Coll d'Olzina, alou franc i quiet d'Arnau, el difunt pare del qual havia comprat l'alou als marmessors de Pere de Caors, qui, al seu torn, havia comprat el lloc al monestir de Santa Anna de Barcelona, inclosos la jurisdicció i el domini.

Guillem Sa-sala, notari de Ramon Folc, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 77 (240 × 200). Al dors: "q, n° 6. Promesa feta per don Ramon Folc, bescomtme de Cardona, a Arnaldo de Soler, senyor ab franc alou de Coll d'Alzina, de no demanar-li res per rahó de dit lloc, etcètera. 9 kalendes agost 1295" (s. xvii); "30" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Coll d'Elzina, f. 57r, núm. 6, ex A.

a GALERA, *Territori*, doc. 33, p. 778, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

76

1296, desembre, 11

Ramona, vídua de Bernat de Cabanyes, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Guillem de Santjoan deu lliures barceloneses de tern, a la taula d'Arnau de Sarrià, banquer, per la venda en franc alou del cens i domini que l'atorgant tenia sobre dues peces de terra amb vinya: una la tenia Pere Bertran sota agrer d'un quart dels fruits, a la parròquia de Sant Joan Despi, al lloc anomenat Goceranes, i una altra Ramon Mell, a la parròquia de Sant Just Desvern, al lloc anomenat Gratallops.

Bernat de Vilarrúbia, notari públic de Barcelona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 78 (300 × 170 mm). Al dors: "Carte del sensal de Sen Joan Despi" (s. xiv-xv); "Venda de Ramona de Cabanyes de dos peces de terra en la parròchia de Sant Just Desvern y de Sant Johan Despi" (s. xvi).

Esriptura gòtica catalana.

77

1297, abril, 19

Guillem d'Argensola, cavaller, fa donació a Berenguer de Soler, de Cardona, de tots els drets i béns dels seus pares, Guerau i Guillema, i del seu germà, Bernadó, difunts, que li pertocaven en concepte de llegítima.

Pere Bel-ló, notari públic de Calaf, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 79 (210 × 130 mm). Al dors: “Carta d’en Guillem de Argençola, cavaler, que féu a-n Berenguer de Soler ...” (s. xvi); “GL, n° 3. Cessió feta per Guillem de Argensola a Berenguer de Soler, de Car[dona], de tots los drets li competien ... béns de Galceran de Argen[sola] ... Guilleuma, sos pares, y de ... son jermà. 13 kalendas madii 1297” (s. xvii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Sant Guillem, núm. 3, f. 24r, ex A.

Esriptura gòtica catalana. El pergami ha perdut una franja de 7 × 2 centímetres del marge superior dret.

78

1297, abril, 21

Trasllat de 1334, novembre, 10

Guillem d'Argensola, fill del difunt Guerau d'Argensola, i la seva esposa El-lesèn fan donació a Bernat i Pere d'Argensola, germans de l'atorgant, d'un tros d'alou anomenat Camp dels Vinyals i de la meitat d'un altre camp, com a garantia dels mil sous barcelonesos de tern que els corresponen per raó de fraresca i llegítima. Els receptors tindran aquests béns i gaudiran dels seus censos i fruits. Si en dos anys els atorgants no han pagat a Bernat i Pere els mil sous, aquests podran vendre els dos camps.

Jaume de Soldevila, prevere, per manament de Jaume d'Aguda, rector de l'església d'Aguda, ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet fer per Pere Folc, rector de l'església de Calonge (de Segarra), del 10 de novembre de 1334: AHPB, Pergamins, núm. 80 (285 × 185 mm). Al dors: “Argensola” (s. xvi); “GL, n° 2. Venda (*sic*) feta per Guillem de Argensola a Bernat y Pere de Argensola, jermans, de mil sous per sa legítima y altres drets tenien en la asienda de sos pare y mare. És transunto. 11 kalendas aprilis 1296” (s. xvii); “Vitrina, 20” (s. xx).

C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Sant Guillem, núm. 2, f. 24r, ex B.

a *Índice*, núm. 20, p. 368 (regist), ex B.

Esriptura gòtica catalana. La tinta es presenta força esvanida i el pergami té diverses taques que dificulten la lectura. Gràcies a les afrontacions dels camps i per l'escrivania de l'original, podem localitzar aquests béns a l'actual municipi de Torà, a la Segarra.

79

1299, novembre, 2

Berenguer d'Estaràs, cavaller, lliura a Ponç de Vergós, que actua en nom seu i de Berenguer i Nicolau de Vergós, drapers, de Cervera,

tots els drets i rendes que l'atorgant té al lloc d'Estaràs. Aquest lliurament es fa per la venda que Berenguer va fer als tres receptors. L'atorgant, però, reté la meitat dels dret de cort, la quèsta d'Arnau de Peracans i tot el delme de les vinyes. La venda es fa per un període de tres anys, durant els quals els compradors podran nomenar un batlle perquè recapti els seus drets.

Pere de Bermó, rector de l'església d'Estaràs, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 81 (165 x 125 mm). Al dors: "Possessió de uns drets en Estaràs. 4 nonis novembris 1299" (s. xvii); "RY, n° 47" (s. xvii); "656" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 47, f. 29v, ex A.

Esriptura gòtica catalana. Reproduïm, en català a l'original, la fórmula de lliurament que Berenguer d'Estaràs féu a Ponç de Vergós dels drets venuts anteriorment: "Jo, en Berenguer d'Estaràs met vos, en Ponç de Vergós, per nom vostre e per nom de Berenguer de Vergós e de Nicholau de Vergós, drapers, de Cervera, en possessió e en tenor corporal de totes les rendes, exides e provents que io prenc ne prendre dey el castel d'Estaràs e en sos térmens, salvant a mi, en Berenguer d'Estaràs, qui retinc la meytat de la cort e la quèsta de Arnau de Peracans e tota la delma de les vinyes."

80

1301, setembre, 25. Dilluns

Arnau de Vernet, cavaller, promet a Guillem de Riudefoix, sotsveguer de Manresa, observar i atèner-se a les ordinacions i constitucions aprovades a les Corts de Lleida, celebrades poc abans. A continuació, Arnau féu homenatge i jurament al sotsveguer, exceptuant l'homenatge degut a Ramon Folc [VI], vescomte de Cardona, senyor natural de l'atorgant.

Jaume d'Arters, notari públic de Manresa, ho féu escriure.

A* Original múltiple: ALPB, Pergamins, núm. 82 (280 x 170 mm). Quirògraf. Al dors: "Cr, n° 14. Promesa feta per Arnau de Vernet, cavaller, al sotsveguer de Manresa. 7 kalendas octobris 1301" (s. xvii); "690" (s. xviii); "21" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 14, f. 38v, ex A.

a *Índice*, núm. 21, p. 368 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

81

1302, juny, 26

Guillema de Tallada, filla del difunt Bernat de Tallada, de Sant Martí de Llémena, i el seu marit Berenguer venen a Guillem d'Auleda,

de Santa Maria de Granollers, en lliure i franc alou, una peça de terra, anomenada de la Carrera, que tenen a la parròquia de Sant Martí de Llémena. Afronta a llevant amb una honor del mas de Reixac, a migdia amb una honor del mas d'Aulina i amb un torrent, a ponent amb una honor del mas d'Aulina i a tramuntana amb una honor de Guillem de Pedró. La venda es fa per cent sous barcelonesos de tern, que els atorgants reconeixen haver rebut.

Besalú Burgès, notari públic per autoritat reial, substituït de Ramon de Taialà, notari públic de Girona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 83 (335 × 230 mm). Al dors: "Compra ... de la Carera que ... en parrochia de Sant Martí" (s. XIV); "H, n° 99. Venda feta per Guilleuma Tallada a guillem Auleda de Granollés" (s. XVIII in.); "6 de julio 1302" (s. XVIII).

B Extracte del s. XVIII in.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 99, f. 122r, ex A.

a *Índice*, núm. 22, p. 369 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

82

1302, juliol, 7

Ramon Vidal, de Vinçà, ven a Vicenç de Bastida, de la Vall de Mosset, una vinya, que té pel monestir de Sant Miquel de Cuixà, situada al lloc anomenat Seròs. La venda es fa per valor de vuitanta sous barcelonesos.

Bernat Estruc, notari públic de Mosset, ho féu escriure.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 84 (130 × 190 mm). Quirògraf. Al dors: "Domini Bernardi prepositi est" (s. XIV); "... Vicens de la Bastida ..." (s. XV); "De la Bastida, Seròs" (s. XVI); "1302 nonas julio" (s. XVIII).

Esriptura gòtica catalana. El pergami és fragmentari. Pel fet que només es conserven dues de les tres marques validadores habituals als quirògrafs i pels buits del text, podem suposar que manquen uns sis centímetres del marge dret. De fet, sabem que la vinya era domini de Cuixà perquè a l'escatocol hi ha la firma del seu paborde autoritzant la transacció.

83

13[06], maig, 4

Venda d'uns castells en franc alou.

Pere de Pont, notari públic per manament de [...] de Pujol, rector, ho féu escriure.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 85 (450 × 260 mm). Al dors: "23" (s. xx).
 a *Índice*, núm. 23, p. 369 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. Pergamí molt degradat i tinta esvanida. Mantenim la data proposada per Madurell a *l'Índice*, malgrat que l'any és il·legible.

84

1307, gener, 19

Andreu de Corts, Berenguer de Corts, de Catllarí, Berenguer de Sorribes, batlle del lloc de Catllarí, i Jaume de Vilar, capellà de Sant Iscle de Llinars, com a àrbitres judicials, pronuncien sentència a favor d'El-lesèn, esposa de Guillem de Coll, perquè tingui i posseeixi lliurement una terra de la Sola de les Corts, que afronta d'una banda amb terra del mas de Serradell, de la banda inferior amb un camí que ve del mas de Corts i baixa fins al torrent que ve de Catllarí, d'una altra banda amb una terra del mas de Corts, tal com ha estat fixada pels àrbitres, i de la banda superior amb un camí que va del mas de Corts i puja cap al port de Peguera. El-lesèn tindrà aquesta terra en concepte de llegítima, mentre que Guillem de Corts i la seva esposa Berenguera, l'altra part implicada en el judici, hauran d'atorgar-la-hi mitjançant un document de definició a coneguda de Berenguer de Pera, jutge de Ramon de Soler, senyor últim, qui rebrà anualment un cens de mitja quarta de sègol, mitja més d'ordi i dotze diners barcelonesos de tern. Ambdues parts es comprometen, en cas de no acceptar l'acord, a pagar dos-cents sous com a pena, a distribuir en dues parts per a la part que sí que el compleixi i una tercera part per a Ramon de Soler, de Cardona, i per als àrbitres de la resolució.

Jaume de Vilar, rector de l'església de Sant Iscle de Llinars, ho féu escriure.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 86 (250 × 285 mm). Al dors: "Tot asò és bo. Fa a mirar per mon jermà" (s. xvi); "0, n° 27. Compromís y concòrdia entre Guillem de Coll, de Castlarill, y Guillem de Curtibus y sa muller. 14 kalendas februarii 1306" (s. xvii); "275" (s. xviii); "24" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rùbrica*, núm. 27, f. 43v, ex A.

a *Índice*, núm. 24, p. 369 (regist), ex A.

b FERRER, "La redacció", núm. 34, p. 153 (regist i cloenda), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 344.

Esriptura gòtica catalana. Destaquem la nota dorsal feta, segurament, per algun membre de la nissaga dels Biure ("Tot asò és bo, etc."), que mostra l'interès per la gestió de l'arxiu patrimonial que els seus productors tenien.

85*

1307, febrer, 24. Dimarts

Jaume Malbec, del castell de Vallverd, per pacte exprés i jurament i per la fidelitat a la qual es deu, promet a Guillem de Vallverd i al seu fill Arnau, sota pena de cent sous barcelonesos, que en un període de vuit dies tornarà al castell de Vallverd i que, posteriorment, no en tornarà a sortir sense la llicència de Guillem.

Bertran Roig, notari pel rector de Pontils i de Sant Miquel de Montclar, ho féu escriure.

A* Pseudooriginal: AHPB, Pergamins, núm. 87 (260 × 105 mm). Al dors: “Promesa per Malbec de Valvert” (s. xvii); “Ø, n° 116” (s. xvii); “6 kalendas marzo 1306” (s. xviii); “132” (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 116, f. 34v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva imitativa.

86

1307, novembre, 11. Dijous

Trasllat de 1390, novembre, 10

Arnau de Biure, castlà del lloc de Biure, com a tutor d'Arnau de Vallverd, del castell de Vallverd, davant de fra Arnau de Torroja, comanador de l'orde de l'Hospital al terme, fa llegir a Guillem Fuster, notari públic de Lleida, una carta d'Arnau de Soler, lloctinent del castlà d'Amposta, de l'onze de setembre d'aquell mateix any, en la qual ordena a Arnau de Torroja concedir la meitat dels dos-cents cinquanta sous que el castlà de Biure recollí dels homes de Vallverd per servei de l'orde de l'Hospital en concepte de l'empru que l'orde ha fet sobre els homes de la seva terra. La decisió s'ha pres un cop Arnau de Biure els presentà diverses escriptures i proves i després que es reunissin en consell Galceran de Caldes, comanador de Cervera, Pere de Llorac, comanador d'Osca, Guillem Rabassa, comanador de Barbastre, i Pere d'Estaràs, comanador de Vallmoll.

Guillem Fuster, notari públic de Lleida, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 88 (245 × 270 mm). Al dors: “Carta com lo caslà de Valvert à la meytat de tots los ... al prior per los hòmens de Valvert” (s. xv); “Ø, n° 98” (s. xvii); “3 idus noviembre 1307” (s. xviii); “122” (s. xviii).

B Trasllat fet per Pere Maçó, notari públic per autoritat reial, del 9 de novembre de 1390: AHPB, Pergamins, núm. 89 (390 × 335 mm), ex A. Al dors: “Ø, n° 96” (s. xvii); “3 idus noviembre de 1307” (s. xviii).

- C Extracte del s. XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 98, f. 33v, ex A.
 D Extracte del s. XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 96, f. 33v, ex B.
 a FERRER, "La redacció", núm. 46, p. 162 (regist, introducció i cloenda), ex B.

Esriptura gòtica catalana. La lletra d'Arnau de Soler, inserida íntegrament al text, és escrita en català i és datada segons el sistema directe de calendació. El trasllat, escrit en gòtica amb una forta influència bastarda, es féu a instància de Bernadó de Biure, donzell, castlà de Biure. Hi trobem la signatura heterògrafa de Berenguer de Riufred, sotsveguer de Montblanc, autoritzant-lo, del 10 de novembre.

87

1308, maig, 16

Trasllat de 1345, maig, 9

Ramon de Soler, fill del difunt Arnau de Soler, de Cardona, ven, concedeix, confirma i defineix a Ramon Savila, de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, home propi de l'atorgant, dotze diners censals i una aimina d'ordi, que l'atorgant havia de rebre del mas de Ser-radell, que el receptor té per ell. A continuació, l'atorgant lliura i confirma la possessió del mas a Ramon Savila, a condició que aquest i els seus descendents el tinguin poblat i afocat, així com els seus avantpassats l'han tingut abans, incloent-hi el seu molí, les deveses i prats. L'atorgant rep vint sous barcelonesos de tern.

Jaume de Vilar, rector de Sant Iscle de Llinars, ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet per Mateu de Conamina, rector i notari públic de Sant Esteve de Sisquer, del 9 de maig de 1345: ALPB, Pergamins, núm. 90 (345 × 115 mm), ex A. Al dors: "θ, n° 28. Absolutió y diffinit(i)ó feta per Ramon de Soler a Ramon Çavila, de Castlarill, de 12 dinés y una smena de ordi censals. 17 kalendas junii 1308" (s. XVII).

C Extracte del s. XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 28, f. 43v, ex B.

a *Índice*, núm. 25, p. 369 (regist), ex B.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 344.

Esriptura gòtica catalana.

88

1308, agost, 1

Joan Ferrer, de Berga, en nom de Ramon de Soler, de Cardona, gendre seu, personat a casa de Guillem de Sorribes, de Berga, absent, i davant la dona d'aquest, fa llegir públicament a Bernat de Ponts,

notari de Berga, una carta, datada a Cardona l'últim dimecres de juliol, en la qual Ramon de Soler insta a Guillem de Sorribes a presentar-se a casa seva a Cardona per a retre comptes de les batllies de Catllarí, de Montcalb i de Sisquer el dissabte següent. El requeriment es fa ja que Guillem no s'havia presentat el dilluns abans tal com s'havia fixat. En cas que no es presenti dissabte, encara podrà fer-ho dilluns i dimecres vinents. I perquè en quedi constància, l'atorgant mana a Bernat de Ponts, notari, que ho redacti en forma de document.

Bernat de Ponts, notari públic de Berga, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 91 (205 × 215 mm). Al dors: "Per la ballia de Caleril, Montcalp e Sisquer, és bona" (s. xv); "Ramon de Soler, senyor de Castlleril" (s. xvi); "θ, nº 30. Requesta presentada a Guillem de Sorribes, sob lo fet de la ballia de Castlarill. Kalendes de agost 1308" (s. xvii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 30, f. 33v, ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 333.

Esriptura gòtica catalana. La carta que Ramon de Soler adreça a Guillem de Sorribes, inserida al document, és escrita en català.

89

1308, setembre, 27

Trasllat de 1324, desembre, 24

Dalmau de Rocabertí, senyor de Peralada, i el seu nét Dalmau [VII], vescomte de Rocabertí, de més de setze anys, venen a Ramon Barutell, fill del difunt Berenguer Barutell, de Peralada, totes les justícies civils i pecuniàries del lloc anomenat Puig Barutell. Afronta a llevant amb Perafita, a migdia amb el camp de Ses Planes, a ponent amb la conamina de Jaume de Vallgornera, cavaller, i a tramuntana amb el camí de Palau. Pel que fa a les causes criminals, atorgants i comprador es repartiran a mitges les multes que en resultin. En cas que hi hagi algun plet entre els habitants de la vila de Peralada i els del Puig de Barutell, Ramon tindrà fins a vint dies per fer presentar els habitants del Puig i, passat aquest temps, els Rocabertí podran actuar sense oposició. Ramon podrà posar costell i bans, i fer empresonar els seus habitants. La venda es fa per set-cents sous melgoresos, que els atorgants declaren haver rebut.

[A] Original no localitzat.

- [R] Nota de registre de Jaume Barraca no localitzada.
- [B] Renovació feta fer per Bernat Vilanant, notari públic de Peralada, del primer quart del s. xiv no localitzada, ex R.
- C* Trasllet fet per Berenguer Bigorra, notari públic substituït de Guillem Veillí, notari públic de la Jonquera per autoritat del difunt Dalmau de Rocabertí, de 24 de desembre de 1324: AHPB, Pergamins, núm. 92 (425 × 340 mm), ex B. Al dors: “Barutell” (s. xv); “Carta de la jurisdicció d'en Puig Barutell” (s. xv); “Carta en la qual lo bescomte de Parallada atorgue tota la jurisdicció ... Barutell” (s. xvi); “Són del censal de 34 lliures de penitíó en maig” (s. xvi-xvii).

Esriptura gòtica catalana. A la cloenda de Bernat Vilanant, el notari fa patent que renovà el document a partir d'una nota del manual de Jaume Barraca, també notari de Peralada. Es dóna la casualitat que l'escrivà de la renovació closa per Bernat Vilanant fou Berenguer de Bigorra, qui s'encarregà de cloure el trasllet ja com a notari. També hi trobem la firma de Pere Clarà, jutge ordinari de la vila de Peralada, autoritzant la renovació i, de nou, però com a jutge del vescomtat de Rocabertí, que autoritzà el trasllet mitjançant signatura autògrafa.

Respecte al contingut, cal destacar el fet que el 1308 Dalmau VII sigui vescomte de Rocabertí, quelcom que permet precisar la data de la mort del seu pare, Jofre IV, atribuïda a l'any 1309 (Sobrequés 1970: 123), i la del naixement de Dalmau, ja que al document s'especifica que ja té setze anys. Sembla que el trasllet obé a la recent mort del vescomte a Sardenya. De fet, l'autoritat per la qual clou el document el notari és encara la del difunt Dalmau i no pas la del seu fill Jofre V. Finalment, és probable que hi hagi una còpia del document, del segle xvii, a la Biblioteca de Catalunya (Fons Marqués de Saudín, f. 82, 28-32), formant part d'un lligall relatiu al domini del Puig de Barutell. El lligall és exclòs de consulta i, per tant, no hem pogut afegir aquesta còpia a la taula de tradició.

90

1308, setembre, 29

Trasllet de 1308, octubre, 19

Guillem d'Espluga, sotsveguer de Montblanc per Bord de Cervelló, veguer de Montblanc i de Vilafranca, a petició de Berenguer i Guillemó de Vallverd, fills del difunt Galceran de Vallverd, cavaller, feudatari del lloc de Vallverd, nomena Pere Selmella, cavaller, tutor d'ambdós germans, ja que el difunt Galceran no en va nomenar cap al seu testament. A continuació, Pere Selmella promet al sotsveguer dur a terme correctament la seva tutoria.

Arnau Sastre, notari públic de la vegueria de Montblanc per autoritat reial, ho féu escriure.

- [A] Original no localitzat.
- B* Trasllet fet fer per Arnau Sastre, notari públic de la vegueria de Montblanc per autoritat reial, de 19 d'octubre de 1308: AHPB, Pergamins, núm. 93 (330 × 270 mm), ex A. Al dors: “Tutela de Bellvert” (s. xvii); “Ø, n° 101. 3 de las lendas de octubre” (s. xvii).

C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 101, f. 33v, ex B.

Esriptura gòtica catalana. Tal com s'indica al pergamí, el document fou escrit per Bernardó Bosc, escriptent jurat de la vegueria de Montblanc, per manament del notari Arnau Sastre. Hi trobem la firma autògrafa de Guillem d'Espluga autoritzant el trasllat.

91

1309, febrer, 6

Bernat Doau, del lloc de la Bastida, ven a Arnau Reixac, del mateix lloc, una terra que té per l'infermer del monestir de Sant Miquel de Cui-xà, situada al terme de Sant Julià de Mosset. Afronta amb terra de Joan Basili per dos costats, amb l'aigua del castlà per un altre costat i amb un camí pel quart. El comprador haurà de satisfer l'agrer a l'infermer. La venda es fa per vint sous barcelonesos dels de quaranta-cinc sous equivalents a una marca d'argent.

Bernat Estruc, notari públic de Mosset per autoritat del bisbe d'Elna, ho escripté.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 94 (250 × 115 mm). Quirògraf. Al dors: "A la Bastida" (s. xvi); "De Moset" (s. xvii); "378" (s. xviii); "463" (s. xx).

Esriptura gòtica catalana.

92

1309, gener, 9

Pere d'Albarells reconeix a Arnau de Biure, cavaller, tutor d'Arnau de Vallverd, fill del difunt Guillem de Vallverd, cavaller, que li han estat soldats tots els deutes que el difunt havia contret amb l'atorgant, renunciant a qualsevol acció legal ulterior. Pere d'Albarells rep vint sous barcelonesos de tern per la renúncia i l'absolució.

Guerau de Portals, rector i notari públic de Sarra, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 95 (180 × 165 mm). Al dors: "Àpocha que faý en Pere de Albarells a en Arnau de Vallvert" (s. xv); "Ø, n° 138" (s. xvii); "5 idus enero de 1308" (s. xviii); "135" (s. xviii); "26" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 138, f. 35v, ex A.

a *Índice*, núm. 26, p. 369 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

93

1309, gener, 30

Berenguer de Soler, de Cardona, reconeix a Pere de Soler, pare seu, que quan el va fer hereu dels seus béns va retenir dos mil quatre-cents sous barcelonesos de tern, dels quals mil els hi devien Perull de Niubò i Bartolí de Navell, i mil quatre-cents Guillem Sa-sala. És per això que l'atorgant promet al seu pare que no tocarà ni empararà aquests deutes, tot i que sigui el seu hereu.

Bertran Quintí, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 96 (240 × 110 mm). Al dors: "Petri de Sole-rio, VI denarios" (1309); "Carta d'en Berenguer del Soler que en Pere del Soler ... son pare" (s. xv); "AL, n° 29. Recognitió y promesa feta per Berenguer de Soler, de Cardona, a Pere de Soler, son par(e), de no demanar ni tocar-li res en la reserva de feu en lo heretament fet a dit Berenguer. 3 kalendas february 1308" (s. xvii); "417" (s. xviii); "27" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 29, f. 17v, ex A.

a *Índice*, núm. 27, p. 369 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

94

1309, desembre, 9

Ramon de Soler, de Cardona, fill i hereu universal d'Arnau de Soler, fa testament i nomena marmessors Jaume de Soler, canonge de Vic, germà seu, Pere Torrella, Bernat de Prat i Pere Mercer, de la vila de Cardona, sota el consell de Berenguer, paborde de Solsona. En primer lloc, deixa per la seva ànima i per satisfer els seus deutes mil sous barcelonesos que reparteix entre diversos llegats, entre els quals tres-cents sous per satisfer la quantitat que la seva difunta mare Geralda havia donat per la seva ànima en testament i vint sous per a l'obra del pont de Cardona. Els marmessors obtindran els mil sous dels ingressos que l'atorgant obté de la sal de Cardona. A continuació, escull ser enterrat al cementiri de l'església de Sant Vicenç de Cardona. Deixa, per dret d'institució, a cadascun dels seus fills Jaume, Joan i Ramon mil sous, a la seva filla Geralda, dos mil i a la seva altra filla Sibil·la, mil cinc-cents. Deixa la seva esposa Blanca com a senyora i governadora dels béns dels seus fills mentre visqui, vídua o casada, i li reconeix el seu dot. Reconeix als seus germans Jaume, canonge de Vic, i Guillem, canonge de

Lleida, llurs legítimes o fraresques i els nomena tutors i curadors dels seus fill i filles. Institueix el seu fill Arnau hereu universal de la resta dels seus béns. En cas que aquest morís sense descendència legítima, la institució passaria al seu altre fill Jaume, i així successivament als seus fills Joan, Ramon, Geralda i Sibil·la. En cas que cap d'ells sobrevisqués, seria hereva universal la germana del testador Geralda, esposa de Berenguer de Cascalls. Finalment, deixa, en cas que arribi a néixer, mil sous, si és nen, i mil cinc-cents, si és nena, al descendent que porta Blanca al ventre.

Jaume Gros, notari públic de Cardona, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de Bernat de Font, notari públic de Cardona.

- A* Original estès ca. 1350: AHPB, Pergamins, núm. 97 (410 × 315 mm.). Al dors: “testament de Soler” (s. xv); “1309. Testament de Ramon Soler, fil de Arnau Soler” (s. xvi); “AL, n° 30. Testament de Ramon Soler, fill de Arnau de Soler, de Cardona” (s. xvii); “28” (s. xx).
- R Nota de registre de Bernat de Font, notari públic de Cardona, no localitzada.
- B Reparació feta per Felip Bac, notari públic de Cardona, de 25 de maig de 1351: AHPB, Pergamins, núm. 98 (620 × 325 mm), ex R. Al dors: “no fan per ...” (s. xv); “... Ramon ... d'en Arnau han procehit tots aquestos fills Jaume, Joan, Ramon, Gueralda, Blanca ... e més lo prenyat dexa ... Nomena Berenguer Soler ...” (s. xvi); “AL, n° 31. Testament de Ramon Soler, de Cardona. 8 idus 1310” (s. xvii); “419” (s. xviii); “31” (s. xx).
- D Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 30, f. 17v, ex A.
- E Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 31, f. 17v, ex B.
- a *Índice*, núm. 28, p. 369 (regist), ex A.
- b *Índice*, núm. 31, p. 369 (regist), ex B.
- c FERRER, “La redacció”, núm. 49, p. 165 (regist i cloenda), ex B.

Esriptura gòtica catalana. Tot i que observem certes variants al text (sobretot al preàmbul) i en l'any (1309 a A; 1310 a B), creiem que es tracta del mateix document estès *in mundum* per dues vegades a partir de la nota de registre de Bernat de Font. A A, l'escrivà detalla que va estendre l'original a partir del seu assentament en un protocol de l'escrivania pública, en una data que cal situar entre l'any 1350 i el 1351. La precisió temporal ve donada gràcies a l'autoritat per la qual Jaume Gros clogué el document, és a dir, “per reverendum dominum Nicolaum, olim episcopum Urgellensem nunc vero cardinalem”. Niccolò Capocci, bisbe d'Urgell entre 1348 i 1351, fou creat cardenal l'any 1350. És, per tant, dins d'aquest lapse temporal (1350-1351) que es formalitzà aquest document.

A B queda patent a la cloenda que l'escrivà, a petició de Berenguer Mercer, oficial de Cardona, redactà de nou l'instrument a partir de l'assentament de Bernat de Font el maig de 1351. Presenta la variant de l'any (1310), però no del mes i del dia. Entenem la variant de l'any com un error de lectura del notari, ja que manté la clàusula referent al fill que està per néixer. Tot i que Ramon de Soler hauria pogut tornar a atorgar testament just un any després del primer, difícilment el seu últim fill encara no hauria nascut. Les altres variants, sempre formals i no de contingut, es poden atribuir a la resolució, feta per Felip Bac, de la *dictio caeterata* típica dels registres notariais anteriors, precisament, al 1351, com manifesta la cloenda: “secundum abbreviaturas contentas in dicta nota”. Finalment, el notari fa constar també a la

cloenda que el document ja s'havia estès "in formam publicam" anteriorment, quelcom que la preservació d'A permet confirmar.

95

1309, desembre, 11

Pere Garriga, infermer del monestir de Sant Miquel de Cuixà, fa donació a Pere de Rodols d'una peça de terra situada al terme de Sant Julià de Mosset, al lloc anomenat el Pla. La donació es fa a condició que el receptor pagui un cens anual per la festa de Sant Miquel de setembre. L'atorgant rep en concepte d'acapte catorze sous barcelonesos.

Bernat Estruc, notari públic de Mosset, per autoritat del bisbe d'Elna, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 99 (195 × 160 mm). Al dors: "Moseto" (s. XVI-XVII); "1309, 3 idus d(...)" (s. XVII); "Pla, Mosseto" (s. XVII-XVIII).

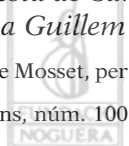
Esriptura gòtica cursiva. El pergami està força deteriorat en els marges superior i dret, cosa que dificulta la lectura del text.

96

1309, desembre, 12

Guillem Joglar, de Mosset, reconeix a fra Pere Garriga, infermer del monestir de Sant Miquel de Cuixà, que té pel mateix monestir un hort, situat al lloc anomenat Montserenes, sota cens de dos diners anuals, pagadors per la festa de Sant Miquel del mes de setembre. L'atorgant comprà l'hort a Guillem Ponç, també de Mosset.

[Bernat Estruc], notari públic de Mosset, per autoritat del bisbe d'Elna, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 100 (190 × 95 mm). Al dors: "1309, 3 (sic) idus decembris" (s. XVII).

Esriptura gòtica cursiva. El marge dret del pergami està molt degradat i fa impossible la lectura d'uns tres centímetres de text.

97

1309, desembre, 15

Margarida, filla de Guislabert de Nerós, cavaller, i de domna El-lesèn, amb l'assentiment d'aquests, aporta pel seu dot en esponsalici a Bernat de Riner, cavaller, qui serà el seu marit, cinc mil sous bar

celonesos de tern. La donació es fa a condició que ho tinguin conjuntament mentre visquin i que, quan morin, passi als seus fills. En cas que no tinguin descendència legítima, l'atorgant disposarà lliurement de mil sous, mentre que mil cinc-cents passaran als seus pares. Bernat disposarà dels dos mil cinc-cents sous restants mentre visqui, vidu o casat. D'aquests, podrà disposar lliurement de mil, mil més els haurà de llegar en el seu testament i els últims cinc-cents tornaran als seus parents.

Pere Simó, escrivent jurat, ho féu escriure per manament de Ponç de Llagostera, lloctinent d'Hug de Cardona, notari de Vic.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 101 (280 × 185 mm). Al dors: "... sinc milia sous que la ... Margarida aporta en dot a Bernat de Reyner, castlà de Reyner. Fet en febrer (*sic*) any 1309" (s. xvi); "RY, n° 2. Margarida, filla de Gilabert Dezmeròs, cavaller, porta en dot a Bernat de Rener, son marit en sos capitols, 5.000 sous. 18 kalendas januarii 1309" (s. xvii); "607" (s. xviii); "29" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 2, f. 27r, ex A.

a *Índice*, núm. 29, p. 369 (regist), ex A.

b GALERA, *La castlania*, doc. 7 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. Hi trobem la signatura autògrafa de Ponç de Llagostera, com a lloctinent d'Hug de Cardona, notari de Vic.

98

1309, desembre, 15

Bernat de Riner, cavaller, fa donació a la seva esposa domna Margarida, filla de Guislabert de Nerós, cavaller, i domna El-lesèn, en esponsalici, de set mil cinc-cents sous barcelonesos de tern, que inclouen els cinc mil que Margarida donà com a dot a Bernat, qui com a garantia obliga el castell de Riner amb totes les seves pertinences, rendes i habitants. Mentre visquin tindran aquesta quantitat en comú i, quan morin, passarà a la seva descendència. En cas que l'atorgant mori sense descendència legítima, Margarida en podrà disposar lliurement tant si es casa com si no. Així mateix, podrà testar mil sous dels béns del marit a la seva voluntat i dos mil del dot que ella aporta al matrimoni, mentre que els tres mil restants retornarien a la seva família.

Pere Simó, escrivent jurat, ho féu escriure per manament de Ponç de Llagostera, lloctinent d'Hug de Cardona, notari de Vic.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 102 (385 × 315 mm). Al dors: "Obligació que fa Bernat de Reyner a la senyora Margarida, muller sua, per son sponsalici de set milia sous, assegurant-li aquells sobre lo castell, rendes y hòmens

de Reyner. Fet en janer, any 1309" (s. xvi-xvii); "RY, n° 3. Bernat de Rener, cavaller, dóna a Margarida Desmeròs, muller sua, 7.500 sous en sos capítols, compresos 5.000 que ella li portà en dot. 18 kalendas januarii 1309" (s. xvi); "608" (s. xviii).

- B* Extracte del s. xvii *ex.*: ALPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 3, f. 27r, *ex A*.
a GALERA, *La castlania*, doc. 8 (regist), *ex B*.

Esriptura gòtica catalana.

99

1312, juny, 23

Trasllat de 1339, agost, 12

Acord entre els parcers de la lleuda de Girona.

Ramon Viader, notari públic substituït de Simó de Taialà, notari públic de Girona, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet fer per Francesc Simó, notari públic de Girona, del 12 d'agost de 1339: ALPB, Pergamins, núm. 103 (335 × 710 mm), *ex A*. Al dors: "H, n° 130. Dos transumptos sobre lo modo de dividir la lleuda menor de Gerona" (s. xviii *in.*); "560" (s. xviii).

C Extracte del s. xviii *in.*: ALPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 130, f. 124r, *ex B*.

a MADURELL, "La lezda", apèndix I, p. 76-80, *ex B*.

Esriptura gòtica catalana. Trobem, al marge inferior esquerre, el dibuix d'un escut heràldic afegit amb posterioritat. Per al contingut concret del document, remetem el lector a l'edició del text feta per Madurell.

1313, agost, 27

Jaume de Soler, canonge de Vic, tutor d'Arnaldó, fill i hereu del difunt Ramon de Soler, de Cardona, reconeix a Berenguer de Prat, capellà de Santa Maria de Torrecassana, lloctinent de l'hereu del difunt Berenguer de Soler, de Cardona, que el difunt Arnau de Soler, pare de Ramon, devia al difunt Ramon de Soler, fill de Berenguer de Soler, cent cinquanta sous barcelonesos de tern per un préstec. L'atorgant promet que pagarà aquesta quantitat en tres anys, a partir de la propera festa de Sant Miquel del mes de setembre, en tres quotes de cinquanta sous cadascuna.

Jaume Llobet, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 104 (165 × 120 mm). Al dors: "Per mostrar los ... del dit Arnau de Soler" (s. xvi); "GL, nº 5. Regoneixensa feta per Jaume de Soler, canonge de Vich, a Berenguer de Prat de 150 sous. 6 kalendas septembris 1313" (s. xvii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Sant Guillem, núm. 5, f. 24r, ex A.
Cit.: GALERA, *Territori*, p. 339.

Esriptura gòtica catalana.

101

1313, setembre, 17

Pere Soliva, del terme de Riner, promet a domna Margarida de Riner, vídua de Bernat de Riner, que li retornarà per la propera festa de Sant Martí la tona de roure que Margarida li va llogar. A més, nomena Bernat de Ballestar fidejussor perquè amb els seus béns actui com a garantia.

Ramon de Campmajor, vicari, per autoritat del rector de Riner, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 105 (155 × 150 mm). Al dors: "RY, nº 54. 15 kalendas octobris 1313" (s. xvii); "660" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 54, f. 29v, ex A.

a GALERA, *La castlania*, doc. 13 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

102

1313, setembre, 19

Sentou Desforn i Jucef Bonafè, jueus, de Solsona, reconeixen haver rebut de Margarida, vídua de Bernat de Riner, cavaller, quaranta-sis sous barcelonesos de tern que Ramon de Campmajor, veguer de Riner, devia als atorgants com a fidejussor d'un préstec, i trenta-quatre sous que Margarida els devia per un altre préstec.

Guillem Pere Pere, notari substituït de Guillem Croat, notari de Solsona per autoritat de la pabordia, ho féu escriure.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 106 (245 × 130 mm). Quirògraf. Al dors: "Àpocha de 46 sous que la senyora Margarida, carlana de Reyner, paga a t. de Furno y a Joseph de Bonafè. Feta en octubre 1313" (s. xvii); "RY, nº 50. 13 kalendas 1313" (s. xvii); "661" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 50, f. 29v, ex A.

a GALERA, *La castlania*, doc. 14 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

103

1313, novembre, 23

Ramon de Campmajor, prevere, vicari de l'església de Riner, procurador de domna Margarida, vídua de Bernat de Riner, reconeix que deu a Bernat de Volsegura i als seus trenta sous barcelonesos de tern, per raó de l'arbitratge que Jaume de Castell, jutge de Solsona, Guillem de Sala, Bernat de Segós, de Santa Susanna, i Guillem Gilbert, batlle del castell de Riner. L'atorgant promet pagar-los abans del Nadal vinent.

Ramon de Campmajor, vicari, per autoritat del rector de Riner, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 107 (225 × 150 mm). Al dors: "Acte del vicari de Reyner, procurador de la senyora Margarida de Reyner. Fet en desembre 1313" (s. XVI); "RY, nº 7. Debitori de 30 sous fet per lo procurador de la senyora Margarida, muller del quòndam Bernat Rener. 9 kalendas decembris 1313" (s. XVII); "612" (s. XVIII).

B Extracte del segle XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 7, f. 27r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

104

1313, desembre, 26

Ramon de Campmajor, prevere, vicari de l'església de Riner, procurador de domna Margarida, vídua de Bernat de Riner, reconeix que deu a Bernat de Ballestar, de la parròquia de Santa Susanna de Riner, dos sesters de blat bons, mesura de Solsona, i promet pagar-li abans de la festa de Quaresma vinent. L'atorgant posa com a garantia una tina de roure.

Ramon de Campmajor, vicari, per autoritat del rector de Riner, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 108 (230 × 135 mm). Al dors: "Acte de dos sestés de blat que lo rector de Reyner, procurador de la senyora Margarida de Reyner, rebé de Bernat de Bellestar, de la parròchia de Santa Susanna, terme de Reyner. Feta en janer 1313" (s. XVI); "RY, nº 48" (s. XVII); "656" (s. XVIII).

B Extracte del segle XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 48, f. 29v, ex A.

a GALERA, *La castlania*, doc. 17 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

105

1314, gener, 18

Gombau de Soliva, habitant de Solsona, reconeix haver rebut de domna Margarida, vídua de Bernat de Riner, cent trenta sous barcelonesos que Bernat devia a l'atorgant.

Ramon de Campmajor, vicari, per autoritat del rector de Riner, ho escrigué.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 109 (245 × 135 mm). Quirògraf. Al dors: "Àpoca de CXXX sous que la senyora Margarida de Reyner dóna a Garabaldo de Zoliva, de Solsona, per tant li-n devia son marit. Fet en febrer any 1313" (s. XVI); "RY, n° 5. Àpoca firmada per Gombaldo de Soliva, de Solsona, a Margari(da) de Rener de 130 sous per tant li-n devia Bernat Rener, quòndam, son marit. 15 kalendas februarii 1313" (s. XVII); "610" (s. XVIII).
- B Extracte del segle XVII *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 5, f. 27r, *ex A.*
- a GALERA, *La castlania*, doc. 19 (regist), *ex A.*

Esriptura gòtica catalana.

106

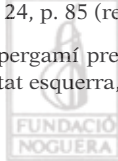
1314, abril, 25

Margarida, vídua de Bernat de Riner, cavaller, com a tutora i curadora de Bernat, fill de tots dos, reconeix haver venut a Berenguer d'Aviana i Martí de Cavarroques, habitants de Solsona, des de la festa de l'Ascensió del Senyor vinent fins als tres anys següents i tres collites completades, totes les rendes, censos i agrers que rep dels castells de Riner i de Joval. Renuncia, a més, a qualsevol dret o acció legal sobre aquestes rendes durant els tres anys.

Arnau d'Olivelles, rector de l'església de Riner, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 110 (330 × 205 mm). Al dors: "RY, n° 55" (s. XVII); "32" (s. XX).
- B Extracte del segle XVII *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 55, f. 30r, *ex A.*
- a *Índice*, núm. 32, p. 369 (regist), *ex A.*
- b GALERA, *La castlania*, doc. 24, p. 85 (regist), *ex A.*

Esriptura gòtica catalana. El pergami presenta una taca d'humitat que afecta la pràctica totalitat de la seva meitat esquerra, cosa que en dificulta la lectura.

107

1314, abril, 25

Margarida, vídua de Bernat de Riner, cavaller, com a tutora i curadora de Bernat, fill de tots dos, concedeix a Berenguer d'Aviana i Martí de Cavarroques, habitants de Solsona, la tercera part dels acaptes i lleixius derivats de la venda de masos al terme de Riner durant els següents tres anys. La donació es fa com a resultat de l'acord arribat després que els receptors entenguessin que a la venda de

les rendes dels castells de Riner i Joval per tres anys (vegeu document anterior) també hi figuraven aquests drets, mentre que per a l'atorgant en quedaven exclosos.

Arnau d'Olivelles, rector de l'església de Riner, ho féu escriure.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 111 (325 × 230 mm). Quirògraf. Al dors: "Estan estos actes senyalats ab ABC doblat. Aa. Acte de venda y arrendament que fa la senyora Margarida de Reyner a mossèn Bernat de Aviana y Martí de Cavarroques de la castlania de Reyner y rendes de aquella. Y que se avisa de establir algunes ... per dita senyora castlana que hi aguessen de tenir ells part y enfranqueix-los dita senyora de tota cervitut al compte y guarda del castell. Fet en maig any 1314" (s. xvi); "RY, n° 12. Arrendament de la carlania de Rener. 7 kalendas madii 1314" (s. xvii); "617" (s. xviii).
- A' Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 112 (335 × 225 mm). Quirògraf. Al dors: "Venda y arrendament fet per la senyora Margarida de Reyner, carlana de Reyner, a mossèn Berenguer de Aviana de les rendes de Reyner y que s-i entenguen tots tersos y drets. Fet 7 kalendes maig 1314" (s. xvi); "RY, n° 67" (s. xvii); "33" (s. xx).
- B Extracte del segle xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 12 i 67, f. 27v i 30v, ex A.
- a *Índice*, núm. 33, p. 369 (regist), ex B.

Esriptura gòtica catalana. Al pergamí núm. 111 trobem una decoració en forma de cara femenina a la caplletra inicial, aprofitant els traços de la "N" per dibuixar el cabell.

108

1314, abril, 29

Margarida, vídua de Bernat de Riner, cavaller, reconeix haver rebut de Berenguer Especier i Martí de Cavarroques, habitant de Solsona, vuit-cents sous barcelonesos de tern per la venda de les rendes del castell de Riner.

Ramon de Campmajor, vicari, per autoritat del rector de Riner, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 113 (170 × 110 mm). Al dors: "F.f. Àpocha de 800 sous que lo honorable mossèn Barenguer Especieri y Martí Cavarroques donaren a la senyora Margarida, carlana de Reyner, per la venda ho arrendament dels fruits de Riner. Fet en maig 1314" (s. xvi); "RY, n° 9. 3 kalendas madii 1314" (s. xvii); "614" (s. xviii).
- B Extracte del segle xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 9, f. 27r-v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

109

1314, maig, 4

Odet de Balsareny, cavaller, i el seu fill Pericó de Balsareny venen a Guillem d'Argensola i als seus tot el feu que tenen al castell de Sant Guillem, per Ramon de Peramola, cavaller, senyor del castell. La venda es fa per mil sous barcelonesos de tern, que els atorgants declaren haver rebut.

Guillem de Guislabert, escrivà del noble Ramon de Cardona, senyor de Torà, i notari públic de Cervera, i a les vegueries de Cervera, Montblanc i part de la de Tàrraga, per autoritat de Bernat de Fonoller, viceprocurador del rei a Catalunya, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 114 (325 × 215 mm). Al dors: "Fa per les terres del ... en venda del castell de Sancto Guilermo al Argensola" (s. xvi); "GL, n° 6"; (s. xvii); "239" (s. xviii); "34" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Sant Guillem, núm. 6, f. 24r; ex A.
a Índice, núm. 34, p. 369 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

110

1314, juliol, 13. Dissabte

Gisbert de Cardona, com a procurador de Margarida, esposa en segones núpcies de Ramon de Jorba, fill del difunt Ramon de Jorba, cavaller, es presentà el 12 de juliol personalment al castell de Santa Fe, davant de Bernat de Falcs, cavaller, tutor de Bernat de Riner, fill del difunt Bernat de Riner i de Margarida. A continuació, l'atorgant reclamà que li fossin satisfets a Margarida els drets que li pertocaven del seu esponsalici amb el difunt Bernat de Riner. Al dia següent, a l'hora de vespres, Bernat de Falcs va respondre a Gisbert que ignorava que fos el tutor del fill del difunt Bernat de Riner i que, per pronunciar-se, hauria de tenir alguna prova certa, com el testament de Bernat. Un cop Bernat de Falcs fou convençut, va respondre que faria el que fos oportú i demanà que tot això fos posat per escrit en forma d'instrument de protesta.

Guillem [...], rector de l'església de Santa Fe, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 115 (385 × 145 mm). Al dors: "Reques-ta feta al procurador del carlà de Reyners que pague lo dot e esponselici a la senyora Margarida Jorba, quòndam de Reyners. Feta 4 idus juliol 1314" (s. xvi); "RY, n° 58" (s. xvii); "665" (s. xviii); "35" (s. xx).

- B* Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 58, f. 30r, ex A.
a *Índice*, núm. 35, p. 369 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. El pergami presenta taques als marges dret i esquerre que dificulten la lectura de part del text.

111

1314, juliol, 26

Bord de Cervelló, fill del difunt Guerau de Cervelló, i la seva esposa Brunissén, enfrankeixen de guaita i bada els habitants del castell i terme de Santa Perpètua (de Gaià). A canvi, els atorgants rebran anualment trenta quarteres d'ordi, a la mesura del castell, en època de la collita, tal com prometen Guillem d'Esquer, Bernat Prim, Guillem Prim, Bernat Ferrer, de la Fàbrega, i Ferrer de Gasuac, en representació de la universitat i dels prohoms de Santa Perpètua.

Guerau, clergue, rector i notari públic de Vallespinosa, ho escrigué.

- A** Original: ALPB, Pergamins, núm. 116 (285 × 210 mm). Al dors: "Vallspinosay Santa Perpètua" (s. xvi-xvii); "G, n° 123. Franquesa de Santa Perpètua per lo senyor. 7 kalendes agost 1314" (s. xvii); "451" (s. xviii).
B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosà, núm. 123, f. 8v, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

112

1315, març, 15

Ramon de Jorba, fill del difunt Ramon de Jorba, cavaller, la seva esposa Margarida i Ramon de Capmajor, vicari de l'església de Riner, reconeixen a Bernat de Viladecans, Ramon de Ballestar i Ramon de N'Aleta, en representació dels habitants de Riner, que aquests últims són els fidejussors d'un deute contret pels atorgants amb Jericó de Forn, jueu, de Solsona, per dos-cents seixanta-cinc sous barcelonesos de tern.

Jaume Andreu, jurat, per autoritat de la pabordia de Solsona substituït de Guillem Croat, notari, ho féu escriure.

- A** Original: ALPB, Pergamins, núm. 117 (300 × 150 mm). Al dors: "RY, n° 4" (s. xvii); "Idus marty 1314" (s. xvii); "de Reyner" (s. xvii-xviii); "652" (s. xviii).
B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 4, f. 27r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

113

1315, setembre, 22

Romeu de Bell-lloc, fill i hereu universal de Pere de Bell-lloc, ciutadà de Barcelona, estableix en emfiteusi a Esteve de Puig, mercader, ciutadà de Barcelona, i als seus a perpetuïtat dues mujades de terra amb vinya plantada, amb l'esplet de la verema que hi ha i amb oliveres i d'altres arbres, que l'atorgant té en franc alou per herència paterna, situades al vinyer de Barcelona, damunt del mas anomenat de Ligalbe. El receptor tindrà les dues mujades a condició que satisfaci anualment, a partir de la festa de Santa Maria del mes de setembre vinent, un cens de quatre morabatins, dels de nou sous barcelonesos de tern. L'atorgant rep en concepte d'entrada nou lliures en moneda barcelonesa de tern.

Pere Llobet, notari públic de Barcelona, ho féu escriure.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 118 (410 × 270 mm). Quirògraf. Al dors: "Romeus de Pulcro Loco stabilivit duas modiatas terre Stephano de Podio ad annuatim censum quatuor morabatinorum"; "De les ... establí a-n Esteva des Pou de aquella vinya sobre Ligalbe" (s. xiv); "Stabliment lo qual fou fet per en Romeu de Bell-loch a n'Asteva de Pou, mercader, de Barcelona" (s. xiv ex. – s. xv in.); "XXVIII" (s. xv); "Stabliment fet per Romeu de Gentil-loch a Esteve de Pou de una peça de terra de tinguda de dues mujades de vinya plantada. En poder de Pere Lupeti, notari de Barcelona, a deu de las calendas de octubre 1315" (s. xvii-xviii).

Esriptura gòtica catalana. El pergami feia de coberta d'una antiga enquadernació del volum que aplegava els manuals de Pere Troc corresponents als anys 1404-1409, actualment dividit en cinc volums (AHPB, 803/10-14).

1316, gener, 24

Trasllat de 1319, febrer, 16

Guillem de Riner, cavaller, com a tutor i curador de Bernat, fill del difunt Bernat de Riner, cavaller, castlà del castell de Riner, reconeix que no pot ocupar-se dels negocis ni de l'administració dels seus béns, i en nom seu i de Bernat de Falcs i d'en Puigvert, contutor de Bernat, constitueix i ordena Berenguer d'Aviana, apotecari, de Solsona, procurador per administrar i governar el castell de Riner i la castllania que el difunt Bernat de Riner hi tenia i tota la resta de béns que pertanyin a Bernat per raó de la castllania.

Arnau d'Olivelles, rector de Riner, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllet de 16 de febrer de 1319: AHPB, Pergamins, núm. 119 (290 × 230 mm), ex A. Al dors: "Procura feta a mossèn Berenguer Aviana per (...) de Reyner, curador de Bernat de Reyner, carlà de Reyner, per a governar y mirar per lo castell, carlania (...) de Reyner y béns de dit pobill. Fet 9 kalendes febrer 1315" (s. xvi); "RY, n° 59" (s. xvii); "36" (s. xx).

C Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 59, f. 30, ex B.

a *Índice*, núm. 36, p. 369 (regist), ex B.

Esriptura gòtica catalana.

115

1316, març, 18

Arnau d'Olivelles, rector de Riner, reconeix a Berenguer d'Aviana, apotecari de Solsona, com a procurador de Guillem de Riner, tutor de Bernat, fill i hereu del difunt Bernat de Riner, castlà de Riner, haver arribat a un acord pel qual l'atorgant absol de qualsevol demanda Guillem Ferrer de Freixenet, Berenguer Gueraudessús, Bernat de Bulseghosa, Guillem d'Ainés i Cerveró de Fornell, tots de Riner, com a fidejussors de la venda que l'atorgant havia fet a Ramon de Campmajor, prevere, de les rendes de l'església de Riner. A més, l'atorgant reconeix haver rebut cent vint sous de tern de Berenguer per aquesta absolució i definició.

Arnau d'Olivelles, rector de Riner, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 120 (205 × 145 mm). Al dors: "N.n. Definició que fa Bernat de Olivella del arrendament de la rectoria de Reyner. Fet en abril 1314" (s. xvi); "RY, n° 17. Diffinitió de comptes firmada per lo rector de la iglésia de Rener al curador de Bernat de Rener. 15 kalendas aprilis 1315" (s. xvii); "622" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 17, f. 27v, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

116

1316, maig, 22

Berenguera d'Entort, habitant d'Altés, filla del difunt Guerau d'Entort, defineix al seu germà Guerau d'Argensola, habitant de Sant Guillem, i a Ramon de Peramola, cavaller, tots els drets i béns que té

per herència paterna o fraresca, un cop ha rebut quatre mil sous barcelonesos de tern en concepte de llegítima.

Esteve de Torrent, rector d'Altés, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 121 (195 × 110 mm). Al dors: "GL, n° 7. Diffinitió de tots sos drets paternals per Berenguera ... a Guillem de Argensola, son germà, habitant en Sant Guillem. 11 kalendas junii 1316" (s. xvii); "241" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Sant Guillem, núm. 7, f. 24r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

117

1316, agost, 8

Berenguer d'Aviana, apotecari, de Solsona, com a procurador de domna Margarida, vídua de Bernat de Riner, castlà de Riner, i de Guillem de Riner, tutor de Bernardó, fill i hereu del difunt Bernat, essent a la plaça de Solsona, requereix a Bernat de Viladecans, batlle del castell de Riner pel noble Ramon Folc [VI, vescomte de Cardona], que no autoritzi cap venda ni alienació del feu de Riner en contra de les pretensions de Ramon de Santponç, de Solsona.

Guillem Pere Pere, per autoritat de Guillem Croat, notari de Solsona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 122 (330 × 160 mm). Al dors: "Asò són los protests de la castlania de Riner" (s. xiv); "Protestació y requesta al balle de Reyner per a què no deix vèndrer ni alienar lo feu, carlania y rendes de Reyner. Feta en agost any 1316" (s. xvi); "RY, n° 21. Requesta presentada per lo procurador dels títols de Bernat de Rener al balle de Rener. 6 idus augusti 1316" (s. xvii); "626" (s. xviii); "37" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 21, f. 28r, ex A.

a *Índice*, núm. 37, p. 370 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

118

1316, agost, 9

Berenguer de Montclar, donzell, com a procurador de Berenguer de Vilar, donzell, nomena procurador Ramon de Josa, fill de Pere de Josa, cavaller, perquè lliuri a Pere d'Obradors, de Solsona, la possessió de tots els censos, drets i rendes del feu de Riner durant

els dos anys següents, a partir de la festa de Santa Maria del mes d'agost, ja que Pere havia comprat en pública subhasta, celebrada a Solsona, aquests drets.

Guillem Pere Pere, jurat, substituït de Guillem Croat, notari de Solsona, per autoritat de la pabordia, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 123 (260 × 170 mm). Al dors: "Q.q. Procura de Bernat de Montclar, procurador de Bernat de Vilar, per a Arnau (*sic*) de Jossa per a què posse en posició de les rendes de Reyner a Pere de Operathoribus. Feta en agost 1316" (s. xvi); "RY, n° 53" (s. xvii); "668" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 53, f. 29v, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

119

1316, agost, 16

Jaume de Soler, canonge de Vic, tutor de l'hereu del difunt Ramon de Soler, de Cardona, concedeix a Guillem de Segalers, fill del difunt Bernat de Segalers, de la mateixa vila, la potestat de fer establiments sobre unes sorts de terra, sota domini del sagristà del monestir de Sant Pere de Casserres, situades al terme de Cardona, al lloc anomenat Areny. Afronten amb unes cases de Ramon de Fígols i de Guillem de Comabella, amb una honor de Martí de Pi i amb un tros de terra que és tinguda per l'hereu del difunt Guillem d'Aguilar. La concessió es fa a condició que el receptor pagui anualment, de totes les entrades dels establiments que faci, un cens de mig quarter d'oli bo, net i clar, a la mesura de Cardona.

Hi manca la cloenda del notari.

A* Original múltiple: ALPB, Pergamins, núm. 124 (345 × 180 mm). Quirògraf. Al dors: "Cr, [n° 19]. Concert entre Jaume de Soler, canonge de Vic, tutor del hereu de Ramon de Soler, son jermà, ab Guillem de Segalers, de Cardona, sobre certs stabliments faedors. 17 kalendas septembris 1316" (s. xvii); "695" (s. xviii); "38" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 19, f. 39r, ex A.

a *Índice*, núm. 38, p. 370 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 339.

Esriptura gòtica catalana. A la part central del pergami la tinta és força esvanida. Entenem el document com a original ja que, si bé manca la cloenda de l'escrivà, el quirògraf fou retallat tal com es pot observar al marge inferior del pergami, de manera que aquest sistema de validació va prevaldre, en aquest cas, sobre la cloenda notarial.

120

1316, octubre, 16

Trasllat de 1317, gener, 4

Jaume de Soler, canonge de Vic, tutor de l'hereu del difunt Ramon de Soler, de Cardona, reconeix haver rebut seixanta sous barcelonesos de tern de n'Agramunt i de Joan Monet, del lloc d'Aguilar, en concepte de remença per poder marxar a viure a qualsevol castell, ciutat o vila, i a escollir qualsevol senyor o senyora que vulguin.

[...] de Buixò, regent l'església de Santa Maria d'Aguilar, ho escrigué.

[A] Original múltiple no localitzat.

B* Trasllat fet per Bernat de Sant Gervasi, notari públic de Cardona, del 4 de gener de 1317: AHPB, Pergamins, núm. 125 (300 × 170 mm), ex A. Al dors: "AL, n° 32. Recognitió feta a Agramunt y Joan [Montey, de Agilar, de haber-se redemit] del senyor. 17 kalendas novembris 1316" (s. xvii); "420" (s. xviii); "39" (s. xx).

C Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 32, f. 17v, ex B.

a *Índice*, núm. 39, p. 370 (regest), ex B.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 332.

Esriptura gòtica catalana. El pergami presenta un estrip, de dalt a baix, a uns tres centímetres del marge esquerre, que afecta de ple la nota dorsal. L'hem reconstruïda a partir de l'assentament corresponent a la *Rúbrica*. A més, s'ha perdut un centímetre del marge dret. El trasllat es fa per ordre de Berenguer de Vilar, regent de la batllia de Cardona, tot indicant que l'original era un quirògraf ("instrumento per alphabetum divisio").

121

1316, octubre, 19

Berenguer de Viladecans i Guillem d'Aynes, del terme de Riner, defineixen a Berenguer d'Aviana, apotecari de Solsona, com a procurador de Guillem de Riner, tutor de Bernat, fill i hereu del difunt Bernat de Riner, castlà de Riner, i també procurador de la seva vídua domna Margarida, totes les despeses que els atorgants van haver de sostenir com a fidejussors del deute que el difunt Bernat havia contret amb Jucef Bonafè, jueu, de Solsona, i de les quals es consideren ja pagats.

Arnau d'Olivelles, rector de Riner, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 126 (220 × 110 mm). Al dors: "Indempnitat y definitió de tots danys feta per Berenguer de Viladecans a mossèn Berenguer d'Aviana, procurador de Bernadó de Reyner. Feta en noembre 1316" (s. xvi);

"RY, nº 22. Diffinitió firmada per Berenguer Viladecans y Guillem de Aines als curadors de Bernat Rener. 13 kalendas novembris 1316" (s. xvii); "627" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 22, f. 28r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

122*

1317, febrer, 1. Dimarts. Vallverd

Jaume de Vallverd, un cop ha requerit Jaume Verdaguer, batlle de Vallverd per Arnau de Vallverd, cavaller i castlà del mateix lloc, i un cop que han estat congregats a la plaça major els seus habitants, els requereix i intima perquè el tinguin com a feudatari del feu i domenge de Conques, situat al terme de Vallverd (Conca de Barberà). L'atorgant esdevé feudatari per la mort del seu oncle Galceran de Vallverd, intestat, i de Berengueró i Guillemó, fills d'aquest últim. També havia mort Pere Solivella, qui havia estat nomenat procurador dels béns de Galceran per la cort del veguer de Montblanc. Els homes de Vallverd, entre els quals hi ha Joan Bertomeu i Franci Carbó, jurats del terme, accepten el nou senyor, en presència d'Arnau de Vallverd i de Pere Montagut, jurisperit, habitant de Montblanc, com a testimonis, i de Pere Miró, vicari i notari públic de Rocafort a qui l'atorgant manà posar-ho per escrit.

Pere Miró, capellà, vicari i notari públic de Rocafort per autoritat de Berenguer de Coma, rector, ho escrigué.

A* Pseudooriginal: ALPB, Pergamins, núm.127 (275 × 145 mm). Al dors: "Ø, nº 83. 1º febrero de 1317" (s. xvii); "137" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 83, f. 36v, ex A.
Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 278.

Document fals. Esriptura gòtica imitativa. El document és datat pel còmput de la Nativitat i sense emprar la calendació romana. A més, es tracta de la mateixa mà que va escriure el document 85, caracteritzada per un *ductus* del tot artificial (l'esforç per imitar l'aspecte gòtic de l'escriptura trenca la successió natural dels traços).

123

1317, juliol, 3

Bernat de Viladecans, Ramon de Ballester i Ramon de N'Aleta, del terme de Riner, reconeixen que deuen a Sentou Desform, jueu, de Solso-

na, quatre-cents vint sous barcelonesos de tern i prometen pagar-li el deute per la festa de Santa Maria d'agost vinent. Els atorgants li deuen aquesta quantitat ja que van actuar com a fidejussors en dos debitoris atorgats per Ramon de Jorba, fill del difunt Ramon de Jorba, cavaller, i pel difunt vicari de l'església de Riner, valorats, el primer, datat del 28 de febrer de 1315, en dos-cents seixanta-cinc sous i el segon, datat del 5 d'octubre de 1316, en tres-cents deu.

Guillem Pere Pere, vicari, sota Guillem Croat, notari públic de Solsona per autoritat del senyor paborde, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 128 (265 × 190 mm). Al dors: "Bernad de Viladecans, Ramon de n'Aleta i Ramon de Balester, ... 420 sous" (escrit en hebreu) (1317); "Igualament de un sensal fet entre Bernat de Viladecans y altres de Reyner ab Geucono (sic) de Furno. 5 juny 1317" (s. xvi); "RY, n° 61" (s. xvii); "609" (s. xviii); "40" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 61, f. 30r, ex A.

a *Índice*, núm. 40, p. 370 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. Agraïm a Jaume Riera la traducció del text dorsal en hebreu.

124

1317, desembre, 17

Guillem de Palau, la seva esposa Blanca, Arnau de Palau, fill dels dos, i l'esposa d'aquest Geralda, de la parròquia de Sant Cebrià de Tiana, estableixen a perpetuïtat a Jaume Fort, de la mateixa parròquia, un tros de terra que tenen pel bisbe de Barcelona, situat a la parròquia d'Alella, al lloc anomenat Sistre. Afronta a llevant amb una franquesa de marina i amb una tinença del mas d'Alella, a migdia amb una tinença del mas Vives, alou del bisbe de Barcelona, a ponent amb una tinença del mas Monistrol, alou del bisbe de Barcelona, i a tramuntanta amb una franquesa de Pere de Sala. El receptor haurà de satisfer un cens anual de vuit sous barcelonesos de tern, pagadors per Tots Sants, i no podrà proclamar cap altre senyor que els atorgants i el bisbe de Barcelona.

Bernat Marquès, regent l'escrivania de Sant Cebrià de Tiana, ho clogué.

A* Original clos el 26 de desembre de 1340: AHPB, Pergamins, núm. 129 (225 × 155 mm). Al dors: "... XVIII diners" (s. xiiii).

Esriptura gòtica catalana. Entenem que el document, que conté la signatura autògrafa de Ponç de Gualba, bisbe de Barcelona, a l'escatocol, es redactà efectivament l'any 1317, però no fou clos i, per tant, esdevingué complet, fins la data indicada a la cloenda per Berenguer Marquès, regent l'escrivania de Sant Cebrià de Tiana. El

notari explicita com es tracta d'un "instrumentum repertum in pergamento redactum, notatum et firmatum die et anno predictis (en referència al 17 de desembre de 1317)". Ell mateix conceptualitza, doncs, el document en pergami com una nota prèvia al *mundum*, tot i que està firmat pel bisbe Ponç. No és, per tant, fins que Berenguer el va cloure, el 26 de desembre de 1340, que es pot considerar "in publica forma redactum". Aparentment, la firma autògrafa del bisbe dotà el document d'un cert valor legal i d'una determinada validesa jurídica, ja que calgueren vint-i-tres anys perquè es clogués conforme a la correcta praxi notarial.

125

1319, maig, 6. Era de la casa d'Arnau Savila

Jaume de Soler, canonge de Vic, després d'escoltar les raons que enfrontaven, d'una part, Jaume de Catllarí, Arnau Savila, Berenguer de Corts, Ramon de Serradell, Bernat Savila, Guillem de Canals, en nom seu i dels altres parroquians de Sant Martí de Catllarí, i de l'altra, Jaume de Vilar, rector de Sant Iscle de Llinars i de l'església de Sant Martí, declara que el rector només haurà de celebrar missa la vigília de Pasqua i un ofici pels difunts el dia de Tots Sants a la parròquia de Sant Martí. A canvi, els parroquians hauran de pagar-li dues oblates de pa per Pasqua i cap per Tots Sants, com demanava el rector.

Bonanat de Baró, prevere, regent l'església i notari públic d'Aguilar, per manament de Jaume de Soler i de les parts esmentades ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 130 (375 × 210 mm). Al dors: "Carta dels ... de Catlaril ... ab los ..." (s. xv); "0, n° 32. Declaració en les qüestions eren entre lo rector y parrochians de Castlarill. Pridie nonis madii 1319" (s. xvii); "280" (s. xviii); "41" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 32, f. 43v, ex A.

a *Índice*, núm. 41, p. 370 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

126

1320, abril, 12

Bernat de Falcs, cavaller, marmessor del testament del difunt Bernat de Riner, cavaller, i conjuntament amb Guillem de Riner, cavaller, germà de Bernat, tutor de Bernat de Riner, fill i hereu del difunt, nomena Guillem procurador seu per tal d'executar el testament de Bernat de Riner.

Pere Pont, notari de Montblanc per autoritat del seu rector Ramon de Pujol, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 131 (270 × 135 mm). Al dors: “Procura que fa Bernat de Falchs, curador de Bernadó de Reyner, a Guillem de Reyner per exehir los béns de son nebot. Fet en abril 1320” (s. xvi); “RY, n° 62” (s. xvii); “Papers de Riner” (s. xvii); “670” (s. xviii).
- B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 62, f. 30r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

127

1320, abril, 23

Margarida, vídua de Ramon de Jorba, cavaller, nomena Guillem de Riner, cavaller, procurador seu per a qualsevol causa, acció o demanda legal que pugui iniciar o rebre.

Ramon Lloreta, escriptor jurat per manament de Ramon d'Abadia, lloctinent d'Hug de Cardona, notari públic de Vic, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 132 (335 × 195 mm). Al dors: “Procura de la senyora Magarida Jorba, quòndam muller del carlà de Reyner, a Guillem de Reyner. És general per a totes coses. Feta en maig 1320” (s. xvi); “RY, n° 23. Procura de la senyora Jorba a Guillem de Rener per a pèndrer comptes a qualsevol balles y apells. 9 kalendas madii 1320” (s. xvii); “628” (s. xviii).
- B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 23, f. 28r, ex A.

Esriptura gòtica catalana. Hi trobem la signatura autògrafa de Ramon d'Abadia.

128

1320, maig, 14

Guillem de Riner, cavaller, nomena procurador.

Arnau d'Olivelles, rector de Riner, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 133 (230 × 140 mm). Al dors: “Cr, n° 17. Pergamí borrat que a penes se'n pot llegir mot. Pridie idus maii 1320” (s. xvii); “693” (s. xviii).
- B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 17, f. 38v, ex A.

Esriptura gòtica catalana. La tinta està força esvanida, especialment a la meitat superior del pergamí. Només la lectura de certs fragments formularis permet identificar el document com una procura.

129

1321, agost, 7

Berenguera d'Argensola, habitant del castell d'Altés, reconeix haver rebut de Guillem d'Argensola, germà seu, castlà de Sant Guillem, dos-cents dels quatre-cents sous barcelonesos que per raó de llegítima i fraresca li pertoqueu.

Esteve de Torrent, rector de l'església d'Altés, ho escrigué.

A* Original: ALHPB, Pergamins, núm. 134 (175 × 102 mm). Al dors: "... germà de Guillem d'Argençola, castlà de Sant Guillem" (s. xvi); "Artesa, n° 1(1)2" (s. xvii); "S, n° 112" (s. xvii); "Època de 200 sous firmada per Berenguer de Argensola, senyor de Artesa, a Guillem de Argensola, senyor de Sant Guillem, per la part de la legítima" (s. xvii-xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: ALHPB, *Rùbrica*, Artesa, núm. 112, f. 85v, ex A.

a *Índice*, núm. 42, p. 370 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. Cal fer notar que el Berenguer d'Argensola ressenyat tant a les notes dorsals com a l'*Índice* és, en realitat, Berenguera, com es pot llegir clarament al document. Així, és una "a" l'última lletra de l'abreviatura en nominatiu del seu nom a la *intitulatio* i una "e", en el cas del *signum* en genitiu. D'altra banda, no es pot assignar el títol de "senyor(a) de Artesa", almenys per a aquest pergami, ja que Berenguera és referida simplement com a "existenti castri de Altesio". Es fa difícil entendre aquest evident i, com es veu per la nota dorsal del segle xvii, secular biaix androcèntric a l'hora d'identificar correctament l'atorgant del document.

130

1323, setembre, 9

El·lesèn, vídua de Martí de Bufagranyes, de Vallverd, i els seus fills Guillem i Berenguer venen a Arnau de Vallverd, cavaller, castlà del mateix lloc, la dominicatura i feu que era del difunt Jaume de Vallverd, situada al terme, amb totes les seves pertinences. Afronta d'una banda amb les vinyes dels Quarts, d'una altra amb un torrent i de les dues restants amb terres del comprador. La venda es fa per mil sis-cents sous barcelonesos de tern, que els atorgants reconeixen haver rebut.

Pere Ferrer, notari públic de Rocafort per Berenguer de Coma, rector, ho escrigué.

A* Original: ALHPB, Pergamins, núm. 135 (290 × 285 mm). Al dors: "Ø, n° 71. Venda feta per Elizenda, muller de Martí de Buffagranya, de Vallvert, a Arnau de Vallvert. 5 idus de setiembre 1323" (s. xvii); "138" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: ALHPB, *Rùbrica*, Vallvert, núm. 71, f. 36r, ex A.

Esriptura gòtica catalana. Hi trobem la signatura de Pere Coloma, notari públic de Barberà, actuant en nom de fra Arnau d'Alòs, vicegerent del mestre de l'Hospital al

priorat de Catalunya, qui autoritzà la venda el 7 de setembre, és a dir, dos dies abans de la data del document.

131

1324, juny, 3

Berenguer d'Aviana, apotecari, com a procurador de Guillem de Riner, cavaller, tutor de Bernardó, fill i hereu del difunt Bernat de Riner, reconeix haver rebut de Gombau Soliva, habitant de Solsona, batalla de les rendes de la castlania del castell de Riner, mil dos-cents sous barcelonesos de tern per la compra que féu a Guillem de Riner d'aquestes rendes. Guillem va vendre al batlle les rendes de la castlania per pagar a l'atorgant un deute que tenia contret amb ell per valor de mil sis-cents setze sous i quatre diners.

Guillem Pere Pere, jurat, sota Guillem Croat, notari de Solsona per autoritat del senyor paborde, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 136 (265 × 100 mm). Al dors: "... que lo bale ...dóna ... y carlania. Feta en juny 1324" (s. xvi); "RY, n° 24. Àpoca feta per lo tudor del pubill Bernat Rener al balle de les rendes de la carlania de Rene. 4 nonas junii 1324" (s. xvii); "629" (s. xviii); "43" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 24, f. 28r, ex A.

a *Índice*, núm. 43, p. 370 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

132

1324, novembre, 7. Lleida

Còpia inserida el 31 de desembre de 1342

Jaume [II], rei d'Aragó, València, Sardenya i Còrsega, comte de Barcelona i senyaler, almirall i capità general de l'Església de Roma, a petició dels jurats i la universitat de Girona, mana a Ferrer de Lillet, batlle general de Catalunya, i a Berenguer de Monells, jurisperit, de Girona, que estableixin quins productes s'han de taxar mitjançant la lleuda i els peatges de Girona i per quin valor, vistos els nombrosos dubtes i litigis que genera llur cobrament.

[A] Original no localitzat.

[B] Còpia inserida el 5 de novembre de 1328 no localitzada, ex A.

C* Còpia inserida el 31 de desembre de 1343: AHPB, Pergamins, núm. 199 (622 × 790 mm), ex B.

Esriptura gòtica catalana. Aquest manament es troba inserit en l'exposició d'un altre manament (doc. 149) inserit, al seu torn, en la sentència sobre la lleuda de Girona (doc. 199). La còpia del seu tenor acaba amb la datació i, per tant, no podem saber si fou signat o no pel rei.

133

1324, desembre, 8

Guillem Traver i Guillem Lambart, com a síndics i procuradors dels prohoms del lloc i castell de Vallespinosa, venen a Berenguer Ferrer, habitant de Conesa, un censal valorat en mil cinc-cents sous, amb una pensió anual de cent vint-i-cinc sous. La venda s'atorgà a Berenguer després d'efectuar una subhasta pública a la vila de Montblanc i compta amb el consentiment de Guillem Roca, batlle de Vallespinosa, per Arnau de Cervelló, senyor del lloc.

Guillem Traver i Guillem Lambart, com a síndics i procuradors dels prohoms del lloc i castell de Vallespinosa, reconeixen haver rebut de Berenguer Ferrer, habitant de Conesa, mil cinc-cents sous per la venda d'un censal, amb una pensió anual de cent vint-i-cinc sous.

Guillem Cerveró, rector i notari públic de Conesa, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 137 (570 × 730 mm). Al dors: "Tenentur venerabile Bartholomeo ..., presbitero, ... in processu cessionis bono, facte universitatem ... Vallspinosa" (s. xv); "G, n° 24. Censal vené la universitat de Vallspinosa a Berenguer Ferrer, de Conesa, pensió 125 sous" (s. xvii); "44" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 24, f. 2r-v, ex A.
a *Índice*, núm. 44, p. 370 (regist), ex A.

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 24, nota 13.

Esriptura gòtica catalana. El pergami presenta un important estrip que afecta la pràctica totalitat del marge superior dret d'uns trenta centímetres de llarg per més de vint d'ample. Tot i així, el fet que hi hagi l'època de la venda al marge inferior permet reconstruir el contingut principal del document. La datació es fa seguint el còmput de la Nativitat i en estil directe. Destaquem que es tracta d'un dels primers censals venuts per una universitat a tot el Principat (Sánchez 2003: 405).

134

1325, gener, 5

Margarida, vídua de Bernat de Riner, cavaller, nomena procurador seu Berenguer d'Om, de la parròquia de Sant Martí de Viladrau, escu-

der d'Asbert de Nerons, per tal de recollir en nom de l'atorgant i del seu fill Bernadó de mans del procurador nomenat per Guillem de Riner, cavaller, cunyat de l'atorgant, la quantitat de diners que pertoca al seu fill com a herència del seu difunt marit.

Bartomeu de Solà, notari públic de l'església de Sant Martí "de Falliforio" pel seu rector Llorenç de Santhipòlit, notari per autoritat del bisbe de Vic, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 138 (250 × 145 mm). Al dors: "Procura que no-s pot legir de Reyner" (s. xvii); "RY, n° 64" (s. xvii); "642" (s. xviii); "47" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 64, f. 30v, ex A.
a *Índice*, núm. 47, p. 370 (regest), ex A.

Esriptura gòtica catalana. Tinta molt esvanida. Reduïm la data segons el còmput de la Nativitat i no segons l'Encarnació per dos motius. En primer lloc, després de l'estudi de Ginebra (1998) sobre els manuals notariais del segle xiii, ha quedat provat que aquest era el còmput habitual a Vic en aquesta centúria. En segon lloc, la referència a Guillem de Riner, encara viu, només es pot entendre si realment es tracta del gener de 1325 i no de 1326, ja que pel document 137 sabem que ja havia mort abans del dia 1 de maig de 1325.

135

1325, abril, 25

Guillem d'Argensola, fill de Guerau d'en Cort, fa homenatge a domna Berenguera, vídua de Ramon de Peramola, senyora del castell de Sant Guillem, i promet servir-la bé i fidelment com a senyora seva. A continuació, Berenguera pren Guillem com a fidel i li atorga la plena possessió del feu que tenia el difunt Bernat d'Argensola, seguint la sentència dictada pel jutge Ramon Vallirana per la causa que sobre aquest feu enfrontava l'atorgant i El·lesèn, vídua del difunt Bernat.

Bernat de Vilamur, rector de Sant Guillem, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 139 (230 × 180 mm). Al dors: "Lo castel de Sancto Guilermo, feudum de Sancto Guilermo ... de mossèn Argensola, fa a saber" (s. xvi); "GL, n° 8. Homenatge prestat per Guillem de Argensola, fill de Galceran d'en Cort, a la senyora Berenguera de Palmerola, senyora del castell de Sant Guillem, y ella li féu investidura del feu. 8 kalendas madii 1325" (s. xvii); "242" (s. xviii); "45. Vitrina" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Sant Guillem, núm. 8, f. 24r-v, ex A.
a *Índice*, núm. 45, p. 370 (regest), ex A.
b *Catálogo*, núm. 30, p. 21 (regest), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

136

1325, maig, 1

Berenguer d'Aviana, apotecari, com a procurador del difunt Guillem de Riner, cavaller, i de Margarida, vídua de Bernat de Riner, reconeix haver rebut de Gombau Soliva, habitant de Solsona, batlle de les rendes de la castlania del castell de Riner, sis-cents quinze sous barcelonesos de tern per la compra que féu a Guillem de Riner d'aquestes rendes.

Guillem Pere Pere, jurat, sota Guillem Croat, notari de Solsona per autoritat del senyor paborde, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 140 (290 × 100 mm). Al dors: "RY, n° 65. Àpoca de 615 sous que Berenguer de Aviana, procurador de Margarida de Reyner, castlana de Reyner, rebé de Gonbaldo Zoliva, de Solsona. Fet en kalendes maig de 1325" (s. xvii); "673" (s. xviii); "46" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 65, f. 30v, ex A.

a *Índice*, núm. 46, p. 370 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

137

1325, agost, 21. Alcolea

Trasllat de 1341, agost, 13

Pere Marbres, porter de l'infant Pere, fill del rei d'Aragó i comte de Ribagorça, que resideix a la vila de Piera, greument malalt, fa testament i nomena marmessors Guerau Samar i Esteve Aragonès, veïns de Piera, perquè distribueixin els seus béns, amb el consentiment de la seva esposa Angentina. En primer lloc, destina dos mil sous barcelonesos per la seva ànima, inclosa la sepultura al cementiri de Santa Maria de Piera. D'aquesta quantitat, també deixa deu sous a Santa Maria de Piera i dotze diners a cadascú dels seus preveres, a cadascuna de les capellanies del terme, per a ciris, per a l'obra de l'església, per al bací de les remences de captius i per al bací dels pobres vergonyants. Deixa vint sous a Santa Maria de Montserrat i dotze diners a Sant Bartomeu de Vallbona, a Sant Miquel Debendorch i per a l'obra de la Seu de Barcelona. Deixa a Berenguer de Cardona, cinquanta sous, al prevere Pere Fontcanal, també cinquanta sous per a misses, a Romia, dida del seu fill Bernadó, quinze sous, i a Martinet, trosser de l'atorgant, vint-i-cinc sous. Pel que fa als seus familiars, deixa a la seva filla

Constança cent sous i a cadascuna de les seves filles deu sous. Al seu fill Bernadó, li deixa tots els béns que té a Barcelona, anomenats de na Messeguera, a condició que d'aquests béns pagui tres mil sous a la seva germana Sibil·lona, i que siguin administrats per Arnau Marbres, ciutadà de Barcelona, fins que Bernadó sigui major d'edat. En cas que Bernadó mori sense descendència legítima, aquests béns passarien a Sibil·lona i, de la mateixa manera, al seu altre fill Ramon. Deixa al seu fill Francesc cinc-cents sous barcelonesos i vol que sigui alimentat i resideixi a casa seva fins que prengui possessió d'una canongia a Tortosa. Deixa a la seva filla Valença tres mil sous que, en cas que mori sense descendència legítima, passarien al seu fill Ramon. Pel que fa a la seva esposa Aglentina, vol que sigui usufructuària de tots els seus béns mentre visqui. Finalment, nomena hereu universal el seu fill Ramon.

Domènec Navarro, notari públic d'Alcolea de Cinca, ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllet fet fer per Ferrer Bernat, notari públic de Barcelona, de 13 d'agost de 1341: AHPB, Pergamins, núm. 141 (540 × 620 mm), ex A. Al dors: "Anni M·D·LXXXVII"; "VIII" (s. XVI).

Esriptura gòtica catalana. El pergami serví de coberta d'un manual d'Antic Safort (AHPB, 445/15). Té alguns forats que coincideixen amb els plec produïts per l'enquadernació. El text s'inicia amb un breu preàmbul sobre la mortalitat: "Quoniam nullus in carne positus mortem evadere potest." Hi trobem l'autorització de Romeu Sa-rovira, batlle de Barcelona, del mateix dia que el trasllat.

138

1326, maig, [2]

Cervera Desvilaró, del terme de Riner, reconeix haver rebut de Gombau Soliva, comprador de la castlania del difunt Bernat de Riner, trenta-cinc sous barcelonesos de tern, que Bernat havia rebut de la sagristia de Riner a l'època en què la regentava.

Bernat Croat, jurat, per Guillem Croat, notari públic de Solsona per autoritat de la pabordia, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 142 (270 × 80 mm). Al dors: "C.c. Àpoca de trenta-sinch sous que Gonbaldo Zoliva, comprador de la castlania de Reyner, dona y paga a Cervera de Villaró. Feta en maig 1527 (sic)" (s. XVI); "RY, nº 26. Àpoca de 35 sous al comprador de Bernat de Rener. 6 nonas madii 1326" (s. XVII); "631" (s. XVIII).

B Extracte del segle XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 26, f. 28r, ex A.

Esriptura gòtica catalana. El pergami ha perdut un fragment de dos centímetres d'ample per cinc de llarg a la meitat del marge inferior, que afecta el dia del mes de la data. Hem afegit, entre claudàtors, la data que trobem registrada a la nota dorsal. Destaquem que l'atorgant apareix com a Cervera Desfornell a l'escatocol.

139

1326, octubre, 30

Mateu Terrassa, de Berga, administrador de Jaume i Sibil·la, fills seus i de la difunta Sibil·la, germana de Bernat de Sorribes, de Berga, confirma a Arnau de Soler, de Cardona, i als seus la definició i absolució que Bernat de Sorribes féu a Arnau de les batllies de Catllarí, Sisquer, Montcalb, Valls i Valielles, situades a la Vall del Lord, mitjançant document del 17 d'agost de 1325.

Jaume de Torrents, notari públic de Cardona, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 143 (330 × 245 mm). Al dors: "Difinitió de Caslaril que fan a-n Soler com a senyor de ... de Sisquer e así són las batlies" (s. xv); "0, n° 34. Loatió y confirmació feta a Arnau de soler de la diffinitió que Bernat de Sorribes li féu de les ballies de Castlarill, Sisquer o de altres. 3 kalendas novembris 1326" (s. xvii); "282" (s. xviii); "49" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 34, f. 43v, ex A.
a *Índice*, núm. 49, p. 370 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 334.

Esriptura gòtica catalana.

140

1327, febrer, 5

Arnaldó de Soler, fill del difunt Ramon de Soler, de Cardona, i de Blanca, vivent, amb el consentiment de Jaume i Guillem de Soler, parents seus, dóna en esposa Geraldona de Soler, germana de l'atorgant, a Arnaldó de Vernet, fill del difunt Arnau de Vernet, cavaller. També dóna, en concepte de dot per a la seva germana, onze mil sous barcelonesos de tern, dos llits de roba, dos parells de vestits, un de drap de Gant i un altre de pisset vermell amb pells de Douai i amb reixetes i cadenes d'argent. La donació es fa a condició que Geraldona ho tingui mentre visqui i, quan mori, passi a la seva descendència legítima. En cas que no en tingui o que quan ella mori els seus fills no siguin majors d'edat, la meitat del dot retornaria a l'atorgant o a qui ell disposi i l'altra meitat seria per a Geraldona.

Jaume de Torrents, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 144 (215 × 180 mm). Quirògraf. Al dors: "N'Arnau de Soler, fil d'en Ramon Soler; ... dóna na Garaldona Soler a-n Arnau de Vernet, fil d'en Arnau de Vernet" (s. xv); "AL, n° 35. Arnau de Soler dóna a Arnau de Vernet, cavaller, a Geraldona de Soler, sa jermana, per muller y en dot onse mil sous y algunes robes. Nonis febroarii 1326" (s. xvii); "424" (s. xviii).
- B Extracte del segle xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 35, f. 17v, ex A.

Esriptura gòtica catalana. El text comença amb una gran caplletra inicial.

141

1327, febrer, 5. Cardona

Arnaldó de Vernet, fill del difunt Arnau de Vernet, cavaller, i de Sibil·la, amb el consentiment d'aquesta i dels oncles de l'atorgant Berenguer i Guillem de Claret, porta en matrimoni Geraldona, filla del difunt Ramon de Soler, de Cardona, i de Blanca, vivent, i reconeix haver rebut de Bernat de Soler, germà de Geraldona, en concepte de dot, onze mil sous barcelonesos de tern, dos llits de roba, dos parells de vestits, un de drap de Gant i un altre de pisset vermell amb pells de Douai i amb reixetes i cadenes d'argent. A més, l'atorgant fa donació en concepte d'esponsalici a Geraldona de cinc mil cinc-cents sous barcelonesos. Mentre visquin tindran conjuntament els setze mil cinc-cents sous i, un cop mort l'atorgant, la receptora podrà disposar de l'esponsalici, tant si es torna a casar com si no.

Romeu Grosset, notari públic de Cardona, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de l'escrivania de Cardona.

- A* Original estès *ca.* 1350: AHPB, Pergamins, núm. 145 (335 × 165 mm). Al dors: "... G. la filla d'en Ramon Soler; fonch muller d'en Arnau de Vernet ..." (s. xv); "AL, n° 36. Arnau de Vernet pren per muller a Geraldona de Soler, confessant haver rebut de Arnau de Soler, son germà, 11.000 sous del dot. Nonis febroarii 1326" (s. xvii); "48" (s. xx).
- B Extracte del segle xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 36, f. 18r, ex A.
- a *Índice*, núm. 48, p. 370 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva. La tinta és força esvanida, però el regist es pot completar gràcies al document anterior. Romeu Grosset empra a la cloenda la mateixa fórmula referida al cardenal Niccolò Capocci (vegeu doc. 94), que permet datar la seva actuació entre els anys 1350 i 1351.

142

1327, febrer, 9

Geraldona, vídua de Berenguer de Cascalls, de Cardona, reconeix haver rebut d'Arnaldó de Soler, de Cardona, fill i hereu universal del difunt Ramon de Soler, germà de l'atorgant, set-cents sous barcelonesos com a compensació pels vestits promesos, i mai no lliurats, pel seu germà Ramon per al seu casament amb Berenguer, difunt.

Jaume de Torrents, notari públic de Cardona, ho escrigué.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 146 (190 × 115 mm). Al dors: "θ, nº 33. Àpoca de Geraldona Castlaril (*sic*) a Arnau de Soler de sexanta (*sic*) sous. 5 idus febroarii 1326" (s. xvii); "281" (s. xviii).
 B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 33, f. 43v, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

143

1327, març, 27. Castell de Vallespinosa

Brunissén, vídua de Bord de Cervelló, com a tutora dels seus fills d'Arnau i Bertran de Cervelló, amb el consentiment d'Oriol d'Oluja, veguer de Montblanc, nomena procurador seu Berenguer Ballester, de Montblanc, per a qualsevol tipus de qüestió, petició o demanda, tenint plena potestat per atorgar i rebre documents i moure causes en tribunals laics i eclesiàstics.

Guerau, clergue, rector de l'església de Vallespinosa i notari públic del mateix lloc, ho féu escriure.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 147 (330 × 275 mm). Al dors: "G, nº 124. Actoria de Brunicendis Cervelló. 6 kalendas aprilis 1317 (*sic*)" (s. xvii); "452" (s. xviii).
 B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 124, f. 9r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

144

Primer quart del segle xiv

Barceló Dusai [i Marquet], banquer, ciutadà de Barcelona, estableix en emfiteusi a Arnau Ermengol unes cases que foren del difunt Guillem Pere Dusai, pare de l'atorgant, i que té per la pabordia del mes d'agost, sota cens pagador per la festa de Sant Andreu.

Bernat de Vilarrúbia, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 148 (310 × 330 mm). Quirògraf. Al dors: “Sebastià Morató, notari. Des del janer 1588 al abril 1592” (s. XVI ex.).

Esriptura gòtica catalana. El pergami, fragmentari, fou reutilitzat com a coberta del sisè manual de Sebastià Morató (AHPB, 440/7). S’ha perdut, aproximadament, la tercera part corresponent al marge dret, on s’inclouïa la data. Identifiquem l’atorgant seguint l’estudi sobre la família dels Dusai fet per Armand de Fluvià (2005). Cal destacar la signatura autògrafa del canonge Eimeric Bos, com a procurador del paborde del mes d’agost de la seu barcelonina. Eimeric atorgà testament l’11 de juny de 1327 (López 1997), data *ante quem* que permet situar el document en el primer quart d’aquest segle.

145

1327, juliol, 18

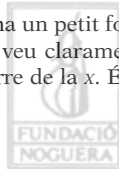
Berenguerona, vídua de Guillem Barberà, de Vallverd, ven a Arnau de Vallverd, cavaller, castlà del dit lloc, una sort de terra, situada al terme de Vallverd, a la dominicatura del comprador. La venda es fa per cent quaranta sous barcelonesos de tern, que l’atorgant reconeix haver rebut.

Pere Ferrer, notari públic de Rocafort per Berenguer de Coma, rector, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 149 (215 × 130 mm). Al dors: “1327. Venda de una sort de terra fa na Berengarona al castlà de Valvert en Ar(nau) de Valvert” (s. XVI); “Ø, n° 82” (s. XVII); “5 kalendas agosto 1327” (s. XVIII); “113” (s. XVIII).

B Extracte del segle XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 82, f. 36v, ex A. Cit.: FONT RIUS, “Vallverd”, p. 278.

Esriptura gòtica catalana. Hi ha un petit forat just damunt el numeral de la calendació de la data. La lletra *v* es veu clarament, però també es pot observar la part final del traç descendent esquerre de la *x*. És per això que proposem el 18 de juliol i no el 28.

146

1327, agost, 31. Talladell

Bernadó de Riner, fill i hereu del difunt Bernat de Riner, castlà del castell de Riner, nomena procurador general seu Berenguer d’Aviana, apotecari, de Solsona, absent, per administrar la castllania i feu que l’atorgant té al castell de Riner. Berenguer podrà nomenar i destituir batlles, i també fiscalitzarà el seu exercici. A més, s’encarregarà de l’auditoria dels comptes de Gombau Soliva, qui fins llavors havia exercit la batllia de la castllania (vegeu doc. 131).

Pere Aragall, vicari i notari públic de Talladell, per autoritat de Guillem Vidal, rector, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 150 (275 × 340 mm). Al dors: "(...). Procura general per a exehir los béns de Bernadó de Reyner, carlà de Reyner, feta per dit Bernadó a mossèn Berenguer Aviana, de Solsona. Feta en setembre 1327" (s. xvi); "RY, n° 66" (s. xvii); "674" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 66, f. 30v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

147

1328, gener, 2

Arnau de Soler, de Cardona, ven a Guillem de Segalers, mercader, de Cardona, els drets sobre l'areny de la sal de Cardona per un any, a partir de la festa de Sant Joan del mes de juny. La venda es fa per quatre-cents vint sous barcelonesos de tern, que el comprador pagarà la meitat per Nadal i l'altra meitat quan acabi el període de venda. El comprador haurà de pagar també els tretze sous i quatre diners que l'atorgant ha de pagar en concepte de guaita a la torre del castell de Cardona.

Bonanat de Buixó, notari públic de Cardona, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de Jaume de Torrents, notari públic de Cardona.

A* Original estès el 19 de març de 1329: AHPB, Pergamins, núm. 151 (270 × 195 mm). Al dors: "Cr, n° 20. Venda per temps de un any feta per Arnau de Soler de Cardona a Guillem (...) de Cardona de la renda rebie de la sal de Cardona per preu de 520 (*sic*) sous. 4 nonas januarii 1327" (s. xvii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 20, f. 39r, ex A.
Cit.: GALERA, *Territori*, p. 336.

Esriptura gòtica catalana. La tinta és força esvanida, cosa que dificulta la lectura d'alguns fragments. Així, a la venda es fa esment del que sembla que és una exempció d'algun tipus d'obligació per al comprador respecte d'una guerra i invasió del rei d'Aragó (cal entendre que es refereix al conflicte amb Gènova per la conquesta de Sardenya), però el fragment no és prou clar.

148

1328, abril, 23

Còpia simple de ca. 1413-1416

Bernat, abat del monestir de Sant Benet de Bages, d'una banda, i Pere de Santfeliu, vescomte de Bas, i fra Ramon d'Empúries, de l'altra,

signen una concòrdia sobre la jurisdicció de la parròquia de Sant Pere de les Preses. Acorden que aquesta jurisdicció, tant alta com baixa, serà tinguda en comú per les dues parts de la següent forma: el vescomte i els seus successors tindran la jurisdicció sobre la parròquia en feu per l'abat de Sant Benet; ambdues parts nomenaran un jutge que tindrà capacitat per resoldre tot tipus de qüestions que afectin la parròquia; es nomenarà escrivà per la cort, amb l'obligació de tenir-hi llibres i registres per a les escriptures que redacti; els oficials d'ambdues parts, conjuntament o separatament, podran perseguir els malfactors dins la parròquia i, si aquests són detinguts per oficials del vescomte fora dels límits de Sant Pere, hauran de lliurar-los a la presó comuna que hi ha a la parròquia; ambdues parts rebran, meitat i meitat, el resultat de les penes econòmiques que s'hi apliquin i també rebran els fruits de les caces, pastures, bans i foresteries a parts iguals; el vescomte de Bas rebrà els emprius de la llenya, mentre que redimeix els parroquians de Sant Pere de les cugucies i arsines que prestaven; a canvi, aquests hauran de lliurar-li anualment trenta-cinc quarteres d'ordi, mesura del mercat de Mallol, per la festa de Santa Maria del mes d'agost; el vescomte no podrà portar els parroquians en hosts ni cavalcades i només podrà cridar-los a sometent a menys d'un dia de camí de casa seva; allà on no hi hagi bosc, l'abat de Sant Benet podrà establir terres sense que el vescomte ni els seus successors rebin res a canvi; s'especifica que el bosc s'estén des de la Coma Pelosa fins a la font Bullidera (Bullidura); finalment, el vescomte defineix als parroquians la resta d'obligacions que fins ara prestaven i que no conté aquesta concòrdia.

Pere Maçanet, notari públic per autoritat reial, substituït de Bernat de Taialà, notari públic de Girona, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

[A'] Registre del llibre de cort del vescomtat de Bas, no localitzat.

B* Còpia simple feta per Pere de Colomer, notari públic substituït de Pere de Coromina, notari públic de Bas, de ca. 1413-1416: AHPB, Pergamins, núm. 152 (590 × 770 mm), ex A'. Al dors: "Concordia in qua patet ... jurisdictionis comitis de Basso in parrochia de Pressis esse in feudum pro abbate de Bagis (s. xvi); "H, n° 101. Concòrdia entre lo abat y convent de Sant Benet de Bages y lo senyor Bescompte de Bas y Ramon de Empúrias, sobre la jurisdicció del terme de Sant Pere de las Presas" (s. xvii); "9 marzo 1328" (s. xviii); "50" (s. xx).

C Extracte del segle xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 101, f. 122r, ex B.

a *Índice*, núm. 50, p. 371 (regist), ex B.

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem el fet que el notari Pere de Colomer no va voler cloure el document perquè no l'havia pogut comparar amb l'original, tot indicant que havia estès la còpia a partir del registre del document fet al llibre de cort

del veguer. Com ja recollí Santiago Sobrequés, Pere de Santfeliu va rebre part dels drets sobre el vescomtat de Bas de mans de Ramon d'Empúries (1970: 101-102), qui retingué el vescomtat com a penyora del rei entre 1323 i 1331. Això explica que ambdós apareguin conjuntament com a part litigant, tot i que només el primer aparegui com a vescomte.

Datem la concòrdia d'entre els anys 1413 i 1416, ja que és el període en què Pere de Colomer ha estat documentat com a substitut de Pere de Coromina. Agraïm la informació facilitada per Xavier Puigvert.

149

1328, novembre, 5. Barcelona

Còpia inserida el 31 de desembre de 1343

Alfons [III], rei d'Aragó, València, Sardenya i Còrsega, comte de Barcelona, mana a Bernat de Bordells, doctor en lleis, que continui la tasca encomanada pel rei Jaume [II] al difunt Berenguer de Monells, jurisperit, d'establir la forma de cobrament de la lleuda i els peatges de Girona.

[A] Original no localitzat.

B* Còpia inserida el 31 de desembre de 1343: ALPB, Pergamins, núm. 199 (622 × 790 mm).

Esriptura gòtica catalana.

150

1329, setembre, 18

Arnau de Soler, de Cardona, absol i defineix Ramon Savila, fill del difunt Arnau Savila i de Maria, vivent, de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, home propi, soliu i natural de l'atorgant, perquè pugui, juntament amb tota la seva descendència, present i futura, i els seus béns, anar i residir on vulgui i proclamar altra senyoria. L'atorgant rep, a canvi, vint lliures barceloneses de tern.

Guillem de Nou, notari públic de Berga, ho féu escriure.

A* Original múltiple: ALPB, Pergamins, núm. 153 (500 × 190 mm). Quirògraf. Al dors: "Carta de Caslaril que fa ..." (s. xv); "0, n° 36. Absolutió de son domini y vassallatge feta per Arnau de Soler a Ramon Çavila, de Castlarill, y als seus. 14 kalendas octobris 1329" (s. xvii); "284" (s. xviii); "51" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 36, f. 43v, ex A.

a *Índice*, núm. 51, p. 371 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 332.

Esriptura gòtica catalana.

151

1330, febrer, 22

Bernat de Viladecans, la seva esposa Esclarmonda, llur fill Pere i la seva esposa Berenguera venen a Berenguer d'Aviana, apotecari, i al seu fill Jaume, habitants de Solsona, la quarta part de tots els fruits i esplets del mas de Viladecans, dels seus capmasos, terres, honors, aious i possessions, situat al terme de Riner. D'entre els conreus, s'expliciten el del blat i el mill, en garba o batut, el vi, en "vasis" d'alt i de través, el safrà, l'oli, el cànem i el lli. Els venedors prometen que no colliran cap fruit sense el coneixement dels compradors i que s'encarregaran de portar el blat des de la seva era al lloc on es trituri. La venda es fa per valor de dos mil sous barcelonesos de tern, que els atorgants reconeixen que han rebut.

Pere de Junyent, notari públic de Solsona per autoritat del paborde, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 154 (500 × 470 mm). Al dors: "Berengarii de Aviana, XXV solidos" (a. 1346); "Berengarii de Aviana, yppothecarii" (a. 1346); "C.c.c. Venda feta per Bernat de Vilatenim (*sic*), muller y fills, a mossèn Berenguer de Aviana y a son fill de la quarta part dels fruits del seus mas y terres de Vilatenim, cituat ... terme de Reyner, per preu de dos mil sous franchs de ters, ab ferma y decret de Bernat de Reyner, castlà del castell de Reyner. Feta en mars 1329" (s. xvi); "RY, n° 27. Venda feta per Bernat de Viladecans, de Rener, de la 4ª part de tots los fruits provenints del seu mas de Viladecanis y dels caps dels masos de aquell a Berenguer de Aviana, per preu de 2.000 sous. 8 kalendas martii 1329" (s. xvii); "52" (s. xx).

B Extracte del segle xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 27, f. 28r, ex A.

a *Índice*, núm. 52, p. 371 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. Hi trobem les firmes heterògrafes de Beatriu, vescomtessa de Cardona, i de Bernat de Riner, castlà del castell de Riner, autoritzant la venda. La primera fou feta el 8 de juny de 1346 al castell de Cardona per Pere de Casagualda, notari. La segona, feta pel notari Pere de Junyent, el 10 de juny de 1346. Com que a la cloenda no s'indica el contrari, hem de situar l'extensió *in mundum* del document passats setze anys de la data de l'acció jurídica. El motiu el fa patent la mateixa vescomtessa de Cardona a la seva autorització: "propter urgentem necessitatem predictorum venditorum". Precisament, al desembre de 1346, els Aviana van vendre aquesta quarta part a Bernat de Riner per saldar diversos deutes (vegeu doc. 210). Confirma també aquesta datació el fet que Pere de Junyent apareix com a notari públic de Solsona, mentre que l'any 1330 encara actuava com a substituït de Guillem Croat (vegeu document següent).

152

1330, febrer, 22

Bernat de Viladecans, la seva esposa Esclarmonda, el fill d'ambdós Pere i l'esposa d'aquest Berenguera reconeixen haver rebut de Beren-

guer d'Aviana, apotecari, i del seu fill Jaume, habitants de Solsona, dos mil sous barcelonesos de tern per la venda de la quarta part de tots els fruits i esplets del mas de Viladecans, dels seus capmasos, terres, honors, alous i possessions, situat al terme de Riner.

Pere de Junyent, notari públic substituït de Guillem Croat, notari públic de Solsona per autoritat del paborde, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 155 (250 × 170 mm). Al dors: "Àpocha de Bernandi de Viladecanis, sa muller y fills de dos mils sous reberen de Berenguer Aviana per la venda li feren de la quarta part dels fruits del seu mas Vilacanium. Feta en mars any 1229" (s. xvi); "RY, n° 28" (s. xvii); "633" (s. xviii); "54" (s. xx).

b Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 28, f. 28r-v, ex A.

a *Índice*, núm. 54, p. 371 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

153

1330, febrer, 22

Bernat de Viladecans, la seva esposa Esclarmonda, el fill d'ambdós Pere i la seva esposa Berenguera reconeixen haver venut a Berenguer d'Aviana, apotecari, i al seu fill Jaume, habitants de Solsona, la quarta part de tots els fruits i esplets del mas de Viladecans, dels seus capmasos, terres, honors, alous i possessions, situat al terme de Riner. Els atorgants renuncien a emprendre qualsevol tipus d'acció legal contra aquesta venda.

Pere de Junyent, notari públic substituït de Guillem Croat, notari públic de Solsona per autoritat del paborde, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 156 (400 × 330 mm). Al dors: "Venda feta per Bernat de Viladecans a B. Aviana de la quarta part del seu mas de Vila de Cans, situat dins lo terme de Reyner. Fet en mars 1329" (s. xvi); "RY, n° 57" (s. xvii); "675" (s. xviii); "53" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 57, f. 30, ex A.

a *Índice*, núm. 53, p. 371 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. Aquest document comparteix pergami amb el següent.

154

1330, febrer, 24

Bernat de Viladecans, del terme de Riner, i el seu fill Pere, constituïts personalment al mas de Viladecans, del mateix terme, lliuraren a

Jaume d'Aviana, apotecari, de Solsona, la possessió corporal de la quarta part de tots els fruits del mas de Viladecans i dels seus capmasos. Per tal de fer patent la transmissió de drets, els atorgants lliuraren un grapat d'olives que Jaume acceptà.

Pere de Junyent, notari públic substitut de Guillem Croat, notari públic de Solsona per autoritat del paborde, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 156 (400 × 330 mm).

Esriptura gòtica catalana.

155

1331, abril, 26

Berenguer d'Aviana, apotecari, de Solsona, com a procurador de Bernadó de Riner, castlà del castell de Riner, d'una banda, i Solsona Soliva, fill del difunt Gombau Soliva, de Solsona, i de Berenguera, també tutora seva, es comprometen, sota pena de cinquanta sous barcelonesos de tern, a complir els acords a què han arribat gràcies a l'arbitri de Bernat de Collells, prevere de Solsona, Guillem de Sala i Bernat de Viladecans, del terme de Riner. Així, entre altres acords, Berenguer d'Aviana haurà de pagar a Solsona Soliva els cinquanta-set sous que el difunt Gombau havia hagut de pagar als servents que guardaren el castell de Riner en temps de guerra quan el senyor infant d'Aragó anà a Cardona, i també els vint-i-cinc sous que el mateix Gombau pagà per la guarda del castell en la contesa que hi hagué entre Ramon Folc i Ramon de Cardona, senyor de Torà.

Bertomeu Moreta, prevere, vicari i notari públic de Riner per autoritat del seu rector, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 157 (300 × 400 mm). Al dors: "Carta d'en Gombau Soliva, difinició" (s. xiv-xv); "D'en Gombau Soliva" (s. xv); "RY, n° 68. Compromís entre lo procurador del carlà de Reyner y Soliva, de Solsona, y la sentència arbitral. 6 kalendas madii 1331" (s. xvii); "676" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 68, f. 30v, ex A.

Esriptura gòtica catalana. El text íntegre de la sentència arbitral és en català.

156

1331, octubre, 5. Castell de Santa Perpètua

Brunissén de Cervelló, vídua de Bord de Cervelló, reconeix als homes del castell de Vallespinosa que aquests van haver de vendre a Bernat

Aleixà, de Montblanc, un cens durant un any de seixanta mitgeres de forment per tal de completar el pagament dels mil sous que restaven per pagar de la venda d'un violari feta per Brunissén i Bord de Cervelló a Bernat i als seus germans per cinc mil sous barcelonesos de tern i que tenia com a garantia el castell de Vallespinosa.

Guillem Balcells, rector i notari públic de Santa Perpètua, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 158 (275 × 185 mm). Al dors: "G, nº126. Regonexensa feta als hòmens de Vallspinosa. 3 (sic) octubre 1331" (s. xvii); "454" (s. xviii); 55" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 126, f. 9r, ex A.
a *Índice*, núm. 55, p. 371 (regist), ex A.

Cit.: NEGRE, "La casa", p. 238; CARBONELL, "Els barons", p. 24.

Esriptura gòtica catalana.

157

1332, octubre, 29. Cort de Cervera

Ramon de Cardona, jutge, adjudica a Pere d'Argensola, senyor de Sant Guillem, cent vint sous barcelonesos dels cent seixanta sous que s'obtingueren de la venda en pública subhasta, feta per Guillem d'Argensola, castlà i cúria del lloc de Sant Guillem, dels béns de Bernat de Capdevila, Arnau Miró, Bernat Desfar, Jaume Cardona, Arnau Desviner, Joan de Capdevila, Guillem Destaçans i Nicolaua, vídua de Pere Marquès, habitants també del mateix lloc. Els cent vint sous equivalen a la quantitat que els esmentats habitants devien en concepte de questa al seu senyor. S'especifica, a més, que dels béns subhastats també s'hauran de pagar els salaris del jutge, per valor de cinquanta-set sous, i del notari, quaranta sous, i vint sous per la redacció de la sentència. La resta de creditors que s'hi presentaren, en canvi, no rebran res.

Francesc de Nargó, notari públic de Cervera, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 159 (475 × 295 mm). Al dors: "GL, nº 9. Venda, instant diversos crehedors, feta dels béns de certs particulars del loch de Sant Guillem feta per Guillem de Argensola, carlà y cort de dit lloch. 4 kalendas novembris 1332" (s. xvii); "56" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Sant Guillem, núm. 9, f. 24v, ex A.
a *Índice*, núm. 56, p. 371 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

158

1332, desembre, 11

Ramon Despàs, Pere Esteve, Pere Arnau i una trentena més d'habitants de Pontils i Valldeperes, en nom seu i de la universitat de Pontils, amb el consentiment d'Arnau Esteve, batlle de Pontils, congregats per Guillem Roca, saig del mateix lloc, nomenen procuradors de la universitat a Berenguer Balcell i Bernat Roca, habitants de Pontils, presents, i a Pere Marçal, habitant de Montblanc, absent, perquè actuïn com a fidejussors del censal venut per domna Brunissén de Cervelló, la seva filla Blanca i les universitats de Vallespinosa i Santa Perpètua a Pere Gener, veí de Montblanc, en nom seu i de les universitats de Selmella i de Pontils. El censal té un valor de vuit-cents trenta sous i quatre diners barcelonesos de tern, amb una pensió anual pagadora per la festa de Santa Maria del mes d'agost. La meitat del censal es pagarà, una meitat, mentre visquin Arnau de Cervelló, fill de Brunissén, i Guerau de Vallclara, nebot de Pere Gener, i l'altra meitat, mentre visquin Blanca de Cervelló i Francesca, filla de Pere.

Pere Borrac, veí de Montblanc, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 160 (395 × 255 mm). Al dors: "Procura dels hòmens de Pontils" (s. xvi); "G, n° 29. Syndicat fet per la u(niversitat) de Pontils per a fer una fiança de un censal junt ab Vallespinosa, Santa Perpètua y les senyores Brunisendis de Cervelló y Blanca sa filla. 3 idus decembris 1332" (s. xvii); "57" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 29, f. 2v, ex A.
a *Índice*, núm. 57, p. 371 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. El pergami ha perdut uns cinc centímetres al llarg del marge dret.

1332, desembre, 12

Pere Gener, Arnau Sespluga, Berenguer Barberà, Pere Desgrau, Ramon de Contijoc i dotze habitants més de Selmella, en nom seu i de la universitat del lloc, amb el consentiment de Berenguer d'Anguera, batlle del mateix lloc, nomenen procuradors i síndics de la universitat Berenguer Gener i Pere Vidal, habitants també de Selmella, i a Pere Marçal, habitant de Montblanc, absent, perquè actuïn com a fidejussors del censal venut per domna Brunissén de Cervelló, la seva filla Blanca i les universitats de Vallespinosa i Santa Perpètua

a Pere Gener, veí de Montblanc, en nom seu i de les universitats de Selmella i de Pontils. El censal té un valor de vuit-cents trenta sous i quatre diners barcelonesos de tern, amb una pensió anual pagadora per la festa de Santa Maria del mes d'agost. El censal es pagarà, una meitat mentre visquin Arnau de Cervelló, fill de Brunissén, i Guerau de Vallclara, nebot de Pere Gener, i l'altra meitat mentre visquin Blanca de Cervelló i Francesca, filla de Pere.

Pere Borrac, veí de Montblanc, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 161 (470 × 210 mm). Al dors: "G, n° 127. Procura de la universitat de Urmella per a fer fermansa junt ab los de Vallspinosa y Santa Perpètua. Pridie idus decembris 1332" (s. xvii); "455" (s. xviii).
 B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 127, f. 9r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

160

1333, gener, 11

Margarida de Riner, vídua de Bernat de Riner, cavaller, reconeix haver rebut de Berenguer d'Aviana, apotecari, de Solsona, procurador de l'atorgant, absent, i en nom seu, de Jaume d'Aviana, fill d'aquest, present, dos mil dos-cents sous barcelonesos de tern, en concepte del retorn del seu dot, pel qual s'havien obligat les rendes de la castlania de Riner. L'època es fa perquè no hi hagi errors de càlcul, sobretot després de la mort del cunyat de l'atorgant Guillem de Riner, cavaller, qui havia emprès viatge des de Catalunya a Sicília.

Bartomeu de Solà, beneficiat a l'església de Santa Eulàlia de Riuprimer, escriptor jurat per Bernat de Montpeità, rector i notari públic, per autoritat del bisbe de Vic, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 162 (220 × 170 mm). Al dors: "Època de madona de Riner" (s. xiii-xiv); "Època de dos mil y dosens sous que la senyora margarida de Reyner rebé de mossèn Aviana. Feta en janer 1323" (s. xvi); "RY, n° 63" (s. xvii); "671" (s. xviii).
 B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 63, f. 30v, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

161

1333, març, 24. Cardona

Arnau de Soler, ciutadà de Cardona, protesta davant de Bernat Sacoma, de la cort de Cardona, perquè Guillem Mercer, de la vila de Cardo-

na, posseeix injustament el mas de Torrebaldà, domini d'Arnau, demanant que Guillem Descavall, saig, l'acompanyi a la residència de Guillem Mercer per presentar-li una còpia de la protesta. A continuació, el mateix dia i a la mateixa ciutat, Arnau es presenta davant de Berenguer Mercer, oficial del bisbe d'Urgell per al deganat de la Vall de Lord, perquè lliuri a Guillem Mercer lletres executòries i intimes sobre l'afer de la possessió injusta del mas.

Berenguer de Santgervasi, notari públic de Cardona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 163 (245 × 330 mm). Al dors: "Arnaldi de ... Torribaldà" (s. xiv); "Les cartes dels masos de Turribaldi ..." (s. xiv-xv); "Ø, nº 37. Comparició de Arnau de Soler davant lo vicari general de Urgell. 9 kalendes abril 1332" (s. xvii); "285" (s. xviii); "58" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 37, f. 44r, ex A.

a *Índice*, núm. 58, p. 371 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 345.

Esriptura gòtica catalana. La tinta està força esvanida. El pergami conté els documents de les dues protestes o compareixences. Com que és el mateix dia i estan closos pel mateix notari, s'ha decidit agrupar-los en un sol regist.

162

1333, març, 26. Tarragona

El Capítol de la Seu de Tarragona, congregat al claustre com és costum, nomena Guillem de Plegamans, sagristà de l'església de Tarragona, i Gausfred de Biure, ardiaca de Sant Fruitós, de la mateixa església, procuradors per a les Corts Generals que s'han de celebrar a Montblanc, per tal que defensin les franqueses, drets i immunitats de l'església tarragonina i s'oposin a qualsevol acord que les contradigui.

Pere Fagona ho escrigué i Bernat de Frontinyà, notari públic de Tarragona, ho clogué per manament d'Arnau de Martorell, notari de Tarragona.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 164 (400 × 255 mm). Al dors: "Ø, nº 93. Procura del Capítol de Tarragona al segristà y ardiaca de ell. 7 kalendes abril 1333" (s. xvii); "139" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 93, f. 37r, ex A.

Esriptura gòtica catalana. A l'escatocol hi trobem onze firmes autògrafes dels canonges del Capítol tarragoní distribuïdes en dues columnes.

163

1333, juny, 1. Migdia

Pere Bernat, de Cardona, procurador d'Arnau de Soler, fill i hereu universal del difunt Ramon de Soler, nega que Ramon de Soler, germà del seu representat, tingui dret a reclamar la provisió del complement de la llegítima a Arnau pel temps transcorregut fins la sentència llegida, el dia de Sant Miquel del mes de setembre anterior, pels àrbitres designats per solucionar llur conflicte. Aquesta resposta es fa al requeriment presentat el dia anterior per Ramon al seu germà quan aquest sortia de la missa conventual de l'església de Sant Miquel de Cardona, que, al seu torn, el mateix Ramon havia presentat davant la primera negativa expressada per Arnau a un altre requeriment del dia 28 de maig.

Bernat de Santgervasi, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 165 (380 × 240 mm). Al dors: "Requesta d'en Soler ... per la provisió té demanada ..." (s. xv); "AL, n° 39. Requeriment fet per Ramon de Soler a Arnau de Soler, son jermà, demanant-li la legítima, etcètera. 5 kalendas junii 1333" (s. xvii).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 39, f. 18r, ex A.

Esriptura gòtica catalana. La resposta donada per Pere Bernat, al final del document, és escrita en català.

164

1333, agost, 5

Ramon Vilalta, sagristà de Barcelona, Berenguer de Durban, canonge de Barcelona, i Berenguer de Papiol, ardiaca del Penedès, com a procuradors de la Pia Almoïna, venen a Berenguer Carbot, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, el mas anomenat Coià, en la mateixa parròquia, i diversos censos sobre terres, camps i vinyes, situats a Barcelona. La venda, feta per valor de dues-centes quaranta lliures barceloneses, es fa per saldar els deutes que requeïen sobre el castell de Sitges, llegat conjuntament amb el de Selma a la Pia Almoïna pel difunt Bernat de Fonolleres l'any 1326 en el seu testament.

Guillem Borrell, notari públic de Barcelona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 166 (650 × 850 mm). Al dors: "Tenetur pro Petro Carbot in parrochia Sancti Vincenci de Serriano" (s. xiv ex.) "1608" (a. 1608).

Esriptura gòtica catalana. Destaquem la caplletra inicial, decorada, inusualment, amb una escena de caça, on trobem, de dalt a baix, un arbre amb arbustos on prova d'amagar-se la presa, el caçador a cavall amb un falcó, un servent a peu que carrega amb una llebre ja caçada i un llebrer. El pergami serví com a coberta per a algun tipus de llibre-registre l'any 1608. Té un gran forat al marge dret de la part central.

165

1333, agost, 26

Renovació de 1358, novembre, 12

Francesca, filla i hereva universal del difunt Ponç de Pla, de la parròquia de Sant Esteve de la Garriga, i vídua d'Arnau de Pla, fa donació entre vius a Simona, filla de l'atorgant i del seu difunt marit, en concepte de llegítima i augment del mas de Pla, amb les seves cases i pertinences, que té pel prior de Sant Miquel del Fai, situat a la mateixa parròquia, i de tots els altres béns que pugui tenir en aquesta i altres parròquies. La donació es fa a condició que l'atorgant, la seva filla i Arnau de Sala, fill del difunt Berenguer de Sala, de la parròquia de Sant Feliu de Buixalleu, de la diòcesi de Girona, amb qui Simona s'ha de casar, visquin conjuntament a la mateixa casa. L'atorgant, mentre visqui, serà senyora usufructuària de tots els béns. En cas que es produeixin desacords futurs, Francesca es reserva per a ella la meitat dels béns en usdefruit que, un cop morta, tornaran a la seva filla i als seus, exceptuant-ne tres-cents sous, dels quals podrà disposar lliurement. En cas que l'atorgant decideixi entrar en algun orde religiós o casar-se de nou, disposarà de mil sous, dels quals li'n seran donats cinc-cents en el moment del seu ingrés o del seu matrimoni, i cent durant cadascun dels següents cinc anys.

Berenguer Simó, notari públic de Granollers, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

[R] Nota de registre de Berenguer Simó, notari de Granollers, no localitzat.

B* Renovació feta per Berenguer Simó, fill, notari de Granollers, del 12 de novembre de 1358: AHPB, Pergamins, núm. 167 (540 × 430 mm), ex R. Al dors: "Són de Can Pla, de la Garriga, y estan obligats a la Comunitat. Vide 3 juny 1672" (s. xvii).

Esriptura gòtica catalana.

166

1334, maig, 13

Sibilla, filla del difunt Arnau de Vernet, nomena procurador Pere Llor, marit seu, perquè exigeixi a Arnau de Vernet, germà de l'atorgant i hereu universal del difunt Arnau, els vuit mil sous barcelonesos de tern que el seu difunt pare li llegà en testament.

Pere de Junyent, notari públic de Solsona per autoritat del senyor paborde, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 168 (315 × 280 mm). Al dors: “[Cr, n° 21]. Procura feta per Sibilla, filla de Arnau de Vernet, muller de Pere Lurd, de Solsona, a son marit per a demanar y cobrar de Arna(u) de Vernet, son jer[...]. 4 idus madii 1334” (s. xvii); 59” (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 21, f. 39r, ex A.

a *Índice*, núm. 59, p. 371 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. El pergamí presenta un forat de divuit centímetres al llarg del marge superior que afecta bona part de la primera línia del text. També hi trobem diversos estrips més petits.

167

1334, setembre, 18

Guillem d'Argensola, castlà del castell de Sant Guillem, retorna la potestat d'aquest castell a Amat de Breners, batlle de Pere d'Argensola, senyor del castell de Sant Guillem, després que el dia de la Santa Creu del mateix any Pere requerís a l'atorgant a abandonar el castell. L'atorgant acompanyà el batlle a la torre superior del castell i, des d'allà, es cridà: “Sen Guiem, Sen Guiem, per en Pere d'Argenzola Sen Guiem”. Finalment, davant la petició de Guillem de poder endur-se'n el blat, el cànem i les bàscules de l'era del castell, Pere d'Argensola s'hi negà.

Berenguer Rosseta, substitut de Bernat de Vilamur, rector i notari públic de Sant Guillem, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 169 (405 × 325 mm). Al dors: “GL, n° 10. Requesta presentada per Guillem de Argensola, carlà de Sant Guillem, a Pere de Argensola, senyor de dit lloch. 14 kalendas octobris 1334” (s. xvii); “60” (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Sant Guillem, núm. 10, f. 24v, ex A.

a *Índice*, núm. 60, p. 371 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. El text de part dels requeriments està en català.

168

1334, octubre, 31

Bernat Descavall, habitant de Vilafranca de Sant Llorenç de Morunys, absol i defineix a Arnau de Soler, de Cardona, el delme que Arnau havia venut a l'atorgant i rebia de la parròquia de Sant Creu d'Ollers, del terme de Vall de Lord Sobirà. Així mateix, reconeix que ha rebut tot el preu que va pagar pel delme.

Pere de Postils, notari públic de Sant Llorenç de Morunys per autoritat del seu prior, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 170 (315 × 115 mm). Al dors: "... in Vallis Lurdi" (s. XIV-XV); "θ, n° 40. Restitució feta per Berenguer de Saval a Arnau Soler de la venda li havie fet del delme en Santa Creu de la Vall del Hort Superior: 2 kalendas novembris 1334" (s. XVII); "61" (s. XX).

B Extracte del segle XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 40, f. 44r, ex A.

a *Índice*, núm. 61, p. 371-372 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 345.

Esriptura gòtica catalana.

169

1335, gener, 9

Arnau de Soler, de Cardona, senyor del castell d'Aguilar, absol i defineix a Bernat Babot, fill del difunt Pere Babot i de la seva esposa Ermessén, vivent, de la seva senyoria i l'autoritza a traslladar-se on vulgui i a escollir altra senyoria per causa de remença, tal com és costum antic del lloc d'Aguilar. L'atorgant rep trenta (?) sous barcelonesos de tern per la definició i remença.

Bernat de Santgervasi, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 171 (290 × 220 mm). Quirògraf. Al dors: "Cardona" (s. XVI); "AL, n° 40. Arnau de Soler, senyor del castell d'Aguilar, absol a Bernat Babot de sa potestat, etcètera. 8 idus janer 1334" (s. XVII).

B Extracte del segle XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 40, f. 18r, ex A.

a *Índice*, núm. 62, p. 372 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 332.

Esriptura gòtica catalana. El pergami té força taques al marge dret, cosa que afecta part del text.

170

1335, gener, 12

Arnau de Vallverd, cavaller, de la parròquia de Sant Esteve de Vallverd, malalt, fa testament i nomena marmessors Berenguer de Banyols, Ramon de Santa Coloma i Berenguer de Biure, cavallers. L'atorgant deixa tres mil sous per la seva ànima i ordena ser enterrat a l'església de Sant Gil de Biure. D'aquests tres mil sous, en deixa vint a l'esmentada església i dotze diners a cadascun dels seus altars. Deixa vint sous a Sant Joan de Vallverd, deu a Sant Salvador de Rocafort, cinc sous a la Mensa dels framenors de Montblanc i Cervera, així com a la dels frares predicadors de l'última localitat. Entre altres deixes pietoses, fa donació de deu sous per a la redempció de captius i de trenta sous per als ornaments de l'altar de Sant Magí de Pontils. També deixa cent sous a l'església de Sant Esteve de Cervelló per a misses per la memòria del seu oncle matern Miret de Banyols, i mil dos-cents sous perquè es casi Constança, nodrida seva. Pel que fa a la seva família, deixa a la seva esposa Constança tres mil sous més a banda del seu esponsalici i vol que sigui senyora i tutora dels seus béns i de les seves filles mentre visqui sense marit. Deixa a la seva filla Blanca set mil sous barcelonesos de tern per al seu casament, a condició que si mor sense descendència tornin a l'hereu universal de l'atorgant i Blanca només en pugui disposar de dos mil. Reconeix que la seva germana Geraldona posseeix dos mil cinc-cents sous dels seus béns i casa. Finalment, nomena la seva filla Elvira hereva universal dels seus béns. En cas que aquesta morís sense descendència, passaria a ser-ne hereva la seva altra filla, Blanca, i, en cas que també morís, els seus béns passarien a El·lesèn, germana del testador i esposa de Berenguer d'Argentona.

Ramon Màger, prevere, regent l'església de Sant Esteve de Cervelló pel seu vicari, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 172 (570 × 315 mm). Al dors: "Testament de mossèn Arnau de Valvert, cavaler, fa hereva a sa fila Alvira. En juny 1334, notari Ramon Màger" (s. xvi-xvii); "Ø, n° 108. Junio 1334" (s. xvii); "140" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 108, f. 34r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

171

1335, agost, 9

Bernat de Falcs, cavaller, tutor de Bernat de Riner, i Bernat, castlà de Riner, nomenen procurador seu Jaume de Centelaia, de Solsona. El nomenament es produeix després que els atorgants han destituït Berenguer d'Aviana, apotecari, de Solsona, com a procurador seu, per la seva actuació al judici celebrat davant Ramon Andreu, jutge, per autoritat de la vescomtessa de Cardona, que enfrontava Bernat Riner a Berenguer de Jorba, cavaller, per raó "spatularum animalium quod se precipitant seu s'esderoquen" en alguns masos del terme de Riner.

Pere Bar, rector de l'església de Santa Fe, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 173 (295 × 335 mm). Al dors: "A.a.a. Procura feta ... Jaume Centilaya, de Solsona, per mossèn Bernat de Falchs, curador de Bernat de Reyner. Feta en agost any 1335" (s. xvi); "RY, n° 31. Procura feta per lo curador Bernat de Rener y dit Bernat, adul(t), a Jaume Tantalia per a plets. 5 idus augusti 1335" (s. xvii); "656" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 31, f. 28v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

172

1336, maig, 17

Trasllat de 1403, gener, 8

Constança, filla del difunt Galceran de Banyeres, cavaller, i germana i hereva universal del difunt Galceran de Banyeres, conjuntament amb el seu marit Riambau Ricard, ciutadà de Barcelona, venen a Pere de Gualbes, draper, ciutadà de Barcelona, i als seus la tercera part del delme del pa i del vi, que l'atorgant té pel bisbe de Barcelona, que percep a les parròquies de Sant Cebrià de Tiana i de Sant Feliu d'Alella. La venda es fa per vint-i-tres mil sous barcelonesos de tern. Bonanat de Parets i Bernat d'Angelats, corredors de Barcelona, reconeixen que Pere de Gualbes fou qui més va oferir per la compra durant els més de dos mesos que el terç del delme va ser exposat en pública venda a Barcelona.

Bernat de Vilarrúbia, notari públic de Barcelona, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet fer per Jaume Rossell, notari públic de Barcelona per autoritat reial, del 8 de gener de 1403: AHPB, Pergamins, núm. 174 (590 × 685 mm), ex A. Al dors: "La compra que fa per ... de Sant Feliu de Alella" (s. xv ex.).

- a* *Índice*, núm. 63, p. 372 (regist), ex *B*.
b FERRER, "La redacció", núm. 47, p. 163 (regist i cloenda), ex *B*.

Esriptura gòtica bastarda. Manca un fragment del marge superior esquerre. A la cloenda del trasllat trobem l'autorització de Guillem de Bellaria, veguer de Barcelona, del 19 de desembre de 1402. Observem que no s'ha conservat a l'ÀHPB cap manual del notari Jaume Rossell.

173

[1336], setembre, 3

Arnau de Soler, senyor del lloc d'Aguilar, absol i defineix a Joan de Soler, del mateix lloc, de la investigació a què estava sotmès per l'atorgant.

Bernat de Santgervasi, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

- A** Original: ÀHPB, Pergamins, núm. 175 (300 x145 mm). Al dors: "AL, n° 41. Remissió feta per Arnau de Soler, senyor de Aguilar, a Joan de Soler, de dit lloc. 3 nonis septembris 1336" (s. xvii); "430" (s. xviii).
B Extracte del segle xvii ex.: ÀHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 41, f. 18r, ex *A*.
a *Índice*, núm. 64, p. 372 (regist), ex *A*.
 Cit.: GALERA, *Territori*, p. 346.

Esriptura gòtica catalana. Pergamí fragmentari. Datem l'any seguint la nota dorsal.

174

1336, desembre, 6

Arnau de Vernet, fill del difunt Arnau de Vernet, cavaller, nomena procurador seu Guillem de Fontanet, ciutadà de Manresa, perquè vengui la seva casa forta i lloc de Be[çons] amb els seus masos i les seves pertinences, i perquè lliuri al comprador la possessió i faci fer als homes i dones que hi habiten homenatge al nou senyor.

Guillem de Soler, rector i notari públic de Sant Benet de Bages, ho escrigué.

- A** Original: ÀHPB, Pergamins, núm. 176 (270 × 250 mm). Al dors: "Cr, n° 23. Procura feta per Arnau de Vernet a Guillem Fontanet, de Manresa, per vendre lo seu loc o casa nomenada de Beçons ab tots sos masos, etcètera. 8 idus decembris 1336" (s. xvii).
B Extracte del segle xvii ex.: ÀHPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 23, f. 39r, ex *A*.
a *Índice*, núm. 65, p. 372 (regist), ex *A*.

Esriptura gòtica catalana. Pergamí fragmentari. Hem pogut completar el nom del lloc objecte de venda gràcies a la nota dorsal. Mantenim la grafia del s. xvii a manca d'identificar la seva localització i si el topònim ha perdurat fins avui dia.

175

1337, gener, 30

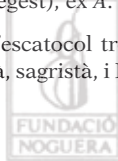
Arnau de Toró, prior del monestir de Sant Pere de Casserres, atenent que Lleó Colom, hereu del mas Colom, no posseeix cap títol ni document que l'acrediti com a tal, estableix a perpetuïtat i confirma a Lleó Colom i a la seva esposa Maria els mas Colom, sota domini del monestir, situat a la parròquia de Sant Pere de Roda. Els receptors hauran de satisfer anualment pel mas, amb les seves cases, horts, barquers, era i quintanes dues joves, una al maig i l'altra al sementer, una olla de cols per Nadal, i quatre gavelles de palla i un feix de llenya. A més, l'atorgant estableix i confirma a Lleó i Maria set peces de terra, per les quals hauran de pagar anualment una quartera de forment a mesura de Vic, en època de messes. També se'ls estableix una honor anomenada la Trilla d'en Batlle, per la qual pagaran el quart i el braçatge del pa i del vi, i dos diners al batlle del monestir per la verema; dues peces de terra anomenades "a prop de la Creu de Casserres", una altra anomenada Bovades i l'honor anomenada Luarterres, per les quals satisfaran la tasca i el braçatge del pa i el quart i el braçatge del vi. L'atorgant rep per l'establiment i confirmació deu sous barcelonesos de tern.

Ferrer de Fontanella, prevere, notari públic del monestir de Sant Pere de Casserres, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 177 (380 × 310 mm). Al dors: "... del mas Colom, fa a Casserres" (s. xvii); "Capbreu del mas Colom de Sant Pere de Roda" (s. xvii-xviii).

a Índice, núm. 66, p. 372 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. A l'escatocol trobem les firmes autògrafes d'Arnau de Toró, prior; Guillem de Santjulià, sagristà, i Berenguer de Tavertet, cambrer, de Sant Pere de Casserres.

176

1337, febrer, 6

Reparació de 1387, agost, 2

Arbert de Gatell, fill d'Arnau de Gatell, cavaller, reconeix haver rebut de Blanca, filla de Pere de Montagut, cavaller, esposa de l'atorgant, vuit mil vuit-cents sous barcelonesos de tern en concepte de dot i, per la seva banda, li fa donació de quatre mil vuit-cents sous més en concepte d'augment. Així, l'atorgant s'obliga per un esponsalici

total de tretze mil dos-cents (sic) sous. En cas que no tinguin descendents, Blanca només podrà disposar de mil sous dels quatre mil vuit-cents donats en concepte d'augment.

[A] Original perdut.

[R] Nota de registre d'Arnau Ferrer, notari públic de l'Arboç.

B* Reparació feta per Berenguer Clariana, notari públic de l'Arboç per autoritat reial, de 2 d'agost de 1387: AHPB, Pergamins, núm. 178 (505 × 440 mm), ex R. Al dors: "Venerabile domino Mireto Buldoni" (s. xiv); "G, n° 73. Presentació de una scriptura feta per Berenguer de Biure al balle de Arbucio que-i és lo decret al peu. 30 abril 1387" (s. xvii); "140" (s. xx).

C Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 73, f. 5r, ex B.

a *Índice*, núm. 140, p. 378 (regist), ex B.

b FERRER, *La redacció*, núm. 50, p. 166-168 (regist, introducció i cloenda), ex B. Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 32.

Esriptura gòtica bastarda. El document recull tots els tràmits que en Berenguer de Biure féu per tal d'obtenir la reparació abans d'inserir el text complet de l'apoca dotal i esponsalici. Així, el 30 d'abril es dirigí a Berenguer Sadurní, batlle de l'Arboç, per requerir a Berenguer Clariana "notari tinent les notes del dit Arnau Ffarrer" que reparés el document que no havia pogut trobar. El dos de maig, la cort del batlle de l'Arboç dictà l'ordre perquè el notari Clariana reparés el document a partir de les notes del difunt Arnau Ferrer. Finalment, el dos d'agost s'estenia el *mundum*. Berenguer de Biure actuà com a procurador de la seva esposa Angelina, neboda de Blanca i néta de Pere de Montagut. El text de la sol·licitud feta per Berenguer de Biure al batlle de l'Arboç està en català.

177

1337, novembre, 18

Brunissén de Cervelló, vídua de Bord de Cervelló, nomena procuradors seus Bernat Ferrer, batlle seu del lloc de Santa Perpètua, i Guillem Balcells, rector de Santa Perpètua, perquè es presentin davant del veguer de Montblanc amb les cartes en què Elionor, reina d'Aragó, ordenava al veguer que el castell de Vallespinosa fos retornat als Cervelló, tal com Guillem de Cervelló li havia demanat.

Guillem Cerdà, prevere, notari públic de Santa Perpètua per autoritat del seu rector Guillem Balcells, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 179 (380 × 295 mm). Al dors: "Procura. És molt bona. La(n)y MCCCXXXVII" (s. xvi); "G, n° 31. Procura de Brunissendis de Cervelló per a presentar al veguer de Monblanch unes lletres. 14 kalendas novembris 1337" (s. xvii); "203" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 31, f. 2v, ex A.

a *Índice*, núm. 67, p. 372 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

178

1338, gener, 29

Guillem de Canals, Jaume Sescorts, Bernat Savila, Jaume Serradell, Guillem Descoll, de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, Guillem de Santandreu, Berenguer de Casacoberta i Bernat de Soler, de la parròquia de Sant Andreu de Valielles, atès que la difunta Romia, esposa d'Arnau de Soler, de Cardona, nomenà hereu universal Arnau al seu testament, i que Romia, com a dot, havia rebut la senyoria sobre els atorgants, presten jurament i homenatge a Arnau de Soler, senyor sòlid i natural dels atorgants, tal com és costum a Catalunya.

Bernat de Santgervasi, notari públic de Cardona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 180 (310 × 185 mm). Al dors: “Carta dels ... Catllaryl” (s. xv); “[0, núm. 39]. Sagraments y homenatges presten Guillem de Canals y altres de Catllarill, Guillem de Santandreu y altres de Vidielles a Arnau de Soler, son senyor. 4 kalendas februarii 1337” (s. xvii); “288” (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castllarill, núm. 39, f. 44r, ex A.

a *Índice*, núm. 68, p. 372 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 333 i 343.

Esriptura gòtica catalana. El pergamí ha perdut un fragment del marge superior dret que afecta la part final de les dues primeres línies del text. Hem pogut identificar la meitat dels noms dels atorgants gràcies a les signatures de l'escatocol.

179

1338, febrer, 24. Dimarts

Jaume Sescorts, de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, terme de la Vall de Lord, per raó del jurament de fidelitat i homenatge que té amb Arnau de Soler, senyor natural seu, sota pena de cent sous barcelonesos de tern, promet i convé amb Arnau de Soler que, en el termini de vuit dies, recuperarà i tornarà a casa seva uns animals menuts i dos grossos que Jaume de Savila, de la mateixa parròquia, ara habitant de Berga, es va endur al lloc de Peguera. En cas que no pugui tornar amb els animals, l'atorgant es lliurarà al seu senyor al lloc del castell d'Aguilar.

Bernat de Santgervasi, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 181 (265 × 170 mm). Al dors: “0, n° 41. Carta com Jaume Sescomes, de Castllarill, presta sagrament y homenatge de fidelitat al senyor Arnau de Soler, com a son senyor natural. 6 kalendas martii 1337” (s. xvii); “687” (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 41, f. 44r, ex A.
 a *Índice*, núm. 69, p. 372 (regist), ex A.
 Cit.: GALERA, *Territori*, p. 340.

Esriptura gòtica catalana.

180

1338, juny-juliol

Còpia inserida el 31 de desembre de 1343

Pere [III], rei d'Aragó, València, Sardenya i Còrsega, i comte de Barcelona, a petició de Simó de Lloret, cavaller, i Jaume de Verdera, ciutadà de Girona, parcers de la lleuda del peix de Girona, mana a Bernat de Bordells que, en un període determinat, estableixi la forma de cobrament de la lleuda.

[A] Original no localitzat.

B* Còpia inserida el 31 de desembre de 1343: ALPB, Pergamins, núm. 199 (622 × 790 mm),

Esriptura gòtica catalana. S'ha perdut part del text, inclòs el dia i el mes de la datació, per causa de l'estat del pergami on s'inserí el manament (vegeu doc. 199).

181

1338, setembre, 2

Cardona Sagrau, de la parròquia de Sant Iscle de Llinars, i la seva filla Berenguera, coneguda com a Berenguera d'en Joan, vídua de Berenguer de Coll, del lloc de Catllarí, terme de la Vall de Lord Sobirà, atès que Arnau de Soler, de Cardona, senyor del lloc, havia donat a perpetuïtat el mas anomenat d'en Joan Cerver, amb la seva casa, fortalesa, casals, horts i honors, a condició que Berenguera procreés abans del següent Carnestoltes, i que en cas contrari la donació seria nul·la, prometen i convenen amb Arnau de Soler que, en el termini acordat, Berenguera es tornarà a casar i procrearà.

Bernat de Santgervasi, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 182 (300 × 260 mm). Al dors: "... una masia ... de Callaril" (s. xv); "θ, n° 45. Promesa feta per Berenguera Coll a Arnau de Soler, senyor de Castlarill. 4 nonas septembris 1338" (s. xvii); "293" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 45, f. 44r, ex A.

a *Índice*, núm. 70, p. 372 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 344.

Esriptura gòtica catalana.

182

1338, novembre, 11

Ramon de Soler requereix al seu germà Arnau de Soler per la compra que aquest féu dels masos Torre Piloca, [Anglerill i Trullars], situats al terme de [Clariana de Cardener]. L'atorgant els tenia empenyorats per tres mil cinc-cents sous barcelonesos.

[...], ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 183 (500 × 410 mm). Al dors: "Cr, n° 22. Protests fets entre Ramon de Soler de Cardona y Arnau de Soler, son jermà. 3 idus novembris 1338" (s. xvii).

a Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 22, f. 39r, ex A.
Cit.: GALERA, *Territori*, p. 339.

Esriptura gòtica catalana. Pergamí fragmentari que ha perdut bona part de la seva meitat esquerra. A més, la tinta està força esvanida. S'ha reconstruït part del contingut gràcies a l'assentament de la *Rúbrica*.

183

1339, agost, 18

Jaume Sescorts, Jaume de Serradell, Guillem de Canals, Jaume de Moix i Bernat Savila, de la parròquia de Catllarí, reconeixen que deuen a Arnau de Soler, senyor seu i del lloc de Catllarí, tres-cents deu sous barcelonesos de tern en concepte de questa i empriu de la devesa de la Pineda i d'altres terres de la mateixa parròquia. Els atorgants prometen pagar-li abans que s'acabi el mes d'agost.

Bernat de Santgervasi, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 184 (225 × 125 mm). Al dors: " ... de la devesa de la Pineda. Fa a guardar" (s. xv-xvi); "0, n° 47. Debitori firmat per Jaume Sescorts y altres de Castlarill a Arnau de Soler, son senyor, de 310 sous. 15 kalendas septembris 1339" (s. xvii); "295" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 47, f. 44r, ex A.

Esriptura gòtica cursiva. El pergamí ha perdut el marge dret, tot i que això no afecta pràcticament la caixa d'escriptura.

184

1340, agost, 17

Trasllat de 1364, febrer, 5

Romia, esposa de Bernat Bonet, ciutadà de Barcelona, reconeix al seu germà Guillem Gener, fill del difunt Guillem Gener, boter, ciutadà

de Barcelona, i de Maria, que ell va pagar als marmessors del difunt Francesc Martí les cases que aquests van vendre a l'atorgant, les quals el difunt tenia per Jaume Capdebou, mercader, qui, al seu torn, les tenia per la Casa de la Caritat de la seu de Barcelona, situades al burg de la ciutat, a prop del monestir de Sant Antoni, de l'orde de Santa Clara, al litoral marítim. A més, amb el consentiment del seu marit, l'atorgant fa donació de les cases al seu germà Guillem.

Simó Besalú, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllet fet fer per Bernat Arnau, notari públic de Barcelona, de 5 de febrer de 1364: ALPB, Pergamins, núm. 185 (495 × 335 mm), ex A. Al dors: "Carta de regonaxensa feta per la dona na Ròmia, muller d'en Bernat Bonet, a-n Guillem Janer, fratre seu, de un alberch qui és a la Ribera, lo qual ella havia comprat" (s. xv); "1640" (a. 1640); "5" (s. xx).

Escritura gòtica catalana. L'autorització i comprovació del trasllet feta per Arnau Rovira, batlle de Barcelona, data del 18 de setembre de 1363, de manera que la cloenda es féu gairebé cinc mesos més tard.

185

1341, febrer, 8

Constança, vídua d'Arnau de Vallverd, castlà de Vallverd, amb el consentiment exprés de Berenguer de Biure, Ramon de Santacoloma i de Guillem d'Argentona, fa donació a Galceran Sableda, cavaller, d'Elvira, filla de l'atorgant i d'Arnau de Vallverd, perquè es casin. Així mateix, fa donació a la seva filla de tots els béns que el difunt Arnau li va llegar al seu testament (vegeu doc. 170), on s'especifica que, en cas que no puguin viure conjuntament, el matrimoni haurà de satisfer a l'atorgant quatre-cents sous anuals, dos-cents per la festa de Santa Maria d'agost i dos-cents per Quaresma. A més, l'atorgant retindrà sis mil sous del dot de Constança, dels quals en podrà disposar de tres mil lliurement, mentre que els altres tres mil aniran a parar al dot de la seva altra filla Blanqueta, a coneguda dels tres nobles predits.

Berenguer Solivella, notari públic de Montblanc, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de Lambard Valenç, notari públic de Montblanc.

A* Original estès el 5 de setembre de 1365: ALPB, Pergamins, núm. 186 (580 × 350 mm). Al dors: "Cartes ... d'en Galceran Zableda e de na Alvira" (s. xv); "Cartes de testaments e de núpies de Valvert" (s. xv-xvi); "Donatió de tots

los béns feta per la senyora Gostansa, muller del quòndam mossèn Arnau de Vallvert, senyora de la castania de Vallvert a sa filla Elvira. L'any MCCCXL a VI dels idus de febrer" (s. xvii); "Ø, n° 65" (s. xvii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 65, f. 36r, ex A.
Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 278.

Esriptura gòtica catalana.

186

1341, febrer, 8

Elvira, filla del difunt Arnau de Vallverd, cavaller, i de Constança, vivent, s'ofereix a Galceran Sableda en esposa i reconeix haver-ne rebut catorze mil sous barcelonesos de tern en concepte de dot i obliga tots els béns rebuts el mateix dia per donació de la seva mare, Constança. A continuació, Galceran fa donació a l'atorgant d'un augment de cinc mil sous barcelonesos. Finalment, Elvira reconeix a la seva mare la retenció mentre visqui que aquesta féu de quatre-cents sous anuals dels béns que llegà a l'atorgant.

Berenguer Solivella, notari públic de Montblanc, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de Lambard Valenç, notari públic de Montblanc.

A* Original estès el 5 de setembre de 1365: AHPB, Pergamins, núm. 187 (550 × 285 mm). Al dors: "Capítols matrimonials entre Alvira de Vallvert, ..., filla lle-gítima y natural de mossèn Arnau de Vallvert, senyor de Vallvert, y Galceran Zableda, cavaller. Any MCCCXXXX" (s. xvi); "Ø, n° 124. 6 idus febrero 1340" (s. xvii); "142" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 124, f. 35r, ex A.

Esriptura gòtica catalana. La caplletra inicial presenta una decoració en forma de cara masculina, amb barba, de perfil.

187

1341, maig, 16

Pere Miró i la seva esposa El-lesèn, habitants de Vallverd, d'acord amb la sentència dictada el mateix dia per Arnau de Santgenís, jurisperit del castell de Vilademàger, sobre l'execució dels béns de Geralda, vídua de Romeu Malbec, de Vallverd, a instància dels seus creditors, prometen a Galceran Sableda, castlà de Vallverd, no reclamar cap altra quantitat que els dos-cents quaranta-vuit sous i tres diners barcelonesos que els han estat adjudicats.

Jaume Llorenç, prevere, notari públic de Rocafort pel seu rector Guillem de Santmartí, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 188 (295 × 180 mm). Al dors: “Ø, nº 73. Declaració en favor de Pere Miró, etcètera, sobre Vallvert. 10 kalendas junio 1341” (s. xvii); “143” (s. xviii).
- B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 73, f. 36r; ex A.

Esriptura gòtica catalana.

188

1341, juliol, 5. Vallespinosa

Guillem Gener, hereu universal de Pere Gener, reconeix a Brunissén de Cervelló, vídua de Bord de Cervelló, i al seu fill Arnaldó de Cervelló, que en l'arrendament dels drets i rendes del lloc de Vallespinosa feta per Brunissén i Bord a l'atorgant no figurava cap clàusula on s'acordés que el matrimoni podia recuperar la possessió dels drets abans que s'acabés l'arrendament ni que hagués de pagar el valor del temps restant a l'atorgant. A més, Guillem es compromet a lliurar al guardià del convent dels frares menors de Montblanc tots els documents de violaris i altres deutes que el matrimoni havia contret amb el difunt Pere Gener fins que s'acabi el termini de l'arrendament.

Pere Raditoris, veí de Montblanc, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 189 (335 × 290 mm). Al dors: “Àpoqua del violari ...” (s. xv); “G, nº 33. Regonexensa feta per Guillem Jener, de Montblanch, a Brunissendis de Cervelló y Arnaldó, son fil, senyors de Vallspinos. 8 nonas julii 1341” (s. xvii); “205” (s. xviii); “72” (s. xx).
- B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinos, núm. 33, f. 3r; ex A.
- a *Índice*, núm. 72, p. 372 (regist), ex A.
- b NEGRE, “La casa”, p. 239 (citació i extracte), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

189

1342, gener, 5. Santa Perpètua

Brunissén, vídua de Bord de Cervelló, els seus fills Blanca i Bertran de Cervelló, conjuntament amb una trentena d'habitants de Santa Perpètua i Viladepèrdius, en representació de la seva universitat, atenant allò acordat en la donació feta per Brunissén i els seus fills

a Arnau de Cervelló del castell i terme de Vallespinosa, amb els seus habitants, drets, censos, hosts, cavalcades, pel seu matrimoni amb Geraldona, filla del difunt Arnau Alanyà, de Montblanc, i de Geralda, desobliguen el castell de qualsevol obligació o deute, exceptuant els mil sous censals que rep Guillem Gener, que hauran de ser satisfets pel dot de Geraldona.

Berenguer Solivella, de Montblanc, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de Pere Borrac, notari públic de Montblanc.

A* Original estès el 16 de juny de 1355: AHPB, Pergamins, núm. 190 (450 × 630 mm). Al dors: "C(arta) com madona Brunissé de Cerveyló e sos fills e los hòmens de Santa Perpètua prometeren e se obligaren de desobligar lo loch de Vaylespinosa ... exceptat mil sous censals d'en Guillem Gener" (s. xiv-xv); "La obligació que feren los senyors de Santa Perpètua y del loc de Viladepèrdius y los basals y hòmens de aquels a mossèn Alanyà, de Monblanc, en lo casament de Geraldona, fila del dit mossèn Alanyà, faedor ab mossèn Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa, que ... tots los censals y violaris que eren caregats sobre Valespinosa, com estave tractat ab dits capítols matrimonials" (s. xvi); "G, n° 32. Nonas januarii 1341" (s. xvii); "73" (s. xx).

B Extracte del segle xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinoso, núm. 32, f. 2v-3r, ex A.
a *Índice*, núm. 73, p. 372-373 (regest), ex A.

b NEGRE, "La casa", p. 239 (citació i extracte), ex A.

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 24.

Esriptura gòtica catalana. El document fou redactat sobre dos pergamins, entrellaçats per una tira de pell. Berenguer Solivella tenia els protocols del ja difunt Pere Borrac quan es va fer l'extensió.

190

1342, març, 11

Reparació de 1397, gener, 25

Simó de Lloret, cavaller, castlà del castell de Gironella, situat a la ciutat de Girona, i la seva esposa Ramona venen a perpetuïtat a Nicolau de Vern, mercader de la mateixa ciutat, la part de la lleuda de Girona que li pertoca pel castell de Gironella, per vint mil sous barcelonesos de tern. Inclou la lleuda del gra, anomenada la lleuda de Pedra, la del mercat, la del peix, la de les carnisseries i de la carn i la de la fruita.

Ramon de Bruguera, notari públic per autoritat reial substituït de Bernat de Taialà, notari públic de Girona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 191 (570 × 530 mm). Al dors: "... I carte de la vende que en Simó de Gironeya féu e-n Nicolau Desvern de las leudes del gra ... cosas ... Ítem, altre carte de la hàpoque de la ferma ... batla general

féu ... lo senyor rey" (s. xv); "Venda de la lleuda de Gerona feta per Simon de Lloret, de Gerona, a Nicolau de Vern, de Gerona" (s. xvii); "565" (s. xviii); "71" (s. xx).

- [R] Nota de registre de Ramon de Bruguera no localitzada.
 B Reparació feta per Pere Pinós, notari públic substituït de Jaspert de Camp-llong, notari de Girona, de 25 de gener de 1397: ALPB, Pergamins, núm. 192 (540 × 620 mm), ex R. Al dors: "És de mossèn Miquel Desvern" (s. xiv-xv); "Die sabbati ... novembris anno M^oCCCC^oXVI^o ..." (s. xv); "H, n° 127. Acte que parla del modo de cobrar la lleuda de Gerona. 1341" (s. xvii-xviii); "g, n° 3" (s. xviii).
 C Extracte del segle xviii in.: ALPB, *Rúbrica*, Casa de Gerona, núm. 3, f. 108, ex B.
 D Extracte del segle xviii in.: ALPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 127, f. 123v, ex B.
 a *Índice*, núm. 71, p. 372 (regist), ex A.
 b *Índice*, núm. 74, p. 373 (regist), ex B.
 c MADURELL, "La lezda", apèndix III, p. 87-93, ex A i B.

Esriptura gòtica catalana, A, i bastarda, B. A l'original trobem l'autorització de la venda feta per Pere Sacosta, batlle general de Catalunya. A la mateixa signatura, heterògrafa, datada del 12 de novembre de 1349, es deixa constància d'haver rebut els segons mil cent sous que en concepte de lluïsmes pertocaven al rei. Pel que fa a B, hi trobem la firma autògrafa de Guillem de Santmartí, doctor en lleis i jutge ordinari de Girona, qui autoritzà la reparació. Pere Pinós, a la seva cloenda, fa referència a la firma del batlle general de 1349, si bé no la transcriu.

191

1342, març, 11

Reparació de 1397, gener, 25

Simó de Lloret, cavaller, castlà del castell de Gironella, situat a la ciutat de Girona, i la seva esposa Ramona, reconeixen a Nicolau de Vern, mercader, de la mateixa ciutat, la possessió de la part de la lleuda de Girona que li pertoca pel castell de Gironella per la compra que Nicolau ha fet (vegeu document anterior). Es descriu amb tot detall de quins productes i quines rendes està formada la part de la lleuda, com també els dies i les hores que fixen els còmputos sobre els quals es calcula.

Ramon de Bruguera, notari públic per autoritat reial, substituït de Bernat de Taialà, notari públic de Girona, ho féu escriure.

- [A] Original no localitzat.
 [R] Nota de registre de Ramon de Bruguera no localitzada.
 B* Reparació feta per Pere Pinós, notari públic substituït de Jaspert de Camp-llong, notari de Girona, de 25 de gener de 1397: ALPB, Pergamins, núm. 193 (590 × 710 mm), ex R. Al dors: "571" (s. xviii); "91" (s. xx).
 a *Índice*, núm. 91, p. 374 (regist), ex B.
 b MADURELL, "La lezda", apèndix II, p. 80-87, ex B.

- c FERRER, "La redacció", núm. 51, p. 168-170 (regist, introducció i cloenda), ex B.

Esriptura gòtica bastarda. Hi trobem la firma autògrafa de Guillem de Santmartí, doctor en lleis i jutge ordinari de Girona, qui autoritzà la reparació. Com que és impossible de resumir en un breu regist, reenviem el lector a la transcripció íntegra del document feta per Madurell que apuntem a la taula de tradició.

192

1342, maig, 1. Barcelona

Còpia inserida el 12 de novembre de 1349

Pere [III], rei d'Aragó, València, Sardenya i Còrsega, i comte de Barcelona, atès que Simó de Lloret, castlà del castell de Gironella, va vendre a Nicolau de Vern, mercader, ciutadà de Girona, la part de la lleuda de Girona que tenia pel rei, i considerant que ambdues parts havien pactat el pagament mitjançant carta de gràcia a cinc anys, reconeix haver rebut mil tres-cents sous barcelonesos de tern de Nicolau de Vern, corresponents a la meitat del terç que per la venda de la lleuda li pertoca. El pagament es feu efectiu a Jaume de Far, jurisperit, de Manresa, un dels procuradors del rei per als feus de Catalunya.

Hi manca la cloenda de l'escrivà.

[A] Original no localitzat.

B* Còpia inserida el 12 de novembre de 1349: AHPB, Pergamins, núm. 221 (385 × 290 mm), ex A.

C Còpia inserida en trasllat de 3 de febrer de 1397: AHPB, Pergamins, núm. 222 (490 × 280 mm), ex B.

Esriptura gòtica bastarda.

193

1342, maig, 12

Simó de Lloret, cavaller, castlà del castell de Gironella, situat dins la ciutat de Girona, en nom seu i com a procurador de Ramona, la seva esposa, reconeix que ha rebut de Nicolau de Vern, mercader, de la mateixa ciutat, dues-centes cinquanta-set lliures setze sous i nou diners barcelonesos de tern per la venda a perpetuïtat de la part de la lleuda de Girona que rebien els atorgants.

Ramon de Bruguera, notari públic per autoritat reial, substituït de Bernat de Taialà, notari públic de Girona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 194 (330 × 185 mm). Al dors: “Àpoca de dos-centes sincanta e set lliures ... que fa Simó de Loret, castellà de Gironella, a mossèn Nicholau de Vern per tots los drets ...” (s. xv ex.) “Àpoca de 257 ll. 16 s. 9 d. que fa per la venda de la lleuda de Gerona” (s. xvii); “H, n° 50” (s. xvii); “H, n° 67” (s. xviii); “562” (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 50, f. 98v, ex A.

C Extracte del segle xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 67, f. 120r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

194

1342, juny, 5

Geralda, vídua de Berenguer de Cascalls, de la vila de Cardona, reconeix haver rebut d'Arnau de Soler, habitant de la mateixa vila, setanta-cinc sous barcelonesos de tern, dels cent sous que la difunta Geralda de Soler, mare de l'atorgant, li havia llegat en testament.

Bernat de Santgervasi, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 195 (300 × 110 mm). Al dors: “Cr, n° 24. Àpoca firmada per Geralda, muller de Berenguer de Cascaylls, a Arnau de Soler de 75 sous. Nonas junii 1342” (s. xvii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 24, f. 39r, ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 344.

Esriptura gòtica catalana.

1342, juliol, 12. Barcelona

Francesc Sa-sala, conseller reial i batlle general de Catalunya, com a procurador fiscal del rei, remet a Arnau de Cervelló, fill i hereu universal del difunt Bord de Cervelló, cavaller, senyor del castell de Vallespinosa, i a les universitats de Vallespinosa i Santa Perpètua totes les accions i demandes que contra els receptors podia haver fet fins al present dia per raó de vuit-cents vint-i-cinc sous i vuit diners i per raó de les setze mitgeres, una quartera i dues punyeres de forment que restaven per pagar dels tres mil nou-cents vint-i-cinc sous i vuit diners, setze mitgeres, una quartera i dues punyeres que a l'atorgant, la seva mare Brunissén i els habitants

dels esmentats llocs se'ls reclamava per diversos creditors a la cort de la batllia general i de la vegueria de Montblanc, i per raó d'altres penes pecuniàries per no haver pagat els violaris que tenien concrets amb Arnau d'Alanyà i el difunt Macià Gener, de Montblanc, i de Jaume Gener, de la mateixa ciutat. Així mateix, renuncia a emprendre qualsevol acció legal. Per la present absolució i definició l'atorgant reconeix haver rebut mil sous barcelonesos.

Bernat Bertomeu, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 196 (395 × 240 mm). Al dors: "Remisió de 825 sous que fa lo balle general a Arnau de Ceverló y de altres coses que devia a dita cort de la ballia general" (s. xvi); "G, n° 34. 4 idus julii 1342" (s. xvii); "75" (s. xx).
- B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 34, f. 3r, ex A.
- a *Índice*, núm. 75, p. 373 (regist), ex A.
- b NEGRE, "La casa", p. 239 (citació i extracte), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Un fragment, que oscil·la entre els tres i els cinc centímetres d'ample, de la meitat superior del marge dret del pergami s'ha perdut. Afecta tota la caixa d'escriptura.

196

1342, setembre, 26

Pere Alanyà, de Montblanc, en nom propi i de Francesc Alanyà, parent seu, com a tutor dels fills dels difunts Bernat i Arnau Alanyà, de la mateixa vila, reconeix que Berenguer de Llorac, castlà de Rocafort, i el noble Pere de Queraltó han satisfet tots els deutes, dipòsits i comandes als quals estaven obligats pels atorgants i, especialment, les vint mitgeres que Miquel Esteve, de Rocafort, tenia en comanda per l'atorgant.

Andreu de Contijoc, rector i notari públic de Montblanc, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 197 (230 × 140 mm). Al dors: "G, n° 35. Diffinitió de comptes entre Pere Alanyà, de Monblanc, en certs noms y Berenguer de Llorach, carlà de Rocafort. 6 kalendas novembris (sic) 1342" (s. xvii); "76" (s. xx).
- B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 35, f. 3r, ex A.
- a *Índice*, núm. 76, p. 373 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

197

1342, octubre, 20

Joan de Soler, Ramon, fill del difunt Ramon Andreu, Guillem, fill de Pericó Babot, Berenguer Andreu, Jaume Babot, Guerau Cascall, Ramon, fill del difunt Pere Arnau, i Jaume de Buraba, tots de la parròquia de Santa Maria d'Aguilar, reconeixen que deuen a Vidal Sescalet, jueu, de Cardona, cinquanta sous barcelonesos de tern per un préstec. Així mateix, prometen retornar-li aquesta quantitat abans de la festa de Santa Maria del mes d'agost vinent.

Bernat de Sorrac, rector de l'església de Sant Miquel de Cardona i notari públic, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 198 (230 × 205 mm). Al dors: "Debitori que molts de Aguilar fermen per L sous a ... Gescalora. N. 43" (s. XVI-XVII); "AL, nº 43. Debitori firmat per molts de Aguilar a Vidal Gescalera, de Cardona, de 50 sous, etcètera. 13 kalendas novembris 1342" (s. XVII); "432" (s. XVIII).

B Extracte del segle XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 43, f. 18r, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

198

1343, gener, 9

Còpia inserida el 31 de desembre de 1343

Ferrer de Lillet, batlle general de Catalunya, substitueix Bonanat Bayer per Guillem Bayer, germà seu, com a procurador fiscal del rei a Girona. El receptor tindrà potestat per seguir tot tipus de causes, tant eclesiàstiques com seglars, que afectin el patrimoni reial.

Bernat Bertó, notari públic per autoritat reial per tots els dominis del rei d'Aragó, ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

B* Còpia inserida el 31 de desembre de 1343: ALPB, Pergamins, núm. 199 (622 × 790 mm), ex A.

Esriptura gòtica catalana. El forat central del pergami afecta de ple aquest document.

199

1343, [desembre, 31]. Dimarts, hora de vespres, seu de Girona

Bernat de Bordells, doctor en lleis i jutge, dicta sentència sobre el cobrament de la lleuda del peix de Girona. El procés tingué origen l'any

1324 a instància de Ramon de Gornall, Alfons Sifré, jurisperit, i Bonanat Cornudella, ciutadans i jurats de la ciutat de Girona, davant de Ferrer de Lillet, batlle general de Catalunya. S'insereixen, també, tres manaments dels reis Jaume [II], Alfons [III] i Pere [III] instant les autoritats judicials gironines a aclarir com s'havia de cobrar la lleuda del peix. Finalment, es declara que de cada cent sous taxats se'n cobraran tres.

Ramon Viader, notari públic substituït de Bernat de Tialà, notari públic de Girona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 199 (622 × 790 mm). Al dors: "In Registro Diversorum Gerunde. Cartes" (s. xiv); "Sentència de la leuda del peix ... que declara que tot pex fresc ho salat paga tres per cent de leuda" (s. xv); "... lo darer de decembre MCCCXLIII en poder de Ramon Vyadé, notari de Gerona" (s. xv); "A Joseph Estalella, notari causídich. 9 de des. Barcelona" (s. xviii); "77" (s. xx).

a Índice, núm. 77, p. 373 (regist), ex A.

b MADURELL, "La lezda", p. 4-8 (resum i transcripció parcial), ex A.

Esriptura gòtica catalana. El pergami té un forat que afecta la pràctica totalitat de la part central de la meitat inferior. Precisament, és on se situa la part del text que conté la sentència definitiva. Datem el document, pel que fa al dia i mes, seguint una de les anotacions dorsals. Al text es pot llegir fins a "pridie kalendas", però no pas el mes. Cal destacar el dibuix d'un peix entre els dos pals de la caplletra inicial, en una evident referència al contingut del document.

200

1344, abril, 3

Arnau de Soler, de la vila de Cardona, senyor del lloc d'Aguilar, coneixedor que és costum des d'antic que qualsevol habitant d'Aguilar que vulgui marxar a un altre lloc hagi de redimir-se, absol i redimeix com a senyor seu Guillem Cavaller, la seva esposa Ermessén i les seves filles Berenguera, Margarida i Sibil·la, així com els seus béns. L'atorgant reconeix haver rebut per l'absolució i remença seixanta sous barcelonesos de tern.

Bernat Bestorra, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 200 (340 × 180 mm). Quirògraf. Al dors: "AL, n° 44. Guiatge y afranquiment fet per Arnau de Soler, senyor del lloch de Aguilar, a Guillem Canals (sic) de dit lloch y a Ermisendis, sa muller, etcètera. 3 nonas aprilis 1344" (s. xvii); "433" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 44, f. 18r, ex A.

Cit.: GALERA, "Territori", p. 332.

Esriptura gòtica catalana. La tinta està força esvanida.

201

1344, maig, 10

Arnau de Soler, de la vila de Cardona, senyor del lloc d'Aguilar, coneixedor que és costum des d'antic que qualsevol habitant d'Aguilar que vulgui marxar a un altre lloc hagi de redimir-se, absol i redimeix com a senyor seu Pericó, Guillem i Ramon Buraba, germans, fills dels difunts Guillem Buraba i Moneta, nadius del lloc d'Aguilar. L'atorgant reconeix haver rebut per l'absolució i remença trenta sous barcelonesos de tern.

Pere Sòlvia, notari públic de Cardona, ho escrigué.

A* Original múltiple: ALPB, Pergamins, núm. 201 (260 × 215 mm). Quirògraf. Al dors: "Tradatur Asberto de Verneto" (s. xv); "AL, n° 45. Guiatge y franquesa fets per Arnau de Soler, senyor de Aguilar, a Pericó, Guillem y Ramon Buraba, germans, naturals de dit loch, etcètera. 6 idus madii 1344" (s. xvii); "434" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 45, f. 18r, ex A.
Cit.: GALERA, *Territori*, p. 332.

Esriptura gòtica catalana.

202

1344, juny, 12

Arnau de Soler, de Cardona, senyor del lloc de Catllarí, al terme de Vall de Lord Sobirà, nomena procuradors seus Berenguer Porc, Bernat Vinyoles i Guillem Pere, habitants de Cardona, per a la defensa legal de Guillem de Canals, home soliu i natural de l'atorgant, davant les accions contra ell iniciades pel batlle del vescomte de Cardona al terme de Vall de Lord Sobirà.

Bernat de Santgervasi, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 202 (345 × 275 mm). Al dors: "... com en Soler ...de Caslaril ..." (s. xv); "0, n° 49. Procura feta per Arnau de Soler, senyor del castell de Castlarill, per a defensar a Guillem de Canals, natural de Castlarill, home seu solido. Pridie idus junii 1344" (s. xvii); "78" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 49, f. 44v, ex A.

a *Índice*, núm. 78, p. 373 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 346.

Esriptura gòtica catalana.

203

1344, desembre, 3. Divendres, plaça de Santa Perpètua

Brunissén, vídua de Bord de Cervelló, el seu fill Bertran de Cervelló, senyor del castell de Santa Perpètua, de la diòcesi de Tarragona, i una trentena d'habitants de Santa Perpètua i de Vallespinosa, en representació de les seves universitats, venen a Jaume Gener, major d'edat, de la vila de Montblanc, un censal per quatre mil vuit-cents sous barcelonesos de tern, amb una pensió anual de quatre-cents sous, pagadors per Nadal, sobre el castell de Santa Perpètua. El comprador rebrà aquesta quantitat anualment a casa seva, sota pena de quatre mil sous per als atorgants en cas d'incompliment.

Ramon Mallol, de Montblanc, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 203 (790 × 530 mm). Al dors: "Censal de ... y de Santa Perpètua a Jaume Jener, de Monblanc. 3 nonas decembris 1344" (s. xvi); "G, n° 128" (s. xvii); "456" (s. xviii); "79" (s. xx).

B Extracte del segle xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinoso, núm. 128, f. 9r, ex A.

a *Índice*, núm. 79, p. 373 (regist), ex A.

b NEGRE, "La casa", p. 239 (citació i extracte), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

204

1344, desembre, 4. Vallespinosa

Arnau de Cervelló, senyor del castell de Vallespinosa, i una trentena dels seus habitants, congregats a l'església parroquial del mateix lloc, en nom seu i de la universitat, nomenen procuradors Berenguer Mulner, batlle, Guerau Senyer i Arnau Verdaguer, tots habitants de Vallespinosa, per a dur a terme totes les gestions necessàries amb relació al pagament d'un censal que fou venut per l'atorgant a Jaume Gener, posant com a garantia el castell de Santa Perpètua i les seves possessions.

Ramon Mallol, de Montblanc, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 204 (750 × 550 mm). Al dors: "CC-CXXXXIII. És sindicat. És molt bo. Arnaldus de Servilione, dominus castri et loci de Valespinosa" (s. xvi); "G, n° 37. Sindicat del senyor Arnau de Cervelló, senyor de Vallspinoso, dita universitat y altres. Pridie nonas decembris 1344" (s. xvii); "109" (s. xviii); "80" (s. xx).

B Extracte del segle xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinoso, núm. 37, f. 3r, ex A.

a *Índice*, núm. 80, p. 373 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana, amb forta influència de la bastarda.

205

1344, desembre, 10

Bernat, paborde de Solsona, ven a Bernat de Riner, donzell, les rendes que la pabordia de Solsona treu del terme de Riner durant els propers cinc anys. La venda es fa per cinc-cents sous barcelonesos de tern. El comprador haurà de pagar dos-cents sous immediatament i cent sous cada festa de la Circumcisió del Senyor a partir de l'any següent i durant els tres anys restants.

Bernat, paborde de Solsona, reconeix haver rebut de Bernat de Riner, donzell, cinc-cents sous barcelonesos de tern per la venda de les rendes que la pabordia de Solsona fa del terme de Riner durant els propers cinc anys.

Pere de Junyent, notari públic de Solsona per autoritat del paborde, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 205 (340 × 155 mm). Al dors: "Venda feta per lo perbost de Solsona a mossèn Bernat de Reyner, per preu de sin-sens sous, de tots los fruitcs que dit perbost acostumave rèbrer en lo terme de Reyner per termini de sinch anys. Feta en desembre 1340" (s. xvi); "RY, n° 33. Venda feta per lo pabordre de Solsona de les rendes reb sa pabordria en Rener per sinch anys. 4 idus decembris 1344" (s. xvii); "638" (s. xviii); "81" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 33, f. 28v, ex A.
a *Índice*, núm. 81, p. 373 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. El mateix pergamí conté la compravenda i l'època corresponent.

206

1345, maig, 13

Arnau de Soler, de Cardona, com a senyor de Catllarí, requereix i protesta a Pere de Navès, batlle de la Vall de Lord Sobirà, per haver entrat al terme de Catllarí amb una multitud d'homes del castell de Sisquer i haver termenat el lloc anomenat Pineda per tal que aquests homes poguessin recollir fusta. Després, van sopar i dormir al mas de Savila, on van robar gallines i cansalada, com en altres masos del terme. Tenint en compte que el terme de Catllarí és alou propi i franc de l'atorgant, tal com va quedar fixat a l'acord establert entre Arnau de Soler, oncle difunt seu, i el també difunt Ramon Folc [VI], avi d'Huguet [II], vescomte de Cardona, l'atorgant ordena al batlle que retorni la situació a l'estat anterior i restitueixi els mals que ha fet.

Pere de Postils, notari públic de Sant Llorenç de Morunys pel seu prior, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 206 (335 × 320 mm). Al dors: “A les muntanyes” (s. xv); “Cartes de ... protest al batle de Vallis Lurdi que envià a Sisquer y Callaril que no-y podie ...”(s. xv-xvi); “θ, n° 51. Requesta presentada per Arnau de Soler al balle de la Vall del Hort Superior. 3 idus madii 1345” (s. xvii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 51, f. 44v, ex A.
Cit.: GALERA, *Territori*, p. 346.

Esriptura gòtica cursiva.

207

1346, gener, 4. Dimecres

Arnau de Soler, de Cardona, requereix i protesta a Pere Escrivà, àlies Casagalda, ara habitant d'aquesta vila, per l'intent de comprar les rendes que l'atorgant percep del lloc anomenat Perafita o també Trilla del Soler, situat a la vila de Cardona, i les rendes de la sal de l'areny de Cardona. L'atorgant ja l'havia requerit el 31 de desembre de l'any anterior, a la qual cosa Pere li havia respost el dilluns 2 de gener que posseïa aquestes rendes perquè les havia comprades a Arnau d'Altarriba, Guillem d'Aguiler, Ferrer Sa-sala i Guillem Vinyoles, habitants de Cardona, senyors d'aquestes rendes.

Ramon de Corrà, notari públic del monestir de Sant Vicenç de Cardona i de la seva parròquia, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 207 (435 × 265 mm). Al dors: “Protest donat per Arnau de Soler ... Casagalda ... comprar ... y de sal de Cardona” (s. xvi-xvii); “Cr, n° 26. Protest fet per Arnau de Soler, de Cardona, contra Pere Scribe, àlies Casagalda. Pridie kalendas januarii 1345” (s. xvii); “701” (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 26, f. 39r, ex A.
Cit.: GALERA, *Territori*, p. 337.

Esriptura gòtica cursiva. La tinta està força esvanida en diversos fragments del text. El contingut dels requeriments i de la resposta està en català.

208

1346, febrer, 27

Arnau de Gatell, cavaller, del terme del castell de Vit, reconeix a Pere [de Montagut], del castell de Selma, que per petició de l'atorgant s'obligà a pagar en nom d'Arnau els vuit-cents sous barcelonesos de tern a Ròmia d'Avinyó de Pujol, del terme del castell de Sant Martí, que deu per l'aixovar d'El-lesèn, filla de l'atorgant i vídua

d'Arnau d'Avinyó, fill de Ròmia. Pere, al seu torn, devia a l'atorgant vuit-cents sous per l'aixovar de la seva filla Blanca, esposa d'Albert Gatell, fill de l'atorgant. D'aquesta manera, Arnau promet no reclamar-li aquesta quantitat i, mitjançant aquest document, no serà retingut com a hostatge a la vila d'Arboç.

Pere de Cere, prevere i notari públic de l'escrivania de l'església del castell de Foix, per autoritat de Ramon Carbó, rector, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 208 (265 × 95 mm). Al dors: "Indemnitat. 3 kalendas marcii 1345" (s. xvii); "RY, n°71" (s. xvii); "648" (S. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 71, f. 30v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva. El pergamí té una taca al marge superior dret que afecta de ple el nom del receptor, que reconstruïm seguint l'extracte de la *Rúbrica*.

209

1346, maig, 28

Benencàsia, esposa de Guillem de Canals, de la vila de Sant Cugat del Vallès, nomena procurador el seu marit Guillem de Canals per demanar, recuperar i rebre qualsevol tipus d'escriptures davant els tribunals en nom seu.

Pere de Tern, notari públic per Guillem de Tern, notari públic de Sant Cugat del Vallès, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 209 (225 × 185 mm).

Esriptura gòtica catalana.

1346, desembre, 9

Jaume d'Aviana, apotecari, la seva esposa Berenguerona i Ramona, mare de Jaume, venen a Bernat de Riner, donzell, castlà del castell de Riner, la quarta part dels fruits del mas anomenat Viladecans, situat al terme de Riner. S'especifica que el pare de l'atorgant, el difunt Berenguer d'Aviana, havia comprat el quart al també difunt Bernat de Viladecans el 22 de febrer de 1330 (vegeu doc. 151). La venda es fa per mil vuit-cents cinquanta sous barcelonesos de tern, que els atorgants destinaran a pagar diversos deutes contrets pel difunt Berenguer.

Pere de Junyent, notari públic de Solsona pel seu paborde, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 210 (570 × 340 mm). Al dors: “Venerabili Bernardi de Rinerio de empcone quarti de Vi[...]” (s. xv); “Jaume de Aviana, apothecari, de Solsona ven y restitueix a Bernat de Reyner, castlà de Reyner, la quarta part dels fruits del mas de Vilatenim, cituat dins lo terme de Reyner. Fet en desembre 1346” (s. xvi); “RY, n° 36. Venda feta per Jaume de Aviana, apotecari, de Solsona, sa muller y sa mare a Bernat de Rener del mas Viladecans inferior, la 4ª part dels fruits. 5 idus decembris 1346” (s. xvii); “82” (s. xx).
- B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 36, f. 28v, ex A.
- a *Índice*, núm. 82, p. 373 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. A l'escatocol trobem l'autorització de Berenguer de Sala, batlle del castell de Riner pel vescomte de Cardona, feta el 24 de gener de 1347, i la també autorització de Joan de Guardiola, batlle del castlà de Riner, del 30 de gener del mateix any.

211

1347, gener, 22

Pere de Viladecans Desús, la seva esposa Berenguera i llur fill Berenguer venen a Bernat de Riner, castlà del castell de Riner, durant el termini de nou anys, una quarta part dels fruits del mas de Viladecans, amb els seus capmasos, vinyes i pertinences, situat al terme de Riner. S'inclou el conreu del blat i el mill, en gra i en garba, la verema, el safrà, el cànem, el lli, les alzines i els llegums. La venda es fa per dos-cents cinquanta sous barcelonesos de tern, que els atorgants reconeixen haver rebut.

Pere de Fontestar, rector i notari públic de Riner, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 211 (360 × 270 mm). Al dors: “De empconi parti de Viladecanum Superiori” (s. xv); “D.d.d. Venda feta a Bernat per Pere de Viladecans de la quarta part de tots fruits y splets collidors en lo seu mas de Viladecans, terme de Reyner, per preu de dosens sinquanta sous. Feta en febrer any 1346” (s. xvi); “RY, n° 34. Venda feta per Pere de Viladecans Desús, sa muller y son fill a Bernat de Rener de la 4ª part dels fruits del seu mas Viladecans per 9 anys. 11 kalendas februarii 1346” (s. xvii); “639” (s. xviii); “83” (s. xx).
- B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 34, f. 28v, ex A.
- a *Índice*, núm. 83, p. 373 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

212

1347, setembre, 28

Brunissén, vídua de Guillem Gener, de Montblanc, tutora dels fills del seu difunt marit, reconeix a Berenguer Satorre, ferrer, de Vallespinosa, i de Guillem Satorre, escuder d'Arnau de Cervelló, que dels mil sous que li han de pagar cada any en nom de la universitat de Vallespinosa com a pensió d'un censal per la festa de Sant Miquel del mes de setembre, n'han lliurat quatre-cents a Francesc Alanyà per voluntat de Brunissén, mentre que la resta se l'ha quedada l'atorgant.

Ramon Dalmau, notari públic de Montblanc per Andreu de Contijoc, rector, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 212 (285 × 120 mm). Al dors: "G, n° 146. Àpoca Berenguer Çatorre de Valispinosa. 4 kalendes octubre 1441 (*sic*)" (s. xvii); "470" (s. xviii); "84" (s. xx).

B Extracte del segle xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 146, f. 10r; *ex A.*
a *Índice*, núm. 84, p. 373 (*regist*), *ex A.*

Esriptura gòtica catalana.

213

1347, novembre, 29

Pere de Viladecans, del mas Sobirà, del terme de Riner, reconeix tenir en comanda per Bernat de Riner, castlà, del castell de Riner, dues truges, una de pèl blanc i l'altra de pèl "pagi". L'atorgant promet que les lliurarà a Bernat o a qui ell designi en el moment que sigui.

Pere de Fontestar, rector de Riner i notari públic, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 213 (245 × 135 mm). Al dors: "Comanda del carlà de Reyner a Pere de Viladecans, del terme de Reyner, de dos truxas. Feta en desembre 1347" (s. xvi); "RY, n° 39. Comanda de dues truges. 3 kalendes dezembre 1347" (s. xvii); "644" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 39, f. 29r; *ex A.*

Esriptura gòtica catalana. Es fa patent la influència bastarda en els traços inferiors de les lletres *s*, *p*, *f* i en la creixent angulositat de l'escriptura emprada per l'escrivà (no així en la cloenda del rector).

214

1348, gener, 16. Dimecres. Hora de vespres

Ramon Andreu, jutge ordinari del vescomte de Cardona, respon a la requesta feta unes hores abans per Bernat de Riner, donzell, castlà del castell de Riner, que és a Solsona, perquè el jutge no acceptés cap tipus de dilació de Jaume de Belrubí, procurador fiscal d'Hug [II], vescomte de Cardona, en el conjunt de causes que ambdues parts tenen obertes, dient a Bernat que va decidir concedir-li una dilació ja que el vescomte estava ocupat en altres assumptes i que, fins que no acabessin, no podria centrar-se en el seu.

Pere de Junyent, notari públic de Solsona per la pabordia i per Ponç de Riart, notari de Solsona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 214 (390 × 320 mm). Al dors: "Protestació feta per Bernat de Riner, castlà de Riner, a-n R. Andreu, jutge del vescomte de Cardona. Feta en febrer 1347" (s. xvi); "RY, n° 38. Requesta presentada per Bernat de Rener a un jutge del senyor vescomte de Cardona. 17 kalendes febrer 1347" (s. xvii); "643" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 38, f. 29r, ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

215

1348, gener, 25

Pere de Viladecans Sobirà, la seva esposa Berenguera i llur fill Berenguer venen a Bernat de Riner, cavaller, castlà del castell de Riner, l'hortal anomenat del Colomer i una vinya, que tenen francs i lliures, situades al terme de Riner, dins el seu mas de Viladecans Sobirà. L'hortal afronta d'una part amb el mur del (mas) de Viladecans Jussà, i de totes les altres amb terres dels atorgants. Pel que fa a la vinya, situada al Rocal de Viveta i de Goamir, afronta amb el camí que va a Sant Jaume de Riner, amb una honor del mas de Viladecans Jussà i amb terra dels atorgants. La venda es fa per cent vuitanta sous barcelonesos de tern.

Llorenç Sesplanes, rector i notari públic de Riner, ho escrigué a partir d'una nota de registre de l'escrivania de Riner.

A* Original estès durant la segona meitat del s. xiv: AHPB, Pergamins, núm. 215 (310 × 255 mm). Al dors: "Carta de la ... de Viladecans" (s. xv); "L.l.l. Venda feta per Pera de Viladecans a mossèn Bernat de Reyner, caslà de Reyner, per preu de cent vuytanta sous de una vinya y camp de terra, franchs de tots sen-

sos y terços, feta en febrer 1347" (s. xvi); "RY, nº 37. Venda feta per Pere de Viladecans Superior, sa muller y fill a Bernat de Rener de un hortal. 8 kalendas februarii 1347" (s. xvii); "648" (s. xviii); "85" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Riner, núm. 37, f. 28v-29r, ex A.

a *Índice*, núm. 85, p. 373-374 (regest), ex A.

Esriptura gòtica cursiva. Com mostra el document 213, cal pensar que el rector que assentà la nota de registre fou Pere de Fontestar.

216

1348, maig, 2. Palau episcopal de Tortosa

Trasllat de 30 de setembre de 1544

Bernat d'Espinalbó, prior de l'església de Flix, d'una banda, i Guillem Tarragó, batlle, Berenguer d'Àger, i Andreu Muntui, jurats, entre d'altres, en representació de la universitat del Mas de Flix, de l'altra, convenen i acorden la forma en què s'ha d'impartir culte a l'església sufragània del Mas de Flix, de nova construcció. Així, el prior de Flix accepta que es puguí celebrar culte diàriament i que, cada diumenge, ell mateix o un prevere seu hi celebrarà missa. També s'hi administraran tots els sagraments i, un cop per setmana, ell mateix o un enviat seu pujarà a l'església per redactar testaments i altres documents notarials, per la qual cosa rebrà sis diners. Finalment, se celebrarà missa cantada per les festes principals. Per contra, els habitants del Mas de Flix hauran de satisfer un cens anual de setze fanèques de forment, pagadores per la festa de Santa Maria del mes d'agost. Així mateix, hauran de destinar un solar de terra al costat de l'església perquè s'hi construeixi un annex com el de la de Flix que albergui l'abadia per conservar les hòsties i que comuniqui mitjançant una porta secreta amb la planta principal. Finalment, hauran de construir dues cases, també al costat de l'església, amb una base de quaranta-cinc per divuit pams i una alçada de tres tapiades i mitja, la primera de les quals haurà d'estar enllestida en un any, mentre que la segona ho estarà en el següent.

Hi manca la cloenda de l'escrivà.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet per Bernat Oriol, veí de Flix, notari públic per autoritat apostòlica, reial i de la ciutat de Barcelona, senyora de la vila i baronia de Flix, de 30 de setembre de 1544: AHPB, Pergamins, núm. 216 (420 × 570 mm), ex A.

a *Índice*, núm. 86, p. 374 (regest), ex B.

Esriptura humanística. Manca un fragment de l'angle superior dret del pergamí, que afecta bona part del protocol del document i impedeix datar amb exactitud el trasllat. S'arriba a llegir el dia, "tricesimo", però no el mes ni l'any, exceptuant l'últim numeral, "quarto". Datem l'any d'acord amb la cloenda, on figura el 7 de setembre de 1544, dia en què els consellers de la universitat del Mas de Flix demanaren al notari l'extensió. Aquesta llacuna tampoc no permet precisar si Bernat Oliver, bisbe de Tortosa, i Arnau de Bosc, senyor de Flix, actuaren com a àrbitres o com a part integrant al costat del prior de Flix. Cal destacar que Bernat Oriol deixà un parell d'espais en blanc, ja que no va poder llegir aquests fragments a causa de l'estat del pergamí original, vell i amb forats, tal com ell mateix explicita a la cloenda.

217

1348, juliol, 12

Saureta, esposa de Bernat d'Argensola, del terme de Calonge (de Segarra), fa testament i nomena marmessors el seu marit Bernat, Pericó de Guardiola, germà de l'atorgant, i Ramon de Morros, rector de l'església de Calonge. En primer lloc, ordena als seus marmessors que destinin mil sous dels seus béns per la seva ànima i escull ser enterrada a l'església de Calonge, a la qual deixa cinquanta sous. Deixa deu sous a Santa Maria de Montserrat, dos sous a Santa Maria de Durfort, vint sous a la capella de Sant Joan de Monistrol de Calders, deu sous a Sant Pere d'Almussara i també vol que se sufraguin anualment dos o tres enterraments a l'església de Calonge per la seva ànima. Deixa a Guillem de Guardiola, germà bastard seu, cinquanta sous, a Amigueta, esclava seva, vint sous, i a Saurina, germana seva, cent sous i tots els seus vestits. Així mateix, ordena que es vengui tot el seu bestiar i que el valor obtingut es destini a la seva ànima i la dels seus. Deixa dos-cents sous perquè un prevere celebri missa de Tots Sants anualment a l'església de Calonge. Deixa els tres mil sous del seu dot al seu germà Guillem. Finalment, institueix com a hereu universal els pobres de Jesucrist.

Ramon de Morros, rector i notari de l'església de Calonge, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 217 (300 × 190 mm). Al dors: "AL, n° 47. Testament de Saureta, muller de Bernat de Argensola. 4 idus julii 1348" (s. xvii); "436" (s. xviii).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 47, f. 18v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

218

1348, juliol, 29

Arnau de Soler, de Cardona, fa testament. En primer lloc, vol ser enterrat a la capella que té al monestir de Sant Vicenç de Cardona. Deixa a les obres de Sant Miquel de Cardona cinquanta sous, a l'Hospital dels Pobres, vint sous, i al convent dels frares predicadors de Cervera, cent sous, perquè preguin per la seva ànima. Deixa a fra Ferrer Mercader, el seu confessor, cent sous. Deixa dos mil sous per la seva ànima a distribuir pels seus marmessors en obres pies i que facin donació d'una "lampas" de plata i un pany d'or per als altars de Santa Maria de Montserrat, per la compra de les quals coses deixa mil sous. A continuació, fa diverses deixes a les esglésies d'Aguilar, a altres institucions religioses i a individus particulars d'entre deu i cinc-cents sous. Finalment, nomena hereu universal el seu fill que ha de néixer. En cas que aquest morís, passaria a ser hereu universal Jaume de Soler, canonge de Lleida, germà de l'atorgant.

Berenguer de Vinyers, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 218 (570 × 595 mm). Al dors: "Cartes de ta(n) del Soler e d'en Vernet" (s. xv); "Cartes del Soler, és lo testament" (s. xv); "AL, nº 48. Testament de Arnau de Soler. Fa hereu al [...] pòsthumo. 11 (sic) kalendes setembre 1348" (s. xvii); "437" (s. xviii); "88" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 48, f. 18v, ex A.

a *Índice*, núm. 88, p. 374 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 338.

Esriptura gòtica catalana. El pergami ha perdut uns deu centímetres del marge dret. A més, la part superior és plena de taques, cosa que en dificulta la lectura.

1348, agost, 2

Brunissén de Cervelló, vídua de Bord de Cervelló, jacent al llit per una greu malaltia, fa testament i nomena marmessors Pere de Vilafranca, germà seu, Ramon de Calders i Jaume de Llorac, castlà de Forès. En primer lloc, deixa set mil sous barcelonesos de tern per la seva ànima, que Arnau de Cervelló, fill seu, haurà de donar on ella ordeni, i mil sous més que el seu fill li va donar quan aquest es va casar. D'aquests vuit mil sous, en deixa cent per a les obres de Sant Jaume de Vallespinosa, cinquanta per ornamentar

els altars de Santa Maria de Vallespinosa i dos-cents a la capella on vol ser enterrada. Continua amb diverses deixes a institucions religioses i a religioses particulars, d'entre deu i cent sous, de les quals destaquen els cinc-cents que deixa al rector de Vallespinosa perquè pagui uns deutes que hi té contrets i, els que sobrin, que es dediquin a casar orfes. D'entre altres deixes a individus particulars, fa donació a Guillem Martí, fill de Pere Martí, de Selmella, de dos-cents sous, i al seu germà Bernat, cent més. Deixa al seu confessor fra Berenguer de Palau seixanta sous i als homes del castell de Santa Perpètua dos-cents. Deixa al seu fill Bernat mil sous, al seu fill Arnau cinc morabatins, a la seva germana Elionor cinc morabatins, i a cadascun dels seus germans Ramon Berenguer i Pere de Vilafranca deu morabatins. A més, vol que la seva filla Blanca disposi plenament dels sis mil sous que Arnau, fill de l'atorgant, li ha de donar en concepte de llegítima. Així mateix, vol que el castell de Vallespinosa, que l'atorgant va donar al seu fill Arnau, resti per al seu fill Bertran, exceptuant deu mil sous, i que, en cas que aquest morís sense fills, passés a la seva filla Blanca i, si aquesta morís sense descendència, al germà de l'atorgant Ramon Berenguer de Vilafranca. Finalment, deixa a Floreta de Joi, filla d'Arnau de Cervelló, tres-cents sous, a la seva altra filla Francesca, cent, i a l'esposa d'aquest Geralda, cinquanta sous.

Hi manca la cloenda de l'escrivà.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 219 (385 × 320 mm). Al dors: "Testament de madona Brunissèn de Cervelló" (s. xv); "G, nº 38. Testament de Brunicendis de Cervelló" (s. xvii); "210" (s. xviii); "88" (s. xx).

B Extracte del segle xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinoso, núm. 38, f. 3r, ex A'.

a *Índice*, núm. 88, p. 374 (regist), ex A'.

b NEGRE, "La casa", p. 239 (citació i extracte), ex A'.

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 24.

Esriptura gòtica catalana. A banda de la manca de cloenda, tampoc no hi figura la clàusula de nomenament d'hereu universal, si bé es pot deduir pel context que fou el fill de l'atorgant Arnau de Cervelló.

220

1348, setembre, 6.

Inventari dels béns del difunt Pere Terrac, ciutadà de Barcelona.

Hi manca la cloenda de l'escrivà.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 220 (510 × 540 mm). Al dors: “*Capibrevium scripturas Bonanati Rementol, faciencia pro ereditate Petri de Bartrallans*” (s. xiv) “Bonanato Rementol. 1362 a 1371” (s. xix); “274” (s. xx).

Esriptura gòtica catalana. Pergami fragmentari perquè ha estat emprat com a coberta d'un manual de Bonanat Rimentol (ALPB, 18/10). Deduïm el nom del difunt a partir de les citacions de diverses escriptures que es fa al final del mateix inventari, i Pere Terrac és l'únic que es repeteix a totes.

221

1349, novembre, 12. Girona

Pere Sacosta, conseller del rei, batlle general de Catalunya i procurador dels feus del rei, reconeix haver rebut de Nicolau de Vern, mercader, ciutadà de Girona, mil cent sous barcelonesos. Es tracta de la meitat del terç que el rei havia de cobrar per la venda de la part de la lleuda que Simó de Lloret féu a Nicolau de Vern l'any 1342 (vegeu doc. 190), un cop ja havien passat els cinc anys que se li van concedir graciosament per redimir la venda pagant el terç.

Guillem de Lledó, ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 221 (385 × 290 mm). Al dors: “Carta del batlle general” (s. xiv-xv); “566” (s. xviii); “90” (s. xx).

B Trasllet fet fer per Pere Pinós, notari públic substituït de Jaspert de Campllong, notari de Girona, del 3 de febrer de 1397: ALPB, Pergamins, núm. 222 (490 × 280 mm), ex A. Al dors: “89” (s. xx).

a *Índice*, núm. 90, p. 374 (regist), ex A.

b *Índice*, núm. 89, p. 374 (regist), ex B.

c MADURELL, “La lezda”, apèndix V, p. 94, ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El trasllet fou redactat per ordre de Guillem de Santmartí, doctor en lleis i jutge ordinari de Girona.

222

1350, març, 11

Bernat Duc, rector i notari de Rocafort, aixeca acta del casament entre Ramon de Montfalcó i Elvira, filla d'Arnau de Vallverd, un cop s'han complert els pactes acordats entre les dues parts. Així, presentant-se a la casa d'Elvira, a Vallverd, Ramon de Montfalcó aportà davant de Pere de Rabinat, procurador d'Elvira, la quan-

titat de diners acordada i, a continuació, Elvira es lliurà en esposa de Ramon, conjuntament amb els seus béns. Finalment, el rector de Vallverd els desposà.

Bernat Duc, rector i notari de Rocafort, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 223 (255 × 280 mm). Al dors: “Capítols matrimonials entre la senyora Alvira Vallvert, castlana de Vallvert, y mos-sèn Ramon Munfalcó. V dels ydus de mars MCCCXLVIII” (s. xvi); “Ø, n° 79. 5 idus marzo 1349” (s. xvii); “711” (s. xviii).

B Extracte del segle xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 79, f. 36v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

223

1351, abril, 30. Girona

Pere Tortosa, ciutadà de Girona, ven a Berenguer de Terrades tots els drets que posseeix sobre cinc censals morts. El primer, que l'atorgant havia comprat a Bernat Ramon i a la seva esposa Bartomeua, de la mateixa parròquia de Sant Genís de Canavelles, amb una pensió anual de trenta-sis sous barcelonesos de tern, sobre una feixa de terra, situada a la mateixa parròquia. El segon, que havia comprat a Ramon Senseterra, cavaller, senyor del castell de Palau, amb una pensió anual de setanta-un sous cinc diners barcelonesos de tern. El tercer, comprat a Pere Guerau, cirurgià, d'Ullà, amb una pensió anual de setanta-cinc sous. El quart, comprat a Bernat de Planells, amb una pensió anual de cinquanta sous barcelonesos. El cinquè, comprat a Guillem Monner d'Anyell, de la parròquia de Corçà, amb una pensió anual de trenta sous de tern. La venda es fa per dues-centes onze lliures barceloneses catorze sous sis diners de tern.

Ramon Egidi, notari públic substituït de Bernat de Taialà, notari públic de Girona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 224 (520 × 690 mm). Al dors: “Venda feta per Pere Tortosa a Barenguer de Terrades” (s. xvii); “+ n° 112” (s. xvii); “n° 60” (s. xvii); “92” (s. xx).

a *Índice*, núm. 92, p. 374 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. El pergami té diverses taques als marges superior i inferior.

224

1352, març, 19. Dissabte, hora terça

Trasllat de 1372, desembre, 1

Guillem Ramon de Cervelló, fill del difunt Guillem de Cervelló, al palau episcopal de Lleida i davant de Pere [II], comte d'Urgell i vescomte d'Àger, de Ramon Roger [II], comte del Pallars, d'Hug [I], vescomte de Cardona, i Artau de Pallars, presta homenatge de fidelitat al rei Pere [III] d'Aragó i pren en feu els castells de Vilademàger, Santa Perpètua, Pontils i la fortalesa de Montclar, situats a Catalunya, dins les vegueries de Montblanc i Vilafranca.

Bertran de Pinós, escrivà reial i notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

[A] Original múltiple no localitzat.

B* Trasllat fet per Arnau Conillera, prevere i notari públic de l'església de Sant Pere del castell de Vilademàger, per autoritat del seu rector, de l'1 de desembre de 1372: AHPB, Pergamins, núm. 225 (420 × 300 mm), ex A. Al dors: "G, n° 129. *Investitura feudi castrorum* de Santa Perpètua, de Pontils y de Montclar, sciutats vegueria de Montblanch y Vilafranca de Panadès, feta per lo senyor rey de Aragó a Guillem Ramon de Cervelló. Rey en Pere. 19 mars 1352" (s. xvii); "457" (s. xviii); "93" (s. xx).

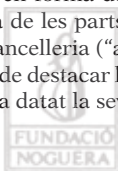
C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 129, f. 9r, ex B.

a *Índice*, núm. 93, p. 374 (regist), ex B.

b NEGRE, "La casa", p. 240 (citació i extracte), ex B.

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 24.

Esriptura gòtica bastarda. Al text del trasllat s'especifica que el document original anava acompanyat del segell comú del rei. Tal com resta patent en una de les clàusules del document, per requeriment del rei i dels nobles presents s'ordenà a l'escrivà que redactés l'original en forma de quirògraf ("instrumenta per alphabetum divisa"), perquè lliurés una de les parts a Guillem Ramon de Cervelló mentre que l'altra es conservaria a la Cancelleria ("alterum remaneat in Cancellaria prefati domini regis"). Finalment, hem de destacar la presència de Ramon Roger, comte del Pallars, l'any 1352, ja que s'havia datat la seva mort el 1350 (Sobrequès 1970: 201).

225

1352, març, 23. Barcelona

Pere de Vall, tutor de Caterina, filla del difunt Jaume Llorenç, banquer, ciutadà de Barcelona, un cop rebuda l'autorització d'Acart de Talarin, veguer de Barcelona, i en compliment d'una sentència de 1350 que obligava Caterina a pagar els deutes del seu pare tot i que no disposés de béns mobles i immobles suficients, ven en pública subhasta a Arnau de Cervelló, cavaller, senyor dels castells de Va-

llespinosa i Santa Perpètua, el mateix censal mort que l'any 1339 el difunt Jaume Llorenç havia comprat a la difunta Brunissén de Cervelló, mare d'Arnau, amb una pensió anual de cinc-cents sous barcelonesos, que s'extreia de les rendes de la vila i castell de Santa Perpètua. La venda es fa per set mil sous barcelonesos de tern, que l'atorgant reconeix que ha rebut.

Berenguer Badorc, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 226 (630 × 700 mm). Al dors: "G, n° 130. Venda feta per Pons de Vallo, mercader, ciutadà de Barcelona, curador de Caterina, filla de Jaume Lorens, banquer, quòndam, a Arnau de Cervelló, senyor de Vallspinosa y Santa Perpètua, com a més donant en lo encant públic de aquell censal penció 500 sous que a dit Jaume Llorens feie y prestave quiscun any en son termini dit senyor Arnau de Cervelló. 23 de mars 1352" (s. xvii); "459" (s. xviii); "94" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 130, f. 9r, ex A.

a *Índice*, núm. 94, p. 374 (regest), ex A.

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 24.

Esriptura gòtica bastarda. No s'ha conservat cap llibre ni manual d'aquest notari.

226

1352, juliol, 21. Cardona

Reparació de 1386, octubre, 15

Ramon de Soler, fill del difunt Ramon de Soler, de Cardona, malalt, fa testament i nomena marmessors Berenguer Sespluga, rector de Sant Miquel de Cardona, Jaume de Soler, canonge de Lleida, germà seu, i Pere Fuster, prevere, de Berga. En primer lloc, escull ser enterrat al cementiri del monestir de Sant Vicenç de Cardona i encarrega al rector de Sant Miquel el funeral. Deixa cent sous a les obres de Sant Miquel de Cardona, cent sous més a Romeu Boeill, familiar seu, i cinquanta a El·lesèn, filla de Pere Guixós. Ordena que sigui celebrada anualment una missa d'aniversari pel dia de la mort de la seva mare al convent dels frares menors de Berga, per la qual cosa institueix deu sous censals, per quatre-cents sous. De la mateixa manera, institueix seixanta sous censals per celebrar un aniversari a l'església de Sant Miquel de Cardona, dels quals el rector se'n durà el retrodolme. Finalment, institueix com a hereus universals seus els pobres de Crist.

[A] Original no localitzat.

[R] Nota de registre de l'escrivania de Cardona.

- B* Reparació feta fer per Romeu Gibert, notari públic de Cardona per Francesc de Navell, rector i notari, del 15 d'octubre de 1386: ALPB, Pergamins, núm. 227 (570 × 340 mm), ex R. Al dors: "Cartes que ... testament de Vernet ... lo testament del Soler ..." (s. xvi); "AL, n° 61. Repar(aci)ó del testament de Ramon de Soler, de Cardona. 15 octubre 1386" (s. xvii).
- C Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 61, f. 19r, ex B.

Esriptura gòtica bastarda. Tal com recull el document, Bernat d'Argensola, donzell, com a marmessor subrogat del testament, suplicà a Bernat de Sanahuja, batlle de Cardona, que ordenés al notari Romeu Gibert redactar de nou el testament a partir de la "notula inventa in protocollo scribanie publice Cardone". El notari fa patent que el document ja s'havia estès in mundum tal com s'observa a la nota del protocol "quia est tribus lineis lineata".

227

1352, setembre, 27. Dijous

Guillem Pelegrí, jurisperit, d'Hostalric, com a àrbitre designat per ambdues parts, sentència Berenguer Flors i els seus a pagar una quartera d'ordi cada any, en concepte de lloçol, com a tinents del mas Tall, situat a la parròquia de Sant Joan de Campins, a Pere de Torrents, de la mateixa parròquia.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 228 (495 × 420 mm). Al dors: "95" (s. xx).

a *Índice*, núm. 95, p. 374 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. Destaquem la subscripció autògrafa de Guillem Pelegrí. També hi trobem una inscripció just arran del marge inferior de 1355, que no podem llegir atesa la degradació d'aquest marge.

1352, octubre, 2

Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa, i la seva esposa Geraldona reconeixen haver rebut de Francesc Alanyà, veí de Montblanc i hereu universal d'Arnau d'Alanyà, germà de Geraldona, cinc mil sous durant els últims cinc anys, que els atorgants havien de rebre per un censal de pensió anual de mil sous, pagadors per la festa de Sant Miquel.

Pere Massó, notari públic de Montblanc per Andreu de Contijoc, rector, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 229 (270 × 200 mm). Al dors: “Arnaldus de Servylione erat dominus de Valespinosa l’a(n)y MCCCLII” (s. xv); “G, n° 41. Àpoca firmada per Arnau de Cervelló y Geraldona, se muller, a Francesch Alanyà, jermà y cunyat, de 5.000 sous. 2 octubre 1352” (s. xvii); “213” (s. xviii); “96” (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 41, f. 3r-v, ex A.
- a *Índice*, núm. 96, p. 373 (regist), ex A.
- b NEGRE, “La casa”, p. 241 (citació i extracte), ex A.

Esriptura gòtica catalana. Geraldona signà i autoritzà el document, mitjançant Ramon d'Anguer, rector de Vallespinosa, el 13 d'octubre següent.

229

1353, octubre, 9

Jaume de Soler, canonge de Lleida, constituït personalment a la vila de Cardona, a la casa anomenada del Soler, protesta a Ramon de Torà, de la vila de Cardona, marmessor subrogat del difunt Arnau de Soler, de Cardona, i el requereix.

Berenguer de Vinyers, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 230 (335 × 260 mm). Al dors: “Del Soler” (s. xvi); “AL, n° 51. Protestacions fetes per lo senyor canonge de Leyda Jaume Soler. 9 de octubre 1353” (s. xvii); “440” (s. xviii); “97” (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 51, f. 18v, ex A.
- a *Índice*, núm. 97, p. 374 (regist), ex A.
- Cit.: GALERA, *Territori*, p. 311.

Esriptura gòtica catalana.

1354, maig, 9. Montblanc

Ramon Berenguer de Montoliu, ciutadà de Tarragona, veguer de Montblanc, promet a Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa i Santa Perpètua, que satisfarà qualsevol perjudici que a Arnau li pugui portar haver estat fidejussor de l'atorgant en el moment d'iniciar el seu mandat com a veguer, tal com ordenen les constitucions de Catalunya. I, per a més seguretat, estableix com a fidejussor per a l'atorgant Ramon de Martorell, ciutadà de Tarragona.

Pere Raditoris, de Montblanc, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 231 (345 × 260 mm). Al dors: “Carta de indemnitat d'en A(rnau) Cerveyló, dominus (sic) de Valespinosa. MCCCLIII”

(s. xv); "G, n° 42. Indempnitat feta per lo veguer de Monblanc a Arnau de Cervelló. 9 de maig 1354" (s. xvii); "98" (s. xx).

- B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 42, f. 3v, ex A.
a *Índice*, núm. 98, p. 375 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

231

1356, gener, 20

Elvira, filla del difunt Arnau de Vallverd, castlà del lloc de Vallverd, es dóna en matrimoni a Dalmau de Verdú, fill de Guillem de Verdú, i aporta com a dot el feu i castell de Vallverd i tot allò que té per raó del dot i esponsalici que Blanca, germana difunta de l'atorgant, tenia pel seu matrimoni amb Maimó de Castellolí, sobre el castell, lloc i terme d'Orpinell. Ambdós tindran els béns conjuntament i, quan l'atorgant mori, passaran als fills nascuts del seu matrimoni. Al seu torn, Dalmau de Verdú es compromet a aportar deu mil sous barcelonesos de tern.

Ramon de Castell, rector i notari públic de Torroja, ho féu escriure.

- A* Original múltiple: ALPB, Pergamins, núm. 232 (570 × 280 mm). Quirògraf. Al dors: "Capítols matrimonials entre la senyora Alvira, filla de mossèn Arnau de Vallvert, y mossèn Dalmau de Verdú, ... en dot la castlania de ..." (s. xvi); "Ø, n° 141" (s. xvii); "145" (s. xviii).

- B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 141, f. 35v, ex A.
Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 278.

Esriptura gòtica catalana.

1356, abril, 6. Lleida

Asbert de Vernet, donzell, restitueix a Jaume de Soler, canonge i paborde de l'església de Lleida, fill i hereu universal del difunt Ramon de Soler, de la vila de Cardona, tots els béns d'aquest que Jaume havia lliurat a l'atorgant mitjançant donació entre vius. D'entre els béns, s'enumeren la casa amb els seus obradors i taules de carnisseria, i l'hort a l'horta, tot a la vila de Cardona, com les rendes de la sal, i el castell i lloc d'Aguilar, amb els seus termes, habitants i rendes. Es fa menció també de la clàusula segons la qual si algun dels fills de l'atorgant hagués heretat els béns esmentats, aquest

s'hauria d'haver canviat el cognom de Vernet per Soler. Finalment, l'atorgant ordena als homes i dones d'Aguilar, Catllarí i Valielles que tinguin el receptor com a senyor natural i li facin homenatge.

Joan de Besora, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 233 (525 × 310 mm). Al dors: "AL, nº 52. Restitució feta per Asbert de Vernet feta al canonge Jaume Soler, de Leyda, de la donació li havia feta de Aguilar, etcètera. 6 de abril 1356" (s. xvii); "441" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 52, f. 18v, ex A.

Esriptura gòtica catalana.

233

1356, abril, 26. Cardona

Joan de Soler, Jaume Ros, Guillem Andreu, Pere de Ginabert, habitants del castell d'Aguilar, Arnau de Santandreu i Cardona del Soler, de Valielles, Bernat de Lavila, Pere de Canals, Pere de Serradell, Bernat Torner, Ramon Denjac, de castell de Catllarí, d'acord amb el que disposa Asbert de Vernet, donzell, en una carta que tot just abans els havia estat llegida, presten homenatge de fidelitat a Ramon de Vilalta i Ramon Martí, procuradors de Jaume de Soler, hereu universal del difunt Ramon de Soler.

Romeu Grosset, notari públic de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 234 (320 × 255 mm). Al dors: "De Aguilar, Castllallil, ..." (s. xvi); "AL, nº 54. Asbert de Vernet absol als hòmens y dones de Aguilar, Castllarill y Valielles dels homenatges y ab altre acte ells los presten als procuradors del canonge Soler, de Leyda, etcètera. 26 de abril 1356" (s. xvii); "443" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 54, f. 18v, ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 333.

Esriptura gòtica catalana. Hi trobem dos documents, el primer correspon a la lectura de la carta d'Asbert de Vernet als representants dels homes d'Aguilar, Catllarí i Valielles, mentre que el segon és el jurament. És per aquest motiu que s'ha decidit encabir en un sol regest llur contingut. El pergami presenta un tall a la part inferior que afecta a la cloenda del segon document i un altre, en forma de triangle, que afecta la part central del marge superior fins a la tercera línia del text.

234

1356, maig, 6. Lleida

Jaume de Soler, canonge i paborde de Lleida, com a hereu universal del seu pare Ramon de Soler, habitant de Cardona, a petició del seu

nebot Asbert de Vernet, obliga tots els seus béns per tal de garantir el deute de sis mil sous barcelonesos que Asbert havia contret amb la seva mare Geraldona, vídua d'Arnau de Vernet, donzell, i germana de l'atorgant.

Joan de Besora, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 235 (460 × 230 mm). Al dors: "AL, n° 55. Lo canonge Jaume Soler obliga a Geraldona de Vernet, sa germana, 6.000 sous que li devie Asbert de Vernet. A 6 de maig 1356" (s. xvii); "256" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 55, f. 18v, ex A.

a *Índice*, núm. 256, p. 387 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. A l'*Índice* el pergami és datat, per error, l'any 1456.

235

1356, octubre, 8

Arnau de Cervelló, senyor dels castells de Vallespinosa i Santa Perpètua, Pere Batlle i Pere Vilar reben en comanda de Guillem de Santromà, del castell de Miralles, sis lliures barceloneses en moneda de tern.

Arnau de Cervelló, senyor dels castells de Vallespinosa i Santa Perpètua, Pere Batlle i Pere Vilar reconeixen haver rebut en comanda de Guillem de Santromà, del castell de Miralles, sis lliures barceloneses en moneda de tern.

Guillem Fonoll, rector de l'església de Pontils i notari públic, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 236 (220 × 215 mm). Al dors: "G, n° 61. Carta de comanda firmada per Arnau de Cervelló, senyor de Vallspinosa y Santa Perpètua, y altres en favor de Guillem de Sanromano de X (*sic*) lliures. 8 octubre 1366 (*sic*)" (s. xvii); "327" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 61, f. 4v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

236

1357, gener, 19

Mateu Ninot, prevere, de la vila de Montblanc, procurador de Guillem Gener, el vell, de la mateixa vila, reconeix haver rebut de donna Geraldona, esposa d'Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa i de Santa Perpètua, cinc-cents sous barcelonesos de tern, del tercer

pagament que el difunt Arnau de Cervelló i les dues universitats havien de fer a Guillem del debitori per set mil sous que havien contret amb ell.

Pere Massó, notari públic de Montblanc per Andreu de Contijoc, rector, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 237 (285 × 165 mm). Al dors: “G, nº 131. Àpoca de 800 sous a la senyora de Vallspinosa Geraldona de Cervelló. 19 jener 1357” (s. xvii); “460” (s. xviii); “99” (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 131, f. 9r-v, ex A.

a *Índice*, núm. 99, p. 375 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

237

1357, maig, 9. Magalló

*Pere [III], rei d'Aragó i comte de Barcelona, a causa de les innumera-
bles despeses causades per la guerra amb el rei de Castella, ven
en franc alou al seu fidel Arnau de Cervelló, donzell, el mer i mixt
imperi i qualsevol altra jurisdicció que té sobre el castell de Valles-
pinosa, a la vegueria de Montblanc, i els seus habitants. La venda
es fa per set mil sous barcelonesos de tern que el comprador ha
pagat a Bernat d'Olzinelles, tresorer i conseller reial.*

Jaume Conesa, secretari reial i notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 238 (530 × 440 mm). Al dors: “G, nº 44. Carta de tota venda que féu lo senyor rey en Pere del lloch, terme y castell de Vallespinosa ab tota jurisdicció a mossèn Arnau de Cervelló. Any 9 maig 1357” (s. xvii); “216” (s. xviii); “100. Vitrina” (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 44, f. 3v, ex A.

a *Índice*, núm. 100, p. 375 (regist), ex A.

b NEGRE, “La casa”, p. 239 (citació i extracte), ex A.

Cit.: CARBONELL, “Els barons”, p. 25.

Esriptura gòtica catalana. La datació conté també el còmput de l'any de regnat (“regni vicesimo secundo”). A continuació, hi trobem el signe d'autorització del canceller (“P. Canc.”) Pere Amariç de Clasquerí. El signum regis és l'habitual, si bé cal destacar la presència, damunt de “qui hec juramus”, de les inicials “v.d.r.”, vidit dominus rex, fetes pel que sembla la mà del canceller. La venda fou registrada, com indica la típica abreviatura a la part exterior de la plica, mentre que a la seva part interior trobem en forma de breu anotació: “Mandato dominus rex, Ja(cobus) Conesa vidit eam(...). Pro(bata)”. El llavors secretari reial Jaume Conesa arribaria a ser protonotari entre els anys 1365 i 1375 (Trenchs; Aragó 1983: 57). La influència bastarda es fa evident tant en la finalització dels traços inferiors de *s*, *i*, *f*, *p*, com pel contrast entre els traços ascendents i descendents als mòduls de la resta de lletres. Finalment, cal destacar la presència d'un fragment del cordill del segell reial, amb els colors de la bandera catalana.

238

1358, octubre, 16

Arnau de Cervelló, senyor de Santa Perpètua i de Vallespinosa, i la seva esposa Geraldona estableixen a Berenguera, vídua de Bernat Pedrosa, habitant de Seguer, de la parròquia de Santa Perpètua, i a Ramon, fill seu, unes cases, situades a la vila de Santa Perpètua. Afronten de la primera part amb el camí que va l'església, de la segona, amb la dominicatura de Ramon Arnau Sacirera i de la tercera part, amb les cases de la capella del difunt Galceran Montagut. L'establiment es fa a condició que els receptors satisfacin un cens anual d'un parell de gallines per Nadal i no proclamïn cap altre senyor. Els atorgants es reserven el dret de fadiga durant trenta dies i reben, en concepte d'entrada, vint sous barcelonesos de tern.

Guerau Carbonell, rector de Santa Perpètua i notari públic, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 239 (315 × 160 mm). Al dors: "G, ° 133. Stabliment de unes cases en Santa Perpètua fa lo senyor de Santa Perpètua y de Vallspinosa. 16 octubre 1358" (s. xvii); "462" (s. xviii); "101" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 133, f. 9v, ex A.

a Índice, núm. 101, p. 375 (regest), ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

239

1359, gener, 29. Girona

Mestre Bernat de Riera, ciutadà de Girona, senyor del castell de Requesens, situat dins la mateixa ciutat, reconeix haver rebut de Berenguier d'Hospital, mercader, ciutadà de Girona, tutor de Pere, fill del difunt Nicolau de Vern i nét de Pere de Vern, ciutadà de Girona, habitant de la vila de Sant Feliu de Guíxols, seixanta-cinc lliures barceloneses de tern que li pertocaven a l'atorgant per la venda per quatre mil cinc-cents sous barcelonesos de tern que Berenguier, bisbe de Girona, com a executor testamentari féu Berenguier d'Hospital de la part de la lleuda de Girona que el difunt Jaume de Verdèra, ciutadà de Girona, tenia i havia llegat en testament als pobres de Crist.

Ramon de Bruguera, notari públic per autoritat reial, substituït de Berenguier de Taialà, notari públic de Girona, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 240 (350 × 230 mm). Al dors: “Ítem, àpocha que féu maestra Bernat per lo foriscapi del cens de LXV lliures ...” (s. xiv-xv); “g, n° 59” (s. xviii in.); “H, n° 70” (s. xviii in.).
- B Extracte del s. xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Gerona, núm. 59, f. 111v, ex A.
- C Extracte del s. xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 70, f. 120v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

240

1360, gener, 28. Castell de Granollers

Berenguer d'Auleda, hereu propietari del mas Auleda, de la parròquia de Granollers, redueix a Ramon de Sunyer d'Avall i a la seva esposa Berenguera, i a Berenguer de Sunyer d'Amunt i a la seva esposa Berenguera, de la mateixa parròquia, el cens anual d'una ollada de cols i un “mansuronum” de civada i cinc ous. Així, ambdós matrimonis hauran de satisfer a l'atorgant tres diners per un cens total de sis diners, pagadors per Nadal.

[...] Tufarer, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 241 (315 × 180 mm). Quirògraf. Al dors: “... com en Berenguer de Auleda redueix a n'en Ramon de Sunyer de Avall e Berenguer Sunyer De Mont ...” (s. xvi); “H, n° 11. Reduició de cens feta per Barenguer Auleda a Ramon Sunyer Devall. 28 enero 1360” (s. xvii-xviii); “102” (s. xx).

a *Índice*, núm. 102, p. 375 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana. El pergami presenta diverses taques i té la tinta esvanida en algunes parts del text.

1360, març, 11

Pere [Clasquerí], arquebisbe de Tarragona, Ramon Berenguer de Vilafranca i Jaume Conesa, com a àrbitres escollits per les parts, condemnen Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa i Santa Perpètua, i els seus a pagar vint-i-sis mil sous barcelonesos de tern d'un censal mort a Francescó Alanyà i Huguet d'Anglesola, com a tutors dels fills del difunt Macià Gener, de Montblanc, mitjançant una pensió anual de mil sous. El censal havia estat venut l'any 1348 per Bord de Cervelló i Brunissén a Macià Gener, obligant-hi les rendes del castell de Vallespinosa.

Miquel de Bordell, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 242 (720 × 630 mm). Al dors: “Carta feta entre los tudós dels areus de Macià Gener, ço és, Francesc Alanyà e Huguet d’Anglasola, de una part, e Arnau Cerveló, d’altra, sobre un quonpromès que fermaren en poder de ... sobre M sous sensals que demanaven a mossèn Arnau de Cerveló e tot lo loch de Valespinosa” (s. xv); “G, n° 47. Compromís entre Arnau de Cervelló y los tudors de Francès Jener, de Monblanc. 11 de mars 1360” (s. xvii); “103” (s. xx).
- B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 47, f. 3v, *ex A*.
- a *Índice*, núm. 103, p. 375 (regist), *ex A*.

Esriptura gòtica bastarda. En el procés judicial, detallat al llarg del text, es fa menció de les penyores lliurades per ambdues parts, d’entre les quals cal destacar la presència de set llibres jurídics tant civils com canònics: el *Liber Sextus*, *Clementinus* i la *Novella* de Joan Andreu entre d’altres.

242

1361, octubre, 19. Barcelona

Guillem Otger, mercader, ciutadà de Barcelona, reconeix que Joan Llombarda, mercader, ciutadà de Barcelona, ha satisfet tots els deutes que fins el dia present tenia contrets amb l’atorgant.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 243 (250 × 190 mm).

Esriptura gòtica cursiva.

1362, abril, 11. Montblanc

Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa i Santa Perpètua, fa testament i nomena marmessors Ramon Berenguer de Vilafranca, castlà, de la vila de Montblanc, Galceran de Miralles, Geraldona, esposa de l’atorgant, i el rector del convent dels frares menors de Montblanc. En primer lloc, destina set mil sous per a causes pies i per a la seva sepultura, per la qual ordena que es construeixi un sepulcre a la capella de Santa Maria del castell de Vallespinosa, destinant-hi mil sous. Deixa a la seva esposa Geraldona dos mil sous i li reconeix tant el dot com l’augment que va rebre pel seu esponsalici. Deixa cent sous a les obres de l’església major de Santa Perpètua i dos-cents a les de Sant Jaume de Vallespinosa, entre d’altres.

Deixa, respectivament, cinc-cents sous a les seves germanes Geraldona, monja del monestir de Sant Hilari, i Alamanda, monja de Vallbona. Ordena que, just després de la seva mort, sigui venut el seu equipament militar, cavalls i muls, destinant allò obtingut als pobres de Crist i per al casament de noies pobres. Vol que siguin cantades misses durant un any per l'ànima de n'Esplugues i dels altres caiguts en la invasió feta contra les terres de Guillem Ramon de Jorba, i destina dos mil set-cents sous per al matrimoni de la germana de Guillem Ramon amb Bord de Cervelló, domèstic de l'atorgant, qui violentament la va raptar sense el consentiment dels Cervelló. Nomena hereu universal el seu fill Ramon Marc de Cervelló, al qual ordena que pagui els trenta mil sous que els seus familiars, incloent el difunt germà de l'atorgant Bertran de Cervelló, han deixat per llurs ànimes, obligant-hi el castell de Santa Perpètua.

Pere Roqueta, notari públic de Montblanc per Ramon Sa-rovira, rector, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 244 (690 × 310 mm). Al dors: "Testamentum venerabili Arnaldi de Cervilione" (s. xv); "G, n° 48" (s. xvii); "221" (s. xviii); "104" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 48, f. 3v, ex A.

a *Índice*, núm. 104, p. 375 (regist), ex A.

b NEGRE, "La casa", p. 241 (citació i extracte), ex A.

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 25.

Esriptura gòtica catalana.

244

1363, maig, 29. Barcelona

Bernat Sabater, corredor, ciutadà de Barcelona, i Jaume Ferrer, notari, ciutadà de Barcelona, reconeixen haver rebut de Francesc de Bosquerons, mercader, ciutadà de Barcelona, procurador de Constança, vídua de Guillem Novell, mercader, de la mateixa ciutat, i sogra de Francesc un florí i sis diners, al dit Bernat, i cinc sous, al dit Jaume. Els pertocava aquesta quantitat fruit d'una sentència d'un plet tingut entre Constança i Guillem Vil, difunt, ciutadà de Barcelona, d'una banda, i Berenguer de Claravall, "tintrinarius", de la mateixa ciutat, de l'altra, per raó de la compra que Berenguer féu d'una casa a l'altra part litigant.

Jaume Ferrer, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 245 (275 × 140 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

245

1364, gener, 19. Barcelona

Arnau Mestre, tutor de les filles del difunt Berenguer de Torre, ven en pública subhasta a Joan Gomis unes cases i una cambra, que Berenguer tenia per Pere Ballaró a cens de vuit morabatins, situades a Barcelona, al carrer de Basília. La venda es fa per dues-centes vint-i-cinc lliures barceloneses en moneda de tern.

Francesc de Montalt, notari públic de Barcelona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 246 (605 × 510 mm). Al dors: "Pau Llopart. Manuals comentats a regular dels anys 1656, 1658, 1659, 1660, 1662, 1664, 1665, 1666, y 1667" (s. xvii).

Esriptura gòtica bastarda. El document ha perdut tot el seu protocol perquè va ser reutilitzat com a coberta d'uns manuals del notari Pau Lleopart (ALPB, 741). Hem recuperat el nom de l'atorgant de l'escatocol i del comprador a partir d'una de les clàusules en què els corredors barcelonins Arnau Gassó i Pere Bassa reconeixen a Joan Gomis haver estat el més-dient al llarg dels trenta dies de pública subhasta dels béns mencionats. Destaquem que aquest document permet avançar en quatre anys l'actuació de Francesc de Montalt com a notari públic de Barcelona, si bé ja actuà com a notari per autoritat reial des de l'any 1349 (Cases 2001: 58).

246

1365, febrer, 20. Barcelona

Renovació de 1413, juny, 15

Arnau de Cervelló, fill del difunt Arnau de Cervelló i de Geraldona, vivent, hereu universal del seu pare, reconeix haver rebut de Violant, filla de Guerau de Palou, llicenciat en lleis, ciutadà de Barcelona, i de domna Constança, trenta mil sous barcelonesos de tern en concepte de dot, dels quals vint mil els ha aportat el pare i deu mil la mare. A més, l'atorgant fa donació a Violant de quinze mil sous en concepte d'augment. En cas que Constança morís sense descendència legítima, els quinze mil sous de l'augment retornarien a la família de l'atorgant, mentre que la meitat del dot retornaria a la família de Constança de la següent forma: deu mil sous per als hereus del seu pare i cinc mil per als de la seva mare. A continuació, Arnau de Cervelló pren en matrimoni Violant.

- [A] Original no localitzat.
- [R] Nota de registre de Guillem de Montmany, notari públic de Barcelona, no localitzada.
- B* Renovació feta per Gabriel Forest, notari públic per autoritat reial, del 15 de juny de 1413: AHPB, Pergamins, núm. 247 (560 × 650 mm), ex R. Al dors: "G, n° 52. Rebuda feta per Arnau de Cervelló, fill y hereu de Arnau de Cervelló, senyor de Vallspinosa, de 30.000 sous per la dot de Violant Palaciola, sdevnidora muller sua —en lo acte com la pren per esposa— y la època dirigida a ella de 30.000 sous rebuts per lo banc de Berenguer Bertran. 20 febrer 1365" (s. xvii); "105" (s. xx).
- C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 52, f. 4r, ex B.
- a *Índice*, núm. 105, p. 375 (regist), ex B.
- d FERRER I MALLOL, *La redacció*, núm. 53, p. 175 (regist i cloenda), ex B.
- Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 26.

Esriptura semigòtica. Hem integrat el regist de la primera època i de l'acta matrimonial en un sol text, tot i ser dos documents diferents. En canvi, oferim el regist de la segona època, amb data 17 de juliol de 1367 (doc. 258). Gabriel Forest actua en nom del notari de Barcelona Ramon Forest, "tenentis scripturas scribanie discreti Guillelmi de Muntmay" i compta amb l'autorització del regent de la vegueria de Barcelona i el Vallès. No s'ha conservat cap manual de Guillem de Montmany a l'AHPB, mentre que dels Forest se n'han conservat uns pocs manuals a l'Arxiu del monestir de Santa Maria de Pedralbes (Cases 1990: 430-431).

247

1365, febrer, 22. Girona

Arnaua, vídua de Berenguer de Santmartí, ciutadà de Girona, filla del difunt Bernat de Taialà i de Margarida, ven a Pere de Vern, ciutadà de Girona, un alberg amb verger que tenia per donació entre vius feta pels seus pares l'any 1355, situat a la ciutat de Girona, entre les parròquies de Sant Martí de Costa i de Sant Feliu. La venda es fa per tretze mil sous barcelonesos, per tal de satisfer els onze mil sis-cents sous que l'atorgant i els seus germans, com a hereus de Bernat de Taialà, havien de pagar encara dels vint-i-dos mil acordats en la composició feta entre aquests i l'infant Joan, duc de Girona, sobre la causa que aquest havia mogut contra els hereus sobre la notaria i escrivania de la vegueria de Girona, per raó dels deutes que per diversos censals morts havien contret i pels quals tenien obligats els béns del seu difunt pare, inclosa la notaria de la ciutat, batllia i vegueria de Girona. Per tal de saldar-los, Guerau de Vilatorta, sotsreboter del duc de Girona, havia ja ordenat la venda en pública subhasta de la notaria de la ciutat, batllia i vegueria per mitjà de Francesc Vidal, corredor públic. El comprador de l'alberg, a més, haurà de satisfer dos censos anuals, pagadors

per Nadal, a la pabordia de Sant Martí de Costa, de vint-i-un diners, i a la pabordia de juny de Sant Feliu, de deu diners.

Arnaua, vídua de Berenguer de Santmartí, ciutadà de Girona, filla del difunt Bernat de Taialà i de Margarida, reconeix haver rebut de Pere de Vern, ciutadà de Girona, tretze mil sous barcelonesos per la venda d'un alberg amb verger, situat a la ciutat de Girona, entre les parròquies de Sant Martí de Costa i de Sant Feliu.

Bonanat Nadal, notari públic substituït per autoritat reial dels hereus de Bernat de Taialà, notari públic de Girona, ho escrigué.

A* Original: ALPB, núm. 248 (610 × 730 mm). Al dors: "Venda de una casa en Gerona feta per Arnalda de Santmartí a Pere Desvern. Amer. 1365" (s. xvi-xvii); "H, nº 132" (s. xviii); "Compra de la casa de Gerona" (s. xviii); "263" (s. xx).

B Extracte del s. xviii *in.*: ALPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 132, f. 124r, ex A.

a *Índice*, núm. 263, p. 388 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El document fou datat a l'*Índice*, per error, l'any 1465. Com ja havia recollit Duran Cañameras, el 1365 el domini útil de la notaria i escrivania gironina fou comprat per Francesc de Santmartí i Bernat de Campllong (1958: 304-305). Hi trobem les firmes autògrafes, per raó de senyoria, dels pabordes de Sant Martí i de Sant Feliu, a més de la de Guillem de Salavert, canonge, regent l'ofici de racional del monestir de Sant Martí.

248

1365, març, 4. Vallespinosa

Geraldona, vídua d'Arnau de Cervelló, cavaller, senyor dels castells de Vallespinosa i de Santa Perpètua, amb motiu del casament del seu fill Arnaldó de Cervelló amb Violant, filla de Guerau de Palou, llicenciat en lleis i conseller reial, fa donació a Arnaldó de tots els drets que tenia sobre els béns del seu difunt pare, retenint-se, però, el castell de Vallespinosa. A més, respecte dels quinze mil sous que Arnaldó ha rebut de l'atorgant perquè en faci donació en concepte d'augment a Violant, en cas que Geraldona sobrevisqui a Arnaldó i aquest no tingui descendència, en podrà disposar lliurement de deu mil sous. Finalment, en cas que per motiu de discòrdia no puguin conviure tots tres al castell de Vallespinosa, l'atorgant es compromet a satisfer anualment al matrimoni dos mil sous com a compensació. Finalment, atès que el valor de la donació supera les cinc-centes monedes d'or, s'obliga a insinuar-la davant del veguer.

Pere Colom, notari públic de Vallespinosa per Ramon de Quadres, rector i notari públic, ho féu escriure.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 249 (590 × 470 mm). Quirògraf. Al dors: "G, nº 53. Donació feta per la senyora Geraldona de Cervelló a Arnau de Cervelló, son fill, de tots sos béns per contemplació del matrimoni contractat *per verba de presenti* ab la senyora Violant Palaciolo, donzella, de Barcelona ab la insinuació. 4 de mars 1365" (s. xvii); "226" (s. xviii); "107" (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 53, f. 4r, ex A.
- a *Índice*, núm. 107, p. 375 (regist), ex A.
- Cit: NEGRE, "La casa", p. 243.

Esriptura gòtica catalana. Hi trobem l'autorització, heterògrafa, de Bord de Gravalosa, veguer de Sarral, actuant en nom del veguer de Montblanc. El pergamí anava acompanyat del segell del veguer com a mitjà d'autenticitat.

249

1365, març, 4. Vallespinosa

Arnaldó, fill i hereu universal d'Arnau de Cervelló, cavaller, senyor dels castells de Vallespinosa i de Santa Perpètua, considerant que per al seu casament amb Violant, filla de Guerau de Palou, llicenciat en lleis i conseller reial, la seva mare Geraldona li ha lliurat tots els drets que tenia sobre els béns del seu difunt pare, retenint-se però el castell de Vallespinosa, convé amb Geraldona que, en cas que sorgís algun tipus de discòrdia entre ella i Arnaldó i Violant per la qual no poguessin viure plegats al mateix castell, Geraldona només els hauria de satisfer cinc-cents sous anuals dels dos mil pactats inicialment.

Pere Colom, notari públic de Vallespinosa per Ramon de Quadres, rector i notari públic, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 250 (305 × 235 mm). Al dors: "G, nº 54. Remissió feta per Grau de Cervelló a la senyora Geraldona, sa mare, de 1.500 sous de aquells 2.000 sous que en cas de discòrdia li prometé donar en lo contracte de son matrimoni. 4 martii 1365" (s. xvii); "227" (s. xviii); "106" (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 54, f. 4r, ex A.
- a *Índice*, núm. 106, p. 375 (regist), ex A.
- Cit.: NEGRE, "La casa", p. 239; CARBONELL, "Els barons", p. 25.

Esriptura gòtica cursiva.

250

1365, març, 5. La Llacuna, castell de Vilademàger

Trasllat de 1374, febrer, 11

Guillem Ramon de Cervelló, senyor de Vilademàger i de Foix, davant del viatge per mar en què s'ha d'embarcar, fa testament i nomena

marmessors Ramon Alamany de Cervelló i Arnaldó de Cervelló. En primer lloc, escull la seva sepultura a l'església de Santa Maria de Foix, on vol que es construeixi una tomba amb el seu escut, pintat i esculpit. En cas que morís en terres llunyanes, vol que el seu cos hi sigui traslladat. Per a la seva sepultura i per a la resta de llegats, destina quaranta mil sous barcelonesos de tern. Deixa a les esglésies de Sant Pere de Vilademàger, Santa Maria de Miralles, Sant Sadurn de Pontils i Sant Genís de Torrelles dos-cents sous a cadascuna per a ornaments; deixa a Arnaldó de Cervelló quatre mil sous, a Imbert de Lord, mil sous, a Gombau de Lord, dos mil, a Huguet de Montorgull, dos mil, a Arnau, àlies Esquiú, de Cervelló, mil sous, a Arnau de Verdú, mil sous, a Imbert Satorra, dos mil, a Bernardó Folquet, cinc-cents, i a Berenguer Berà, cinc-cents més. A banda d'aquests quaranta mil sous, deixa al seu fill Guillemó vint mil sous barcelonesos, tant si entra a l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem com si no, dels quals només en podrà testar cinc mil si no arriba a tenir descendència legítima. Deixa al seu fill Pericó quinze mil sous, perquè aprengui lletres i es faci prevere i canonge de la seu de Tarragona. En cas que no volgués fer-se canonge i que morís sense descendència, només podria disposar de cinc mil sous. Deixa a la seva filla Sibil·la un violari perpetu, amb una pensió anual de cinc-cents sous, perquè entri al monestir de Sant Pere [de les Puelles] de Barcelona. Deixa a la seva filla Alamanda cinquanta mil sous per al seu matrimoni. Deixa a la criatura que la seva esposa El·lesèn duu al ventre, si és filla, un violari perpetu perquè entri en algun convent, si és fill, deu mil sous barcelonesos. Nomena hereu universal el seu fill Geraldó. En cas que morís sense descendència, passarien a ser successivament Berenguer Arnau, Guillemó, Pericó, Guillem Ramon (el fill que encara havia de néixer), Ramon Alamany de Cervelló, Arnaldó de Cervelló, senyor de Vallespinosa i Santa Perpètua, i, finalment, Jaspert de Castellet, qui tindria l'encàrrec de construir un monestir de monges de l'orde de Sant Pere al lloc de Foix. Finalment, deixa la seva esposa El·lesèn com a senyora del castell de Pontils i li llega quinze mil sous.

Guillem de Mas, de Santa Coloma de Queralt, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet per Bernat Mariner, notari de Vallespinosa pel seu rector, d'11 de febrer de 1374: ALPB, Pergamins, núm. 251 (590 × 550 mm), ex A. Al dors: "Translatum testamentum nobilis Guillermi Raymundi de Cervelo" (s. xv); "G,

- nº 55. Testament de Guillem Ramon de Cervelló, senyor de Vilademàger y de Foxo. 5 mars 1365" (s. xvii); "228" (s. xviii); "108" (s. xx).
 C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, núm. 55, f. 4r; ex B.
 a *Índice*, núm. 108, p. 375 (regist), ex B.
 b NEGRE, "La casa", p. 243 (citació i extracte), ex B.

Esriptura gòtica bastarda.

251

1365, abril, 24

Ramon Arnau de Cervelló, senyor dels castells de Vallespinosa i Santa Perpètua, fill i hereu universal del difunt Arnau de Cervelló, nomena procurador Berenguer de Llorac, castlà de Rocafort, per regir, defensar i tractar qualsevol assumpte relacionat amb els seus béns, drets i causes judicials. També li atorga llicència per nomenar, al seu torn, substituïts quan així ho necessiti.

Pere Colom, notari públic de Vallespinosa per Ramon de Quadres, rector i notari públic, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 252 (410 × 290 mm). Al dors: "Instrumentum domne Geraldone" (s. xiv); "Procuracio Berenguarrii de Lorach" (s. xv); "G, nº 134. Procura per Ramon Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa y Santa Perpètua, a Berenguer de Llorach. 24 abril 1365" (s. xvii); "463" (s. xviii); "109" (s. xx).
 B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinoso, núm. 134, f. 9v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

1365, setembre, 18. Vallespinosa

Geraldona, vídua de Guerau Alamany, veí de Montblanc, fa donació a Geraldona, filla seva, vídua d'Arnau de Cervelló, de tots els seus béns pels bons serveis que d'ella ha rebut. La donació es fa a condició que l'atorgant n'esdevingui usufructuària mentre visqui. Un cop morta, els seus drets passaran a Ramon Arnau de Cervelló, nét de l'atorgant.

Ramon de Quadres, rector i notari públic de Vallespinosa, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 253 (590 × 300 mm). Al dors: "Carta de donació que la honrada madona Geraldona ... féu a madona Geraldona de Cervelló" (s. xv); "G, nº 56. Donació feta per Geraldona Alamany, viuda de Grau

- Alamany, veí de Monblanch, a Geraldona de Cervelló, viuda de Grau (sic) de Cervelló, de tots sos béns. 18 de setembre 1365" (s. xvii); "110" (s. xx).
B Extracte del s. xvii *ex.*: ALHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 56, f. 4r, *ex A*.
a *Índice*, núm. 110, p. 376 (regist), *ex A*.
 Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 25.

Esriptura gòtica bastarda. Hi trobem l'autorització del veguer de Montblanc, del 22 de desembre del mateix any. S'ha perdut, per contra, el seu segell.

253

1366, gener, 13

Arnau de Cervelló, fill del difunt Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa i Santa Perpètua, reconeix que deu a Geraldona, mare seva, cinc mil sous barcelonesos de tern. D'aquests, dos mil que li facilità per la compra d'un cavall que l'atorgant féu a Berenguer Dardaric i tres mil per la venda que Geraldona féu a l'atorgant de les joies per a la seva esposa.

Ramon de Quadres, rector i notari públic de Vallespinosa, ho féu escriure.

- [A] Original no localitzat.
A' Original cancel·lat: ALHPB, Pergamins, núm. 254 (385 × 235 mm). Al dors: "Carta que mossèn A. confese deure a madona sa mare V milia sous" (s. xv); "G, n° 135. Debitori firmat per Grau de Cervelló a Geraldona, sa mare, de 5.000 sous. 13 jener 1366" (s. xvii); "464" (s. xviii).
A** Esborrany en pergami: ALHPB, Pergamins, núm. 255 (345 × 280 mm). Al dors: "G, n° 58. Debitori firmat per Arnau de Cervelló a la senyora Geraldona, sa mare, de 5.000 sous. 13 jener 1366" (s. xvii); "231" (s. xviii); "111" (s. xx).
B Extracte del s. xvii *ex.*: ALHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 58, f. 4v, *ex A'*.
C Extracte del s. xvii *ex.*: ALHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 135, f. 9v, *ex A'*.
a *Índice*, núm. 111, p. 376 (regist), *ex A'*.
b NEGRE, "La casa", p. 243 (citació i extracte), *ex A'*.

Esriptura gòtica cursiva. Tot i que *A'* compta amb la cloenda notarial i la firma de Joan Sabater, notari públic de la cort de la vegueria de Montblanc, en nom del seu veguer Bord de Gravalosa, amb data de 25 de març, on s'indica, a més, que es posà el segell del veguer per a major seguretat jurídica a instància de l'atorgant i la receptora, cal considerar el document com un original cancel·lat. Així, al marge dret de la caixa d'escriptura trobem afegida una clàusula documental, sense que sigui esmentada a la cloenda, tal com era d'obligat compliment per la praxi notarial. Aquesta clàusula (referent a la compra del cavall de Berenguer Dardaric) sí que s'inclou a *A'*, de manera que l'hem d'entendre com una redacció posterior de la mateixa acció jurídica. De fet, a la firma de l'atorgant que trobem a *A'*, Arnau de Cervelló jura, pels quatre sants evangelis, que cap home anirà contra allò pactat al document, reforçant així l'efecte de validesa i autenticitat del document respecte a l'original cancel·lat anteriorment. Tanmateix, no podem passar per alt el fet que, estranyament, el *signum* de Ramon de Quadres no té l'habitual anagrama del seu cognom que empra a manera de creu (que sí que trobem als documents 252, 254 i a *A'*).

Tenint en compte que, precisament, el *signum* encarna —més que cap altre element del document notarial— la fe pública que el notari ostentava, la seva incompletesa qüestiona que A” pugui tenir la plena validesa jurídica que tindria un original, és a dir, un document autèntic i complet. És per això que hem de concloure que, des del punt de vista diplomàtic, A” es tracta d’un esborrany en pergamí. Una altra qüestió és la utilitat juridicolegal que els Cervelló trobessin en aquests dos pergamins, ja que resta clar que passaren a formar part del seu arxiu patrimonial. Per a resoldre-ho, però, caldria recórrer a un estudi històric concret.

254

1366, gener, 13

Arnau de Cervelló, fill del difunt Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa i Santa Perpètua, fa donació a Geraldona, mare seva, de tots els drets que aquesta li havia lliurat per al seu casament amb Violant, sobre els castells i llocs de Vallespinosa, Santa Perpètua, Viladerdius i Vall del Quer, i dels quinze mil sous barcelonesos de tern que també havia rebut per al seu casament.

Ramon de Quadres, rector i notari públic de Vallespinosa, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 256 (425 × 380 mm). Al dors: “Quarta quom mossèn A(rnau) de Cerveló tornave a madona Geraldona, mare sua, tot quant ela li avie donat” (s. xv); “G, n° 57. Recognició feta per Arnau de Cervelló a la senyora Geraldona, sa mare. 13 jener 1366” (s. xvii); “230” (s. xviii); “112” (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 57, f. 4v, *ex A.*
a *Índice*, núm. 112, p. 376 (regist), *ex A.*

Esriptura gòtica bastarda. Hi trobem la firma de Joan Sabater, notari públic de la cort de la vegueria de Montblanc, en nom del seu veguer Bord de Gravalosa, per la qual s’indica que, el 2 de juliol següent, es posà el segell del veguer per a major seguretat jurídica a instància de l’atorgant. Al marge inferior del pergamí hi observem els quatre forats (dos d’ells a la plica) dels quals devia penjar el segell.

255

1366, juny, 12. Mallorca

Arnau de Castellet, doctor en decrets, degà de l’església de Mallorca, canonge i paborde de Barcelona, nomena dos procuradors perquè gestionin en nom seu la pabordia de l’altar de Sant Joan, a l’església de Barcelona.

Berenguer d’Estany, notari públic de Mallorca, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 257 (310 × 235 mm). Al dors: "Sibilia, uxor Petri de Frabrica, quondam, cursoris" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda. Els marges superiors esquerre i dret estan força degradats, cosa que afecta la lectura del text. Així, no es poden llegir els noms dels dos procuradors designats per l'atorgant.

256

1366, juny, 18

Macià Gener, de Montblanc, reconeix haver rebut de Geraldona, vídua d'Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa i de Santa Perpètua, els sis-cents noranta sous barcelonesos de tern corresponents a la pensió anual, pagadora per Nadal, d'un censal mort.

Pere Roqueta, notari públic de Montblanc, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 258 (270 × 135 mm). Al dors: "G, n° 59. Àpoca firmada per Macià Jener, de Monblanc, a la senyora Arnaldona de Cervelló de 690 sous. 18 jener 1366" (s. xvii); "232" (s. xviii); "113" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 59, f. 4v, *ex A*.

a *Índice*, núm. 113, p. 376 (regist), *ex A*.

Esriptura gòtica cursiva.

257

1366, setembre, 10

Macià Gener, veí de Montblanc, com a hereu universal del difunt Pere Gener, reconeix haver rebut de Jaume Conesa, protonotari del rei, habitant de la mateixa vila, dos mil sous barcelonesos de tern. El pagament respon a l'acord arribat entre l'atorgant i Arnau de Cervelló a partir de la sentència arbitral atorgada per l'arquebisbe de Tarragona, el difunt Ramon Berenguer, de Vilafranca, i Jaume Conesa.

Pere Roqueta, notari públic de Montblanc per Ramon Sa-rovira, rector, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 259 (355 × 270 mm). Al dors: "... per en Macià Gener de II mil sous contra los hòmens de Vallespinosa" (s. xiv *ex.*); "G, n° 60. Àpoca firmada per Macià Jener, de Monblanch, a Jaume Conesa, prothonotari del senyor rey, de 200 sous (*sic*) rebuts de Arna(u) de Cervelló, quòndam, senyor de Vallespinosa. 10 de setembre 1366" (s. xvii); "233" (s. xviii); "114" (s. xx).

- B* Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinoso, núm. 60, f. 4v, ex A.
a *Índice*, núm. 114, p. 376 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergamí té estrip a pocs centímetres del marge dret que, pràcticament, el travessa de dalt a baix.

258

1367, juliol, 17. Barcelona

Renovació de 1413, juny, 15

Arnau de Cervelló, donzell, reconeix haver rebut de Violant, esposa de l'atorgant, filla de Guerau de Palou, llicenciat en lleis, ciutadà de Barcelona, a la taula de canvi de Berenguer Bertran, banquer, de Barcelona, trenta mil sous barcelonesos de tern en concepte de dot, tal com s'acordà en llur carta dotal (vegeu doc. 246).

[A] Original no localitzat.

[R] Nota de registre de Guillem de Montmany, notari públic de Barcelona, no localitzada.

B* Renovació feta per Gabriel Forest, notari públic per autoritat reial, del 15 de juny de 1413: AHPB, Pergamins, núm. 247 (560 × 650 mm), ex *R*.

Cit: NEGRE, "La casa", p. 242 (citació i extracte), ex *B*.

Esriptura gòtica bastarda.

259

1367, juliol, 24. Dissabte

Trasllat de 1409, abril, 30

La universitat del lloc de Vallespinosa, convocada pel seu batlle Guillem Molner seguint el costum, presta homenatge de fidelitat a Guerau de Palou, conseller del rei, com a procurador de la seva filla Violant, esposa d'Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa, qui havia obligat aquest lloc, els seus homes i els censos i drets que percebia per pagar l'augment del dot a la seva esposa.

Arnau Pujades, rector i notari públic de l'església de Vallespinosa, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet fer per Arnau Piquer, notari públic de Barcelona, del 30 d'abril de 1409: AHPB, Pergamins, núm. 260 (610 × 410 mm), ex *A*. Al dors: "Pro honorabili Guillelmo Ermengol" (s. xv); "G, n° 62. Sindicat de la universitat de Vallspinoso per a prestar los homenatges a la senyora Violant, muller de Arnau de Cervelló, senyor de dit lloch. 24 julii 1367" (s. xvii); "328" (s. xviii); "116" (s. xx).

- C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 62, f. 4v, ex B.
 a *Índice*, núm. 116, p. 376 (regist), ex B.
 b FERRER, "La redacció", núm. 48, p. 164-165 (regist, introducció i cloenda), ex B.

Esriptura gòtica bastarda. El pergami ha perdut uns cinc centímetres del marge dret. El text del trasllat presenta tres espais buits fruit de l'estat fragmentari en què es trobava l'original, tal com s'especifica a l'encapçalament. Hi trobem la firma de Guerau Carbó, batlle de Barcelona, feta pel notari Joan Guardiola, autoritzant i validant el trasllat.

260

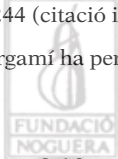
1367, juliol, 24. Dissabte

Guerau de Palou, com a procurador de la seva filla Violant, esposa d'Arnau de Cervelló, rep l'homenatge de fidelitat de Berenguer Verdaguer i Guillem Lambart, habitants de Vallespinosa, com a procuradors i síndics de la universitat del lloc. Arran dels acords matrimonials entre Arnau de Cervelló i Violant, aquesta esdevé també senyora de Vallespinosa.

Arnau Pujades, notari públic de l'església de Vallespinosa, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 261 (370 × 295 mm). Al dors: "Com los del castel de Valspinosa feren homenatge ..." (s. xiv ex.); "G, n° 63. Homenatges prestats a la senyora Violant, muller de Arnau de Cervelló, senyor de Vallspinosa, o a son procurador per los síndichs de la universitat de Vallspinosa. 4 (sic) juliol 1367" (s. xvii); "115" (s. xx).
 B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 63, f. 4v, ex A.
 a *Índice*, núm. 115, p. 376 (regist), ex A.
 b NEGRE, "La casa", p. 243-244 (citació i extracte), ex A.

Esriptura gòtica cursiva. El pergami ha perdut uns set centímetres del marge dret.

261

1368, juliol, 11. Montblanc

Macià Gener, veí de Montblanc, reconeix haver rebut d'Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa, quatre mil cinc-cents sous barcelonesos de tern dels vuit mil dos-cents sous que ha de rebre, tal com fixà la sentència arbitral feta per Pere d'Anglesola i Vidal Brunell a instància d'ambdues parts.

Berenguer Solivella, de Montblanc, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 262 (240 × 160 mm). Al dors: "G, nº 136. Àpoca al senyor de Vallspinosa. 11 julií 1368" (s. xvii); "465" (s. xviii); 117" (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 136, f. 9v, ex A.
- a *Índice*, núm. 117, p. 376 (regist), ex A.

Esriptura gòtica catalana.

262

1368, agost, 14

Arnau Mallol i Berenguer de Bonmatí, jurisperits, Pere "Raditoris" i Guillem de Vic, notaris, i Pere Vilar, causídic, de Montblanc, reconeixen haver rebut dos-cents trenta sous barcelonesos de tern de Dalmau de Verdú, donzell, castlà de Vallverd, en concepte dels honoraris per advocacia, procuradoria i redacció d'escriptures que Guillem Borredà, del lloc de Sant Quintí de Mediona, els devia. Fruit d'una sentència arbitral desfavorable, dins el plet que l'enfrontà amb Guillem Borredà, i després de rebre un manament del veguer de Montblanc, Dalmau hagué d'afrontar el pagament de les costes del judici.

Pere Roqueta, notari públic de Montblanc per Ramon Sa-rovira, rector, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 263 (235 × 210 mm). Al dors: "De Dalmau de Verdú, cavaller, carlà de Vallvert" (s. xvi); "Ø, nº 85. Àpoca de 230 sous ... 14 de agosto de 1368" (s. xvii); "146" (s. xviii).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 85, f. 36v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

1368, novembre, 10. Dissabte. Calaf

Berenguer d'Argensola, senyor del castell d'Argensola, com a àrbitre escollit per ambdues parts, absol Sibil·la, tutora de Bernat d'Argensola, fill de Bernat d'Argensola i hereu del difunt Guillem d'Argensola, de les acusacions fetes per Pere d'Argensola, en nom seu i de Guillem Destous, sobre la donació que Sibil·la, esposa de Bartomeu Destous, féu a la seva germana Blanca, i d'una altra feta per Blanca i el seu marit Guillem Destous, fill i hereu universal de Berenguer Destous, a Pere d'Argensola.

Pere de Castellar, habitant de Castellfolit de Riubregós, notari públic per autoritat reial per tot Catalunya, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 264 (335 × 240 mm). Al dors: "GL, nº 14. Sentència arbitral donada per Berenguer de Argensola, àrbitre, entre Pere Argensola y Sibil-la, tutriu de Bernat de Argensola. 10 de novembre 1368" (s. xvii); "118" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Sant Guillem, núm. 14, f. 24v, ex A.

a *Índice*, núm. 118, p. 376 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 316.

Esriptura gòtica cursiva.

264

1370, setembre, 9

Berenguer Roca i la seva esposa Guillema, del lloc de Vallespinosa, venen a Arnau de Cervelló, senyor del castell de Vallespinosa, una quartera d'avena censal anual, pagadora per Santa Maria del mes d'agost. La venda es fa per valor de cinquanta sous barcelonesos de tern.

Berenguer Roca i la seva esposa Guillema, del lloc de Vallespinosa, reconeixen haver rebut d'Arnau de Cervelló, senyor del castell de Vallespinosa, cinquanta sous barcelonesos de tern per la venda d'una quartera d'avena censal anual, pagadora per Santa Maria del mes d'agost.

Guillem Franc, rector i notari públic de Sant Jaume de Vallespinosa, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 265 (335 × 210 mm). Al dors: "Açò és quarta d'una quartera d'avena la qual se fa a mossèn Arnau de Servelló" (s. xiv ex.-xv in.); "G, nº 65. Venda de una quartera avena de censal feta per Berenguer Roca y Guillema, sa muller, de Vallspinosa, al senyor de dit lloc. 9 setembre 1370" (s. xvii); "321" (s. xviii); "119" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 65, f. 4v, ex A.

a *Índice*, núm. 119, p. 376 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

265

1371, novembre, 27. Dijous. Cort del deganat de Montblanc

Berenguer de Massons, degà de Montblanc per l'arquebisbe de Tarragona, condemna Dalmau de Verdú, donzell, castlà de Vallverd, i la seva esposa Elvira a pagar a Francesc Alòs, comanador de San-

ta Maria de Bell-lloc, a la vila de Santa Coloma de Queralt, com a procurador de donna Geraldona, vídua de Guillem de Montorgull, i tutora dels seus fills Berengueró i Arnau, per la venda d'un censal per valor de seixanta lliures vuitanta-cinc sous i vuit diners barcelonesos de tern, destinat a les obres de la capella de Santa Caterina, de l'església de Bell-lloc. Tal com s'havia acordat a la venda del censal, Dalmau de Verdú i Elvira pagaran la pensió anual a Francesc Alòs amb la meitat de la pensió d'un altre censal que rebien dels habitants de Vallverd de tres-cents cinquanta sous, pagadors per la festa de Tots Sants.

Pere Roqueta, notari públic per autoritat reial i escrivà de la cort del deganat de Montblanc, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 266 (610 × 380 mm). Al dors: "Ø, nº 64" (s. xvii); "27 de noviembre 1371" (s. xvii-xviii); "147" (s. xviii).

Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 279.

Esriptura gòtica bastarda. Al dors trobem cancel·lat amb pinzellades de tinta un dels registos habituals de les notes dorsals que correspondria al número 64 de la secció Vallverd. Tanmateix, no coincideix el contingut del document amb el de l'asentament que trobem a la Rúbrica.

266

1372, maig, 19. Lleida

Reparació de 1459, juny, 6

Ramon de Comes, com a àrbitre escollit entre les parts litigants, sentència que Ramon Sacosta, cavaller, no ha de retornar a Joan Sescomes, ciutadà de Lleida, durant el primer any després de la mort de Constança, germana de Joan, els trenta mil sous jaquesos que en concepte de dot aquesta aportà al matrimoni amb Ramon Sacosta. Joan, com a hereu universal de Constança, tindrà el dret a rebre les rendes del castell de Margalef, en cas que passat l'any no li hagin tornat els trenta mil sous. La sentència arbitral recull altres acords referents a la sepultura de Constança, el retorn de roba diversa i béns mobles i altres rendes.

[A] Original perdut l'any 1459.

[R] Nota de registre de Joan Borrell, notari públic de Lleida, no localitzada.

B* Reparació feta per Arnau de la Pardina, notari públic per autoritat reial, de 4 de juny de 1459: AHPB, Pergamins, núm. 267 (560 × 525 mm), ex R. Al dors: "G, nº 66. Sentència arbitral proferida per Ramon Sescomes, àrbitre en la qüestió y havie entre Pere Ramon Çacosta, cavaller, de una, e Joan Sescomes,

com hereu de Gostança, jermana sua, muller que fou del dit Çacosta. És a 19 de maig 1372 (s. xvii); "120" (s. xx).

- C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 66, f. 5r, ex B.
a *Índice*, núm. 120, p. 376 (regist), ex B.

Esriptura prehumanística. Bernat de Torremorell, lloctinent del veguer de Lleida, ordenà la reparació a petició de Joan Fonat, notari públic d'Agramunt, com a procurador dels béns dels hereus de Ramon Sacosta. Tal com s'especifica, el notari Arnau de la Pardina es desplaçà a la casa del difunt Joan Borrell on es conservaven encara les seves escriptures.

267

1372, octubre, 9. Fonolleres

Geraldó Satorre, senyor dels castells de Fonolleres i del Canós, fa testament i nomena marmessors Bartomeu de Falcs, senyor del lloc de Santa Fe, Ramon d'Enfesta, senyor del lloc d'Enfesta, el prior dels predicadors i el guardià dels frares menors de Cervera, i Pere de Boada, rector de l'església de Sant Pere de Croada ("Cruciata"). En primer lloc escull ser enterrat a la capella de Santa Maria de Fonolleres i deixa quatre mil sous per a la seva ànima. D'aquests, se'n deixaran cent als convents dels predicadors i dels frares menors de Cervera perquè facin sengles convits i cantin misses, cinquanta al monestir de Santa Maria de Montserrat i al rector de Sant Pere de Croada. Deixa deu i vint sous, respectivament, a les esglésies de Santa Maria de Claret i Sant Antoni de Cervera perquè hi construïxin uns brandons per aixecar la imatge de Crist, i cent cinquanta sous per la compra d'un breviari a la capella de Santa Maria de Fonolleres. Deixa cinquanta sous a la confraria de Santa Maria de Cervera, on vol ser acceptat com a confrare. Reconeix a la seva esposa Romia, filla de Guillem Ramon Sacirera, cavaller, haver rebut els setze mil sous barcelonesos del seu dot, i deixa a la seva esposa i a les seves filles Sibil·la i Elisabet dotze mil sous barcelonesos. Deixa al seu fill Joan Satorre quinze mil sous en concepte de llegítima. Deixa a la seva tia Sança de Pinós els cinquanta sous que restaven per pagar-li d'un llegat fet per la seva mare. Deixa a la seva esposa Romia i al seu fill Geraldó els castells de Fonolleres, del Canós, el feu de Sadaona i el feu de Riner, que ara té la vídua de Pere de Lord, i nomena Geraldó hereu universal.

Bartomeu Aver, notari públic de Cervera per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 268 (540 × 740 mm). Al dors: “Lo testament del hornat en Geraldó Çatorre, seynor de Foneyleres” (s. xv); “Testament d’en Gualceran Çatorra ...” (s. xv); “AL, n° 57. Testament de Grau Çatorre, senyor de Fonolleres y lo Canós. 9 octubre 1372” (s. xvii); “446” (s. xviii); “121” (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 57, f. 18v-19r, ex A.
- a *Índice*, núm. 121, p. 377 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem la caplletra inicial del preàmbul, una “Q” ornada que estén el traç inferior al llarg de les vuit primeres línies.

268

1372, desembre, 2

Berenguer Esteve, Berenguer de Jorba, Guillem Llagosta i una vintena més d'habitants del lloc de Vallespinosa, conjuntament amb Arnau de Cervelló i la seva esposa Violant, senyors del lloc, i davant de Guillem Roca, batlle de Vallespinosa, nomenen procuradors de la universitat Pere Cerdà i Berenguer de Contijoc, també del mateix lloc, per a vendre censals morts.

Guillem Franc, rector i notari públic de Vallespinosa, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 269 (540 × 320 mm). Al dors: “Precio LXXVII libras et X solidos in festa Sancte Lucie ... requesta LXX solidos et VI denarios” (ca. 1372); “Instrumentum sindicatus ad sensualem” (s. xiv-xv); “G, n° 68. Sindicat de la universitat de Vallspinosa y los senyors de dit lloch per a manllevar a censal. 2 dezembre 1372” (s. xvii); “122” (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 68, f. 5r, ex A.
- a *Índice*, núm. 122, p. 377 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

1372, desembre, 6. Tarragona

Pere Cerdà i Berenguer de Contijoc, habitants de Vallespinosa, com a síndics i procuradors de la universitat, venen a Bernat de Grau, capellà, comensal de la Seu de Tarragona, però no com a capellà sinó com a persona privada, un censal mort per setanta lliures i deu sous barcelonesos de tern, amb una pensió anual de setanta sous i sis diners, pagadors per la festa de Santa Llúcia. El comprador rebrà la pensió cada any a l'església del terme i els venedors es comprometen a pagar deu sous per cada dia de retard en el pagament.

Pere Cerdà i Berenguer de Contijoc, habitants de Vallespinosa, com a síndics i procuradors d'aquesta universitat, reconeixen haver rebut de Bernat de Grau, capellà comensal de la Seu de Tarragona, setanta lliures i deu sous barcelonesos de tern per la venda d'un censal.

Pere Sala, notari públic de Tarragona per Guerau de Palou, llicenciat en lleis i notari públic de la dita ciutat, ho clogué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 270 (470 × 670 mm). Al dors: "Sia liurada a-n Berenguer de Contijoch, de Valespinossa" (a. 1372); "Carta de LXXVII sous VI diners que la universitat de Valespinosa fa cascun any en la festa de Santa Lúcia per preu de LXXVII lliures X sous" (s. xv); "És l'ostatge a Monblanch" (s. xv); "G, n° 138. 6 de setembre 1372" (s. xvii); "467" (s. xviii); "123" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 138, f. 9v, ex A.

a *Índice*, núm. 123, p. 377 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

270

1373, abril, 20

Sibil·la, filla i hereva universal de Guerau Balaguer i de la seva esposa El·lesèn, com a propietària del mas Balaguer, de la parròquia de Sant Pere de Roda, i esposa de Simó Balaguer, original del mas d'Oliva, de la mateixa parròquia, ven a Guillem de Riera, de la parròquia de Sant Vicenç de Riera, qui entrà al mas Colom per casament, el mas de Balaguer, que té sota domini del monestir de Casseres, amb totes les seves pertinences, honors, terres i masoveries, excepte el cens de deu sous anuals que l'atorgant rep de la masoveria anomenada Vallbona. La venda es fa per valor de deu lliures barceloneses que l'atorgant reconeix haver rebut. Pere i Maria, fills de l'atorgant, autoritzen la venda i Pere de Riudetona, germà de Sibil·la, també l'autoritza i rep sis lliures del comprador.

Nicolau de [...], notari públic de Vic per autoritat del seu bisbe, ho féu escriure.

A* Original múltiple: ALPB, Pergamins, núm. 271 (622 × 300 mm). Quirògraf. Al dors: "124" (s. xx).

a *Índice*, núm. 124, p. 377 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva. Trobem a l'escatocol les firmes autògrafes de Pere, prior del monestir, i del monjo Simó de Canals, sagristà. També cal destacar la signatura autògrafa de Berenguer de Terrers, batlle del monestir, amb una escriptura de tipus elemental.

271

1373, juliol, 12. Dimarts

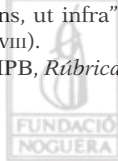
Berenguer Simó, jutge nomenat pel Consell Reial, condemna Pere de Montfalcó, absent per contumàcia, a pagar dotze mil sous barcelonesos de tern a Dalmau de Verdú, donzell, marit d'Elvira, qui havia estat muller en primeres núpcies del difunt Ramon de Montfalcó. Dalmau havia presentat el primer de febrer anterior una súplica al Consell Reial, reunit al Palau Reial de Barcelona, perquè es jutgés la seva demanda contra Pere de Montfalcó per raó de part de l'herència que pertocava a Elvira. Tal com s'havia establert al testament de Ramon de Montfalcó, en cas que morís el seu fill Ramon i les seves filles Constança, Blanqueta i Ramoneta, i Elvira no estigués esperant un altre fill, tots els seus béns passarien a Pere de Montfalcó. Dalmau reclamava que li fos satisfeta la despesa per alimentar i tenir cura de Constança, durant set o vuit mesos, Blanqueta, per tres anys, i Ramoneta, per sis anys i set mesos, des que es casà amb Elvira i fins que aquestes moriren. A més, reclamava sis mil sis-cents vuitanta-set sous que li pertocaven dels béns que Elvira i el difunt Ramon tenien en comú i, finalment, mil dos-cents sous per la meitat dels drets d'un molí que Elvira i el difunt Ramon havien comprat a Arnau de Mecina, de la vila de Cervera.

Francesc Vidal, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 272 (460 × 380 mm). Al dors: "Quarte de Valvert" (s. xv); "Demanda de Dalmau de Verdú, marit de Alvira, feta a Ramon de Montfalcó de certs béns, ut infra" (s. xvi); "Ø, n° 90" (s. xvii); "1° febrero 1373" (s. xviii); "148" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 90, f. 37r; ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

272

1373, agost, 18. Barcelona

Ferrer de Manresa, cavaller, reconeix haver rebut de Jaume de Vallseca, llicenciat en lleis, ciutadà de Barcelona, set mil sous barcelonesos de tern que s'afegeixen als catorze mil sous que ja havia rebut l'any 1367 per la venda a carta de gràcia i en franc alou que l'atorgant féu a Jaume d'un cens anual de seixanta-quatre morabatins bons alfonsins d'or fi que Ferrer de Manresa rebia d'unes cases, situa-

des a Barcelona, als carrers d'en Manresa i de Lledó. L'addició de set mil sous correspon a l'acord a què ambdues parts han arribat segons el qual l'atorgant renuncia al retorn del cens a canvi de l'augment, per tal de poder fer front a la compra de la castlania del castell de la Geltrú.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 273 (335 × 650 mm). Al dors: "Venerabilis Jacobi de Vallesicca, licenciato in legibus. Al molt honrat senyor micer Jacme de Vallsecca, en Barcelona, prop Sant Just" (s. XIV ex.); "Tenentur pro honorabile Francisco ... racione specialis ... Apud Andream Mir, notarium ... decembris anno LXXVIII" (s. XV ex.); "1373, n° 4" (s. XV ex. - XVI); "Carta de additió de preu fermada per mossèn Ferrer de Manresa a mossèn Jaume de Vallsecha sobre la directa y alodial senyoria y morabatins li ha venuts ab carta de gràcia que ell acostumave tenir y rebre sobre les cases y forn del seu carrer leshores dit d'en Manresa y vuy de la Devallada de Sanct Just, en dues pagues, la mitat a Sanct Joan de juny y l'altra mytat a Nadal. Y és tot lo preu XXI^m. És feta ab nova carta de gràcia cancel·lant la primera" (s. XVII); "Pedro Troch de 1710 a 1713" (s. XVIII).

Esriptura gòtica bastarda. El pergami fou reutilitzat com a part de l'enquadernació d'un volum del notari Pere Troc (ALPB, 803/15). El marge inferior es retallà per raó de l'ús com a coberta, de manera que no consta la cloenda notarial. La factura del document, així com gairebé la manca de correccions, fa pensar, però, que sí que es tracta d'un original.

273

1373, desembre, 9

Asbert de Vernet, donzell, senyor de la Quadra d'Aguilar, de Catllarí i de la parròquia de Valielles, del vescomtat de Cardona, i hereu universal del difunt Ramon de Soler, de la vila de Cardona, avi seu, com que està malalt, a Berga, fa testament i nomena marmessor Ramon Desvilar, donzell, familiar de l'atorgant, i supervisora Beatriu, vescomtessa de Cardona. En primer lloc, vol ser enterrat al convent dels framenors de Berga fins que els seus ossos estiguin nets i, llavors, vol ser traslladat a la tomba de la seva mare. En cas que les seves despulles no siguin traslladades, demana que es faci pintar la tomba del convent amb el seu penó sobre un escut i una llança, per la qual cosa hi destina cent lliures barceloneses. Deixa deu lliures a la mensa dels framenors i cent sous a Antoni Frigola, prior, del mateix convent, perquè faci misses per la seva ànima. A continuació, fa diverses deixes a les esglésies parroquials dels seus dominis, començant per cent cinquanta sous a Santa Maria d'Aguilar, vint-i-cinc a Sant Martí de Catllarí i altres deixes me-

nors a Sant Iscle de Llinars, Santa Maria de la Mata, Sant Pere de Montcalb, Santa Maria de Valls, Sant Salvador de Sisquer, entre d'altres. Deixa a Arnau de Valielles els seixanta sous que aquest li devia; a El-lesèn, filla seva natural amb la difunta Dolça d'Alba, i a Geralda, filla seva il·legítima, mil cinc-cents sous a cadascuna per als seus casaments. Deixa a Arnau Casals, hostaler de Solsona, cinquanta sous, i a Simó Sa-selva, de Cardona, quatre florins d'or, com a pagament del salari pel temps que va treballar pel testador. Deixa a la seva esposa El-lesèn, filla del difunt Ros de Peguera, els llocs de Catllari i Valielles, perquè els tingui mentre visqui sense marit. Per tal de satisfer els seus deutes, vol que siguin venuts el mas d'Horts, situat al costat del monestir de Sant Benet de Bages, i la seva casa de "Beçons", amb els seus habitants i jurisdicció, que té en franc alou al territori de Guerau de Cervelló, a la vegueria de Vilafranca del Penedès, ocupada injustament per Arnau de Vernet, donzell. Finalment, institueix Beatriu, filla seva i d'El-lesèn, hereva universal. En cas que aquesta mori sense descendència, nomena hereu universal Ramon Desvilar o els seus successors.

Pere Descavall, notari públic de la vila de Berga per autoritat de Guillem de Puig, vicari perpetu de l'església de Santa Eulàlia, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 274 (710 × 485 mm). Al dors: "Testament de n'Asbert de Vernet, ereu de Ramon de Soler, de Cardona, fen hereva una fila apelada Bea(triu), mare de na Marquesa, àvia de na Violant de Biure +" (s. xvi); "Ací se mostre tot la desendència de tots los lochs de les munta(n)yes com és ... y fundació dels beneficis, un en la sglésia de Cardona ..." (s. xvi); "AL, n° 58. Testament de Azbert de Vernet, senyor de la Quadra de Aguilar, etcètera. 9 de zembre 1373" (s. xvii); "418" (s. xviii); "125" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 58, f. 19r, ex A.

a *Índice*, núm. 125, p. 377 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 314.

Esriptura gòtica bastarda.

274

1374, febrer, 18

Ramon de Marges, de la parròquia de Santa Maria de Llerona, diòcesi de Barcelona, com a procurador de la universitat i dels habitants de la mateixa parròquia, per tal de redimir per al senyor rei la venda que aquest féu de la parròquia de Santa Maria de Llerona a Pere Marquès, senyor de la Roca [del Vallès], ven a Joan Ribalta, mercader, ciutadà de Barcelona, un censal mort de sis mil tres-

cents sous barcelonesos de tern, amb una pensió anual de quatre-cents cinquanta sous barcelonesos de tern, pagadors cada 18 de febrer a la casa de Joan.

Jaume de Font, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 275 (615 × 640 mm). Al dors: "LLERONA. Censal de la universitat ... recull el col·legi de la Companyia de Jesús ..." (s. xvi); "Llaron. Este censal cobremos como herederos de la señora Elena Torroella" (s. xviii); "126" (s. xx).

a *Índice*, núm. 126, p. 377 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergami està molt degradat, amb diversos forats, especialment al llarg del marge dret, i fragments amb tinta esvanida. Així, l'època que també trobem a la part inferior del pergami és pràcticament il·legible.

275

1374, abril, 7

Trasllat de 1374, novembre, 25

Joan [I], comte d'Empúries, Francesc Botella, prior de Santa Eulàlia del Camp de Barcelona, vicari del bisbe de Barcelona, Pere Desplà i Pere Terré, juntament amb l'abat de Sant Cugat del Vallès i Ponç de Castlarí, donzell, absents, com a diputats consellers, davant l'amenaça d'invasió per part de l'infant [Jaume] de Mallorca i en virtut de l'aplicació de l'usatge Princeps namque, aconsellen a Bernat Bussot, regent de la Diputació de Catalunya, que pagui als llancers aplegats al Rosselló el salari d'un mes i mig, per aquells vinguts d'enllà del Llobregat, d'un mes, dels dels poblats entre el Llobregat i Figueres, i a les vegueries de Rosselló i Cerdanya, de quinze dies. Se servirà de cent trenta mil lliures de les dues-centes mil concedides al rei a l'última Cort General celebrada a Barcelona.

Andreu Figuera, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet per Guillem d'Orta, notari públic de Barcelona per autoritat reial, de 25 de novembre de 1374: AHPB, Pergamins, núm. 276 (640 × 380 mm), ex A. Al dors: "Lluís Torres, 3" (a. 1570).

Esriptura gòtica bastarda. El document s'origina arran de la petició tant dels atorants com de Bernat Bussot a Andreu Figuera, notari de Barcelona i escrivà de la Diputació de Catalunya, de transformar el consell de com establir els salaris dels soldats ("consilium scriptum in quodam papiri folio") adreçat a Bernat Bussot en públic instrument. El consell s'insereix en una acta notarial, per tant, i es transcriu

tal com fou escrit. Per la seva banda, el trasllat de l'acta notarial compta amb l'autorització de Romeu Llull, batlle de Barcelona, i es féu en presència d'Andreu Figuera. Les dues-centes mil lliures a què es fa al·lusió foren concedides mitjançant els capítols de donatiu de la Cort de Barcelona de 1373, que han estat editats per Manuel Sánchez i Pere Ortí (1997, doc. XXV). Finalment, cal esmentar que el pergami fou reutilitzat com a coberta per al tercer manual del notari Lluís Torres (AHPB, 446/3).

276

1374, setembre, 2. Montblanc

Bernat Mariner i Pere Cerdà, com a procuradors de la universitat de Vallespinosa, Geraldona, vídua d'Arnau de Cervelló, Violant, esposa d'Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa, i Francesc Alanyà, fill del difunt Bernat Alanyà, de Montblanc, venen a Pere Ninot, prevere, de Montblanc, com a persona privada, un violari per mil tres-cents sous barcelonesos, amb una pensió anual de dos-cents setze sous vuit diners. La venda es fa per pagar un deute de mil sous que havien contret amb el convent dels frares predicadors de Tarragona i amb el seu procurador Joan Brives, escrivà, qui tenia Arnau com a hostatge durant tot aquell dia a Tarragona "in corallo dicte civitatis".

Bernat Mariner i Pere Cerdà, com a procuradors de la universitat de Vallespinosa, Geraldona, vídua d'Arnau de Cervelló, Violant, esposa d'Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa, i Francesc Alanyà, fill del difunt Bernat Alanyà, de Montblanc, reconeixen haver rebut de Pere Ninot, prevere, de Montblanc, com a persona privada, mil tres-cents sous barcelonesos per la compra d'un violari.

Guillem de Vic, veguer de Montblanc, notari per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 277 (490 × 460 mm). Al dors: "Carta de CCXVI sous VIII diners de violari que pren en Matheu Ninot, prevere, el primer dia de setembre sobre la universitat de Vallspinosa e sobre en Francesch Alanyà e madona Geraldona, muller quòndam d'en Arnau de Cervelló, de la vila de Montlbanch" (s. XIV-XV); "G, n° 139. Venda de censal, preu 1300 sous, per la senyora y la universitat de Vallspinosa a mossèn Martí Ninot, prevere, de Montblanc. 2 setembre 1374" (s. XVII); "127" (s. XX).

B Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 139, f. 9v, ex A.

a *Índice*, núm. 127, p. 377 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

277

1376, gener, 17. Cardona

El·lesèn, vídua d'Asbert de Vernet, cavaller, senyor de la Quadra d'Aguilar de Castellar, nomena Ramon de Vilalta, de Cardona, procurador seu.

Ramon de Torrent, rector i notari públic de l'església de Sant Miquel de Cardona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 278 (400 × 335 mm). Al dors: "AL, n° 59. Procura de Elizendis, viuda de Azbert de Vernet. 17 jener 1376" (s. xvii); "128" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 59, f. 19r, ex A.

a *Índice*, núm. 128, p. 377 (regest), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 314.

Esriptura gòtica bastarda. El pergamí té diversos estrips. La tinta és il·legible en bona part del marge superior, coincidint amb la part dispositiva del text. Hi trobem la firma heterògrafa del comte de Cardona autoritzant la procura o "actoria", com s'hi refereix a la mateixa firma.

278

1377, novembre, 2. Barcelona

Pere de Seva, ciutadà de Barcelona, estableix en emfiteusi a Pere Agustí, hostaler, de la vila de Granollers, fill del difunt Pere Agustí, sastre, de la mateixa vila, una peça d'hort, que té conjuntament amb la pabordia del mes de juny de la canònica de Barcelona, situada a la vila de Granollers, a l'Horta Mitjana, a prop del lloc anomenat el Pas de Caldes. El receptor, ultra el cens anual de dues quarteres de forment, pagador a la pabordia, haurà de satisfer a l'atorgant un altre cens d'una quartera de forment segons la mesura de Granollers, pagador per la festa de Sant Pere i Sant Feliu del mes d'agost. L'atorgant rep en concepte d'entrada divuit lliures i tres sous barcelonesos de tern.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

R* Nota de registre en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 279 (570 × 405 mm). Al dors: "Tenetur pro Petro Agustí" (a. 1377); "Ffranciscus ..., cives Barchinone, et Guillelmus Eymeric de villa Terracie" (a. 1377).

Esriptura gòtica bastarda. Tal com indiquem a la taula de tradició, aquest document no es pot considerar original. Està ple de correccions, manca la cloenda (o, més aviat, ha estat retallada) i, al marge dret, entre l'extrem del pergamí i la caixa

d'escriptura, hi trobem redactada l'època. De fet, al marge superior dret figura la prou eloqüent anotació "Pro nota habetur". Això indica que s'aprofità el pergami com a assentament notarial i, com a prova d'això, hi trobem també l'abreviatura de la fórmula "clausum traditum", escrita dins del mòdul de la gran caplletra inicial, i les habituals tres ratlles paral·leles que van de dalt a baix com a signe de l'extensió *in mundum*.

279

1378, gener, 26

Pere Barberà, fill de Berenguer Barberà, habitant del castell de Selmella, reconeix haver rebut d'El·lesèn, filla de Berenguer de Contijoc, habitant de Vallespinosa, mil sous barcelonesos de tern en concepte de dot. A més, l'atorgant fa donació a El·lesèn per esponsalici i escriu de cinc-cents sous, a condició que tinguin conjuntament mentre visquin tant el dot com l'escreix. En cas que no tinguin fills o aquests no els sobrevisquin, l'escreix tornarà a la família de l'atorgant.

Guillem Ballester, rector i notari públic de Vallespinosa, ho escrigué a partir d'una nota de registre de l'escrivania de Vallespinosa.

A* Original estès durant l'últim quart del segle XIV: AHPB, Pergamins, núm. 280 (270 × 200 mm). Al dors: "G, n° 154. Època firmada per Pere Barberà a Elizendis, sa muller, filla de Berenguer Contijoch, de Vallspinosa, de mil sous per lo dot y li-n fa decreix D sous. 26 jener 1378" (s. XVII); "472" (s. XVIII).

B Extracte del s. XVII *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 154, f. 10v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

1378, febrer, 15. Barcelona

Arnau de Cervelló, donzell, en presència de Joan Berenguer de Rajadell, cavaller, veguer de Barcelona i del Vallès, emancipa Lluís Alamany de Cervelló, fill seu, tal com ja va fer davant del veguer de Montblanc i confirma la donació de diversos béns que llavors li féu. L'eximeix també de qualsevol vincle de la pàtria potestat i li atorga plena personalitat jurídica.

Miquel de Mojà, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 281 (460 × 365 mm). Al dors: "Emancipació la qual lo honorat n'Arnau de Cervelló ha feta a son fill en poder del veguer de Barcelona" (s. XV); "G, n° 69. 15 febrer 1378" (s. XVII); "335" (s. XVIII); "129" (s. XX).

- B* Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 69, f. 5r, ex A.
a *Índice*, núm. 129, p. 377 (regist), ex A.
b NEGRE, "La casa", p. 245 (citació i extracte), ex A.
 Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 26; HILAIRE, *La scienza*, p. 83.

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem l'actuació del notari, del qual tan sols se n'ha conservat un manual datat entre 1401-1409 a l'AHPB (Cases 2001: 139).

281

1378, abril, 25

Guillem Ramon de Canaleta, fill del difunt Arnau de Canaleta, de la parròquia de Santa Eulàlia d'Ora, reconeix que deu a Bernat Torner, el jove, de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, quatre-cents seixanta sous barcelonesos per la venda que Bernat féu a l'atorgant del mas Geralda, situat a la parròquia de Santa Eulàlia. L'atorgant pagarà el deute de manera ajornada, amb seixanta sous per la festa de Santa Maria del mes d'agost vinent i cent sous cadascun dels anys següents.

[...] Baucells, rector i notari públic de Sant Iscle de Llinars, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 282 (370 × 180 mm). Al dors: "Cartes de Bernat Torner de Catlarí, és la masia Ces Garalda" (s. xvi); "θ, n° 54. Debitori de 460 sous a Bernat Torner de Castlarill. 25 abril 1378" (s. xvii); "130" (s. xx).
B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 54, f. 44v, ex A.
a *Índice*, núm. 130, p. 377 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

1379, gener, 28. Mosset

Pere de Corts, infermer del monestir de Sant Miquel de Cuixà, reconeix haver rebut de Pere Ricard, del mas de Mosset Vell, de la vall de Mosset, home amansat, fill i hereu universal del difunt Francesc Ricard, quaranta-quatre sous barcelonesos de tern per la intestia dels seus germans difunts Guillem i Sibil·la.

[...], notari públic de Mosset per autoritat d'Andreu de Fenollet, vescomte d'Illa i de Canet, i senyor de Mosset, ho escrigué.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 283 (295 × 145 mm). Quirògraf. Al dors: "1379, 28 enero" (s. xviii).

Esriptura gòtica cursiva.

283

1380, juliol, 25

Elvira, vídua de Dalmau de Verdú, castlana del lloc de Vallverd, estableix a perpetuïtat a Pere Potau, de Rocafort, i als seus dos trossos de terra, situats al terme del lloc de Vallverd. El primer afronta amb terres de Berenguer de Bufagranyes, de Pere Pavia i de Pere Verdaguer. El segon, amb terres de Guillem Duc, de Berenguer Bou i de Pere Pedrona. El receptor haurà de satisfer un cens anual de sis punyeres d'ordi i tres punyeres de forment, a mesura de Cervera, per la festa de Santa Maria del mes d'agost. A més, haurà de satisfer el servei acostumat als senyors i veïns del lloc.

Berenguer Sanç, vicari i notari públic de Rocafort per Llorenç Vallespinosa, rector, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 284 (220 × 205 mm). Al dors: "Petrus Potau d(ebet) VIII ..." (s. xiv); "Establiment de terra fet per la carlana de Vallvert sens intervenció del reverent prior a XXV de juliol MCCCLXXXX" (s. xvi); "Ø, n° 87. 25 de julio 1380" (s. xvii); "671" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 87, f. 37r, ex A.
Cit.: FONT RIUS, "Vallverd", p. 278.

Esriptura gòtica cursiva.

284

1380, novembre, 27

Pere de Gravalosa, ciutadà de Manresa, qui té el castell de Castellar, hereu universal del difunt Ramon de Gravalosa, ven a Bernat Amargós, ciutadà de Manresa, l'honor que l'atorgant té per la pabordia de Santa Maria de Manresa, a la parròquia de Manresa, al lloc anomenat Comaclosa. Afronta, entre d'altres, amb l'honor de Jaume de Sallent, amb l'honor de Bernat de Gaell, amb una sort de terra de Galceran Marfany i amb la de Jaume Guaita. El comprador haurà de satisfer un cens anual de deu sous barcelonesos, pagador per la festa de Santa Maria d'agost. La venda es fa per noranta-cinc lliures barceloneses de tern. Blanquina, esposa de l'atorgant, autoritza la venda.

Pere de Gravalosa, ciutadà de Manresa, a qui pertany el castell de Castellar, reconeix haver rebut de Bernat Amargós, ciutadà de Manresa, noranta-cinc lliures barceloneses de tern per la venda d'una honor, que l'atorgant té per la pabordia de Santa Maria de Manresa, situada a la parròquia de Manresa.

Berenguer de Tresserres, ciutadà de Manresa, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 285 (500 × 330 mm). Al dors: "Cartes de la compra de Comaclosa" (s. xv); "Venda fa Pere de Gravalosa a Bernat Aymeric (*sic*) de Comaclosa, any 1380. Y any 1509 la vené Rafel Aymeric ... d'entre un paper violant. N° 7" (s. xvii-xviii); "132" (s. xx).

a *Índice*, núm. 132, p. 377 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. La signatura de Blanquina, feta per mà del notari Berenguer de Tresserres, es féu el 28 de novembre al castell de Castellar. L'època, closa pel mateix notari, es troba en un petit pergami (190 × 145 mm) cosit al principal.

285

1381, febrer, 16

Geraldona, vídua d'Arnau de Cervelló, donzell, habitant de la vila de Montblanc, com a tutora dels béns del seu nét Lluís Alamany de Cervelló, nomena procurador seu Ramon Lull, ciutadà de Barcelona, en la causa que enfronta l'atorgant amb El·lesèn de Cervelló, tutora de Sibil·la, filla d'aquesta i del seu difunt marit Guillem de Cervelló, per unes cartes executòries que El·lesèn havia aportat contra Lluís Alamany de Cervelló, en què es condemnava el pare d'aquest, Arnau de Cervelló, a pagar tretze mil sous barcelonesos.

Guillem Donadeu, notari públic de Montblanc per Bernat Figuera, rector, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 286 (580 × 335 mm). Al dors: "Procura de la senyora Geraldona de Cervelló" (s. xvi-xvii); "G, n° 141. Procura de Geraldona de ..." (s. xvii); "133" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 141, f. 10r; ex A.

a *Índice*, núm. 133, p. 377 (regist), ex A.

b NEGRE, "La casa", p. 245-246 (citació i extracte), ex A.

Esriptura gòtica cursiva. El marge superior dret presenta diverses taques i estrips, de manera que dificulta la lectura del text. Hi trobem l'autorització de Bernat de Treballs, veguer de Montblanc, feta per mà del notari Joan Sabater.

286

1381, juliol, 28

Fra Guillem de Guimerà, prior [de l'orde de l'Hospital] de Catalunya, reconeix a domna Elvira, vídua de Dalmau de Verdú, castlà de Vallverd, que dels trenta florins d'or d'Aragó que, graciosament, en

concepte d'empriu els habitants de Vallverd han pagat al prior, la meitat pertany a Elvira.

Joan Ninot, vicari i notari públic de Barberà per Jaume Berguedà, rector, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 287 (275 × 120 mm). Al dors: "Carta del senyor prior sobre ..." (s. xv); "Són de don Rafel de Biure" (s. xvii in.); "Ø, nº 142" (s. xvii); "28 de julio de 1381" (s. xvii-xviii); "150" (s. xviii).
 B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 142, f. 35v, ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

287

1382, abril, 23. Dimecres, hora de vespres

Joan de Montagut, donzell, antic castlà del castell de Santa Perpètua, requereix a domna Geraldona, vídua d'Arnau de Cervelló, davant de l'església de Sant Marçal, de la vila de Montblanc, com a tutora del seu nét Lluís Alamany de Cervelló, que retorni a Joan de Montagut els drets que sobre el castell, feu i castlania de Santa Perpètua li pertoqueu un cop han passat els cinc anys pels quals el castlà havia venut el feu als tutors i curadors de Lluís Alamany de Cervelló per catorze mil sous barcelonesos de tern. Tal com s'havia acordat, el pagament es féu en forma de censal mort, amb una pensió anual de mil cent seixanta-sis sous vuit diners. Per la seva banda, Geraldona no donà cap resposta a aquest requeriment.

Guillem Donadeu, notari públic de Montblanc per Bernat Figuera, rector, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 288 (390 × 330 mm). Al dors: "G, nº 71. Requesta presentada per Joan de Montagut, òlim carlà de Santa Perpètua, a la senyora Geraldona de Cervelló sobre dita carlania. 23 abril 1382" (s. xvii); "134" (s. xx).
 B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 71, f. 5r, ex A.
 a *Índice*, núm. 134, p. 377 (regist), ex A.
 b NEGRE, "La casa", p. 246 (citació i extracte), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El contingut del requeriment, que gairebé correspon a tot el text, està escrit en català.

288

1382, agost, 29. Castell de Corbera

Miquel Pasteller, de la Quadra de Vallirana, a la parròquia de Sant Esteve de Cervelló, estableix en emfiteusi a Pere Olivella, del mateix

lloc, una peça de terra, que fou del mas d'en Glissat, que té pel prior del monestir de Sant Ponç de Corbera. L'establiment es fa a condició que el receptor pagui un cens anual de cinc sous, pagadors per Sant Pere i Sant Feliu del mes d'agost, com a ajut per satisfer els altres censos que l'atorgant presta al monestir per la resta del mas. L'atorgant rep en concepte d'entrada trenta sous barcelonesos.

Pere Miró, rector i notari públic de Santa Maria de Corbera, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 289 (370 × 290 mm). Al dors: "Carta d'en Julià de Vallirana" (s. xvi); "Fa per en ... Julià de Vallirana. És de l'any 1382" (s. xviii); "135" (s. xx).

a Índice, núm. 135, p. 377 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergami està força degradat dels marges esquerre i dret. Destaquem la firma autògrafa de Pere de Pallars, prior del monestir, autoritzant l'establiment.

289

1382, setembre, 6. Vallespinosa

Guillem Traver i Berenguer Esteve, síndics i procuradors de la universitat de Vallespinosa, conjuntament amb diversos prohoms de la mateixa universitat, un cop exposat en pública subhasta, venen a Bernat Desgrau, capellà, comensal de la seu de Tarragona, un censal per dos mil quatre-cents sous i sis diners barcelonesos de tern, amb una pensió anual de cent vint-i-dos sous i sis diners.

Guillem Traver i Berenguer Esteve, síndics i procuradors de la universitat de Vallespinosa, reconeixen haver rebut de Bernat Desgrau, capellà, comensal de la seu de Tarragona, dos mil quatre-cents sous i sis diners barcelonesos de tern per la venda d'un censal, amb una pensió anual de cent vint-i-dos sous i sis diners

Guillem Ballester, rector i notari públic del castell de Vallespinosa, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 290 (622 × 700 mm). Al dors: "Instrumentum centum viginti duorum solidos et sex denariorum discreti Bernardi Grau, presbiteri, in eo que ... homines de Vallespinosa annuati in festo Omnium Sanctorum" (s. xiv ex.); "G, n° 72. 6 de setembre 1382" (s. xvii); "136" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, Rúbrica, Vallspinosa, núm. 72, f. 5r; ex A.

a Índice, núm. 136, p. 378 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

290

1383, febrer, 13. Girona

Ramon de la Via, llicenciat en lleis, ciutadà de Girona, com a procurador de Francesc de Vilagran, ciutadà de Girona, de la casa de la reina, reconeix haver rebut de Bernat de Santmiquel, donzell, domiciliat a Corçà, cent dinou lliures quinze sous i set diners barcelonesos de tern per raó de l'acord a què arribaren Bernat i la seva esposa Galcerana, filla i hereva universal del difunt Jofre d'Abellers, amb Francesc de Vilagran i la resta de marmessors del testament de Jofre.

Guillem de Banyuls, notari públic substituït de Jaspert de Campllong, (notari) públic de la batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 291 (365 × 175 mm). Al dors: "1383" (s. xvii); "1080" (s. xviii-xix); "137" (s. xx).

a Índice, núm 137, p. 378 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

291

1383, juliol, 22. Barcelona

Berenguer Mataró, veí de Llefia, Jaume Llobet, Guillem Oller i Bonanat Rahedor, de la parròquia de Santa Maria de Badalona, com a procuradors de Guillem Amigó, menor d'edat, Guillem Mates, Bernat Seshorts, Gilibert Torredadal i una quarantena més d'habitants de Llefia i de la parròquia de Santa Maria de Badalona reconeixen haver rebut de Vidal Eimeric, prevere, de Barcelona, dues-centes vint-i-dues lliures barceloneses de tern per la venda d'un censal mort, amb una pensió anual de tres-cents setanta sous barcelonesos de tern, pagadors cada 22 de juliol.

Francesc Fuster, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 292 (305 × 305 mm). Al dors: "Testes venerabilis Bartholomeus Januarii, ..., Guillelmus Columbi, Johannes Januarii" (s. xiv-xv).

Esriptura gòtica bastarda. Si bé els manuals conservats de Francesc Fuster daten del 1387 en endavant, ja es tenia constància de la seva actuació anterior (Cases 2001: 104).

292

1383, agost, 14. Dijous

Joan de Montagut, com a procurador de la seva mare Beatriu, vídua de Bernat de Montagut, respon a la requesta feta el 7 d'agost per Berenguer Verdaguer i Guillem Traver, del lloc de Vallespinosa, com a procuradors de Geraldona de Cervelló, tutora del seu nét Lluís de Cervelló, fill d'Arnau de Cervelló, a Beatriu sobre les causes que els enfronta entorn del pagament d'un censal a canvi de l'arrendament durant cinc anys de la castlania de Vallespinosa, que els Cervelló han de satisfer la pena de mil morabatins que els ha estat imposada per no haver redimit a temps el censal. La meitat de la pena correspon al veguer i l'altra a Joan de Montagut o a qui ell vulgui.

Nicolau Talavera, de Vilafranca, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins núm. 293 (400 × 310 mm). Al dors: "G, nº 142. Requesta presentada per los tudors de Luís de Cervelló, fill de Arnau de Cervelló, senyor de Vallspinosa. 7 agost 1383" (s. xvii); "138" (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 142, f. 10r, ex A.
- a *Índice*, núm. 138, p. 377 (regist), ex A.
- b NEGRE, "La casa", p. 246 (citació i extracte), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El text de la requesta està en català.

293

1384, juny, 25. Barcelona

Pere Rossell, prevere, de Barcelona, reconeix haver rebut de Bonanata, vídua de Pere de Bonmassip, ciutadà de Barcelona, les deu lliures que segons la sentència dictada per Ramon Pere li pertocaven. D'aquestes deu lliures, Bonanata, seguint les indicacions de l'atorgant, havia pagat en concepte de salari a Ramon Pere, setze sous, a Bernat de Puig, advocat, vint-i-dos sous, i a Francesc Castanyer, doctor en decrets, onze sous.

Berenguer Escuder, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 294 (310 × 230 mm).

Esriptura gòtica bastarda. La cloenda notarial no s'arribà a completar, ja que si bé es fa esment dels fragments reescrits que trobem al text, no s'al·ludeix als dos fragments interlineats. Així, la cloenda es tanca amb la inacabada locució "cum litteris rasis et". Cal entendre que, davant d'aquestes imprecisions en la redacció del document, s'optà per estendre, de manera definitiva, l'original en un altre pergami.

294*

1385, març, 8

Elvira, vídua de Dalmau de Verdú, castlana del lloc de Vallverd i senyora del seu castell i dels seus habitants, atesos els molts i bons serveis prestats, enfranqueix els prohoms i la resta d'habitants de Vallverd, presents i futurs, del pagament de la intestia, eixorquia i cugucia, que segons els Usatges de Barcelona i el costum local satisfieien.

Guillem Saüc, notari públic i rector de Rocafort, ho escrigué.

- A* Pseudooriginal: AHPB, Pergamins, núm. 295 (385 × 220 mm). Al dors: "Carta de franqueza de la intestia, exorquia y cugucia feta per Alvira de Vallvert a sos vassalls los hòmens de Vallvert de VIII de mars any CCCLXXXV, *ut intus aparet*" (s. XVI *ex.*); "Ø, n° 86. 8 de idus de marzo 1395 (*sic*)" (s. XVII); "154" (s. XVIII).
- B Extracte del s. XVII *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 86, f. 37r, ex A.
- a FONT RIUS, "Vallverd", apèndix 4, p. 283, ex A.

Esriptura gòtica imitativa. Es tracta de la mateixa mà que trobem als documents 303 i 554.

295

1385, juny, 2. Divendres. Monestir dels framenors de Girona

L'infant Joan, primogènit del rei i governador general dels seus regnes, duc de Girona i comte de Cervera, un cop vistes la súplica presentada per Pere de Vern sobre el litigi per la prestació de la lleuda de les carns i la resposta dels carnissers de Girona, i vist el consell de Pere Santmartí, llavors jutge ordinari de la ciutat, declara nul·la l'apel·lació feta pels carnissers i els condemna a pagar les costes.

Ferrer Poncet, escrivà del senyor duc i notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 296 (370 × 235 mm). Al dors: "Confirmació de sentència del juge de Gerona contra los carnissés" (s. xv); "sobre lo pagar de la lleuda, l'any 1385" (s. xvi); "g, n° 5" (s. xviii *in.*); "H, n° 68" (s. xviii *in.*); "563" (s. xviii).
- B Extracte del s. xviii *in.*: AHPB, *Rúbrica*, Gerona, núm. 5, f. 108v, ex A.
- C Extracte del s. xviii *in.*: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 68, f. 120r, ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem la caplletra inicial ornada i coronada amb una creu grega. També, com és habitual en documents emesos per la cancelleria, algunes de les lletres de la primera línia mostren un mòdul artificiosament allargat. Hi trobem la signatura autògrafa de Jaume Monell, conseller i vicecanceller del duc

de Girona, i la de l'infant Joan, heterògrafa. El pergamí anava provist de segell. La sentència fou registrada, tal com indica una abreviatura a la plica que n'especifica el volum: "in Sentenciarum VI°".

296

1385, novembre, 6. Barcelona

Sança, vídua de Bernat de Santvicenç, senyor del castell de Premià, reconeix haver rebut de Joan de Mont-ros, ciutadà de Barcelona, síndic i procurador de la ciutat i regne de Mallorca, seixanta-sis sous i vuit diners barcelonins de tern, corresponents a la pensió anual, pagadora cada 29 d'octubre, pel censal mort que la ciutat va vendre a l'atorgant.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 297 (190 × 100 mm). Al dors: "Presentis apoche instrumentum non debet claudi ex eo quia quantitats in presenti concreta fuit restituta venerabili Johanni de Muntros per venerabilem Jacobum de Solerio, tutorem heredum Petri de Gallinaris, quondam" (a. 1385).

Esriptura gòtica bastarda. A l'escatocol, l'atorgant consta com a vídua de "Bernardi de Sancto Clemente". L'anotació dorsal explica prou clarament el motiu pel qual el document no es clogué.

297

1386, juliol, 10. Cardona

Guillem Ros, prevere, regent l'oficialat de Cardona pel bisbe d'Urgell, atenent allò contingut al testament de Ramon de Soler (vegeu doc. 226) i que Berenguer Sespluga, rector de Sant Miquel de Cardona, Jaume Soler, canonge de Lleida, i Pere Fuster, prevere, de Berga, marmessors del testament, han mort, constitueix Bernat d'Argensola, donzell, domiciliat a Cardona, marmessor subrogat de les últimes voluntats del difunt Ramon de Soler.

Romeu Gibert, notari públic de Cardona per Francesc de Navell, rector i notari públic de la mateixa vila, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 298 (410 × 265 mm). Al dors: "AL, n° 62. Subrogació en marmesor de Ramon de Soler, de Cardona, que feia a Bernat de Argensola, etcètera. 10 juliol 1386" (s. xvii); "512" (s. xviii); "131" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 62, f. 19r, ex A.

a *Índice*, núm. 131, p. 377 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva. Aquest pergami és datat a l'*Índice* l'any 1380.

298

1386, novembre, 23. Vallmoll

Pere de Salanova, donzell, del lloc del Milà, de la parròquia de l'església d'Alcover, fa testament i nomena marmessors el prior del monestir de Santa Maria del Carmel, de Valls, i fra Berenguer de Puig, del mateix orde. En primer lloc, deixa deu lliures en moneda barcelonesa de tern per a la seva sepultura al monestir, juntament amb una pensió anual perquè cantin missa per Tots Sants davant la seva tomba. També deixa al monestir un censal, amb pensió anual de vint-i-cinc sous, que li fa Ramon Sacorbella, de Valls, per una peça de terra, i dels tres censals que li presten al terme de Riba-roja, amb un valor de nou sous i sis diners de pensió anual, perquè hi celebrin missa per la seva ànima i per la dels seus familiars. Finalment, nomena Constança, neboda seva, muller de Jofre de Llorac, hereva universal.

Ponç de Corts, rector i notari públic de Vallmoll, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 299 (290 × 275 mm). Al dors: "Testament d'en Pere de Salanova" (s. xvi); "AL, n° 63. Testament de Pere de Salanova, donzell, del lloc del Milà, parròchia de la iglésia del Cover. Fa hereva Costansa, sa neboda, muller de Jofre de Lorach. 23 nohembre 1386" (s. xvii); "575" (s. xviii).
- B Trasllat fet per Ponç de Corts, de 28 d'agost de 1387: AHPB, Pergamins, núm. 300 (455 × 310 mm), ex A. Al dors: "Testament d'en Pere de Salanova" (s. xv-xvi); "364" (s. xviii); "139" (s. xx).
- C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 63, f. 19r, ex A.
- a *Índice*, núm. 139, p. 378 (regist), ex B.

Esriptura gòtica cursiva. Pel que fa al pergami del trasllat, el marge superior dret està afectat per una taca i la tinta és esvanida. Hi trobem l'autorització autògrafa de Joan Castells, llicenciat en dret i batxiller en lleis, comissari de l'arquebisbe de Tarragona.

299

1387, agost, 10

Elvira, vídua de Dalmau de Verdú, donzell, filla i hereva universal del difunt Arnau de Vallverd, castlà de Vallverd, per raó dels molts i

idonis serveis rebuts, fa donació a Bernat de Biure, donzell, castlà del lloc de Biure, del feu i la dominicatura de Vallverd, que Elvira té pel prior de Catalunya de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem. La donació es fa a condició que l'atorgant es mantingui com a usufructuària mentre visqui i que disposi de tres mil sous barcelonesos de tern per testar lliurement.

Guillem Saüc, notari públic i rector de Rocafort, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 301 (750 × 440 mm). Al dors: "Carta de madona Elvira, muller d'en Bernat de Viure, carlà de Biürer" (s. xv); "Ø, nº 128. Alvira, muller de Dalmau de Verdú, dóna a Bernat de Biure lo feu y dominació que tenia en lo castell de Vallvert. 10 agosto de 1387" (s. xvii); "152" (s. xviii).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 128, f. 35, ex A.

Esriptura gòtica bastarda. La tinta està força esvanida. Hi trobem la signatura autògrafa, i en català, de fra Guillem de Guimerà, prior de Catalunya de l'orde de l'Hospital, autoritzant la donació. Aquest pergami serví de model per al falsari autor del document 294 i 303.

300

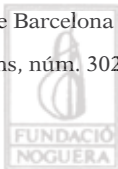
1387, setembre, 4. Barcelona

Pere Brunet, banquer, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Arnau, senyor del castell de la Roca, totes les pensions que li devia fins el mes de març de 1386 per raó del censal mort que Pere Arnau i el difunt Pere Provençal li van vendre per seixanta-quatre lliures i deu sous barcelonesos.

Joan Eiximenis, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 302 (300 × 130 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

301

1388, febrer, 10

Bernat de Biure, castlà de Biure, constituït personalment al castell de Barberà, requereix a fra Guillem de Guimerà, prior de Catalunya de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, perquè l'investeixi com a castlà de Vallverd, d'acord amb la donació que li féu Elvira, castlana de Vallverd (vegeu doc. 299). Un cop el prior l'investí, Bernat de Biure jurà fidelitat i homenatge.

Jaume Berguedà, rector i notari públic de Barberà, ho escrigué.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 303 (365 × 170 mm). Quirògraf. Al dors: “La investidura de la caslania de Valvert feta a Bernat de Biure per lo prior de Cathalunya Guillem de Guimerà” (s. xvi); “Dita investidura no podia ser sinó per la 4ª part del delme y domenge de Conques qu-està en feu, lo qual tenien usurpat los priors y ara és del rey, nostre senyor, del qual jo don R(afael) de Biure tinch investidura” (s. xvii *in.*); “Ø, nº 109. 10 de febrer 1388” (s. xvii); “169” (s. xviii).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 109, f. 34r, ex A.

Esriptura gòtica bastarda. La tinta està força esvanida. Destaquem l'anotació autògrafa de Rafael de Biure, que prova la seva participació directa en l'organització del seu fons patrimonial.

302

1388, març, 11. Sant Vicenç de Sarrià

Pere de Sarrià, donzell, senyor de la casa de Sarrià, situada a la par-ròquia de Sant Vicenç de Sarrià, nomena procurador Guillem Serra, pagès, ciutadà de Barcelona, perquè s'encarregui de cobrar de Julià, antic esclau tàrtar de l'atorgant, les trenta lliures de les cinquanta restants que li devia després que arribessin a un acord econòmic per la seva llibertat. Amb anterioritat, l'atorgant havia decidit perdonar a Julià el pagament de vint lliures.

Miquel de Mojà, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 304 (330 × 275 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

1388, octubre, 12

Elvira, vídua en segones núpcies de Dalmau de Verdú, cavaller, filla i hereva universal del difunt Arnau de Vallverd, castlà del lloc i terme de Vallverd, per tal de passar la seva vellesa acompanyada i tenint en compte que no té ja edat per procrear, es dona en esposa a Bernat de Biure, donzell, castlà del castell de Biure. L'atorgant fa donació a Bernat, en concepte de dot, de tots els seus béns, incloent-hi el castell de Vallverd, amb els seus habitants, dominicatures, questes, joves, batudes i rendes, a més de l'úsdefruit dels seus drets sobre la dominicatura del terme de Vallverd que Bernat

ja va rebre en donació (vegeu doc. 299), exceptuant tres mil sous que l'atorgant es reserva per testar lliurement.

Guillem Saüc, notari públic i rector de Rocafort, ho escrigué.

- A* Pseudooriginal: ALPB, Pergamins, núm. 305 (410 × 315 mm). Al dors: "Capítols de Bernat de Biure, donzell, y de madona Alvira, filla e hereva de mossèn Arnau de Vallvert" (s. xvii in.); "1388, als 12 octubre" (s. xvii); "141" (s. xx).
 a Índice, núm. 141, p. 377 (regist), ex A.

Esriptura gòtica imitativa. L'autor és el mateix falsari del document 294.

304

1389, gener, 8. Tortosa

Berenguer Talamanca, ciutadà de Tortosa, nomena procurador Antoni Sesguar[...], mercader, de Barcelona, per rebre de Francesca, vídua de Pere Castany, nebot de l'atorgant, ciutadà de Barcelona, les deu [lliures] de cens anual, pagador per Nadal, que ha de rebre per la casa que fou de Pere Mer[cader], germà de l'atorgant, i que ara és del fill i hereu de Pere Castany.

Miquel Fanena, notari públic de Tortosa, ho féu escriure.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 306 (250 × 195 mm). Al dors: "Procurasió de Berenguer Talamanca" (s. xiv ex.).

Esriptura gòtica bastarda. El pergami ha perdut un fragment del marge esquerre superior.

1389, abril, 6. Barcelona

Bernat Gombau, "perpermicerius" (?), reconeix haver rebut de Romeu Sacomella, de la parròquia de Sant Martí de Cerdanyola, set lliures i deu sous en moneda de Barcelona que cada nou de gener l'atorgant ha de rebre com a pensió d'un censal mort venut per Romeu i per altres habitants de la mateixa parròquia i de la de Sant Iscle de les Feixes.

Hi manca la cloenda del notari.

- [A] Original no localitzat.
 A* Esborrany en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 307 (210 × 140 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

306

1389, juny, 4. Massalcoreig

Pere Morell, batlle de Massalcoreig per Francesc de Gràcia, abat del monestir de [Santa Maria] d'Escarp, ven en pública subhasta a Berenguer de Biure, habitant de Seròs, una vinya, que tenia Jaumeta, filla del difunt Pere Collado, de Seròs, pel monestir d'Escarp, situada a l'Horta Jussana de Massalcoreig. Afronta d'una part amb una vinya de Joan Esteve, d'una altra part amb un camí i d'una altra amb una sèquia. La venda es fa per dotze lliures i un sou de diners jaquesos, per satisfer el deute que Jaumeta havia contret amb Guillem Mestre, capellà de la capella de Sant Antoni de l'església de Seròs, mitjançant la venda d'un censal per deu lliures jaqueses, pel qual s'havia obligat la vinya.

Pere de Mates, notari públic del monestir d'Escarp per autoritat del seu abat, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de l'escrivania del monestir d'Escarp.

A* Original estès a la fi del s. XIV: AHPB, Pergamins, núm. 308 (460 × 435 mm). Al dors: "Carta de la vinya de Maçalcorech" (s. XVI); "L. n° 9. Acte de la compra de la vinya cobra Berenguer de Biure en Seròs. 4 juny 1389" (s. XVII); "806" (s. XVIII).

B Extracte del s. XVII *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Seròs, núm. 9, f. 47v, ex A.
a *Índice*, núm. 142, p. 378 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Fra Pere de Mates especifica a la cloenda que redactà el document "iuxta substanciam notule per me invente in protocollis dicte scribanie", si bé no precisa la data en què ho feu.

307

1390, abril, 4. Barcelona

Pere Llagostera, calafat, ciutadà de Barcelona, com a marmessor de Caterina, vídua de Bernat Escolt, pescador, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut d'un tal Ruís, pescador, també ciutadà de la mateixa ciutat, set lliures i catorze sous en moneda barcelonesa de tern que devia a la difunta per un mutu que ella li féu.

Hi manca la cloenda de l'escrivà.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 309 (205 × 110 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Al lloc del nom del receptor hi trobem un espai en blanc amb un petit traç en diagonal respecte a la línia d'escriptura. Es tracta d'un esborrany força avançat del document, on, a banda de la cloenda, l'únic que hi manca és aquest nom.

308

139[0], abril, 14

Guillem de Santcliment, veguer de Barcelona i del Vallès, confirma a Ginebra, vídua de Frederic Bo, mercader, de Barcelona, mort intestat, com a tutora i curadora dels seus fills i de llurs béns. Així mateix, Ginebra promet tenir cura d'ells i nomena fidejussors, per a més seguretat, Clement i Bartomeu Bo i Domènec de Benet.

Antoni Sa-plana, notari públic de Barcelona per autoritat reial i escrivà de la cort del veguer, ho féu escriure.

A* Original múltiple: AHPB, núm. 310 (450 × 270 mm). Quirògraf. Al dors: "Gabriel ... Johan Boni, fill de Anthoni. Climent Boni. Johannem Boni, fill de Jacobo Boni" (s. XIV ex.-XV in.).

Esriptura gòtica bastarda. Un forat afecta la part final de la datació al pergami. Optem per l'any noranta, ja que, d'una banda, el veguer Guillem de Santcliment ocupà el càrrec entre els anys 1390 i 1392 (Serra 1961: 13), i, de l'altra, perquè entre *nonagesimo* i la part final del *signum* que el segueix, l'espai de dos centímetres del forat coincideix amb l'espai que l'escrivà destina normalment a la "S+" dels seus *signa*.

309

1390, maig, 14. Barcelona

Francesc Maçanet, mariner, ciutadà de Barcelona, nomena procuradora la seva esposa Agnès amb llicència per rebre qualsevol pagament, redactar o cancel·lar escriptures, i dur a terme qualsevol altra acció jurídica.

Pere Tomàs, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 311 (295 × 200 mm). Al dors: "Procuració de la dona ..." (s. XIV ex.).

Esriptura gòtica bastarda. Al dors també trobem l'esborrany d'una àpoca atorgada per Agnès a Gombau Argenter per les onze lliures que al seu marit li havien estat llegades "in auxilium redempcionis persone sue que detinetur captivis in posse sseracenorum in loco de Bugia".

310

1390, desembre 15. Barcelona

Bartomeu Roig, prior del monestir de Sant Pau del Camp de Barcelona, atesa la confiança que li té, nomena Antic de Mas, de la parrò-

quia de Sant Salvador de Polinyà, batlle del monestir a les parròquies de Sant Salvador i Sant Quirze. El receptor s'encarregarà de recaptar les rendes i els censos i drets, així com d'exercir el domini, compulsió i potestat sobre els homes i dones de les esmentades parròquies que els batlles de Sant Pau del Camp han exercit tradicionalment.

Jaume Bofill, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 312 (295 × 290 mm). Al dors: "Procura de balle constituït per lo prior de Santa Eulàlia des Camp de Barchinona" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda. No s'ha conservat cap manual d'aquest notari als arxius barcelonins.

311

1391, abril, 2

Renovació de 1565, abril, 30

Pere Colom i la seva esposa Ermessén, hereva del mas Colom, de la parròquia de Sant Pere de Roda, permuten amb Bernat Conill, del mas Conill, i la seva esposa El-lesèn diverses terres i possessions.

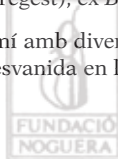
[A] Original no localitzat.

[R] Nota de registre de l'escrivania de Sant Pere de Roda.

B* Renovació feta fer per Joan Viufor, vicari parroquial i notari públic de Sant Pere de Roda, de 30 d'abril de 1565: AHPB, Pergamins, núm. 313 (460 × 560 mm), ex R. Al dors: "Fa per los hereus y successors de Bernat Conill, hereu del mas Conill, de Sant Pere de Roda" (s. xviii); "143" (s. xx).

a Índice, núm. 143, p. 378 (regist), ex B.

Esriptura humanística. Pergamí amb diversos estrips i pèrdua del fragment superior esquerre. La tinta és molt esvanida en la major part del text, cosa que dificulta notablement la lectura.

312

1391, abril, 3. Saragossa

Reparació de 1422, setembre, 17

Gispert de Ribelles, la seva dona Violant, senyors d'Artesa, el fill d'aquests Ponç de Ribelles, Hug d'Anglesola, senyor de Miralcamp, i els representants de les universitats d'Artesa, Montsonís, Foradada, Rialp Sobirà i Jussà, Pallerols, Miralpeix, Ribelles, l'Olzina, Vilalta i Guardiola nomenen procuradors Bartomeu Rufaca, de Tàrrega,

Ramon Joan, d'Artesa, i Ponç Sesplanes, de Ribelles, perquè venquin un censal mort a Francesc de Cirerols, de la vila de Tàrrega, per sis mil sous barcelonesos de tern, amb una pensió anual de cinc-cents sous, pagadors per la festa de la Resurrecció.

[A] Original no localitzat.

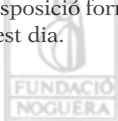
[R] Nota de registre de Pere de Mont-real, notari públic (per autoritat reial), perduda.

B* Reparació feta per Bernat de Vall, notari públic per autoritat reial, de 17 de setembre de 1422: ALPB, Pergamins, núm. 314 (790 × 790 mm), ex R. Al dors: “Carta de D sous sensals de los nobles mossèn Gispert Ribelles e domna Violant, sa muller, Ponç de Ribelles, fill seu, Huch d'Anglesola, senyor de Miralcamp, e les universitats de Artesa, de Monçonís, de Foradada, de Rialp Jussà e Sobirà, Miralpeix, Ribelles, La Olzina, Vilalta, Guardiola, e los singulars de aquelles, han venut a Francesc de Cirerols, pelliser, de Tàrrega, per preu de VI mil sous barcelonesos, pagadors lo jorn de Pasqua de Resurrecció” (s. xv); “Censal venut per los senyors y universitat de Artesa a Francesc de Cirerols, pellicer, de Tàrrega, pensió D sous” (s. xvi); “És de legir per a veurer si és de importàntia” (s. xvi-xvii); “S, n° 90. 27 abril 1391” (s. xvii); “144” (s. xx).

C Extracte del segle xvii: ALPB, Rúbrica, Artesa, núm. 90, f. 85r; ex B.

a *Índice*, núm. 144, p. 378 (regist), ex B.

Esriptura gòtica bastarda. La reparació es féu per manament de Guillem de Riudeperes, veguer i batlle de Cervera, ja que en el moment en què Bernat de Canelles, a qui llavors pertanyia el censal, li va mostrar la “carta”, aquell va poder comprovar com era “en alcunes parts d'aquella rosegada, e de cans o de rates menjada”. Així, es requerí a Bernat de Vall, notari llavors regent les escriptures del difunt Pere de Mont-real, que “aquella reparara sens encorrimet de alguna pena”. Cal afegir que la datació de l'original comprèn del 7 de març, signatura de Gispert de Ribelles i els representants de la universitat d'Artesa, al 3 d'abril, signatures de Ponç de Ribelles i Huguet d'Anglesola. Així, a l'escatocol del document es recullen les següents datacions cronològiques i tòpiques: 7 de març, Artesa; 8 de març, Montsonís; 9 de març, Rialp; 11 de març, Ribelles; 3 d'abril, Saragossa. Només a partir d'aquesta última data trobem les signatures dels atorgants. Per tant, hem optat per datar el document del 3 d'abril, ja que la mateixa disposició formal de la datació sembla entendre'l com a complet només a partir d'aquest dia.

1391, abril, 27. Tàrrega

Reparació de 1422, setembre, 17

Bartomeu Rufaca, de Tàrrega, Ramon Joan, d'Artesa, i Ponç Sesplanes, com a procuradors de Gispert de Ribelles i la seva dona Violant, senyors d'Artesa, el fill d'aquests Ponç de Ribelles, Hug d'Anglesola, senyor de Miralcamp, i els representants de les universitats d'Artesa, Montsonís, Foradada, Rialp Sobirà i Jussà, Pallerols, Miralpeix, Ribelles, l'Olzina, Vilalta i Guardiola, reconeixen haver

rebut de Francesc de Cirerols, de la vila de Tàrrega, sis mil sous barcelonesos de tern per la venda d'un censal mort, amb una pensió anual de cinc-cents sous, pagadors per la festa de la Resurrecció.

[A] Original no localitzat.

[R] Nota de registre de Pere de Mont-real, notari públic de Cervera, perduda.

B* Reparació feta per Bernat de Vall, notari públic per autoritat reial, de 17 de setembre de 1422: AHPB, Pergamins, núm. 314 (790 × 790 mm), ex R.

Esriptura gòtica bastarda.

314

1391, juny, 21

Guillem Vidal, pare i legítim administrador de Julià, fill seu, reconeix haver rebut de madona Vanrella divuit sous barcelonesos pels dos morabatins d'or en concepte de cens anual, pagador per Nadal, d'una casa, situada al carrer de les Moles de Barcelona.

Hi manca la cloenda de l'escrivà.

[A] Original no localitzat.

A* Cèdula en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 315 (225 × 105 mm).

Esriptura gòtica bastarda. El text està escrit íntegrament en català.

315

1392, gener, 2[.]. Girona

Fra Berenguer Batlle, comanador de la casa de Sant Joan de Jerusalem d'Aguilar, reconeix haver rebut de Berenguer Figuera, de Girona, els vint-i-dos sous barcelonesos, pagadors per la festa de la Circumcisió, corresponents al delme que li pertoca com a comanador per l'arrendament de la lleuda dels animals, valorat en vint lliures.

Pere Mut, notari públic substituït de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 316 (305 × 85 mm). Al dors: "149" (s. xx).

a Índice, núm. 148, p. 378 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergami ha perdut un fragment del marge dret que afecta el dia del mes de la data. Tinta força esvanida. Per error, a l'Índice es registà amb el número 148, mentre que es classificà amb el número 149 al dors.

316

1392, febrer, 23. Vilafranca del Penedès

Bernadó d'Albà, donzell, fill dels difunts Guillemó d'Albà, donzell, i Geraldona, reconeix haver rebut de Marçala, filla de Joan Armengol, senyor del castell de Marçà, i de la difunta Beatriu, vint-i-dos mil sous barcelonesos de tern en concepte de dot. A més, l'atorgant li fa donació, en concepte d'augment, d'onze mil sous barcelonesos, per a un esponsalici final de trenta-tres mil sous. Com a garantia, Bernadó obliga les castlanies i feus que té als termes de Vilafranca del Penedès i l'Arboç, i la casa forta que té a la Bisbal (de Penedès), amb el seu feu i les seves rendes. En cas que no sobrevisqui cap fill, els onze mil sous de l'augment tornaran a la família de l'atorgant. Finalment, com que Bernadó és major de divuit anys però menor de vint-i-cinc, renuncia al benefici de la minoria d'edat per demanar la restitució íntegra de tot allò donat quan arribi a la majoria d'edat.

Berenguer Alegret, notari públic de Vilafranca per autoritat de Pere Serra, ardiaca del Penedès, ho féu escriure.

A* Original: ALHPB, Pergamins, núm. 317 (660 × 410 mm). Al dors: "G, nº 151. Àpoca firmada per Bernadó Alba, donzell, a Martula (*sic*), filla de Joan Armangol, sa muller, de vin-y-dos mil sous. Consta en poder de Berenguer Alegret, notari de Vilafranca, a 23 fabrer 1390 (*sic*)" (s. xvii); "145" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: ALHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 151, f. 10v, *ex A*.

a *Índice*, núm. 145, p. 378 (regist), *ex A*.

Esriptura gòtica bastarda.

1392, febrer

Fra Berenguer Batlle, comanador de la casa de Sant Joan de Jerusalem d'Aguilar, atorga una àpoca per valor de sis-cents sous.

Pere Mut, notari públic substituït de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original: ALHPB, Pergamins, núm. 318 (310 × 100 mm). Al dors: "146" (s. xx).

a *Índice*, núm. 146, p. 378 (regist), *ex A*.

Esriptura gòtica bastarda. Tinta esvanida en la major part del text del document.

318

1393, gener, 27. Tàrrega

Joan Aguiló, habitant de la vila de Tàrrega, nomena Joan Amenós, donzell, veguer de la mateixa vila, àrbitre en la causa que ha mogut contra ell Pere de Mont-ros, ciutadà de Barcelona, en relació amb la compra que féu l'atorgant d'una casa, situada a Tàrrega, al carrer anomenat d'en Joan de Mont-ros. A més, es compromet a respectar la sentència que l'àrbitre dicti.

Simó Canut, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 319 (360 × 200 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

319

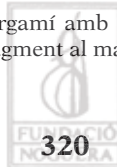
1393, gener, 27. Girona

Fra Berenguer Batlle, comanador de la casa d'Aiguaviva de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, reconeix haver rebut de Pere Cerdà, draper, ciutadà de Girona, i d'un altre individu cinquanta sous per l'arrendament anual d'un tipus de lleuda.

Pere Mut, notari públic substitut de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 320 (320 × 100 mm). Al dors: "147" (s. xx).
a Índice, núm. 147, p. 378 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Pergamí amb tinta força esvanida al marge superior dret i amb pèrdua d'un petit fragment al marge superior esquerre.

1393, febrer, 9. Girona

Fra Berenguer Batlle, comanador de la casa d'Aiguaviva de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, reconeix haver rebut de Vidal Mariner, ciutadà de Girona, setze sous barcelonesos en concepte del delme sobre la lleuda de l'oli de Girona.

Pere Mut, notari públic substitut de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 321 (320 × 85 mm). Al dors: "148" (s. xx).
a Índice, núm. 149, p. 379 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Per error, a l'Índice es registà amb el número 149, mentre que es classificà amb el número 148 al dors del pergami.

321

1393, febrer, 24. Dijous, hora de vespres

Lluís Alamany de Cervelló, cavaller, fill d'Arnau de Cervelló, cavaller, senyor del castell de Vallespinosa, requerit al Mercadal de Montblanc pel procurador de Dalmau de Queralt, cavaller, dóna la seva paraula a Dalmau que fins que no tingui lloc el duel en què tots dos han de batre's, no li serà fet cap dany ni a ell ni als seus béns, tal com Dalmau de Queralt havia també promès. Els consellers de Barcelona, requerits per l'atorgant, seran els encarregats de fixar el lloc de l'enfrontament, que serà a tota ultrança i amb les armes habituals segons els costums i usatges de Catalunya.

Guillem Donadeu, notari públic de Montblanc per Bernat Figuera, rector, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 322 (600 × 740 mm). Al dors: "Carta del molt noble mossèn en Loýs Alamany de Cervelló feta per la batalla que-s deu fer entre lo dit noble, de una part, e lo molt noble mossèn en Dalmau de Queralt, de altra" (s. xv ex.); "Carta del molt noble mossèn" (s. xviii); 150" (s. xx).

a Índice, núm. 150, p. 379 (regist), ex A.

b NEGRE, "La casa", p. 246-247 (citació i extracte), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. La tinta està força esvanida. Destaquem la caplletra inicial, una i d'uns vint centímetres lleugerament decorada. Els textos dels requeriments inserits al document estan en català.

1393, juliol, 22. Cotlliure

Pere Terrassa, mercader, major d'edat, de Cotlliure, nomena Pere Tremols, del mateix lloc, procurador seu per vendre una esclava anomenada Francesca, d'origen tàrtar i d'uns vint-i-vuit anys d'edat. S'especifica que l'atorgant no té l'esclava ni per robatori ni d'un lloc sospitos o que estigués en pau i treva, sinó de bona guerra i que no pateix cap malaltia.

Bernat Frigola, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 323 (340 × 200 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

323

1393, agost, 14. Dijous

Bernardó Gener i fra Salvador Gener comuniquen mitjançant carta a Guillem Martorell que "li-n starien devant" en cas que algú posés qualsevol demanda sobre les tres mujades de terra que li havien venut. Per a més seguretat, inclouen la fermança de Guillem de Montmany, mercader, ciutadà de Barcelona.

[A] Original no localitzat.

A* Cèdula en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 324 (265 × 80 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Escrita en català, es tracta de la cèdula d'una acta notarial, redactada en estil objectiu, que dona notícia de la comunicació del contingut d'una carta. Comença amb la fórmula "Ítem, dijous a XIII dies d'agost", mentre que a tall de cloenda té la següent referència: "Féu-se la carta en poder d'en Ramon de Forest, notari de Barcelona, lo dit die e any damunt dits."

324

1393, octubre, 31. Castell de Marçà

Joia de la Grida, vídua de Joan Armengol, senyor del castell de Marçà, reconeix haver rebut de Francesca, vídua de Guillem Armengol, sogre de l'atorgant, trenta-quatre mil set-cents quaranta-quatre sous i quatre diners barcelonesos de tern dels trenta-nou mil nou-cents sous que el difunt Joan ordenà en el seu testament que fossin restituïts a l'atorgant per raó del seu dot. A continuació, s'enumeren els diversos censals a través dels quals Francesca ha anat satisfent el valor del dot, incloent-ne un de venut a l'atorgant per l'infant Martí, comte de Xèrica i de Luna, la seva esposa Maria i diverses universitats del regne d'Aragó, de 7 de gener de 1385, per divuit mil cent vint-i-cinc sous, amb una pensió anual de mil cinc-cents deu sous i cinc diners.

Pere Boteller, de la vila de Falset, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 325 (440 × 320 mm). Al dors: "Àpocha reebuda de XXXIII DCCXLIII sous III diners barcelonesos feyta per madona Joya de la Grida, muller quòndam del honrat en Johan Armengol, a madona Ffrancescha Armengol de aquells XXXIX DCCCC sous barcelonesos que havia a rébrar per dot que havia sobre los béns del dit quòndam marit seu. Encara ha reebudes totes ses vestedures e robes que ella aportà al dit seu marit en temps de lurs núpties. Axí que a la dita madona Joya resten a pagar de son dot V mil CLX sous VIII diners barcelonesos. Ítem, li resten a pagar d'altra part LXXXIII sous II diners barcelonesos de interès dels CCC sous censsals de Bovera e de Granyena del XVIIIè dia de juny proppassat tro a

Sent Miquel pus proppassat, que són en suma V mil CCXXXIX sous X diners barcelonesos. Sia liurada a la honrada madona Ffrancescha Armengol" (a. 1393); "G, n° 143. 31 octubre 1393" (s. XVII); "151" (s. XX).

B Extracte del s. XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 143, f. 10r, ex A.

a *Índice*, núm. 151, p. 379 (regist), ex A.

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 27.

Esriptura gòtica bastarda. S'especifica que el document fou atorgat i clos "de licencia discreti Bernardi Badal, rectoris ecclesie dicti loci".

325

1394, juliol, 3. La Bisbal

Bernat de Juià, donzell, domiciliat a la Bisbal, diòcesi de Girona, nomena Gausbert de la Geltrú, ciutadà de Barcelona, procurador seu per rebre diverses quantitats de diners i per redactar àpoques, definicions i absolucions.

Bernat Sadurní, notari públic de Castellbisbal i el seu terme per autoritat del bisbe de Girona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 326 (345 × 250 mm). Al dors: "Procuratio venerabili Bernardi de Juyano" (s. XIV ex.-XV in.).

Esriptura gòtica bastarda.

326

1394, octubre, 11. Santa Maria de Palau[tordera]

Berenguer Oliver, de la parròquia de Santa Maria de Palautordera, nomena procurador seu Bernat Miquel, prevere, de Barcelona, perquè lliuri la seva filla Eulàlia a qui cregui convenient durant un temps determinat, mitjançant acords i pactes.

Ferrer Miquel, prevere beneficiat de l'església de Santa Maria de Palautordera, notari públic del terme del castell de Montclús, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 327 (305 × 200 mm). Al dors: "D'en Oliver, procura" (s. XIV ex.).

Esriptura gòtica bastarda.

327

1394, novembre, 23. Parròquia d'Aiguaviva

Pere Serra, de la parròquia de Llagostera, reconeix a fra Berenguer Batlle, comanador de la casa d'Aiguaviva de l'orde de Sant Joan de

Jerusalem, que és home propi i soliu de la casa, així com ho serà la seva descendència, i promet que no marxaran del mas Serra a cap altre castell, vila o lloc, per la qual cosa li jura fidelitat i homenatge.

Pere Mut, notari públic substituït de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 328 (325 × 210 mm). Al dors: "152" (s. xx).
a Índice, núm. 152, p. 379 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. La tinta està força esvanida. Al marge inferior trobem una filera de foradets, amb restes d'un cordill, que indiquen que el pergami havia estat cosit a algun altre.

328

1395, gener, 28. València

Nicolau de Vilaragut, cavaller, habitant de València, i la seva esposa Teresa Àlvarez de Far nomenen Joan de Frederic Bo i Domènec de Benet, mercaders, habitants de Barcelona, procuradors generals seus per recuperar del síndic de la ciutat de Mallorca els quatre mil cinc-cents sous que anualment la universitat d'aquesta ciutat els satisfà, pagadors mil cinc-cents sous el primer de gener i tres mil el deu de febrer. El cens pertanyia als atorgants en concepte de dot.

Vicenç Guàrdia, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 329 (405 × 285 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

1395, febrer, 21. Prats de Segarra

Pere Roca, baixador, i el seu fill Romeu Roca, sastre, de la vila de Prats de Segarra, nomenen procurador seu Pericó Roca, fill de Pere, habitant de Barcelona, per tal de signar, en nom dels atorgants i dels seus amics i valedors, pau perpètua amb Bernat Cabirol, ciutadà de Barcelona, i els seus amics i valedors, de manera que totes les rancúnies, males voluntats, bandositats, accions civils i criminals i danys entre ambdues parts quedin absoltes. Així mateix, l'encomanen que sol·liciti la remissió, acceptant les penes que pugui comportar, al veguer de Barcelona.

Ramon Tomàs, notari públic i rector de la vila de Prats, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 330 (325 × 180 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

330

1395, novembre, 18. Barcelona

Pere de Pujol, vicari del bisbe de Barcelona, condemna Francesc Sagrau, vicari del convent dels framenors de Barcelona, i Bernat Sabater, prevere, regent la cura d'ànimes de l'església de Sant Boi de Llobregat, a pagar la meitat dels brandons i els altres elements funeraris a Bonanat de Segalers, prevere, rector de l'església de Sant Just de Barcelona, per l'enterrament d'Alamanda, esposa de Galceran de Rosanes, cavaller, senyor de la casa de Llacera, situada al Puig, a la parròquia de Sant Boi de Llobregat. Abans de ser enterrada al convent dels frares menors, el cos d'Alamanda fou traslladat fins a Barcelona a la casa del canonge Joan Ricomà, situada davant del refectori de la Seu, entre les cases de l'ardiaca major i del degà, dins els límits de la parròquia de Sant Just. El rector de Sant Just, a més, havia conduït la processó des de la casa fins al convent.

Francesc Vidal, escrivà i notari públic per autoritat del bisbe de Barcelona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 331 (640 × 335 mm). Al dors: "Registrata in curie vicarii" (a. 1395).

Esriptura gòtica bastarda.

1395, novembre, 19. Barcelona

Francesc Marquet, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Mariona, esposa de Francesc de Nalda, llicenciat en drets, ciutadà de Barcelona, per mà de Jaume d'Argentona, mercader, ciutadà de Barcelona, set lliures i deu sous barcelonesos de tern per raó d'un censal mort i set lliures més i deu sous per un violari.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 332 (225 × 140 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Hi manca la primera lletra de la notificació (“[S]it omnibus notum”), com si s’hagués volgut fer mitjançant una caplletra.

332

1396, març, 20. Girona

Guillem de Lledó, lloctinent de Bernat Serra, conseller reial i batlle general de Catalunya, davant del plet suscitat entre Pere de Vern, ciutadà de Girona, d’una part, i altres ciutadans gironins, de l’altra, sobre la manera de percebre les rendes de la lleuda de la fruita, ordena que siguin publicats cinc capítols de l’acord sobre el repartiment de la lleuda de Girona del 23 de juny de 1312 (vegeu doc. 99) amb els quals el batlle i els altres col·lectors d’aquests drets requereixin i facin respondre a Pere de Vern.

Pere Roma, notari públic per autoritat reial i jurat del batlle general, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 333 (325 × 310 mm). Al dors: “g, nº 10” (s. xvii); “605” (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Gerona, núm. 10, f. 108v, ex A.

a MADURELL, “La lezda”, apèndix VI, p. 97-98, ex A.

Esriptura gòtica bastarda. La transcripció dels capítols és feta en català.

333

1396, maig, 6. Barcelona, convent dels agustins

Fra Francesc Sadurní, prior del convent de Sant Agustí de Barcelona, i la resta de la comunitat reunida en capítol, venen a Guillem Polinyà, tintorer, ciutadà de Barcelona, un cens de sis morabatins d’or alfonsins que tenen sobre unes cases, situades a Barcelona, prop dels molins del Mar, al carrer d’en Corretger, a prop del carrer anomenat d’en Berenguer Durfort. El cens havia estat llegat al convent per la difunta Nicolaua, vídua de Pere Rovira, fuster, ciutadà de Barcelona, al seu testament l’any 1390. La venda es fa per valor de seixanta-set lliures barceloneses, que inclou el lluïsmo, i els atorgants es reserven el dret de fadiga durant trenta dies.

Pere de Bruguera, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 334 (480 × 720 mm). Al dors: “Sunt in inventario”; “Cartes de VI morabatins qui-s reben sobre lo alberch de Bernat Destorrent, blanquer, sots lo molí de la Mar” (s. xv); “Cartes fahents per mi Joanot Destorrent dels sis morabatins qui-s reben sobre unes cases qui són en

lo carrer d'en Correger, prop los molins de la Mar. E fan de re^o a la Almoina un diner" (s. xv ex.); "Borrell" (s. xvii); "284" (s. xx).

a *Índice*, núm. 284, p. 389 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergamí té diversos estrips i forats que, tanmateix, no afecten en excés el contingut. Tots els membres de la comunitat signen com a atorgant. També trobem les signatures autògrafes, per raó de senyoria d'uns censos, d'Antoni de Fornells i Guillem de Fonts, canonges de Barcelona, procuradors i administradors de la Pia Almoina, i també del mateix Guillem de Fonts, actuant com a procurador i administrador de Pere de Puigmartí, canonge, beneficiat de la pabordia del mes de febrer de la Seu. El document fou datat erròniament a l'*Índice* el 6 de maig de 1496. Comparteix pergamí amb una àpoca de 16 de novembre (vegeu document següent).

334

1396, novembre, 16. Barcelona, convent dels agustins

Fra Francesc Sadurní, prior del convent de Sant Agustí de Barcelona, i la resta de la comunitat reunida en capítol, reconeixen haver rebut de Guillem Polinyà, tintorer, ciutadà de Barcelona, seixanta-set lliures barceloneses per la venda d'un cens de sis morabatins d'or alfonsins que tenen sobre unes cases, situades a Barcelona, prop dels molins del Mar, al carrer d'en Corretger, a prop del carrer anomenat d'en Berenguer Durfort.

Pere de Bruguera, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALHPB, Pergamins, núm. 334 (480 × 720 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

1397, gener, 3. Barcelona

Pericó de Déu, fill i hereu universal de Pere de Déu, ciutadà de Barcelona, ven a Franciscó Fuster, fill primogènit de Francesc Fuster, notari públic de Barcelona, un censal per catorze morabatins alfonsins d'or que té sobre unes cases de Barcelona, situades al carrer de Jaume Gerard, establertes pel seu pare, sota domini de l'abadessa de Sant Pere de les Puelles. La venda es fa per quaranta-una lliures i quatre sous barcelonesos de tern.

Guillem Andreu, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 335 (575 × 675 mm). Al dors: "Serà dels actes de les cases del carrer d'en Jaume Giralt" (s. xvii); "153" (s. xx).

a *Índice*, núm. 153, p. 379 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Hi trobem les signatures autògrafes de Violant, abadesa de Sant Pere de les Puelles, autoritzant la venda, i de les monges Constança Olivera i Blanca de Bellveí, com a testimonis. Aquest document comparteix pergami amb l'època, datada el dia 13 de gener (vegeu document següent).

336

1397, gener, 13. Barcelona

Pericó de Déu, fill i hereu universal de Pere de Déu, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Francescó Fuster, fill primogènit de Francesc Fuster, notari públic de Barcelona, quaranta-una lliures i quatre sous barcelonesos de tern per la venda d'un censal per valor de catorze morabatins alfonsins d'or que té sobre unes cases de Barcelona, situades al carrer de Jaume Gerard, establertes pel seu pare, sota domini de l'abadessa de Sant Pere de les Puelles.

Guillem Andreu, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 335 (575 × 675 mm).

337

1397, abril, 25

Arnau de Cervelló, senyor del castell de Vallespinosa, fa donació entre vius a Bernat de Contijoc, del mateix lloc, d'un pati de terra franc, situat a la vila de Vallespinosa. El pati afronta amb [una casa de] Guillem Roca, una altra del receptor i amb el mur del castell i vila. La donació es fa a condició que Bernat edifiqui una casa.

Bernat de Prats, vicari i notari públic de Vallespinosa per Berenguer Gramarga, rector, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 336 (230 × 150 mm). Al dors: "Donació ..." (s. xviii); "25 abril 1397" (s. xviii); "1068" (s. xviii); "154" (s. xx).

a *Índice*, núm. 154, p. 379 (regist), ex A.

b NEGRE, "La casa", p. 247 (citació i extracte), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. La superfície del pergami està força malmesa, cosa que afecta la lectura del text.

338

1397, juny, 22. Girona

Pere Moler, de la parròquia de Celrà, reconeix a fra Berenguer Batlle, comanador de la casa d'Aiguaviva de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, ser home propi i soliu de la comanda per una borda amb quintana, situada a la mateixa parròquia. L'atorgant, amb la seva descendència, es compromet a satisfer quan pertoqui la intestia, eixorquia, el terç, lluïsmes i foriscapis, a banda d'un cens anual de setze diners, i de la tasca i el braçatge dels fruits, pagador per Nadal. A continuació, s'especifiquen les peces de terra, amb les seves mides i afrontacions, que pertanyen a la borda.

Pere Mut, notari públic substituït de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 337 (330 × 670 mm). Al dors: "155" (s. xx).
a Índice, núm. 155, p. 379 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

339

1397, agost, 21. Girona

Joan d'Hospital de Figueroles, de la parròquia de Fontcuberta, per ell i pels seus successors, convé amb fra Berenguer Batlle, comanador de la casa d'Aiguaviva de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, ser home propi i soliu de la comanda i promet ser bon vassall i no marxar a cap altre castell, vila o ciutat. L'atorgant es compromet a haver de pagar per cens cada any un sol sou i, en cas de remença, cinc sous per cada home i dos per cada dona, i també cinc sous per cada casament que hi hagi al seu mas, i en els casos d'intestia i eixorquia.

Pere Mut, notari públic substituït de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original múltiple: ALPB, Pergamins, núm. 338 (335 × 630 mm). Quirògraf. Al dors: "156" (s. xx).
a Índice, núm. 156, p. 379 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

340

1397, agost, 21. Girona

Pere Guerau, ferrer, de la parròquia de Fontcuberta, per ell i pels seus successors, convé amb fra Berenguer Batlle, comanador de la casa d'Aiguaviva de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, ser home propi i soliu de la comanda i promet ser bon vassall i no marxar a cap altre castell, vila o ciutat. L'atorgant es compromet a haver de pagar per cens cada any un sol sou i, en cas de remença, cinc sous per cada home i dos per cada dona, i també cinc sous per cada casament, i en els casos d'intestia i eixorquia.

Pere Mut, notari públic substituït de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 339 (335 × 630 mm). Quirògraf. Al dors: "157" (s. xx).

a *Índice*, núm. 157, p. 379 (regest), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

341

1397, agost, 26

Miquel Cerdà i la seva esposa Alamanda, habitants de Vallespinosa, venen a Bernat de Contijoc, del mateix lloc, un tros de terra, situat al terme de Vallespinosa. La venda es fa per uns dos-cents quaranta sous.

Miquel Cerdà i la seva esposa Alamanda, habitants de Vallespinosa, reconeixen haver rebut de Bernat de Contijoc, del mateix lloc, uns dos-cents quaranta sous per la venda d'un tros de terra, situat al terme de Vallespinosa.

Bernat de Prats, vicari i notari públic de Vallespinosa pel seu rector; ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 340 (250 × 240 mm). Al dors: "Fa per la Romaguera y Comallar del Sitjar y Comavert ... Vallspinosa" (s. xvi-xvii); "1397" (s. xvi-xvii).

Esriptura gòtica cursiva. El pergami ha perdut uns cinc centímetres del marge dret. Aquesta pèrdua no permet precisar ni la localització del tros de terra ni el valor exacte de venda.

342

1398, maig, 10

Ramon Saperà, de la parròquia de l'Estanyol, promet fidelitat i homenatge, per ell i per la seva esposa margarida, senyora propietària del mas Salvanyà, de la parròquia de Sant Joan d'Aiguaviva, a Berenguer Batlle, comanador d'Aiguaviva, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem.

Pere Mut, notari públic substituït de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 341 (335 × 130 mm). Al dors: "158" (s. xx).
a Índex, núm. 158, p. 379 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Aquest i el següent pergami es conservaven originalment cosits pel marge inferior, tal com fan patent els forats d'agulla que hi ha. De fet, la major part de documents atorgats o rebuts pel comanador de la casa d'Aiguaviva tenen els mateixos forats, i sovint restes de cordills, als marges inferiors.

343

1398, maig, 10. Parròquia d'Aiguaviva

Margarida, muller de Ramon Saperà, de la parròquia de l'Estanyol, filla de Bernat Savanyà i de Caterina, de la parròquia de Sant Joan d'Aiguaviva, vivents, reconeix a Berenguer Batlle, comanador de la casa d'Aiguaviva de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, ser dona pròpia i soliu de la comanda, així com ho serà la seva descendència. A més, promet ser dona fidel i lleial i que no marxarà a viure a cap altre lloc, per la qual cosa presta homenatge de fidelitat. Finalment, com que és menor de vint-i-cinc anys i major de quinze, promet que no actuarà en un futur contra aquest jurament.

Pere Mut, notari públic substituït de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 342 (330 × 165 mm). Al dors: "159" (s. xx).
a Índex, núm. 159, p. 379 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

344

1398, juliol, 20. Girona

Pere de Vern, ciutadà de Girona, fa donació entre vius a Francesc, fill seu i de la seva difunta esposa Bartomeua, en concepte d'herència

i de llegítima paterna i materna, de totes les lleudes que pertanyent a l'atorgant, incloent la del peix, el gra i les fruites, dins la ciutat i batllia de Girona. A més, també li fa donació d'una casa, situada a Girona, i de tots els béns mobles que conté, valorats en dos mil sous barcelonesos. La donació es fa a condició que l'atorgant, mentre visqui, pugui percebre les dites lleudes, a canvi de la qual cosa el dit Francesc rebrà cent lliures l'any, i que pugui viure, juntament amb Caterina, la seva esposa actual, en una meitat de la dita casa, mentre que l'altra serà pel dit Francesc i la seva futura esposa. En cas que aquest mori sense descendència legítima, tot plegat tornarà a l'atorgant, excepte dotze mil sous dels quals podrà disposar el dit Francesc per testar lliurement.

Bonanat Nadal, notari públic per autoritat reial substituït de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat, vegueria i batllia de Girona, ho escrigué.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 343 (310 × 275 mm). Quirògraf. Al dors: "Donatió o heretament que fa Pera dez Vern a Francesc, son fill, de las leudas" (s. XVI); "Donació que fa Pere de Vern en fet de noses a Fransesc de Vern, son fill, en l'any 1398" (s. XVI-XVII); "Donació feta per Pere de Vern, ciutadà de Gerona, a Francesch, son fill, de la lleuda y una casa de Gerona" (s. XVII); "H, n° 79" (s. XVIII in.); "Amer" (s. XVII); "20 julio 1398" (s. XVIII).

B Extracte del s. XVIII in.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 79, f. 121r, ex A.

a MADURELL, *La lezda*, doc. VII, p. 99-100, ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

345

1398, juliol, 20. Girona

Joan de Riera, ciutadà de Girona, i Arnaua, vídua de Pere Marquès, senyor del castell de la Roca, de la diòcesi de Barcelona, fan donació entre vius per les seves noces a Francesca, filla de Joan i de la seva difunta esposa Elionor i néta d'Arnaua, de vint mil sous barcelonesos de tern. A continuació, Francesca constitueix en dot els vint mil sous per al seu casament amb Francesc de Vern. Finalment, Francesc de Vern reconeix haver rebut aquest dot i, com a donació per al casament, estableix que tinguin conjuntament mentre visquin tots els béns, tant seus com de Francesca.

Bonanat Nadal, notari públic per autoritat reial substituït de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat, vegueria i batllia de Girona, ho escrigué.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 344 (315 × 330 mm). Quirògraf. Al dors: "Nupcials de Francisco de Vern. 20 julio 1398" (s. XVII); "g, n° 24" (s. XVIII in.); "H, n° 73" (s. XVIII in.).

- B Extracte del s. XVIII in.: AHPB, *Rúbrica*, Gerona, núm. 24, f. 109v, ex A.
 C Extracte del s. XVIII in.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 79, f. 121r, ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

346

1398, agost, 17. Barcelona

Joana, esposa de Bernat Calopa, mestre racional de la cort del rei, ciutadà de Barcelona, absent, nomena procurador Rafael Verdaguer, clergue tonsurat, de Barcelona, perquè urgeixi a fer acomplir a les persones corresponents les últimes voluntats de Francesca, vídua de Berenguer Rovira, ciutadà de Barcelona, i tieta de l'atorgant. Francesca, en el seu testament del 21 de juny de 1377, va instituir Joana hereva universal i ordenà que sota el seu patronatge es creés una capellania, sota la invocació de sant Antoni de Pàdua, a l'altar de Sant Tomàs, de la seu de Barcelona.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 345 (430 × 300 mm). Al dors: "Instrumentum procurationis domne Johane, uxoris venerabilis Bernardi Calopa" (a. 1398); "Bartolomé Exemeno. 1399" (s. XIX).

Esriptura gòtica bastarda. El pergami fou emprat com a coberta d'un manual de Bartomeu Eiximeno (AHPB, 43/7).

347

1398, setembre, 4. Cardona

Romeu Grosset, prevere, jurisperit, oficial de Cardona pel bisbe d'Urgell, tenint en compte que els tres marmessors del testament de Ramon de Soler, fill de Ramon de Soler, de Cardona, han mort, i tenint en compte que Bernat d'Argensola, donzell, suplicà a l'oficial convertir-se en marmessor subrogat del testament, constitueix, assigna i subroga Bernat d'Argensola marmessor perquè s'encarregui de fer complir les últimes voluntats del difunt Ramon de Soler.

Pere Carbonell, notari públic de Cardona per Francesc de Navell, rector i notari de la vila, ho escrigué.

A Origina: AHPB, Pergamins, núm. 346 (410 × 280 mm). Al dors: "AL, n° 64. Altra surrogatió de marmessor de Ramon de Soler a Bernat de Argensola. 4 setembre 1398" (s. XVII); "576" (s. XVIII).

B   Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 64, f. 19r, ex A.
 Escriptura gòtica bastarda.

348

1398, novembre, 25. Girona

Jaume Moler Safont, fill de Pere Moler, ambdós de la parròquia de Celrà, reconeix a Berenguer Batlle, comanador de la casa d'Aiguaviva de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, ser home propi i soliu de la comanda. A més, promet ser home fidel i lleial, per la qual cosa presta homenatge de fidelitat. Finalment, com que és menor de vint-i-cinc anys i major de quinze, promet que no actuarà en un futur contra aquest jurament.

Pere Mut, notari públic substitut de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A*   Original: AHPB, Pergamins, núm. 347 (335 × 150 mm). Al dors: "160" (s. xx).
 a   Índice, núm. 160, p. 379 (regist), ex A.

Escriptura gòtica bastarda.

349

1399, gener, 2. Barcelona

Clara, esposa de Francesc Martí, drapaire, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Francesc, per virtut dels capítols matrimonials signats entre ells, cent trenta lliures en moneda barcelonesa de tern del debitori per ell atorgat el 19 d'agost de 1363. D'aquesta quantitat, cinquanta lliures han estat en metàl·lic, mentre que les restants vuitanta li han pervingut pel lliurament a l'atorgant d'una taula, que Francesc té per diversos senyors per un cens anual de nou morabatins, pagadors per la festa de Sant Miquel, situada a la ciutat de Barcelona, sota la volta que hi ha sobre la vegueria de Barcelona, a prop de la plaça del Blat.

Joan Eiximenis, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A*   Original: AHPB, Pergamins, núm. 348 (340 × 290 mm).

Escriptura gòtica bastarda.

350

1399, febrer, 26. Castell de Marçà

Francesca, vídua de Guillem Armengol, senyor del castell de Marçà, fa donació al seu nét Guillem Armengol, fill del difunt Joan Armengol, senyor del castell, i de Beatriu, de tots els seus béns per raó de l'amor que li té i del seu casament amb Violant, filla del noble Arnau de Cervelló, senyor de Vallespinosa. La donació inclou el castell, amb els seus drets i censos, i totes les altres pertinences de l'atorgant. Es fa a condició que habitin conjuntament al castell i l'atorgant en sigui senyora usufructuària mentre visqui. En cas que es produeixi algun tipus de litigi entre ells pel qual no puguin viure junts, Francesca haurà de satisfer a Guillem i Violant set mil sous barcelonesos anualment. L'atorgant es reserva sis mil sous per a poder-los testar lliurement.

Pere Boteller, de la vila de Falset, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 349 (420 × 300 mm). Al dors: "Donació per la honrada madona Ffrancescha Armengol feya al honrat en Guillem Armengol, net seu, de tots sos béns, sots certes condicions e retencions" (ca. 1399); "1399. Dit Guilerm Armengol casa ab Violant de Cerveló, fila de Arnau de Cervelló, senyor de Valespinosa" (s. XVI ex.); "G, n° 75. Donació feta per la senyora Francisca Armengol a Guillem Armengol, son net, de tots sos béns, lo qual casa ab Violant, villa de Arnau de Cervelló, senyor de Vallspinosa. 26 febrer 1399" (s. XVII); "161" (s. XX).

B Extracte del s. XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 75, f. 5v, ex A.

a *Índice*, núm. 161, p. 379 (regist), ex A.

b NEGRE, "La casa", p. 247 (citació i extracte), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. La donació es fa "de licencia discretis Petri Moranis, rectoris ecclesie de Falceto et arrendatoris notarie de Marçano".

1399, octubre, 11. Barcelona

Antoni Andreu, lliure i alforre, qui fou esclau del difunt Pere Andreu, mariner, ciutadà de Barcelona, alliberat el dia anterior pel tutor dels fills del seu difunt senyor, reconeix tenir en comanda de Mateu del Forment, mercader, ciutadà de Barcelona, trenta-sis lliures en moneda barcelonesa de tern.

Antoni Andreu, lliure i alforre, reconeix haver rebut de Mateu del Forment, mercader, ciutadà de Barcelona, les trenta-sis lliures que l'atorgant ha confessat tenir en comanda per Mateu.

Arnau Lledó, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 350 (350 × 310 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

352

1399, octubre, 25. Parròquia d'Aiguaviva

Bartomeua, esposa de Pere Garrofa, menor d'edat, de la parròquia de Sant Joan d'Aiguaviva, amb el consentiment del seu marit, convé amb fra Berenguer Batlle, comanador de la casa d'Aiguaviva de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, ser dona pròpia i soliuva de la comanda i promet ser bona fidel i no marxar a cap altre castell, vila o ciutat. Com que és menor de vint-i-cinc anys però major de setze, promet no anar contra aquest jurament quan sigui major d'edat.

Pere Mut, notari públic substitut de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 351 (335 × 140 mm). Al dors: "162" (s. xx).

a Índice, núm. 162, p. 379 (regist), ex A.

Esriptura gòtica cursiva.

353

1399, novembre, 3. Santa Coloma de Vinyoles

Gilabert de Centelles, fill d'Eimeric de Centelles, noble, nomena procurador Bernat Sa-rovira, mercader, fill de Ramon Sa-rovira, de la parròquia de Santa Coloma de Vinyoles, per rebre en nom de l'atorgant una corretja d'or amb cascabels d'or que Bertran Coscó, mercader, ciutadà de Saragossa, té per l'atorgant en penyora per un préstec de quaranta florins d'or.

Jaume Rossell, regent l'escrivania de l'església de Santa Coloma de Vinyoles pel seu rector i notari públic per autoritat del bisbe de Vic, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 352 (280 × 140 mm). Al dors: "XXI ... cascavells d'or, pes I march" (a. 1399).

Esriptura gòtica bastarda.

354

1400, maig, 6. Girona

Jaume Moler, de la parròquia de Celrà, senyor propietari del mas Moler, de dita parròquia, segons l'últim testament del difunt Pere Moler, pare de l'atorgant, reconeix a Berenguer Batlle, comanador de la casa d'Aiguaviva de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, ser home propi i soliu de la dita comanda. Promet ser home afocat i fer contínua residència al seu mas, a banda de ser home fidel i lleial, per la qual cosa presta homenatge de fidelitat. Finalment, al ser menor de vint-i-cinc anys i major de divuit, promet que no actuarà en un futur contra el present jurament.

Pere Mut, notari públic substituït de Jaspert de Campllong, notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 353 (335 × 200 mm). Al dors: "163" (s. xx).
a Índice, núm. 163, p. 379 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

355

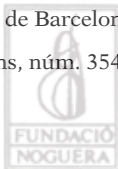
1400, setembre, 25. Barcelona

Vicenç Xifré, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pericó Gual, mercader, ciutadà de Barcelona, vint-i-quatre lliures barceloneses que ambdós tenien en comanda.

Gabriel Canyelles, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 354 (210 × 150 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

356

1400, octubre, 20

Guerau de Rocabertí, senyor de Cabrenys, nomena procuradors Bernat de la Faia, escuder, de la casa de l'atorgant, i Mateu Saclota, de la parròquia de Sant Cristòfol de Cogolls, de la Vall d'Hostoles, perquè duguin a terme el pagament de dues pensions de tres mil cinc-cents cinquanta sous barcelonesos cadascuna, corresponents a dos censals que l'atorgant va vendre a Ramon de Pla, Ramon Fi-

veller, Domènec de Benet, mercader, i Berenguer Lledó, ciutadans de Barcelona, pagadores per la festa de Tots Sants i per la festa de Santa Margarida, respectivament.

Joan Brugada, notari públic de la Vall d'Hostoles, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 355 (455 × 260 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

357

1400, novembre, 17

Francesca, vídua de Francesc de Santacreu, mariner, ciutadà de Mallorca, natural de Barcelona, i el seu fill Joan de Santacreu, per raó dels drets dotals que té i com a mare de Joan i d'Antonina, fills del seu difunt marit, nomenen Pericó Saragossa, fill de Guillem Saragossa, ciutadà de Mallorca, procurador seu per rebre i demanar totes les quantitats derivades de les comandes, salaris, dipòsits i obligacions que el difunt Francesc de Santacreu havia de rebre, i perquè els representi en qualsevol causa o judici que sobre l'herència del difunt pugui sorgir.

Pere Cornellà, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 356 (390 × 325 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

358

1400, desembre, 6. Barcelona

Trasllat de 1403, juliol, 9

Gabriel Desfar, donzell, domiciliat a la vegueria de Manresa i del Bages, reconeix haver rebut de Galceran de Santapau, cavaller, absent, i del notari infrascrit com a representant de Galceran setanta-nou mil sous barcelonesos de tern dels cent quinze mil sous pels quals l'atorgant va vendre a perpetuïtat al receptor el castell i la vila de Castellfollit de Bas, amb el castell i torre de Cos i el castell de Mont-ros, inclòs llur mer i mixt imperi i llur jurisdicció civil, criminal, alta i baixa, que l'atorgant posseïa en propi i lliure alou al bisbat de Girona. La venda es féu el 31 de juliol del mateix any.

Arnau d'Illes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllet fet per Pere Piquer, habitant d'Olot, notari públic per autoritat reial per tot el principat de Catalunya, de 9 de juliol de 1403: ALPB, Pergamins, núm. 357 (280 × 330 mm).

Esriptura semigòtica. El lloc de Castellfollit de Bas [de la Roca] formava part, inicialment, del domini reial. A la fi del segle XIV, però, havia estat ja alienat a Gabriel Desfar. Per diversos serveis prestats, els Santapau obtingueren llicència reial, l'any 1396, per redimir de Gabriel el lloc de Castellfollit i que, d'aquesta manera, passés a engrossir els dominis de la seva baronia (Sánchez 1993: 388).

359

1401, gener, 5. Castell de Prenafeta

Reparació de 1413, setembre, 13

Joan Ninot, prevere, de la vila de Montblanc, com a hereu universal del difunt Mateu Ninot fa donació a Guillem de Lluçàs, de Puigròs, de tots els drets i jurisdicció que l'atorgant té del castell de Vallspinosa, per raó del violari que els Cervelló com a senyors del castell i els seus habitants van vendre l'any 1374 al seu pare per mil tres-cents sous barcelonesos de tern, amb una pensió anual de dos-cents setze sous i vuit diners, pagadora el primer de setembre.

[A] Original perdut ja el 1413.

[R] Nota de registre d'Antoni Pere, de la vila de Montblanc, notari públic per autoritat reial, perduda.

B* Reparació feta per Antoni Pere, notari per autoritat reial, el 13 de setembre de 1413: ALPB, Pergamins, núm. 358 (595 × 500 mm), ex R. Al dors: "Cessió ffeta per lo discret en Johan Ninot, prevere, a·n Guillem de Luçàs, de Puigròs, de certa quantitat de violari contra Vallspinosa e alguns singulars de Montblanch" (s. xv); "G, n° 76. 5 jener 1401" (s. xvii); "164" (s. xx).

C Extracte del segle XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 76, f. 5v, ex B.

a *Índice*, núm. 164, p. 380 (regist), ex B.

Esriptura gòtica bastarda. El document original fou clos amb llicència de Guillem Alinyà, notari de Prenafeta.

360

1401, febrer, 23. Amer

Bernat Estanyol, carnisser, i Guillem Bruguera, teixidor, com a procuradors i síndics de la universitat de la vila d'Amer, venen a Sibilla, esposa de Pere Gallard, batlle de la vila, un censal mort per setanta lliures barceloneses, amb una pensió anual de setanta sous, pa-

gadors cada 23 de febrer. La venda es fa per satisfer les quantitats que havia de rebre Francesc de Sant Celoni, exactor destinat pel rei, en concepte de la lluïció i remença de les jurisdiccions reials a la batllia, vegueria i diòcesi de Girona. Tal com consta en un dels capítols d'una carta reial, datada el 24 d'octubre de 1400, que es transcriu, el mateix rei havia autoritzat l'endeutament de les universitats per redimir les jurisdiccions.

Bernat Estanyol, carnisser, i Guillem Bruguera, teixidor, com a procuradors i síndics de la universitat de la vila d'Amer, reconeixen haver rebut de Sibil·la, esposa de Pere Gallard, batlle d'aquesta vila, setanta lliures barceloneses per la venda d'un censal mort, amb una pensió anual de setanta sous.

Bernat Collell, notari públic d'Amer, ho escrigué a partir d'una nota de registre de Bernat Tufarer, notari públic d'Amer.

A* Original estès a mitjan segle xv: AHPB, Pergamins, núm. 359 (610 × 790 mm). Al dors: "H, n° 36. Censal venut per la vila de Amer a Sarena Gallart" (s. xvii); "H, n° 105. Censal venut per los síndichs de la universitat de Amer a la senyora Cicília, muller de Pere Gallart" (s. xviii *in.*); "165" (s. xx).

B Extracte del segle xviii *in.*: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 105, f. 122v, ex A.

a *Índice*, núm. 165, p. 380 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Tal com consta en una anotació al marge inferior dret del dors del pergami, el notari va rebre 20 sous del fill del batlle Pere Gallard per la redacció del document; és per això que la datem de mitjan segle xv, ja que Bernat Collell, si bé especifica que redactà el document "de notis receptis per Bernardum Tuffareri, quondam", no especifica la data en què actuà.

361

1401, abril, 8. Pesenàs

Joan Salvador, del lloc de Pesenàs, de la diòcesi d'Agde, nomena procurador el seu fill Joan Salvador perquè demani a Berenguer Ermengol, notari de Barcelona, un nou exemplar ("grossatum et in publicam formam") del document de deute que amb l'atorgant va contreure Pere Sibili, també del lloc de Pesenàs, i que havia redactat el notari.

Jaume de Pujols, notari públic per autoritat reial de Pesenàs, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 360 (370 × 210 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem la fórmula "domino Karolo, Dei gratia rege Francorum, regnante" inclosa a la datació, en referència a Carles VI.

362

1401, setembre, 14. Saragossa

Guerau de Llorenç, mercader, ciutadà de Saragossa, com a procurador de Lluís de Gualbes i Pere de Merlès, ciutadans de Barcelona, reconeix haver rebut d'Arnau Sabastida, de la tresoreria del senyor rei, els catorze mil tres-cents sous barcelonesos que havien de pagar l'anterior mes d'abril al seu principal Lluís de Gualbes els nobles Berenguer de Cruilles i Olf de Pròxida, camarlencs, Pere de Torrelles, cambrer, Maties Castelló, vicecanceller, Joan de Pla, tresorer, Ramon de Comes, protonotari, i Ramon Fiveller, escrivà de porció de la casa del senyor rei. Així mateix, reconeix haver rebut també divuit mil sis-cents cinquanta sous jaquesos dels set mil set-cents sous barcelonesos que Pere de Merlès havia de rebre el mes d'abril passat del total de vint-i-dos mil quatre-cents quaranta sous barcelonesos que li devien.

Salvador de Puig, notari públic per autoritat reial per tota la terra del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 361 (455 × 270 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Després de la cloenda hi trobem la següent anotació: "auctoritate illustrissimi domini regis Aragone qui premissis omnibus".

363

1401, desembre, 31. Barcelona

Bernat de Coll, mercader, ciutadà de Barcelona, reconeix que deu a Pere de Coll, llicenciat en lleis, ciutadà de Barcelona, quaranta-cinc florins d'or d'Aragó dels seixanta florins que li corresponien en concepte de salari per la seva participació en el procés pel qual l'atorgant li fou concedida llicència pel rei d'Aragó per fer penyora i marca al duc i al comú de Gènova. L'atorgant promet que els pagarà amb les primeres quantitats que arribin a Barcelona provinents de la dita marca.

Francesc Fonolleda, escrivà del rei d'Aragó i notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació seva, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 362 (440 × 255 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

364

1402, febrer, 10. Barcelona

Joan Nadal, notari, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Jaume Pastor, receptor general de les pecúnies de la cort de la reina, per mà de Guillem Mulet, de la tresoreria de la reina, vint sous barcelonesos per la redacció de diverses escriptures per a la cort.

Joan Nadal, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original cancel·lat: AHPB, Pergamins, núm. 363 (230 × 155 mm).

Esriptura gòtica bastarda. El text és ple de correccions, tant a la part dispositiva com a la datació, i a la cloenda s'ha passat ratlla amb un línia ondulada amb un evident sentit de cancel·lació.

365

1402, maig, 5. Convent dels frares menors de Girona

Jaume Costal, blanquer, ciutadà de Girona, i la seva esposa Francesca fan donació entre vius a la seva filla Margarida de trenta-sis lliures barceloneses per al seu casament. Així mateix, Margarida, amb el consentiment dels seus pares, fa donació en concepte de dot de les trenta-sis lliures a Joan Oliver, sabater, ciutadà de Girona, qui, al seu torn, confessa haver rebut aquesta quantitat, la qual tindran conjuntament com a marit i muller. Finalment, Margarida, com que és major de setze anys però menor de vint-i-cinc, promet no contravenir aquests pactes quan arribi a la majoria d'edat.

Pere de Begudà, notari públic substituït per autoritat reial de l'hereu del difunt Jaume de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure a partir d'una nota de registre del difunt Berenguer Ferrer.

A* Original estès durant el tercer quart del segle xv: AHPB, Pergamins, núm. 364 (410 × 335 mm). Quirògraf. Al dors: "D'en Johan Oliver, sabbater, Barchinona" (s. xv); "XXXX ll. VIII ss. + IIII ll. XVIII ss + V ll. XIII ss. VIII = LI ll. I s. VIII" (s. xv); "444" (s. xx).

Esriptura prehumanística. A la cloenda, si bé no es precisa la data, sí que s'especifica que Pere de Begudà tenia les notes i els protocols del difunt Berenguer Ferrer. Aquest deixà d'actuar com a notari l'any 1462, mentre que Pere de Begudà ho féu entre els anys 1463 i 1478. És per això que datem el pergami al tercer quart de segle.

366

1402, agost, 9. Barcelona

Jaume Eimeric, de l'orde de la Mercè, comanador de la casa de Girona, reconeix haver rebut de Guillem Duran, de la parròquia de Santa Eulàlia de Provençana, fill del difunt Guerau Duran, els trenta-tres sous de moneda barcelonesa de tern que Guillem tenia en pura comanda per l'atorgant, mitjançant document signat el 3 de maig de 1399. Amb anterioritat, l'atorgant ja havia fet cancel·lar aquesta comanda a través del seu procurador Francesc Joan, teixidor de llana, ciutadà de Barcelona, l'11 d'agost de 1401.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 365 (280 × 190 mm).

Esriptura gòtica bastarda. El notari podria ser Pere Granyana, ja que la comanda a què es fa referència fou closa per ell mateix.

367

1402, setembre, 6. Barcelona

Francesc Rovira, pagès, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Margarida, esposa de l'atorgant, filla de Guillem Riera, pagès, també ciutadà de Barcelona, i de Bartomeua, les vint lliures barceloneses de tern que en concepte de dot havia de rebre segons carta dotal de 2 de setembre de 1399.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 366 (275 × 160 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

368

1403, febrer, 13. València

Pere Vicenç, ciutadà de Barcelona, nomena procuradora la seva esposa Constança per confirmar a Agnès, esposa de Joan Ferrer, mercader, ciutadà de Barcelona, la insolutumdació que Constança havia fet el dia vint-i-tres de gener anterior a Agnès del censal mort amb

una pensió anual de mil sous barcelonesos de tern, que Jaumet, fill de Pere Vicenç i Constança, rebia, per donació del seu pare, de la universitat i singulars de la ciutat i regne de Mallorca, pagadora el vint-i-tres de gener. L'atorgant, a més, promet que no anirà en contra d'aquesta insolutumdació.

Andreu Julià, notari públic per autoritat reial per tota la terra del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 367 (435 × 165 mm). Al dors: "Constancia ... Senros scolarium" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda.

369

1403, maig, 2. Barcelona

Antoni Amat, barquer, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Ramon de Canyelles, clavari general del peritatge, nomenat a Barcelona, cinquanta sous barcelonesos per embarcar cent soldats amb Hugó de Rosanes, governador del castell de Càller, i per proveir-los amb setanta pans de bescuit i mig i per portar vint-i-cinc caixes de posadors per a fornir el castell.

Hi manca la cloenda del notari.

A* Original cancel·lat: AHPB, Pergamins, núm. 368 (205 × 90 mm).

Esriptura gòtica bastarda. El document és cancel·lat amb dues ratlles obliqües paral·leles guixades transversalment al text. A més, damunt de la primera línia trobem una *probatio penna* de "Sit omnibus notum" i sembla que la cloenda ha estat retallada, per la qual cosa només en resta el traç ascendent d'una lletra.

1403, desembre, 17. Vila de Molins de Rei de Llobregat

Jaume Bofill, notari, nomena procurador Gabriel Terrassa, ciutadà de Barcelona, per arrendar durant els cinc anys vinents l'escrivania que el venerable Roger de Pinós té i posseeix a la baronia i terme del castell de Cervelló, pel valor i condicions que seran pactats.

Jaume Bofill, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 369 (215 × 195 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

371

1404, gener, 9. Barcelona

Joan de Caselles, cofrer, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Sabater, forner, ciutadà de Barcelona, els vint-i-cinc sous barcelonesos de tern que anualment aquest li ha de pagar com a pensió d'un censal mort, pagadora cada vuit de gener.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 370 (285 × 190 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

372

1404, febrer, 4. Any novè de regnat. València

Còpia inserida el 17 de novembre de 1404

Martí [I], rei d'Aragó, València, Mallorca, Sardènia i Còrsega, comte de Barcelona, Rosselló i Cerdanya, a petició de Berenguer de Tagamanent i de Ramon de Santmartí, cavallers, enviats com a representants de la universitat de la ciutat i regne de Mallorca, dóna llicència a la universitat per vendre tots aquells censals morts, a raó de setze mil sous per mil, necessaris per tal de redimir i lluir els censals contrets abans de la terrible inundació que havia devastat la ciutat l'any anterior, destruint camps, vinyes, unes mil cinc-centes cases i havia acabat amb la vida d'uns quatre mil habitants. Finalment, i per a major seguretat dels receptors, imposa mil florins de pena a qui contravingui aquesta llicència.

[A] Original no localitzat

B Còpia inserida el 17 de novembre de 1404: AHPB, Pergamins, núm. 372 (620 × 800 mm).

Esriptura semigòtica. Després de la datació, trobem la rúbrica del regent de la cancelleria, Arnau de Canyelles. La llicència fou estesa sobre pergami i amb segell reial, tal com s'indica al text de la venda.

373

1404, juny, 29

Trasllat de 1404, octubre, 11

Berenguer de Llorac, donzell, domiciliat al lloc de Solivella, vegueria de Montblanc, com a tutor, nomenat pel veguer de Montblanc, de

Marquesa, filla del difunt Berenguer de Llorac, castlà de Rocafort de Queralt, i de la seva esposa Elionor, vivent, posa a la venda en públic encant una sèrie de béns pertanyents a Marquesa per tal de satisfer els deutes del seu difunt pare. L'encant es fa a la vila de Santa Coloma de Queralt, a la plaça de les Eres. Els béns subhastats corresponen, sobretot, als habituals del parament de la llar (llençols, flassades, roba, petits mobles, etc.).

Berenguer de Gaià, vicari i notari públic de Santa Coloma de Queralt per Pere de Bosc, rector de la vila, ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet per Berenguer de Gaià, vicari i notari públic de Santa Coloma de Queralt, l'11 d'octubre de 1404: AHPB, Pergamins, núm. 371 (450 × 280 mm), ex A. Al dors: "Trasumto del encant féu Berenguer de Llorach, domiciliat en Solivella, tudor de Marquesa, filla y hereva de Berenguer de Llorach, de Rocafort. 28 juny 1405" (s. xvii); "166" (s. xx).

a *Índice*, núm. 166, p. 380 (regist), ex B.

Esriptura semigòtica. La tinta està força esvanida i s'ha perdut una petita part del marge esquerre del pergami. Remetem el lector al text del document per al detall dels nombrosos béns mobles subhastats.

374

1404, novembre, 17. Barcelona

Gabriel Ballester, ciutadà de Barcelona, com a procurador de la universitat i consell general de la ciutat i regne de Mallorca, d'acord amb la llicència atorgada pel rei Martí [I] el 4 de febrer de 1404 (vegeu doc. 372), ven a Bernat Margarit, cavaller, de la diòcesi de Girona, un censal mort per valor de catorze mil sous barcelonesos, amb una pensió anual de mil sous.

Bartomeu Eiximeno, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 372 (620 × 800 mm). Al dors: "Del censal de mossèn Bernat Margarit sobre lo regna e universitat de Malorcha de quatorsa mil sous de propietat e de annal pensió de milo sous" (s. xv); "E foren reduïts los mil sous de annal pensió a vuyt-cents setanta-sinc sous axí com és contenut dins la present carta" (s. xv); "17 nohembre 1404" (s. xvii); "167" (s. xx).

a *Índice*, núm. 167, p. 380 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. Entre les signatures i la cloenda trobem una breu anotació, afegida amb posterioritat, que fa referència a la reducció de la pensió de mil a vuit-cents setanta-cinc sous, mitjançant instrument clos pel notari de Barcelona Arnau Lledó el 24 de març de 1408.

375

1405, febrer, 21. Girona

Guillem Eimeric, barber i cirurgià, ciutadà de Barcelona, després de la renúncia dels seus anteriors procuradors, nomena procuradors fra Antoni Queixal, batxiller en sacra teologia, prior del convent dels mercedaris de Barcelona, i fra Jaume Eimeric, comanador de la casa dels mercedaris de Girona.

Francesc Vidal, notari públic substituït de Jaume de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 373 (350 × 285 mm). Al dors: "Nomine meo proprio constituo ut procuratorem ... Jacobum Riera, cau(s)dicum, maiorem dierum, ad omnes et singulas rationes .. cum auctoritate domini magistri Quexal, his predictis ... Testes discretus Bernardus Munmany, presbiter, et ..." (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem la presència d'Antoni Queixal, qui fou ambaixador del rei Ferran I i representant català al concili de Constança.

376

1405, març, 3. Girona

Pere Ricsèn, de la parròquia de Montfullà, nomena procurador Francesc Castelló, àlies el ferrer de Sant Tragner, de Girona, per rebre de Mateu Ermengol, notari de Barcelona, cinquanta-cinc sous barcelonesos que aquest havia rebut, en nom de l'atorgant, de Pere Finestrelles, de Santa Coloma de Gramenet, que els tenia en comanda per Pere Ricsèn.

Narcís Simó, notari públic substituït per autoritat reial de Jaume de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 374 (390 × 145 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Al marge inferior esquerre trobem la següent anotació coetània: "Solvit totam ... et eciam ad cancellandum dictum instrumentum comande factum per eundem Perum de Finestrelles."

377

1405, maig, 6. Barcelona

Bernat de Mas, carnisser, ciutadà de Barcelona, ven a Joan Aranyó, carnisser, ciutadà de Barcelona, una peça de terra que l'atorgant

comprà als marmessors del difunt Jordi Serra l'any 1388 i que té pel segon presbiterat de l'altar dels apòstols Simó i Judes, de la seu de Barcelona, situada a la parròquia de Santa Eulàlia de Provençana, al terme del castell del Port, al Prat. Afronta a llevant amb la tinença dels hereus de Ramon [...], a migdia amb la sèquia "Madrigueria", a ponent amb un camí i a tramuntana amb la tinença dels hereus d'Arnau Vilaiada. La venda es fa per vuit lliures i setze sous en moneda barcelonesa de tern. El comprador haurà de satisfer un cens anual de setze quartans d'ordi bo a la mesura del castell del Port, pagadors per Sant Joan.

Pere d'Horts, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 375 (565 × 550 mm). Al dors: "Carta del camp del Port a sens de 16 cortans de ordi ... per lo benefici de Sant Simon y Judas y Sant Alex, en la seu de Barcelona funda" (s. XVI-XVII); "755" (s. XVIII); "168" (s. XX).

a *Índice*, núm. 168, p. 380 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Del notari Pere d'Horts no se n'ha conservat cap protocol. El pergamí també conté l'època, datada el 7 de juny.

378

1405, juny, 7. Barcelona

Bernat de Mas, carnisser, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Joan Aranyó, carnisser, ciutadà de Barcelona, vuit lliures i setze sous en moneda barcelonesa de tern per la venda d'una peça de terra situada a la parròquia de Santa Eulàlia de Provençana, al terme del castell del Port, al Prat.

Pere d'Horts, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 375 (565 × 550 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

379

[1405, octubre, 27]. Seu d'Urgell

La universitat de la Seu d'Urgell nomena procurador [Pere Benac, síndic, de la mateixa ciutat], per a vendre un censal mort per valor de [vint-i-un mil sous barcelonesos], amb una pensió anual de mil cinquanta sous.

Andreu Savila, notari públic d'Urgell per autoritat de Vicenç Morató, canonge i capellà de l'església de Sant Odó, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 376 (550 × 800 mm). Al dors: "Sindicat fet per la ciutat de la Seu de Urgell per a véndrer lo censal de 1050 sous. N° 124" (s. xvii); "169" (s. xx).

a *Índice*, núm. 169, p. 380 (regest), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergami està força degradat. Manca un fragment d'uns vint per vint centímetres al marge superior esquerre, per la qual cosa s'ha perdut la data i bona part del protocol i de la *dispositio*. Datem la procura i completem d'altres informacions gràcies a les referències que trobem al document 381. Tot i que, diplomàticament, és una procura, el document fixa també tota una llarga sèrie de condicions per a la venda del censal i el pagament de les futures pensions.

380

1405, desembre, 1. Perpinyà

Pere de Palou, canonge i prevere del mes d'agost a la seu de Barcelona, nomena Jaume Codonyà, canonge de Lleida, procurador per fer-se càrrec del benefici del mes d'agost a la mateixa seu.

Berenguer Batlle, notari públic de Perpinyà per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 377 (515 × 520 mm). Al dors: "Die veneris, XI^a die decembris, anno M.CCCC.V^o, venerabilis Jacobus de Codonyano substituit ... discretum Petrum Burgueti, presbiterum, ad regendum preposituram. Testes discretus Johannes Brugal, presbiter, et ..." (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda.

381

1406, gener, 19. Puigcerdà. Hora de Vespres

Guillem de Tarba, jutge ordinari de Puigcerdà i la Cerdanya, llicenciat en lleis, després d'escoltar les dues parts enfrontades, mana que Pere Benac, com a procurador i síndic de la universitat de la Seu d'Urgell, satisfaci a Pere d'Aguilar, habitant de Solsona, com a procurador de Joan de Llobera, mercader, de Solsona, i de Joan de Junyent, mercader, ciutadà de Barcelona, la pensió anual de mil cinquanta sous, pagadora per Tots Sants, i a casa de Joan de Llobera, corresponent al censal mort de vint-i-un mil sous barcelonesos que Pere Benac els va vendre, en nom de la universitat de la Seu d'Urgell, el 5 de novembre de 1405.

Bernat Mercader, escrivà públic de l'escrivania de la cúria reial de la vila de Puigcerdà, substituït de Joan Rafart, notari i escrivà públic, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 378 (530 × 610 mm). Al dors: "Sentència" (s. xvii); "n° 10" (s. xvii); "X, n° 129" (s. xviii); "170" (s. xx).

a Índice, núm. 170, p. 380 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem la signatura autògrafa del jutge, amb una escriptura de tipus usual.

382

1406, febrer, 16. Cervera

Angelina, esposa de Berenguer Bru, mercader, de la vila de Cervera, no-mena Pere Vilar, prevere beneficiat de la seu de Barcelona, procurador seu per rebre els cent sous barcelonesos que donna Mal(...), vídua de Berenguer de Castellet, senyor del castell de Rubinat, deixà a l'atorgant en el seu testament.

Guillem Granell, notari públic de Cervera per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 379 (295 × 200 mm).

Esriptura semigòtica.

383

1406, agost, 9. Solsona

Joan de Llobera, mercader, de Solsona, i Joan Junyent, mercader, ciutadà de Barcelona, fan donació a Francesca, filla i hereva universal del difunt Ramon de Llobera, mercader, de Solsona, i esposa de Bernat Guillem de Peramola, senyor de l'honor de Peramola i d'Aramunt, de tots els drets que posseïen sobre el censal mort que van comprar als síndics i procuradors de la universitat de la Seu d'Urgell per valor de vint-i-un mil sous barcelonesos, amb una pensió anual, pagadora per Tots Sants, de mil cinquanta sous (vegeu docs. 379 i 381). Reconeixen a la receptora que compraren el censal amb part de les dues mil sis-centes lliures i quinze sous amb què el difunt Ramon de Llobera participava de la societat, establerta l'1 de juny de 1401 entre el difunt, els atorgants i Bartomeu de Llobera, mercader, difunt pare de Joan, a la qual posaven fi.

Guillem de Parcerissa, notari públic de Solsona per autoritat de Pere de Torrent, prior del monestir de Cornellà i administrador del monestir de Solsona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 380 (610 × 470 mm). Al dors: "Ragonexensa feta per Joan de Llobera y Joan Junyent a Francisca Llobera, que confessan que lo censal que compraren a la Seu de Urgell de 1.050 sous de penció ere de diners de dita Francisca y ab ànimo de què lo domini passa a ella. N° 122. A 9 de agost 1406" (s. xvii-xviii); "n. 27" (s. xviii); "171" (s. xx).

a *Índice*, núm. 171, p. 380 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. El document comparteix pergami amb una procura, de data 4 de setembre, i sembla que es redactà al mateix temps que aquesta. Com que a la cloenda no trobem cap indicació respecte de la tradició, hem de tractar-lo com a original.

384

1406, setembre, 4. Solsona

Joan de Llobera, mercader, de Solsona, i Joan Junyent, mercader, ciutadà de Barcelona, nomenen procuradors Pere d'Aguilar, batxiller en dret, de Solsona, Ramon Grau, mercader, ciutadà de la Seu d'Urgell, i Guillem Soler, fuster, de Solsona, perquè almenys un d'ells comparegui davant del clavari de la universitat de la Seu d'Urgell i li faci intima de la donació feta pels atorgants a Francesca, filla i hereva universal del difunt Ramon de Llobera, mercader, de Solsona, dels drets que posseïen sobre el censal mort que van comprar als síndics i procuradors de la universitat de la Seu d'Urgell per vint-i-un mil sous barcelonesos (vegeu document anterior).

Guillem de Parcerissa, notari públic de Solsona per autoritat de Pere de Torrent, prior del monestir de Cornellà i administrador del monestir de Solsona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 380 (610 × 470 mm).

Esriptura semigòtica.

385

1407, maig, 23

Berenguer Colom, [doctor] en decrets, Pere Pelegrí, doctor en lleis, de la ciutat de Lleida, i Lluís Folquet, llicenciat en lleis, de la vila de Tàrraga, com a àrbitres escollits per ambdues parts, sentencien en el plet tingut entre Bartomeu d'Argentona, com a procurador

de la seva mare Saurina, esposa de Jaume Vinader, del lloc de Vallmoll, i Bernat de Biure, castlà del lloc de Biure, que els primers no tenen cap dret sobre el feu de Vallverd, tal com pretenien, sinó que aquest pertany a Bernat de Biure. A més, aquest tampoc no els haurà de satisfer noranta lliures barceloneses en dos terminis, el primer per la festa de Sant Miquel del mes de setembre vinent i el segon al llarg del mes de desembre, tal com s'havia dictat inicialment. Ambdues parts prometen acatar la sentència sota pena de mil florins d'or.

Bartomeu Amenós, notari per autoritat reial per tot el regne d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 381 (550 × 430 mm). Al dors: "Ø, nº 70. Sentència arbitral entre Barthomeu de Argentona y Bernardino de Biure. 23 de mayo de 1407" (s. xvii); "155" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 70, f. 36r, ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

386

1407, juny, 25. Barcelona

Eulàlia, esposa de Guillem de Bonadona, mercader, ciutadà de Barcelona, filla i hereva universal del difunt Bernat de Pont, mercader, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut d'Eimeric de Montsuspir, formenter, els trenta-cinc sous barcelonesos de tern que per la festa de Santa Maria del mes de març, corresponents a la pensió anual del censal mort que el difunt Pere Bernat, de qui Eimeric era fidejussor, havia de pagar.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

R* Nota de registre en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 382 (300 × 180 mm). Al dors: "Sextadecima apocha anni" (s. xv in.).

Esriptura gòtica bastarda. Entenem que es tracta d'un assentament notarial, ja que trobem afegit al marge superior esquerre "habetur pro nota". Sembla que la clàusula identificativa del receptor del document ("manumissori et exequutori testamenti seu ultimis voluntatis Petri Bertrandi, quondam, mercatoris, civis predictae civitatis oriundique loci de Puçol, regni Valencie") no era correcta i la trobem ratllada, amb una de nova força més simple, intercalada ("ratione fideiussionis infrascripte"). Per evitar qualsevol dubte, es retallà la cloenda de l'escrivà, cosa que afecta, de retruc, l'anotació dorsal.

387

1407, agost, 30

Francesc de Vern, ciutadà de Girona, malalt greu, fa testament i nomena marmessors el seu pare Pere de Vern, ciutadà de Girona, el seu oncle matern Guillem de Santmartí, doctor en lleis, Joan de Vall, llicenciat en lleis, el seu sogre Joan de Riera, Gabriel Miquel, Pere Miró i Narcís Miquel, ciutadans de Girona, familiars seus, i la seva esposa Francesca. En primer lloc, escull la seva sepultura al túmul familiar, situat a la capella de Sant Nicolau del Capítol, a prop del claustre del convent dels framenors de Girona, deixant per la seva ànima i sepultura cinquanta lliures, de les quals en sortirà també un censal de dotze sous barcelonesos de tern de pensió anual perquè s'estableixi un aniversari, celebrador el dia que ell mori, i pel qual els monjos aniran al seu túmul amb una creu i aigua beneïda i faran missa. Deixa a la seva germana Caterina de Vern, monja del convent de Sant Daniel de Girona, un violari amb una pensió anual de vint florins mentre visqui. Deixa a la seves filles Elionor i Isabel en concepte de llegítima deu mil i cinc mil sous, respectivament, que rebran quan es casin. Si una d'elles mor sense descendència, l'altra rebrà la quantitat assignada a la difunta. Així mateix, en cas que el fill que ha de néixer de Francesca sigui una nena, aquesta rebrà cinc mil sous, mentre que si és un nen, en rebrà deu mil. Deixa a la seva esposa Francesca una esclava, de nom Caterina, mentre visqui sense tornar-se a casar, de la mateixa manera que la fa senyora de tots els seus béns. Deixa al seu germà Pericó de Vern un cavall i un corser. Finalment, nomena hereu universal el seu fill Nicolau.

Miquel Pere, notari públic substituït per autoritat reial de Jaume de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 383 (610 × 620 mm). Al dors: "Testament de Francesc Vern. Consta en poder de Miquel Pera, notari de Gerona, a 30 agost 1407" (s. xvii-xviii); "g, n. 12" (s. xviii); "172" (s. xx).

B Extracte del s. xviii in.: ALPB, Rúbrica, Gerona, núm. 12, f. 108v, ex A.

a Índice, núm. 172 (p. 380), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

388

1408, abril, 22. Dissabte, hora de missa

Guillem Armengol, com a procurador de la seva esposa Violant, filla i hereva dels difunts Arnau de Cervelló, noble, i de Violant, re-

quereix Ramon Vendrell, batlle del castell de Vallespinosa, i a la universitat del lloc, perquè el reconeguïn com a senyor del terme. Amb la mort de Violant, mare de l'esposa de l'atorgant, la seva filla passava a ser senyora de Vallespinosa, ja que el terme era la garantia del dot i escriu de seixanta mil sous per al casament dels difunts Arnau i Violant.

Guillem Batlle, de Vilafranca del Penedès, notari públic per tot Catalunya per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 384 (405 × 390 mm). Al dors: "G, n° 78. Protest donat per G. Armengol, procurador de sa muller Violant Armengola, als hòmens de Valespinosa, per a le responguen y paguin 40 milia sous de una part per la dot que sa mare Violan de Cervelló, fila de Guerau de Palou li portà, y XX mília per lo escriu que per tot era LX mília sous, los quals estaven assegurats sobre de Valespinosa. Y com la dita Violant, mare, sie morta sens fils ... sinó ab la única fila ... li succeys en dits béns y dot, per la qual dot seran obligats los de Valespinosa y presten los homenatges ... 22 abril 1408" (s. xvii); "173" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinoso, núm. 78, f. 5v, ex A.

a *Índice*, núm. 173, p. 380 (regist), ex A.

Cit: NEGRE, "La casa", p. 247.

Esriptura gòtica bastarda. El pergami presenta al llarg del marge dret de la caixa d'escriptura una franja d'entre 2 i 5 centímetres de tinta esvanida.

389

1409, maig, 7. Castell d'Estadella

Joana de Tramaced, esposa de Pere Galceran de Castre, senyor de les baronies de Peralada i de Tramaced, nomena Bernat Galceran de Pinós, noble, germà del marit de l'atorgant, procurador seu i del seu marit als llocs d'Alcosser i Rafal, dominis d'ambdós, situats al regne de València.

Pere de Rei, habitant d'Estadella, notari per autoritat reial per tota terra i dominació del rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 385 (260 × 205 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

390

1409, març, 29. Divendres

Trasllat de 1410, gener, 10

La Cort General de Catalunya, reunida a la sala del Capítol del convent de framenors de Barcelona, atenent la petició de Martí [I],

rei d'Aragó i comte de Barcelona, de rebre cent cinc mil florins d'or d'Aragó per ajudar el seu fill primogènit Martí, rei de Sicília, dona plena llicència i poder a Alfons de Tous, doctor en decrets, canonge de Barcelona, a Jaume Marc, cavaller, i a Ramon Desplà, fill del difunt Francesc Desplà, ciutadà de Barcelona, diputats de Catalunya residents a Barcelona, i als seus successors en dit ofici, d'encarregar i vendre, en nom del General de Catalunya, mitjançant carta de gràcia, tants censals morts com siguin necessaris per obtenir els cent cinc mil florins d'or. Com a garantia del cobrament d'aquests censals figuren els ingressos que s'aconsegueixin mitjançant la imposició de les generalitats.

Francesc Fonolleda, escrivà reial i notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllet fet fer per Pere Ventosa, notari públic per autoritat reial, de 10 de gener de 1410: ALPB, Pergamins, núm. 386 (555 × 655 mm), ex A. Al dors: "De les prehidadores" (s. xv ex.).

a Índice, núm. 174, p. 380 (regist), ex B.

Esriptura semigòtica. L'original tenia el *signum regis* de Martí l'Humà, fet per Ramon de Comes, conseller i protonotari del rei, amb l'anotació final, probablement autògrafa, "Rex Martinus". També podem llegir com l'original anava provist del segell reial comú. Cal destacar que el trasllat fou aprovat per Genís Almogàver, regent la vegueria de Barcelona, Igualada, Vallès i Moià, el 8 d'octubre de 1409, mentre que no fou clos per Pere Ventosa fins al 10 de gener de 1410. D'aquest darrer fedatari només s'ha conservat un manual de la seva actuació com a notari públic de Barcelona d'entre els anys 1443 i 1446 (Cases 2001).

391

1409, abril, 10. Barcelona

Alfons de Tous, doctor en decrets, canonge de Barcelona, Jaume Marc, cavaller, i Ramon Desplà, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Francesc Desplà, diputats de la Generalitat de Catalunya residents a Barcelona, venen a Jaumeta Vesiana, monja, del convent de les predicadores de Barcelona, un censal mort per cent cinc lliures barceloneses, amb una pensió anual de cent cinquanta sous, pagadors cada 10 d'abril. La venda, que es fa a la taula de canvi de Barcelona, ha de contribuir a fer front al deute de cent cinc mil florins d'or que el rei Martí havia contret per sufragar la campanya del seu fill, el rei Martí de Sicília, a Sardenya per tal de fer tornar l'illa al domini reial. La Generalitat s'havia fet càrrec del deute en sessió de la Cort General de 29 de març de 1409 (vegeu document anterior).

Alfons de Tous, doctor en decrets, canonge de Barcelona, Jaume Marc, cavaller, i Ramon Desplà, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Francesc Desplà, diputats de la Generalitat de Catalunya residents a Barcelona, reconeixen haver rebut de Jaumeta Vesiana, monja, del convent de les predicadores de Barcelona, cent cinc lliures barceloneses per la venda d'un censal mort.

Pere Ventosa, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 387 (700 × 750 mm). Al dors: "175" (s. xx).
a Índice, núm. 175, p. 380 (regist), ex A.

Escriptura semigòtica. El pergami ha perdut alguns fragments al marge superior, que afecten tant el protocol com l'inici de la part dispositiva del text de venda del censal. Gràcies a l'època que també conté, però, se'n pot reconstruir el contingut. Destaquem l'error de Pere Ventosa a l'hora de datar la llicència de la Cort General, ja que la situa el 29 de maig de 1409, en comptes del 29 de març, data que sí que trobem al document anterior i que quadra amb la de l'aprovació dels capítols d'aquest donatiu (*Cortes*, tom VI, p. 194-209). Finalment, cal esmentar dues anotacions posteriors, situades entre el primer i el segon document, referents a dues reduccions del censal. La primera, del 30 d'abril de 1413, segons la qual la pensió passa a ser de cent trenta-un sous i tres diners, i la segona, del 12 d'abril de 1421, que deixa la pensió en cent cinc sous.

392

1409, agost, 2. Divendres, al migdia. Montblanc

Pere Dolça, de Sant Cristòfol de Folgàs, com a procurador de Violant, esposa de Guillem Armengol, cavaller, requereix el veguer de Montblanc que compleixi el mandat del rei Martí, amb data de 30 de juliol, pel qual ordena als seus oficials que Violant no sigui destorbada en la possessió del castell de Vallespinosa, un cop ha vist els seus títols de drets.

Llorenç Perull, notari públic de la vila de Montblanc per Simó Salvador, doctor en decrets, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 388 (290 × 280 mm). Al dors: "[...] manutén [...] la senyora Violant Armengol [...] Montblanc. 1409" (s. xvii); "176" (s. xx).

a Índice, núm. 176, p. 381 (regist), ex A.

Escriptura semigòtica. El pergami, fragmentari, ha perdut al voltant d'un terç del marge dret, cosa que afecta bona part del text.

393

1409, octubre, 7. Dilluns

Sança, esposa de Garcia Ferrer, ciutadà de Mallorca, ven a Bernat Dolcet, ciutadà de Mallorca, una esclava tàrtara, de nom Caterina, que havia comprat a Andreua, vídua en segones núpcies de Joan Tries i, en primeres, de Miquel Andreu, taverner, ciutadans de Mallorca. La venda es fa per valor de setanta-quatre lliures mallorquines, que l'atorgant reconeix haver rebut.

Francesc Carabotí, notari públic per autoritat del rei d'Aragó, regent les notes i els protocols del seu connotari difunt Pere Frigola, ho escrigué.

A* Original estès durant la primera meitat del s. xv: ALPB, Pergamins, núm. 389 (350 × 235 mm). Al dors: "Carta de la sclava que comprí de la muller d'en Garcia Ferrer" (s. xv).

Esriptura semigòtica. Com resta patent a la cloenda, Francesc Carabotí va estendre l'original a partir d'una nota de registre del difunt Pere Frigola.

394

1409, desembre, 16. Biure

Bernat de Biure, donzell, castlà del lloc de Vallverd, fa donació en emfiteusi a perpetuïtat a Berenguer Miró, habitant de Vallverd, i als seus, d'un tros de terra, situat a Vallverd al lloc anomenat Lo Domenge. Afronta d'una part amb el camí que va a Montbrió, d'una altra amb terra de l'atorgant, d'una tercera part amb el camí que va a la Devesa i, finalment, amb una vinya de la Devesa. El receptor haurà de satisfer un cens anual de cinc punyerons de blat, mesura de Cervera, pagadors per la festa de Santa Maria del mes d'agost. L'atorgant es reserva el dret de fadiga per deu dies i el terç. A més, prohibeix que el receptor o els seus successors puguin vendre o alienar aquest tros de terra a cavallers i religiosos. Finalment, l'atorgant reconeix haver rebut un parell [de gallines] com a entrada.

Guillem Marc, prior de l'església de Biure i notari públic, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 390 (320 × 150 mm). Al dors: "Ø, n° 99. 16 diciembre 1409" (s. xvii); "156" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 99, f. 33v, ex A.

Esriptura semigòtica.

395

1410, gener, 16. Malconsell, al camp de l'illa de Rodes

Còpia inserida el 1428, setembre, 29

Albert Armengol, cavaller de l'orde de l'Hospital del priorat de Catalunya, d'acord amb la llicència rebuda de Domenico d'Allemagna, lloctinent de Filibert de Naillac, mestre de l'orde de l'Hospital, nomena procuradors seus Dalmau Ramon de Xatmar, castlà d'Amposta, Berenguer de Casesnoves, preceptor de Tèrmens, i Guillem Armengol, seglar, germà carnal de l'atorgant, per tal de rebre, tenir i recuperar tots els dominis, batllies, beneficis i possessions de l'orde al priorat de Catalunya. Els receptors tindran plens poders per atorgar documents i representar judicialment l'orde.

Victor *Recongrer*, clergue de la diòcesi *Monuensis*, notari públic per autoritat imperial i apostòlica, ho escrigué.

[A] Original no localitzat.

B* Còpia inserida el 29 de setembre de 1428: AHPB, Pergamins, núm. 473 (513 × 590 mm).

Esriptura semigòtica. La procura, escrita en estil objectiu, inclou una imitació del *signum* notarial original (vegeu doc. 485). No hem pogut, però, precisar la diòcesi d'on és originari el notari i ens limitem a transcriure el mot en llatí. La datació inclou el còmput de la indicció.

396

1410, febrer, 19. Casa de Bellesguard

Còpia inserida el 22 de febrer de 1410

Martí [I], rei d'Aragó, Sicília, València, Mallorca, Sardenya i Còrsega, comte de Barcelona, duc d'Atenes i Neopàtria, i comte de Rosselló i Cerdanya, mana a Simó Miró, cavaller, conseller del rei i batlle general del regne de València, qui té en nom del rei les rendes i els drets de les viles i llocs del Maestrat de Montesa, que pagui a Olf de Pròxida, cavaller, conseller i camarlenc del rei, tres-cents florins d'or d'Aragó.

[A] Original no localitzat.

B* Còpia inserida el 22 de febrer de 1410: AHPB, Pergamins, núm. 391 (260 × 165 mm). Al dors: "Non claudatur" (a. 1410).

Esriptura semigòtica. El rei signà autògrafament el manament, tal com es fa constar al document ("manuque propria ipsius domini regis in fine ipsius subsignata"). També destaquem el fet que el manament duia el segell secret, habitual per als ma-

naments iniciats amb la intitulació de dignitat però no pas pels que inclouen, com és el cas, la intitulació reial completa (Conde; Cárcel 1996: 288).

397

1410, febrer, 22. Barcelona

Olf de Pròxida, cavaller, conseller i camarlenc del rei, reconeix haver rebut de Simó Miró, cavaller, conseller del rei i batlle general del regne de València, que té en nom del rei les rendes i els drets de les viles i llocs del Maestrat de Montesa, cent vuitanta florins d'or d'Aragó dels tres-cents florins que el rei Martí [I] assignà a l'atorgant, tal com expressa un mandat del dia 19 de febrer (vegeu document anterior).

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: ÀHPB, Pergamins, núm. 391 (260 × 165 mm). Al dors: "Non claudatur" (a. 1410).

Esriptura semigòtica. Al marge inferior esquerre es repeteix l'anotació dorsal "Non claudatur".

398

1410, març, 14. Sant Vicenç de Cervelló. Divendres, hora tèrcia

Jaume Asbert, moler, ciutadà de Barcelona, requereix Francesc Ferriol, regent la batllia del terme, castell i baronia de Cervelló, per Dalmau de Palau, cavaller, batlle, que l'alliberi de l'arrest al qual el té sotmès a la vila de Sant Vicenç dels Horts, perquè pugui presentar-se davant del batlle de Barcelona, tal com li ha estat requerit mitjançant una lletra de procés. Al seu torn, Francesc Ferriol li respon que no serà deslliurat fins que per sentència o graciosament no sigui absolt pel baró de la brega o invasió que tant ell com altres persones protagonitzaren a la plaça de la vila.

Guillem Marroquí, notari públic per autoritat reial per tot el regne i del terme del castell i baronia de Cervelló pel seu senyor, ho escrigué.

A* Original: ÀHPB, Pergamins, núm. 392 (485 × 250 mm). Al dors: "Testes locum(tenentis) Petrus ... Rabassa ... et Raphael de Ulzinellis. Testes Berengarius ...".

Esriptura gòtica bastarda. Cal destacar que Guillem Marroquí havia actuat entre els anys 1400 i 1407 com a notari a Terrassa pel senyor útil de la seva escrivania (Puig, Sanllehí; 1984: 63).

399

1410, agost, 25. Castell de Càller

Berenguer Safont, de Cambrils, habitant de Barcelona, obrador de pare-nostres, ara a Càller, a l'illa de Sardenya, nomena procurador Pere Guillem Sunyer, donzell, de Girona, present, per reclamar a Pere Sabater, cuirasser, de Barcelona, els vint-i-cinc florins d'or d'Aragó restants dels seixanta-dos florins de la lletra de canvi signada entre ambdós del 28 de maig del mateix any.

Joan Codina, notari públic per autoritat reial per tot el regne, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 393 (280 × 220 mm). Al dors: "Procuració feta per en Berenguer Çà-font a-n Pere Guillem Sunyer" (s. xv).

Esriptura semigòtica.

400

1410, setembre, 1. Vallverd

Bernat de Biure, donzell, castlà de Biure i de Vallverd, per atendre el deute contret per ell mateix i la seva esposa Elionor amb Berenguer de Biure, donzell, del lloc de Seròs, mitjançant dos censals morts, el primer amb una pensió anual de set-cents setanta-cinc sous i el segon, de dos-cents vuitanta-sis sous i vuit diners, lliura a Berenguer la possessió corporal de les rendes i pertinences del lloc i castell de Biure fins que es faci lluçió dels censals, tal com havien pactat ambdues parts en cas que l'atorgant no pogués fer front als pagaments de les pensions.

Joan Dauder, rector i notari públic de Rocafort de Queralt, ho féu escriure a partir dels protocols del difunt Guillem Saüc, notari públic del lloc.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 394 (480 × 335 mm). Al dors: "Carta de empenyorament del feu de Vallvert ..." (s. xv); "Ø, n° 89. 1 de setiembre 1410" (s. xvii).

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 28.

Esriptura semigòtica. Tal com es fa constar a la cloenda, es tracta d'un original estès per un notari diferent al fedatari que assentà la nota al protocol. A cop d'ull paleogràfic, es pot datar durant la primera meitat del segle xv. No és, però, una renovació, sinó la primera extensió *in mundum* feta. Destaquem que s'especifiquen els límits del lloc de Vallverd, que afronta amb la parròquia de Cogull, el terme de Biure, el de Montbrió de la Marca i amb el de Rocafort de Queralt.

401

1410, setembre, 23. Talavera

Margarida de Boixadors, vídua de Domènec Bernat de Boixadors, cavaller, Joan de Boixadors, senyor de Savella, fill d'ambdós cònjuges, i Isabel de Caldes, filla i germana dels anteriors, nomenen procuradors Dalmau Pujalt, prevere, Pere Manresa, flequer, ciutadà de Barcelona, Salvador de Santandreu, prevere i beneficiat del castell de Savella, i Antoni Guixar, prevere beneficiat a l'església de Rubió, per manllevar set mil sous barcelonesos mitjançant la venda de censals a la ciutat de Barcelona o a d'altres viles, llocs i persones. Podran prometre, com a garantia, que Joan de Boixadors s'oferirà com a hostatge a la ciutat o lloc que els compradors vulguin en cas que no puguin pagar les successives pensions en els terminis pactats.

Joan Moragues, vicari i notari públic de Talavera per autoritat d'Antoni Desgrau, rector i notari públic del lloc, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 395 (520 × 305 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

402

1410, octubre, 5. Sant Cugat del Vallès

Miquel Martí, àlies Curt, de Sant Cugat del Vallès, nomena procurador Francesc Cardona, mercader, ciutadà de Barcelona, perquè demani i recuperi les quantitats que li deuen diverses persones.

Jaume de Mutibe, prevere, de Sant Cugat del Vallès per Pere de Sanaüja, notari públic del lloc per autoritat de l'abat de Sant Cugat, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 396 (420 × 235 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

403

1410, octubre, 21. Perpinyà

Bartomeu Guill, paraire, de la vila de Perpinyà, nomena procurador Bartomeu Martí, paraire, originari de València, per rebre de Guillem Vidal, paraire, habitant de Barcelona, una corretja d'argent

amb "sanastro" de seda negra valorada en deu florins d'or d'Aragó, la qual Guillem Vidal havia portat per vendre a Perpinyà per tal de comprar un parenostre de corall a Barcelona.

Joan Paità, notari públic per tot Catalunya, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 397 (410 × 185 mm). Al dors: "Die sabbati VIII ... anno a Nativitate Domini M^o CCC^o X^a dictus Bartholomeus Marti ... dicto suo principali ... Johanemm ..., scriptorem, ... et dedit sibi ..." (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda.

404

1411, juliol, 11. Guàrdia de Prats

Guillem de Luçàs, major d'edat, natural del castell de Puiggròs, ara habitant d'Arbeca, reconeix a Francesc Alamany, fill de Francesc Alamany, cavaller, senyor del castell de Puiggròs, habitant de Montblanc, que la cessió que Joan Ninot, prevere, féu a l'atorgant d'una pensió de mil tres-cents sous anuals es féu amb els diners de Francesc Alamany, de manera que l'atorgant renuncia a qualsevol tipus de dret sobre aquesta. La pensió prové d'un violari que la universitat de Vallespinosa i els seus senyors havien venut a Joan Ninot i que s'ha de pagar cada primer de setembre.

Antoni Pere, de la vila de Montblanc, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 398 (320 × 285 mm). Al dors: "Recognició de cessió ffeta per en Guillem de Luçàs a-n Ffrancesc Alanyà" (s. xv); "G, n° 80. Recognitió feta per Guillem de Luçàs, major, del loch de Puygròs, a Francesch Alanyà, senyor [...], de la cessió de drets li féu lo venerable Joan Ninot, prevere, de una penció [...] caygudes del censal feia lo lloch de Vallespinosa. A XI de juny MCCCCXI" (s. xvii); "177" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 80, f. 5v, *ex A*.

a *Índice*, núm. 177, p. 381 (regist), *ex A*.

Esriptura semigòtica. S'especifica a l'escatocol que el document fou redactat amb l'autorització ("de licencia") de Galvà d'Anglesola, rector, notari públic de la Guàrdia de Prats.

405

1411, octubre, 10. Barcelona

Angelina, filla dels difunts Arnau Branca, mercader, ciutadà de Barcelona, i de Constança, per tal de satisfer tres-centes vint-i-cinc lliures

barceloneses dels dotze mil sous, la tercera part d'una casa i diversos altres béns que aporta com a dot al seu futur espòs Jaume Ferrer, mercader, ciutadà de Barcelona, fill dels difunts Arnau Ferrer, patró de naus, ciutadà de Barcelona, i la seva primera esposa Margarida, fa donació a Jaume Ferrer d'un censal mort amb una pensió anual de quatre-cents sis sous i tres diners, pagadora cada 20 de juliol, per la universitat de la ciutat i regne de Mallorca. El censal li pervingué a l'atorgant per llegat del seu primer i difunt marit Nicolau d'Olzinelles.

Pere Roig, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de l'escrivania de Joan Nadal, notari públic de Barcelona.

A* Original estès el 28 de març de 1439: ÀHPB, Pergamins, núm. 399 (640 × 500 mm). Al dors: "Al molt magnífic senyor ... Jaume Armengol" (s. xv *ex.*); "Liber securitatum mei Antici Çafont, notarii publici Barcinone" (segona meitat del segle XVI).

Esriptura gòtica bastarda. A la cloenda, Pere Roig especifica que el mateix Joan Nadal li llegà les seves escriptures al seu testament ("in quibusdam suis codicillis"), i que actuà amb l'autorització del veguer de Barcelona. El pergami serví, posteriorment, com a coberta del Llibre d'assegurances d'Antic Safont (ÀHPB, 445/32). Cal destacar, finalment, unes anotacions posteriors que segueixen algunes de les línies del text fetes en escriptura humanística a tall d'exercici de redacció.

406

1412, agost, 8. Girona

Joan de Fornells, draper, Francesc Cot, corredor, ciutadans de Girona, i Francesca, esposa de Francesc, nomenen procurador Pere Domènec, mercader, ciutadà de Girona, absent, per cancel·lar i anul·lar totes les assegurances i obligacions fetes pels atorgants per aconseguir el rescat de Joan Cot, fill del matrimoni, natural de Girona, habitant a la ciutat d'Agde, del regne de França, i que era captiu dels sarraïns a Bugia, un cop Joan ha tornat sa i estalvi a Girona.

Miquel Pere, notari públic substituït per autoritat reial de Jaume de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: ÀHPB, Pergamins, núm. 400 (270 × 215 mm). Al dors: "Procuració ffeta a-n Pere Domingo, mercader, per an Juhan de Ffornells e Ffrancesch Cot e se muyer" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda. Cal destacar la caplletra inicial de la notificació, una N majúscula decorada, en forma d'òmega.

407

1413, octubre, 9. Girona

Francesca, vídua de Francesc de Vern, fa donació a Francina, filla seva i del seu difunt marit, i al tutor d'aquesta Jaume de Vall, de quinze mil sous mitjançant la cessió de les pensions de diversos censals morts. Francina rebrà aquesta quantitat en el moment del seu casament. L'atorgant nomena Pere Miró com a administrador i recol·lector de les pensions. En cas que Nicolau de Vern, hereu universal dels béns del difunt Francesc, mori abans que la receptora es casi o que aquesta mori sense descendència legítima, Francesca retindrà cinc mil dels quinze mil sous per a ella o per als seus hereus.

Miquel Pere, notari públic substituït per autoritat reial de Jaume de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 401 (630 × 700 mm). Al dors: "Donació per la honrada madona Ffrancesca, muller del honrat Ffrancesc de Segurioles, a-n Nicholau fill e a na Ffrancina, filla seva" (s. xv); "H, n° 129. Donació de 15.000 sous feta a Francina Vern, filla de Nicolau Vern (*sic*), per Francesca, sa mare. 9 octubre 1413" (s. xviii); "178" (s. xx).

B Extracte del s. xviii *in.*: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 129, f. 124r, ex A.

a *Índice*, núm. 178, p. 381 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Si comparem aquest document amb el testament de Francesc de Vern (doc. 387), cal interpretar que Francina és la filla encara no nascuda que apareixia al primer. Per dotar de validesa la donació, hi trobem la firma d'Andreu Cornell, jutge ordinari de Girona, qui prestà la seva autoritat judicial.

408

1414, octubre, 5. Parròquia de Sant Sadurní de Montornès

Elisabet, hereva i propietària del mas de Torrents, situat a la parròquia de Sant Sadurní de Montornès, diòcesi de Barcelona, esposa de Guillem de Donadeu, àlies de Torrents, el nomena procurador per prestar homenatge en nom seu a Pere de Roca, beneficiat de l'altar de Santa Maria de l'església parroquial de Llavaneres, senyor del mas de Torrents.

Martí Moner, prevere, vicari i notari públic de Sant Sadurní de Montornès per Jaume Cavaller, rector, ho escrigué i clogué per autoritat del bisbe de Barcelona.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 402 (280 × 220 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Es poden observar les traces de la caixa d'escriptura.

409

1415, febrer, 3. Cardona, casa del notari Guillem Satorre

Bernat d'Argensola, donzell, senyor del castell d'Aguilar, fa testament i nomena marmessors Macià Vidal, doctor en lleis, Pere Ripoll, llicenciat en lleis, Beatriu, esposa de l'atorgant, i Bernat de Salavert, de la vila de Cardona. Escull ser enterrat al claustre del monestir de Santa Maria de Serrateix. Deixa per a la seva extremunció, sepultura i convit mil vuit-cents sous barcelonesos de tern, dels quals deu sous són per a la sagristia de Sant Miquel de Cardona, vint sous per a misses a Sant Vicenç de Cardona i deu per a pa cuit per als pobres de Crist mentre es fan les misses, deu sous més per a misses a les esglésies de Riner i d'Ardevol, cinc sous per a les obres de Sant Miquel de Cardona, més el llegat habitual per ser-ne parroquià, deu sous a cadascun dels marmessors i dotze lliures barceloneses per quaranta dies de salari per a dos mestres d'obra de les reixes de la capella de Sant Ermenter i Sant Celdoni de Cardona. Ordena, també, que siguin pagats els dos-cents sous que deu a cadascuna de les universitats de Caladrons i de Fet. A més, d'altres béns seus ordena que es creïn dos censals: un de seixanta lliures, amb una pensió de seixanta sous, per tres aniversaris anuals a celebrar per l'abat de Serrateix el dia de la seva mort, el segon dimecres de Quaresma i el primer dimecres d'Advent; i l'altre, de deu lliures i pensió anual de deu sous, per a la celebració d'un aniversari a l'església d'Aguilar. Reconeix haver rebut de la seva esposa Beatriu la totalitat del dot i li llega cent lliures barceloneses. Reconeix, també, haver rebut de Pere de Corb deu florins del deute que aquest tenia amb l'atorgant. Deixa al seu fill Joan Berenguer cinc mil cinc-cents sous barcelonesos en concepte de llegítima que li seran atorgats quan tingui divuit anys. En cas que mori sense descendència legítima, en retindrà tres mil sous, mentre que els dos mil cinc-cents restants seran per al seu germà i hereu universal Bernat Ermenter d'Argensola. Si aquest morís sense descendència legítima, l'hereu seria Joan Berenguer i, en cas que aquest morís de la mateixa manera, tots els béns passarien a Pere d'Argensola, donzell, nebot de l'atorgant i fill de Pere d'Argensola, domiciliat a Alfés, bisbat de Lleida. En cas que aquest també morís, l'atorgant ordena que dels seus béns l'abat de Serrateix creï diversos presbiterats dotats amb una pensió de quatre-cents sous anuals.

Joan Pilós, notari públic de la vila de Cardona per autoritat del seu rector, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 403 (635 × 780 mm). Al dors: “Lo testament del honrat en Bernat de Argençola, quòndam” (ca. 1415); “1415. Testament de Bernat de Argensola, senyor de Aguilar. Fa hereu a son fill Bernat de Argensola” (s. xvi-xvii); “AL, n° 66. Testament de Bernat de Argensola, senyor de Aguilar. Fa hereu a Bernat Armenter de Argensola, son fill. 3 febrer 1415” (s. xvii); “Tots estos actes són de Argensolles y descendents seus” (s. xvii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 66, fol. 19v, ex A.

a *Índice*, núm. 181, p. 381 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 317.

Esriptura gòtica bastarda.

410

1415, febrer, 4. Barcelona

Francesc Alanyà, donzell, domiciliat a Montblanc, fill de Francesc Alanyà, cavaller, ven i transfereix a Guillem Armengol, cavaller, domiciliat a Barcelona, tots els drets que té sobre un violari, originalment creat per Arnau de Cervelló i la seva esposa Violant, senyors del castell de Vallespinosa, per mil tres-cents sous barcelonesos, amb una pensió anual de dos-cents setze sous vuit diners, pagadors cada primer de setembre. Després de diverses cessions i resolucions judicials, la propietat del violari passà a l'atorgant arran de la cessió feta per Guillem de Lluçàs, del lloc de Puiggròs (vegeu doc. 404). La venda es fa per quatre-centes noranta-una lliures, onze sous i dos diners barcelonesos.

Pere Andreu, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 404 (540 × 640 mm). Al dors: “Tenetur pro honorabili Guillelmo Ermengaudi, milite” (ca. 1415); “G, n° 81. Venda de un violari ja creat feta per Francesc Alanyà, donzell, de Monblanch, al senyor Guillem Armengol, donzell, domiciliat en Barcelona, de tots los drets y accions per rahó de aquell li competien en los béns del senyors de Vallespinosa. És de penció 216 sous 8 diners. A 4 de febrer 1415” (s. xvii); “179” (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 81, f. 5v, ex A.

a *Índice*, núm. 179, p. 381 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

411

1415, febrer, 4. Barcelona

Francesc Alanyà, donzell, domiciliat a Montblanc, fill de Francesc Alanyà, cavaller, reconeix haver rebut de Guillem Armengol, cavaller, domiciliat a Barcelona, quatre-centes noranta-una lliures, onze sous i dos diners barcelonesos per la venda de tots els drets que té sobre un violari, originalment creat per Arnau de Cervelló i la seva esposa Violant, senyors del castell de Vallespinosa, per mil tres-cents sous barcelonesos, amb una pensió anual de dos-cents setze sous vuit diners, pagadors cada primer de setembre (vegeu doc. anterior).

Pere Andreu, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 405 (480 × 245 mm). Al dors: "180" (s. xx).
a *Índice*, núm. 180, p. 381 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergami ha perdut uns dos centímetres del marge esquerre, just fins a l'inici de la caixa d'escriptura.

412

1415, agost, 14. Barcelona

Francesc Aranyó, sastre, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Guillem Armengol, cavaller, senyor del castell de Marçà, i de la seva esposa Violant dotze lliures dinou sous i sis diners barcelonesos de tern, en concepte de salari per haver fet publicar per les vegueries de Catalunya les cartes de convocatòria a Barcelona per als creditors del difunt Arnau de Cervelló, noble, senyor de Vallespinosa, en compliment de la sentència d'execució dels seus béns feta pels doctors en lleis Guillem Pere Bussot, Vicenç Pedrissa i Francesc Mullers. El salari també respon a diverses actuacions que l'atorgant hagué de fer amb notaris i corredors.

Pere de Fàbrega, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 406 (270 × 190 mm). Al dors: "G, n° 82. Àpoca de 12 lliures 19 sous 6 per los gastos de fer publicar lletres convocatòries de crehedors per la execució del castell de Vallespinosa. 14 de agost 1415" (s. xvii); "182" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 82, f. 5v, ex A.
a *Índice*, núm. 182, p. 381 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. No s'ha conservat cap protocol del notari Pere de Fàbrega.

413

1415

Els executors testamentaris de Salvador Molar reconeixen haver rebut de Bertran de Farigola unes tres-centes setanta lliures barcelonenses per la venda d'una casa que pertanyia al difunt, situada a Barcelona, a prop de l'església de Sant Cugat del Rec. S'especifica que el receptor ha de satisfer un cens de dos morabatins i setze diners.

Pere de Folgueres, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 407 (430 × 270 mm). Al dors: "183" (s. xx).
a Índice, núm. 183, p. 381 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergami ha patit una plaga de fongs en algun moment, cosa que fa impossible la lectura de la major part del text. Alguns fragments del marge esquerre s'han perdut. Tampoc no s'ha pogut localitzar l'assentament del document en cap dels protocols conservats del notari Pere de Folgueres.

414

1416, gener, 24. Barcelona

Antoni de Casesnoves, prevere, beneficiat del benefici de Sant Pere i Sant Feliu, constituït per Galceran de Pujalt, prevere, a Santa Maria del Mar, reconeix haver rebut de Bernat Canaletes, habitant de la vila d'Igualada, clavari d'aquesta universitat, a través de Ramon Canaletes, prevere, beneficiat de l'església major de la mateixa vila, dotze lliures i deu sous barcelonesos de tern, corresponents a la pensió anual d'un censal mort que per Nadal la universitat ha de satisfer a l'atorgant.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 408 (210 × 145 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Els testimonis són els escriptors Gaspar Figuera i Bernat Mateu.

415

1416, juny, 11

Joan Desmiver, jutge, atès que el mas que fou del difunt Ramon Andreu, situat al castell de Castellar, ha quedat despoblat, i atesos els nom-

brosos deutes que aquest ha deixat, dicta sentència de distribució i gradació dels deu creditors del mas. D'entre els creditors, destaca en primer i en segon lloc Beatriu d'Argensola, vídua de Bernat d'Argensola, senyora alodial del castell de Castellar i senyora natural de Ramon Andreu amb els següents deutes: set sesters i quatre punyeres d'ordi durant els últims onze anys, a raó de vuit punyeres cada any; set sesters i quatre punyeres de civada; cinc gallines per cada any; un pollastre per any; quaranta-quatre corters i mig de vi; vuit sous per cada any; quatre florins per quèstia cada any, i les joves, batudes, tragines i el delme. Per tal de satisfer els deutes, el jutge posa en pública subhasta el mas, essent Pericó de Tura el més-dient amb mil sous barcelonesos.

Joan Pelós, de Cardona, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 409 (570 × 645 mm). Al dors: "AL, n° 67. Sentència de graduació de crehedors del mas que fou de Ramon Andreu, terme de Aguilar, ab la qual la senyora de dit lloch Beatris de Argensola per los censos y drets dominicals és graduada en primer loch. 11 juny 1416" (s. xvii); "Acte de Aguilar" (s. xvii); "580" (s. xviii); "184" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 67, f. 19v, ex A.

a *Índice*, núm. 184, p. 381 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 341.

Esriptura gòtica bastarda.

416

1416, setembre, 7. Castell d'Aguilar

Beatriu d'Argensola requereix Pere de la Vila, Pere del Serradell, Nicolau Sescorts i Pere de la Serra, de la quadra de Catllarí, un cop llegit en català públicament l'acta de venda d'aquesta quadra que els marmessors del difunt Pere de Caors van vendre al difunt Arnau de Soler, perquè li facin homenatge i la reconequin com a senyora natural, sota remença d'eixorquia, intestia, cugucia, arsina i altres censos. A més, li hauran de satisfer quèsties, talles, toltes, forces, acaptés, guaites, obres, joves, tragines, hosts i cavalcades entre altres censos.

Joan Pelós, de Cardona, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 410 (490 × 400 mm). Al dors: "La carta dels homenatges de Callaryll" (s. xv-xvi); "0, n° 56. Homenatges prestats dins lo castell de Aguilar per Pere de la Vila, Pere Sarradell, Pere la Serra y Nicolau Sescorts, de la quadra de Castlarill, a Beatriu de Argensola, sa senyora. 7 de setembre 1416" (s. xvii); "185" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Castlarill, núm. 56, f. 44v, ex A.
 a *Índice*, núm. 185, p. 381 (regist), ex A.
 Cit.: GALERA, *Territori*, p. 333 i 341.

Esriptura gòtica bastarda.

417

1416, novembre, 9. Barcelona

Alfons [de Tous], bisbe de Vic, dóna llicència a Lluís de Rajadell per celebrar missa a la capella que ha fet construir al seu castell de Castellgalí i perquè hi esculli un prevere idoni per a tal finalitat.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 411 (300 × 85 mm). Al dors: "Apud Jacobum Sostre, XXV junii MDLX" (s. xvi).

Esriptura gòtica bastarda. La llicència, escrita en forma de lletra, conté com a principal signe de validació la firma autògrafa del bisbe de Vic.

418

1416, desembre, 10. Biure

Elionor, el seu marit Bernat de Biure, donzell, castlà de Biure, i Llätzer d'Insa, escolar, del lloc de Biure, com a procurador d'ambdós, cedeixen a Berenguer de Biure, donzell, domiciliat a Seròs, tots els drets, censos i rendes que tenen sobre el feu de Mediona que pertany a Elionor per dret dotal. El receptor tindrà el feu fins que recuperi les cinquanta-tres lliures prestades al matrimoni, d'una banda, i les divuit lliures i set sous que Berenguer obligà per a l'aniversari fundat per la difunta Elvira, esposa de Bernat de Biure, de seixanta lliures, de l'altra.

Fra Guillem Marc, prior de l'església de Biure i notari públic, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 412 (540 × 375 mm). Al dors: "Ø, n° 72. Acte de obliga del feu de Vallvert. 16 diciembre 1416" (s. xvii); "158" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 72, f. 36r, ex A.
 Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 33.

Esriptura gòtica bastarda.

419

1416, desembre, 20. Barcelona

Francesc Alamany, donzell, fill de Francesc Alamany, cavaller, ambdós habitants de la vila de Montblanc, reconeix haver rebut de Guillem Armengol, cavaller, i la seva esposa Violant, filla del difunt Arnau de Cervelló, noble, senyor del castell de Vallespinosa, els quatre mil sous barcelonesos de tern restants dels nou mil vuit-cents trenta-un i dos diners pels quals l'atorgant traspassà als receptors tots els drets que tenia sobre un violari, de pensió anual de dos-cents setze sous vuit diners (vegeu doc. 410). L'atorgant, a més, fa seguretat i empara als receptors per a qualsevol litigi que es pugui originar en el futur sobre aquests drets.

Pere Granyana, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 413 (600 × 400 mm). Al dors: "Carta de fe e de indepnitat feta per lo honorable en Ffrancesch Alamany de Montblanch" (s. xv); "G, n° 84. 1416" (s. xvii); "184" (s. xx).
 B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 84, f. 6r, ex A.
 a *Índice*, núm. 184, p. 381 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

420

1417, gener, 4. Parròquia de Sant Pere de Gelida

Agnès, vídua d'Antoni Bassa, de la parròquia de Sant Pere de Gelida, nomena procuradors Guillem d'Almirall, de la parròquia de Sant Joan Samora, del terme de Gelida, i Berenguer Duran, de Sant Pere de Gelida, perquè venguin, entre altres béns, un censal mort amb una pensió de tretze lliures sis sous i vuit diners, pagadora per la universitat de Vilafranca, que Bartomeu Bassa, fill de l'atorgant, havia donat a aquesta l'any 1410. La venda es fa per pagar les cent lliures que el veguer de Barcelona havia fixat per deslliurar Bartomeu i Miquel Bassa, Antoni, Guillem i Esteve Terme, i Pere Llobet, tots de Gelida, del clam de pau i treva publicat per ell a instància de Pere i Miquel Sacalm, tal com s'especifica en un mandat del rei Martí del 31 de desembre de 1416, transcrit dins el text.

Joan Badia, notari públic per autoritat reial per tot el regne, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 414 (550 × 700 mm). Al dors: "Procuració que" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda.

421

1417, març, 21. Dins el castell de Gelida

Caterina, vídua de Francesc Bertran, cavaller, senyor del castell de Gelida, tinent i usufructuària dels béns del seu difunt marit en concepte de dot, d'acord amb les Constitucions de Barcelona i de Catalunya, nomena Jaume de Vallseca, [vicealmirall], i Pere de Torrents, ciutadans de Barcelona, procuradors seus.

Joan Badia, notari públic per autoritat reial a tot el regne, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 415 (590 × 380 mm). Al dors: "Procura de madona Caterina, muller de mossèn Ffrancesch Bertran, quòndam" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda. Al dors trobem tres extenses notes. La primera resumeix el contingut del document, tot especificant que Jaume de Vallseca era vicealmirall. La segona, escrita pel mateix notari Joan Badia, es refereix a una altra procura del dia 2 d'agost. La tercera, posterior, esmenta una procura feta pels fills (cal suposar que els de l'atorgant).

422

1417, maig, 29. Dissabte

Berenguer de Biure, donzell, domiciliat a Seròs, notifica a Bernat de Castellví, domiciliat al castell de Secabecs, propietari del feu del castell de Mediona, per la seva senyora Elionor, esposa de Bernat de Biure, que rebrà els fruits d'aquest feu fins que li siguin retornades les divuit lliures i set sous que l'atorgant ha obligat al rector de Rocafort i Queralt per constituir l'aniversari que la difunta Elvira, que fou esposa de Bernat de Biure, havia decidit crear per valor de seixanta lliures a l'església de Rocafort.

Joan de Gostemps, notari públic de Vilafranca per mestre Felip de Malla, ardiaca del Penedès, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 416 (390 × 325 mm). Al dors: "Insinuació feta ... a l'honorat en Bernat de Castellví, domiciliat a Secabechs" (s. xv); "Ø, n° 97. 29 de mayo de 1417. Requeriment per Berenguer de Biure a Bernat de Castellví per un feudo" (s. xvii); "159" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 97, f. 33v, ex A.
Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 33.

Esriptura gòtica bastarda. El document fou escrit per Joan de "Crebeyno", notari i escriptor jurat de l'escrivania de Vilafranca del Penedès.

423

1417, octubre, 15. Barcelona

Bernat Sapila, ciutadà de Barcelona, procurador d'Isabel, vídua de Basili Bernat Sapila, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Gibert, mercader, de la vila de Cardona, receptor i distribuïdor general de les rendes del comtat de Cardona, vint-i-tres lliures i setze sous en moneda barcelonesa de tern corresponents a la pensió anual, pagadora per la festa de Santa Maria del mes d'agost, d'un censal mort que pertany a Isabel.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 417 (235 × 140 mm).

Esriptura semigòtica. Hi trobem com a testimonis Pere Sadurní i Bernat Noves, escrivans. Aquest últim, actuà com a notari de Barcelona entre els anys 1422 i 1453 (Cases 2001: 211-212).

424

1418, gener, 21. Saragossa

Joan Xixon de la Cueva, colteller, ciutadà de Saragossa, nomena procurador Antoni Alamany, clergue, familiar del bisbe de Barcelona, perquè posi Sanç Xixon de la Cueva, fill de l'atorgant, a càrrec d'algú que li ensenyi un ofici durant el temps que calgui i sigui necessari, segons ho estimi el procurador.

Joan d'Azvara, notari públic de Saragossa, ho escrigué en part i ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 418 (300 × 235 mm). Al dors: "A die presenti ad III annos et quod habeat ... dare panem et cibum, etcaetera. Testes discretum (sic) Anthonius Abella, presbiter, capellanus domini episcopi, et Nicholaus Pellicerii, apotecarius" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda. Tal com es fa constar a la cloenda, el notari escrigué el mateix part del document. En concret, el seu protocol, fins al nom del receptor, i tot l'escatocol. L'altra mà, la d'un escriptur anònim, sembla voler imitar l'escriptura del notari, si bé resulta menys angulosa.

425

1418, febrer, 22. Castell d'Altafulla

Vicenç Ferret, original de Caldes de Malavella, habitant del castell d'Altafulla, nomena Ramon Alís, oncle seu, ciutadà de Barcelona,

procurador per signar la pau i concòrdia amb aquells que van ferir Esteve Gironès, germà de l'atorgant.

Francesc Magre, rector i notari públic del castell d'Altafulla, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 419 (480 × 230 mm).

Esriptura gòtica cursiva.

426

1418, març, 3. Vila de Sant Mateu

Jaume Vestit, carnisser, veí de la vila de Sant Mateu, reconeix que deu a Gabriel Moragues, habitant de la mateixa vila, regent la batllia de Cervera (del Maestrat) pel mestre de la casa i cavalleria de Santa Maria de Montesa i de Sant Jordi, deu mil cent vuitanta-nou sous sis diners per la compra de vuit-cents trenta moltons, a tretze sous per cap, exceptuant cinquanta animals, a un florí. L'atorgant es compromet a satisfer el valor total en nom del receptor a Hug de Corbera, cavaller, senyor de Corbera, en dos terminis, el primer pel mes de maig i l'altre pel mes de juny.

Maties Roger, notari públic per autoritat reial per tot el regne d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 420 (340 × 315 mm). Al dors: "Carta de deute dels moltons del senyor mestre de Montesa que deu a-n Gabriel Moragues, lochtinent. Són stats los moltons a just compte DCCC abatuts VIII moltons e mig de adob. Resten a pagar DCCLXXXI mig que a raó de XIII sous los DCCXXXXI e mig fan VIII^m DCXXXVIII sous, e los L a I florí DL sous. És tot X^m CLXXXVIII sous VI" (a. 1418); "135" (s. xx).

Esriptura gòtica bastarda. El document està redactat íntegrament en català. Hem pogut reconstruir el nombre de moltons i el valor de la compra gràcies a l'anotació dorsal, ja que la part del text on això s'especifica es veu afectada per una pèrdua de superfície del pergami. Entre els cinc testimonis trobem tres notaris, Guillem Castellnou, Antoni Amorós i Jaume Cogoma, veïns de la vila de Sant Mateu.

427

1418, abril, 11. Barcelona

Arnau Bonet, hortolà, ciutadà de Barcelona, fa donació entre vius a Antoni Mas, pagès, ciutadà de Barcelona, de la meitat d'una terra, en part plantada de vinya i en part erma amb arbres, que té per donació testamentària del seu pare Mateu Bonet, situada al territori del castell del Port, al costat del Coll de Fraga. Afronta a llevant amb

l'altra meitat de la terra, a migdia amb un camí, a ponent amb una peça de Guillem Dossa, ciutadà de Barcelona, i a tramuntana amb un torrent. El receptor haurà de satisfer a l'Almoina dels Pobres, de la seu de Barcelona, un cens anual de quatre sous i sis diners barcelonesos de tern, pagadors per Sant Joan. D'aquests, dos sous i tres diners seran per a l'atorgant. Finalment, Caterina, mare de l'atorgant i vídua del difunt Mateu Bonet, i Antònia, esposa d'Arnau autoritzen la donació i renuncien als seus drets.

Bernat Pastor, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 421 (420 × 420 mm). Al dors: "486" (s. xviii); "187" (s. xx).

a *Índice*, núm. 187, p. 381 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. La caplletra inicial, decorada, s'estén pel marge esquerre de la caixa d'escriptura fins a la línia dotze. Cal destacar la disposició formal de l'escatocol, ja que el notari situa les firmes del donant ("donator") i del receptor ("donatarius") entre la data tòpica ("Actum est hoc Barchinone") i la cronològica.

428

1418, setembre, 24. Barcelona

Guillem Martorell, ciutadà de Barcelona, marmessor subrogat del difunt Joan [Ermengol], bisbe de Barcelona, del testament de Berenguer de Castellet, senyor del castell de Rubinat, reconeix haver rebut de Pere Gibert, mercader, de la vila de Cardona, com a receptor general i distribuïdor dels drets del comte de Cardona, quinze lliures divuit sous i nou diners barcelonesos de tern, en concepte de la pensió anual per un censal mort, pagadora per la festa de Santa Maria del mes d'agost.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A'* Esborrany en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 422 (240 × 175 mm).

Esriptura semigòtica.

429

1418, octubre, 13. Barcelona

Guillem Montgròs, del mas de la Serra, del terme del castell de Ribes, procurador de Blai de Castellet, cavaller, senyor de la casa i quadra

Descortell, situada al castell, reconeix haver rebut de Pere Gibert, mercader, de la vila de Cardona i de part del comte de Cardona cinquanta lliures en moneda barcelonesa de tern, de les cent lliures que havien de ser pagades el primer d'agost per raó d'un censal mort comprat pel principal de l'atorgant al comte i a les universitats del seu comtat.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 423 (195 × 170 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

430

1418, desembre, 20. Dimarts, hora de vespres

Jofre de Canadal, prior [de l'orde de l'Hospital] de Catalunya, investeix [Ramon] Berenguer de Biure, donzell, castlà i feudatari de Vallverd a requesta del receptor. L'acte d'investidura tingué lloc al Palau Major del castell de Barberà.

Mateu de Mitjavila, notari públic per autoritat reial per tot Catalunya, ho féu escriure.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 424 (300 × 265 mm). Al dors: "Carta de la confirmació del prior de Catalunya de la venda del castell de Valvert" (s. xv ex.); "Investitura feta per lo molt reverent frare Gaufridus de Canadal, prior de Cathalunya, del feu de Vallvert al magnífic Berenguer de Biure, a XX de setembre MCCCCXVIII" (s. xvii); "Ø, n° 107" (s. xvii); "162" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 107, f. 34r, ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Tal com especifica el notari, Berenguer de Biure demanà que es fessin "duo instrumenta publica", un per cada part, "ad habendum memoriam rei geste". A continuació del nom de l'últim testimoni, trobem l'anotació "Vista per lo prior", escrita per Jofre de Canadal.

431

1419, gener, 25. Tolosa [de Llenguadoc]

Joan Lavaur, ferrer, habitant de Montrabé, a prop de Tolosa de Llenguadoc, dóna llicència per casar-se al seu fill Guillem Lavaur, corretger, habitant de Barcelona. Aquest podrà casar-se amb la dona que cregui oportú i rebre el dot pertinent, així com dur a terme tot tipus de contractes.

Bernat La Rua, notari públic, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 425 (325 × 420 mm). Al dors: "Instrumentum licencia paternalis Guillermi Lavaur, civitatis Barchinone habitatoris" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda. El document és datat pel còmput de l'Encarnació a 25 de gener de 1418. Té un segell de cera, que penja d'un cordill fet d'un estrip del mateix pergami. Gràcies a la cloenda, sabem que era el segell de Pere Fouquand, veguer de Tolosa, que s'incorporà al document l'endemà mateix.

432

1419, gener, 30. Piera

Pere Boixedes, Bernat Rovires, Antoni Valent, preveres beneficiats de l'església de Santa Maria de la vila de Piera, Antoni Ferriol, Guillem Sescorts, Pere Plana, preveres, oriünds de la vila, i Joan Baró, prevere, habitant d'aquesta vila, que conformen el col·legi de preveres de l'església, nomenen procuradors Arnau de Tous, rector, de Santa Maria, i Ramon Corn, prevere, també de la mateixa església, per al judici, sotmès al tribunal arbitral presidit per Andreu, bisbe de Barcelona, i Esperandeu Cardona, senyor de la vila de Piera, que els enfronta amb aquesta universitat pel pagament de les imposicions de la carn i el dret d'arbagi ("iuris arbagi").

Berenguer Canet, notari públic de Piera pel seu rector i per autoritat del senyor de la vila, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 426 (405 × 295 mm).

Esriptura semigòtica.

[1419], març, 20. Barcelona

Pere Corts, candeler, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Berenguer [Massanet, mercader] i d'Antònia, vídua de Guillem Folquer, mercader, ciutadà de Barcelona, cinquanta-cinc sous barcelonesos per la compra de quatre ciris i dues lliures de cera, que fan un total de trenta lliures a raó de vint-i-dos diners per lliura, que els receptors van comprar per a l'enterrament de Guillem Folquer.

Gerard Basset, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 427 (160 × 100 mm).

R Nota de registre: ALPB, Gerard Basset, Manual, 103/2, f. 35v.

Esriptura semigòtica. El pergami ha perdut uns quatre o cinc centímetres del seu marge dret. Hi trobem com a testimonis Bernat Frigola i Bartomeu Estaler, escrivans. Reconstruïm la data i el cognom d'un dels receptors a partir de l'assentament notarial.

434

1419, juny, 16. Barcelona

Nicolau Rovira, fuster, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut en pura comanda de Pere Martínez, àlies Vicari, porter del rei, ciutadà de Barcelona, trenta-vuit sous i sis diners barcelonesos de tern.

Pere Pons, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 428 (405 × 205 mm).

Esriptura semigòtica. S'hi poden observar les línies de la caixa d'escriptura. Acompanya a la comanda l'època corresponent. Al marge inferior dret trobem escrita la següent anotació coetània al document: "Fuerunt soluti pro prescripta tres solidos."

435

1419, agost, 30. Barcelona

Germà Gosto i Esteve Figuera, preveres i ebdomeders de Sant Pere de les Puelles, cedeixen a Sibil·la de Ribes, monja i pitancera del monestir de Sant Pere, la meitat d'un censal mort per vint-i-quatre lliures barceloneses i una pensió anual de trenta sous, pagadors cada vint-i-sis de gener, que Germà i Pere Andreu de Conangle, predecessor d'Esteve, com a administradors de l'aniversari fundat per la difunta Agnès, vídua de [Bernat] Puig, fuster, ciutadà de Barcelona, havien comprat a Bartomeu Caçador, sabater, ciutadà de Barcelona, i la seva esposa Sibil·la.

Rafael de Bruguera, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 429 (510 × 280 mm). Al dors: "Carta de regonexensa feta per los domés de Sanct Pere a la honrada madona Sibília de Ribes, monja del monestir de Sant Pere, pietancera del dit monestir, de XV sous de censal mort, los quals en Barthomeu Cassador e Sibília, muller sua, fan quiscun any a ... XXVI de janer astan donant la esgleya de Sent Cuguat. Aquest sençal s'és comprat dels diners que són axits del aniverssari ... madona Agnès, muller de Bernat de Puig, fustemer" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda.

436

1419, setembre, 15. Barcelona

Trasllat de 1478, abril, 27

Violant, vídua de Pere Gerre, mercader, ciutadà de Barcelona, nomena hereves universals dels seus béns les seves nétes Agnès, esposa de Joan Sesanasses, Violant, esposa de Manuel de Gualbes, i Constança, vídua de Berenguer Sestrade.

Pere Andreu, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet per Gabriel Devesa, notari públic de Barcelona, del 27 d'abril de 1478: AHPB, Pergamins, núm. 430 (295 × 235 mm), ex A.

Esriptura semigòtica. Es tracta del trasllat de la clàusula testamentària.

437

1419, octubre, 3. Sant Hipòlit de Voltregà

Lluís de Conanglell, fill de Jaume de Conanglell, domiciliat a Sant Hipòlit de Voltregà, nomena procuradors Miquel Manresa i Antoni Roges, ciutadans de Barcelona, per signar amb els seus enemics paus, treves i altres seguretats perpètuas i corporals.

Francesc Pol, rector i notari públic de Sant Hipòlit de Voltregà per autoritat del bisbe de Vic, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 431 (430 × 265 mm). Al dors: "Al molt honorable e de gran saviesa micer Joan Farer, a Sanct Jacma, en Barcelona" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda.

438

1419, octubre, 28. Barcelona

Constança, vídua de Francesc Serra, ciutadà de Barcelona, com a marmessora i executora testamentària de Pere de Riera, prevere, beneficiat a la seu de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Gibert, de la Torre Sobirana d'Horta, a la parròquia de Sant Genís dels Agudells, cent vuitanta-un sous i sis diners barcelonesos que restaven pagar de les quaranta lliures que havia contret de deute amb Pere de Riera l'any 1399.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 432 (275 × 230 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Cal destacar la presència com a testimoni de Jaume de Vallseca, vicealmirall del rei.

439

1420, febrer, 16. Vila del castell de Sitges

Miquel Martí i la seva esposa Maria, habitants de la vila del castell de Sitges, venen a Guillem Font de les Piques, del terme del castell d'Olivella, una gran peça de terra, anomenada la Plana d'en Nonella, situada al terme del castell de Jafra. Afronta a llevant amb una honor de Pere Plana, a migdia amb la serra de la Tallada, a tramuntana amb terra del comprador i a ponent amb la riera de Begues, que anomenen riera de Vallgrassa. Els atorgants tenen aquesta peça per Asbert Satallada, donzell, senyor del castell de Jafra, a cens de vuit sous, pagadors per Nadal, i tres lliures de cera per a l'església de Sant Pere del castell de Ribes, pagadores per la festa de la Resurrecció, a més del delme, primícia i dret de fadiga de trenta dies. Els atorgants reben per la venda trenta-cinc florins d'or d'Aragó.

Miquel Martí i la seva esposa Maria, habitants de la vila del castell de Sitges, reconeixen haver rebut de Guillem Font de les Piques, del terme del castell d'Olivella, trenta-cinc florins d'or d'Aragó per la venda d'una gran peça de terra, anomenada la Plana d'en Nonella, situada al terme del castell de Jafra.

Guillem Miralles, notari públic de la vila del castell de Sitges per Pere Paret, rector i notari públic, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 433 (600 × 310 mm). Al dors: "Cartes del mas de Benet Font" (s. xv); "Venda de una pessa de terra gran feta per Miquel Martí a favor de Guillem Font de las Picas" (s. xvii); "n° 21" (s. xvii).

Esriptura gòtica bastarda. Hi trobem la signatura autògrafa, amb una escriptura de tipus elemental, d'Asbert Satallada per dret de senyoria.

440

1420, maig, 10. Barcelona

Eulàlia, esposa de Pere de la Mota, pentinador de llana, ciutadà de Barcelona, procuradora del seu marit juntament amb Joan de Mont-

clús, ciutadà de Barcelona, ven a El-lesèn, vídua de Pere Bardina, assaonador de pell, de Cardona, una casa, que tant l'atorgant com el seu marit tenen per donació de Saurina, esposa de Berenguer Mallola, antic verguer dels consellers de Barcelona, situada en aquesta ciutat, a prop del convent dels frares predicadors, al carrer d'en Terròs. La casa és tinguda per l'altar de Sant Marc i Sant Pere, de la capella de Santa Marta de l'església del monestir de les Clarisses, per un cens de quaranta-cinc sous, pagadors al rector d'aquesta església, i per un altre cens de nou sous, pagadors a Rafael d'Olzinelles, ciutadà de Barcelona. La venda es fa per trenta lliures en moneda barcelonesa, per tal de satisfer el deute de dues anualitats del censal mort que Pere de la Mota i l'atorgant van vendre l'any 1418 a Francesc Caselles per valor de vint-i-dues lliures i dos sous, amb una pensió anual de trenta-un sous i sis diners.

Pere de Puig, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: ALHPB, Pergamins, núm. 434 (550 × 560 mm). Al dors: "Cartes del-la compra de hune chassa al carré de Tarròs, que comprà la dona na Alhsèn Bardina, vídua" (s. xvi in.); "Venda feta per Eulària de la Mota com a procuradora de Pere de la Mota, son marit, a ... Bardina, muller de Pere Bardina, de una casa ab un pati, situat en lo carrer d'en Tarròs, per preu de 30 lliures. En poder de Pere de Podio, notari públich, a 10 de mars 1420" (s. xvii); "188" (s. xx).
- a Índice, núm. 188, p. 382 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem les signatures autògrafes, per raó de senyoria, d'Eulària, esposa i procuradora de Rafael d'Olzinelles, i de Guillem Rovira, rector de Sant Pere i Santa Marta de l'Hospital.

1420, agost, 4. Barcelona

Bernat Pla, pagès, ciutadà de Barcelona, fa testament i nomena marmessors Antoni Semforès, estudiant d'arts, i Joan Martí, blanquer, ciutadà de Barcelona. En primer lloc, ordena ser enterrat al cementiri de Sant Pere de les Puelles per la qual cosa hi destina seixanta sous barcelonesos de tern, dels quals tres en concepte de parroquianat d'aquesta església. Deixa a la seva esposa Bartomeua quaranta-quatre lliures i deu sous de les cinquanta lliures que aquesta havia de donar-li en concepte de dot, quantitat a la qual afegeix trenta sous més. Deixa a la seva filla Violant, impúber, trenta lliures barceloneses per a quan es casi. Finalment, nomena hereu universal el seu fill Bernadó i, en cas que aquest morís

sense descendència, a la seva filla Violant. En cas que ambdós morissin, els hereus passarien a ser els germans Antoni, Bernat, Bartomeu i Joana Semforès.

Francesc Barau, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 435 (390 × 315 mm). Al dors: "Testamentum Bernardi Pla, quondam" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda.

442

1420, novembre, 16. Barcelona

Antoni Cuscó, notari i escrivà, reconeix haver rebut dels prohoms de Sant Joan de Matadepera, per mà de Pere Bassa, batlle reial de la mateixa parròquia, cent un sous i sis diners barcelonesos que encara li devien per la redacció de diversos documents per raó de la remença feta per aquests prohoms a l'abat de Sant Llorenç del Munt de la jurisdicció d'aquesta parròquia i de la de Santa Maria d'Ullastrell.

Antoni Cuscó, escrivà reial i notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 436 (285 × 165 mm).

Esriptura semigòtica.

443

1421, juliol, 25. Sant Esteve de Castellar

El·lesèn, esposa de Joan Duran, àlies Ombert, de la parròquia de Sant Feliu de Castellar, i hereva del senyor de la casa d'Ombert, estableix en emfiteusi a Francesc Lledó, de la mateixa parròquia, una peça de terra, que té en franc alou, situada a la parròquia de Sant Feliu de Castellar, al lloc anomenat Gual. Afronta a llevant i migdia amb un alou de Santa Maria de Lliçà, a ponent i tramuntana amb el riu Ripoll. El receptor haurà de satisfer un cens anual de quatre sous barcelonesos, pagadors per la festa de Pentecosta, i no proclamarà cap altra senyoria. L'atorgant rep en concepte d'entrada cinc sous barcelonesos.

Arnau Sastre, notari públic per autoritat reial per tot el regne, regent l'escrivania de l'església de Sant Esteve de Castellar per Arnau Sala, rector i notari, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 437 (375 × 310 mm). Al dors: "Per la venda de Busqueta a Ribatellada. 1720" (s. XVIII); "189" (s. XX).

a *Índice*, núm. 189, p. 382 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica.

444

1422, gener, 20. Barcelona

Pere de Coll, mestre en medecina, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Miquel Morera i Esteve Mata, del terme del castell de Mataró, per mà de Bartomeu Arnau, del mateix terme, les setanta lliures barceloneses en moneda de tern que aquells devien a Joan de Coll, doctor en decrets, ciutadà de Barcelona, germà de l'atorgant.

Joan Ubac, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 438 (185 × 170 mm).

Esriptura semigòtica. Hi trobem com a testimoni Guillem Vallercers, notari de Perpinyà.

445

1422, setembre, 12. Cardona

Bernat d'Argensola, donzell, senyor del castell d'Aguilar, del comtat de Cardona, ven a Antoni Cases, prevere, rector de l'església parroquial de Santa Maria d'Aguilar, beneficiat del benefici instaurat per la difunta Beatriu, mare de l'atorgant, en el seu testament de 28 d'abril de 1420, un censal mort per dues-centes trenta-sis lliures, amb una pensió anual de dos-centes trenta-sis sous, pagadors cada primer de setembre.

Bernat d'Argensola, donzell, senyor del castell d'Aguilar, reconeix haver rebut d'Antoni Cases, prevere, rector de l'església parroquial de Santa Maria d'Aguilar, dues-centes trenta-sis lliures per la venda d'un censal mort amb una pensió anual de dos-centes trenta-sis sous.

Lluís Martí, notari públic de Cardona per autoritat de Romeu de Fontelles, rector de Sant Miquel de Cardona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 439 (545 × 720 mm). Al dors: "Carta de dots XXXVI sous de censal mort que l'onrat en Bernat d'Argençola fa cascun

any al beneficiat de Santa Maria d'Aguilar e al rector de la església d'aquell lo primer dia de setembre" (s. xv); "AL, n° 71. Venda de censal penció 236 sous feta per Bernat de Argensola, senyor de Aguilar, al rector de la iglésia de Aguilar com a beneficiat del benefici de Santa Maria en dita iglésia fundat per Beatriu de Argensola, sa mare. 12 setembre 1422" (s. xvii); "191" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 71, f. 19v, ex A.

a *Índice*, núm. 191, p. 382 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 317.

Esriptura gòtica bastarda.

446

1422, setembre, 14. Montblanc

Romeu de Belltall, prevere, de la vila de Montblanc, ven a Antoni Ferrer, fill de Pere Ferrer, apotecari, i de la difunta Maria, germana de l'atorgant, i a Pere Ferrer, com a administrador del seu fill, un censal mort per dos mil dos-cents sous barcelonesos, amb una pensió anual de seixanta-sis sous i vuit diners barcelonesos, pagadors el primer d'agost.

Antoni Pere, de la vila de Montblanc, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 440 (325 × 350 mm). Al dors: "+, n° 30. Venda feta per Romeu Beltall, prevere de Montblanch, a Anthoni Ferrer de un censal *precio* 66 sous 8 diners. És la ... sobre Sarreal. 14 setembre 1422" (s. xvii); "192" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Tarragona, núm. 30, f. 91v, ex A.

a *Índice*, núm. 192, p. 382 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica.

1422, setembre, 14. Montblanc

Romeu de Belltall, prevere, de la vila de Montblanc, reconeix haver rebut de Pere Ferrer, apotecari, i d'Antoni Ferrer, pare i fill, dos mil dos-cents sous barcelonesos per la venda d'un censal mort, amb una pensió anual de seixanta-sis sous i vuit diners barcelonesos, pagadors el primer d'agost.

Antoni Pere, de la vila de Montblanc, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 441 (210 × 170 mm). Al dors: "190" (s. xx).

a *Índice*, núm. 190, p. 382 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. El pergami té força taques causades per la presència anterior de fongs, especialment als marges superior i inferior, cosa que dificulta la lectura de bona part del protocol, si bé hem pogut reconstruir el contingut gràcies al document anterior. El document és datat a l'Índice el dia 9 de setembre.

448

1423, abril, 15. Girona

Francesca, esposa en segones núpcies de Francesc de Seguroles, ciutadà de Girona, vídua de Francesc de Vern, i Nicolau de Vern, fill seu, fan donació entre vius i propter nupcias a Francina, filla i germana dels atorgants, de vint mil sous barcelonesos de tern. D'aquests, quinze mil els hi dona la seva mare per raó de l'acordat l'any 1413 (vegeu doc. 407) i cinc mil el seu germà. En cas que mori sense descendència legítima, dels quinze mil sous lliurats per sa mare, Francina en retindrà dos mil per testar lliurement, cinc mil seran per la seva mare o l'hereu per ella designat i els vuit mil restants per al seu germà Nicolau. Aquest, com que és menor de vint-i-cinc anys però major de vint, renuncia a emprendre accions legals contra aquesta donació quan assoleixi la majoria d'edat. A continuació, Francina fa lliurament dels vint mil sous de dot al seu futur marit Joan de Seguroles, fill de Francesc de Seguroles, qui reconeix haver-los rebut. Tots dos, finalment, prometen complir aquests pactes en el futur, ja que són menors de vint-i-cinc anys, ell major de catorze i ella major de dotze.

Pere Sitjar, notari públic per autoritat reial substituït de Bernat de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho clogué.

A* Original múltiple closa mitjans. xv: AHPB, Pergamins, núm. 442 (600×420 mm). Quirògraf. Al dors: "Donació en núpcias feta per Nicolau de Vern a sa germana Francesca de mil lliuras per son dot" (s. xvi-xvii); "N, nº I" (s. xvii); "H, nº 74. Donació en temps de núp(c)ias feta per Francesca, muller que fou de Francisco de Vern, a Francisca sa filla. 15 abril 1423" (s. xviii); "Amer" (s. xvii); "Desvern y Gallart" (s. xviii); "193" (s. xx).

B Extracte del s. xviii in.: AHPB, Rúbrica, Amer, núm. 74, f. 120v, ex A.

a Índice, núm. 193, p. 382 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Tal com s'especifica a la cloenda, Pere Sitjar va cloure el pergami redactat sota l'actuació de Miquel Pere, notari públic per autoritat reial substituït de Jaume de Campllong, i que havia restat en l'estadi d'esborrany, després de comprovar el seu tenor amb la corresponent nota de registre. No s'especifica la data en què el clogué, però sí indica que Miquel Pere era ja mort. El document, per tant, s'hagué de cloure entre l'any 1446 i l'any 1457, dates finals de les actuacions com a notaris de Miquel Pere i de Pere Sitjar, respectivament.

449

1423, abril, 20

Acord entre Bernat de Contijoc i la seva germana El-lesèn sobre la devolució del dot d'aquesta després de la mort de Berenguer Barberà, qui fou marit d'El-lesèn.

Miquel Ballester, rector i notari públic de l'església de Vallespinosa, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 443 (280 × 200 mm). Al dors: "Carta de avinença e difinició feta entre en Contijoc e sa germana na Alicsèn" (s. xv); "G, nº 156. 20 abril 1423" (s. xvii); "194" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 156, f. 10v, ex A.

a *Índice*, núm. 194, p. 382 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. El pergami està força degradat dels costats i el marge superior, cosa que en dificulta la lectura. Cal ressaltar que la major part del text és escrit en català.

450

1423, abril, 30

Renovació de 1519, abril, 13

Guillem Armengol, cavaller, senyor del castell de Vallespinosa i de Marçà, fa testament i nomena marmessors la seva esposa Violant, Guerau de Palol i Miquel Ballester, rector del castell de Vallespinosa. En primer lloc, deixa a la capellania de Sant Miquel, instituïda pel seu difunt pare, quinze lliures de renda anuals, més cent sous anuals quan hagin passat dos anys, a condició que la capellania sigui traslladada a l'església parroquial de Vallespinosa juntament amb les restes dels seus avantpassats. A més, destina dos mil sous per celebrar sepultura, novena i cap d'any, i deixa vint florins perquè es faci un retaule a la capella de la Verge Maria del castell de Vallespinosa. Pel que fa als seus fills, deixa a Francí cinquanta-cinc mil sous en concepte d'herència paterna i materna, de manera que el futur llegat que li faci la seva mare en el testament s'inclourà en aquesta quantitat. En cas que mori sense descendència legítima, Francí podrà testar lliurement deu mil sous. Si l'atorgant tingués més fills abans de morir, ordena que cada un d'aquests rebi onze mil sous com a herència, dels quals només en podran disposar de tres mil en cas que morin sense descendència legítima. Finalment, nomena el seu fill Joan hereu universal. En cas de morir sense descendència legítima, passaria a ser-ho el seu fill Francí. Si aquest també morís de la mateixa manera, la seva

esposa Violant en seria l'hereva mentre visqués i mil florins serien destinats a instituir un benefici en honor de la Verge Maria a l'Hospital de Barcelona. Un cop morta, l'hereu universal passaria a ser Lluís Armengol, nebot de l'atorgant i fill de Joan Armengol.

[A] Original perdut el 1519.

[R] Nota de registre de Pere Granyana, notari públic de Barcelona per autoritat reial, no localitzada.

B* Renovació feta fer per Joan Lunes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, de 13 d'abril de 1519: ALPB, Pergamins, núm. 444 (590 × 610 mm), ex R. Al dors: "Apar ab lo present contracte y procés lo tesament de mossèn Guillerme de Armengol que féu hereu a son fil Joan Armengol àlies Caramany, y si morie sens fils, a Francès, son fill, y com Pons de Caramany, fil del dit Joan Armengol, nét del Guilem Armengol, succeiy. Y al Pons, son fil Àlvaro de Caramany. 1519. Lo testament és a 30 de abril 1423" (segona meitat s. xvi); "G, n° 115. 11 de maig 1519" (s. xvii); "10.." (s. xviii); "337" (s. xx).

C Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 115, f. 7v-8r, ex B.

a *Índice*, núm. 337, p. 394 (regist), ex A'.

b NEGRE, "La casa", p. 248-249 (citació i extracte), ex B.

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 29.

Esriptura humanística. El document és el resultat de la sol·licitud i del procés obert a la cort del veguer de Barcelona per tal d'aconseguir del notari Joan Lunes la renovació del testament de Guillem Armengol per part de Rafael Agullana, procurador de Ponç de Caramany. Si bé s'ha conservat bona part del fons del notari Granyana, el manual que contenia l'assentament s'ha perdut i, com hem pogut comprovar, no fou inserit tampoc al llibre corresponent (ALPB, 56/48). Com es pot observar en aquest catàleg, l'atorgant va sobreviure diversos anys al testament i, precisament, al procés de 1519 es vol deixar clar que aquest fou l'últim testament atorgat per Guillem Armengol.

451

1423, maig, 18. Vila de Santa Coloma de Queralt

Jaume d'Alòs, domiciliat a la vila de Fraga, com a tutor testamentari del difunt [Ramon] Berenguer de Biure, donzell, castlà de Vallverd, que habitava a Seròs, nomena procurador Bernat d'Argensola, donzell, senyor d'Argensola, per a exercir de tutor de Galceran de Biure, fill del difunt.

Jaume Marimon, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, regent l'escrivania de la vila de Santa Coloma de Queralt per Pere Pelegrí, doctor en decrets, rector i notari de la vila, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 445 (490 × 310 mm). Al dors: "Carta de procura de mosèn Bernat Daròs, incola" (s. xv); "Nos frater don Vincens de

- Mayan" (s. XVI); "L, nº 21. Procura de Jaume Delòs a Berenguer de Biure. 18 abril 1428" (s. XVII); "Seròs" (s. XVII).
 B Extracte del s. XVII *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Seròs, núm. 21, f. 48r, ex A.
 a *Índice*, núm. 210, p. 383 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. El pergamí té la tinta força esvanida. A l'*Índice* el document fou datat l'any 1428.

452

1423, juny, 1. Dimarts

Berenguer Reverdit, mercader, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Bernet, prevere, de Barcelona, onze lliures barceloneses de tern que aquest li ha donat per poder emancipar les dues filles de l'atorgant, Elionor i Eulàlia.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Cèdula en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 446 (240 × 75 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Trobem les dues ratlles inclinades i paral·leles típiques com a senyal de ferma al damunt del nom de l'atorgant.

453

1423, agost, 1. Barcelona

Margarida, filla del difunt Bernat Romeu, teixidor de lli, ciutadà de Barcelona, i d'Agnès, esposa actual de Bernat Roca, mariner, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Jaumeta, vídua de Pere Ferrer, mercader, per mà de Pere Jordà, notari, ciutadà de Barcelona, dotze florins d'or d'Aragó per raó dels dos anys i dos mesos que l'atorgant va conviure amb Jaumeta i la va servir. Tot plegat es fa amb el consentiment de Joan Romeu, germà de l'atorgant, i de la seva mare.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 447 (260 × 115 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem l'ús per a la inicial majúscula del nom de l'atorgant d'una *h* minúscula de gran mòdul.

454

1423, agost, 19. Lleida

Francesca, esposa de Nicolau Cerdà, notari de Lleida, nomena procurador el seu marit per cobrar les diferents quantitats que li són degudes per censals, violaris, debitoris i d'altres contractes, així com per redactar àpoques i representar-la en judicis i fora judicis.

Pere Saurí, notari públic per autoritat reial per tot el regne, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 448 (280 × 210 mm).

Esriptura semigòtica.

455

1424, abril, 10. Barcelona

Joan Soler i Bartomeu Asbert, ciutadans de Barcelona, com a marmessors de la difunta Blanca, esposa del difunt Pere Gavaldà, reconeixen haver rebut d'Antoni Bella, àlies Gavaldà, pagès, ciutadà de Barcelona, hereu universal de Pere Galvaldà, les trenta lliures barceloneses en moneda de tern del dot de Blanca. El pagament es féu a través de Pere de Viladamat, apotecari, ciutadà de Barcelona.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 449 (235 × 225 mm).

Esriptura gòtica bastarda. El pergamí està estripat del marge superior dret, cosa que afecta, més o menys, les primeres deu línies del text.

1424, abril, 14. Barcelona

Bernat Saclosa, mercader, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Guillem Saclosa, de la vila de Granollers, estableix en emfiteusi a Gabriel Darqués, tintorer, ciutadà de Barcelona, una petita peça de terra i hort, amb una casa i un safareig, que l'atorgant té sota el domini alodial de la pabordia del mes d'abril de la canònica de Barcelona, situada en aquest territori, al costat de la drassana i del puig de Montjuïc. Afronta a llevant amb un camí públic i fa cinc destres d'ampla, a migdia amb una tinença de Pere Bonet hortolà i fa nou destres de llarg, a ponent amb una tinença de Perol Hortolà,

ciudadà de Barcelona, i fa cinc destres i un pam, segons la cana de Barcelona, d'ample, i a tramuntana amb una altra tinença de Perol Hortolà i fa set destres i onze pams de llarg. L'atorgant, que havia comprat la terra a Antoni Vadell, ferrer, fill del difunt Miquel Vadell l'any 1416, rebrà un cens anual de dos morabatins i mig, pagadors cada catorze d'abril i es reserva el dret de fadiga per trenta dies. Al seu torn, el receptor haurà de continuar satisfent el cens de seixanta-set sous i sis diners barcelonesos que rep anualment la pabordia, la qual també es reserva el dret de fadiga per trenta dies. Respecte al valor dels lluïsmes, es regiran d'acord amb la sentència arbitral dictada pel rei [Jaume II] i pel bisbe de València [Ramon] [l'any 1310]. Finalment, l'atorgant rep onze lliures barceloneses en concepte d'entrada.

Joan Torró, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 450 (505 × 600 mm). Al dors: "487" (s. XVIII-XIX); "195" (s. XX).

a Índice, núm. 195, p. 382 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergami ha perdut un fragment d'uns 35 centímetres de llarg per 6 d'ample, que afecta de ple la part dispositiva del document. Cal destacar la signatura autògrafa per raó de senyoria de Pere Regassol, canonge de Barcelona, com a procurador de mestre Joan d'Esplugues, paborde de la pabordia del mes d'abril. Al pergami també trobem l'època, atorgada el 8 de juny.

457

1424, juny, 8. Barcelona

Bernat Saclosa, mercader, ciudadà de Barcelona, fill del difunt Guillem Saclosa, de la vila de Granollers, reconeix haver rebut de Gabriel Darqués, tintorer, ciudadà de Barcelona, onze lliures barceloneses en concepte d'entrada per l'establiment d'una petita peça de terra i hort, amb una casa i un safareig, situada al territori de Barcelona, al costat de la drassana i del puig de Montjuïc. D'aquestes onze lliures, vuit lliures i sis sous han estat pagades en metàl·lic, cinquanta-cinc sous s'han pagat en concepte de lluïsmes i els quatre sous i sis diners restants en forma del cens anual que ha de rebre la pabordia del mes d'abril.

Joan Torró, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 450 (505 × 600 mm). Al dors: "487" (s. XVIII-XIX); "195" (s. XX).

a Índice, núm. 195, p. 382 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

458

1424, juny, 12. Santa Coloma de Queralt

Bernat d'Argensola, donzell, com a procurador de Jaume d'Alòs, tutor de Galceran de Biure, fill del difunt [Ramon] Berenguer de Biure, castlà de Vallverd, reconeix haver rebut de Francesca, vídua de Guillem Bartomeu, vint lliures barceloneses de tern de les seixanta lliures que devien per l'arrendament d'un feu.

Jaume Maimó, notari públic per autoritat reial, regent l'escrivania de Santa Coloma de Queralt per Pere Pelegrí, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 451 (260 × 145 mm). Al dors: "Ø, nº 115. Àpoca per Argensola, procurador de Biure. 12 de junio de 1424" (s. xvii); "131" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 115, f. 34v, ex A.

Esriptura semigòtica.

459

1424, juliol, 6. Barcelona

Francesc de Pau, que fou porter del rei, ara mercader, ven a perpetuïtat a Mateu Viader, moler, ambdós ciutadans de Barcelona, i als seus una peça de terra plantada amb vinya, que té per Bernat Urgell, àlies Deudé, ciutadà de Barcelona, situada a la parròquia de Santa Maria Magdalena d'Esplugues, de la diòcesi de Barcelona, a prop de la casa de Bernat, anomenada la Torre Blanca. El comprador haurà de satisfer un cens anual de dotze sous barcelonesos de tern a Bernat Urgell, el qual es reserva el dret de fadiga per trenta dies. La venda es fa per trenta lliures barceloneses.

Joan Dalmau, ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 452 (435 × 610 mm). Al dors: "196" (s. xx).
a *Índice*, núm. 196, p. 382 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergamí té diversos forats a la part superior, cosa que afecta el text i, en especial, la descripció de les afrontacions de l'objecte de venda. Conté també l'àpoca corresponent (vegeu doc. 470). Tot el marge esquerre està retallat, si bé no n'impedeix la lectura. Hi trobem la firma per raó de senyoria de Bernat Urgell feta per mà de Pere Soler, escrivà reial i notari públic, el 28 de juliol.

460

1424, juliol, 8. Sanaüja

Beatriu, vídua de Bernat Garriga, notari, i Narcís Bonet, sastre, habitant de la vila de Sanaüja, com a tutors assignats per la cúria d'aquesta vila dels fills del difunt, nomenen procuradors Guillem Ramon Nerall, prevere, beneficiat a Santa Maria del Mar de Barcelona, i Berenguer de Castellar, de Sanaüja, resident a l'església de Santa Maria del Pi de Barcelona, per tal que facin aprendre a Bernat Garriga, fill, l'art d'especier o qualsevol altre ofici.

Jaume de Torrents, notari públic de Sanaüja per autoritat del bisbe d'Urgell, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 453 (290 × 160 mm).

Esriptura semigòtica.

461

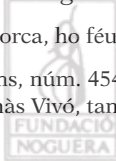
1424, juliol, 28. Mallorca

Bernat Dolcet, ciutadà de Mallorca, ven a Tomeu Vivó, tender, de Mallorca, una esclava búlgara, de nom Caterina i d'uns trenta-cinc anys, per seixanta-cinc lliures reials mallorquines menudes. Es garanteix al comprador que l'esclava no pateix d'epilèpsia ni d'enuresi, no té cap deficiència cognitiva i continua menstruant ("morbo caduco, mingendo in lectum, stulticia sive oradura et de carencia menstruarum"), tot seguint el costum mallorquí.

Pere Pere, notari públic de Mallorca, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 454 (250 × 170 mm). Al dors: "De na Caterina que comprà en Thomàs Vivó, tander" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda.

462

1425, abril, 18. Davant les costes de Gènova

L'infant Pere d'Aragó i de Sicília nomena procuradors Bernat de Corbera, cavaller, i Andreu de Biure, donzell, consellers i ambaixadors seus davant del rei [Alfons IV], per tractar les despeses de la defensa de les terres de Nàpols i de l'armada reial.

Francesc Tomàs, escrivà de l'infant Pere i notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 455 (480 × 355 mm). Al dors: "Procura feta per lo infant don Pere de Aragó y Sicília a Bernat de Corbera, cavaller, y a Andreu de Biure, donzell, per a comparèxer devant lo senyor rey de Aragó, germà de dit infant, y ab sa magestat tractar y conferir lo modo que se haurà de tenir sobre la provisió de la armada real y conservatió de las plaças del regne de Nàpols y per moltes altres cosas, per las quals foren enviats expressament embaxadors. 18 de abril de 1425" (s. xvii); "197" (s. xx).
- a Índice, núm. 197, p. 382 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergami té un forat vertical d'uns quinze centímetres de llarg per un d'ample, que ressegueix el plec central. Hi figura la signatura autògrafa de l'infant Pere al final del seu *signum* ("Infs. P.") i destaquem la disposició en tres columnes dels testimonis. La procura fou registrada, tal com indiquen les marques de cancelleria al dors del pergami. Resten els quatre forats d'on penjava el segell de l'infant com a signe d'autenticitat.

463

1425, abril, 23. Barcelona

Maciana, esposa de Bartomeu Julià, mariner, ciutadà de Barcelona, com a procuradora general del seu marit, reconeix haver rebut de Pere Folquer, mercader, ciutadà de Barcelona, quaranta-sis sous i dos diners barcelonesos de tern en concepte de pensió anual, pagadora cada vuit de febrer, del censal mort que el receptor va vendre al marit de l'atorgant.

Bernat Pi, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 456 (270 × 175 mm).

Esriptura semigòtica.

464

142[5], maig, 30. Vila d'Olot

Joan Gallard, batlle de la vila d'Amer, de la diòcesi de Girona, atès que trasllada la seva residència a la vila d'Olot per motiu de la seva malaltia i atès que ha emancipat aquell mateix dia el seu fill Joan, li fa donació entre vius de les batllies d'Amer, de les Encies i de la parròquia de Santa Maria de Granollers [de Rocacorba], amb tots llurs censos, delmes i redelmes, així com de la casa en què vivia l'atorgant a Amer i la resta de cases, rendes, terres i possessions que té tant a Amer com a la resta de termes esmentats. En cas

que el receptor mori sense descendència legítima o que aquesta no arribi als vint-i-cinc anys, tot plegat passarà a Caterina, filla de l'atorgant, i, de la mateixa manera, a la seva altra filla Elionor. Per a major validesa, atès que supera la quantitat de cinc-centes monedes d'or, la donació s'insinua a Pere de Campdeu, batxiller en lleis, jutge ordinari de la cort i vila d'Olot.

Pere d'Era, notari públic d'Olot per autoritat de l'abat del monestir de Ripoll, ho escrigué.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 457 (500 × 450 mm). Al dors: "Cartes de Senfós ... a Estenyol e sobre lo mas Campmajor" (s. xvi); "Donació feta per Joan Gallart, de Amer, a Joanet, son fill, de la ballia de Amer y altres cosas, etcètera" (s. xvii); "H, n° 88" (s. xviii); "30 mayo 1425" (s. xviii); "199" (s. xx).
- B Extracte del s. xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 88, f. 121v, ex A.
- a *Índice*, núm. 199, p. 383 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El marge esquerre ha perdut diversos fragments, si bé això no afecta en excés la lectura del document. Tal com s'explicita, l'original és, en realitat, múltiple, ja que s'ordena al notari que faci "duo publica originalia instrumenta", un per a l'atorgant i l'altre per al receptor.

465

1425, juny, 1. Sant Pere de Rubí

Guillem Despí, fill del difunt Jaume Despí, del mas Desmonard Sobirà, de la parròquia i terme de Sant Pere de Rubí, diòcesi de Barcelona, retorna i defineix a Bartomeu Collell, rector de la parròquia, el delme sobre el molí de Roquera, que el predecessor del mas havia comprat al rector. El delme consistia en un cens de sis sous barcelonesos.

Joan de Puig, vicari, regent l'escrivania de Rubí per Bartomeu Collell, el seu rector i notari públic de Rubí, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 458 (350 × 300 mm). Al dors: "n° 9" (s. xvii-xviii); "200" (s. xx).
- a *Índice*, núm. 200, p. 283 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. El pergami té un estrip, de dalt a baix, que afecta l'inici de totes les línies del text.

466

1425, agost, 8. Falset

Guillem Armengol, cavaller, senyor dels castells de Vallespinosa i Marsà, nomena procurador Joan Castelló, escuder seu, per tal de re-

captar les pensions dels censals morts i violaris que posseeix, així com per recuperar els deutes que li deuen. Joan podrà estendre àpoques i d'altres documents, així com designar hostatges per al cobrament de censals i violaris.

Guillem Perelló, notari públic de la vila de Falset pel rector d'aquest lloc i per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 459 (405 × 335 mm). Al dors: "G, n° 87. Procura venerabilis Johannis Castello, procuratoris honorabilis Guillelmi Ermengou, militis. 8 agost 1422" (s. xvii); "201" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinoso, núm. 87, f. 6r, ex A.

a *Índice*, núm. 201, p. 383 (regist), ex A.

Cit: NEGRE, "La casa", p. 247.

Esriptura semigòtica.

467

1425, agost, 15. Piera

Mateu Cardona, cavaller, fill i procurador d'Esperandeu Cardona, jurisperit, ciutadà de Barcelona i senyor de la vila de Piera i el castell de Cabrera, reconeix haver rebut de Joan Renardes, sastre, de Vilafranca del Penedès, deu florins d'or d'Aragó que devia al seu pare.

Berenguer Canet, notari públic de Piera per autoritat del seu rector, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 460 (320 × 170 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

1426, gener, 1. Castell de Vallespinosa

Antoni Traver, del castell de Vallespinosa, com a síndic i procurador de la universitat d'aquest terme, tal com consta a la procura atorgada el 10 de febrer de 1423, nomena procurador Joan Castelló, del lloc de Cantavella, perquè representi els interessos de la universitat de Vallespinosa, amb llicència per atorgar documents i entaular plets.

Miquel Ballester, rector i notari públic de Sant Jaume del castell de Vallespinosa, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 461 (370 × 280 mm). Al dors: "Procura feta a Jac(me) Castelló per los hòmens de Valespinosa" (s. xv); "G, n° 89" (s. xvii); "Primer jener 1426. Antonio Traver, como síndico de la universitat de Valles-

pinosa, da poder para pleytos a favor de Juan Castelló. En poder de Miquel Ballester, rector de Vallespinosa" (s. XVIII); "202" (s. XX).

- B Extracte del s. XVII ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 89, f. 6r, ex A.
a *Índice*, núm. 202, p. 383 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

469

1426, febrer, 22. Barcelona

Joan Bargalló, carnisser, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut d'Eufrasina, esposa de Berenguer Torrent, corretger, ciutadà de Barcelona, hereva universal amb benefici d'inventari de Bartomeu Bargalló, mercader, germà d'Eufrasina, les vint-i-nou lliures barceloneses de tern que Bartomeu llegà a l'atorgant en el seu testament el 21 de març de 1422. Tal com s'especifica, l'atorgant ha rebut vint-i-dues lliures en forma del lloguer per un any que féu de la taula major que Eufrasina tenia a la carnisseria/escorxador major de la ciutat, i les set restants en metàl·lic.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 462 (220 × 135 mm). Al dors: "Pedro Bartomeu Valls" (s. XX).

Esriptura gòtica bastarda.

1426, abril, 10. Barcelona

Francesc de Pau, que fou porter del rei, ara mercader, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Mateu Viader, moler, ciutadà de Barcelona, trenta lliures barceloneses per la venda d'una peça de terra plantada amb vinya, que l'atorgant tenia per Bernat Urgell, àlies Deudé, ciutadà de Barcelona, situada a la parròquia de Santa Maria Magdalena d'Esplugues, de la diòcesi de Barcelona, a prop de la casa de Bernat, anomenada la Torre Blanca. La venda es féu el 6 de juliol de 1424 (doc. 459).

Joan Dalmau, ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 452 (435 × 610 mm). Al dors: "196" (s. xx).
 a Índice, núm. 196, p. 382 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. L'època fou estesa al mateix pergami que conté la venda gairebé dos anys després d'aquesta.

471

1426, juny, 26. Barcelona

Nicolau Gual, mercader, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut d'Eufrasina, esposa de Berenguer Torrent, corretger, ciutadà de Barcelona, i hereva universal del seu germà Bartomeu Bargalló, mercader, cinquanta-cinc florins d'or d'Aragó que Bartomeu havia llegat a l'atorgant en el seu testament.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

- A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 463 (260 × 140 mm). Al dors: "Pedro Bartolomé Valls" (s. xx).

Esriptura gòtica bastarda.

472

1426, novembre, 27. Dimecres. Girona

Francesca, esposa de Francesc de Seguroles, ciutadà de Girona, vídua de Francesc de Vern, fa donació entre vius al seu fill Nicolau de Vern de vuit mil dels quinze mil sous que en concepte de dot va rebre del seu matrimoni amb el seu actual marit. La donació es farà efectiva després de la mort de l'atorgant. Mentrestant, Francesca podrà administrar els vuit mil sous com cregui oportú.

Francesc Negrell, notari públic substituït per autoritat reial de Bernat de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de Bernat de Soler, notari públic substituït de Girona.

- A* Original estès durant el tercer quart del segle xv: AHPB, Pergamins, núm. 464 (595 × 340 mm). Al dors: "Carta de donació de vuyt milia sous que fa madona Francisca Segorioles a mossèn Nicholau de Vern" (s. xv); "Fa provar la succció dels Vern" (s. xvi); "Donació feta per Fransescha de Seguriols a favor de Nicolau de Vern, son fill, etcètera. 27 nohembre 1426" (s. xvii); "g, n° 22" (s. xviii); "H, n° 87" (s. xviii); "207" (s. xx).
- B Extracte del s. xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Gerona, núm. 22, f. 109v, ex A.
 C Extracte del s. xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 87, f. 121v, ex A.
 a Índice, núm. 207, p. 383 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. A l'extrem inferior del pergamí trobem la següent anotació de la segona meitat del segle xv: "Dicta Francisca fecit testamentum anno M^oCCCCLVIII, XII novembris, in posse Anthoni Serra, quondam, notarii Gerunde." A la cloenda, a més, s'indica que Bernat de Soler ja era mort. És basant-nos en aquests indicis que proposem la datació.

473

1427, març, 4. Plaça de la vila d'Amer, vegueria de Girona

Joan Gallard, de la vila d'Amer, i la seva esposa Serena fan donació entre vius i propter nupcias a la seva filla Caterina de la llegítima, paterna i materna, de vint-i-cinc mil sous barcelonesos. En cas que la receptora mori sense descendència legítima o que no arribi a edat de testar, només podrà disposar lliurement de tres mil sous barcelonesos, mentre que la resta retornarà als atorgants o als seus hereus. A continuació, Caterina fa donació del dot a Nicolau de Vern, ciutadà de Girona, fill del difunt Francesc de Vern i de Francesca, actual esposa de Francesc de Seguroles, ciutadà de Girona. Finalment, Francesc reconeix haver rebut el dot i fa donació a Caterina d'un augment de tres mil sous barcelonesos, pels quals obliga els seus béns.

Miquel Ombert, notari públic substituït per autoritat reial de Bernat de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho clogué.

- A* Original múltiple clos el 18 de desembre de 1445: AHPB, Pergamins, núm. 465 (560 × 390 mm). Quirògraf. Al dors: "Carta dels xxv^m sous que na Caterina, filla d'en Johan Gallart e de na Serena, sa muller, de Amer, porta en dot a-n Nicholau de Vern" (s. xv); "Cartas nupsials entre mossèn Nicolau Desvern e la senyora Gallarda, a la qual confessen tots los béns d'Emer. L'any 1427. N, n° 7" (s. xvi); "Dit Nicolau fou fill de Francesc de Vern y .... g, n° 15" (s. xviii); "Donació en temps de núpcias feta per Joan Gallart de Amer a favor de Catharina, sa filla, etcètera. 4 mayo 1427" (s. xvii); "H, n° 75" (s. xviii); "203" (s. xx).
- B Extracte del s. xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Gerona, núm. 15, f. 109r, ex A.
- C Extracte del s. xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 75, f. 120v, ex A.
- a *Índice*, núm. 203, p. 383 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Com ja hem vist anteriorment (doc. 448), en aquest cas Miquel Ombert clogué un pergamí que havia restat en estadi d'esberrany, sota l'actuació de Miquel Pere, notari públic substituït de la ciutat de Girona.

474

1427, maig, 27. València

Còpia inserida el 1428, març, 4

Alfons [IV], rei d'Aragó, Sicília, València, Mallorca, Sardenya i Còrsega, comte de Barcelona, duc d'Atenes i Neopàtria, i també comte del Rosselló i Cerdanya, confereix plena potestat a Joan Safont, de la tresoreria reial, perquè vagi a Cardona i mitjançant públic encant i subhasta recuperi els deutes que el difunt Jaume Palau, prevere, habitant de la mateixa vila, havia contret amb la Corona. Així mateix, ordena a Joan Ramon Folc, comte de Cardona, conseller reial i admirall, que no posi cap inconvenient a la seva actuació.

[A] Original no localitzat

B* Còpia inserida el 4 de març de 1428: ALPB, Pergamins, núm. 471 (485 × 330 mm).

La procura original fou estesa en paper, en forma de lletra, i tenia el segell secret del rei al dors. Probablement, fou signada de manera autògrafa pel mateix rei, ja que el text inserit finalitza amb la locució "Rex Alfonsus".

475

1427, agost, 20. Barcelona

Miquel Formós, canonge de la seu de Barcelona, com a procurador de Berenguer Barutell, ardiaca de Mar i rector de l'altar del canonicat de Sant Silvestre, de la mateixa seu, confirma a Pere Corts, formenter, ciutadà de Barcelona, i als seus el cens anual a perpetuïtat de dos morabatins alfonsins d'or, pagadors per la festa de Santa Maria del mes d'agost, que té per aquell altar i que rep d'una casa, amb dos portals, que Miquel de Bosc, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Pere de Bosc, té pel receptor a la ciutat de Barcelona, al carrer Ample, a prop del forn que fou de Marimó de Plegamans i que ara pertany a Berenguer Corn, ciutadà de Barcelona. La confirmació es fa a condició que el receptor no reconegui cap altre senyor que l'altar i rector, els quals es reserven el dret de fadiga de trenta dies i un lluïisme equivalent a la setena part del valor de venda o alienació. L'atorgant rep nou sous barcelonesos per la confirmació.

Ramon de Ginebreda, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 466 (520 × 340 mm). Al dors: "A, n° 44" (s. XVII).

a *Índice*, núm. 204, p. 383 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Al document s'hi especifiquen les afrontacions i les mides de la casa.

476

1427, novembre, 11. Balaguer

Pasqual Barusca i Ramon de Priva, paers de la universitat de Balaguer, presents al Mercadal, responen a la requesta presentada el dia anterior per Joan Castelló com a procurador de la universitat del castell de Vallespinosa, en què exigia que els paers paguessin al cavaller Guillem Armengol els cinc mil sous barcelonesos que en concepte de quantitats no satisfetes d'un censal de pensió de mil tres-cents seixanta-cinc sous i set diners que la universitat li havia venut, d'acord amb la sentència dictada pel veguer de Lleida. Així, fan saber al procurador que cap síndic ha atorgat la venda de censal esmentada, que, en cas que s'hagués atorgat, la universitat de Balaguer no ha rebut cap quantitat, i que, en tot cas, Guillem Armengol ha de reclamar aquesta quantitat a la universitat d'Albesa.

Joan Mestre, notari públic de Balaguer pel rector de l'església d'aquesta ciutat, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 467 (430 × 400 mm). Al dors: "Instrumentum protestacionis facte contra civitate Balagarii pro parte honorabilis Guillelmi Ermengou, militis" (s. xv); "Arm. G, nº 90. 10 de nohembre 1427" (s. xvii); "205" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 90, f. 6r, ex A.

a *Índice*, núm. 205, p. 383 (regist), ex A.

Cit: NEGRE, "La casa", p. 247.

Esriptura gòtica bastarda. Els dos documents inserits, tant la requesta com la resposta, estan escrits en català.

477

1427, novembre, 19. Balaguer

Margarida, esposa de Dalmau Sacirera, cavaller, senyor de Sant Pere de Sesroques i de "Marconan", que és al regne de Nàpols, nomena procurador seu Pere Torrelles, donzell, missatger de Dalmau, per rebre de Joan Safont, de la tresoreria del senyor rei, els cinc-cents florins d'or que el rei concedí a l'atorgant per al seu viatge a Nàpols.

Pere Penedès, notari públic de la ciutat de Balaguer per autoritat de Ramon Ferrer, rector i notari públic d'aquesta ciutat, ho escrigué.

A* Original: ÀHPB, Pergamins, núm. 468 (325 × 225 mm). Al dors: "Procuracio honorabilis Petri de Torrelles" (s. xv).

Esriptura gòtica semigòtica.

478

1427, novembre, 25. Barcelona

Pere Corts, formenter, ciutadà de Barcelona, ven a Jaume Polinyà, mercader, ciutadà de Barcelona, un censal de pensió anual de dos morabatins i mig d'or alfonsins, pagadors per Santa Maria del mes d'agost, que rep per les cases que té a Barcelona, al carrer Ample, a prop del forn Miquel de Bosc, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Pere de Bosc. Afronten a llevant amb les cases dels hereus de Berenguer Corn, a migdia amb una tinença del comprador, a ponent amb una tinença de Francesca, vídua de Bernat Vilaret, mercader, i a tramuntana amb un carrer. L'atorgant té el censal per l'altar de Sant Silvestre de la canònica de Barcelona per un cens de nou sous barcelonesos. La venda es fa per trenta lliures barceloneses i l'altar es reserva el dret de fadiga de trenta dies.

Gabriel Barral, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: ÀHPB, Pergamins, núm. 469 (565 × 820 mm). Al dors: "Carta de venda feta per en Pere Corts, formenter, ciutadà de Barcelona, al senyor en Jacme Polinyà, mercader, de tot aquell censal de dos morabatins bons e alfonsins, los quals lo dit Pere Corts havia e reebia e are lo dit Jacme Pulinyà ha e reeb e haver e rebre deu cascun any en la festa de Senta Maria de agost sobre una(s) casas, las quals lo honorable en Miquel dez Bosch, ciutadà de la dita ciutat, ha, posseix en la ciutat de Barçalona, en lo carrer Ampla, prop lo forn dels hereus d'en Corn" (s. xv); "... e Frensesch dez Bosch, senyor de Vilassar, succeynt fill en Miquell dez Bosch" (s. xvi); "Aquesta carta és de mossèn Joanot Destorrent per provar los censos de mossèn Bosc, vuy los fa don Phedric dez Bosch com a succeynt a son pare don tal (*sic*) Desboch de Vilasar" (s. xvi-xvii); "Plec 14" (s. xvii); "Dezbosch" (s. xvii); "206" (s. xx).

a *Índice*, núm. 206, p. 383 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. El pergami conté també una àpoca i l'acta de lliurament de possessió del censal, datats el 15 de març de 1428 (docs. 482 i 483). Hi trobem la signatura autògrafa, per raó de senyoria, de Miquel Formós, canonge de Barcelona, procurador de Berenguer Barutell, ardiaca de (Santa Maria) del Mar i rector de l'altar de Sant Silvestre.

479

1427, desembre, 17. Vila de La Selva del Camp de Tarragona

Lluís Armengol, donzell, fill del difunt Joan Armengol, senyor de la casa de Font de l'Astor, situada a la Selva del Camp, i de la seva esposa Blanquina, nomena procurador Guillem Armengol, cavaller, domiciliat a Barcelona, oncle de l'atorgant. El nomenament especifica la possibilitat que el procurador sigui substituït per un altre per l'actuació de Blanquina, qui havia estat escollida tutora dels germans de l'atorgant Guillem Ramon Armengol i Elionor pel procurador del rei a la ciutat i camp de Tarragona el dia 10 de desembre anterior.

Jaume Macià Gavalda, notari i regent la notaria de la vila de la Selva del Camp per Arnau Montseny, prevere, vicari i arrendador de l'església de la Selva i notari públic de la vila per Galceran de Cardona, doctor en lleis, rector de l'església, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 470 (410 × 370 mm). Al dors: "G, n° 91. Procura feta per Luýs Armengol a mossèn Guillem Armengol. 17 dezembre 1427" (s. xvii); "357" (s. xviii); "208" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 91, f. 6r, ex A.

a *Índice*, núm. 208, p. 383 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

480

1428, març, 4. Barcelona

Joan Safont, de la tresoreria reial, com a procurador del rei Alfons [IV], per tal de recuperar les quantitats degudes a la Corona pel difunt Jaume Palau, prevere, de la vila de Cardona, nomena procuradors Francesc Tarradell i Andreu Voltet i els dota dels mateixos poders amb què el rei dotà l'atorgant. Els receptors participaran en la subhasta dels béns del difunt mitjançant la qual es recuperarà el deute.

Joan Ferrer, escrivà reial i notari públic per tota la terra i dominació del rei, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 471 (485 × 330 mm).

Esriptura semigòtica, amb forta influència de la bastarda. La procura reial, de 27 de maig de 1427, és inserida al text (vegeu doc. 474).

481

1428, març, 11. Barcelona

Pere Corts, barber, ciutadà de Barcelona, fill de Pere Corts, formenter, també ciutadà, i de Valença, atès que ja és major de divuit anys, lloa, aprova i confirma Jaume Polinyà, mercader, ciutadà de Barcelona, la venda que el pare de l'atorgant féu a Jaume d'un censal de pensió anual de dos morabatins d'or alfonsins, pagadors per Santa Maria del mes d'agost, que rep per les cases que té a Barcelona, al carrer Ample, a prop del forn Miquel de Bosc, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Pere de Bosc. A més, atès que encara és menor de vint-i-cinc anys, promet que no recorrerà aquesta confirmació ni la venda en el futur.

Gabriel Barral, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 472 (560 × 270 mm). Al dors: "Carta del consentiment feta per en Pere Corts, barber, fil d'en Pere Corts, formenter, al honorable en Jacme Pulinyà, feta de un censal de dos morabatins bons e alfonsins, lo qual lo dit Pere Corts havia e reebia e are lo dit Jacme ha e reeb e haver e reebre deu cascun any en la festa de Santa Maria de agost sobre unas casas, las quals lo honorable en Miquel dez Bosch, ciutadà de la dita ciutat, ha e posseix en la dita ciutat, en lo carrer Ample, prop lo forn dels hereus d'en Corn" (s. xv); "482" (s. xviii); "209" (s. xx).

a Índice, núm. 209, p. 383 (regest), ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

482

1428, març, 15. Barcelona

Pere Corts, formenter, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Jaume Polinyà, mercader, ciutadà de Barcelona, trenta lliures barceloneses per la venda d'un censal de pensió anual de dos morabatins d'or alfonsins, pagadors per Santa Maria del mes d'agost, que rep per les cases que té a Barcelona, al carrer Ample, a prop del forn Miquel de Bosc, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Pere de Bosc (vegeu doc. 478). El pagament s'efectuà mitjançant la redempció que Jaume Polinyà féu a la taula de canvi de Barcelona d'un violari que l'atorgant havia contret amb certes persones per valor de vint-i-sis lliures, deu sous i quatre diners, d'una banda, i el lliurament en metàl·lic de la part restant.

Gabriel Barral, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 469 (565 × 820 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

483

1428, març, 15. Dilluns, Plaça Sant Jaume de Barcelona

Pere Corts, formenter, ciutadà de Barcelona, lliura la possessió d'un censal de dos morabatins i mig d'or alfonsins, pagadors per Santa Maria del mes d'agost, que rep per les cases que té Miquel de Bosc, ciutadà de Barcelona, a Jaume Polinyà, mercader, tot intimant a Miquel de Bosc, emfiteuta, que a partir d'aquell moment haurà de satisfer el cens al nou possessor (vegeu doc. 478). Com a símbol del lliurament, l'atorgant fa donació d'un diner menut a Jaume Polinyà.

Gabriel Barral, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 469 (565 × 820 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

484

1428, juny, 22. Dimarts

Pere Colom, de la ciutat de Lleida, i el seu pare Berenguer Colom, doctor en decrets, d'una banda, i Violant, filla de Bernat d'Olzinelles i de la seva esposa Joana, de l'altra, signen els següents capítols matrimonials. En primer lloc, Berenguer Colom fa donació entre vius al seu fill d'una casa, situada a Lleida, al costat de la sèquia d'Alcarràs i el carreró que va al Segre, i de mil vuit-cents sous jaquesos anuals provinents de cinc pensions de censals morts. El donador, però, es reserva l'usdrefuit d'aquests béns mentre visqui, si bé es compromet a proveir i alimentar la nova parella. En cas que Pere mori sense descendència legítima, només podrà testar lliurement mil florins. En segon lloc, Bernat d'Olzinelles i la seva esposa Joana hereten i donen d'aixovar a la seva filla Violant tres-centes lliures jaqueses, i com a garantia obliguen tots els seus béns. En cas que Violant morís sense descendència legítima, només podria

testar cent lliures, mentre que la resta tornaria a la seva família. Així mateix, s'acorda que la núvia renunciï a tots els seus drets familiars en el termini de vuit dies després de celebrar-se el matrimoni. A continuació, Violant, amb el consentiment de tota la seva família, es dona per paraules en lleial muller a Pere i constitueix tres-centes lliures de dot. Igualment, Pere rep com a esposa Violant, reconeix haver rebut les tres-centes lliures i, segons és costum a Lleida, afegeix cent-cinquanta lliures en concepte d'escreix o espoli.

Pere Teixidor, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de Bernat Gomar, notari públic de Lleida.

A* Original estès durant la segona meitat del s. xv: ALPB, Pergamins, núm. 473 (510 × 365 mm). Al dors: "Capítols matrimonials de la seyora Violant ... per com fa ..." (s. xvi); "S, n° 102" (s. xvii); "Capítols matrimonials de Pere Colom, fill de misser Berenguer Colom, y Violant de Alzinelles, filla de Bernat Alzinellas, tots de Lleyda. Cc. n° 15" (s. xvii-xviii); "67" (s. xviii); "fol. 148" (s. xviii); "211" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Arteza, núm. 102, f. 85v, ex A.

a *Índice*, núm. 211, p. 384 (regist), ex A.

Esriptura humanística.

485

1428, setembre, 29. Barcelona

Guillem Armengol, cavaller, senyor dels castells de Vallespinosa i de Marsà, resident a Barcelona, nomena procuradors substituïts seus Miquel Ballester, prevere, rector de l'església de Vallespinosa, i Joan Castelló, escuder seu, oriünd del lloc de Cantavella, del regne d'Aragó. Els receptors substituïran l'atorgant com a procuradors d'Albert Armengol, hospitaler, antic preceptor de Puig-reig i actual preceptor de Cervera, per tal de rebre, tenir i recuperar tots els dominis, batllies, beneficis i possessions de l'orde al priorat de Catalunya.

Francesc Bernat, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 474 (513 × 590 mm). Al dors: "Carta de substitució per mossèn Guillem Ermengol com a procurador del ... frare Albert Ermengol ... al discret en Miquel Ballester, rector de Vallespinosa, ... y Johan Castelló, familiar del dit mossèn Guillem" (s. xv); "D, n° 32. Plec de cartes y altres coses de Roma del thezorer Biure y de don Rafael de Biure" (s. xvii); "Plech de cartes y altres coses de Roma del thezorer Biure y de don Rafael de Biure" (s. xviii); "366" (s. xviii); "212" (s. xx).

- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Casa de Biure, núm. 32, f. 73r, ex A.
 a *Índice*, núm, 212, p. 384 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. Hi trobem inserida la procura feta per Albert Armengol a l'atorgant l'any 1410, inclosa la seva cloenda imitativa (doc. 395).

486

1429, març, 7. Castell Masquefa

Joana, esposa d'Antoni Figuera, de la parròquia de Sant Pere del terme del castell de Masquefa, nomena procurador el seu marit perquè la representi en qualsevol tipus d'acció jurídica i judicial. El receptor podrà reclamar en nom seu diners i drets, així com atorgar i rebre tot tipus d'escriptures.

Pere Marsescat, prevere, vicari i notari públic de l'església del castell de Masquefa per Francesc Roger, rector, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 475 (335 × 270 mm).

Esriptura semigòtica.

487

1429, juliol, 27. Artesa [de Segre]

Bernat Llambart, batlle, Joan Ros, i la seva esposa Dolça, Antoni Llena, i la seva esposa Berenguerona, Bernat Salduell, i la seva esposa Francesca, paers de la universitat de la vila d'Artesa, conjuntament amb la resta d'habitants del terme, amb el consentiment d'Antoni Ponç de Ribelles, cavaller, com a senyor de la baronia d'Artesa, venen a Francesc Torrens, doctor en lleis, habitant de la ciutat de Balaguer, i a Pere Miquel, mercader, veí de Cervera, original de la vila de Ponts, l'onzè perpetu de tots els fruits de la vila d'Artesa com a més-dients en pública subhasta, després que la universitat d'Artesa, per tal de satisfer els deutes contrets per diversos censals, enviés diversos missatgers a les ciutats de Barcelona, Lleida, Balaguer i la vila de Cervera. A continuació, s'estableixen els capítols d'acords amb els compradors sobre la forma en què rebran l'onzè de tots els fruits, un cop extret el delme, tant d'aquells que acostumaven a retre'l com dels que fins llavors no ho havien fet. Es fixa una pena de cent sous jaquesos per aquells que provin de defraudar en el seu pagament. El batlle i el saig d'Artesa retran

homenatge als compradors quan iniciïn el seu mandat. Entre altres acords, es permet que els compradors triïn com rebre l'onzè dels cereals, si en garba o en gra, i de la vinya, si en verema o en vi, alternant-se cada any una o altra manera. En cas que els habitants d'Artesa tinguin terres a Montclar, Monsonís i Foradada, n'hauran de satisfer mig onzè. Per evitar el perill de la despoblació, per cada home que perdi la universitat, es pagaran cent sous jaquesos als compradors. La venda es fa per valor de trenta mil sous jaquesos, els quals seran pagats pels compradors en forma de les pensions i càrregues que la universitat d'Artesa [de Segre] havia de satisfer.

Guillem Maçanet, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 476 (630 × 1870 mm). Al dors: "Estava lligat al n. 5" (s. xvii); "No-y he pogut mirar" (s. xvii); "1053" (s. xviii).

Cit: GÜELL, *Els Margarit*, p. 300.

Esriptura gòtica bastarda. El document està redactat sobre tres pergamins cosits amb fil de canem, tal com s'explicita a la cloenda. Cal destacar l'antisemitisme del preàmbul a l'hora de justificar la venda de l'onzè del terme: "maxima et inoportabilia debitorum censualia et judeorum voragina usurarum".

488

1429, agost, 27. Amer

Joan Gallard, domiciliat a Amer, malalt, fa testament i nomena marmessors el seu pare Pere Gallard, la seva esposa Serena i Nicolau de Vern, gendre seu. En primer lloc, escull ser enterrat al cementiri de l'església de Santa Maria d'Amer, a la qual destina dotze diners per al sagristà menor del monestir i per al capellà de Sant Miquel d'Amer. Deixa a les obres de Santa Maria i Sant Miquel d'Amer deu sous per a cadascuna i cinc sous per a ciris també a cadascuna. Deixa cinc sous a cadascun dels seus fillols i deu lliures a la seva filla Caterina, esposa de Nicolau de Vern, en concepte de llegítima. Deixa a Francesc Joan Vern, nét seu, cent sous i a l'altre nét que està per néixer, cinquanta. A Elionor, filla de l'atorgant, li llega els drets que té sobre el dot de la difunta Marquesa, germana de l'atorgant, que es casà amb Felicià de Palou, senyor del castell de Revardit, per vint mil sous. En cas que mori sense descendència, Elionor podrà testar lliurement per valor de cent lliures, mentre que la resta del dot retornarà a l'hereu de l'atorgant.

Deixa cinquanta florins d'or a la cartoixa de Sant Pol del Maresme perquè hi celebrin una missa anual per la seva ànima. Ordena que el seu pare i la seva esposa esdevinguin usufructuaris de tots els seus béns mentre visquin, assegurant en tot cas una renda de deu lliures l'any per a la seva esposa. Finalment, nomena hereu universal el seu fill Joan. Si aquest morís sense descendència legítima, les seves altres dues filles, Caterina i Elionor, heretarien en comú i de manera indivisible tot el seu patrimoni. En cas que morissin sense descendència o que llur descendència no arribés a l'edat de testar, ordena que la seva herència sigui dividida en tres parts iguals: la primera es destinaria a aniversaris, la segona, a l'Hospital, i la tercera, a l'Almoïna.

Bartomeu Collell, notari públic de Santa Maria d'Amer per autoritat de l'abat d'Amer, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 477 (650 × 630 mm). Al dors: “Testament venerabilis Johannis Gallart, domitiliati in loco de Amerio” (s. xv); “Testament de mossèn Jhoan Gallart, dusell, abitant en la vila d'Emer ...” (s. xvi); “H, n° 2. Testament de mossèn Joan Gallart de Amer” (s. xvii); “H, n° 89” (s. xviii); “27 agosto 1429” (s. xviii); “213” (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 2, f. 97r, ex A.

C Extracte del s. xviii *in.*: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 89, f. 121v, ex A.

a *Índice*, núm. 213, p. 384 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. A la cloenda s'especifica que el testament fou rebut per Guillem de Ribà, prevere, beneficiat de l'església de Santa Maria i connotari de Bartomeu Collell.

489

1429, setembre, 18. Girona

Andreu [Bertran], bisbe de Girona, nomena procurador Pere Malet, doctor en decrets, canonge i degà de l'església de Barcelona, perquè arribi a una concòrdia amb Bernat de Corbera, cavaller, governador general de Catalunya, sobre la restitució de Guillem de Belloc, “clericus conjugato cum unica virgine”, fet presoner per l'oficialat reial de Girona, tal com demana el fisc de la cúria episcopal gironina.

Berenguer Ferrer Sa-sala, notari públic per autoritat règia, substituït del difunt Jaume de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 478 (340 × 195 mm).

Esriptura semigòtica. Podem observar les incisions que delimiten la caixa d'escriptura i, fins i tot, un primer intent fallit de traçar-ne el marge superior.

490

1430, març, 10. Divendres. Girona

Joan Gallard, adult, fill del difunt Joan Gallard, de la vila d'Amer, i de Serena, vivent, major de catorze anys i menor de vint-i-cinc, requereix Antoni Demesa, llicenciat en lleis, jutge ordinari de Girona, perquè nomeni tutora seva i dels seus béns Serena, mare de l'atorgant, a la qual cosa el jutge accedeix.

Berenguer Ferrer Sa-sala, notari públic per autoritat reial, substituït de Jaume de Campllong, difunt, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho clogué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 479 (345 × 200 mm). Al dors: "Carta de cura a la qual madona Serena, muller del honrat en Johan Gayart, quòndam, és estada donada e admesa per mossèn lo jutge de Girona a-n Johan Gallart, son fill, adult (s. xv); "Assignatió de curadora de Joan Gallart de Amer: Avuy no aprofita" (s. xvi); "Est plech se és tret del armari dels Gallart y ... de Amer qu-és sobre la porta en ..." (s. xvii); "g, n° 8. Carta de cura per Joan Gallart" (s. xviii); "Amer. 10 marzo 1430" (s. xviii); "1069" (s. xviii).

B Extracte del s. xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Gerona, núm. 8, f. 108v, ex A.

a FERRER, "La redacció", núm. 39, p. 156 (regist i cloenda), ex A.

Cit: GÜELL, *Els Margarit*, p. 207.

Esriptura gòtica bastarda. El document fou escrit per Jaume Negrell, notari per autoritat reial, substituït de Bernat de Campllong, però clos per Berenguer Ferrer.

1430, març, 22. Perpinyà

Coloma, filla de Bartomeu Ferrer, paraire, de la vila de Perpinyà, i de la seva esposa Boneta, atès que el 15 de gener de 1429 se celebrà i consumà el seu matrimoni amb Guillem Quintana, fill de Pere Quintana, de la ciutat d'Elna, i de la difunta Jaumeta, i que encara no s'havia atorgat cap document que donés testimoni ni del seu casament ni de la constitució del dot, fa donació a Guillem Quintana en concepte de dot de dos camps, de tres eiminades de terra cadascun, situats un al terme de Sant Cebrià [de Rosselló], al lloc anomenat la Ballesta, i l'altre al terme de Sant Julià, al lloc de Torrelles. Així mateix, li fa donació d'un llit, de diverses peces de roba, vestits, i de diversos estris de la llar. Tot plegat ho

tindran conjuntament mentre visquin i si Guillem sobrevisqués a l'atorgant, ho retindria mentre visqués, amb descendència o sense. A continuació, Guillem Quintana reconeix haver rebut el dot i obliga tots els seus béns com a garantia.

Joan Llobet, de Perpinyà, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 480 (380 × 285 mm). Al dors: "Carta nupcial d'en Guillem Quintana de la ..." (s. xv); "Sebastià Morató, notari. Manual VIII. Del juliol 1596 al mars de 1602" (s. xvii *in.*); "Incipit die III decembris 1596 et finit 30 marty 1602" (s. xvii *in.*).

Esriptura prehumanística. Destaquem que el pergami fou reutilitzat com a coberta del manual vuitè de Sebastià Morató (AHPB, 440/8).

492

1430, maig, 5. Barcelona

Bernat Miquel, llicenciat en lleis, ciutadà de Barcelona, procurador de Jaume Ros, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Galceran de Cruïlles, cavaller, senyor del castell de Calonge, trenta-set lliures i deu sous en moneda barcelonesa de tern, que havien de ser pagades l'1 d'abril de 1429, per raó de la pensió del censal mort que el receptor li ha de satisfer anualment aquest dia.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 481 (170 × 195 mm).

Esriptura semigòtica.

1430, octubre, 3. Barcelona

Jaume Ros, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Galceran de Cruïlles, cavaller, senyor del castell de Calonge, trenta-set lliures i deu sous en moneda barcelonesa de tern, que havien de ser pagades el dia 15 d'abril, per raó de la pensió del censal mort que el receptor li ha de satisfer anualment aquest dia.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 482 (195 × 180 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Hi trobem com a testimonis Joan Pasqual i Guillem de Tàrrega, escrivans.

494

1431, gener, 19. Barcelona

Galceran Ombau, àlies Carbó, reconeix haver rebut de Galceran de Cruilles, cavaller, senyor del castell de Calonge, trenta-tres lliures sis sous i vuit diners en moneda barcelonesa de tern, que havien de ser pagades el 12 d'abril de l'any anterior, per raó de la pensió del censal mort que el receptor li ha de satisfer anualment aquest dia.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 483 (190 × 150 mm).

Esriptura semigòtica.

495

1431, abril, 20. Barcelona

Jaume Segarra i Bernat Vidal, mercaders, ciutadans de Barcelona, com a administradors anuals del bací dels pobres vergonyants de Santa Maria de Barcelona, reconeixen haver rebut de Berenguer d'Altell, mercader, de Cervera, receptor d'imposicions d'aquesta vila, per mans d'Andreu Solsona, ciutadà de Barcelona, les nou lliures i dotze sous de pensió anual que la vila de Cervera paga al bací per un censal mort.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 484 (215 × 155 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Hi trobem com a testimoni el notari Antoni Vinyes i l'escrivà Joan Pasqual.

496

1431, maig, 4. Barcelona

Gabriel Martí, mercader, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Joan Ros, mercader, de la mateixa ciutat, deu florins d'or d'Aragó,

equivalents a cent onze sous barcelonesos, en concepte d'una part del deute que Pere Albert, mercader, de la vila de Perpinyà, té contret amb l'atorgant per un compte entre ells.

Honorat Saconamina, notari públic de Barcelona, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de Bernat Sants, notari públic de Barcelona.

A* Original estès el 29 de juliol de 1438: AHPB, Pergamins, núm. 485 (300 × 285 mm). Al dors: "Est in processu" (s. xv); "D'en Gabriel Martí" (s. xv).

Esriptura semigòtica. Honorat Saconamina heretà les escriptures de l'escrivania del seu connotari Bernat Sants. Honorat especifica que redactà el document "juxta sui receptionem et currsum assuetum dicti Bernardi". L'extensió de l'original es va fer amb la llicència del veguer de Barcelona perquè es tractava d'una època relacio-nada amb un deute.

497

1431, juny, 1. Barcelona

Joan Verdaguer, prevere, beneficiat de l'església de Santa Maria de Pedralbes, del territori de Barcelona, procurador de Margarida, vídua de Simó Arimbau, de la vila d'Hostalric, reconeix haver rebut de Berenguer d'Altell, mercader, els trenta-tres sous i quatre diners barcelonesos de tern, pagadors cada 1 de febrer, corresponents a la pensió anual del censal mort que Margarida havia comprat a la universitat de Cervera. El pagament fou fet per mà d'Andreu Solsona, mercader, ciutadà de Barcelona.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 486 (275 × 145 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

498

1431, juny, 6. Girona

Serena, vídua de Joan Gallard, de la vila d'Amer, com a tutora del seu fill Joan Gallard, adult, en nomena procuradors Nicolau de Vern, ciutadà de Girona, Jofre de Beuda, donzell, domiciliat al vescomtat de Bas, Joan Deuspineda, prevere, beneficiat a la seu de Vic, Mateu Verdaguer, ciutadà de Barcelona, Jaume Faig, prevere, beneficiat a la seu de Girona, Ramon Clos, prevere, beneficiat a la seu de Barcelona, Pere Conques, ferrer, i Guillem de Font de Bor-

rell, "anaperius", d'Amer, perquè recaptin el conjunt de censos, delmes, rendes, lluismes, foriscapis i d'altres ingressos de tot tipus que pertanyin al seu fill, així com perquè atorguin escriptures i el representin en judicis.

Berenguer Ferrer Sa-sala, notari públic per autoritat reial, substituït de Jaume de Campllong, difunt, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho clogué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 487 (400 × 450 mm). Al dors: "Die XIX junii anno MCCCCXXXI. Testis Dalmacius Siguer ..." (a. 1431); "H, nº 53" (s. xvii); "Tutoria feta per Serena Gallart a Pau Gallart" (s. xvii-xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 53, f. 99r, ex A.

Cit: GÜELL, *Els Margarit*, p. 207.

Esriptura semigòtica.

499

1431, juny, 15. Barcelona

Berenguer Oliver, notari, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Francesc Armengol, cavaller, com a fidejussor dels seus principals Guerau de Queralt, senyor de la vila i baronia de Santa Coloma de Queralt, i de Guillem Armengol, cavaller, sis lliures, tretze sous i quatre diners barcelonesos en concepte de la pensió anual, pagadora cada tres de febrer, del censal mort que els principals havien venut a l'atorgant.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 488 (260 × 290 mm). Al dors: "... mossèn Ffrancesc Armengol, cavaller, VI lliures XIII sous i III diners censals que foren ... a III de febrer any MCCCCXXXI, lo qual censal fa lo noble en Guerau de Queralt e mossèn Guillem Armangol, cavaller, com a principals, e lo dit mossèn Ffrancesc com a fidejussor ..." (s. xv); "a 15 de juny 1431" (s. xvii).

R Nota de registre d'Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, de 15 de juny de 1431: AHPB, Antoni Vinyes, Manual, 154/2, f. 99r-v.

Esriptura gòtica bastarda. Pergamí fragmentari, que ha perdut uns vuit centímetres del marge esquerre. Hem reconstruït plenament el contingut gràcies a l'assenament fet al manual, pel qual també sabem que Antoni Vinyes tenia taula d'escripció a la plaça Sant Jaume.

500

1431, juliol, 25. Barcelona

Trasllat de 1455, juliol, 16

Huguet Ademar de Santapau, fill de Galceran de Santapau, senyor de la baronia de Santa Pau, i de la difunta Violant, primera esposa de Galceran, d'una banda, i Damiata, donzella, filla de Gilibert de Centelles, senyor de la baronia de Centelles, i de Beatriu, de l'altra, signen els següents capítols matrimonials. En primer lloc, Galceran de Santapau fa donació al seu fill Huguet de tots els seus dominis, incloent castells, viles, llocs, rendes, vincles i béns mobles, que posseïx i posseirà a Catalunya, Aragó i Regne de València, reservant-se l'usdefruit mentre visqui. Huguet, per la seva banda, es compromet a fer la mateixa donació al primer fill mascle que neixi del seu matrimoni amb Damiata, de manera que ell només podrà disposar lliurement a l'hora de testar de trenta mil sous barcelonesos. En cas que tingui més fills, n'escollirà l'hereu seguint l'ordre de naixement, sempre i quan l'escollit sigui sa d'enteniment i no passi a formar part de l'Església. Si tingués, a més, una filla, aquesta rebria seixanta-sis mil sous per al seu dot i, si n'hi hagués una segona, en rebria quaranta-quatre mil. En cas de tenir només una filla, en rebria setanta-set mil sous, si en tiguessin dues, la segona en rebria cinquanta-cinc mil sous i, si en tinguessin més, cadascuna d'aquestes en rebria deu mil.

[A] Original no localitzat.

[R] Nota de registre de Pere Pellisser no localitzada.

B* Trasllat fet per Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, de 16 de juliol de 1455: AHPB, Pergamins, núm. 489 (580 × 430 mm), ex R. Al dors: "Trelat de la donació dels capítols matrimonials d'en Huguet de Santapau e de na Damiata de Senteles per lo dot consignat a les files, a 25 de juliol 1431. En poder de Pere Pellicer, notari públich de Barcelona" (s. xv); "214" (s. xx).

a *Índice*, núm. 214, p. 384 (regist), ex B.

Esriptura semigòtica. El text s'inicia amb l'habitual locució "Hoc est traslatum" escrita, però, en un mòdul més gran i en gòtica textual amb una caplletra inicial decorada. El trasllat conté només una part dels capítols signats, tal com s'indica al text i a la nota dorsal. En concret, una part dels signats el 25 de juliol, ja que segons consta, els capítols foren signats "sub duobus kalendaris", és a dir, en dos dies diferents. Antoni Vinyes heretà les escriptures del seu connotari Pere Pellisser seguint la voluntat testamentària d'aquest últim. No s'ha conservat cap manual de Pere Pellisser corresponent a la data dels capítols matrimonials.

501

1431, setembre, 22. Dissabte. Habitació de Nicolau de Vern

Caterina, esposa de Nicolau de Vern, i Elionor, germanes, filles del difunt Joan Gallard i de la seva esposa Serena, renunciem a favor d'aquesta davant de Bernat de Guardiola, doctor en lleis, jutge ordinari de Girona, a l'herència del seu pare que els havia pervingut arran de la mort del seu germà Joanet Gallard, qui morí intestat.

Miquel Pere, notari públic substituït per autoritat reial del difunt Jaume de Camp-llong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 490 (520 × 650 mm). Al dors: "Cartes de les batlies" (s. xv); "H, n° 22. Donació feta per Caterina y Elianor, fillas de Joanot Gallar, a Sera (*sic*), llur mare" (s. xvii); "H, n° 92. Repudiació feta per Catherina y Elionor, fillas de Joanot Gallart, dels béns de llurs pare. Donació feta per dites Catherina y Elionor a Serena, llur mare, de tots llurs béns y de la ballia de Mer, en l'any 1431" (s. xviii *in.*); "Dos renunciacions fetas per Catarina y Eleonor, germanas, fillas de Joan Gallart, a favor de Serena, llur mare. 3 octubre 1431" (s. xviii); "215" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: ALPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 22, f. 97v, ex A.

C Extracte del s. xviii *in.*: ALPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 92, f. 121v, ex A.

a *Índice*, núm. 215, p. 384 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergami inclou també la donació i definició de l'herència a favor de la mare de les atorgants, feta el 3 d'octubre següent (doc. 504).

502

1431, octubre, 1. Barcelona

Pere Joan Ferrer, cavaller, domiciliat a Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Galceran de Cruïlles, cavaller, senyor del castell de Calonge, trenta-un sous i tres diners en moneda barcelonesa de tern, pagats el 21 de març anterior, per raó de la pensió del censal mort que el receptor li ha de satisfer anualment aquest dia.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 491 (160 × 200 mm).

Esriptura gòtica bastarda. Hi trobem com a testimonis Joan Pasqual i Guillem de Tàrraga, escrivans.

503

1431, octubre, 1. Barcelona

Pere Joan Ferrer, cavaller, domiciliat a Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Galceran de Cruïlles, cavaller, senyor del castell de Calonge, disset lliures tres sous i nou diners en moneda barcelonesa de tern, pagats el 17 de maig anterior, per raó de la pensió del censal mort que el receptor li ha de satisfer anualment aquest dia.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 492 (180 × 140 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

504

1431, octubre, 3. Girona

Caterina, esposa de Nicolau de Vern, i Elionor, germanes, filles del difunt Joan Gallard, fan donació i definició a la seva mare Serena de tots els dominis de llur pare, incloses les batllies d'Amer, les Encies i Granollers [de Rocacorba], que els havia pervingut per la mort del seu germà Joanet Gallard. Nicolau de Vern autoritza la donació feta per la seva esposa i Bernat de Guardiola, jutge ordinari de Girona, la confirma. Finalment, Serena accepta i autoritza la donació.

Miquel Pere, notari públic substituït per autoritat reial del difunt Jaume de Camp-llong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 490 (520 × 650 mm).

a *Índice*, núm. 215, p. 384 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. A la cloenda s'especifica que Serena acceptà la donació el dia 5 d'octubre a Amer. El pergami inclou la renúncia prèvia d'ambdues germanes (doc. 501).

505

1431, octubre, 16. Barcelona

Galceran Carbó, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Galceran de Cruïlles, cavaller, senyor del castell de Calonge, trenta-tres lliures sis sous i vuit diners en moneda barcelonesa de tern,

pagats el 12 d'abril anterior, per raó de la pensió del censal mort que el receptor li ha de satisfer anualment aquest dia.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esberrany en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 493 (190 × 150 mm).

Esriptura semigòtica. Hi trobem com a testimoni Joan Pasqual, escriptent.

506

1431, octubre, 25. Vila d'Amer, vegueria de Girona

Serena, vídua de Joan Gallard, batlle de la vila d'Amer, fa donació entre vius a la seva filla Caterina de les batllies d'Amer, de les Encies i de la parròquia de Santa Maria de Granollers [de Rocacorba], amb tots llurs censos, delmes i redelmes, així com de la resta de cases, rendes, terres i possessions que té tant a Amer com a la resta de termes esmentats. La donació es fa a condició que l'atorgant mantingui l'usdefruit de tots els béns mentre visqui. En cas que la receptora mori sense descendència legítima o que la descendència no arribi a l'edat dels vint-i-cinc anys, l'herència passarà a la seva germana Elionor. En cas que succeeixi el mateix amb Elionor, l'herència es dividirà en parts iguals per a Santa Maria d'Amer, l'Hospital dels Pobres d'aquesta vila i l'Almoïna.

Miquel Pere, notari públic substituït per autoritat reial del difunt Jaume de Camp-long, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 494 (480 × 530 mm). Al dors: "Donació fa la senyora Serena a la senyora Catherina, filla sua e muller de mossèn Nicolau de Vern, de tota la heretat de Mer e ballia del monastir e altrás ballias" (s. xv ex. - s. xvi in.); "H, n° 16. Donació feta per Sirena, muller que fou de Joan Gallart, a Catharina, sa filla" (s. xvii); "216" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 16, f. 97v, ex A.

a *Índice*, núm. 216, p. 384 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem la caplletra inicial ornada. A la cloenda s'especifica que les germanes Caterina i Elionor autoritzaren la donació el dia 26 d'octubre a Girona.

507

1431, desembre, 28. Parròquia de Bordils

Sibil·la de Cervià, vídua de Pere Blau, senyor dels castells de Montferrer i de "Busassa", del comtat de Rosselló, nomena procurador Ponç

de Caramany, domiciliat a la diòcesi de Girona, per exigir i rebre el dot i l'augment que li pertoquen pel seu casament amb Pere Blau, així com totes les escriptures, tant públiques com privades, fetes entre ells dos i Guerau de Cervià, difunt pare seu.

Pere Cervià, notari públic substituït per autoritat reial del difunt Jaume de Camp-llong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 495 (405 × 165 mm). Al dors: "Procura ... de Cervià feta a-n Ponç de Caramany" (s. xv); "G, n° 97. 28 de desembre 1432" (s. xvii); "217" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 97, f. 6v, *ex A*.
a *Índice*, núm. 217, p. 384 (regist), *ex A*.

Cit.: NEGRE, "La casa", p. 248.

Esriptura gòtica bastarda. No hem pogut localitzar el topònim *Busassa* i, per tant, mantenim la grafia.

508

1432, agost, 29. Perpinyà

Joana, vídua de Bernat Vidal, carnisser, de Perpinyà, nomena procurador Bernat Carcassona, prevere, beneficiat de l'església d'Apià, de la diòcesi d'Elna, per reclamar tot tipus de deutes de qualsevol persona, atorgar documents, i actuar en nom de l'atorgant en qualsevol judici.

Pere Armany, de Perpinyà, notari públic per tot el principat de Catalunya per autoritat del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 496 (335 × 400 mm). Al dors: "Carta de procura feta a mossèn Bernat Carcassona per sa ..." (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda.

509

1432, setembre, 1. Barcelona

Bartomeu Rosselló, mesurador de blat, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Jaume Català, prevere, beneficiat de la Seu de Barcelona, vint-i-dues lliures barceloneses que li devia com a fidejussor del dot d'Agnès, esposa de l'atorgant, segons consta en un document de 16 de gener del mateix any.

Hi manca la cloenda del notari.

- [A] Original no localitzat.
 A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 497 (360 × 270 mm).
 R Nota de registre de Joan Bages, notari públic de Barcelona, de l'1 de setembre de 1432: AHPB, Joan Bages, *Tercium decimum capibrevium*, 119/5, f. 136r-v.

Esriptura semigòtica. La *notificatio* ("Sit omnibus notum") és escrita en gòtica textual. Tot i que només podem oferir el regest a partir de l'esborrany, gràcies al registre notarial observem com l'original del document fou efectivament expedit.

510

1432, març, 18. Barcelona

Martí Benet de Torrelles, cavaller, senyor del castell de la Roca del Vallès, amb motiu de la mort de Joana, germana de l'atorgant i esposa de Francesc Armengol, cavaller, reconeix haver rebut de Guillem Armengol, senyor del castell de Vallespinosa, i de Francesc, cavaller, fill seu, la restitució dels drets sobre un censal mort de catorze mil sous barcelonesos, amb una pensió anual de mil sous, que en el moment del casament de Francesc amb Joana, l'atorgant els hi havia lliurat per tal de satisfer els vint mil sous barcelonesos en què consistia la primera part del pagament del dot. Així mateix, l'atorgant reconeix haver rebut quatre mil sous més, també relacionats amb el dot de la seva germana.

Pere Pellisser, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 498 (605 × 400 mm). Al dors: "Diffinició feta per mossèn Martí Benet de Torrelles als honorables mossèn Guillem Armengol e Francesch Ermengol, cavalers" (s. xv); "G, n° 95, a 18 de mars 1432" (s. xvii); "218" (s. xx).
 B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 95, f. 6v, ex A.
 a *Índice*, núm. 218, p. 384 (regest), ex A.
 Cit.: NEGRE, "La casa", p. 248.

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem la caplletra ornada inicial.

511

1432, març, 24. Barcelona

Bernat de Santjust, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, hereu universal del difunt Joan de Santjust, germà seu, reconeix haver rebut de Pere de Santjust, d'aquesta parròquia, germà matern de l'atorgant i patern del difunt Joan, tots els béns que aquest tenia al

seu càrrec per raó de la tutela dels també difunts Antoni i Isabel, fills de Joan i nebots de l'atorgant.

Jaume Isern, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 499 (640 × 330 mm). Al dors: "532" (s. xviii); "219" (s. xx).

a *Índice*, núm 219, p. 384 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergamí presenta diversos forats que afecten la caixa d'escriptura i han provocat la pèrdua de bona part del marge dret. Cal destacar la caplletra inicial decorada.

512

1433, gener, 28. Casa de Santes Creus, a la vila de Cervera

Bernat Saportella i Lluís d'Ivorra, cavallers, com a àrbitres escollits per ambdues parts, dicten sentència entorn dels capítols matrimonials que han de signar Ramon Bonanat, burgès, de la vila de Cervera, d'una banda, i Beatriu, donzella, filla de Bernat d'Argensola, senyor del castell d'Aguilar, i de la seva esposa Marquesa, de l'altra. En primer lloc, fan prometre a les dues parts que signaran els capítols en la forma que els àrbitres els indicaran, sota pena de mil florins d'or d'Aragó. A més, s'especifica que els dos atorgants rebran com a salari una espasa per a cadascú, amb els seus pom, croera, guaspa i platons, i dos parells de capons per al notari.

Llorenç Perull, veí de Cervera, notari públic per tota la terra i dominació del príncep i rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 500 (550 × 350 mm). Al dors: "Sentència donada per los honorables mossèn Bernat Çaportella e mossèn Loís d'Ivorra, cavallers, sobre lo matrimoni ffaedor entre la honrada na Beatriu, donzela, filla del honrat en Bernat d'Argençola, donzel, e de Marquesa, muller sua, e lo honorable en Ramon Bonanat, de la vila de Cervera" (s. xv); "AL, n° 72. Sentència arbitral sobre la forma dels capítols matrimonials firmadors entre Ramon Bernat, burgès, de Cervera, de una, y Beatriu, donsella, filla de Bernat de Argensola, senyor de Aguilar. 28 jener 1433" (s. xvii); "220" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 72, f. 19v, ex A.

a *Índice*, núm. 220, p. 384 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El fragment concret de la sentència està redactat en català.

513

1432, gener, 28. Dimecres

Ramon Bonant, burgès, de la vila de Cervera, d'una banda, i Beatriu, donzella, filla de Bernat d'Argensola, senyor del castell d'Aguilar, i de la seva esposa Marquesa, de l'altra, firmen els següents capítols matrimonials. En primer lloc, els pares de Beatriu fan donació en concepte de dot d'onze mil sous barcelonesos de tern, pagadors un mes abans del matrimoni, que se celebrarà el mes de setembre. En cas que no paguin tota aquesta quantitat, faran donació a Ramon del feu d'Ardèvol, amb totes les seves rendes i censos, fins que hagi estat així rescabalat. Tindran el dot conjuntament mentre visquin i, un cop morta Beatriu, passarà als seus fills. Si aquests morissin abans que ella, Beatriu podria disposar de cinc mil cinc-cents sous per testar lliurement, mentre que la resta seria per a Ramon Bonanat o els seus hereus. Com que Ramon Bonanat no té prou béns, ja que el seu pare nomenà hereva universal la seva germana, Isabel, esposa de Pere Toranan, jurista, de la ciutat de Balaguer, s'acorda que Isabel farà donació d'un alberg al seu germà, situat a la vila de Cervera, al carrer Major, que afronta en part amb el carrer de Sant Joan.

Llorenç Perull, veí de Cervera, notari públic per tota la terra i dominació del príncep i rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 501 (700 × 480 mm). Al dors: "Capítols nupcials fets e fermats per en Ramon Bonanat e na Beatriu, ... Bernat de Argensola, senyor de Aguilar, y de la senyora Marquesa, cònjuges" (s. XVI); "AL, n° 73. Capítols matrimonials entre Ramon Bernat, burgès de Cervera, ab Beatriu, donzella, filla de Bernat de Argensola, senyor de Aguilar: 28 jener 1433" (s. XVII).

B Extracte del s. XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 73, f. 19v, ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 318.

Esriptura gòtica bastarda. Els capítols estan redactats en català.

514

1433, febrer, 9. Perpinyà

Bernat Rainant, paraire, de la vila de Perpinyà, com a tutor dels béns i la persona de Nicolau Basó, nét de l'atorgant, i hereu en part de Nicolau Basó, paraire, de la vila, mort sense testar, Joana, esposa de Joan Franc, mercader, i Margarida, esposa d'Antoni Paulet,

paraire, de la vila, filles i hereves en part del difunt Nicolau Basó, reconeixen haver rebut de Berenguer Gall, draper i botiguer de la ciutat de Barcelona, a través de Joan Franc, tot els deutes que per diversos comptes el receptor havia contret amb el difunt Nicolau Basó. Així mateix, defineixen a Berenguer Gall qualsevol dret que se'n pogués derivar.

Berenguer Batlle, de Perpinyà, notari públic per autoritat del rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 502 (470 × 205 mm). Al dors: "Diffiniçió que fan los ... d'en Nicollau Basó ... al honrat en Berenguer Gall, draper" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda. Es fa constar que Antoni Caís, jutge ordinari de Perpinyà, autoritzà l'època i definició el catorze del mateix mes.

515

1433, desembre, 16. Barcelona

Galceran Ombau, àlies Carbó, reconeix haver rebut de Galceran de Cruilles, cavaller, com a tinent de la baronia de Llagostera, trenta-tres lliures sis sous i vuit diners en moneda barcelonesa de tern, que havien de ser pagades el 12 d'abril de l'any anterior, per raó de la pensió del censal mort que el receptor li ha de satisfer anualment aquell dia.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 503 (180 × 150 mm).

Esriptura prehumanística.

1434, abril, 12. Vallespinosa

Trasllat de 1441, abril, 26

Ramon Llonguet, batlle de Vallespinosa, amb el consell de Joan de Coll, llicenciat en decrets, dicta sentència favorable a la cessió dels béns de la universitat de Vallespinosa per tal de satisfer els deutes contrets amb Joan Cortals, prevere, beneficiat del benefici de Santa Susanna de la seu de Tarragona, absent, creditor d'aquesta universitat. A més, Andreu Mariner, en representació de la universitat de Vallespinosa, requereix el batlle perquè intimin la sentència a Joan Cortals mitjançant lletres patents.

Francesc Bernat, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllet fet fer per Francesc Bernat, notari públic de Barcelona per autoritat reial, de 26 d'abril de 1441: AHPB, Pergamins, núm. 504 (550 × 540 mm), ex A. Al dors: "1441. Sentència del balle de Vallespinosa per Joan de Armengol y de Caramany, senyor de dita universitat" (s. xvi ex. - xvii in.); "G, n° 98. Sentència proferida per lo balle de Vallspinosa en una causa de cessió de béns de dita universitat. A 12 de abril 1434. És tresllat autèntich" (s. xvii); "362" (s. xviii); "221" (s. xx).

C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 98, f. 6v, ex B.

a *Índice*, núm. 221, p. 384 (regist), ex B.

Esriptura gòtica bastarda. El trasllat fou autoritzat per Pere Serra, batlle de Vallespinosa, el 6 d'abril de 1441.

517

1434, abril, 18. Barcelona. Monestir de Pedralbes

Joan Verdaguer, prevere, beneficiat a l'església del monestir de Pedralbes de Barcelona, reconeix haver rebut de Berenguer d'Altell, mercader, de la vila de Cervera, com a receptor de les imposicions d'aquesta vila, vuitanta-sis sous i vuit diners en moneda de Barcelona, en concepte de les pensions de dos censals morts que la universitat de Cervera li havia de satisfer, que l'atorgant rep com a llegatari de tots els béns de la difunta Margarida, vídua de Simó d'Arimbau, d'Hostalric. El primer, amb una pensió de trenta-tres sous i quatre diners, i el segon, amb una pensió de cinquanta-tres sous i quatre diners, pagadors ambdós per la festa de Santa Maria del mes de febrer.

Pere Pellisser, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 505 (220 × 110 mm). Al dors: "A XXX de setembre any MCCCCXII vendiderunt manumissores domina ..." (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda. Destaquem el mòdul petit de les lletres al text en contrast amb les de la cloenda notarial.

518

1434, maig, 8. Barcelona

Bertran Frigola, tintorer de fusta, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut d'Eulàlia, vídua de Domènec Calvet, tintorer, ciutadà de Barcelona, totes les pensions fins al primer d'octubre propvinent

del censal mort de pensió de cinquanta sous que el seu difunt marit satisfèia a l'atorgant.

Bernat Pi, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 506 (240 × 175 mm).

Esriptura semigòtica.

519

1434, novembre, 23. Girona

Margarida, esposa en segones núpcies de Francesc Paller, garbeller, de Girona, vídua de Nicolau Martí, sastre, nomena procurador el seu marit perquè porti Nicolau Martí, de tretze anys, fill de l'atorgant i del seu difunt marit, amb Antoni Torra, banyer, ciutadà de Barcelona, per aprendre el seu ofici durant el temps que calgui.

Jaume Feliu, notari públic per autoritat reial, substituït de Bernat de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 507 (310 × 260 mm).

Esriptura gòtica bastarda. La tinta està força esvanida al llarg de la meitat superior del pergamí.

520

1435, maig, 10. Dimarts. Castell de Verges

Joan Tomàs, sastre, del lloc de Viladamat, diòcesi de Girona, en presència i amb el consentiment de Pere Adaró, regent la judicatura del castell de Verges, emancipa Antoni Tomàs, major de vint anys, fill seu i de la difunta Dolça, que fou esposa de l'atorgant, de manera que pugui administrar i governar els seus negocis, comprar, vendre, declarar en judicis, testar i qualsevol altre tipus d'acció jurídica, i l'allibera plenament de la seva pàtria potestat.

Jaume Guinard, notari públic dels castells de Verges, la Tallada i Bellcaire, i dels seus termes, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 508 (325 × 250 mm).

Esriptura gòtica bastarda. El pergamí estava dins un manual de Vicenç Bofill (AHPB, 125/6).

521

1435, juny, 18

Joana, vídua de Joan Mas, pedrer, ciutadà de Barcelona, i August Marc, llur fill, venen a Antònia, vídua de Pere Font, mestre campaner, ciutadà de Barcelona, a Mathias den Holm, mestre campaner, i a altres, un censal mort per valor de vint-i-tres lliures, amb una pensió anual de vint-i-tres sous, pagadors cada 17 de juny.

[A] Original no localitzat.

A* Cèdula en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 509 (155 × 150 mm).

A" Assentament fet fer per Joan Franc, major, notari públic de Barcelona per autoritat reial: ALPB, 107/23, f. 78v-79r, ex A'.

Esriptura gòtica cursiva. El notari, Joan Franc, major, anotà a la cèdula que també s'havia de fer l'escriptura de terç a la cort del batlle, l'època i la carta de gràcia.

522

1435, juliol, 7. Barcelona

Eulàlia, vídua de Llorenç Agulla, pagès, ciutadà de Barcelona, com a hereva universal dels seus béns, reconeix haver rebut de Bernat Guises, prevere, vicari perpetu de Santa Eulàlia del Camp, de Barcelona, tutor de Cília, filla i hereva universal de Joan Planell, pagès, ciutadà de Barcelona, els trenta-cinc sous i quatre diners barcelonesos restants de les sis lliures i dotze sous pels quals el difunt marit de l'atorgant havia venut a Joan Planell tres feixes de terra, que l'atorgant té per Joaneta, vídua de Galceran Marquet, situades al territori de Barcelona, a la parròquia de Sant Martí de Provençals, al lloc anomenat "Pont Guitó". El receptor haurà de satisfer un cens anual de tres morabatins a Joana i als seus hereus.

Pere de Folgueres, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat

R* Nota de registre en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 510 (300 × 180 mm).

Esriptura semigòtica. Ens trobem davant d'un original cancel·lat reutilitzat com a nota de registre. Així, la cloenda és anul·lada per una línia ondulant i, abans de la datació, hi ha intercalada una llarga clàusula que havia estat oblidada inicialment per l'escrivà. Un cop cancel·lat, el mateix pergami serví com a assentament notarial, ja que hi figuren els habituals elements diplomàtics: al marge superior esquerre, fora de la caixa d'escriptura, s'han escrit les notes marginals "est in libro" i "clausum traditum", abreujades. A més, sobre el text del document hi ha les tres ratlles obliques habituals per designar l'extensió *in mundum* que trobem als assentaments dels manuals.

523

1435, setembre, 9. Parròquia de Sant Feliu de Cabrera

Sibil·la, esposa de Pere de Corça, de la parròquia de Sant Feliu de Cabrera, diòcesi de Barcelona, nomena procurador Bernat Lledó, de la mateixa parròquia, perquè confirmi a Miquel Casals, de la parròquia de Sant Genís de Vilassar, i als seus la venda que Bernat Lledó els féu el 9 de juliol com a curador dels béns del marit de l'atorgant, qui jeia indefens, d'una peça de terra anomenada la Parpellada de Sant Crist, situada a la parròquia de Sant Genís de Vilassar, al lloc anomenat Sa Fossa, o també conegut amb el nom de Cirera, al pla de Sant Crist. El marit de l'atorgant tenia la terra per la capella de Sant Vicenç, construïda dins el castell de Sant Vicenç de Burriac, vegueria de Barcelona.

Pere Sisquer, vicari i notari públic de l'església i la parròquia de Sant Feliu de Cabrera per Pere Mestre, rector i notari d'aquesta parròquia, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 511 (340 × 310 mm).

Esriptura prehumanística. El pergamí fou extret d'un manual de Vicenç Bofill (AHPB, 125/6). Tal com s'especifica al document, la venda de la peça de terra fou closa pel notari Vicenç Bofill.

524

1436, febrer, 7. Dimarts

Pere Pedrol, paraire de llana, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Bartomeua, esposa seva, quaranta lliures barceloneses de tern.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Cèdula en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 512 (155 × 120 mm).

Esriptura semigòtica. Hi trobem els signes de ferma sobre el nom de l'atorgant.

525

1436, març, 20. Gauta

Viana, esposa de Romeu Manresa, del lloc de Gauta, terme de la vila de Torroella de Montgrí, nomena procurador Jaume Baró, notari, ciutadà de Barcelona, perquè ratifiqui en el seu nom la venda o vendes que el seu marit faci a Barcelona.

Llorenç Proheta, notari públic de Torroella de Montgrí per successió de Francesc Almar, notari públic d'aquesta vila, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 513 (330 × 285 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

526

1436, març, 22. Barcelona

Pere Galceran de Cruïlles, cavaller, senyor del castell de Calonge, reconeix haver rebut d'Antoni Botix, batlle del castell i la baronia de Llagostera, trenta-quatre lliures i tres diners barcelonesos provinents de les rendes recollides per Antoni com a batlle de la baronia.

Hi manca la signatura del notari.

[A] Original no localitzat

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 514 (175 × 160 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

527

1436, maig, 6. Cardona

Bernat d'Argensola, senyor del castell d'Aguilar, reconeix que deu a Romeu Gibert, prevere, beneficiat a l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona i rector de Santa Maria del castell d'Aguilar, doscents quaranta-sis sous barcelonesos provinents d'un deute inicial de cent vint-i-un sous, als quals se n'hi sumaren cent vint-i-cinc de les despeses generades per la composició tinguda entre l'atorgant i Pere Esteve, procurador de Romeu Gibert, per raó d'aquest deute. L'atorgant es compromet a satisfer-lo abans de la festa de Tots Sants, emprant per a aquest fi les rendes del feu de Riner.

Joan Amoròs, notari públic per autoritat reial, regent l'escrivania de Cardona per Romeu de Fontelles, prevere, batxiller en decrets, notari públic i rector d'aquesta vila, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 515 (365 × 345 mm). Al dors: "Debitori de mossèn Bernat Argensola, carlà del castell y feu de Reyner, y senyor de Aguilar, al rector de Aguilar. Fet a 6 de maig 1436" (s. xvii); "AL, n° 74. Debitori de 246 sous firmat per Bernat de Argensola, senyor de Aguilar, al rector de la iglésia de dit loch. 6 maig 1436" (s. xvii); "585" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 74, f. 19v, ex A.

a FERRER, "La redacció", núm. 40, p. 156 (regist i cloenda), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 318.

Esriptura gòtica bastarda.

528

1436, novembre, 2/29. Barcelona i Lleida

Leonard Rafael de Vallseca, la seva esposa Blancafor i llur fill Gaspar de Vallseca, cavallers, residents a Barcelona, Llorenç Rodó i el seu fill Joan Rodó, burgesos, de la vila de Perpinyà, d'una banda, i Joan del Bosc, Francesc del Bosc, fill seu, ciutadans de Lleida, i Caterina, donzella, filla de Joan i de la difunta Francesca, de l'altra, signen els següents capítols matrimonials: Leonard Rafael de Vallseca emanciparà el seu fill Gaspar i l'heretarà amb una casa que té a Barcelona, dins els murs vells, al carrer a prop del forn d'en Manresa, que comprà a Galceran Castelló per mil lliures l'any 1416. A més, li farà donació del censal mort que li satisfà la ciutat i regne de Mallorca per quatre mil florins i una pensió anual de mil vuit-cents trenta-tres sous i quatre diners, i de diverses pensions de censals que li reten la Generalitat, el terme de Terrassa i altres particulars, per diversos milers de sous anuals. Aquestes donacions es fan a condició que l'atorgant esdevingui usufructuari mentre visqui i que ho faci a la mateixa casa que la nova parella. En cas que Gaspar mori sense descendència legítima, només podrà testar lliurement vint mil sous barcelonesos. A continuació, Joan del Bosc dota la seva filla Caterina amb quaranta mil sous barcelonesos, dels quals només en disposarà de deu mil si mor sense descendència legítima. Joan satisfarà el dot mitjançant set mil sous en metàl·lic un mes abans de les noces i la cessió de les pensions anuals de diversos censals, també comprats a la Generalitat, a la seva filla. En cas que Leonard i la nova parella no s'avinguin en la convivència, hauran de triar residència entre les dues cases que tindran a Barcelona, una situada al carrer d'en Ferrer de Manresa i l'altra, al carrer de la Palma.

Joan Gener, de Barcelona, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de Pere Ventosa, notari públic de Barcelona.

A* Original estès el 15 de setembre de 1459: AHPB, Pergamins, núm. 516 (505 × 630 mm). Al dors: "Aprobasió de uns capítols per Vila-seca. H, n. 7" (s. xvii); "Fa per lo n° 27 per rahó de las casas en lo carrer de Forn de la Palma" (s. xvii); "222" (s. xx).

a *Índice*, núm. 222, p. 385 (regist), ex A.

Esriptura humanística. Joan Gener havia rebut les escriptures del difunt Pere Ventosa per llegat testamentari. A la cloenda s'especifica que redactà el document a partir d'una "aprisiam dicti notarii". Pel que fa a la datació dels capítols, l'acció jurídica es completà en dos moments. El primer, el 2 de novembre, a Barcelona, a la casa del difunt Guillem Ros, jurisperit, amb la participació de tots els atorgants exceptuant Caterina, i el segon, a Lleida, el 29 del mateix mes, a casa de Joan del Bosc, quan finalment Caterina firmà. No s'ha pogut comprovar en quina data Pere Ventosa assentà aquests capítols, ja que tan sols s'ha conservat un manual seu dels anys 1443-1446 (Cases 2001: 272).

529

1437, febrer, 14. Perpinyà

Nicolau Pagès, mercader, de la vila de Perpinyà, nomena procuradors Joan de Camps, notari, i Francesc Amat, cadirer, de la mateixa vila, en totes les causes i judicis que hagin de moure o siguin mogudes tant a l'Audiència de la reina com en qualsevol altre tribunal, secular o eclesiàstic.

Pere Egidi, de Perpinyà, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 517 (375 × 270 mm). Al dors: "Carta de procura feta per lo honorable en Nicholau Pagès al discret en Johan Descamps, notari, e Francesc Amat, celler, de Perpinyà" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda. El pergami estava inserit en un manual del notari Pere Castelló.

530

1437, març, 12

Antoni Vila, prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, i Pere Palou, mercader, ciutadà de Barcelona, com a marmessors de Constança, vídua de Ramon de Samars, flequer, ciutadà de Barcelona, i filla del difunt Berenguer de Sobremunt, de la parròquia de Sant Martí de Sescorts, diòcesi de Vic, venen en públic encant a Antoni Galceran, fill del difunt Guillem Galceran, de la parròquia de Sant Cebrià de Tiana, diòcesi de Barcelona, un censal mort, originalment creat l'any 1394, amb una pensió anual de dos-cents sous barcelonesos de tern, pagadors cada 22 de gener, que el difunt Guillem Galceran i el seu germà Antoni satisfieien a Constança. La venda es fa per cinquanta-cinc lliures barceloneses.

Bartomeu Agell, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamí, núm. 518 (560 × 600 mm). Al dors: “Nº 12” (s. xvii-xviii).

Esriptura semigòtica. El pergamí conté també una àpoca i una intima (docs. 533 i 538).

531

1437, maig, 27. Barcelona

Agnès, vídua de Pere Gener, cirurgià, reconeix haver rebut de Marc Savila, barber, ciutadà de Barcelona, sis lliures i onze sous barcelonosos de tern, en concepte de les despeses tingudes per l'atorgant en dos plets celebrats a l'Audiència de la reina, tal com havia fixat la sentència d'aquest tribunal.

Miquel Benaula, ciutadà de Barcelona, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 519 (405 × 270 mm). Al dors: “D'en March Vila, barber” (s. xv).

Esriptura semigòtica. Cal esmentar que no s'han conservat protocols d'aquest notari als arxius barcelonins. El pergamí estava inserit en un manual del notari barceloní Pere Castelló.

532

1437, juny, 20. Granollers

Renovació de 1522, febrer, 28

Joan Bruniquer, major d'edat, ciutadà de Barcelona, habitant de la vila de Granollers, com a tutor dels béns i de la persona de Francesc Bruniquer, mercader, ciutadà de Barcelona, boig (“furiosi et mentecapti”), segons el nomenament fet per Bernat d'Avinyó, veguer de Barcelona, el 27 de maig de 1437, i atès que Vicenç de Bruniquer, fill de Francesc i de la difunta Antònia, ha estat empresonat a perpetuïtat pel veguer del bisbe de Vic, sota fiança de cent cinquanta florins d'or, amb l'autorització del veguer de Barcelona, crea i ven un censal mort a Pere Fuster, prevere, Joan Figueró, de Sant Pere de Vallcarca, Pere Sabater, de Santa Eulàlia de Ronçana, Bartomeu Riera, Nicolau Blanc, de Granollers, i Francesca, vídua de Bartomeu Riera, mercer, també d'aquesta vila, tots ells marmessors testamentaris de Joanet, Antònia i Isabel, fills del di-

funt i Francesca, per vuitanta-dues lliures i deu sous barcelonesos de tern, amb una pensió anual de noranta-un sous vuit diners, pagadors per la festa de Sant Joan del mes de juny.

Joan Bruniquer, major d'edat, ciutadà de Barcelona, habitant de la vila de Granollers, com a tutor dels béns i la persona de Francesc Bruniquer, mercader, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut vuitanta-dues lliures i deu sous barcelonesos de tern de Pere Fuster, prevere, i la resta de marmessors testamentaris de Joanet, Antònia i Isabel, per la venda d'un censal mort amb una pensió anual de noranta-un sous vuit diners, pagadors per la festa de Sant Joan del mes de juny.

[A] Original no localitzat.

[R] Nota de registre de l'escrivania pública de Granollers no localitzada.

B* Renovació feta per Antoni Amat, notari públic per tot Catalunya per autoritat reial, regent l'escrivania pública de Granollers per Francesc Boada, donzell, senyor útil i propietari de l'escrivania, de 28 de febrer de 1522: ALPB, Pergamins, núm. 520 (525 × 540 mm), ex R. Al dors: "Per la luÿció del censal d'en Bruniquer" (s. xvi); "CLXXXI. És la difinició de aquest censal en poder d'en Anthoni Anglès, notari de Barcelona, a XV de noembris MDXXII" (s. xvi); "De madona Riera és luÿt per en Bruniquer de Granollers. Fa a fermar la difinició abans de soltar" (s. xvi); "Carta de sensal que ja hés lloÿt apar en poder de Antoni Anglès dit lloïment, notari de Barcelona, a XV de nombre MDXII" (s. xvii); "nº xviii.2" (s. xvii-xviii); "223" (s. xx).

a Índice, núm. 223, p. 385 (regest), ex B.

Esriptura humanística. La renovació es féu a petició del veguer de Barcelona, el Vallès i el Moianès, a partir de l'assentament notarial que, tal com s'indica, havia estat "in publicam formam redactum prout denotatur tribus lineis lineatam". Cal destacar que l'escatocol de la nota també incloïa la signatura d'autorització del veguer de Barcelona, feta el 14 de juny de 1448, ja que és copiada a la renovació. El pergami inclou tant la creació del censal com l'època corresponent.

1437, juny, 20

Antoni Vila, prevere, beneficiat de la Seu de Barcelona, i Pere Palou, mercader, ciutadà de Barcelona, com a marmessors de Constança, vídua de Ramon de Samars, flequer, ciutadà de Barcelona, i filla del difunt Berenguer de Sobremunt, de la parròquia de Sant Martí de Sescorts, diòcesi de Vic, reconeixen haver rebut d'Antoni Galceran, fill del difunt Guillem Galceran, de la parròquia de Sant Cebrià de Tiana, diòcesi de Barcelona, cinquanta-cinc lliures barceloneses per la venda d'un censal mort, originalment creat l'any 1394, amb una pensió anual de dos-cents sous barcelonesos de tern, pagadors cada 22 de gener.

Bartomeu Agell, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamí, núm. 518 (560 × 600 mm).

Esriptura semigòtica. L'època comparteix pergamí amb la venda (doc. 530) i una íntima posterior (doc. 538). Cal destacar que l'autorització que trobem a l'escatocol d'Antoni Vila data del 20 de gener de 1439. El fet que no canviï ni la mà ni la tinta indica que el pergamí fou estès l'any 1439 i no pas el 1437.

534

1438, gener, 2. Barcelona

Andreu Savila, causídic, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut d'Antònia, vídua de Pere Aitant, mercader, ciutadà de Barcelona, com a tutora testamentària de llur fill Jaume, impúber, hereu universal del difunt Pere Aitant, quatre lliures i vuit sous barcelonesos de la taula de canvi de Berenguer Vendrell, banquer, de la mateixa ciutat, que restaven per pagar a l'atorgant de les despeses generades com a procurador del difunt marit d'Antònia, inclòs un viatge al regne de França.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 521 (275 × 200 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

535

1438, abril, 3. Castell de Sitges

Joan Carç i el seu fill Joan Carç, del terme del castell de Miralpeix, nomenen procurador Pere Carç, de la parròquia de Santa Maria de Badalona, germà de Joan Carç, major, perquè signi les treves i seguretats necessàries per acabar amb la bandositat que enfronta els atorgants amb els seus enemics.

Joan Munner, notari públic de la vila del castell de Sitges per Francesc Colomer, doctor en decrets, rector i notari públic d'aquesta vila, ho escriptué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 522 (445 × 265 mm). Al dors: "Testes Jo(hannes) Darderi, boterius, ..., Martinus Canyadell, agricultor, cives" (s. xv).

Esriptura semigòtica. El pergamí porta cosit un cordill amb el qual devia estar lligat a un llibre notarial de Pere Castelló.

536

1438, juny, 2. Girona

Joan Margarit, cavaller, domiciliat a la parròquia de Sant Gregori, diòcesi de Girona, confirma a Bernat de Margarit, cavaller, domiciliat també en aquesta diòcesi, germà de l'atorgant, la insolutumdació que li féu de dos censals el 30 de maig de 1429. El primer, amb una pensió anual de tres-cents sous barcelonesos de tern, que li retia Elionor, vídua de Gastó de Montcada, senyor de la baronia de Llagostera, i el segon, amb una pensió de disset lliures dotze sous i deu diners barcelonesos de tern, que li retia en Queralt, mercader, ciutadà de Barcelona.

Bernat Ferran, notari públic per autoritat reial, substituït de Bernat de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 523 (295 × 170 mm).

Cit: GÜELL, *Els Margarit*, p. 30 i 134.

Esriptura gòtica bastarda. A l'espai que correspondria al nom del mercader barceloní que retia el segon censal hi trobem dos punts, com a senyal de desconeixement per part del notari. El pergami estava inserit en un manual del notari barceloní Guillem Jordà, major.

537

1439, gener, 29. Barcelona

Antoni Puig, prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, com a procurador de Pere Ferrer, doctor en lleis, ciutadà de Barcelona, tutor testamentari de Joan Ramon Ferrer, fill i hereu universal del difunt Ramon Ferrer, donzell, domiciliat a la ciutat de Barcelona, reconeix haver rebut tres lliures dotze sous i un diner barcelonès dels prohoms i singulars de la baronia del castell de Vilademàger, formada per la vila de la Llacuna, el castell i terme de Miralles, el castell i terme de Pontils, el castell de Rocamora i el castell de Santa Perpètua, de la qual és senyor Arnau Guillem de Cervelló, fill i hereu universal del difunt Berenguer Arnau de Cervelló, cavaller. Aquesta quantitat correspon a la prorrata del que restava per satisfer del censal de noranta-sis lliures un sou i set diners barcelonesos que Pere Ferrer rebia de la baronia, tal com es va acordar en la concòrdia feta pel difunt Berenguer Arnau de Cervelló i els seus creditors. Segons aquesta concòrdia, per satisfer aquest deute s'hi destinaria la vintiquatrena part del vuitè de tots els fruits.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 524 (260 × 185 mm). Al dors: "xxiiii^a" (s. xv).
Escriptura semigòtica.

538

1439, febrer, 3. Dimarts

Tomàs Mora, mercader, ciutadà de Barcelona, com a procurador d'Antoni Vila, prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, i Pere Palou, mercader, ciutadà de Barcelona, marmessors de Constança, vídua de Ramon de Samars, flequer, ciutadà de Barcelona, intima i notifica a Pere Galceran, fill del difunt Guillem Galceran, de la parròquia de Sant Cebrià de Tiana, la venda feta l'any 1437 al seu germà Antoni Galceran del censal que llur difunt pare Guillem i el germà d'aquest Antoni satisfieien a la difunta Constança, amb una pensió anual de dos-cents sous barcelonesos de tern. L'atorgant, a més, li especifica que en endavant haurà de satisfer aquest censal al seu germà.

Bartomeu Agell, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamí, núm. 518 (560 × 600 mm).

Escriptura semigòtica. La intima comparteix pergamí amb la venda (doc. 530) i l'època (doc. 533).

1439, abril, 23

Trasllat de 1440, febrer, 25

Joan de Casanova, paraire de llana, ciutadà de Barcelona, fill de Martí de Casanova i Sibil·la, difunts, llega a Antoni Vilademat, nebot de l'atorgant, ultra les deixes derivades de la marmessoria, una feixa de terra, que té per cens de quinze sous barcelonesos, situada a la ciutat de Barcelona, al lloc anomenat Camp de Batalles, davant del portal de Sant Damià. Així mateix, vol que els seus marmessors facin celebrar trenta-tres misses per la seva ànima.

Jaume Marmany, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

- B* Trasllat fet per Jaume Marmany, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, de 25 de febrer de 1440: ALPB, Pergamins, núm. 525 (275 × 250 mm), ex A.

Esriptura prehumanística. Tal com és preceptiu, hi trobem la signatura de dos notaris més. En aquest cas són Antoni Vilanova i Bernat Montserrat, notaris públics de Barcelona.

540

1439, maig, 9. Barcelona

Còpia inserida el 1439, maig, 23

Maria, reina d'Aragó, València, Mallorca, Sardenya i Còrsega, comtessa de Barcelona, duquessa d'Atenes i Neopàtria i també comtessa de Rosselló i Cerdanya, com a lloctinent del rei, mana a Ramon de Torrelles, cavaller, senyor del castell de Rubí, que es presenti davant de Ramon de Grau, de l'Audiència de la reina, en el termini de vint-i-sis dies a partir de rebre aquest manament, per la causa que l'enfronta amb Joan Armengol i de Caramany, pubill, senyor del lloc de Vallespinosa, i amb aquesta universitat en relació amb uns censals morts. A causa de la gana i pobresa que assola els homes i dones d'aquesta universitat, tal com ha estat informada pel seu fidel Joan de Bellafilla, doctor en lleis, la reina accedeix a la petició de canviar de jurisdicció la causa que enfrontava ambdues parts i que fins llavors s'havia seguit a la cort de Gabriel de Comelles, veguer de Montblanc, al qual ordena que s'inhibeixi en el procés.

[A] Original no localitzat.

B* Còpia inserida el 23 de maig de 1439: ALPB, Pergamins, núm. 526 (500 × 300 mm).

Esriptura semigòtica. El mandat, redactat seguint l'habitual forma de lletra, no inclou la signatura de la reina sinó la marca de validació "De Ortig", que correspon a Jofre d'Ortigués, regent la cancelleria entre 1416 i 1454 (Sevillano 1965: 188).

541

1439, maig, 23. Dissabte. Plaça del Mercadal de Montblanc

Ramon de Torrelles, cavaller, senyor del castell de Rubí, respon al requeriment fet davant del veguer de Montblanc per Francesc Armengol, cavaller, tutor de Joanet Armengol i de Caramany, i per Antoni Traver, síndic i procurador de la universitat de Vallespinosa, que

d'acord amb les Constitucions Generals de Catalunya el veguer de Montblanc no pot inhibir-se en la causa sobre l'execució d'un censal mort tinguda entre l'atorgant i els procuradors que havien requerit l'atorgant davant la cort de Gabriel de Comelles, veguer de Montblanc, el 18 del mateix mes d'acord amb un manament de la reina Maria (vegeu doc. anterior).

Joan Rouric, notari públic de la vila de Montblanc per Pere Cervera, rector d'aquesta vila, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 526 (500 × 300 mm). Al dors: "La presentació feta a-n ... e al veger" (s. xv); "Francesch Armengol, procurador y actor de Janotet Armangol y de Caramany, son fil pubill \... a la audiència/ evoca la causa que en la cort del veguer de Monblanc \entre/ los de Valespinosa y dit fil seu se portave. Fonch notari Joan Rourich, de Monblanc. 1439" (s. xvi); "G, nº 100. A 18 de maig" (s. xvii); "92" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 100, f. 6v, ex A.

Esriptura semigòtica.

542

1439, juliol, 23. Castell de Rocafort de Queralt

Bernat d'Argensola, donzell, castlà de Rocafort de Queralt i de Riner, fa testament i nomena marmessors Lluís d'Ivorra, cavaller, Asbert de Montargull, castlà de les Piles, i Marquesa, esposa de l'atorgant. Escull ser enterrat a l'església de Rocafort de Queralt i destina cinquanta lliures per a la sepultura, per a una novena i per a una missa de cap d'any. El que sobri ho rebrà el rector de Rocafort per a crear un aniversari. Deixa vint sous a l'església de Rocafort i al monestir de Santa Maria de Montserrat, i deu sous al monestir de Sant Francesc de la vila de Montblanc. Deixa a Caterina i a Maria, filles de Guillem Morell i de Tomàs Estruc, que les havien portades a viure a casa seva, tres i dos florins respectivament perquè es casin. Deixa deu florins a Guillem d'Ivorra, un cavall amb el seu equipament al seu gendre Ramon Bonanat i tots els béns i drets que té a Callerill i Valielles a la seva filla Beatriu, a condició que Marquesa en sigui usufructuària mentre visqui. Finalment, nomena hereva universal la seva filla Violant, esposa de Galceran de Biure, donzell. En cas que aquesta mori sense descendència legítima, l'hereva serà la seva filla Beatriu i, successivament, Guillem d'Ivorra, Lluís d'Ivorra i Sibil·la, esposa d'Asbert de Montargull.

Berenguer de Clergue, notari públic de la vila de Montblanc i també per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 527 (420 × 600 mm). Al dors: "Lo testament de mossèn Bernat de Argensola en lo qual fa hereva a sa filla Violant, muller de mossèn Galceran de Biure ... de Aguilar. 1439" (s. xvii); "AL, n° 75. Testament de Bernat de Argensola, carlà de Rocafort de Queralt, fa hereva a Violant, sa filla, esposa de Galceran de Biure. 23 juliol 1439" (s. xvii); "586 y 587" (s. xviii); "n° 75" (s. xviii); "224" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 75, f. 19v-20r, ex A.

a *Índice*, núm. 224, p. 385 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 318; CARBONELL, "Els barons", p. 34.

Esriptura semigòtica. El pergami inclou la revocació d'un dels llegats, amb data de 8 de desembre del mateix any (doc. 544).

543

1439, gener, 29. Barcelona

Antoni Puig, prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, com a procurador de Pere Ferrer, doctor en lleis i ciutadà de Barcelona, tutor testamentari de Joan Ramon Ferrer, fill i hereu universal del difunt Ramon Ferrer, donzell, domiciliat a la ciutat de Barcelona, reconeix haver rebut tres lliures disset sous i un diner barcelonès dels prohoms i singulars de la baronia del castell de Vilademàger, formada per la vila de la Llacuna, el castell i terme de Miralles, el castell i terme de Pontils, el castell de Rocamora i el castell de Santa Perpètua, de la qual és senyor Arnau Guillem de Cervelló, fill i hereu universal del difunt Berenguer Arnau de Cervelló, cavaller. Aquesta quantitat correspon a la prorrata del que restava per satisfer del censal de noranta-dues lliures nou sous i sis diners barcelonesos que Pere Ferrer rebia de la baronia, tal com es va acordar en la concòrdia feta pel difunt Berenguer Arnau de Cervelló i els seus creditors. Segons aquesta concòrdia, per satisfer aquest deute s'hi destinaria la vint-i-cinquena part del vuitè de tots els fruits.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 528 (260 × 190 mm). Al dors: "XXV^a" (s. xv).

Esriptura humanística.

544

1439, desembre, 8. Vila de Sa-real

Bernat d'Argensola, donzell, castlà de Rocafort de Queralt i de Riner, revoca el llegat que en el seu testament féu a Beatriu, filla seva, i al marit d'aquesta Ramon Bonanat, consistent en un cavall per a ell i en tots els béns i drets que l'atorgant té als llocs de Callerill i Valielles per a ella. En canvi, els fa donació de tres mil sous barcelonesos i manté la condició que Marquesa, esposa de l'atorgant, en sigui usufructuària mentre visqui.

Berenguer de Clergue, notari públic de la vila de Montblanc per autoritat reial i també per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 527 (420 × 600 mm).

Esriptura semigòtica. Aquesta revocació és inclosa al pergamí on trobem el testament de Bernat d'Argensola (doc. 542).

545

1440, maig, 13. Lleida

Antoni Ferrer, fuster, de la ciutat de Lleida, reconeix haver rebut de Pere Roig, lloctinent de Mateu Pujades, cavaller, tresorer reial, cent trenta-vuit sous i vuit diners jaquesos que se li devien, tal com consta en l'albarà d'un escrivà de porció de la casa de la reina a través del qual se li retornà aquesta quantitat.

Urbà Sala, escrivà del rei i de la reina d'Aragó i secretari del rei de Navarra, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original cancel·lat: AHPB, Pergamins, núm. 529 (245 × 200 mm).

Esriptura semigòtica. L'època formava part d'un pergamí amb un altre document, ja que al marge superior trobem una cloenda feta per Nicolau Bernat, oficial de la tresoreria reial i notari públic. A més, al marge inferior trobem l'anotació següent: "Frustra(da) és la present època quare a albarans de scrivà de ració no són necessàries èpocas, si non en deduccions, emperò ad superhabundanciam sint", coetània a la redacció del document. Aquest, per tant, tot i ser diplomàticament autèntic i complet, no degué tenir mai validesa jurídica, per ser redundant.

546

1440, agost, 2. Artesa de Montsonís

Antoni Ponç de Ribelles, cavaller, senyor dels llocs d'Artesa de Montsonís, de Foradada i de Montclar, i la seva esposa Elionor fan donació entre vius a Antoni Francesc, fill dels atorgants, dels castells i llocs d'Artesa de Montsonís, Foradada i Montclar, amb els seus castlans, habitants, termes, drets i pertinences, i amb els delmes, onzens, censos, agrers, joves, batudes, tragines i altres drets d'explotació que hi pertanyin. El receptor esdevindrà senyor natural d'aquests dominis i els seus habitants hauran de retre-li homenatge. Els atorgants en seran usufructuaris mentre visquin i, a més, es reserven per a testar lliurement setze mil florins d'or Aragó, sis mil Antoni Ponç i deu mil Elionor.

Joan de Rius, d'Agramunt, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 530 (595 × 495 mm). Al dors: "Donació feta per los nobles mossèn Anthoni Ponç de Ribells e la noble dona Elionor de Ribells e de Vilanova, sa muller, al noble mossèn Anthoni Francesch, llur fill, dels castells de Artesa, Monçó, e de la Foradada e de Monclar" (s. xv ex.); "S, nº 6. Donatió de la baronia de Artesa, feta per Antoni Pons de Ribelles y Eleonor, sa muller, a Antoni Francesch, son fill" (s. xvii); "2 de agosto de 1440" (s. xviii); "832" (s. xviii); "226" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Artesa, núm. 6, f. 81r, ex A.

a *Índice*, núm. 226, p. 385 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. Tot i que la data de la donació és el 2 d'agost, l'extensió del document *in mundum* no pot ser anterior al 14 de gener de 1441, dia en què Ponç de Peramola, procurador d'Elionor, insinuà a Antoni Cortit, veguer d'Urgell, la donació, tal com s'esmenta a la signatura d'autorització d'aquest veguer, feta per mà del mateix notari Joan de Rius. Amb anterioritat, el dia 7 de setembre de 1440, Antoni Ponç de Ribelles havia insinuat aquesta donació al mateix veguer, qui havia signat aquest cop per mà de Llorenç Obert, notari per autoritat reial i escrivà de la cort del veguer. Trobem, així, al pergami la firma d'aquest notari tot referint-se en passat a l'acte d'insinuació i autorització just abans de la cloenda de Joan de Rius.

547

1440, agost, 13. Vallespinosa

Francesc Armengol i de Cervelló, cavaller, senyor del castell de Vallespinosa, com a tutor del seu fill, estableix a perpetuïtat a Nadal Mariner i als seus un tros de terra, situada al castell de Vallespinosa, al lloc anomenat l'Horta d'Amunt. El receptor haurà de satisfer

a l'atorgant dotze punyurons de blat anualment, pagadors per la festa de Santa Maria del mes d'agost. En cas que passat vint anys, el receptor hagi satisfet a l'atorgant vint lliures, podrà redimir el cens i tindrà el tros de terra lliure i franc. Així mateix, en cas que no les hagi satisfetes, haurà de retre per sempre el cens acordat a l'atorgant i a la seva descendència. L'atorgant es reserva la fadiga, l'empara i qualsevol altre dret emfitèutic.

Pere Falgàs, prevere i vicari de Vallespinosa, [notari públic] per autoritat del rector de Vallespinosa, ho escrigué.

- A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 531 (215 × 250 mm). Quirògraf. Al dors: "Stabliment d'un tros fet a-n Nadal Mariner" (s. xv *ex.*); "G, n° 101. Stabliment de un tros y una era en la Orta, terme de Vallspinosa, fet per Francesch Armengol a Nadal Mariner. 13 agost 1440" (s. xvii); "227" (s. xx).
- B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 101, f. 6v, ex A.
- a *Índice*, núm. 227, p. 385 (regist), ex A.

Esriptura gòtica bastarda. El pergamí ha perdut el marge dret, cosa que afecta també part de la caixa d'escriptura. Així, falten uns tres centímetres del final de totes les línies del text i de la cloenda. Precisament, aquestes llacunes a la cloenda no permeten identificar plenament el sentit de la locució "auctoritate imperiali", autoritat amb la qual sembla que Pere Falgàs o, més aviat, l'anònim rector de Vallespinosa actuava com a notari. Comuna al segle xvi, a partir del regnat de Carles I, aquest tipus d'autoritat notarial és del tot inusual per al segle xv a Catalunya.

548

1440, agost, 31. Barcelona

Angelina, esposa d'Antoni Mas, apotecari, ciutadà de Barcelona, filla del difunt Arnau Martí, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, i de Caterina, vivent, fa testament i nomena marmessors el seu marit Antoni Mas, el seu oncle Berenguer Martí, mercader, ciutadà de Barcelona, i el seu germà Antoni Martí. En primer lloc, escull ser enterrada a Santa Maria del Mar, al túmul que allà hi té el seu marit. Deixa cinc sous a l'església per ser-ne parroquiana, deixa també cinc sous al seu bací dels pobres i a les obres de la seu i deu sous a l'Hospital de la Santa Creu i al convent dels Penitents de Barcelona. A més, ordena celebrar a l'església de Santa Maria trenta-tres misses de sant Amador per la seva ànima, per a les quals destina trenta-tres sous. Un cop feta la seva sepultura, pagats els deutes i lliurats els llegats, deixa a cada marmessor cinquanta sous. Si encara no s'hagués arribat a les quaranta lliures, vol que la resta es destini a casar filles dels pobres i a redimir cristians pre-

soners dels sarraïns. De la resta dels seus béns, deixa deu lliures a la seva mare Caterina, cinquanta lliures al seu marit i dos-cents sous al seu germà Antoni. A més, deixa vint sous a cadascun dels seus nebots, cent lliures, mitjançant quatre pagaments, a Joana, fillastra seva, esposa d'Esperandeu de Conomines, mercader, ciutadà de Barcelona, i filla del difunt Pere Badia, el seu primer marit. Finalment, nomena hereus universals seus Pere Esteve Palau, fill seu i del seu segon marit Pere Palau, mercader, i Francescó, Narcís i Antoniet, fills seus i d'Antoni Mas. En cas que aquests morissin sense descendència legítima, l'heretat passaria als seus germans Antoni i Antic Martí.

Bartomeu Agell, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 532 (620 × 370 mm). Al dors: "Testament de madona Engelina, quòndam, muller dicti Anthoni Mas, specier" (s. xv); "Testament de Angelina Mas, muller de Antoni Mas, apotecari, ciutadà de Barcelona, a 31 agost 1440, en poder de Bartomeu Agell, notari de Barcelona" (s. xvii).

Esriptura semigòtica. La invocació és escrita en gòtica textual, amb la *i* inicial en forma de caplletra decorada.

549

1440, setembre, 14. Castell de *Mangonibus*

Tecla, vídua de Bernat Simó, ciutadà de Tarragona, filla i hereva abintestada de Miqueleta, vídua de Gabriel Santacília, pare de l'atorgant, nomena procurador Llorenç Perull, menor d'edat, notari, ciutadà de Tarragona, per recuperar les pensions endarrerides dels censals morts que la universitat de Vallespinosa deu a l'atorgant. Així mateix, l'autoritza a emprendre qualsevol acció legal que consideri oportuna.

Dalmau Colomer, ciutadà (de Tarragona), notari públic de la ciutat i diòcesi de Tarragona per autoritat del seu arquebisbe, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 533 (430 × 320 mm). Al dors: "G, n° 145. Proqura de Tecla Simó, de Tarragona, tenint uns dret(s) sobre la universitat de Vallspinoso" (s. xvii); "14 setembre 1440" (s. xvii); "488" (s. xviii); "228" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinoso, núm. 145, f. 10r; *ex A.*
a *Índice*, núm. 238, p. 385 (regist), *ex A.*

Esriptura semigòtica. La redacció del document té l'autorització de Guillem Rossell, rector i notari públic del terme. No hem sabut identificar el topònim actual de "Mangonibus".

550

1441, febrer, 3. Barcelona

Antoni Puig, prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, com a procurador de Pere Ferrer, doctor en lleis i ciutadà de Barcelona, tutor testamentari de Joan Ramon Ferrer, fill i hereu universal del difunt Ramon Ferrer, donzell, domiciliat a la ciutat de Barcelona, reconeix haver rebut tres lliures sis sous i quinze diners barcelonesos dels prohoms i singulars de la baronia del castell de Vilademàger, formada per la vila de la Llacuna, el castell i terme de Miralles, el castell i terme de Pontils, el castell de Rocamora i el castell de Santa Perpètua, de la qual és senyor Arnau Guillem de Cervelló, fill i hereu universal del difunt Berenguer Arnau de Cervelló, cavaller. Aquesta quantitat correspon a la prorrata del que restava per satisfer del censal de vuitanta-vuit lliures dotze sous i cinc diners barcelonesos que Pere Ferrer rebia de la baronia, tal com es va acordar en la concòrdia feta pel difunt Berenguer Arnau de Cervelló i els seus creditors. Segons aquesta concòrdia, per satisfer aquest deute s'hi destinaria la vint-i-sisena part del vuitè de tots els fruits.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 534 (235 × 160 mm). Al dors: "XXVI^a" (s. xv).

Esriptura semigòtica.

551

1441, febrer, 3. Barcelona

Antoni Puig, prevere, beneficiat a la seu de Barcelona, com a procurador de Pere Ferrer, doctor en lleis i ciutadà de Barcelona, tutor testamentari de Joan Ramon Ferrer, fill i hereu universal del difunt Ramon Ferrer, donzell, domiciliat a la ciutat de Barcelona, reconeix haver rebut tres lliures vuit sous i dos diners barcelonesos dels prohoms i singulars de la baronia del castell de Vilademàger, formada per la vila de la Llacuna, el castell i terme de Miralles, el castell i terme de Pontils, el castell de Rocamora i el castell de Santa Perpètua, de la qual és senyor Arnau Guillem de Cervelló, fill i hereu universal del difunt Berenguer Arnau de Cervelló, cavaller. Aquesta quantitat correspon a la prorrata del que restava per satisfer del censal de vuitanta-cinc lliures divuit sous i dos

diners barcelonesos que Pere Ferrer rebia de la baronia, tal com es va acordar en la concòrdia feta pel difunt Berenguer Arnau de Cervelló i els seus creditors. Segons aquesta concòrdia, per satisfer aquest deute s'hi destinaria la vint-i-setena part del vuitè de tots els fruits.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 535 (225 × 160 mm). Al dors: "XXVIIª" (s. xv).

Esriptura semigòtica.

552

1441, març, 17. Rocafort de Queralt

Marquesa d'Argensola, de Rocafort de Queralt, malalta, fa testament i nomena marmessors el seu germà Lluís d'Ivorra i Asbert de Montargull, castlà de les Piles. Ordena ser enterrada al convent del monestir de framenors de Cervera i per això destina vint florins per a la seva sepultura i per l'ànima dels seus avantpassats. Deixa cent florins al seu germà Guillem d'Ivorra i nomena hereves universals les seves filles Beatriu i Violant. En cas que morin sense descendència legítima, l'hereu passarà a ser el germà de l'atorgant, Guillem d'Ivorra, a continuació el seu altre germà Lluís d'Ivorra i, finalment, la seva germana Sibil·la.

Jaume Calvet, vicari i notari públic de Rocafort per Joan Dauder, rector de l'església del mateix lloc, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 536 (370 × 280 mm). Al dors: "G, n° 103" (s. xvii); "Lo testament de Marquesa, muller quòndam de Bernat d'Argensola, en lo qual fa hereva a la senyora Violant, qui casà ab Galceran de Biure" (s. xvii); "T" (s. xvii-xviii); "88" (s. xviii); "229" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 103, f. 7r, ex A.

a *Índice*, núm. 229, p. 385 (regist), ex A.

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 34.

Esriptura semigòtica. El pergami té un estrip d'uns vint-i-quatre a sis centímetres en el marge dret que afecta la caixa d'escriptura, cosa que dificulta la lectura de les últimes paraules de cada frase. Així, no hem pogut identificar tots els marmessors ni el contingut exacte d'algunes deixes. De fet, no queda clar si l'atorgant vol ser enterrada a l'església de Rocafort o al convent de Cervera, ja que ambdues instruccions es poden llegir al text. Finalment, cal destacar que la invocació és escrita en gòtica textual.

553

1441, març, 27. Rocafort

Galceran de Biure, donzell, castlà de Rocafort de Queralt, en nom de la seva esposa Violant de Biure, filla dels difunts Bernat d'Argensola i Marquesa, fa inventari dels béns mobles que els pertanyien i que són al castell de Rocafort de Queralt. L'inventari es duu a terme en presència d'Asbert de Montargull, donzell.

Jaume Calvet, vicari i notari públic de Rocafort per Joan Dauder, rector de l'església d'aquest lloc, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 537 (460 × 330 mm). Al dors: "Duos fflorenos" (s. xv); "Enventari de Rochafort de Cheralt" (s. xv ex.); "AL, n° 77. Inventari dels béns de Bernat de Argensola y Marquesa, sa muller: 27 mars 1441" (s. xvii); "589" (s. xviii); "230" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 77, f. 20r, ex A.

a *Índice*, núm. 230, p. 385 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 318.

Esriptura semigòtica. La detallada i llarga descripció dels béns és escrita en català.

554*

1441, octubre, 15. Castell de Vallverd

Berenguer de Biure, donzell, habitant de Seròs, malalt, fa testament i nomena marmessors Bernat de Castellví, [...] Secabecs i Onofre de Llorac, donzells, familiars de l'atorgant. En primer lloc, ordena ser enterrat a l'església del lloc de Biure, al túmul dels seus parents, i destina mil sous barcelonesos a la seva sepultura, en misses per l'ànima dels seus familiars i en altres deixes pietoses a diferents institucions eclesiàstiques. A més, deixa a la seva germana Blanca de Biure, prioressa de Sixena, cinc-cents sous barcelonesos per a vestits i perquè resi pels seus familiars, i a Romia, filla de l'atorgant, monja de Sixena, cinc-cents sous barcelonesos i una mitgera de forment anuals, que li seran lliurats per la festa de Santa Maria del mes d'agost. Finalment, nomena hereu universal Galceran de Biure, fill del difunt Ramon Berenguer de Biure, qui fou nebot seu i fill del seu germà i castlà de Biure, Vallverd i Sidamon Bernat de Biure.

Joan Dauder, rector i notari públic de Rocafort de Queralt, ho escrigué.

A* Pseudooriginal: AHPB, Pergamins, núm. 538 (260 × 240 mm). Al dors: "Testament del honorable an Berenguer de Biure, donzell" (s. xvi-xvii); "Q, n° 3" (s. xviii); "231" (s. xx).

B Extracte del s. XVIII in.: AHPB, *Rúbrica*, Margarits y Biures, núm. 3, f. 135r, ex A.

a *Índice*, núm. 231, p. 385 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 320; CARBONELL, "Els barons", p. 33.

Esriptura gòtica imitativa. És la mateixa mà dels documents 294 i 303. El pergamí té diversos estrips que afecten part del text.

555

1441, desembre, 30. Castell de Cruïlles

Jofre Gilabert de Cruïlles, domiciliat a la vegueria de Girona, atès que haurà de marxar per atendre altres afers, nomena procurador seu Felip Tona, ciutadà de Vic, per atorgar i rebre tot tipus d'escriptures.

Pere Sunyer, notari públic substituït d'Antoni d'Horts, notari públic del castell i terme de Cruïlles, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 539 (250 × 170 mm).

Esriptura semigòtica.

556

1442, gener, 12. Barcelona

Nicolás de Balmaseda, natural de la vila de Balmaseda, del bisbat de Burgos, regne de Castella, procurador conjuntament amb Lluís Pausa, mercader, ciutadà de València, de Juan de Balmaseda, mercader, reconeix haver rebut de Bartolomeo Antonio di Buon-giovanni, mercader, florentí, vint-i-dos sacs d'alum que el receptor tenia pel principal de l'atorgant.

Bernat Pi, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 540 (270 × 200 mm). Al dors: "Època ferdada per en Nicholau de Valmeseda com a procurador d'en Johan de Valmeseda a-n Bartholomeu Anthoni de bon Johan de XXII sachs de alumis" (s. xv).

Esriptura semigòtica.

557

1442, gener, 18. Barcelona

Violant, esposa de Francesc de Torrent, cavaller, domiciliat a la ciutat de Barcelona, com a tutora dels béns i la persona de Francesc Benet, impúber, fill de l'atorgant i del seu marit, emancipat legalment a través d'una tutela de 25 de juny de 1439, redactada a l'escrivania de la cort del veguer, reconeix haver rebut de Joan de Barberà, cavaller, domiciliat a Barcelona, per mans de Guillem Colom, ciutadà de Barcelona, divuit lliures tretze sous i deu diners barcelonesos com a prorrata de les trenta-cinc lliures catorze sous i tres diners de pensió anual, pagadors cada catorze de juny, del censal mort que Joan de Barberà i els seus han de satisfer a l'atorgant.

Antoni Vinyes, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 541 (185 × 180 mm).

Esriptura semigòtica.

558

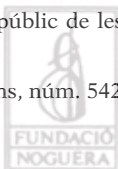
1442, novembre, 8. Vila de Torà

Bernat Marquilles, notari, ciutadà de Barcelona, nomena procuradors Bernat Vidal i Antoni Safranquesa, mercaders, ciutadans de Barcelona, perquè escullin en nom seu un marit per a la seva filla Antònia.

Joan d'Enfesta, rector i notari públic de les esglésies de l'Aguda i de Torà, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 542 (410 × 290 mm).

Esriptura semigòtica.

559

1442, novembre, 23. Barcelona

Jaume Sitjar, cotoner, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Jaume Ferran, Antoni Guerau, Francesc Vila, mercaders, ciutadans de Barcelona, i d'Isabel, vídua de Jaume Oriol, cotoner, ciutadà de Barcelona, vint sous barcelonesos que el difunt havia llegat a l'atorgant.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 543 (185 × 160 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

560

1443, febrer, 6. Caldes de Montbui

Blanquina, esposa de Manuel Dilluns, paraire de llana, habitant de la vila de Caldes de Montbui, nomena procurador el seu marit perquè rebí el llegat de cinquanta lliures barceloneses en monedada de tern que el difunt Berenguer de Maçanet, mercader, ciutadà de Barcelona, féu a l'atorgant.

Nicolau Miró, notari públic i senyor útil de l'escrivania de la vila i parròquia de Santa Maria de Caldes de Montbui per Jaume de Cardona, ardiaca del Vallès, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 544 (300 × 175 mm).

Esriptura semigòtica. Destaquem algunes correccions, realitzades a posteriori, sobre algunes lletres, així com la senyalització del final de diverses clàusules. Segurament, com que es tracta d'una procura, un cop aquesta deixà de tenir validesa, el pergami restà en mans d'un notari barceloní que l'emprà com a material propèdètic.

561

1443, maig, 10. Barcelona

Joan Muntada, pagès, ciutadà de Barcelona, pare i administrador d'Eufrasina, adulta, reconeix haver rebut de Nicolaua, vídua i marmessora de Francesc Fonolleda, escrivà reial, trenta sous barcelonesos corresponents al llegat fet pel difunt com a ajuda per a casar la filla de l'atorgant.

Francesc de Moles, notari públic de Barcelona per autoritat reial, en lloc de l'absent Antoni Vinyes, connotari seu, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 545 (200 × 140 mm).

Esriptura prehumanística. Cal destacar que el document fou redactat ("in mundum redigens") i clos el 12 de juliol, un cop rebuda l'autorització del veguer de Barcelona.

562

1443, agost, 3. Barcelona

Joan de Vic, hostaler, ciutadà de Barcelona, nomena procurador Miquel Vilar, hostaler, per cobrar les diferents quantitats que li són degudes, així com per redactar àpoques i representar-lo en judicis i fora judicis.

[A] Original no localitzat.

R* Nota de registre, feta fer per Miquel Abella, ciutadà de Barcelona, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 546 (335 × 220 mm). Al dors: "Procura feta per en Johan, de Vich, a-n Jacme Sererol" (a. 1443).

Esriptura prehumanística. El pergami, inicialment, era el suport de l'original d'una procura anterior atorgada pel mateix Joan de Vic a favor de Jaume Sererol, flequer, amb data de 25 de febrer. El notari deixa clar el valor d'assentament o de nota tot escrivint al marge superior esquerre "pro nota habetur" i, a més, traça les habituals tres línies oblíques. Fins i tot, emula l'encapçalament de la datació que trobem als manuals per als assentaments.

563

1443, novembre, 16. Barcelona

Joan de Llobera, menor d'edat, mercader, ciutadà de Barcelona, com a procurador general del seu germà Bartomeu de Llobera, mercader, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Joan d'Ollers, de Vilafranca de Sant Llorenç de Morunys, col·lector del dret de la bolla de plom i cera del comtat de Cardona en aquella vila, totes les rendes que l'atorgant havia de rebre com a arrendatari per l'últim trienni del dret, que acabava el juny proppassat.

Bernat Pi, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 547 (295 × 220 mm). Al dors: "Ffi feta per lo honorable en Johan de Lobera com a procurador del honorable en Barthomeu de Lobera a-n Pere Johan d'Ollers" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda. El pergami fou extret d'un manual de Bernat Pi.

564

1444, gener, 15. Rocafort de Queralt

Violant, esposa de Galceran de Biure, donzell, castlà de Vallverd, filla i hereva dels difunts Bernat d'Argensola i Marquesa, castlans de

Rocafort de Queralt, de Su, de Riner i altres llocs, nomena procurador el seu marit per reclamar totes les pensions de censals morts i violaris o qualsevol altra quantitat deguda per una persona, col·legi o institució i que li pertanyi en qualitat d'hereva dels seus difunts pares. Galceran podrà fer redactar tot tipus de document i dur a terme les accions legals que cregui oportunes.

Joan Solsona, de Cervera, notari públic per tot el principat de Catalunya per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 548 (540 × 580 mm). Al dors: "Procura assats ampla firmada per la honorable madona Violant, muller del honorable en Galceran de Biure al dit Galceran ab diverses especialitats" (s. XIV); "AL, nº 80. Procura ab molts poders feta per Violant de Biure a son marit Galceran de Biure. 15 gener 1444" (s. XVII); "232" (s. XX).

B Extracte del s. XVII ex.: ALPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 80, f. 20r, ex A.

a *Índice*, núm. 231, p. 385 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 320.

Esriptura humanística.

565

1444, febrer, 1. Barcelona

Pere Ferrer, doctor en lleis, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Violant, esposa de Galceran de Biure, donzell, i hereva del difunt Bernat d'Argensola, senyor del castell d'Aguilar, dotze lliures i dos sous barcelonesos de tern corresponents a les onze anualitats no satisfetes de la pensió de trenta sous i tres diners d'un censal mort venut pel pare de Violant l'any 1435 a l'atorgant. La suma inclou la pensió de l'any en curs.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 549 (225 × 210 mm). Al dors: "Àpoca del bono micer Pere Ferrer, orat" (s. XV); "Per mostrar com na Violant, muller d'en Galceran de Biure, suceyx en los béns de son pare n'Argençola" (s. XVI-XVII); "AL, nº 81. Àpoca feta per Pere Ferrer, doctor en drets, a Violant de Biure. 1 febrer 1444" (s. XVII); "234" (s. XX).

a *Índice*, núm. 234, p. 385-386 (regist), ex A.

Esriptura humanística.

566

1444, febrer, 8. Malgrat

Arnau Comalada, de Malgrat, tutor dels hereus i béns del seu difunt fill Antoni Comalada, tal com consta al llibre de la cort [del batlle] de Malgrat el 17 de febrer de 1439, reconeix haver rebut de Violant, esposa de Galceran de Biure, hereva del difunt Bernat d'Argensola, quaranta-quatre sous barcelonesos d'un deute total de quaranta-quatre florins que Bernat i d'altres havien contret amb l'atorgant i el seu difunt fill.

[...], vicari i notari públic de Malgrat, ho escrigué a partir d'una nota de registre de Vicenç Cap, prevere, notari públic de Malgrat.

A* Original estès durant la segona meitat del segle xv: AHPB, Pergamins, núm. 550 (300 × 190 mm). Al dors: "G, n° 160" (s. xvii); "Àpoca firmada per Arnau Comalada, com a tudor dels pubills, fills y hereus de Antoni Comolada, a Violant, muller de Galceran de Biure, com a hereva de Bernat Argensola de 44 sous que lo dit son pare feya a dits Comoladas" (s. xvii); "233" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 160, f. 10v, ex A.

a *Índice*, núm. 233, p. 385 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. La cloenda, feta pel vicari i notari públic de Malgrat, presenta una escriptura de tipus elemental de difícil lectura (el nom del notari és irreconoscible).

567

1444, maig, 13. Barcelona

Blai de Castellet, cavaller, domiciliat a la ciutat de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Pujades, prevere, arrendador dels drets i rendes del castell de Castellet del Penedès, set lliures dos sous i deu diners barcelonesos, pagadors per la festa de Sant Joan del mes de juny, en concepte de la pensió anual del censal mort que l'atorgant rep sobre la baronia del castell.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 551 (175 × 140 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

568

1444, juny, 10. Barcelona

Bernat Bartomeu, estudiant d'arts, habitant de Barcelona, com a procurador d'Antoni Bartomeu, de les Piles, diòcesi de Tarragona, germà de l'atorgant, reconeix haver rebut dels jurats i prohoms de tota la baronia del terme del castell de Vilademàger, per mans d'Andreu Solsona, mercader, ciutadà de Barcelona, procurador dels predits jurats i prohoms, setze sous i set diners barcelonesos en concepte de prorrata de les quaranta-vuit lliures dinou sous i quatre diners que resten per pagar al principal de l'atorgant d'un censal mort venut per la baronia. D'acord amb la concòrdia signada entre Berenguer Arnau de Cervelló, senyor de la baronia, i els seus creditors, per satisfer aquest deute s'hi destinaria la trentena part del vuitè de tots els fruits.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho feu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 552 (225 × 215 mm). Al dors: "30^a" (s. xv).

Esriptura humanística.

569

1444, juliol, 26. Sant Mateu

Guillem Ortells, barber, veí de la vila de Sant Mateu, del regne de València, nomena procurador el seu germà Joan Ortells, sastre, per rebre de Ginebra, de la ciutat de Barcelona, la filla de l'atorgant Joana, de quatre anys d'edat, i portar-la amb ell.

Antoni Balaguer, notari públic per autoritat reial (per tota la terra i dominació del regne d'Aragó), ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 553 (230 × 210 mm).

Esriptura semigòtica. El pergami ha perdut gairebé tota la meitat esquerra. Podem reconstruir part del contingut, però no tot. Així, es fa referència a una esclava sarraïna, però no queda clar el seu paper.

570

1444, setembre, 12. Girona

Bernat Miquel i Genís Miquel, ciutadans de Girona, germans, fills dels difunts Gabriel Miquel, ciutadà de Girona, i de Margarida, nome-

nen procurador Pere de Torrent, ciutadà de Barcelona, per rebre de Joan de Laderrosa, cavaller, ciutadà de Barcelona, la restitució del dot de la seva esposa difunta Constança, germana dels ator-gants. En concret, aquests han de rebre la part corresponent com a germans i, pel que fa a Genís Miquel, la part corresponent com a hereu universal del seu difunt pare.

Miquel Pere, notari públic substituït per autoritat reial del difunt Jaume de Camp-llong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 554 (285 × 195 mm). Al dors: "Die lune xv^a marcii anno m^occcxliv^o. Testes ..., mercator, Bernardus Mirambells, meracato-res" (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda.

571

1444, desembre, 24. Barcelona

Antoni Esteve, prevere, beneficiat de l'església de Santa Maria del Mar, procurador i receptor general dels emoluments d'aquesta església, reconeix haver rebut d'Antoni Vilanova, notari, ciutadà de Barcelona, i de Beatriu, vídua de Francesc Salavert, mercader, ciutadà de Barcelona, com a tutors testamentaris de Joanet i Jaumeta, fills i hereus universals del difunt, seixanta-set sous i sis diners barcelonesos de tern que devien a l'església per l'extremunció del difunt i la processó de preveres cap a la seva sepultura, valorats en cinc sous i sis diners i cinquanta-nou sous, respectivament, més els tres sous del dret de parroquianat.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergami, núm. 555 (240 × 165 mm).

Esriptura semigòtica.

572

1445, febrer, 10. Castell de Vallespinosa

Antoni Traver, major, i Antoni Traver, fill seu, i les seves respectives esposes Tecla i Manda, venen a Bernat Contijoc i als seus un tros de terra erma, que tenen pel senyor del castell de Vallespinosa, situat en aquest terme, al lloc de la Romaguera, sota el comellar

de Pere Francesc i de Bernat Contijoc. La venda es fa després que Francesc Armengol i de Cervelló, com a procurador de Joan de Caramany, fill seu i de la seva esposa Elionor, senyor del castell, decidís enfranquir el tros de terra del cens d'un pollastre al qual estava sotmès, per tal d'afavorir-ne el conreu. D'aquesta manera, el comprador només haurà de satisfer el delme. La venda es fa per valor de tres florins d'or d'Aragó.

A* Original clos per Nicolau Benet, vicari i notari públic de Vallespinosa, el 10 de desembre de 1449: ALPB, Pergamins, núm. 556 (410 × 375 mm). Al dors: "1445" (s. xv ex. – xvi in.); "Fa per la Romaguera y límits del terma de Vallspina" (s. xvi); "Numº 47" (s. xvii); 10 febrero 1445" (s. xviii).

Esriptura semigòtica. Destaquem la signatura autògrafa de Francesc d'Armengol i de Cervelló per raó de senyoria. A la cloenda, s'especifica que el pergami, ja "redactum", el va cloure Nicolau Benet, un cop "de verbo ad ibidem legitime comprobatum ad requisitionem Bernardi Contijoch" a partir de la seva nota.

573

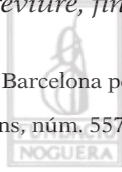
1445, març, 15. Barcelona

Francesc Pic, prevere, beneficiat de l'església de Santa Maria del Mar, com a marmessor de Caterina, vídua d'Antoni Guàrdia, mercader, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut d'Antoni Guàrdia, mercader, ciutadà de la mateixa ciutat, germà i hereu universal del difunt Nicolau Guàrdia, trenta-sis lliures barceloneses que el difunt havia llegat per a qui fos hereu universal de Caterina. Com que cap fill no els va sobreviure, finalment llur herència es destinà a obres pies.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 557 (240 × 190 mm).

Esriptura prehumanística.

574

1445, abril, 26. Dilluns

Antoni de Torres, doctor en lleis, intima fra Pere Desportell, bosser del monestir de Poblet, perquè respongui de vuit lliures sis sous i sis diners a Isabel, monja, del monestir de Valldonzella.

[A] Original no localitzat.

A* Cèdula en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 558 (90 × 145 mm).

Esriptura gòtica cursiva.

575

1445, juny, 30

Sentència del veguer d'Urgell pel plet que enfronta Elionor de Ribelles i Gispert de Pons sobre la compravenda de l'onzè dels termes d'Artesa, Montsonís, Foradada i Montclar, així com dels censals i violaris que se'n derivaren.

Ponç [...], notari públic per autoritat reial i escrivà de la cort del veguer d'Urgell, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 559 (400 × 300 mm). Al dors: "Monçonís, Fforadada y Monclar" (s. xvi); "S, nº 115" (s. xvii); "Sentència donada per lo veguer de Urgell a cerca de la qüestió que tenien dona Eleanor de Ribellas y Gispert de Pons. Consta en poder de Pons Puyenserich, àlies Cavet, a 30 de juny 1445" (s. xvii); "71" (s. xviii); "235" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Artesa, núm. 115, f. 86r, ex A.

a *Índice*, núm. 235, p. 386 (regist), ex A.

Esriptura humanística. El pergami ha perdut uns cinc centímetres del marge dret.

576

1445, juliol, 24. Verdú

Margarida, esposa de Bartomeu Català, del lloc de Verdú, diòcesi de Vic, nomena procurador el seu marit perquè rebí els cent sous barcelonesos que el difunt Nadal Salvana, argenter, ciutadà de Barcelona, llegà a l'atorgant en el seu testament.

Pere Morell, de Verdú, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 560 (195 × 150 mm).

Esriptura semigòtica.

577

1445, setembre, 30. Barcelona

Pere Tarascó, fuster, ciutadà de Barcelona, i la seva esposa Joana nomenen procurador Guillem Arnau Esquer, causídic, ciutadà de Bar-

celona, amb capacitat de rebre els deutes, d'atorgar documentació i de representar-los en judicis.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 561 (455 × 160 mm).

Esriptura humanística.

578

1445, novembre, 5. Girona

Pere Respart, botiguer, ciutadà de Girona, reconeix que deu a Lluís d'Aguilar, ciutadà de Barcelona, cent trenta-vuit lliures i vuit sous barcelonesos de les cent cinquanta-vuit lliures i cinc sous que l'atorgant devia en total a Joan Tomàs, mercader, de la ciutat de Barcelona, el qual havia cedit tot el deute a Lluís d'Aguilar. L'atorgant obliga tot els seus béns com a garantia.

Martí Sastre, notari públic per autoritat reial, substituït de l'hereu del difunt Jaume de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de Jaume Feliu Calnovi.

A* Original estès durant la segona meitat del s. xv: ALPB, Pergamins, núm. 562 (300 × 220 mm). Al dors: "Debitori d'en Pere Respart" (s. xv).

Esriptura humanística. Al marge inferior esquerre trobem l'anotació "Solvit pro presente et eius nota VI solidos".

579

1445, desembre, 31. Sarral

Guillem d'Ivorra, donzell, castlà de la Guardiollada, reconeix haver rebut de Galceran de Biure, castlà de Rocafort de Queralt, seixanta-cinc lliures barceloneses corresponents a una part del llegat que l'atorgant va rebre de la difunta Marquesa, vídua del senyor d'Argensola, dels béns dels quals n'és curador Galceran.

Antoni Jordà, vicari i notari públic de Sarral per autoritat de Pere Coloma, batxiller en ambdós drets, rector de la mateixa vila, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 563 (285 × 145 mm). Al dors: "Àpoca del venerable en Galceran de Biure, carlà de Rocaforti" (s. xv); "Àpoca de mossèn Yvorra feta a mossèn Galceran de Biure de 65 lliures. 1445" (s. xvi); "AL, n° 82. Àpoca firmada per Guillem de Ivorra a Galceran de Biure, etcètera. 31 dezembre 1445" (s. xvii); "n° 82" (s. xviii); "594" (s. xviii).

Esriptura semigòtica.

1446, gener, 11. Barcelona

Bernat Puig, sabater, ciutadà de Barcelona, ven a Nadal Garriga, mestre en teologia, religiós de l'orde del Carmel de Barcelona, Miquel Sagrau, mercader, Narcís Coll, paraire de llana, Pere Andreu Rifenes, paraire de llana i administrador major de la Confraria dels Paraires, Gabriel Sesoliveres, mercader, administrador del bací dels pobres de Santa Maria del Mar, i Hipòlit Torroella, ballester, administrador del bací dels pobres de l'església de Sant Cugat del Rec, tots ciutadans de Barcelona, com a marmessors d'Andreua, vídua de Pere Miró, paraire de llana, ciutadà de Barcelona, el domini alodial sobre una casa que l'atorgant comprà al síndic i ecònom del convent de Sant Agustí l'any 1443, situada a Barcelona, al costat del Pont del Rec d'en Campderà. Afronta a llevant amb una tinença del convent de Sant Agustí, a migdia amb una tinença dels hereus de Bernat Isarn, a ponent amb el carrer que va cap al Portal Nou, i a tramuntana amb el carrer que va cap a la Vila Nova. La venda es fa per cent lliures barceloneses i inclou el dret de lluïsmo, equivalent a la desena part del valor de noves transaccions, la reserva de trenta dies del dret de fadiga i el cens anual de tres morabatins, a raó de nou sous per morabatí, pagadors per la festa de Sant Antoni del mes de gener, que el venedor haurà de satisfer com a posseïdor del seu domini útil. Aquest cens servirà per crear i dotar dos aniversaris per l'ànima de la difunta Andreua, un a l'església de Sant Cugat del Rec i l'altre a l'església de Santa Maria del Mar.

Francesc Ferrer, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 564 (610 × 730 mm). Al dors: "Carta de venda feta per en Bernat Puig, sabater, ciutadà de Barcelona, als marmessors de la dona na Andreua, quòndam, muller d'en Pere Miró, quòndam, perayre, ciutadà de la dita ciutat [...]" (s. xv); "Aquestes cartes són de la confraria dels perayres per ... Sancta Maria de la Mar" (s. xv *ex.* – s. xvi *in.*); "Són de la confraria dels parayres. Són 4" (s. xvi); "Venda feta per Bernat Puig ab marmessors de Andreua Miró de tres morabatins sobre casa al Pont d'en Camderà, prop lo convent de Sant Agustí, per preu de 100 lliures. En poder de Francisco Ferrer, notari de Barcelona, a 11 de gener 1446" (s. xvii); "n. 10" (s. xvii-xviii); "236" (s. xx).

a *Índice*, núm. 236, p. 386 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. El pergami ha perdut un fragment del marge superior dret.

581

1446, gener, 21. Barcelona

Bernat Puig, sabater, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Nadal Garriga, mestre en teologia, religiós de l'orde del Carmel de Barcelona, Miquel Sagrau, mercader, Narcís Coll, paraire de llana, Guillem Borrell, paraire de llana i administrador major de la Confraria dels Paraires, Gabriel Sesoliveres, mercader, administrador del bací dels pobres de Santa Maria del Mar, i Hipòlit Torroella, ballester, administrador del bací dels pobres de l'església de Sant Cugat del Rec, tots ciutadans de Barcelona, com a marmessors d'Andreua, vídua de Pere Miró, les cent lliures per la venda d'un cens anual de tres morabatins, a raó de nou sous per morabatí, sobre una casa situada a Barcelona, a prop del Pont del Rec d'en Campderà. A continuació, l'atorgant lliura possessió de la casa i el cens a Miquel Sagrau, acompanyant-lo dins la casa i lliurant-li les claus de la porta principal.

Francesc Ferrer, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 565 (560 × 700 mm). Al dors: "237" (s. xx).
a Índice, núm. 237, p. 386 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. El pergamí conté tant l'època com el document de presa de possessió de Miquel Sagrau en nom de la resta de marmessors.

582

1446, gener, 21. Barcelona

Nadal Garriga, mestre en teologia, religiós de l'orde del Carmel de Barcelona, Miquel Sagrau, mercader, Narcís Coll, paraire de llana, Guillem Borrell, paraire de llana i administrador major de la Confraria dels Paraires, Gabriel Sesoliveres, mercader, administrador del bací dels pobres de Santa Maria del Mar, i Hipòlit Torroella, ballester, administrador del bací dels pobres de l'església de Sant Cugat del Rec, tots ciutadans de Barcelona, com a marmessors d'Andreua, vídua de Pere Miró, fan donació a Antoni Blanc i altres administradors de la Confraria del Preciosíssim Cos de Nostre Senyor Jesucrist i Sant Antoni dels Paraires d'un cens anual de tres morabatins, a raó de nou sous per morabatí, sobre una casa situada a Barcelona a prop del Pont del Rec d'en Campderà.

Francesc Ferrer, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 566 (600 × 800 mm). Al dors: “Carta de donació e assignació feta per los marmessors de la dona na Andreua, quòndam, muller d'en Pere Miró, quòndam, perayre, ciutadà de Barcelona, als administradors de la Confraria dels Perayres dela dita ciutat de tres morabatins en alou, los quals se reben cascun any lo jorn de Sent Anthoni del mes de janer sobre un alberch, lo quan en Bernat Puig, sabater, ciutadà de la dita ciutat, ha e posseeix al pont d'en Campderà, assats ço és prop lo monastir de Sent Agostí de la dita ciutat” (s. xv); “Donació y ... feta per los marmessors de Andreua Miró als administradors de Parayres de tres morabatins. Rebut en poder de Francisco Ferrer, notari públich de Barcelona, als 21 de janer 1446, per casas al Pont d'en Campderà” (s. xvii); “Se ha de comprobar ab las correspondencias de la ...” (s. xvii); “Nº 11. Ca(xa), nº 9” (s. xvii-xviii); “238” (s. xx).

a *Índice*, núm. 238, p. 386 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. El pergamí es veu afectat per unes extenses taques de fongs, de forma que n'impeideix la lectura de la major part central de la clàusula dispositiva.

583

1446, març, 16. València

Francesc de Calataiud, tinent l'ofici de morrodevaques a la ciutat de València, reconeix haver rebut de Pere Roig, lloctinent del tresorer reial, trenta-cinc sous i quatre diners valencians en concepte del salari per penjar Ximenis Pinell, acusat d'un assassinat, i per cremar un esclau sarraí d'Amorós Devera, mercader, de la ciutat de València, acusat de sodomia. L'atorgant rebé dotze sous i quatre diners per la primera execució i vint-i-tres sous per la segona.

Nicolau Bernat, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

- A* Original cancel·lat: AHPB, Pergamins, núm. 567 (260 × 170 mm). Al dors: “Àpocha de mossèn Pere Roig, lochtinent de tressorer del senyor rey, fermada per en Ffrancesch de Calatiu, morrodevaques de València, de XXXV sous III diners moneda de València” (s. xv).
- A' Original no lliurat i cancel·lat: AHPB, Pergamins, núm. 568 (285 × 145 mm).

Esriptura prehumanística. L'original lliurat ha estat cancel·lat ratllant el nom de l'atorgant i del notari a la cloenda. És probable que el notari mateix, un cop registrats els pagaments al llibre d'èpoques de la tresoreria, tal com consta al marge dels assentaments corresponents del seu manual (AHPB, 189/1), cancel·lés tant aquesta com la resta d'èpoques closes per ell i que segueixen del 22 de març, a València, i del 28 d'octubre, a Barcelona. Pel que fa a l'exemplar no lliurat, s'observa la manca de precisió en algunes clàusules (en concret no s'expliciten els delictes pels quals foren executats), raó per la qual no fou lliurat tot i haver estat clos. El document presenta

les mateixes ratllades com a senyal d'anul·lació, però li manca l'abreviatura "Probatum, clausum traditum", que trobem al marge inferior del primer. Els delictes, en canvi, sí que els trobem especificats a l'original lliurat finalment.

584

1446, març, 22. València

Rodrigo Alveras de Comillana, portuguès, monter a cavall de la casa del rei, reconeix haver rebut de Pere Roig, lloctinent del tresorer reial, set-cents vint sous en moneda valenciana com a paga per sis mesos, tal com consta en un albarà de paper escrit per un escrivà reial de porció, clos a la ciutat de Teramo el 30 de setembre de l'any anterior.

Nicolau Bernat, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 569 (285 × 145 mm).

Esriptura prehumanística. La notificació ("Sit omnibus notum") és escrita en gòtica textual i, en diverses lletres inicials, hi trobem uns forçats traços gòtics. De la mateixa manera que el document anterior, figuren ratllats els noms de l'atorgant i del notari a la cloenda com a senyal d'anul·lació.

585

1446, maig, 3. Dimarts. Castell de Sobreporta, Girona

Guerau Bernat de Cruïlles, fill de Pere Galceran de Cruïlles, senyor del castell de Calonge, de la baronia de Llagostera i del castell de Cassà de la Selva, diòcesi de Girona, i de la seva esposa Brígida, d'una banda, i Beatriu, donzella, filla del difunt Hug Ademar de Santapau, senyor de la baronia de Santa Pau, de Finestres i de Castellfollit, diòcesi de Girona, i de la baronia de Mosset, diòcesi d'Elna, i de la seva esposa Damiata, signen els següents capítols matrimonials. Primer, Pere Galceran de Cruïlles fa donació entre vius al seu fill de sis mil florins d'or aragonesos, equivalents a seixanta-sis mil sous barcelonesos, pels quals obliga tots els drets que té sobre la baronia de Llagostera, el castell de Cassà, la vila de Caldes de Malavella i la resta de fortalises, territoris i termes, amb llurs habitants, rendes, mer i mixt imperi, i alta i baixa jurisdicció. El receptor podrà disposar lliurement d'aquests béns, excepte si mor sense descendència legítima, que haurà de retornar quaranta-quatre mil sous. A continuació, Guerau Bernat de Cru-

illes lliura a Damiata mitjançant venda cessionària els sis mil florins que ha rebut del seu pare, de manera que Damiata i els seus tinguin i posseeixin la baronia de Llagostera i la resta de dominis esmentats. A canvi, Damiata, per virtut de la mateixa venda cessionària, lliura a Guerau Bernat la baronia de Santa Pau i la resta de dominis rebuts del seu difunt marit, valorats en sis mil florins, juntament amb les rendes de Caltagirone, al regne de Sicília. Per la seva banda, Beatriu fa donació com a dot a Guerau Bernat de tots els seus drets sobre la baronia de Santa Pau i els altres dominis del seu difunt pare, de manera que ella sigui la propietària i el seu futur marit esdevingui usufructuari. En cas que Beatriu mori abans que ell, Guerau Bernat rebrà onze mil sous com a escreix nupcial.

Miquel Ombert, notari públic substituït per autoritat reial de Bernat de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, i notari públic per tota la terra i dominació del regne d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 570 (600 × 610 mm). Al dors: “Los capítols matrimoniales de lo nobla en Bernat de Cruýlles e de la nobla na Beatriu de Santapau ...” (s. xv); “Capitula matrimonialia nobilis Geraldi Bernardi de Crudillis cum nobili Beatrice de Sancta Pace” (s. xvi); “En poder la notaria a Barsalona de Antoni Simon ... a deseset de febrer any mill sinc-sens y deu se troba la àpoca de fi y definició del dot. Y fonc donat per ... Beatriu de Cruýlles a Berenguer de Ba..., marit seu, senyor de ...” (s. xvi); “Capítols matrimoniales fets entre Geralt Bernat de Cruýlles, fill de Pere Galceran de Cruýlles, de una, y la senyora Beatriu de Santapau, filla de don Ugo Ademar de Santapau. En poder de Bernat de Campllonch, notari de Gerona. 3 maig 1446” (s. xvii).

Esriptura gòtica bastarda. La invocació, els noms dels dos futurs cònjuges i els “Ítem” inicials de cada capítol són escrits en gòtica textual. Als marges del text hi ha diverses crides en forma de mans amb el dit índex assenyalant clàusules concretes.

1446, juny, 8. Vila de Montblanc

Guillem d'Ivorra, donzell, domiciliat a la vegueria de Cervera, reconeix haver rebut de Galceran de Biure, donzell, domiciliat al lloc de Rocafort de Queralt, per mitjà de diversos pagaments, els deu florins que el difunt Bernat d'Argensola, pare de Violant, esposa de Galceran, llegà a l'atorgant en el seu testament, i els tres-cents florins que la difunta Marquesa, germana de Guillem i vídua de Bernat, també li llegà en el seu testament.

Joan Antoni, notari públic de la vila de Montblanc per Pere Cervera, rector i notari de la mateixa vila, ho escrigué.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 571 (500 × 275 mm). Al dors: “Àpoca e cessió de CCC florins, de una part, e deu florins, d'altra part, fermada per lo honorable en Guillem d'Ivorra al honorable an Galceran de Biure de certas lexes testamentàries” (s. xv ex.); “Apar del parentiu del Yvorra ab los Biures per respecte dels Argensolas ab qui casà Galceran de Biure, so és, ab Violant de Argensola” (s. xvi-xvii); “L, n° 23. 8 juny 1446” (s. xvii); “819” (s. xviii); “225” (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Seròs, núm. 23, f. 48r, ex A.
- a *Índice*, núm. 225, p. 385 (regest), ex A.
- Cit.: CARBONELL, “Els barons”, p. 34.

Esriptura humanística. A l'*Índice* fou datat, per error, de l'any 1440.

587

1446, juliol, 16. Barcelona

Guillem Bonet, prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, procurador de l'abadessa i del convent de Santa Maria de Valldonzella, reconeix haver rebut de Guillem Badorc, corredor d'orella, ciutadà de Barcelona, i de la seva esposa Joana nou lliures en moneda barcelonesa de tern en concepte de la pensió, pagadora el primer de març, d'un censal mort que retien al convent.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 572 (280 × 155 mm).

Esriptura semigòtica.

1446, setembre, 16. Divendres. Plaça de Vallespinosa

Pere Serra, batlle del lloc de Vallespinosa per Elionor, esposa de Francesc Armengol, cavaller, tutora dels béns de llur fill Joan d'Armengol i de Caramany, donzell, senyor del castell de Vallespinosa, que compta amb l'assessorament de Bernat Esblada, doctor en decrets, dicta sentència graduadora de creditors de la universitat i particulars de Vallespinosa a causa de les fams, mortaldats i males collites que aquesta universitat havia patit. En primer lloc, se satisfaran els salaris dels assessors del batlle en aquest afer. En segon lloc, es pagarà la pensió de cent vint-i-cinc sous, pagadors cada 8 de desembre, a Bartomeu Noet, prevere. En tercer lloc, la pensió de

cent cinquanta-vuit sous, pagadors cada 11 de novembre, a Tecla, esposa de Bernat Simó, ciutadà de Tarragona. En quart lloc, la pensió de cent sous, pagadors cada 15 de desembre, al benefici de Santa Susanna de la seu de Tarragona. En cinquè lloc, la pensió de cent quaranta-tres sous, pagadors cada 17 de març, a Miquel Ballester, procurador de Joan de Tagamanent, donzell, ciutadà de Barcelona. En sisè lloc, la pensió de quaranta lliures vuit sous i quatre diners, pagadors cada 20 de juliol, a la tutora de Joan d'Armengol i de Caramany. En setè lloc, la pensió de cent vint-i-dos sous sis diners, pagadors cada 7 de novembre, pagadors cada 7 de setembre al benefici de Santa Susanna. En vuitè lloc, la pensió de cent trenta sous i deu diners, pagadors cada 20 de novembre a Ramon de Torrelles, cavaller. A continuació, segueix la llista amb els deutes contrets per particulars de la universitat.

Mateu de Puigesteve, d'Igualada, notari públic per autoritat reial i escrivà de la cort del batlle de Vallespinosa, en absència de Francesc Bernat, notari públic de Barcelona, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 573 (650 × 750). Al dors: "Sentència de graduació de la cessió de béns feren los singulars y universitat del lloch de Vallespinosa en lo any 1446" (s. XVI-XVII); "G, n° 104. Sentència de graduació de acrehedors feta en lo procés de cessió de la universitat de Vallspinosa. 16 setembre 1446" (s. XVII); "101" (s. XVIII); "239" (s. XX).

a Índice, núm. 239, p. 386 (regest), ex A.

Esriptura semigòtica.

589

1446, octubre, 11. Tarragona

Tecla, vídua de Bernat Simó, ciutadà de Tarragona, filla i hereva abintestada de Miqueleta, filla de Bernat de Vallfogona, pedrer, ciutadà de Tarragona, i esposa del difunt Gabriel de Santacília, pare de l'atorgant, fa insolutumdació a Francesc Armengol, àlies de Cervelló, cavaller, habitant de la vegueria de Montblanc, del censal mort de pensió anual de cent cinquanta sous barcelonesos, pagadors per la festa de Sant Martí per la universitat de Vallespinosa. La insolutumdació es fa per noranta-cinc lliures barceloneses.

Tecla, vídua de Bernat Simó, ciutadà de Tarragona, reconeix haver rebut de Francesc Armengol, àlies de Cervelló, cavaller, habitant de la vegueria de Montblanc, noranta-cinc lliures barceloneses per la insolutumdació d'un censal mort de pensió anual de cent cin-

quanta sous barcelonesos, pagadors per la festa de Sant Martí per la universitat de Vallespinosa.

Pere Camprodon, notari públic de Tarragona per autoritat del seu arquebisbe, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 574 (510 × 400). Al dors: "G, n° 110. Insolutumdació, assignació y consignació de un censal, penció 150 sous que fa la universitat de Vallspinosa, feta per Tecla, muller de Bernat Martí (*sic*), ciutadà de Tarragona, al senyor Francesch Armengol, àlies de Cervelló, cavaller. 11 octubre 1446" (s. xvii); "240" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 110, f. 7r, ex A.

a *Índice*, núm. 240, p. 386 (regist), ex A.

Cit: NEGRE, "La casa", p. 250.

Esriptura semigòtica.

590

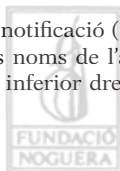
1446, octubre, 28. Barcelona

Garcia Borau, de la cort del rei, procurador fiscal, reconeix haver rebut de Jaume Masferrer, clavari de la vila de Granollers, deu florins d'or d'Aragó com la part d'emoluments que li correspon per una llicència atorgada per la reina, lloctinent general del rei, a la vila el primer d'octubre.

Nicolau Bernat, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 575 (245 × 140 mm). Al dors: "Àpocha de X florins" (s. xv).

Esriptura prehumanística. La notificació ("Sit omnibus notum") és escrita en gòtica textual. Trobem ratllats els noms de l'atorgant i del notari a la cloenda com a senyal d'anul·lació. Al marge inferior dret consta el pagament al notari: "Solvit dictus clavarius michi notari".

591

1446, octubre, 28. Barcelona

Antoni Demesa, doctor en ambdós drets, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Jaume Masferrer, clavari de la vila de Granollers, vint florins d'or d'Aragó com la part d'emoluments que li correspon per una llicència atorgada per la reina, lloctinent general del rei, a la vila el primer d'octubre.

Nicolau Bernat, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 576 (245 × 130 mm). Al dors: “Àpoch de XX florins” (s. xv).

Esriptura prehumanística. La notificació (“Sit omnibus notum”) és escrita en gòtica textual. Trobem ratllats els noms de l’atorgant i del notari a la cloenda com a senyal d’anul·lació. Al marge inferior dret consta el pagament al notari: “Solvit dictus clavarius michi notari”.

592

1446, octubre, 28. Barcelona

Jaume Oliver, escrivà del rei i de la reina, reconeix haver rebut de Jaume Masferrer, clavari de la vila de Granollers, deu florins d’or d’Aragó com la part d’emoluments que li correspon per una llicència atorgada per la reina, lloctinent general del rei, a la mateixa vila el primer d’octubre.

Nicolau Bernat, notari públic per tota la terra i dominació del rei d’Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 577 (245 × 120 mm).

Esriptura prehumanística. La notificació (“Sit omnibus notum”) és escrita en gòtica textual. Trobem ratllats els noms de l’atorgant i del notari a la cloenda com a senyal d’anul·lació. També hi figuren, en forma de *probationes pennae*, els mots *autoritate* i *regia* diverses vegades. Al marge inferior dret consta el pagament al notari: “Solvit dictus clavarius michi notari”.

593

1446, desembre, 15. Barcelona

Francesc de Torrent, preceptor de Cotlliure, de l’orde de l’Hospital de Sant Joan de Jerusalem, com a lloctinent del prior de Catalunya, dóna llicència a fra Miquel Ballester, prior de Biure, per administrar i fer-se càrrec dels negocis, contractes i altres afers jurídics entre els senyors de Vallespinosa, hereus dels difunts Guillem Armengol i la seva esposa Violant, i els seus creditors.

Joan Ubac, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 578 (280 × 240 mm). Al dors: “Fuit pro dicta una cum rellacione ... mobilium, die lunis XVI aprilis” (s. xv); “G, n° 105. Llicència donada a fra Miquel Ballester de la milícia de Sant Joan de Hierusalem, prior de Biure, per a tractar certs negocis del castell y llocs de Vallspinosa. 15 de zembre 1446” (s. xvii); “241” (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 105, f. 7r, ex A.

a *Índice*, núm. 241, p. 386 (regist), ex A.

Esriptura prehumanística. El pergami ha perdut uns vuit centímetres del marge dret i se n'ha vist afectada la caixa d'escriptura.

594

1447, febrer, 8. Granollers

Bartomeu Colomer, Pere Colomer, germans, Pere Mora, de la parròquia de Sant Pere de Premià, i Marc Feixes, de la parròquia de Sant Esteve [Saluy], diòcesi de Vic, nomenen procurador Antoni Colomer, de la parròquia de Sant Pere, perquè signi les paus i treves necessàries, i perquè defineixi qualsevol tipus d'ira, rancúnia i mala voluntat amb les persones amb qui són enfrontats.

Bernat Julià, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 579 (320 × 270 mm).

Esriptura semigòtica. El pergami fou extret d'un manual de Pere Castelló.

595

1447, març, 21/31

Còpia inserida el 1447, abril, 18

Maria, reina d'Aragó, Sicília, València, Jerusalem, Hongria, Mallorca, Sardenya i Còrsega, comtessa de Barcelona, duquessa d'Atenes i Neopàtria, i també comtessa de Rosselló i Cerdanya, com a lloctinent general del rei, un cop acceptada la petició feta per Joanet d'Armengol i Caramany, fill de Francesc Armengol, cavaller, d'elevar a l'Audiència la causa que el mou contra la venda d'una casa, domini alodial seu, feta per Pere Espelta a Pere Pallarès, mana a Antoni Torres, batlle de Falset, del comtat de Prades, i als seus lloctinents que s'inhibeixin en aquest cas, que serà dut davant de Francesc Marquilles, doctor en lleis i fidel de la reina, a l'Audiència.

[A] Original no localitzat.

B* Còpia inserida el 18 d'abril de 1447: ALPB, Pergamins, núm. 581 (230 × 240 mm), ex A.

Esriptura semigòtica. El manament fou estès en forma de lletra, en paper, amb el segell reial al dors, tal com s'especifica al text (vegeu document 597). A l'escatocoll trobem la marca de validació "De Ortig", que correspon a Jofre d'Ortiges, regent la cancelleria.

596

1447, abril, 17. Caldes de Malavella

Tomàs Franquesa, Bartomeu Franquesa, Miquel Franquesa, fills de Francesc Franquesa, de la parròquia de Caldes de Malavella, Pere Marquès, Esteve Marquès, germans, Pere Dorca i Antoni Dorca àlies Monner, germans, tots de la mateixa parròquia, nomenen procurador Esteve Franquesa, boter, de la parròquia de Sant Pere de Premià, natural de la parròquia de Caldes i germà de tres dels atorgants, perquè signi treves i seguretats temporals amb Antoni, Pere i Bartomeu Colomer, germans, de la parròquia de Sant Pere de Premià, i d'altres. Així mateix, com que són majors de dinou però menors de vint-i-cinc anys, els atorgants prometen no revocar aquestes treves quan assoleixin la majoria d'edat.

Bernat Escuder, notari públic de la vila de Caldes de Malavella i el seu terme per autoritat de Mateu de Montcada, baró de Llagostera i de Caldes, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 580 (320 × 310 mm).

Esriptura prehumanística. El pergamí fou extret d'un manual de Pere Castelló.

597

1447, abril, 18. Falset

Antoni Rocamora, de Marçà, procurador de Guillem Armengol, cavaller, tutor de Joanet de Caramany i d'Armengol, fill de Francesc Armengol, requereix Antoni Torres, batlle de Falset, del comtat de Prades, perquè intimi a Pere Espelta i Pere Pallarès que la causa que tenen oberta sobre la venda d'un habitatge, domini alodial de Joanet, ha estat traspasada a la reial audiència, tal com ho havia manat la reina Maria (vegeu doc. 595).

Marçal Rojals, notari públic per autoritat reial i regent la notaria pública de Falset, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 581 (230 × 240 mm). Al dors: "Honorable Guillem Armengol" (s. xv); "1447. Guillem de Armengol, curador de Janotet de Caramany y de Armengol, pubil, fil de Fransesch de Armengol, evoca a la real audiència la present causa" (s. xvi-xvii); "242" (s. xx).

a *Índice*, núm. 242, p. 386 (regist), ex A.

Cit: NEGRE, "La casa", p. 250.

Esriptura semigòtica. El pergamí té una taca d'humitat al llarg del marge esquerre que impossibilita la lectura de l'inici de cada línia. Així, el nom del fedatari l'hem recuperat gràcies al fet que surt mencionat al text.

598

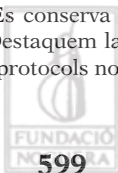
1447, maig, 26. Saragossa

Lluís d'Alçamora, doctor en decrets, de l'Oficiliat de l'arquebisbat de Saragossa, condemna Joan Fernández d'Heredia, senyor de Gea d'Albarracín, la seva esposa Joana de Bardagí i les universitats i els consells d'Alcalá de la Selva, Tramacastiel i Cascante [del Río] a satisfer a Guillem Armengol, cavaller, domiciliat a Barcelona, patró del benefici de Santa Maria de l'església del castell de Vallspinosa, la pensió anual de set lliures dos sous i deu diners barcelonesos, pagadors cada vint-i-dos d'agost, un cop escoltades les proves aportades per Martí de Peralta, notari reial, habitant de Saragossa, i Mateu Safont, notari, de la ciutat de Barcelona, procuradors de les dues parts. La pensió, a més, s'haurà de pagar a Barcelona, a casa de Guillem Armengol.

Alfons Francès, notari públic de la ciutat de Saragossa i per tot el domini del rei d'Aragó per autoritat reial, i notari per tota la diòcesi, província i de la cort de l'Oficiliat per autoritat de l'arquebisbe de Saragossa, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 582 (690 × 860 mm). Al dors: "Sententia honorabilis Guillelmi Armengol, militis, lata in curia officialatus Cesarau-guste super setem libras duobus solidis et X denariis censualibus, solvendis vicesima secunda die augusti" (s. xv ex.); "G, n° 111. 5 de maig 1447" (s. xvii); "243" (s. xx).
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 111, f. 7v, ex A.
- a *Índice*, núm. 243, p. 386 (regist), ex A.
- b NEGRE, "La casa", p. 247 (citació i extracte), ex A.

Esriptura prehumanística. El notari escrigué la primera línia i, ja a l'escatocol, l'enumeració dels testimonis. Es conserva a la plica un tros del cordill que subjectava el segell de l'Oficialat. Destaquem la primerenca aparició del notari Mateu Safont, del qual se'n conserven protocols només a partir de 1456 (Cases 2001: 307).

1447, abril, 30. Dimarts, hora de vespres. Barcelona, casa de Pere Joan Roig.

Pere Joan Roig, ciutadà de Barcelona, i la resta d'àrbitres escollits dic-ten sentència arbitral a la qual s'han acollit Ramon Bonanat, de Cervera, vidu i únic llegatari de Beatriu, filla dels difunts Bernat d'Argensola i de la seva esposa Marquesa, d'una banda, i Violant, esposa de Galceran de Biure i germana de la difunta Beatriu. En primer lloc, neguen a Ramon Bonanat el dret de rebre la meitat de l'herència paterna de Beatriu que aquest reclamava a Violant,

ja que el difunt Bernat d'Argensola així ho havia disposat en el seu últim testament. Així mateix, també li neguen el dret de rebre la meitat de l'herència materna de Beatriu, segons disposava el testament de la difunta Marquesa, ja que aquesta havia mort sense descendència només tres mesos després que la seva mare. Per contra, sí que té dret a rebre de part de Violant la quarta part de l'herència llegada per la difunta Marquesa a les seves dues filles. A canvi, Ramon restituirà a Violant la part del dot de la difunta Beatriu de la qual aquesta no podia disposar lliurement. Finalment, s'estableixen les quantitats a pagar en concepte de salaris, en deu dies: seixanta lliures per als àrbitres, dotze florins per a Jaume Pau, Francesc Torres, Joan de Bellafilla i Antoni Mitjans, els quatre doctors assessors, quinze florins per a Joan Solsona, notari, de Barcelona, per diversos treballs realitzats i quatre florins per a Daniel Bertran, notari, de Barcelona, per redactar en pública forma la sentència.

Daniel Bertran, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 583 (670 × 550 mm). Al dors: "Sentència entre Bonanat y lo honorable en Gaucerant de Biure" (s. xv *ex.* – xvi *in.*); "Sobre los drets que pretenie tenir en Bonanat per sa muller Violant Argensola per la heretat de llur pare Bernat Argensola, del qual fonc hereva Marquesa, muller de dit Galceran de Biure" (s. xvi-xvii); "AL, n° 83. Sentència arbitral entre Violant de Biure y Ramon Bonanat, de Cervera, sobre la dot y drets de Beatris, quòndam, muller del dit Bonanat. 30 abril 1448" (s. xvii); "244" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 83, f. 20r, ex A.

a *Índice*, núm. 244, p. 385 (regist), ex A.

Esriptura prehumanística. La part superior s'ha vist afectada per l'acció de rosegadors i se n'han perdut diversos fragments. El text de la sentència és escrit en català.

600

1447, juny, 16. Divendres. Hora de missa. Vilafranca del Penedès

Pere Sullà, calceter, de Salàs, del comtat de Pallars, com a procurador d'Isabel, esposa i procuradora del noble Ramon de Cabrera, requereix i intima a Hug de Pla, àlies de Vilafranca, cavaller, perquè es presenti al judici tingut a l'audiència de la reina entre els principals de l'atorgant i el receptor sobre l'execució d'un censal que Hug de Pla havia venut a Ramon de Cabrera, tot i haver ja prescrit segons el comte de Pallars i algunes universitats del seu comtat,

que havien creat i venut el censal al difunt Pericó Desplà, per vint-i-dos mil sous i una pensió anual de mil sous.

Vidal Bartomeu, notari públic de Vilafranca per autoritat de l'ardiaca del Penedès, ho escrigué.

A* Original: ALHPB, Pergamins, núm. 584 (485 × 290 mm). Al dors: "Est in processu" (s. xv); "Dan al portador dos sous" (s. xv).

Esriptura semigòtica. La intima lliurada al receptor és transcrita íntegrament en català. El pergami fou extret d'un manual de Pere Castelló.

601

1447, setembre, 3. Parròquia d'Hostalric

Lluís de Puigmarí i la seva esposa Caterina, de la parròquia de Sant Gabriel de Grions, reconeixen que deuen a Mateu Mimer, fill de Dalmau Mimer i la difunta Amadora, de la parròquia de Vidreres, setanta lliures en moneda barcelonesa de tern, uns vestits i un cofre amb la seva clau en concepte de dot de la seva filla Joana, esposa de Mateu. Els atorgants prometen pagar cent sous en el termini d'un any i la resta l'any següent.

Jordi Bossier, notari públic d'Hostalric i de tot el vescomtat de Cabrera per autoritat de Bernat Joan de Cabrera, ho féu escriure.

A* Original: ALHPB, Pergamins, núm. 585 (250 × 205 mm). Al dors: "Debitori d'en Matheu Mimer, de Vidreres, de la dot de sa muller" (s. xv).

Esriptura prehumanística.

1447, novembre, 7. Barcelona

Bernat Agustí, pagès, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Joana, esposa de l'atorgant, filla del difunt Vicenç Ferrer, traginer, ciutadà de la mateixa ciutat, i de Carme, les catorze lliures disset sous i set diners barcelonesos de tern que restaven per pagar de les trenta lliures que Joana havia d'aportar com a dot a llur matrimoni.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: ALHPB, Pergamins, núm. 586 (410 × 195 mm).

Esriptura semigòtica.

603

1447, desembre, 7. Barcelona

Joana, vídua de Bartomeu Pujol, habitant de la vila de Monistrol de Montserrat, ciutadà de Barcelona, nomena procurador Miquel de Belloch, porter reial, ciutadà de Barcelona, perquè exigeixi i demani totes les pensions, tant de censals morts com de violaris, que l'atorgant ha de rebre i perquè faci que les paguin a casa de l'atorgant tal com preveuen els contractes signats.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

R* Nota de registre de Pere Castelló, notari públic per autoritat reial, en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 587 (395 × 195 mm).

Esriptura prehumanística. La cloenda ha estat retallada. Com hem observat en altres exemples (vegeu docs. 386 i 562), sobre un original ja redactat s'efectuen les correccions del notari, de manera que passa a tenir valor de cèdula i de nota, tal com es fa constar al marge superior: "Pro ceda et nota habeatur". El pergami fou extret d'un manual de Pere Castelló.

604

1447, desembre, 14. Palerm

Piero Gaetani, mestre racional del regne de Sicília, i Filippo Agliata, mercader, ciutadà de Pisa, nomenen procuradors Francesc Desplà, ciutadà de Barcelona, i Pier Giovanni Vernagalli, mercader, de Pisa, perquè recuperin tots els diners que Giovanni della Seta deu als atorgants.

Giacomo di Comito, ciutadà de Palerm, notari públic per autoritat apostòlica i imperial per tota l'illa, ho féu escrivre.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 588 (285 × 140 mm). Al dors: "Procuratio facta per Petrum Gaytanum et Philipum Aglata i nobilem Franciscum Spla et Petrum Johannem Vernagalli" (s. xv).

Esriptura semigòtica. Per a la correcta identificació del mestre racional i dels mercaders seguim Domenico Ligresti (2006: 323-327) i per a la identificació del deutor, també pisà però resident a Barcelona, Maria Elisa Soldani (2006: 15). El pergami fou extret d'un manual de Bernat Pi. Agraïm a la doctora Maria Neglia la identificació del notari, qui actuà a Palerm entre els anys 1427 i 1484.

605

1447, desembre, 31. Barcelona

Bernat de Lloró, hoste dels correus reials, reconeix haver rebut de Pere Roig, lloctinent del tresorer reial, permans del fill d'aquest, Joan Roig, vuit florins d'or d'Aragó que l'atorgant havia bestret per ordre de Pere Roig, el gener de 1442, per a salaris de dos correus. El primer, de quatre florins d'or per a Antoni Còrdoba per un viatge de Barcelona a Saragossa del 2 de gener del mateix any, amb cartes de Bartomeu Lledó, receptor de drets del governador de Catalunya. El segon, de quatre florins d'or per a Domingo Ascarso per un viatge de Saragossa a Barcelona, del 7 de gener del mateix any, amb cartes de la reina adreçades a Pere Roig.

Nicolau Bernat, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 589 (250 × 190 mm).

Esriptura prehumanística. Estan ratllats els noms de l'atorgant i del notari a la cloenda com a senyal d'anul·lació. Si bé fou lliurat (com mostra al marge inferior l'habitual abreviatura "Pro. ct."), com la resta d'originals redactats pel mateix notari aquest fou anul·lat un cop es registrà el pagament al registre corresponent de la tresoreria reial.

606

1449, abril, 17 – maig, 20. Castell d'Aitona, Artesa [de Segre], la Seu d'Urgell

Margarida, esposa del noble Guillem Ramon de Montcada, Elionor, vídua d'Antoni Ponç de Ribelles, cavaller, senyor de la vila d'Artesa [de Segre], dels llocs de Montsonís, Foradada i Montclar, i de la baronia de la vila d'Artesa, en nom propi i com a tutores d'Antoni Francesc de Ribelles, major de disset anys, fill d'Elionor i del seu difunt marit, el dit Antoni Francesc de Ribelles i el batlles i representants del consell de la universitat d'Artesa venen a Bartomeu Mahull, doctor en lleis, a Bernat Gralla, ciutadans de Lleida, i a Bartomeu Galiana, ciutadà de Balaguer, l'onzè perpetu de la vila d'Artesa sobre tots els cereals, verema, bestiar, ferratge, safrà i altres fruits, llevat el delme i primícia, que es conreen en la dita vila i terme. L'onzè ja havia estat venut l'any 1429 (vegeu doc. 487), si bé els deutes contrets obliguen a tornar-lo a vendre. S'imposa una pena de cent sous jaquesos, pagadors als compradors, per a

aquells que cometin frau i d'altres penes i condicions sobre diversos detalls del pagament de l'onzè. La venda es fa per vint-i-quatre mil sous jaquesos.

Joan Costa, habitant de la ciutat de Lleida, notari públic per autoritat apostòlica i reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 590 (600 × 1800 mm). Al dors: "S, n° 5. Venda del onzè de Artesa. També y ha una àpoca y altres actes fets a Berthomeu Mahull. També y ha una venda de dit onzè més antiga ab molts actes" (s. xvii); "5 de febrero de 1451" (s. xviii); "249" (s. xx).

B Còpia autèntica, feta fer per Joan Vilar, del segon quart del segle xvi: AHPB, Notaries foranes, Lleida, F37/1, ex A.

C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Arteza, núm. 5, f. 81r, ex A.

a *Índice*, núm. 249, p. 387 (regest), ex A.

Cit.: VINYOLES, "La crisi feudal", p. 421, ex B.

Esriptura prehumanística. El document fou escrit sobre tres pergamins, cosits per fils de cànem, atesa l'extensió de la quarantena de capítols que estableixen les condicions de la venda. A la cloenda, el notari especifica el nombre de línies escrites a cada pergami (143, 128 i 31) i les primeres i últimes paraules de cadascun per dotar d'una més gran fiabilitat el document. La major part del text, exceptuant el protocol i l'escatocol, és escrit en català. Els atorgants signen i autoritzen el document entre el 17 d'abril i el 20 de maig en els diferents llocs esmentats a la datació tòpica, tot i que l'última signatura correspon a uns habitants d'Artesa, com a senyal d'homenatge, del 5 de febrer de 1451. És per això que tant a la *Rúbrica* com a l'*Índice* el document és datat del 1451. Tanmateix, és a partir del 20 de maig que podem considerar el document complet, ja que és a partir d'aquesta data que comencem a documentar els seus efectes jurídics mitjançant tot d'èpoques relacionades amb l'onzè d'Artesa (vegeu documents següents). Finalment, destaquem la signatura, heterògrafa, d'autorització de Gaspar Meca, veguer d'Urgell, el dia 2 de juny de 1449. Remetem a l'estudi monogràfic fet per Teresa Maria Vinyoles per al contingut concret de la trentena de capítols de què es compon el pacte sobre la venda de l'onzè.

1449, maig, 21. Vila d'Agramunt

Joan Sanç, paer de la vila d'Artesa de la Ribera de Segre, com a paer i en nom propi, reconeix haver rebut de Bartomeu Mahull, doctor en lleis, i de Bernat Gralla, ciutadans de Lleida, un total de quinze lliures barceloneses per tal de satisfer diversos deutes contrets per la vila.

Joan Costa, habitant de Lleida, notari públic per autoritat apostòlica i per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 591 (300 × 190 mm). Al dors: "Àpoca de les XV lliures d'en Serra d'Àger e altres" (s. xv); "S, n° 12. Àpoca de certa

quantitat. Fa per Artesa. Feta en 1449" (s. xvii); "21 de mayo" (s. xviii); "833" (s. xviii); "245" (s. xx).

- B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Artesa, núm. 12, f. 81v, ex A.
a *Índice*, núm. 245, p. 386 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. Tinta força esvanida.

608

1449, maig, 24. Barcelona

Guillem Miró àlies Queixal, habitant del castell de Sarrià, en nom seu i com a procurador del seu germà Joan Miró àlies Queixal, del castell, reconeix haver rebut dels jurats i prohoms de tota la baronia del terme del castell de Vilademàger, per mans d'Andreu Solsona, mercader, ciutadà de Barcelona, procurador dels jurats i prohoms, tres lliures i onze sous barcelonesos en concepte de prorrata de les seixanta-tres lliures dos sous i nou diners que resten per pagar al principal de l'atorgant un censal mort venut per la baronia. D'acord amb la concòrdia signada entre Berenguer Arnau de Cervelló, senyor de la baronia, i els seus creditors, per satisfer aquest deute s'hi destinaria la trentaquatrena part del vuitè de tots els fruits.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho feu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 592 (225 × 190 mm).

Esriptura humanística.

1449, juny, 6. Lleida

Lluís Safont, de la vila de Cervera, en nom seu i de Miquel de la Roca, prevere, beneficiat de l'església major de la mateixa vila, procurador de Francesquina, esposa de l'atorgant, reconeixen haver rebut de Bernat Gralla i Bartomeu Mahull, doctor en lleis, habitants de Lleida, com a compradors de l'onzè de la vila d'Artesa, situada al costat del riu Segre, diòcesi d'Urgell, cinquanta lliures jaqueses que aquests devien als atorgants arran de la sentència arbitral que dirimí el plet tingut entre Elionor de Ribelles, vídua d'Antoni Ponç de Ribelles, senyor de la vila, com a tutora del seu fill Antoni Francesc de Ribelles, d'una banda, i els atorgants, de l'altra.

Joan Borrell, veí de Lleida, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 593 (440 × 215 mm). Al dors: "Carta de àpocha o de cessió feta ... a-n Bernat Graylla, ciutadà ... de L libras jaqueses per rahó de ... en Loís Çafont e lo procurador de la muller del dit en Loís" (s. xv); "1049" (s. xviii).

Esriptura gòtica bastarda.

610

[1449], juny, 10. Lleida

Pere Florensa, prevere, beneficiat de la seu de Lleida, procurador [de l'obra de la seu], reconeix haver rebut de [Bernat] Gralla i de Bartomeu Mahull, doctor en lleis, habitants de Lleida, quaranta-cinc lliures barceloneses per raó de les anualitats degudes des de l'any 1443 de la pensió de cent cinquanta sous d'un censal venut a l'obra per la universitat de la vila [d'Artesa].

Pasqual Domènec, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 594 (240 × 135 mm). Al dors: "Àpoca firmada per lo reverent Pere Florensa a Bartomeu Mahull de pensions. t, nº 10" (s. xviii); "1048" (s. xviii).

Esriptura semigòtica. El pergami, fragmentari, ha perdut uns quants centímetres del marge dret. Datem a partir del càlcul de les anualitats degudes per arribar a quaranta-cinc lliures, tenint en compte que s'arriba a llegir l'any 1443 com a primera d'aquestes anualitats. L'any 1449, a més, coincideix amb altres documents del catàleg en què actuen ambdós receptors saldant els deutes de la universitat d'Artesa després d'haver-ne comprat l'onzè.

1449, novembre, 24. Barcelona

Bartomeu Gilabert, Joan de Luna, Antoni Perpunter i Joan Canals, pareires de llana, ciutadans de Barcelona, com a procuradors i administradors de la Confraria del Cos de Nostre Senyor Jesucrist dels Paraires, venen un censal mort a Francesc Salvatge, ballester, i Narcís Coll, paraire, ciutadans de Barcelona, marmessors del difunt Pere Miró, paraire, ciutadà de Barcelona, per valor de seixanta-sis lliures barceloneses, amb una pensió anual de seixanta-sis sous, pagadors per la festa de Santa Caterina.

Bartomeu Gilibert, Joan de Luna, Antoni Perpunter i Joan Canals, paraires de llana, ciutadans de Barcelona, com a procuradors i administradors de la Confraria del Cos de Nostre Senyor Jesucrist dels Paraires, reconeixen haver rebut de Francesc Salvatge, balles-ter, i Narcís Coll, paraire, ciutadans de Barcelona, marmessors del difunt Pere Miró, paraire, ciutadà de Barcelona, seixanta-sis lliures barceloneses per la venda d'un censal mort.

Rafael de Bruguera, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 595 (600 × 520 mm). Al dors: "246" (s. xx).
a Índice, núm. 246, p. 387 (regist), ex A.

Esriptura humanística. La meitat superior del pergami està totalment afectada per taques de fongs, cosa que fa impossible la lectura de la creació de censal gairebé fins a l'escatocol. Hem pogut reconstruir el contingut gràcies a l'època escrita al marge inferior.

612

1449, desembre, 11. Lleida

Joan Darés, mercader, de la ciutat de Balaguer, com a procurador de Bernat [...], castlà de Gerp, reconeix haver rebut de Bernat Gralla i de Bartomeu Mahull, de Lleida, compradors de l'onzè de la vila d'Agramunt, setanta-cinc florins d'or corresponents a les tres darreres anualitats de l'onzè, equivalents a quaranta-una lliures i cinc sous barcelonesos. A més, reconeix haver rebut setze florins d'or per diverses despeses.

Pasqual Domènec, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 596 (300 × 240 mm). Al dors: "S, n° 100" (s. xvii); "Època firmada per ... del carlà de Gerp a Bernat Gralla y Berthomeu Mahull, de Leyda, pagant del preu del onzè de Artesa de 75 florins de or per ... pensions de un censal y les despeses de altra part. Ày dins altres dos èpoques" (s. xvii); "Fa per Artesa" (s. xvii); "11 dezembre 1449" (s. xvii); "247" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rùbrica*, Arteza, núm. 100, f. 83r; ex A.

a Índice, núm. 247, p. 387 (regist), ex A.

Esriptura prehumanística. La superfície del pergami està força degradada del seu marge superior dret, dificultant-ne la lectura. Destaquem que Pasqual Domènec redactà l'original "a memoria recepta et testificata per discretum Johannem Borrelli, quondam, notarii eadem auctoritate qui morte preventus".

613

1450, gener, 10. Lleida

Gaspar de Casaldàguila, cavaller, domiciliat a la vegueria d'Urgell, reconeix haver rebut de Bartomeu Mahull, doctor en lleis, ciutadà de Lleida, com un dels compradors de l'onzè de la vila d'Artesa, diòcesi d'Urgell, situada al costat del riu Segre, trenta-vuit lliures tres sous i onze diners jaquesos sobre el valor de l'onzè, per fer front a l'execució feta pel veguer d'Urgell sobre els béns de l'atorgant a instància de Bertran de Montsonís, del castell de Seròs, per fer front al censal que Bertran va comprar a Elionor de Ribelles, vídua d'Antoni Ponç de Ribelles, tinent la vila i drets de la baronia d'Artesa, com a tutora dels seus fills.

Pasqual Domènec, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 597 (340 × 240 mm). Al dors: "Àpoca de XXXVIII lliures III sous i XI diners ..." (s. xv); "S, n° 17. Àpoca a Berthomeu Mahull. En 1450" (s. xvii); "10 enero" (s. xviii); "834" (s. xviii); "248" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Arteza, núm. 17, f. 82r, ex A.

a *Índice*, núm. 248, p. 387 (regist), ex A.

Esriptura prehumanística. Destaquem que Pasqual Domènec redactà l'original "a memoria recepta et testificata" pel difunt notari Joan Borrell.

614

1450, febrer, 23. Barcelona

Pere Bargés, frare predicador, del convent de Barcelona, com a procurador del prior del convent, reconeix haver rebut de Bernat de Fabra i Antoni Pinyol, cònsols de la vila de Bagà, quatre lliures dos sous i sis diners barcelonesos de tern per raó de la pensió, pagadora cada cinc de desembre, del censal mort que el vescomte d'Illa i de Canet, senyor de les baronies de Pinòs, de Mataplana i de la Portella, i les universitats d'aquests llocs havien venut al prior del convent barceloní.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 598 (205 × 135 mm).

Esriptura prehumanística

615

1451, març, 1. Girona

Nicolau de Vern, ciutadà de Girona, i la seva esposa Caterina, per tal d'afavorir el matrimoni entre llur fill Francesc de Vern i Elionor, filla del difunt Ramon Samsó, ciutadà de Girona, i de la seva esposa Joana, vivent, fan donació entre vius al seu dit fill Francesc, en concepte de llegítima paterna i materna, dels següents béns: una casa amb jardí que Nicolau té a la ciutat de Girona, a prop del monestir de Sant Martí de Costa, cap al carrer de la Draperia i dels Ciutadans; tots els béns mobles que tant ell com Ramon Samsó, el jove, acordin; la lleuda del peix, així com totes les altres lleudes i parts de lleuda, tant del gra com de les fruites, que l'atorgant percep a la ciutat de Girona; dos censals morts comprats a la Generalitat de Catalunya, el primer, de mil cent lliures i pensió anual de mil sous barcelonesos de tern, creat el 30 d'octubre de 1433, i el segon, de mil cent quaranta-cinc lliures i pensió anual de mil quaranta-dos sous i deu diners barcelonesos de tern, creat l'11 de desembre de 1433. La donació es fa a condició que els atorgants retinguin, mentre visquin, les pensions dels dos censals i el dret de viure al segon pis de la casa de Girona. En tot cas, Francesc rep dues-centes cinquanta lliures barcelonesos per a poder testar lliurement.

Pere Sitjar, notari públic per autoritat reial, substituït de Bernat de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 599 (660 × 480 mm). Al dors: "Cartes nupcials de Francesch Desvern e de na Elionor, muller sua" (s. xv ex.); "Donació feta propter nupcias per Nicolau de Vern, de Gerona, a favor de Francesc de Vern, son fill, etcètera. 1 mars 1451" (s. xviii); "H, n° 77" (s. xviii); "250" (s. xx).

B Extracte del s. xviii in.: ALPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 77, f. 121r, ex A.

a *Índice*, núm. 250, p. 387 (regist), ex A.

Esriptura prehumanística. Malgrat mantenir força trets de l'escriptura bastarda (s i f afuades, angulositat del traç i cert contrast entre traços ascendents i descendents), és innegable la influència humanística (a rodona, d semiuncial i la típica g humanística). Al marge inferior dret s'especifica que el notari va rebre cinc florins.

616

1451, febrer, 22. Alcoletge davant Lleida

Bertran de Peus, ciutadà de Lleida, reconeix haver rebut de Bartomeu Mahull, doctor en lleis, i de Bernat Gralla, ciutadans de Lleida,

possessors de l'onzè perpetu del terme d'Artesa de Ribelles, de l'abadiat d'Àger, sis mil sous barcelonesos de tern per la lluïció d'un censal, de pensió anual de cinc-cents sous, propietat de l'atorgant. Aquest censal, inicialment, havia estat venut per Gispert de Ribelles, la seva esposa Violant, llur fill Ponç de Ribelles i Huguet d'Anglesola, senyor de Miralcamp, juntament amb les universitats dels termes d'Artesa [de Segre], de Rialb Jussà i Sobirà, de Pallerols, de Miralpeix, de Ribelles, de l'Olzina, de Guardiola, de Montsonís i de Foradada a Francesc de Cirerols, habitant de la vila de Tàrrega, el març de 1391. Al seu torn, Francesc el cedí a Bernat Canelles, llicenciat en lleis, de la vila de Cervera, l'abril del mateix any. Finalment, l'atorgant el comprà, l'any 1426, a Narcís de Canelles, llicenciat en decrets, germà de Bernat. A canvi de rebre l'onzè perpetu d'Artesa [de Segre], els dos receptors s'havien compromès a saldar els deutes contrets pels senyors i la universitat d'Artesa.

Francesc Berenguer, veí de Lleida, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 600 (470 × 330 mm). Al dors: "Àpoca de Bernat de Peus de tot lo ..." (s. xv); "Àpoca feta a Bartomeu Maüll de certa cantitat que à pagada, part del preu del onzè" (s. xvi); "Estarà en lo n° 5" (s. xvii); "1052" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Arteza, núm. 5, f. 81r, ex A.

Esriptura semigòtica. Cal entendre Artesa de Ribelles com a Artesa de Segre, tenint en compte els documents anteriors referits a l'onzè d'Artesa, la ubicació del terme dins l'abaci de d'Àger i el senyoriu dels Ribelles.

617

1451, juny, 8. Castell de Ribelles

Gispert de Ponts, major d'edat, senyor del castell i de l'honor de Ribelles, malalt, fa testament. En primer lloc, escull ser enterrat al cementiri del monestir de Santa Maria de Gualter, al qual destina cinquanta florins per a la seva sepultura i cinquanta sous per a obres. Deixa als seus fills Gispert i Arnau Guillem un censal mort de tres mil florins. Deixa a Joaneta, filla d'Arnau Guillem, cinc-cents sous per quan es casi. Nomena hereva universal Aldonça, filla de Joan [...], cavaller.

Joan Botarró, domiciliat a la vila de Ponts, notari públic per autoritat sacra, apostòlica i reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 601 (450 × 390 mm). Al dors: "S, n° 114" (s. xvii); "251" (s. xx).

- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Arteza, núm. 114, f. 86r, ex A.
 a *Índice*, núm. 251, p. 387 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. Al pergamí, bona part del text és il·legible a causa del precari estat de conservació. Destaquem el llarg preàmbul amb referències al judici diví i la passió de Crist.

618

1451, agost, 18. Dimecres. Girona

Caterina, esposa de Nicolau de Vern, ciutadà de Girona, greument malalta, fa testament i nomena marmessors seus la seva mare Serena, el seu marit Nicolau, Pere Beuda, "consobrinus", i el seu fill Francesc. En primer lloc, escull ser enterrada al cementiri de Santa Maria d'Amer, al túmul familiar, ordena que s'hi celebrin trenta misses i llega a l'Hospital de Pobres d'Amer cent sous. Deixa a la seva sogra Francesca de Seguroles una gonella i vint florins d'or d'Aragó, i a la seva mare Serena el pa i vi que necessiti mentre visqui. A Valentina, de les Planes, li fa donació de la seva millor cota, mentre que manumet la seva esclava Antònia, a condició que serveixi durant els següents cinc anys la seva mare i el seu marit. Deixa, perquè prenguin matrimoni, a la seva filla Caterina dos censals morts que rep de la universitat de Girona, i a les seves filles Margarida i Marquesa cinc-cents florins a cadascuna. Deixa també cinc-cents florins al seu fill Pere Benet i tots els béns que té a la vila d'Amer al seu altre fill Joan. Finalment, nomena hereu universal el seu fill Francesc. En cas que aquest mori sense descendència legítima passarà a ser-ne hereu el seu fill Joan i, successivament, Pere Benet, Caterina, Margarida, Marquesa i, a l'últim, la seva mare i el seu marit conjuntament.

Miquel Ombert, notari públic, substituït per autoritat reial de Bernat de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 602 (580 × 410 mm). Al dors: "Honorabilis Francisci de Vernu, civitatis Gerunde" (s. xv); "Testament de Caterina, muller de Nicolau de Vern" (s. xvi); "H, n° 76" (s. xviii).
 B Extracte del s. xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 76, f. 121r, ex A.
 a *Índice*, núm. 252, p. 387 (regist), ex A.

Esriptura humanística. El pergamí ha perdut alguns fragments i el seu marge superior és molt fràgil.

619

1451, agost, 31. Cervera, Plaça del Blat

Eloi Ponç, degà de Cervera, desestima l'apel·lació feta tres dies abans per Antoni Bartomeu, del lloc de les Piles, procurador de Violant, esposa de Galceran de Biure, donzell, castlà de Rocafort, contra la sentència graduadora dels deutes del difunt Ramon Bonanat, de la vila de Cervera.

Joan d'Albalat, habitant de Cervera, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 603 (535 × 240 mm). Al dors: "Appellatio interposita pro parte domine Yolant de Biure a sententia graduassionis creditorum per decanum Servarie in boni N. Bonanat" (s. xv); "AL, nº 84. Appellatió de una sentència. 28 agost 1451" (s. xvii); "596" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Aguilar, núm. 84, f. 20r, ex A.

Esriptura gòtica bastarda.

620

1451, desembre, 16. Barcelona

Antònia, vídua de Joan Súria, banyer, ciutadà de Barcelona, com a usufructuària dels béns del seu difunt marit, estableix en emfiteusi a Joan Llorenç, notari, ciutadà de Barcelona, una peça de terra plantada amb vinya d'una mujada i quart, que té per la Pia Almoïna de Barcelona per un cens anual de quatre sous i sis diners, pagadors per Sant Joan, situada al terme del castell del Port, al lloc anomenat Coll de Fraga. El receptor haurà de satisfer un cens anual de nou sous, pagadors per Nadal, i no proclamarà altra senyoria que la de l'atorgant i la Pia Almoïna. Antònia es reserva el dret de fadiga de trenta dies i rep en concepte d'entrada cinquanta-cinc sous barcelonesos.

Antònia, vídua de Joan Súria, banyer, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Joan Llorenç, notari, ciutadà de Barcelona, cinquanta-cinc sous en concepte d'entrada per l'establiment en emfiteusi d'una peça de terra plantada amb vinya d'una mujada i quart, que té per la Pia Almoïna de Barcelona, situada al terme del castell del Port, al lloc anomenat Coll de Fraga.

Joan Sunyer, ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial per tota terra i dominació del rei d'Aragó, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 604 (450 × 580 mm). Al dors: “Carta de stabliment del discret en Johan Lorenç, notari, de la pessa de terra que és al Coll de Ffragua” (mitjan s. xv); “Tenetur pro domina Eufrasina, uxor Bartholomei Requesens, notarii, racione vendicionis eidem domine facte per dictam Anthoniam de predicto censu, quem super ipsa pecia terre imposuit sive in-carricaverit” (segona meitat s. xv).
- a *Índice*, núm. 253, p. 387 (regest), ex A.

Esriptura semigòtica. Trobem les signatures autògrafes, per raó de senyoria, dels administradors de la Pia Almoina Joan Marquet, doctor en lleis i canonge, i Guillem Roca, doctor en ambdós drets, canonge i paborde. Ambdues presenten les característiques de l'escriptura humanística.

621

1452, gener, 3. Barcelona

Joan Ramon Ferrer, doctor en ambdós drets, fill i hereu universal del difunt Ramon Ferrer, donzell, domiciliat a Barcelona, reconeix haver rebut tres lliures i divuit sous barcelonesos dels prohoms i singulars de la baronia del castell de Vilademàger, per mans d'Andreu Solsona, mercader, ciutadà de Barcelona, procurador dels jurats i prohoms. Aquesta quantitat correspon a la prorrata del que restava per satisfer del censal de vuitanta-una lliures set sous barcelonesos que el difunt pare de l'atorgant rebia de la baronia, tal com es va acordar en la concòrdia feta pel difunt Berenguer Arnau de Cervelló i els seus creditors. Segons aquesta concòrdia, per satisfer el deute s'hi destinaria la trenta-vuitena part del vuitè de tots els fruits.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 605 (225 × 170 mm).

Esriptura humanística. Hi ha fins a quatre petits raspats al text que no són esmentats a la cloenda. A més, destaquem la presència, al marge inferior esquerre del recto, de la següent anotació: “81/7/10”.

622

1452, gener, 13. Barcelona

Joan Ramon Ferrer, doctor en ambdós drets, fill i hereu universal del difunt Ramon Ferrer, donzell, domiciliat a Barcelona, reconeix haver rebut dels jurats i prohoms de tota la baronia del terme del castell de Vilademàger, per mans d'Andreu Solsona, mercader,

ciutadà de Barcelona, procurador dels jurats i prohoms, quatre lliures i nou diners barcelonesos en concepte de prorrata de les setanta-set lliures nou sous i deu diners que resten per pagar a l'atorgant d'un censal mort venut per la baronia. D'acord amb la concòrdia signada entre el difunt Berenguer Arnau de Cervelló, senyor de la baronia, i els seus creditors, per satisfer aquest deute s'hi destinaria la vint-i-novena part del vuitè de tots els fruits.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 606 (290 × 175 mm). Al dors: "29ª" (s. xv).

Esriptura humanística.

623

1452, gener, 13. Barcelona

Joan Ramon Ferrer, doctor en ambdós drets, fill i hereu universal del difunt Ramon Ferrer, donzell, domiciliat a Barcelona, reconeix haver rebut dels jurats i prohoms de tota la baronia del terme del castell de Vilademàger, per mans d'Andreu Solsona, mercader, ciutadà de Barcelona, procurador dels jurats i prohoms, tres lliures dinou sous i set diners barcelonesos en concepte de prorrata de les setanta-tres lliures nou sous i un diner que resten per pagar a l'atorgant d'un censal mort venut per la baronia. D'acord amb la concòrdia signada entre el difunt Berenguer Arnau de Cervelló, senyor de la baronia de Vilademàger, i els seus creditors, per satisfer aquest deute s'hi destinaria la trentena part del vuitè de tots els fruits.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 607 (265 × 175 mm). Al dors: "30ª" (s. xv).

Esriptura humanística.

624

1452, gener, 13. Barcelona

Joan Ramon Ferrer, doctor en ambdós drets, fill i hereu universal del difunt Ramon Ferrer, donzell, domiciliat a Barcelona, reconeix haver rebut dels jurats i prohoms de tota la baronia del terme del castell de Vilademàger, per mans d'Andreu Solsona, mercader, ciu-

tadà de Barcelona, procurador dels jurats i prohoms, tres lliures dotze sous i cinc diners barcelonesos en concepte de prorrata de les seixanta-nou lliures nou sous i sis diners que resten per pagar a l'atorgant d'un censal mort venut per la baronia. D'acord amb la concòrdia signada entre Berenguer Arnau de Cervelló, senyor de la baronia de Vilademàger, i els seus creditors, per satisfer aquest deute s'hi destinaria la trenta-unena part del vuitè de tots els fruits.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 608 (240 × 185 mm).

Esriptura humanística. Al marge esquerre del pergami trobem escrit el mot "sub-sequenter".

625

1452, gener, 13. Barcelona

Joan Ramon Ferrer, doctor en ambdós drets, fill i hereu universal del difunt Ramon Ferrer, donzell, domiciliat a Barcelona, reconeix haver rebut dels jurats i prohoms de tota la baronia del terme del castell de Vilademàger, per mans d'Andreu Solsona, mercader, ciutadà de Barcelona, procurador dels jurats i prohoms, tres lliures onze sous i quatre diners barcelonesos en concepte de prorrata de les seixanta-cinc lliures disset sous i un diner que resten per pagar a l'atorgant d'un censal mort venut per la baronia. D'acord amb la concòrdia signada entre Berenguer Arnau de Cervelló, senyor de la baronia de Vilademàger, i els seus creditors, per satisfer aquest deute s'hi destinaria la trenta-segona part del vuitè de tots els fruits.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 609 (240 × 185 mm).

Esriptura humanística.

626

1452, juny, 24. Borja

Pero Sescomes, del lloc de Torres (de Berrellén), lloa i aprova el matrimoni celebrat entre Jaume d'Aguilar, fill de Joan d'Aguilar, de la ciutat de Barcelona, i abans de Cardona, i Joana, donzella, filla del

difunt Berenguer de Cortiles, domiciliat a la ciutat de Borja, del regne d'Aragó, i de la seva esposa Jordana Conchiellos.

Pero Verdera, vicari i notari públic del lloc de Torres per Joan de Figuerola, rector seu, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 610 (230 × 170 mm).

Esriptura semigòtica.

627

1452, octubre, 22. Amer

Serena, vídua de Jaume Gallard, batlle de la vila d'Amer, malalta, fa testament i nomena marmessors els seus néts Francesc i Joan Vern, de la mateixa vila, i el capellà de Sant Miquel d'Amer. En primer lloc, escull ser enterrada al cementiri de Santa Maria d'Amer i destina per a la seva sepultura dotze sous al capellà i al sagristà menor. Deixa per la seva ànima dos aniversaris, un a celebrar el dia de la seva novena i l'altre per cap d'any, cinc sous per a ciris a l'església de Sant Miquel, cinc sous per a les obres de l'església de Sant Marçal, i dotze diners a les obres de l'església i capella de Sant Corneli. Deixa els quinze florins que li devia Guillem Coll, apotecari, ciutadà de Girona, al monestir de Santa Maria d'Amer. Deixa al seu nebot Pere Beuda, cavaller, domiciliat a Olot, les pensions endeutades del censal que aquest li havia venut, a condició que el seu nebot lliuri deu corteres de forment, a mesura de Joanetes, a l'hereu universal de l'atorgant perquè faci almoïna als pobres. Deixa dotze diners a cada marmessor i cinc sous a cadascun dels seus fillols que es presenti al seu funeral. Llega als seus néts Benet i Marquesa dos censals morts, el primer de dues-centes vuitanta lliures deu sous, amb una pensió anual d'onze lliures tretze sous i vuit diners, pagadora per la universitat de Girona, i el segon, de cent lliures, amb una pensió anual de cent sous, pagadors pel nebot de l'atorgant Pere Beuda. Finalment, nomena hereva universal la seva néta Margarida, filla de Nicolau de Vern, ciutadà de Girona, domiciliat a Amer. En cas que aquesta mori sense descendència legítima, passarien a ser-ne hereus, successivament, els seus néts Joan, Benet i Francesc de Vern.

Pere Joan Puig, notari públic de Santa Maria d'Amer per autoritat del seu abat, ho escrigué.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 611 (390 × 610 mm). Al dors: “Testament de madona Serena, quòndam, muller que fou d'en Johan Gallard, quòndam, batlle de la vila de Amer ...” (s. xv); “H, n° 91”; “Testament de Sirena, muller de Joan Gallart, de Amer. 28 octubre 1412” (s. xviii).
- B Extracte del s. xviii in.: ALPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 91, f. 121v, ex A.
- a *Índice*, núm. 254, p. 387 (regist), ex A.

Esriptura humanística. A la cloenda s'especifica que el testament fou rebut per Nicolau Estornell, prevere beneficiat del mateix monestir i escrivà substitut de la notaria.

628

1453, agost, 3. Girona

Miquel de Santmartí i Miquel de Sitjar, donzells, domiciliats a Girona, nomenen procuradors Joan Sa-riera, cavaller, domiciliat a Barcelona i Girona, i Joan Berenguer d'Aguilar, ciutadà de Barcelona, perquè signin els capítols necessaris amb Joan Berenguer Aguilar i Joanot de Miquel, boteller, ciutadà de Tortosa, per a l'arrendament dels drets de la bolla de plom, del segell de cera, de les joies i de les taules de canemars de la vila de Perpinyà, la ciutat de Girona, i les viles de Castelló d'Empúries, d'Olot i de Figueres, pel temps de tres anys, comptadors des del primer de juliol proppassat. L'arrendament es fa per sis-centes cinquanta lliures barceloneses.

Miquel Renard, notari públic per autoritat reial, substitut de l'hereu de Jaume de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 612 (410 × 220 mm). Al dors: “Procura de mossèn Miquel de Sentmartí e Miquel Dez-citgar per al senyor mossèn Joan Carriera e mossèn Joan Berenguer Aguilar” (s. xv).

Esriptura humanística. Sorpren l'abreviatura emprada pel notari al seu *signum* (“Seg+o”) i l'ús del nominatiu, en comptes de l'habitual genitiu per al seu nom. Sembla com si el fedatari hagi volgut fusionar el *signum* amb el pronom personal *ego*, reforçant així el concepte d'autoritat personal.

629

1453, octubre, 30. Barcelona

Armand Negre, notari, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Jaume Ros i de Lluís Xetantí, ciutadans de Barcelona, com a procuradors dels creditors residents a Barcelona del comte de Car-

dona, disset lliures i deu sous barcelonesos en concepte de salari com a llur procurador substituït en la causa que tingueren aquests creditors amb altres creditors del comte, anomenats vulgarment "del Clero", sobre mil cinc-cents florins d'or que rebien del comtat de Cardona sobre la batllia general de Catalunya.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 613 (280 × 180 mm).

Esriptura humanística.

630

1454, febrer, 5. Barcelona

Eulàlia, esposa de Melcior Cama, cirurgià, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Gaspar Dornos, cavaller, de l'orde de Sant Jaume de l'Espasa, una túnica de pany de bruneta senar, una gonnella de pany de mescla amb portopisa de pell negra i un mantell de pany negre que la difunta Violant, esposa de Gaspar, llegà a l'atorgant en el seu últim testament i que foren estimades en sis lliures i un sou per Joan Perelló i Francesc Jover, corredors públics i jurats de la ciutat de Barcelona.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 614 (215 × 180 mm).

Esriptura humanística.

1454, agost, 2. Barcelona

Bartomeu Formigó, frener, Esteve Caro, cerveller, i Julià Pelegrí, baster, ciutadans de Barcelona, administradors de l'obra de la Confraria dels Freners, sota la invocació de sant Esteve i com a marmessors de Pere Saclosa, pintor, que era també administrador de l'obra, venen a Bartomeu Requesens, notari, ciutadà de Barcelona, un cens anual de dos morabatins i mig alfonsins d'or, pagadors cada 14 d'abril, que el difunt Pere Saclosa rebia d'una casa amb hort, sota domini de la pabordia del mes d'abril de la Seu de Barcelona, que té i posseeix Gabriel Darques, situada al territori de la ciutat de Barcelona, a prop de les Drassanes i del Puig de Montjuïc. La venda es fa per deu lliures i deu sous barcelonesos de tern.

Miquel Ferran, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 615 (630 × 470 mm).

Esriptura humanística. Pergamí fragmentari. Conté, a banda de la venda, el lliurament de possessió i una intima (docs. 632 i 633). Ha perdut la major part del text de la venda i diversos fragments dels altres dos documents. Hem pogut completar part del contingut gràcies a la consulta dels assentaments respectius al manual de Miquel Ferran (ALPB, 177/6). Els assentaments, tanmateix, no són gaire extensos, ja que en aquest cas el notari registrà a la cèdula un text més complet que el del manual, tal com especifica al final de l'assentament ("prou est largius in cedula, et caetera"). Hi trobem la signatura autògrafa de Narcís Dalmau, cambrer, paborde del mes d'abril de la seu, per raó de senyoria.

632

1454, agost, 9. Barcelona

Bartomeu Formigó, frener, Guillem Carbonell, troquer, Pere Juliol, cuirasser, i Antoni Avellaneda, baster, ciutadans de Barcelona, administradors de l'obra de la Confraria dels Freners, sota la invocació de Sant Esteve, i com a marmessors de Pere Saclosa, pintor, lliuren a Bartomeu Requesens, notari, ciutadà de Barcelona, la possessió corporal d'un cens de dos morabatins i mig que el difunt Pere Saclosa rebia anualment d'una casa amb hort, situada al territori de la ciutat de Barcelona, a prop de les Drassanes i del Puig de Montjuïc.

Miquel Ferran, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 615 (630 × 470 mm).

Esriptura humanística. El document comparteix pergamí amb els documents 631 i 633.

633

1454, agost, 22. Barcelona

Bartomeu Formigó, frener, Guillem Carbonell, troquer, Pere Juliol, cuirasser, i Antoni Avellaneda, baster, ciutadans de Barcelona, administradors de l'obra de la Confraria dels Freners, sota la invocació de Sant Esteve, i com a marmessors de Pere Saclosa, pintor, reconeixen haver rebut de Bartomeu Requesens, notari, ciutadà de Barcelona, deu lliures i deu sous barcelonesos de tern per la venda d'un cens de dos morabatins i mig alfonsins d'or. Així mateix, els

atorgants intimen i notifiquen a Gabriel Darques, qui satisfieia el cens al difunt Pere Saclosa, que a partir del 14 d'abril vinent l'haurà de satisfer a Bartomeu Requesens.

Miquel Ferran, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 615 (630 × 470 mm).

Esriptura humanística. El document comparteix pergamí amb els documents 631 i 632.

634

1454, desembre, 6. Castell de Rocafort, vegueria de Montblanc

Galceran de Biure, donzell, castlà de Rocafort i de Vallverd, a la vegueria de Montblanc, i la seva esposa Violant creen i venen a Antoni Cornet, mercader, de la vila d'Igualada, un censal mort de dos mil tres-cents sous barcelonesos de tern, amb una pensió anual de cent quinze sous, pagadors anualment per la festa de Sant Nicolau. Els atorgants obliguen la castlania i el feu de Vallverd amb totes les seves rendes com a garantia.

Galceran de Biure, donzell, castlà de Rocafort i de Vallverd, a la vegueria de Montblanc, i la seva esposa Violant reconeixen haver rebut d'Antoni Cornet, mercader, de la vila d'Igualada, dos mil tres-cents sous barcelonesos de tern per la creació i venda d'un censal mort, amb una pensió anual de cent quinze sous, pagadors anualment per la festa de Sant Nicolau.

Joan Tarragó, d'Igualada, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 616 (670 × 890 mm). Al dors: "Creació de censal d'en Galceran de Biure .. de cent XV sous de penció per preu de II^m CCC sous. La pensió és pagadora annis singulis in die et ffesto Sancti Nicholay" (s. xv); "Carta de sensal de Galseran de Biure obligant-hi lo lloch, terme y castell de Valvert" (s. xvi); "És la donació féu la senyoria de Sentia a ma mare na Maria de Biure" (autògraf de Joan de Biure, s. xvi); "D, n° 2. Censal de preu 2.300 sous, penció 115 sous, venut y originalment creat per Galceran de Biure, carlà de Rocafort y Vallvert, y Violant, sa muller, a Antoni Cornet, mercader, de Igualada. 6 dezembre 1454" (s. xvii); "306" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Biura, núm. 2, f. 72r, ex A.

Esriptura semigòtica. Hi trobem la signatura autògrafa, per raó de senyoria, de fra Gilabert de Loscos, prior de Catalunya de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, tot emprant una elegant escriptura humanística.

635

1455, gener, 6. Artesa. Casa de Bernat Alcedar

Elionor de Ribelles, vídua d'Antoni Ponç de Ribelles, en nom propi i com a tutora d'Antoni Francesc de Ribelles, llur fill, major de vint-i-dos anys però menor de vint-i-cinc, hereu universal del seu pare, senyor de la vila i baronia d'Artesa, Mateu Ponç Antoni Lluçàs, paer, i Bernat Alcedar, procurador del batlle, universitat, vila i singulars d'Artesa [de Segre], reconeixen haver rebut de Bartomeu Mahull, doctor en lleis, i Bernat Gralla, ciutadans de Lleida, els vint-i-quatre mil sous jaquesos pels quals els atorgants havien venut mitjançant carta de gràcia l'onzè del terme d'Artesa [de Segre], mitjançant el pagament als diversos creditors que tenien els atorgants, els quals també reconeixen que deuen trenta-dues lliures que els compradors van haver de pagar de més sobre el valor establert de l'onzè per fer front als deutes.

Joan Jover, àlies Clarió, de la vila d'Agramunt, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 617 (570 × 380 mm). Al dors: "Àpoca" (s. xvi); "Estarà dins nº 5" (s. xvii); "1050" (s. xviii).

[R] Nota de registre de Joan Jover, notari públic per autoritat reial, no localitzada.

B Renovació feta per Arnau Jover, àlies Clarió, de la vila d'Agramunt, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, de la segona meitat del s. xv: AHPB, Pergamins, núm. 618 (580 × 305), ex R. Al dors: "La àpoca del onzè de Artesa e debitori de XXXII lliures" (segona meitat del s. xv); "Àpoca del preu del onzè de Artesa"; "S, nº 7" (s. xvii); "837" (s. xviii); "255" (s. xx).

C Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Arteza, núm. 5, f. 81r, ex A.

D Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Arteza, núm. 7, f. 81r, ex B.

a *Índice*, núm. 255, p. 387 (regist), ex B.

Cit: GÜELL, *Els Margarit*, p. 300.

Esriptura humanística. El document fou exhibit davant de Ponç de Peramola, lloc-tinent del veguer d'Urgell, per a major seguretat jurídica el 29 de març següent, tal com fa patent la seva firma heterògrafa. Pel que fa a la renovació, té un *ductus* extremadament cursiu, gairebé de tipus notular, del qual en resulta una escriptura més propera a la semigòtica que no pas a la humanística. No s'especifica l'any en què el lloc-tinent del veguer d'Urgell ordenà al notari Arnau Jover estendre de nou l'àpoca. En tot cas, hem localitzat aquest mateix fedatari actuant entre els anys 1458 i 1492 (<http://www1.bnc.es/vilassar/prop.asp?nom=Arnau%20Jover%20%E0lies%20Clar;%20notari%20p%20FAblic%20d%27Agramunt>) i és per això que datem la renovació de la segona meitat de la centúria. Tal com s'especifica a la cloenda, Arnau Jover era el nebot de Joan Jover, del qual heretà les escriptures.

636

1455, febrer, 10. Barcelona

Antoni Balmes, prevere, capellà de la capella instituïda per El-lesèn, esposa de Bernat Vendrell Andreu, corretger, a l'església parroquial de Sant Just de Barcelona, reconeix haver rebut dels jurats i prohoms de tota la baronia del terme del castell de Vilademàger, per mans d'Andreu Solsona, mercader, ciutadà de Barcelona, procurador dels jurats i prohoms, dues lliures onze sous i nou diners barcelonesos en concepte de prorrata de les quaranta lliures dinou sous i dos diners que resten per pagar a l'atorgant del valor d'un censal mort venut per la baronia. D'acord amb la concòrdia signada entre Berenguer Arnau de Cervelló, senyor de la baronia de Vilademàger, i els seus creditors, per satisfer aquest deute s'hi destinaria la trenta-quatre part del vuitè de tots els fruits.

Hi manca la cloenda de l'escrivà.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 619 (235 × 175 mm).

Escriptura humanística.

637

1455, juny, 26. Tortosa

Antoni Picó, mercader, de la vila d'Ulldecona, nomena procurador Bartomeu Miró, mercader, ciutadà de Barcelona, perquè afermi Gabriel Picó, fill de l'atorgant, de catorze anys, que resideix a Barcelona, amb la persona o les persones amb qui millor pugui conviure el temps que calgui, i pel salari que vegi convenient. Així mateix, el procurador podrà firmar els pactes i convenis necessaris per dur a terme l'afermament.

Antoni Giner, notari públic de Tortosa per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 620 (305 × 185 mm). Al dors: "Procura ffeta per Antoni Pichó al honorable en Berthomeu Miró" (s. xv).

Escriptura semigòtica.

638

1456, setembre, 14

Antoni Guerau, administrador de l'Hospital de Cervelló, de la parròquia de Sant Joan d'Olesa de Bonesvalls, diòcesi de Barcelona, estableix en emfiteusi a Bernat Peçoles de Pontit, de la parròquia de Sant Esteve de Cervelló, una gran peça de terra, amb muntanya i hort, que té pel mateix Hospital, situada a la parròquia de Sant Esteve, a la Quadra de Vallirana. L'establiment es fa a causa de la manca de profit que en treu l'hospital d'aquesta peça ("quod dampna et labores superabant lucrum"). El receptor haurà de satisfer un cens anual de set punyerons d'ordi, pagadors per la festa de Sant Pere i Sant Feliu del mes d'agost, a més d'un punyeró per a Ombert de Clariana, senyor de la quadra de Vallirana. L'atorgant es reserva el dret de fadiga per trenta dies i rep, en concepte d'entrada, un parell de gallines.

Pere Vedell, prevere, batxiller en arts, rector i notari públic de l'església de Sant Joan, ho escrigué.

A* Original: ALHPB, Pergamins, núm. 621 (505 × 320 mm). Al dors: "Establiment de una pessa de terra fet per lo administrador del Hospital de Cervelló a favor de Bernat Petioles" (s. XVII-XVIII); "Quadra de Vallirana" (s. XVII-XVIII); "258" (s. XX).

a Índice, núm. 258, p. 387 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica. Cal destacar la firma autògrafa d'Ombert de Clariana, que inclou un particular *signum* en forma d'escut nobiliari. Pel que fa al *signum* notarial, aquest representa una flor amb un insecte (un grill o un llagost) dibuixat.

1456, novembre, 9. Nàpols

Gaspar Fàbregues, escrivà de porció de la casa del senyor rei, ciutadà de Barcelona, nomena procurador Pere Guillem Fàbregues, mercader, ciutadà de Barcelona, perquè administri tots els seus béns i drets, atorgant-li plena potestat per a rebre tot tipus de pagaments, atorgar documents, dur a terme negocis jurídics de tota mena i representar-lo en assumptes judicials.

Ferrer Verdaguer, notari públic de Barcelona i per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALHPB, Pergamins, núm. 622 (320 × 315 mm).

Esriptura humanística.

640

1456, novembre, 13. Barcelona

Antoni Gener, mestre en teologia, i la resta d'administradors de la casa i hospital de la Santa Creu, nomenats pel bisbe, el Capítol i el Consell de Cent de Barcelona, venen en públic encant a Caterina, esposa de Joan Ferrer, mercader, unes cases, sota dominis diversos i tenint com a últim senyor la pabordia del mes de febrer de la seu, situades a Barcelona, al carrer anomenat d'en Tripó, que va del carrer dels Ollers Blancs fins al monestir dels framenors. La venda es fa per vint lliures i cinc sous.

Pere Pasqual, notari públic de Barcelona per autoritat reial i escrivà de la Casa de l'Hospital de la Santa Creu, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 623 (650 × 560 mm). Al dors: "257" (s. xx).
a Índice, núm. 257, p. 387 (regist), ex A.

Esriptura humanística. Pergamí fragmentari que ha perdut els marges superiors dret i esquerre. El document fou clos el 6 de març de 1467, cinc dies després de la data de l'època amb què comparteix pergamí (doc. 665). No sembla que es tracti d'un trasllat, ja que no hi trobem la pertinent coautorització d'almenys dos notaris. El fet, però, que s'hagi perdut el fragment superior esquerre fa difícil precisar si es tracta de l'original o d'una reparació o renovació. Lamentablement, no s'ha conservat el manual corresponent del notari Pere Pasqual, qui d'altra banda fou escollit escrivà de l'Hospital el 1463 (Cases 1990: 207), de manera que tampoc no podem recórrer a l'assentament per trobar alguna precisió. Cal destacar que al pergamí n'hi trobem un altre de més petit que hi està cosit on figura la crida pública de la venda.

641

1457, maig, 28. Barcelona

Joan Pagès, doctor en lleis, vicescancerler del rei, ciutadà de Barcelona, nomena procurador Ramon Desplà, ciutadà de Barcelona, perquè rebí tots els diners que li són acreditats a la taula de canvi i de dipòsits de Barcelona.

Esteve Mir, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 624 (230 × 190 mm).

Esriptura humanística.

642

1457, juny, 27. Monestir de Sant Pere de Casserres

Vicenç de Castellbell, prior de Sant Pere de Casserres, diòcesi de Vic, proveeix Marc Vessaganya, monjo de Sant Pere de Camprodon, diòcesi de Girona, amb el permís del seu abat, com a prior del monestir de Sant Pere de Clarà, diòcesi de Barcelona, per cobrir la vacant produïda arran de la renúncia de Pere Martí, monjo i conventual de Sant Pere de Casserres. El receptor tindrà al seu càrrec la cura d'ànimes i l'escrivania. Finalment, ordena al nou prior que faci conèixer en el termini de trenta dies la seva nova situació al bisbe i vicari general de Barcelona.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 625 (290 × 230 mm). Al dors: "Johan Tapiés, Gabriel Aguilar ..." (s. xv).

Esriptura semigòtica. La provisió emana de l'autoritat senyorial del prior i pren la forma d'una lletra, que té com a signe de validació el segell personal del prior, per no disposar en aquell moment del segell prioral. També a la plica hi consta l'abreviatura de *Registrata*, quelcom que, òbviament, pressuposa l'existència d'algun tipus de registre a Casserres on s'assentaven els documents emesos pel prior.

643

1457, juny, 30. Vila d'Agramunt

Bernat Alcedar, mercader, de la vila d'Artesa, com a procurador de Bartomeu Galiana, mercader, de la ciutat de Balaguer, fa dita, plana i mercantil, a Guillem Lledó, cavaller, de Barcelona, de quatre-cents catorze florins d'or que Elionor, vídua d'Antoni Ponç de Ribelles, senyor d'Artesa [de Segre], havia de satisfer-li segons sentència judicial. Elionor havia arrendat els delmes i l'onzè d'Artesa a Bartomeu Galiana, a canvi que aquest fes front a diversos pagaments que ella tenia pendents.

Gaspar de Camps, notari públic per autoritat apostòlica i reial de la vila d'Agramunt, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 626 (490 × 295 mm). Al dors: "S, n° 5" (s. xvii); "838" (s. xviii); "259" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Artesa, núm. 5, f. 81r, ex A.

a *Índice*, núm. 259, p. 388 (regist), ex A.

Esriptura semigòtica.

644

1457, desembre, 13. Conesa

Gabriel Torner, del lloc de Conesa, nomena procurador Pere Estalric, argenter, ciutadà de Barcelona, per vendre a Joan de Barberà, prevere, paborde del Papiol, i a Andreu Solsona, mercader, ciutadà de Barcelona, el deute de catorze lliures i disset sous d'un censal de més valor que l'atorgant rebia de la baronia del castell de Vilademàger. La venda es farà per cinc lliures barceloneses.

Guillem Noet, rector i notari públic de Conesa, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 627 (295 × 240 mm). Al dors: "Procura de mossèn Johan de Barberà, prevere"; "Jacobus Molins, argenterius, et Petrus Mallol, candelarius, cives Barchinone"; "Per la XXXVIIª partió de XVII sous II insolutum prorata de XVII lliures XVIII sous X" (s. xv).

Esriptura semigòtica.

645

1458, juliol, 17. Barcelona

Antoni Maians, ferrer, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Gaspar Muntmany, mercader, ciutadà de Barcelona, seixanta-cinc lliures i un sou en moneda barcelonesa de tern, per una bombardarda amb tres mascles de ferro, feta per encàrrec dels consellers de la vila d'Alguer. Del valor total, cinquanta lliures corresponen a la fabricació de la bombardarda, vuit lliures quinze sous i sis diners pel guarniment de ferro, tres lliures pel cep de fusta on es fixà, una lliura quatre sous i sis diners pels projectils de pedra, una lliura i nou sous per la pòlvora i, finalment, dotze sous pel trasllat de la bombardarda de casa de l'atorgant a la platja.

Antoni Vilanova, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 628 (240 × 170 mm).

Esriptura gòtica bastarda.

646

1458, juliol, 28. Vila d'Alguer

Pere Pont, notari de la vila d'Alguer, nomena procurador Antoni Seguer, mercader de Barcelona, perquè rebí les quantitats que diverses

universitats, institucions i persones singulars deuen a l'atorgant per raó de comandes, dipòsits, lletres de canvis i altres tipus de préstecs. El receptor podrà atorgar àpoques i albarans, i gaudirà de les franqueses i immunitats de les quals gaudeix l'atorgant com a habitant de la vila d'Alguer. Finalment, s'especifica que la facultat que rep tindrà dos anys de validesa.

Pere Pont, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 629 (370 × 300 mm). Al dors: "En Verdums. En Burchs" (s. xv).

Esriptura humanística.

647

1458, octubre, 3. Lleida

Francesc Sunyer, doctor en lleis, Pere Sunyer, mercader, en nom propi i com a procuradors de Joan Sunyer, mercader, tots ciutadans de Lleida, i l'esposa d'aquest Griselda venen un censal mort a Joan Botella, menor d'edat, nebot del difunt Montserrat Botella, canonge de la seu de Lleida, per cent lliures, amb una pensió anual de vuit lliures sis sous i vuit diners corrents a Lleida, pagadors el 3 d'octubre. Els atorgants es comprometen a satisfer la pensió a casa del comprador, o dels seus successors, i pagar deu sous per cada dia de retard. El censal es ven per pagar la compra d'un alberg feta per Joan Sunyer i Griselda a Antoni Riquer, doctor en lleis, i la seva esposa Joana.

Francesc Sunyer, doctor en lleis, Pere Sunyer, mercader, en nom propi i com a procuradors de Joan Sunyer, mercader, tots ciutadans de Lleida, i l'esposa d'aquest Griselda reconeixen haver rebut de Joan Botella, menor d'edat, nebot del difunt Montserrat Botella, canonge de la seu de Lleida, cent lliures per la venda d'un censal mort, amb una pensió anual de vuit lliures sis sous i vuit diners.

Pere Teixidor, veí de Lleida, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 630 (540 × 560 mm). Al dors: "És quitat e ay concòrdia feta ab misser Joan Sunyer, doctor de la Rota" (s. xvi); "S, n° 94. Venda de censal feta per Francesc Sunyer y altres Sunyers, de Lleida, a Joan Botella. 3 octubre 1458" (s. xvii); "S, n° 94. Venda de censal feta per Francesch Sunyer y altres Sunyers, de Lleyda, a Joan Portella, als 3 octubre 1458. És

quitat e hi à concòrdia feta ab misser Joan Sunyer, doctor de la Rota" (s. xviii); "260" (s. xx).

- B* Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Arteza, núm. 94, f. 83r, ex A.
a *Índice*, núm. 260, p. 388 (regist), ex A.

Esriptura humanística.

648

1458, octubre, 9. Barcelona

Renovació de 1465, maig, 15

Eulàlia, esposa en segones núpcies de Joan Barús, mercader, ciutadà de Barcelona, i que havia estat esposa del difunt Bernat Canet, escrivà reial i ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Joan Morell, teixidor de draps de llana, ciutadà de Barcelona, cinquanta-cinc lliures i cinc sous barcelonesos per la venda d'unes cases, situades al burg de la mateixa ciutat, al carrer d'en Fonollar. L'atorgant tenia aquestes cases per Francina, vídua de Ramon Batlle, lloctinent del protonotari del rei, qui al seu torn ho tenia pel monestir de Sant Pere de les Puelles.

Joan Barús, mercader, ciutadà de Barcelona, com a procurador de la seva esposa Eulàlia, lliura a Joan Morell, teixidor de draps de llana, ciutadà de Barcelona, la possessió corporal d'unes cases, situades al burg de la mateixa ciutat, al carrer d'en Fonollar. L'atorgant pren per la mà dreta el comprador, el fa entrar a les cases i li lliura les claus del portal com a símbol del canvi de possessor.

[A] Original no localitzat.

[R] Nota de registre de Joan Maians, notari públic de Barcelona per autoritat reial, no localitzada.

B* Renovació feta fer per Pere Pau Saguda, ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial i connotari de Joan Maians, de 15 de maig de 1465: AHBP, Pergamins, núm. 631 (410 × 370 mm), ex R. Al dors: "Pedro Troch. 1705 a 1709" (s. xviii).

Esriptura humanística. El pergami fou reutilitzat com a coberta d'un volum de Pere Troc que comprenia cinc registres (AHPB, 803/10-14). Els mots inicials de les notificacions d'ambdós documents ("Sit omnium"; "Noverint") són escrits en gòtica textual de mòdul més gros amb llurs caplletres adornades.

649

1459, març, 13. Barcelona

Arnau Guillem de Bellera reconeix haver rebut dels hereus de David, jueu, de la vila d'Agramunt, una túnica de vellutat sobre vellutat carmesí, una altra de vellutat sobre vellutat negra folrada de març, un mantell de vellutat carmesí i una "diploides" de pany vellutat que David tenia en penyora del difunt Jaume de Bellera, oncle de l'atorgant.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 632 (190 × 140 mm).

Esriptura semigòtica.

650

1459, maig, 17. Barcelona

Bartomeu del Bosc, notari, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Nicolau Cortada, canonge i hebdomadari de l'Església de Barcelona, sotsrecaptador assignat per la Cambra Apostòlica d'un subsidi de dos sous i sis diners per a la lluçió d'uns censals, cinquanta lliures barceloneses com a prorrata del salari per raó de les escriptures fetes per l'atorgant en relació amb aquesta lluçió i subsidi. Per tal de pagar-li, va recórrer a la taula de canvi de Joan Ferrer.

Bartomeu del Bosc, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 633 (245 × 140 mm). Al dors: "Instrumentum apoche" (s. xv); "1459" (s. xvi-xvii).

Esriptura humanística. El pergami té taques de fongs al marge dret. Hem pogut completar el nom del receptor gràcies al manual notarial (AHPB, 199/4). També s'han conservat dos llibres de negocis de la Cambra Apostòlica en poder del mateix notari (AHPB, 199/39 i 40).

651

1459, juliol, 5. Monestir de Santa Maria de la Serra

Orfrasina Soler, monja, del monestir de Santa Maria de la Serra, de l'orde de Santa Clara, a prop de la muralla de Montblanc, filla de Joan Soler, carnisser, nomena procurador Bartomeu Alcover, mercader,

ciutadà de Barcelona, per rebre dels marmessors de la difunta Àngela Tries, de la mateixa ciutat, deu lliures barceloneses, de les quals, cent sous són en concepte del servei que l'atorgant presta a la difunta mentre ella vivia i els altres cent sous, com a llegat testamentari d'Àngela. L'atorgant compta amb el consentiment de Bàrbara Savila, abadessa del monestir.

Bartolomeu Colomar, notari públic de la vila de Montblanc pel senyor rector, notari públic de la mateixa vila, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 634 (440 × 215 mm).

Esriptura humanística.

652

1459, novembre, 20. Barcelona

Berenguer Bonet, argenter, ciutadà de Barcelona, fa donació entre vius a Caterina, vídua de Joan Segura, mercader, ciutadà de Barcelona, d'unes cases que té com a hereu universal de la seva difunta germana Antònia, que fou vídua de Pere Sa-riba, flassader, situades a la ciutat, a prop del monestir dels frares predicadors. Afronten a llevant amb una tinença que fou de Pere Ponç, notari, a migdia amb un carrer, a ponent amb una tinença d'en Pla, difunt, mesurador de blat, i amb una tinença dels hereus de Francesc Fonolleda, i a tramuntana amb una tinença dels hereus de Francesc Fonolleda i amb una altra del difunt Pere Ponç. La receptora haurà de satisfer un cens de catorze morabatins alfonsins d'or, a raó de nou sous per morabatí, cada dos anys als hereus i un altre cens anual de sis sous barcelonesos a l'altar de Sant Esteve i al seu rector.

Rafael de Riudor, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 635 (520 × 420 mm). Al dors: "Carta de donació feta per en Berenguer Bonet, argenter, ciutadà de Barchinone, a la dona Caterina, muller d'en Johan Sagura, quòndam, mercader, ciutadà de la dita ciutat"; "Micer Alçamora. Micer Taranau. Micer Baltasar Çavila. Micer B(r)uguera" (s. xv); "Rafel Capsir. Rafel Ferrer, prevere" (s. xvi).

Esriptura humanística.

653

1460, maig, 15. Granollers

Joan Bruniquer, la seva esposa Angelina, Pere Bruniquer, clergue, capellà de Sant Miquel a l'església de Sant Esteve de Granollers, i Gilabert Bruniquer, llurs fills, venen mitjançant carta de gràcia a Jaume Santpere, àlies Pagès, de la parròquia de Sant Genís de l'Ametlla, un censal mort per setze lliures, amb una pensió de vint sous barcelonesos pagadors cada 15 de maig. Els atorgants es comprometen a satisfer cinc sous per cada dia de retard en el pagament de la pensió.

Joan Bruniquer, la seva esposa Angelina, Pere Bruniquer, clergue, capellà de Sant Miquel a l'església de Sant Esteve de Granollers, i Gilabert Bruniquer, llurs fills, reconeixen haver rebut de Jaume Santpere, àlies Pagès, de la parròquia de Sant Genís de l'Ametlla, setze lliures per la venda d'un censal mort, amb una pensió de vint sous barcelonesos pagadors cada 15 de maig.

Pere Antic Mateu, notari públic de la vila i parròquia de Granollers per autoritat del seu rector, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 636 (570 × 570 mm). Al dors: "Venda de censal mort de pensió anual de XX sous quascun any pagadors a XV de maig, feta per en Johan Broniquer, Angelina, sa muller, Pere Broniquer, clerga, e Gilabert Broniquer, fills llurs, de Granollers, a-n Jacme Sentpere, àlies Pagès, de la Amella" (a. 1564); "Sensal lluit a n'en Garí de Palou" (s. xvi); "D'en Pagès. Censal que rebia en Garí de Palou" (s. xvi); "Censal de pensió setze sous que rebia en Garí de Palou, n° XVIII, 18" (s. xviii); "262" (s. xx).

B Extracte de l'any 1564: ALPB, *Libre primé de memòrias*, 524/106, f. 82v, ex A.
a *Índice*, núm. 262, p. 388 (regist), ex A.

Esriptura humanística.

1460, setembre, 30. Tarascon

Guillem de Rocallaura i Joan de Rocallaura, nobles, fills i hereus universals d'Arnau de Rocallaura, consenyors del lloc de Carcanières, de la terra de Donezan, en nom seu i del seu germà Bernat de Rocallaura, nomenen procurador Gilabert de Rocallaura, germà dels atorgants, perquè cobri tots els deutes que tenen pendent els atorgants, tant al comtat de Foix com a la terra de Donezan.

Bertran de Bochasso, notari públic per autoritat apostòlica i del comte de Foix, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 637 (280 × 380 mm). Al dors: “Die sabbati XXX^a madii anno a Nativitate Domini millesimo CCCC LX° primo fuit firmata apoca per Guillermmum dez Rochalaura vigore presentis procuracionis et suo nomine ...” (s. xv).

Esriptura gòtica bastarda.

655

1461, agost, 27. Vic

Joan Corcó, prevere, beneficiat del benefici que instituí el difunt Pere de Santaeulàlia, ciutadà de Vic, a l'altar de Sant Bernat, de la seu de Vic, nomena procurador Francesc Alamany, mercader, ciutadà de Barcelona, perquè estableixi en emfiteusi a perpetuïtat un alberg i obrador situat davant del cementiri de Santa Maria del Mar de Barcelona, del qual n'és senyor alodial per l'esmentat benefici.

Jaume de Vall, notari públic de Vic per autoritat del seu bisbe, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 638 (550 × 230 mm).

Esriptura semigòtica.

656

1461, setembre, 3. Dijous

Pere Labia, mercader, ciutadà de Barcelona, en nom de Nicolau Labia, mercader, ciutadà de Barcelona, requereix a Guillem d'Ala, mercader, també ciutadà de la mateixa ciutat, que pagui dues lletres de canvi a nom de Nicolau per noranta lliures, a la qual cosa Guillem es nega.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 639 (175 × 140 mm).

Esriptura humanística. El notari, Pere Bastat, tenia la seva oficina (“apoteca scribanie”) davant la “logia mercatorum ipsius civitatis”. Al requeriment s’insereix el text d’una de les lletres de canvi, en què trobem la marca distintiva del mercader Guillem d’Ala.

657

1462, agost, 20. Barcelona

Cristòfol de Fornells, cirurgià, ciutadà de Tarragona, en nom propi i com a procurador de la seva esposa Estevana, dels seus fills Isabel i Francesc, i de Tecla, esposa de Joan Cassenyac, de la vila de Valls, del Camp de Tarragona, reconeix haver rebut en diversos pagaments de Joan Salmonia, doctor en ambdós drets, ciutadà de Barcelona, cent nou lliures nou sous i dos diners barcelonesos que devia tant ell com altres persones al difunt Galceran Fornells, secretari reial, fill de Cristòfol, del qual l'atorgant n'és hereu en morir aquell abintestat.

Bartomeu del Bosc, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 640 (270 × 190 mm).

Esriptura humanística. El pergami té taques de fongs al marge inferior i en part del marge esquerre.

658

1462, desembre, 8. Barcelona

Margarida de Berga, filla del difunt Pere de Berga, doctor en lleis, burgès, de la vila de Perpinyà, com a procuradora de Bernat de Ribesaltes, cavaller, que viu a l'illa de Xipre, cedeix a Francesc Xoriguera, ferrer, ciutadà de Barcelona, les sis properes pensions anuals, que sumen mil sous, d'un censal mort que Pere de Darnius, donzell, domiciliat a la diòcesi de Girona, satisfà al principal de l'atorgant per mil cent lliures. La cessió es fa per satisfer un deute de cent vint lliures barceloneses contret amb el receptor per la defensa que aquest ha dut a terme dels negocis de Bernat.

[A] Original no localitzat.

R* Nota de registre en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 641 (520 × 345 mm). Al dors: "Cessió feta per la honorable madona Margaride de Berga a-n Ffrancesch Xoriguera, ferrer, de sis pensions de hun censal que mossèn Pere de Darnius li fa, qui prenen suma de CXX lliures" (a. 1462); "Pro notha habeatur" (a. 1462).

R' Nota de registre: ALPB, Bartomeu Costa major, *Sextum decimum manuale*, 175/16, f. 11r-v.

Esriptura humanística. Tot i que a la cloenda es recullen les nombroses rectificacions i sobreescrits que afecten el contingut del pergami, de manera que es podria considerar com un document complet, l'anotació dorsal "pro notha habeatur" deixa ben clar que aquest pergami no gaudí mai de la validesa que la seva forma faria

suposar. Cal considerar-lo, més aviat, com un assentament notarial en pergami, seguint una pràctica que ja hem constatat anteriorment (doc. 278, 386, 522, etc.). El motiu el trobem en col·lacionar el pergami amb l'assentament del manual de Bartomeu Costa major. Els afegits a la interlínia no es deuen a un descuit en el procés d'extensió pública, sinó que corresponen a una nova redacció de l'*expositio* anterior a la part dispositiva. Així, atès que *R'* no contenia certs aspectes del negoci jurídic que els atorgants degueren considerar també fonamentals i per tal de dotar de validesa els afegits, Bartomeu Costa decidí convertir el *mundum* amb les correccions en un nou assentament, *R*, a partir del qual es podria estendre de manera correcta el pertinent *publicum instrumentum*.

659

1463, juliol, 1. Barcelona

Joan de Rajadell, donzell, domiciliat a la ciutat de Barcelona, reconeix haver rebut de Bartomeu Ponç, baster, ciutadà de Barcelona, cinquanta florins corrents, equivalents a vint-i-set lliures i deu sous barcelonesos, que aquest devia a l'atorgant des del 18 de juliol de 1461. El receptor havia anat saldant el deute mitjançant diversos pagaments tant a l'atorgant com a la seva esposa.

Hi manca la cloenda de l'escrivà.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 642 (280 × 190 mm).

Esriptura humanística.

660

1464, març, 17. Castelldefels

Jaume Marc [III], cavaller, senyor dels castells d'Eramprunyà i de Castelldefels, situats al Llobregat, nomena procurador Martí Pere, mestre en arts i medicina, ciutadà de Girona i que resideix a Barcelona, perquè comparegui davant del príncep i rei per prestar-li, de nou, jurament i sagrament de fidelitat, com la resta de barons del principat de Catalunya han de fer i tenir-lo com a senyor natural. Així mateix, li confereix plenes facultats per administrar el seu domini mentre personalment no se'n pugui fer càrrec.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 643 (270 × 260 mm).

Esriptura humanística. La notificació és escrita en gòtica textual i amb caplletres ornades. Per la data, 1464, l'atorgant ha de ser Jaume Marc III, partidari de Pere el Conestable i senyor d'Eramprunyà fins el 1466 (Cantarell; Comas; Muntaner 2011).

661

1464, octubre, 8. Barcelona

Miquel de Pla, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Miquel Rançó, espaser, ciutadà de Barcelona, procurador de l'hospital de Pere Desvilar, difunt, d'una banda, la part que li pertocava com a conseller de Barcelona, d'una altra, set lliures i deu sous per les pensions que rebia del mateix hospital anualment, i a l'últim tres lliures i quinze sous en concepte de la pensió anticipada que havia de rebre el Nadal de l'any següent.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 644 (180 × 145 mm).

Esriptura humanística.

662

1465, abril, 30. Barcelona

Gaspar Montmany i Pere Rovira, mercaders, ciutadans de Barcelona, fan carta de gràcia a Joan Negre, esclau dels atorgants, de Munt de Barques, d'uns vint-i-dos anys d'edat, segons la qual si els serveix durant vuit anys, a comptar a partir del primer de maig següent, tant en terra com en mar, obtindrà la llibertat. A continuació, Joan Negre promet que els servirà lleialment durant aquest període.

Antoni Vilanova, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 645 (320 × 315 mm). Al dors: "Carta de gràcia per los honorables Gaspar Muntmany e Pere Rovira feta a-n Johan Negra ab la qual ha a servir per VIII anys, los quals li comènsan a córrer lo primer die del mes de maig del any MCCCCLXV" (s. xv).

Esriptura humanística.

663

1465, desembre, 21. Barcelona

Joan Caner, clergue, beneficiat segon de Sant Gabriel, i Lluís de Puigmarí, beneficiat tercer de Sant Gabriel, ambdós a la seu de Barcelona, reconeixen haver rebut de Felip Foix, àlies de Ferreria, i de Ramon Ros, ciutadans de la mateixa ciutat, com a procuradors dels creditors residents a Barcelona del comte de Cardona, deu lliures quatre sous i deu diners barcelonesos de les catorze lliures quinze sous i cinc diners de la pensió anual d'un censal venut als atorgants el 29 de setembre de 1463 pel comte de Cardona i les universitats del seu comtat.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 646 (245 × 215 mm).

R Nota de registre d'Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat real: AHPB, *Liber septimus negociorum comitatus Cardone*, 154/128, f. 49r.

Esriptura humanística. Al marge superior de l'assentament trobem la següent nota: "Haec apocha pro non firmata habeatur, eo quia postea ad ... de XVIII de madii fuit aliter firmata in posse notarii subscripti". Això explica l'existència d'aquest esborrany, ja que l'original no fou clos fins el 18 de maig posterior. El notari, amb aquesta nota marginal, aprofità l'assentament ja registrat i no en féu un altre amb la data esmentada. De fet, a l'assentament del 21 de desembre trobem les habituals tres ratlles paral·leles per indicar l'extensió del *mundum*.

664

1466, novembre, 12-13. Rocafort de Queralt-Vallverd

Montserrat Carbonell, fill de Berenguer Carbonell, batlle de Rocafort de Queralt pel comte d'Oliva, Antoni Carbonell i Joan Ballester, jurats de la universitat de Rocafort, d'una banda, i Galceran de Biure, castlà del lloc, la seva esposa Violant i llur fill Joan de Biure, de l'altra, signen diversos capítols per posar fi a les qüestions que tenien interposades arran de la imposició de tipus militar de dos mil florins feta l'any 1460 per Dalmau de Queralt, dels quals Galceran, com a castlà, n'havia de pagar dos-cents i s'hi negà. Per tal de garantir el pagament, Dalmau de Queralt havia retingut dotze homes, entre els quals el fill de Galceran de Biure, a la presó de Santa Coloma de Queralt, de manera que la universitat de Rocafort hagué de crear diversos censals per deslliurar-los. Finalment, ambdues parts acorden que el castlà i els seus hauran de satisfer

cent quaranta lliures barceloneses a la universitat mitjançant els delmes i rendes del blat i civades provinents de la castlania i dels fruits i terratges dels blats dels Domenges. El pagament tindrà inici el primer de maig de 1467 i s'especifica que, de la renda extreta dels Domenges, es destinaran sis lliures per pagar la pensió anual de vuit lliures i dos sous d'un dels censals que s'havien creat.

Joan Rouric, habitant de la vila de Montblanc, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 647 (520 × 670 mm). Al dors: "Cartes de mossèn Johan de Biure, donzell, castlà de Rochafort, al qual e a mossèn Dagarí, prevere, per ... liurades" (s. xv ex.); "Carta de la transacció, concòrdia, convenença ... fermada entre los honorables jurats ... de la universitat del loch de Rocafort ..., de una part, e los honorables en Galceran de Biure, donzell, castlà del dit loch, Yolant, sa muller, e Johan de Biure, fil llur, de la part altra, per les causes e rahons en present carta contengudes" (s. xv ex. - xvi in.); "D, n° 4. Concòrdia firmada entre los jurats y universitat de Rocafort de Queralt, de una part, y Galceran de Biure, carlà de dit lloch, y Violant, sa muller, de altra. 12 nohembre 1466" (s. xvii); "264" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Biura, núm. 4, f. 72r; ex A.

a *Índice*, núm. 264, p. 388 (regist), ex A.

Cit.: GALERA, *Territori*, p. 321; CARBONELL, "Els barons", p. 34.

Esriptura humanística. El pergami ha perdut un fragment de 200 × 160 mm al marge superior esquerre. El text dels capítols és escrit en català. A l'escatocol s'especifica que el document fou clos amb llicència de Pere d'Ortinyà, batxiller en decrets, rector i notari públic de Rocafort. També es precisa que Galceran de Biure, Violant i llur fill Joan firmaren el document a Vallverd el dia 13 i és per això que proposem la doble datació cronològica i tòpica del document.

665

1467, març, 1. Barcelona

Antoni Gener, mestre en teologia, Nadal Garcés, canonge, de la seu de Barcelona, i Jofre Sirvent, ciutadà de Barcelona, com a administradors, junt amb Jaume Sapila, de la Casa i Hospital de la Santa Creu, nomenats pel bisbe, el Capítol i el Consell de Cent de la mateixa ciutat, reconeixen haver rebut de Juliana Boneta, habitant de Barcelona, divuit lliures barceloneses per unes cases, que tenia Caterina, vídua de Joan Ferrer, mercader, sota dominis diversos i tenint com a últim senyor la pabordia del mes de febrer de la seu, situades a Barcelona, al carrer anomenat d'en Tripó, ara carrer Nou, que va del carrer dels Ollers Blancs fins al monestir dels framenors.

Pere Pasqual, notari públic de Barcelona per autoritat reial i escrivà de la Casa de l'Hospital de la Santa Creu, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 623 (650 × 560 mm). Al dors: "257" (s. xx).
a Índice, núm. 257, p. 387 (regist), ex A.

Esriptura humanística. L'època comparteix pergami amb una venda de 1456 (doc. 640).

666

1467, abril, 13. La Selva del Camp de Tarragona

Joan de Biure, fill de Galceran de Biure, donzell, castlà de Rocafort de Queralt i de Vallverd, i de la seva esposa Violant, d'una banda, i Maria Dalies, donzella, neboda de Beatriu d'Urrea, senyora de Santias, del regne d'Aragó, signen els següents capítols matrimonials. En primer lloc, Beatriu d'Urrea aporta com a dot de Maria set mil sous, pagadors en tres terminis de tres-centes lliures cadascun, més cinquanta lliures en roba. A més, el reverendíssim patriarca [d'Alexandria] fa donació de dos mil sous, per la qual cosa cedeix a Joan de Biure una renda que rep del terme de Rocafort fins que arribi a percebre tal quantitat. Així mateix, Galceran de Biure i la seva esposa Violant donen al seu fill els castells de Rocafort i Vallverd, amb totes les seves rendes, reservant-se en el que resta d'any tot el seu domini, compartint-lo meitat per meitat durant l'any 1468 i cedint-lo completament a partir de l'any 1469. A canvi, Joan haurà de satisfer a llurs pares anualment deu mitgeres de forment per la festa de Santa Maria del mes d'agost. A més, el matrimoni dona a Maria Dalies nou mil sous de dot i tres mil d'escreix. En cas que morin sense descendència, ambdós castells tornaran a la família Biure, mentre que Joan podrà testar lliurement cinc-cents florins d'or i Maria la meitat d'allò que ha rebut en dot.

Joan Company, prevere, vicari i notari públic de la Selva del Camp per Berenguer Tort, rector de la mateixa vila, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de Jaume Maties Gavaldà, notari de la Selva del Camp.

A* Original estès el 17 de gener de 1485: AHPB, Pergamins, núm. 648 (605 × 365 mm). Al dors: "Capítols matrimonials de na Maria de Biure e lo mossèn Johan de Biure, de Rochafort" (s. xv ex. – xvi in.); "Ø, n° 129" (s. xvii); "13 abr. 1477" (s. xvii-xviii); "163" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 129, f. 35r; ex A.
Cít.: CARBONELL, "Els barons", p. 35.

Esriptura humanística. Jaume M. Gavalda actuà entre 1418 i 1469 (Soronellas 1993). Joan Company oblidà el numeral corresponent a la dècada de la datació que trobem a la cloenda, de manera que podria tractar-se tant de l'any 1485 com el 1495. Optem pel 1485 ja que és l'últim any en què es documenta Joan Company al fons de pergamins de l'Arxiu Històric de La Selva (Soronellas 1993) i, al novembre d'aquest mateix any, ja trobem un altre vicari (vegeu doc. 669). El patriarca d'Alexandria no és altre que Pero Ximénez de Urrea, arquebisbe de Tarragona.

667

1467, abril, 28. Barcelona

Nicolaua, esposa de Pasqual Nicolau, hostaler de Llinars, reconeix haver rebut de Francesc d'Aguilar, mercader, obrer, ponter i administrador del pont de Sant Boi de Llobregat, setanta-quatre sous i tres diners barcelonesos per l'estada al seu hostel de vuit homes durant uns dies que havien anat a Llinars per fabricar uns pals de fusta útils per al manteniment del pont. D'aquesta quantitat, quaranta-quatre sous són per l'estada, vint-i-quatre sous per quatre quarteres de mestall que hagué de comprar per alimentar-los i cinc sous i tres diners per dues bèsties de càrrega.

Hi manca la signatura del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 649 (200 × 180 mm).

Esriptura humanística.

668

1467, juny, 23. Barcelona

Isabel, vídua de Felip de Puigmarí, cavaller, domiciliat a Barcelona, reconeix haver rebut de Ramon Ros, ciutadà de Barcelona, administrador i receptor dels drets i emoluments dels molins de la ciutat i territori de Barcelona, vulgarment coneguts com de mossèn Hug de Vilafranca, mitjançant diversos pagaments, les cent vuitanta-una lliures tretze sous i quatre diners d'un censal mort que, conjuntament amb Elionor, esposa de Gispert de Castellet, rebien sobre els molins.

Antoni Vinyes, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 650 (245 × 280 mm).

Esriptura humanística.

669

1467, agost, 30. Castell de Rocafort

Violant de Biure, esposa de Galceran de Biure, castlà de Rocafort de Queralt i de Vallverd, signa i jura els capítols matrimonials del seu fill Joan de Biure amb Maria Dalies, atès que els havia signat com a procurador seu Galceran.

Pere Ballester, vicari i notari públic per autoritat apostòlica i regent l'escrivania de l'església de Rocafort pel seu rector Joan Vinader, ho escrigué a partir d'una nota de registre de Jordi Amoròs, vicari i notari públic de l'escrivania de la mateixa església.

A* Original estès el 30 de novembre de 1485: AHPB, Pergamins, núm. 651 (340 × 220 mm). Al dors: "La ferma que fa la senyora Violant de Biura, muller de mossèn Galceran de Biura, dels capítols matrimonials de son fill Joan de Biura ab la senyora Maria de Alies" (s. xvi); "Ø, n° 92" (s. xvii); "13 de agosto de 1467" (s. xviii); "110" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 92, f. 37r, ex A.

Esriptura semigòtica.

670

1468, abril, 29. Barcelona

Lluís Jordà, doctor en decrets, capellà de Sant Maties i Santa Elena, a la seu de Barcelona, estableix en emfiteusi a Jaume Gibert, pagès, ciutadà de Barcelona, unes cases situades en aquesta ciutat, al carrer de Sant Pau del Camp. Afronten a llevant amb una tinença dels hereus de Pau Guitard, cadirer, a migdia amb el carrer de Sant Pau, a ponent amb una tinença de Gaspar de Casamitjana, a tramuntana amb una tinença d'Andreu Farfall, botiguer. El receptor haurà de satisfer un cens anual d'un morabatí alfonsí d'or, pagador per Nadal, i no proclamarà cap altra senyoria. Tal com s'especifica, el receptor havia obtingut les cases prèviament dels hereus de Nadal Pasqual, anterior tinent, i les havia restituïdes a l'atorgant el mateix dia. Aquest, a més, es reserva el dret de fadiga durant trenta dies i el lluïisme en cas de nou establiment o venda. Finalment, l'atorgant rep en concepte d'entrada un parell de gallines.

Antoni Joan, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 652 (325 × 230 mm). Al dors: "Carta de stabliment fermat per lo honorable misser Lluís Jordà, obtinent la capellania

de Sent Macià e de Sent Elene en la seu de Barcelona a-n Jacme Gibert, laurador" (s. xv).

Esriptura semigòtica.

671

1468, novembre, 21. Barcelona

Renovació de 1486, desembre, 11

Gabriel Gil, àlies Abril, mercader, ciutadà de Barcelona, fill dels difunts Gil Abril, mestre d'aixa, ciutadà de Barcelona, i Maria, malalt, fa testament i nomena marmessors Pere Joan Ferré, ciutadà i conseller de Barcelona, Bernat Frigola, prevere de Santa Maria del Mar, Antoni Cornet, mercader, Manuel Romeu, mestre d'aixa, oncle de l'atorgant, Gabriel Savila, mercader, i Martí Ximènez, de Vilanova, argenter, tots ciutadans de Barcelona, i Francina, esposa de l'atorgant. En primer lloc, escull sepultura a la tomba que té al cementiri de Santa Maria del Mar, d'on és parroquià, a la qual deixa trenta sous per a l'enterrament, cinc sous per al parroquianatge, cinc sous al bací dels pobres vergonyants i tres sous per a lluminària. A continuació, efectua diversos llegats pietosos, d'entre els quals deixa deu sous a l'hospital de la Santa Creu i deu sous censals anuals a la Confraria de Sant Eloi dels Argenters, de la qual és confrare. Reconeix a la seva esposa Francina haver rebut íntegrament els tres-cents florins d'or corresponents al dot i li deixa, a banda de l'augment, cinquanta florins més i quinze lliures anuals mentre visqui per al seu manteniment. Deixa a la seva filla impúber Caterina quatre-centes lliures barceloneses per al seu casament. En cas que mori abans de casar-se, podrà disposar de cent lliures per al seu testament, mentre que les tres-centes retornaran a l'hereu universal de l'atorgant. Deixa al seu oncle Manuel Romeu cinquanta sous, a Eulàlia, filla d'aquest, i esposa de Tomàs Riera, peixater, deu sous, i a Sebastiana, també filla seva i esposa de Joan Font, barquer, vint-i-cinc sous. Entre altres familiars, deixa a la seva germana Margarida quaranta sous i al seu nebot Jaume Gil, cinquanta. Finalment, nomena hereu universal el seu fill de sis anys Rafael. En cas que aquest morís sense descendència legítima, l'heretat passaria a la seva filla Caterina i, si aquesta també morís de la mateixa forma, Déu i l'ànima de l'atorgant esdevindran hereus universals, destinant tota la seva herència a causes pietoses.

- [A] Original no localitzat.
 [R] Nota de registre de Miquel Abella, notari públic de Barcelona, no localitzada.
 B* Renovació feta per Francesc Oliver, ciutadà de Barcelona, notari públic per tot el principat de Catalunya per autoritat reial, de 11 de desembre de 1486: AHPB, Pergamins, núm. 653 (370 × 565 mm), ex R. Al dors: “Testament d’en Gabriel Gil, mercader, quòndam, pare de mossèn Rafel Gil ... de la venda Coromines, etcètera” (s. xv ex. – xvi in.).

Esriptura humanística. El pergamí serví de coberta d’una manual notarial de l’any 1543. El testament fou assentat en un dels llibres de testaments de Miquel Abella. Si bé s’han conservat alguns dels seus manuals (AHPB, 176/1-12), no en resta cap d’aquells. De Francesc Oliver, que tenia els manuals i escriptures de Miquel Abella per llegat testamentari, només s’ha conservat un volum a l’AHCB (Cases 1990).

672

1469, febrer, 2. Roma. Palau Apostòlic

Joan Gironès, rector de l’església parroquial de Sant Vicenç dels Horts, familiar papal, escrivà de la Cambra Apostòlica i comanador del priorat de Sant Joan de les Fonts, diòcesi de Girona, nomena procuradors Antoni Llorenç, prevere del capítol de la seu de Girona, Pere Vilatort, rector de Santa Perpètua de Mogoda, diòcesi de Barcelona, Antoni Corvei i Julià Gironès, laics, de la diòcesi de Girona, perquè, en el seu nom, es facin càrrec de l’administració del priorat de Sant Joan de les Fonts, atès que l’últim prior, Bernat Miquel, havia mort. Els procuradors portaran amb ells una littera gràtiosa papal, amb data de 6 de gener del mateix any, que conté l’autorització papal, perquè la puguin mostrar al bisbe de Girona, a l’abat del monestir de Sant Víctor de Marsella, del qual depèn el priorat, i a tots aquells que sigui necessari.

Luigi di Guirrerri de Campània, clergue, de la diòcesi de Salern, notari públic per autoritat apostòlica i imperial, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 654 (270 × 350 mm). Al dors: “Procuratorium prosecutionis bulle Sancti Johannis de Fontibus, prioratus ordinis Sancti Augustini, Gerundensis diocesis” (s. xv ex.); “Anthonius Feregut, presbiter, rector ecclesie Sancti Genecii de les Preses, diocesis Gerundensis” (s. xv ex.).

Esriptura gòtica bastarda. Els dos primers mots de la invocació (“In nomine”) són escrits en gòtica textual de gran mòdul, que contrasta amb el minúscul mòdul de l’escriptura de la resta del text. Així mateix, és destacable el *signum* del notari en forma de columna, amb tres graons a la base i acabada en punxa. Al graó inferior hi ha escrit “de Campanea”, al peu de la columna una “L” majúscula, a continuació trobem una mitja lluna i, just a sobre, una composició geomètrica que té com a base l’habitual creu.

673

1469, febrer, 27. Barcelona

Antònia, vídua de Joan Súria, banyer, ciutadà de Barcelona, com a usufructuària dels seus béns, ven a Eufrasina, esposa de Bartomeu Requesens, notari, ciutadà de Barcelona, el cens anual de nou sous barcelonesos, pagadors per Nadal, que rep d'una peça de terra campa d'una mujada i quart, que té per la Pia Almoïna, situada al Puig de Montjuïc, al terme del Castell del Port, al lloc anomenat Coll de Fraga. La venda es fa per cent sous barcelonesos.

Dalmau Ginebret, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 655 (615 × 730 mm). Al dors: "Emptio domine Eufrasine, uxoris Bartholomei Requeosens, notarii. Apud Dalmacium Ginebret, notarium" (a. 1469); "De la compra que la dona na Eufrasina, muller d'en Barthomeu Requesens, notari, ha feta de VIII sous qui-s reben quiscun any la festa de Nadal sobre una peça de terra, la qual an Miquel Spils, moler, ha e posseix a Muntjuïc, en lo loch appellat Ffraga" (s. xv ex.); "Fa per una mujada y quarta de terra, la qual està en alou de la Pia Almoïna. Monjuich" (s. xvi); "Sunt in inventario. Són de la senora Molleta" (s. xvi-xvii); "n° xviii°, n° 18" (s. xvii-xviii); "265" (s. xx).

a Índice, núm. 265, p. 388 (regist), ex A.

Esriptura humanística. Cal destacar el traç de les caplletres, en forma de ferro forjat. Hi trobem les signatures autògrafes dels canonges i almoners de la Seu de Barcelona Joan Narcís Sapllana, doctor en ambdós drets, i Joan Comes, batxiller en decrets, per raó de senyoria. El document fou datat el mes de març a l'Índice seguint la data de l'apoca (vegeu document 675).

674

1469, febrer, 27. Barcelona

Antònia, vídua de Joan Súria, banyer, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut d'Eufrasina, esposa de Bartomeu Requesens, notari, ciutadà de Barcelona, cent sous barcelonesos per la venda del cens anual de nou sous barcelonesos, pagadors per Nadal, que rep d'una peça de terra campa d'una mujada i quart, que té per la Pia Almoïna, situada al Puig de Montjuïc, al terme del Castell del Port, al lloc anomenat Coll de Fraga.

Dalmau Ginebret, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 655 (615 × 730 mm).

Esriptura humanística. Aquest document comparteix pergami amb l'anterior i el següent.

675

1469, març, 18. Barcelona

Antònia, vídua de Joan Súria, banyer, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut d'Eufrasina, esposa de Bartomeu Requesens, notari, ciutadà de Barcelona, cent sous barcelonesos per la venda del cens anual de nou sous barcelonesos, pagadors per Nadal, que rep d'una peça de terra campa d'una mujada i quart, que té per la Pia Almoina, situada al Puig de Montjuïc, al terme del Castell del Port, al lloc anomenat Coll de Fraga.

Dalmau Ginebret, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 655 (615 × 730 mm).

Escriptura humanística.

676

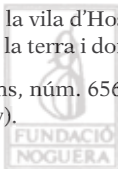
1469, juliol, 10. Parròquia de Sant Gabriel de Grions

Pere de Puigmarí, pagès, com a propietari del mas Puigmarí, de la parròquia de Sant Gabriel de Grions, nomena procurador Antoni Girbau, prevere, beneficiat de Santa Maria del Mar, de Barcelona, per arrendar els masos, honors, terres i bordes, conjuntament amb els seus censos i lluïsmes, que l'atorgant té a la diòcesi, territori i ciutat de Barcelona. El receptor podrà atorgar establiments, confirmacions, àpoques i tots els altres documents necessaris.

Tristany Sorita, notari públic de la vila d'Hostalric i de tot el vescomtat de Cabrera i per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 656 (395 × 205 mm). Al dors: "Procuracione Anthonii Girbau" (s. xv).

Escriptura humanística.

677

1470, abril, 15. Tortosa

Perot de Montcada, senyor del castell, vila i baronia de Xiva, com a procurador de la seva mare Marquesa de Montcada, vídua de Joan de Montcada, pare de l'atorgant, nomena procurador Guillem Ramon de Montcada, prior major de l'església de Tortosa, germà de l'atorgant, perquè el substitueixi com a procurador de llur mare.

Miquel Solà, notari públic de Tortosa per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 657 (260 × 205 mm). Al dors: "Substitució fermada per lo noble don Perot de Moncada al noble don Guillem Ramon de Moncada, germà seu" (s. xv).

Esriptura humanística.

678

1470, setembre, 22. Barcelona

Antoni Serradell, mercader, ciutadà de Barcelona, nomena procurador seu Bartomeu Requesens, notari, ciutadà de Barcelona, perquè prengui possessió corporal d'una peça de terra que la difunta Maria, vídua de Ramon Ribera, pagès, ciutadà de Barcelona, tenia per la pabordia del mes de novembre de la canònica de Barcelona, situada al territori de Barcelona, sobre el monestir de Valldonzella, al lloc anomenat Morell. L'atorgant havia comprat la terra en pública subhasta per onze lliures barceloneses a Francesc Riambau, prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, i Julià Portella, antic paller, ciutadà de Barcelona, marmessors de la difunta Maria.

Dalmau Ginebret, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 658 (480 × 380 mm). Al dors: "266" (s. xx).
a Índice, núm. 266, p. 388 (regest), ex A.

Esriptura humanística. El pergami inclou la procura i l'època feta pels marmessors a Bartomeu Requesens, si bé aquest últim document no fou clos pel notari.

1469, desembre, 30 - 1470, novembre, 30. Nàpols

Joan Desvalls, mercader, fill de Pere Desvalls, mercader, ciutadà de Barcelona, i de Bonanata, nomena procurador el seu pare Pere Desvalls perquè contregui el matrimoni de l'atorgant amb Aldonça, donzella, filla de Joan Desplà, argenter, ciutadà de Barcelona, i d'Isabel. L'atorgant, menor de vint-i-cinc anys però major de divuit, renuncia a revocar quan assoleixi la majoria d'edat legal allò acordat pel seu pare.

Antoni Mestre, de la diòcesi de Girona, del principat de Catalunya, notari públic per tot el món per autoritat apostòlica i imperial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 659 (460 × 340 mm). Al dors: "Procura feta per en Johan Dezvals al honorable en Pere Dezvals, pare seu" (s. xv).

Esriptura humanística. El pergamí ha perdut dos fragments, de fins a dotze centímetres, a banda i banda de la part central, cosa que afecta sobretot l'escatocol. Així, no s'ha conservat el mes i, tenint en compte l'ús del còmput de la Nativitat, hem datat el testament segons la clivella cronològica possible.

680

1470, desembre, 18. Barcelona

Francesc Riambau, prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, i Julià Portella, antic paller, ciutadà de Barcelona, marmessors de la difunta Maria, vídua de Ramon Ribera, pagès, ciutadà de Barcelona, reconeixen haver rebut de Bartomeu Requesens, notari, ciutadà de Barcelona, procurador d'Antoni Serradell, mercader, onze lliures barceloneses per la compra en pública subhasta d'una peça de terra que tenia Maria per la pabordia del mes de novembre de la canònica de Barcelona, situada al territori de Barcelona, sobre el monestir de Valldonzella, al lloc anomenat Morell.

Hi manca la cloenda de l'escrivà.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 658 (480 × 380 mm). Al dors: "266" (s. xx).

a Índice, núm. 266, p. 388 (regist), ex A'.

Esriptura humanística. El document no fou clos, si bé comparteix pergamí amb la procura, que sí que té la cloenda del notari Dalmau Ginebret (doc. 678).

1471, juliol 2. Barcelona

Lleó de Calàbria, de l'orde de Sant Francesc, administrador de l'Hospital de les Onze Mil Verges de la vila de Cervera, per provisió feta pel difunt infant Joan, nomena procurador seu Gabriel Torà, assaonador, ciutadà de Barcelona, per rebre totes les almoines i tots els subsidis donats pels creients i per atorgar tots els rebuts necessaris. Així mateix, podrà representar l'hospital en qualsevol judici o causa i podrà també nomenar procuradors seus.

Antoni Joan, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 660 (295 × 215 mm). Al dors: “Procura fermada per lo honorable frare Èrcules Bolcano (*sic*), ordinis Sancti Ffrancisci, administrador del Hospital de les Onze Milia Verges de la vila de Cervera a-n Gabriel Torà, asaunador, ciutadà de Barcelona” (s. xv).

Esriptura semigòtica.

682

1472, març, 23. Barcelona

Brígida, vídua de Pere Desroure, notari, ciutadà de Barcelona, nomena procurador Francesc Bonet, escriptent, ciutadà de Barcelona, germà de l'atorgant, perquè administri tots els seus béns i negocis, inclosa tota l'herència que li llegà el seu marit, fill del difunt Julià Desroure.

Francesc Cervera, ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho escriptué.

- A.* Original: AHPB, Pergamins, núm. 661 (455 × 305 mm). Al dors: “Die lune a VII augusti anno LXXII°. Renunciació feta e firmada per infra scriptum Ffranciscum de Bonet, procuratorem, etcetera, Anthonio Raymundi, libratario. Testes Ffranciscus Giulana et Gabriel Angles, notarii, cives Barchinone” (s. xv).

Esriptura semigòtica. La influència de la humanística, tanmateix, es fa prou present en lletres com la *g* o en les *s* i *f*, que pràcticament no sobrepassen la línia d'escriptura. Ni de Francesc Cervera ni de Francesc Juliana se n'han conservat protocols. Sí que se n'ha conservat un de Gabriel Anglès (AHPB, 247/1) d'entre els anys 1482-1487. Aquesta referència dorsal permet ampliar en deu anys la seva actuació.

1475, febrer, 27. Barcelona

Nicolau Trullols, saboner, ciutadà de Barcelona, i la seva esposa Agnès creen un censal mort a favor de Mateu Tomàs, prevere, que té el benefici de Santa Caterina a l'església de Santa Maria del Mar, per cinquanta lliures barceloneses, amb una pensió anual de quaranta sous, pagadors cada 27 de febrer.

Nicolau Trullols, saboner, ciutadà de Barcelona, i la seva esposa Agnès reconeixen haver rebut de Mateu Tomàs, prevere, que té el benefici de Santa Caterina a l'església de Santa Maria del Mar, cinquanta lliures barceloneses per la creació i venda d'un censal mort amb una pensió anual de quaranta sous.

Joan Faner, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 662 (630 × 420 mm). Al dors: “Bursa capitulorum Joannis Savina”; “Capítols matrimonials” (s. xvi).

Esriptura humanística. El pergamí, fragmentari, fou reutilitzat com a borsa de capítols matrimonials del notari barceloní Joan Savina. Cal especificar que Agnès autoritzà la creació de censal el 15 de març següent.

684

1475, setembre, 5. Barcelona

Joan Sallent, notari, marmessor d'Antoni Marc, ven a Nadal Noia, prevere, de la diòcesi de Tarragona, unes cases amb hort, que el difunt Antoni tenia en alou del monestir de Santa Anna de Barcelona, situades en aquesta ciutat, al carrer del Torrent de Jonqueres. La venda es fa per dotze lliures i un sou barcelonès.

Antoni Miquel, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 663 (410 × 730 mm). Al dors: “267” (s. xx).
a Índice, núm. 267, p. 388 (regist), ex A.

Esriptura humanística. El pergamí és fragmentari i conté també l'època i el lliurament de possessió de les cases (vegeu document següent). Hi trobem la signatura autògrafa de Bartomeu Cristòfol de Gualbes, canonge jerosolimità i prior del monestir de Santa Anna de Barcelona, per raó de senyoria, juntament amb dues més també autògrafes però il·legibles.

685

1475, desembre, 11. Barcelona

Joan Sallent, notari, marmessor d'Antoni Marc, reconeix haver rebut de Nadal Noia, prevere, de la diòcesi de Tarragona, dotze lliures i un sou barcelonès per la venda d'unes cases amb hort que el difunt Antoni tenia en alou del monestir de Santa Anna de Barcelona, situades en aquesta mateixa ciutat, al carrer del Torrent de Jonqueres.

Joan Sallent, notari, marmessor d'Antoni Marc, lliura possessió corporal a Nadal Noia, prevere, de la diòcesi de Tarragona, d'unes cases amb hort que el difunt Antoni tenia en alou del monestir de Santa Anna de Barcelona, situades a la mateixa ciutat, al carrer del Torrent de Jonqueres.

Antoni Miquel, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 663 (410 × 730 mm).

a Índice, núm. 267, p. 388 (regist), ex A.

Esriptura humanística.

686

1476, febrer, 11. Barcelona

Narcís Guerau Gili, notari, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Pere Gili, notari, antic ciutadà de Girona i ciutadà de Barcelona quan morí, i de Narcisa, vivent, reconeix haver rebut en concepte de dot de Rafaela Sebastiana, filla de Bartomeu de Requesens, notari, ciutadà de Barcelona, i Eufrasina, tres mil sous barcelonesos, una casa situada prop de l'església de Santa Maria del Pi i de la creu que allà és, al carrer que va cap a la Cucurella, una peça de terra campa d'una mujada, situada al territori de Barcelona, sobre el monestir de Valldonzella, al lloc anomenat Morell, i diversos censals morts. Tot plegat, per cinc mil cinc-cents sous barcelonesos, als quals l'atorgant afegeix en concepte d'augment dos mil cinc-cents sous.

Narcís Guerau Gili, notari, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Pere Gili, notari, antic ciutadà de Girona i ciutadà de Barcelona quan morí, i de Narcisa, vivent, escull com a esposa Rafaela Sebastiana, filla de Bartomeu de Requesens, notari, ciutadà de Barcelona, i Eufrasina.

Miquel Ferran, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 664 (600 × 680 mm). Al dors: "Lo discret an Narcís Garau Gili [e] la dona na Raphaela Sabas[tiana], filla d'en Barthomeu Requo[sens, de] dita ciutat" (s. xv ex.); "519" (s. xviii); "268" (s. xx).

a Índice, núm. 268, p. 388 (regist), ex A.

Esriptura humanística. El pergami ha perdut un fragment al marge superior esquerre de 240 × 40 mm. També hi trobem una nova àpoca i confirmació de 6 d'agost de 1477 (vegeu doc. 688).

687

1476, març, 16. Tarragona

Berenguer Dalmau, mercader, ciutadà de Tarragona, com a marmessor de Pere Ballester, espaser, ciutadà de Tarragona, segons el seu

últim testament de 2 de desembre de 1469, fa donació i insolutumdació a Joan, Antoni i Gabriel Cerdà, fills de Gabriel Cerdà i Joana, hereus de Bartomeua, vídua del difunt Pere Ballester, de quatre censals morts. El primer, de vint lliures i una pensió anual de vint sous, pagadors el 20 de febrer. El segon, de vuit lliures i una pensió anual de vuit sous, pagadors per la festa de Pentecostes per Jaume Oller, ciutadà de Tarragona, i la seva esposa Clara. El tercer, de trenta lliures i una pensió anual de cinquanta sous, pagadors per Sant Martí per Bartomeu Puig, Pere Borrell i la seva esposa Maria. El quart, de vint lliures i una pensió original de trenta sous, reduïda a vint-i-sis, pagadors per la festa de Sant Lluç per Francesc Toda, ciutadà de Tarragona.

Nicolau Ortells, notari públic per autoritat reial, regent la notaria pública de Tarragona per Joan Comes, notari públic de Tarragona per autoritat del seu arquebisbe, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 665 (530 × 570 mm). Al dors: "Carta de insolutumdació de certs censals feta per lo venerable en Berenguer Dalmau, marmessor de la marmessoria d'en Pere Ballester, quòndam, als fills del senyor en Guabriel Cerdà" (s. xv ex. – xvi in.); "+, n° 11. Insolutumdació de uns censals feta per Berenguer Dalmau, marmessor de Pere Ballester, spaser, de Tarragona, a Joan, Anthoni y Gabriel Cerdà, jermans. 16 mars 1476" (s. xvii); "Tarragona" (s. xviii); "732" (s. xviii); "269" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Tarragona, núm. 11, f. 90v, ex A.

a *Índice*, núm. 269, p. 388 (regist), ex A.

Esriptura humanística. Hi trobem la firma autògrafa de Francesc Vicenç, doctor en ambdós drets, vicari i oficial de Pere, patriarca d'Alexandria i arquebisbe de Tarragona, autoritzant la insolutumdació.

1477, agost, 6. Barcelona

Narcís Guerau Gili, notari, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Pere Gili, notari, antic ciutadà de Girona i ciutadà de Barcelona quan morí, i de Narcisa, vivent, reconeix haver rebut de Rafaela Sebastiana, filla de Bartomeu de Requesens, notari, ciutadà de Barcelona, i Eufrasina, la totalitat del dot valorat en cinc mil cinc-cents sous barcelonesos que s'havia pactat per al seu matrimoni. L'atorgant confirma així l'àpoca dotal de l'11 de febrer de 1476 (vegeu doc. 686), tot detallant els diversos terminis i formes de pagament que havia de fer el seu sogre.

Miquel Ferran, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 664 (600 × 680 mm).

Esriptura humanística.

689

1476, desembre, 25-1477, desembre, 24. Tarragona

Joan Ferrer de Busquets, preceptor de la seu de Tarragona, com a procurador de Tecla, vídua de Pere Ferrer de Busquets, mercader, del lloc de Riudoms, del Camp de Tarragona, ven a Bernat Pere, prevere, beneficiat de la mateixa seu, un alberg situat a la ciutat de Tarragona, a prop del portal del Carro. La venda es fa per cent lliures barceloneses.

Nicolau Ortells, notari públic per autoritat reial, regent la notaria pública de Tarragona [per Joan Comes, notari públic de Tarragona] per autoritat del seu arquebisbe, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 666 (300 × 600 mm). Al dors: "La carta de la compra o venda féu misser Joan Ferer de Busquets ..." (s. xv ex. – xvi in.); "270" (s. xx).

a Índice, núm. 270, p. 388 (regist), ex A.

Esriptura humanística. El pergami, fragmentari, ha perdut aproximadament la meitat dreta. Hem reconstruït part del contingut gràcies a l'anotació dorsal. Pel que fa a la data, només se n'ha conservat l'any, de manera que fem constar la clivella cronològica corresponent a l'any de la Nativitat. Acompanya la compravenda la corresponent època (vegeu document següent).

1478, gener, 5. Tarragona

Joan Ferrer de Busquets, preceptor de la seu de Tarragona, com a procurador de Tecla, vídua de Pere Ferrer de Busquets, mercader, del lloc de Riudoms, del Camp de Tarragona, reconeix haver rebut de Bernat Pere, prevere, beneficiat de la mateixa seu, cent lliures barceloneses per la venda d'un alberg, situat a la ciutat de Tarragona, a prop del portal del Carro.

Nicolau Ortells, notari públic per autoritat reial, regent la notaria pública de Tarragona [per Joan Comes, notari públic de Tarragona] per autoritat del seu arquebisbe, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 666 (300 × 600 mm).

Esriptura humanística.

691

1478, abril, 30. Barcelona

Bernat Andreu Mahull, doctor en lleis, ciutadà de Barcelona, fill de Bartomeu Mahull, doctor en ambdós drets, ciutadà de Lleida, i de Violant, difunta, d'una banda, i Joana, donzella, filla del difunt Bernat d'Argensola, donzell, senyor del castell d'Argensola, i d'Aldonça, vivent, Berenguer d'Argensola, donzell, fill de Bernat i Aldonça, i Joana de Pinós i de Fonollet, vescomtessa d'Illa i de Canet, vídua de Bertran d'Armendaris, de l'altra, signen els següents capítols matrimonials. En primer lloc, Joana de Pinós fa donació entre vius, pels molts bons serveis prestats, a Joana de mil cinc-cents florins, dels d'onze sous, de la següent forma: cinc-cents el mateix dia, dos-cents més durant el següent mes d'agost i dos-cents seixanta-sis florins set sous i quatre diners en forma de pensió anual a partir de l'any següent. Per tal de garantir el pagament, la vescomtessa obliga, d'entre els seus dominis, la baronia de Milany, el castell de Cartellà, a la vegueria de Girona, i la torre que té a la parròquia de Sant Feliu de Llobregat. A continuació, Aldonça i el seu fill Berenguer d'Argensola fan donació entre vius a Joana de cinc-cents florins, dels d'onze sous, de la següent forma: dos-cents el mateix dia i els tres-cents restans en diverses quotes de cent florins a partir del moment que Berenguer cobrarà el castell d'Argensola. Seguidament, Joana fa donació en concepte de dot a Bernat Andreu Mahull dels dos mil florins, als quals aquest n'afegeix mil més com a escriu, obligant-hi el castell de Montclús, a la vegueria de Balaguer, i els drets derivats del cobrament de l'onzè de la vila d'Artesa de la Ribera de Segre [Artesa de Segre]. Pel que fa a l'escriu, el tindrà Joana mentre visqui i, quan mori, passarà als fills engendrats o, en cas que no n'hagin tingut, als hereus nomenats per Bernat. Finalment, Joana, com que és major de vint anys però menor de vint-i-cinc, promet no revocar aquests capítols un cop assoleixi la majoria d'edat.

Lluís Carles Mir, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure a partir d'una nota de registre d'Andreu Mir, notari públic de Barcelona per autoritat reial.

- A* Original estès el 14 de novembre de 1498: AHPB, Pergamins, núm. 667 (675 × 582 mm). Al dors: "Capítols matrimonials del magnífich micer Bernat Andreu Mahull, doctor en leys, e de la senyora Johana d'Argençola, muller sua" (s. xv ex. – xvi in.); "S, n° 3. Capítols matrimonials entre micer Bernat Mahull y Joana de Argensola, en 1478" (s. xvii); "30 de abril de 1478" (s. xviii); "271" (s. xx).
- R Nota de registre d'Andreu Mir, notari públic de Barcelona per autoritat reial: AHPB, Plec de capítols matrimonials, 30 d'abril de 1478.
- B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Arteza, núm. 3, f. 81r, ex A.
- a *Índice*, núm. 271, p. 388 (regist), ex A.
- b FERRER I MALLOL, "La redacció", núm. 28, p. 150-151 (regist i cloenda), ex A.

Esriptura humanística. El contingut dels capítols inserits és escrit en català ("vulgariter in cathalano"), mentre que el protocol i l'escatocol ho són en llatí. Lluís Carles Mir, germà i connotari d'Andreu Mir, redactà el document a partir del plec on el seu difunt germà havia assentat el capítol matrimonial, tot completant-lo, tal com deixà anotat al marge esquerre del primer f. on s'indica també que lliurà el *mundum* a Bernat Andreu Mahull.

692

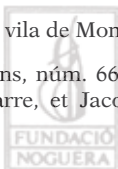
1478, maig, 1. Vila de Montblanc

Caterina, vídua de Joan Alanyà, donzell, Gabriel Mariner, prevere, i Miquel de Bordell, de la vila de Montblanc, tutors testamentaris de l'hereu de Joan Alanyà, nomenen procuradora Lluïsa de Bordells, monja de Santa Maria d'Eula, de l'orde del Cister, diòcesi d'Elna, per rebre set lliures barceloneses, de les cinquanta lliures de pensió anual pagadores al mes de setembre, dels col·lectors de les rendes de la Cambra Apostòlica.

Joan Rouric, notari públic de la vila de Montblanc pel seu rector, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 668 (350 × 240 mm). Al dors: "Johannes d'Armendays, regni Navarre, et Jacobus Conesa, donzel, de Montblanch" (s. xv ex.).

Esriptura humanística.

693

1480, juny, 10. Barcelona

Pere Guillem Travesset, notari, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Berenguer Vila, canonge de Barcelona, trenta-dues lliures setze sous i nou diners barcelonins per la redacció de diversos pergamins i altres serveis per al comissari de les butlles de l'església de Sant Pere de "Santes".

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 669 (290 × 265 mm).

Esriptura humanística. El text és ratllat diverses vegades com a senyal de cancel·lació. A l'època es transcriu el compte sencer i detallat de les despeses.

694

1480, novembre, 11. Saragossa

Juan Martínez de Avoz, sastre, habitant de Saragossa, nomena procurador Miquel Salvador, succentor de la seu de Mallorca, perquè reclami i rebi tots els diners que qualsevol persona que resideixi al principat de Catalunya i a l'illa de Mallorca degui a l'atorgant.

Antoni Mauran, notari públic de Saragossa i per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho escrigué i ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 670 (390 × 230 mm). Al dors: "Procura honorabilis Johannis Martinez de Avoz pro venerabile Michaelae Salvador" (s. xv ex.).

Esriptura humanística. El notari escrigué de la seva mà el protocol i l'escatocol, deixant a l'escrivent la redacció del text central del document, com és habitual als pergamins saragossans. Podem apreciar, en aquest cas, com una nova generació d'escrivents que empren ja la humanística treballa per als notaris més veterans que es formaren amb una escriptura de mòdul gòtic. Així, Antoni Mauran actuà a Saragossa des dels anys quaranta.

695

1481, agost, 18. Castell de Sant Jordi Desvalls

Miquel Barro i el seu germà Antoni Barro, del castell de Sant Jordi Desvalls, venen mitjançant carta de gràcia a Joan Pere de Biure, senyor del castell, deu sous censals anuals per deu lliures barcelonenses. Els atorgants pagaran la pensió en qualsevol lloc de la diòcesi de Girona on el comprador visqui.

Miquel de Maians, notari públic del castell de Sant Jordi Desvalls per autoritat de Joan Pere de Biure, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 671 (490 × 490 mm).

Esriptura humanística.

696

1482, abril, 30. Selva (del Camp)

Beatriu d'Urrea nomena procurador seu Joan de Biure, castlà de Rocafort, perquè rebí tots els béns i drets que corresponguin a l'atorgant de qualsevol persona o institució. Així mateix, el receptor podrà nomenar procuradors substituïts, atorgar documents i representar Beatriu en causes judicials.

Antoni Erbolí, vicari, notari de Selva per Berenguer Tort, rector i notari públic de la mateixa vila, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 672 (245 × 220 mm). Al dors: "Procura que fa dona Beatriu de Urrea a Juan de Biure, carlà de Rochafort" (s. xvi); "G, nº 108. Procura feta per dona Beatriu de Urrea a Joan de Biure, carlà de Rocafort. 30 abril 1482" (s. xvii); "273" (s. xx).

B Extracte del s. xvii *ex.*: ALPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 108, f. 7r, *ex A*.

a *Índice*, núm. 273, p. 389 (regist), *ex A*.

Esriptura semigòtica. Amb l'excepció de la notificació inicial, de mòdul més gran i que emula la gòtica textual, la resta del text és escrit amb un estil més proper al notular dels registres que no pas al del *mundum*.

697

1482, novembre, 1. Cor de l'església del monestir d'Amer

Fra Joan de Vern, monjo però no profés del monestir de Santa Maria d'Amer, de l'orde benedictí, fill del difunt Joan de Vern, ciutadà de Girona, domiciliat a la vila d'Amer, i de Miquela, atesa la seva voluntat d'ingressar a la comunitat del monestir i atès que segons la regla de sant Benet cap monjo no pot tenir res en propietat, renuncia a tot allò que li pertoca per herència paterna i dels béns de la seva mare i ho defineix, exceptuant-ne deu lliures que destina a la compra d'un breviari. Així mateix, essent major de quinze anys, però menor de vint-i-cinc, promet que no revocarà aquest acte quan assoleixi la majoria d'edat.

Bernat Caselles, prevere, capellà de l'església de Sant Miquel de la vila d'Amer, notari públic d'aquesta mateixa vila per autoritat de l'abat del monestir d'Amer, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 673 (280 × 170 mm). Al dors: "Repudiació o renunciació feta per Joan Desvern a favor dels hereus de la casa de Vern. 1 novembre 1482" (s. xvii); "H, nº 80" (s. xviii); "274" (s. xx).

B Extracte del s. xviii *in.*: ALPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 80, f. 121r, *ex A*.

a *Índice*, núm. 274, p. 389 (regist), *ex A*.

Esriptura semigòtica.

698

1484, gener, 19. Dilluns. Barcelona

Antoni Trobat, prevere, beneficiat de l'església de Santa Maria del Mar, com a procurador de Margarida i Brígida de Rajadell, monges del monestir de Santa Clara, de la ciutat de Barcelona, requereix a Emmanuel de Rajadell, donzell, domiciliat a la vegueria d'Igualada, nebot d'ambdues monges, que pagui les quaranta-cinc lliures endarrerides corresponents a les trenta lliures anuals llegades pel difunt Emmanuel de Rajadell a les seves filles per al seu manteniment. El requeriment es fa després de la resposta negativa a un primer requeriment fet el 7 de gener anterior. En aquesta ocasió, Emmanuel de Rajadell respon que es faci allò que s'acostuma d'acord amb el dret i la justícia.

Dalmau Ginebret, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 674 (405 × 220 mm). Al dors: "Mossèn Radiell requer al dit procurador que li donen compte de tot quant ha rebut ... d'açò elles són ..." (a. 1484); "XXVI lliures, ço és VI lliures que resta del any LXXXV e XX lliures del any LXXXVI" (a. 1486).

Esriptura humanística.

699

1484, octubre, 1/30. La Sentiu

Isabel, vídua de Lluís de Meià, donzell, senyor del lloc de la Sentiu, nomena procurador el seu fill Lluís de Meià. A més, l'atorgant ratifica i confirma tota l'actuació que fins llavors havia tingut el seu fill com a procurador seu, inclòs el compromís signat amb fra Guerau d'Esplugues, germà de l'atorgant, sobre la resta del dot que havia promès lliurar el difunt Lluís de Meià a Isabel.

Miquel Autist, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 675 (385 × 280 mm). Al dors: "Pedro Granyana. 1394 y 1395. Incompleto" (s. XVIII-XIX).

Esriptura humanística. El pergami fou reutilitzat com a coberta d'un manual de Pere Granyana (AHPB, 56/4). Un forat afecta de ple el dia de la data. És per això que situem el document entre el primer i l'últim dia d'octubre.

700

1485, gener, 30. Lleida

Margarida, esposa de Berenguer Esteve, mercader, i el seu fill Marc Esteve nomenen procuradors seus Joan Vilana, escrivent de Barcelona, i Nicolau Ferrer, habitant de la mateixa ciutat, perquè firmin en el seu nom l'arrendament fet per Berenguer Esteve a Martí Joan de Foixà, prior de Flix i canonge de Barcelona, atorgat el 24 de gener i clos pel notari Dalmau Ginebret.

Rafael Saurí, habitant de Lleida, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 676 (320 × 245 mm).

Esriptura humanística.

701

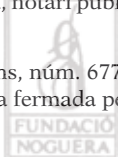
1485, juny, 13. Tortosa

Marquesa, esposa de Pau Badia, mercader, ciutadà de Barcelona, resident a Tortosa, nomena procurador el seu marit perquè reclami als hereus dels difunts Pere Benet, mercader, ciutadà de Barcelona, i la seva esposa Marquesa, morts abintestats, pares de l'atorgant, la part de la llegítima materna i paterna que li correspon. El procurador podrà atorgar tot tipus de documents i dur a terme els pactes que siguin necessaris.

Jaume Terça, ciutadà de Tortosa, notari públic per autoritat apostòlica i reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 677 (275 × 240 mm). Al dors: "Procura per al honorable en Pau Badia fermada per la senyora sa muller" (s. xv ex.).

Esriptura humanística.

702

1485, juny, 15. Parròquia de Sant Pere de Premià

Joan Eloi, prevere, que serveix a la parròquia de Sant Martí de Teià, diòcesi de Barcelona, nomena procurador Joan Rovira, prevere, que serveix a la parròquia de Sant Genís de Vilassar, de la mateixa diòcesi, perquè accepti la venda i l'arrendament de l'església de Sant Martí que el seu rector Joan Vives, prevere, féu a l'atorgant.

Vicenç Bellot, vicari i notari públic de l'església i parròquia de Sant Pere de Premià per Berenguer Vila, canonge de la seu de Barcelona i rector de l'església, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 678 (295 × 185 mm).

Esriptura semigòtica.

703

1485, setembre, 6-7. Rocafort de Queralt

Violant de Biure, vídua de Galceran de Biure, donzell, i filla dels difunts Bernat d'Anglesola, castlà de Rocafort de Queralt i de Vallverd, i de Marquesa, fa donació entre vius al seu fill Francesc de Biure de la part de l'escreix i del dot sobre la castllania de Vallverd que el difunt Galceran de Biure donà a l'atorgant per al seu casament. L'endemà, però, jacent al llit, i davant Lluís d'Ivorra, senyor de Fonollers, i Berenguer [Ramon] de Llorac, senyor de Solivella, com a testimonis, revoca aquesta donació perquè l'havia feta afectada per la febre.

Pere Ballester, prevere, vicari i notari públic per autoritat apostòlica, regent l'escrivania de Rocafort de Queralt pel seu rector Berenguer Ramon, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 679 (300 × 260 mm). Al dors: "Donatió que fa la senyora Violant de Biura, muller de Galceran de Biura y filla de Bernat de Argençola, castlà de Vallvert, y de la senyora Marquesa, cónyuges, a son fill Francesc de Biura del ... 6 de setembre 1485" (s. XVI).

Esriptura humanística. La revocació recull, en català, els arguments de l'atorgant, entre els quals "que la febra li ere pugada al cap". Destaquem que, de manera del tot irregular, la revocació es redacta entre l'escatocol i la cloenda del notari. No presenta, per ella mateixa, l'estructura formal d'un instrument sinó, més aviat, la d'una narració del fet jurídic. A més, Pere Ballester no esmenta aquest significatiu afegit a la cloenda, tot i que fou redactat per la mateixa mà que la donació anterior. L'evident manca de rigor formal, per tant, hauria de treure qualsevol tipus de validesa al document. És obvi, tanmateix, com fa patent l'anotació dorsal, que sí que fou considerat autèntic aleshores.

704

1485, desembre, 6. Ciutat i castell de Càller

Joana, vídua de Joan Sabata, habitant de Vilanova de Càller, nomena procurador Miquel Bernat, mercader, ciutadà de Barcelona, perquè porti l'apel·lació que l'atorgant interposà davant la sentència

dictada pel veguer de Càller favorable a Antoni Darena i la seva esposa Nicolaua, així com perquè porti la resta de causes judicials pendents que tingui obertes l'atorgant.

Bartomeu Tarré, notari públic de Càller per autoritat reial i per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 680 (310 × 265 mm). Al dors: "Procura feta e fermada per la honorable madona Johana, muller d'en Johan Çapata, quòndam, al honorable en Nicholau Bernard, mercader, de la ciutat de Barcelona" (s. xv ex.).

Esriptura humanística. Encara es poden apreciar les línies que emmarquen la caixa d'escriptura, ja que foren traçades amb tinta.

705

1486, gener, 18

Antoni Joan, de la parròquia de Sant Esteve de Parets, diòcesi de Barcelona, hereu del mas Llobet, situat a la mateixa parròquia, reconeix haver rebut de Bernat Sant-romà, de la parròquia de Sant Cebrià de Tiana, diòcesi de Barcelona, trenta lliures barceloneses que Bernat devia a l'atorgant des de l'any 1482.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: ALPB, Pergamins, núm. 681 (220 × 180 mm).

Esriptura humanística. El pergami té diversos fragments de text tacats i altres de raspats i reescrits.

1486, novembre, 7. Vila de Sant Mateu, del Maestrat de Montesa

Brianda de Vega, esposa de Berenguer de Peguera, nomena procurador el seu marit perquè firmi els capítols matrimonials celebrats entre Llorenç d'Altarriba, donzell, i Lucrècia, filla de l'atorgant i del seu marit, segons els quals llur filla ha de rebre onze mil sous barcelonesos.

Nicolau Duran, notari públic per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 682 (460 × 260 mm). Al dors: "Procura feta per la molt noble dona Brianda de Paguera e de Vegua al molt magnífich mossèn Berenguer de Peguera, marit seu" (s. xv ex.).

Cit.: COLL, "Brianda de Vega", p. 252.

Esriptura humanística.

707

1486, desembre, 9. Barcelona

Nicolau Julià i Joan Sala, mercaders, ciutadans de Barcelona, marmessors subrogats d'Antoni Cases, major, nomenen procurador Joan Rafael, àlies Vallseca, mercader, ciutadà de Barcelona, perquè reclami i rebí les quaranta lliures barceloneses corresponents a la pensió anual d'un censal mort venut per Joan de Vallterra, noble, domiciliat al regne de València, i les universitats dels llocs dels quals n'és senyor.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 683 (325 × 205 mm). Al dors: "Procuratorium manumissorum honorabilis Anthonii Cases, senioris" (s. xv ex.).

Esriptura humanística. El pergami, retallat pels marges superior i inferior, presenta múltiples correccions afegides a les interlínies i als marges. És probable que s'aprofités la procura sobre la qual s'efectuen les correccions, datada del 14 de novembre, com a esborrany per a la redacció del nou instrument. Així, es devia retallar la cloenda per evitar qualsevol tipus de dubte. Això explicaria l'existència de la nota dorsal, referida a la procura anterior.

708

1486, desembre, 12. Casa del Consell de la universitat de la Seu d'Urgell

Bernat Busquet, mercader, Tomàs Puig, apotecari, cònsols, i la resta de consellers de la universitat de la Seu d'Urgell, nomenen procurador Andreu Artedó àlies d'Alòs, mercader, de la mateixa ciutat, perquè vagi a Barcelona i signi els acords i capítols necessaris per aconseguir els diners que permetin saldar el deute contret l'any 1447 de mil cent setanta-set lliures i setanta-set sous amb el difunt Joan Ferrer, mercader, de la vila de Solsona. L'acord es pren pel consell atesa la greu situació de despoblament i pobresa que viu la ciutat a causa de la torbació patida per Catalunya.

Jaume Graells, notari públic de la Seu d'Urgell per autoritat de Joan Soler, canonge i capellà de Sant Odó de la Seu, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 684 (320 × 485 mm). Al dors: "De la Seu d'Urgell sindicat" (s. xv ex.).

Esriptura humanística. Atès l'elevat nombre de cònsols i consellers, cent en total, en comptes dels seus noms, a l'escatocol trobem les corresponents cent creus dels *signa* i la locució "dictorum constituentium consiliariorum dicte civitatis Urgellensis".

709

1487, març, 3. Vila de Perpinyà

Elionor, esposa de Joan Civaller, armer, de la vila de Perpinyà, reconeix haver rebut d'Antònia, vídua de Bernat de Rebollet, cavaller, quinze lliures en moneda de Perpinyà, de les mans de Vicenç Gros, pare, de la mateixa vila, de les trenta-tres lliures barceloneses que Antònia havia de pagar, com a filla i hereva del difunt Francesc Samsó, ciutadà de Girona, del total de cent seixanta-cinc lliures llegades a l'atorgant pel seu difunt pare Ramon Samsó, segons la sentència dictada per Cola(ngelo) Maria Carazolo, lloctinent del virrei i lloctinent general dels comtats de Rosselló i Cerdanya, el 10 de febrer anterior.

Pere Llorà, notari públic de Perpinyà per autoritat reial i escrivà de la cort del governador i capitania general dels comtats de Rosselló i Cerdanya, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 685 (315 × 150 mm). Al dors: "A, n° 12. Àpoça que fa Elianor, muller de Joan Civaller, ... eretera de Fransesc Samsó, de Gerona, del qual preu ... 1487" (s. xvii).

Esriptura humanística.

710

1487, maig, 8. Vila de Bagà

Pere "Reyo", apotecari, de la ciutat de Barcelona, nomena procurador Joan Camí, mercader de la mateixa ciutat, cunyat seu, perquè redimeixi un violari que l'atorgant havia venut mitjançant carta de gràcia a Pere Seró, causídic, de Barcelona, mitjançant la venda de dues copes d'argent i d'altres penyores.

Joan Quer, prevere, notari públic de la vila de Bagà per autoritat de Galceran de Pinós, rector de Sant Esteve de Bagà, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 686 (385 × 230 mm). Al dors: “Loco carte precarie premissorum” (s. xv ex.).

Esriptura humanística.

711

1487, març, 14. Barcelona

Comunicació emesa pel veguer de Barcelona a Bartomeu Renard, canonge i hebdomadari de la seu, i Pere Estarit, ciutadà de Barcelona, sobreposats del sacramental, del jurament fet per Antoni Solanes, de la parròquia de Santa Maria de Vallvidrera, com a capità del sacramental de la seva parròquia per dos anys, comptadors des del primer de gener.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 687 (130 × 85 mm).

Esriptura humanística. Entenem que es tracta d'un esborrany, ja que, com al mateix text s'indica: la comunicació original havia de ser validada *sub apensione sigilli dicti mei officii*, és a dir, amb el segell del veguer barceloní. No es tracta per tant d'un document notarial sinó d'una lletra, com mostra la mateixa estructura formal on trobem, després de la inscripció, l'habitual *salutatio* epistolar: *salutem et honorem*.

712

1488, agost, 18

Àpoca atorgada per Francesc Aguiló, prevere, de Santa Coloma de Queralt sobre la insolutumdació d'un censal mort, creat l'any 1454 i comprat per Antoni Cornet (vegeu document 634).

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 688 (340 × 350 mm). Al dors: “Carta de regionexença ... mossèn Francesch Aguiló, prevere, ... Maria de Biure ... de tot ... censal, axí en preu com pensions ... Antoni Cornet” (s. xv ex.); “18 agost 1488” (s. xvii-xviii); “275” (s. xx).

a Índice, núm. 275, p. 389 (regist), ex A.

Esriptura humanística. El pergami ha perdut la meitat dreta i la tinta és força esvanida a la part restant.

713

1489, maig, 21. Tarragona

Dionís Verdú, degà de la seu de Tarragona, dóna llicència a Jaume Tàrrega, prevere, comensal de la mateixa seu, com a persona laica, perquè prengui deu pams del pati del deganat per construir unes latrines al seu alberg, just davant les latrines del dit deganat. El receptor té l'alberg pel cambrer de la seu de Tarragona i afronta per un costat amb l'alberg del deganat, per un altre amb l'alberg de Rafaela Lledosa, per un tercer costat amb la casa de la cambreria i pel quart amb el carrer de l'escrivania dels contractes comuns de Tarragona. Les latrines hauran de construir-se amb pedra i argamassa, amb espiulleres, perforant la paret de la casa i desguassant cap a la casa del receptor. La llicència s'atorga amb el consentiment del capítol tarragoní reunit.

Nicolau Ortells, notari públic per autoritat reial i regent la notaria pública de Tarragona per Joan Comes, notari públic de la mateixa ciutat pel seu arquebisbe, ho féu escriure.

A* Original: ALHPB, Pergamins, núm. 689 (470 × 330 mm). Al dors: "Carta de les letrines del impriu del deguà" (s. xv ex.); "+, n° 7. Licència done lo degà de Tarragona a mossèn Tàrrega, comensal, de pèndrer deu pams de pati en la casa del deganat per fer una obra en la sua, ab consentiment del capítol. 21 maig 1489" (s. xvii); "735" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALHPB, *Rúbrica*, Tarragona, núm. 7, f. 90r, ex A.

Esriptura humanística. El pergamí presenta un estrip d'uns vint-i-un centímetres de llarg per un d'ample que afecta totes les línies del text, si bé no en dificulta la lectura.

1490, juny, 5. Barcelona

Renovació de 28 de gener de 1517

Bernat Joan Sapila, ciutadà de Barcelona, fill dels difunts Bernat Sapila i Constança, fa testament i nomena marmessors el seu germà Bernat Sapila, prevere, els seus cunyats Guillem Benet de Cabanyelles, cavaller, i Bernat Llobets, ciutadà de Barcelona, el seu gendre Francesc Maimó, donzell, els seus familiars Antoni i Joan Sapila, ciutadans de Barcelona, els seus fills Bernat Sever i Francesc Sapila, ciutadans de Barcelona, la seva esposa Isabel i les seves filles Àngela Beneta, vídua de Ramon Fiveller, ciutadà de Barcelona, i Elionor, esposa de Francesc Maimó. En primer

lloc, escull ser enterrat a la tomba que té a l'entrada de l'església del convent dels frares predicadors de Barcelona i ordena que els seus marmessors hi destinin els diners necessaris. Com a llegats pietosos, deixa cinc sous en concepte de parroquianatge a l'església de Sant Just de Barcelona i cinc sous a l'Hospital de la Santa Creu, i deixa deu sous a cadascun dels seus marmessors. Llega a la seva filla Àngela Beneta les noranta-dues lliures quinze sous i vuit diners restants que li havia de donar en concepte de dot, més els interessos d'acord amb allò estipulat als seus capítols matrimonials. Deixa al seu fill Francesc vint-i-cinc lliures barceloneses, pagadores anualment per l'hereu universal el dia de la mort de l'atorgant, una pensió anual de quaranta-cinc lliures d'un censal mort, valorat en nou-centes lliures, que rep sobre els drets de marques dels regnes d'Aragó i de França, i una altra pensió anual de setanta-cinc lliures d'un censal mort, valorat també en nou-centes lliures, que rep sobre el dret de crema dels regnes de València i Castella. En cas que Francesc mori sense haver-se casat ni engendrat cap fill, les pensions passaran a l'hereu universal, mentre que si s'ha casat però no ha tingut descendència, podrà testar lliurement la meitat d'aquests béns. A continuació, confirma a la seva esposa Isabel haver rebut els cinc mil florins d'or corresponents al seu dot i la nomena usufructuària, mentre visqui, dels béns deixats al seu hereu universal. Nomena el seu fill Bernat Sever hereu universal i, en cas que aquest no pugui ser-ho o mori sense descendència, esdevindria hereu el seu fill Francesc. Si aquest també morís de la mateixa forma, passaria a ser hereva universal la seva filla Àngela Beneta i la seva altra filla Elionor rebria quinze mil sous. En cas que la primera no pogués o no volgués ser-ne hereva, ho seria Elionor i, successivament, d'altres nebots del testador. L'atorgant especifica que, tant si finalment esdevé hereva universal Àngela Beneta com Elionor, llur primogènit haurà de dur el cognom Sapila i portar les armes i els signes del difunt.

Esteve Antic Triter, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué a partir d'una nota de registre de Pere Triter, notari públic de Barcelona per autoritat reial.

[A] Original, publicat el 4 de desembre de 1516, no localitzat.

[R] Nota de registre de Pere Triter, notari públic de Barcelona, per autoritat reial, no localitzada.

B* Renovació, feta per Esteve Antic Triter, notari públic de Barcelona, el 28 de gener de 1517: AHPB, Pergamins, núm. 690 (510 × 540 mm), ex R. Al dors: "Testament del honorable mossèn Bernat Johan Çapila, ciutadà de Barchinona" (a. 1517); "A 14 de jener 1517 publicació del testament de la ... Isabel

- Sapilla ..." (s. XVI); "Cobrats los presents actes de mossèn Malol, notari real y de la sala, a XVIII de jener 1565" (a. 1565); "Testament del honorable mossèn Bernat Joan Çapilla, ciutadà de Barcelona, pare de mossèn Bernat ..." (s. XVI); "És de mossèn Parot Çapilla" (segona meitat s. XVI); "276" (s. XX).
- C Trasllet fet fer per Francesc Solsona, notari públic de Barcelona per autoritat reial, de 10 de maig de 1554: ALPB, Pergamins, núm. 691 (475 × 590 mm), ex B. Al dors: "Testament de mossèn ... testificat per en Pere Triter, notari de Barcelona, a 28 del mes de gener 1517 ..."; "Són los presents actes ... Ramon Fivaller" (mitjan s. XVI).
- a *Índice*, núm. 276, p. 389 (regist), ex B.
- b *Índice*, núm. 277, p. 389 (regist), ex C.

Esriptura humanística. El testament fou publicat originalment per Esteve Antic Triter el 4 de desembre de 1516, després que l'atorgant morís el 9 de novembre anterior, tal com fa patent la notícia de la seva publicació també continguda en aquest pergami. Cal aclarir que aquest notari tenia ja llavors per llegat testamentari els protocols del seu pare i connotari, Pere Triter, per la qual cosa Esteve Antic s'encarregà de la publicació a instància de Bernat Sever Sapila, qui acceptà l'herència que li havia estat llegada. El pergami B, per tant, és una renovació closa el 1517 de l'original, no localitzat, estès el 1516. Aquesta renovació fou motivada, segons sabem gràcies a una de les notes dorsals, per la mort el 14 de gener d'Isabel, vídua de l'atorgant, i fins llavors usufructuària dels seus béns.

715

1490, novembre, 5. Medina de Rioseco

Fadrique [II] Enríquez de Cabrera, almirall de Castella, la seva esposa Ana Enríquez de Cabrera, comte i comtessa de Bas i de Cabrera, i Elisabet, filla dels difunts Joan de Cabrera i la seva esposa Joana, nomenen procurador Fernando de Joara, cavaller, familiar dels comtes, perquè pacti amb Joan Sarriera, batlle general de Catalunya, la forma de pagament dels més de cinc mil florins d'or d'Aragó que restaven per pagar dels deu mil florins amb què el 6 de desembre de 1486 entre el batlle general i Guillem de Santcliment, cavaller, com a representant dels atorgants s'havia valorat la restitució als atorgants del vescomtat de Bas, amb tots els seus llocs, terres i dominis. Així mateix, els atorgants deslliuren Guillem de Santcliment de qualsevol obligació sobre aquest pagament.

Alfonso Fernández, de Medina de Rioseco, escrivà, notari públic per autoritat apostòlica i reial, ho escrigué.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 692 (455 × 315 mm). Al dors: "Procura del negoció de mosèn Juan Çarriera" (a. 1490); "Tenetur per magnificum Joannem Çarriera, militem, baiulum Cathalonie generalem" (s. XV ex.).

Esriptura gòtica humanística. Tractant-se d'un document castellà, seguim la nomenclatura emprada per García Villada (1974). Encara es pot apreciar clarament

el dibuix de la caixa d'escriptura i de moltes de les ratlles sobre les quals el notari disposà el text del document. Si bé al document es data l'acord per la restitució del vescomtat l'any 1476, hem pogut comprovar que, en realitat, aquest es produí el 1486 (AHPB, Galceran Balaguer, *Vigesimum manuale*, f. 62r). De fet, l'any 1476, els atorgants encara no s'havien casat (Pons Guri 2001).

716

1490, novembre, 5. Medina de Rioseco

Fadrigue [II] Enríquez de Cabrera, gran almirall de Castella, la seva esposa Ana Enríquez de Cabrera, comte i comtessa de Mòdica, al regne de Sicília, i vescomte i vescomtessa de Cabrera i de Bas, al principat de Catalunya, i Elisabet, donzella, filla dels difunts Joan de Cabrera i la seva esposa Joana, comtes i vescomtes d'aquests comtats i vescomtats, nomenen llur procurador Fernando de Joara, cavaller, familiar dels comtes, perquè firmi un debitori a Joan Sarriera, batlle general de Catalunya, per la resta dels cinc mil cinc-cents florins que s'han de pagar per la restitució, feta durant el temps de les torbacions al Principat, del castell d'Hostalric i de la resta de castells i llocs que pertanyien als atorgants.

Alfonso Fernández, de Medina de Rioseco, escrivà, notari públic per autoritat apostòlica i reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 693 (430 × 320 mm). Al dors: "Procura del negoció de mosén Juan Sarriera" (a. 1490); "Latinum falsum de jure non viciat sentenciam" (s. xv ex. – xvi in.).

Esctura gòtica humanística. El pergami comparteix les característiques del document anterior.

1490, novembre, 13. El Milà, parròquia d'Alcover

Beatriu d'Urrea, senyora de Santias i del castell del Milà, on habita, malalta de pesta, per tal d'atendre la gestió dels seus béns i atès els bons serveis prestats durant la seva vida, confirma a Maria, vídua de Joan de Biure, castlà de Rocafort, i neboda de l'atorgant, la donació que li féu el 18 de gener de 1485 dels seus drets sobre el castell del Milà i, a més, li fa donació de tots els béns, censals i drets que té. Beatriu, mentre visqui, es reserva el necessari per a vestir, calçar i menjar i la pensió anual d'un censal mort, de cent deu lliures, que Berenguer de Castellví li ha de satisfer.

Joan Company, vicari i notari públic de l'església de Vallmoll, per autoritat del seu rector, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 694 (545 × 360 mm). Al dors: "Carta de donació que ffa la molt noble seyora dona Betriu de Urrea de tots sos béns a la magníficha la seyora na Maria de Biure, uxor dell magnífich mosèn Johan de Biure, quòndam, carlà de Roquafort de Queralt, de tots los béns aguts e per aver" (s. xv ex.); ".P." (s. xvi-xvii); "Ø, n° 100" (s. xvii); "13 noviembre 1409 (*sic*)" (s. xviii); "109" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 100, f. 33v, ex A.
Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 35.

Esriptura humanística.

718

1490, novembre, 23

Pere Ferrer, del lloc d'Alcover, com a procurador de Beatriu d'Urrea, lliura la possessió d'un hort clos a Maria, vídua de Joan de Biure, castlà de Rocafort, d'acord amb la donació feta per la seva principal de tots els seus béns i drets a Maria el 13 de novembre anterior.

Arnau Mor, vicari i regent la notaria de la vila de la Selva pel seu rector Berenguer Tort, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 695 (270 × 220 mm). Al dors: "D, n° 5. Carta de la possessió que la senyora na Maria, uxor de mossèn Johan de Biure, quòndam, pres dels béns de la Selva. 23 nohembre 1490" (s. xvii); "278" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Biura, núm. 5, f. 72r, ex A.

a *Índice*, núm. 278, p. 389 (regist), ex A.

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 35.

Esriptura humanística.

1491, setembre, 15. Barcelona

Francesc de Junyent, ciutadà de Barcelona, fill de Berenguer de Junyent, ciutadà de Barcelona, i de la difunta Elionor, reconeix haver rebut d'Elionor, esposa de l'atorgant, filla de Lluís Oliver, donzell, domiciliat a Barcelona, i d'Elionor, els trenta-set mil sous barcelonesos que havia de rebre en concepte de dot per al seu matrimoni. El pagament es féu a través de la cessió a l'atorgant de la percepció de quatre censals morts i deu mil dos-cents quaranta-quatre sous i nou diners, part en metàl·lic i part mitjançant la taula de canvi i dipòsits de Barcelona. Dels quatre censals, dos els havia

venut la Generalitat de Catalunya, un valorat en vuit mil sous, amb una pensió anual de setze lliures, i un altre en nou mil set-cents cinquanta-cinc sous i tres diners, amb una pensió anual de dinou lliures deu sous i dos diners. El tercer havia estat creat per Requesens de Soler, cavaller, amb un valor de cinc mil sous barcelonesos i una pensió anual de catorze lliures vuit sous i deu diners. Finalment, el quart, venut per la universitat de la ciutat de Mallorca, amb un valor de quatre mil sous barcelonesos, amb una pensió anual de vuit lliures.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 696 (470 × 235 mm). Al dors: "Junyent àpoca" (s. xv ex.).

Esriptura humanística. A la pensió de l'últim censal trobem un buit on s'hauria d'indicar la quantitat de sous.

720

1491, novembre, 10. Notaria de la Selva del Camp

Beatriu d'Urrea, vídua de Lope de Gurrea, senyor de Santias, fa testament i nomena marmessors mossèn [Berenguer Ramon de] Llorac, senyor de Solivella, mossèn Farer, senyor del Rossell, Andreu de Montserrat, de la vila de la Selva, mossèn Pere Deguí, prevere, i Maria de Biure, neboda de l'atorgant, com a marmessora en cap. En primer lloc, l'atorgant deixa dos-cents sous per a la seva sepultura a la capella de Sant Joan de l'església de la Selva del Camp, on ella acostumava a seure. En cas que els capellans ho trobin difícil de realitzar, els marmessors podran escollir un altre lloc per a la sepultura. Destina deu lliures a diversos llegats pietosos, incloent l'hospital de la Selva i la capella de l'església forana d'Alcover. Nomena hereu universal Joan, fill de Maria de Biure, neboda de l'atorgant, llegant-li les dues-centes lliures que s'havia reservat en la donació feta l'any anterior a Maria. D'aquestes dues-centes lliures, Joan en donarà cent al seu germà Onofre de Biure perquè continuï estudiant.

Pere Alentorn, prevere, vicari i notari públic de la Selva del Camp per Berenguer Tort, rector, ho féu escriure a partir d'una nota de registre d'Arnau Mor, prevere, notari públic de la Selva del Camp.

A* Original estès a finals del segle xv: AHPB, Pergamins, núm. 697 (315 × 240 mm). Al dors: "Testament de la senyora dona Beatriu de Urrea" (s. xv ex.); "y fa

hereu a Joan de Biure, als 10 de novembre 1491" (s. xvi); "Ø, n° 95" (s. xvii); "164" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 95, f. 37r-v, ex A.
Cít.: CARBONELL, "Els barons", p. 35.

Esriptura humanística. Al marge inferior trobem una anotació autògrafa, amb data de 29 de maig de 1495, de Pere Rabassa, prevere, oïdor de comptes del vicari general de Tarragona, per la qual reconeix a Maria de Biure que ha llegat les deu lliures deixades per Beatriu d'Urrea per la seva ànima. L'extensió del testament, per tant, es féu entre els anys 1491 i 1495. Precisament, documentem el prevere Pere Alentorn com a notari de la Selva del Camp l'any 1495 (Soronellas 1993).

721

1493, febrer, 12. Castell de la Ràpita

Guerau de Foix, donzell, senyor del castell de la Ràpita, vegueria d'Urgell, confirma i nomena procurador seu Miquel de Torres, donzell, domiciliat a Barcelona, perquè porti i finalitzi totes les causes que l'atorgant té obertes contra diverses persones en qualsevol tribunal, tant eclesiàstic com secular, bé siguin procediments principals o d'apel·lació. El procurador podrà escollir àrbitres, atorgar documents i, si escau, nomenar procuradors substituïts.

Francesc d'Anglesill, habitant de Balaguer, notari públic de València i per tot el Regne d'Aragó i el principat de Catalunya per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 698 (330 × 220 mm). Al dors: "Ffebrer. Foix. Torres. Roig" (s. xv ex.).

Esriptura humanística.

1493, maig, 24. Vila d'Amer

Miquela, vídua de Joan de Vern, ciutadà de Girona, per tal de complir amb els capítols matrimonials acordats el mateix dia entre Miquel de Vern, fill de l'atorgant, i Violant, filla de Francesc Margarit, cavaller, domiciliat a Girona, i la difunta Sibil·la, fa donació entre vius i heretament al seu fill Miquel de Vern de tots els béns, drets, censos, pensions de censals morts i altres possessions que té per qualsevol dret, inclosa la donació feta pel seu altre fill Joan, monjo de Santa Maria d'Amer. L'heretament es fa a condició que l'atorgant esdevingui usufructuària mentre visqui i comparteixi la mateixa casa que el nou matrimoni. Miquela reté, per al casament de

la seva filla Caterina, dos mil sous en metàl·lic i tres censals morts: el primer de pensió anual de dotze lliures deu sous, pagadors per la universitat de Perpinyà, el segon de pensió de vuit lliures deu sous, pagadors per la universitat de Llagostera, i el tercer de pensió de tretze lliures deu sous, pagadors per la universitat de la vila de Besalú. A més, també reté cinquanta lliures per a testar-les lliurement. Finalment, en cas que el receptor mori sense descendència legítima, l'atorgant retindrà la meitat de tot allò donat.

Nicolau Roca, ciutadà de Girona, notari públic per autoritat del rei de Castella i Aragó per tota la seva terra i domini, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 699 (585 × 380 mm). Al dors: "Donació o heretament en temps de noces fets per la senyora Miquela Vern a mossèn Miquel Dez Vern, fill seu, any 1493" (s. XVI); "Donació universal en temps de núpcies feta per la senyora Miquela de Vern a Miquel de Vern, son fill, etcètera" (s. XVII); "g, n° 18"; "H, n° 82" (s. XVIII *in.*); "En dita donació no sols hereta de sos béns però encara dels que foren de Joan de Vern, son marit, tenint-ne donació segons està calendada y lineada en lo present acta" (s. XVII-XVIII); "24 mayo 1493" (s. XVIII); "279" (s. XX).
- B Extracte del s. XVIII *in.*: AHPB, *Rúbrica*, Gerona, núm. 18, f. 109r, ex A.
- C Extracte del s. XVIII *in.*: AHPB, *Rúbrica*, Amer, núm. 82, f. 121r, ex A.
- a *Índice*, núm. 279, p. 389 (regist), ex A.

Esriptura humanística.

723

1493, juny, 19. Lleida

Joan d'Aguerri, domiciliat a Lleida, i la seva esposa Isabel reconeixen haver rebut de Bernat Mahull, doctor en lleis, de Lleida, onze mil sous per la venda de la meitat de l'onzè d'Artesa de Segre. Els atorgants van rebre tres mil sous, mentre que els vuit mil sous restants serviren per saldar deutes que tenien pendents i per pagar les despeses de la venda i la liquidació del mig onzè.

Joan Mir, de Lleida, notari públic per autoritat apostòlica i reial, ho escrigué.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 700 (340 × 280 mm). Al dors: "És de misser Mahull"; "Àpocha de XI^m sous feta per ... Aguerri e Ysabel, muller sua, a misser Bernat Andreu Mahull, que són lo preu del mig onzè de Artesa"; "1493" (s. XV *ex.*); "Fa per la compra de l'onzè de Artesa y per lo n° 5" (s. XVII).
- B Extracte del s. XVII *ex.*: AHPB, *Rúbrica*, Arteza, núm. 5, f. 81r, ex A.

Esriptura semigòtica.

724

1493, gener, 1 – 1493, agost, 25. Roma. Casa de Cristoforo Arrivabene, al costat de Sant Pantaleó

Cristoforo Arrivabene, canonge de Màntua, cubiculari del papa Alexandre VI, com a procurador de Giovanni Pietro Arrivabene, bisbe d'Urbino, executor i hereu testamentari de Pere Boscà, qui féu testament a Nàpols el 26 de novembre de 1492, cedeix a Bertran Boscà, ciutadà de Barcelona, germà de Pere Boscà, tots els drets que el bisbe d'Urbino pogués tenir sobre els béns i l'herència del difunt.

Luigi Arrivabene, clergue de Màntua, notari públic per autoritat apostòlica i imperial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 701 (340 × 375 mm).

Esriptura gòtica bastarda. La *invocatio*, escrita en gòtica textual, ocupa tota la primera línia. La cloenda del notari italià és escrita en humanística cursiva, mentre que l'escrivà, un clergue de Lió, tal com s'explicita en una seva anotació autògrafa al marge inferior, empra un tipus d'escriptura molt similar al que podem observar, per exemple, al document 359, de l'any 1401. En un inexplicable descuit, ja que afecta de ple l'autenticitat del document notarial garantida per les *publicationes*, no figuren ni el dia ni el mes a la data, situats normalment entre la indicció i l'any de papat. Així, l'hem fixada segons l'any del document, 1493, i l'any del papat, encara el primer, còmput que s'inicia cada 26 d'agost. Pere Boscà fou autor de l'*Oratio de victoria malachitana* (1487) i, com ja suposava Pedro M. Cátedra (1989: 80), podem afirmar que fou també tiet del conegut poeta Joan Boscà, ja que aquest document palesa el seu vincle fraternal amb Bertran Boscà, identificat ja fa temps com a oncle del poeta (Carreras 1936: 102).

725

1493, setembre, 20. Castellfollit, situat a la Vall d'en Bas

Pere Joan, ciutadà de Barcelona, escrivà reial, notari públic per autoritat reial, dona fe de la procura atorgada per Beatriu de Cruïlles i de Santapau, vídua de Bernat Guerau de Cruïlles, senyora de les baronies de Castellfollit, diòcesi de Girona, i de Mosset, diòcesi d'Elna, a favor del seu fill Joan Guerau de Cruïlles.

Pere Joan, notari públic per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 702 (240 × 240 mm).

Esriptura humanística.

726

1493, maig, 7 / novembre, 11

Les Corts Generals ofereixen al rei Ferran [II], rei d'Aragó i comte de Barcelona, un donatiu graciós de dues-centes vint mil lliures per a la recuperació de la vila de Perpinyà i dels comtats de Rosselló i Cerdanya, a canvi dels capítols i ordinacions acordats a les corts sobre el redreç de la justícia i la nova forma d'elecció de diputats i oïdors.

[A] Original no localitzat

[B] Còpia inserida entre el desembre de 1495 i el març de 1496 no localitzada, ex A.

C* Trasllet fet fer per Jaume Ferrer, notari públic per autoritat reial i escrivà major del General, de 30 de desembre de 1507: AHPB, Pergamins, núm. 715 (490 × 495 mm), ex B.

Esriptura humanística. Pergamí fragmentari. El tenor del donatiu s'insereix a l'exposició d'una acta de les Corts de 1495-1496 mitjançant la qual s'aprovà que es destinés a les despeses generades per la guerra amb França (doc. 739). Aquesta acta, al seu torn, ens ha pervingut per trasllat. No s'ha conservat la datació a causa de l'estat del pergamí i és per això que proposem com a clivella cronològica les dates extremes de les Corts de 1493. En aquestes corts es compilaren les Constitucions de Catalunya, s'instaurà el sistema d'insaculació per als càrrecs oficials i es reformà la Reial Audiència. D'aquí la referència als capítols i ordinacions acordats que hi trobem.

727

1494, gener, 18. Osca

Joan Ferrer, canonge de la seu d'Osca i rector de l'església parroquial de l'Hospitalet, diòcesi de Barcelona, nomena procurador Antoni Ferrer, canonge d'aquesta mateixa seu, germà de l'atorgant, perquè recuperi les quantitats dipositades a la taula de canvi de Barcelona pel prevere regent l'església parroquial de l'Hospitalet.

Martí de la Raga, notari públic de caixa de la ciutat d'Osca per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 703 (295 × 225 mm). Al dors: "Procura dompni Johannis Ferrarii" (s. xv ex.).

Esriptura humanística. El pergamí ha perdut al voltant d'un centímetre i mig del marge dret que arriba fins a la caixa d'escriptura. L'últim mot de cada frase queda afectat.

728

1494, juny, 1. Torre de Salelles, terme de Llagostera

Galceran de Cruïlles, baró de les baronies de Llagostera i de Lloret, greument malalt, fa testament i nomena marmessors el seu fill Francesc de Cruïlles, el noble Jaume de Cruïlles, germà de l'atorgant, Joan de Foixà, gendre de l'atorgant, i fra Joan Amat, de l'orde dels predicadors, de Girona, donant plens poders al seu fill i al seu germà. En primer lloc, ordena ser enterrat al cementiri dels frares predicadors de Girona, per la qual cosa, entre d'altres, destina dues-centes lliures. Deixa, per diversos serveis prestats, a la dida Margarida, esposa d'en Joanot, vint lliures i a l'altra dida, deu florins, a n'Anton, criat seu, la mula i el "tabardo" de l'atorgant, a Pere, deu florins, i al batlle de Llagostera, quaranta lliures. Deixa a la seva filla Damiata, esposa de Joan de Foixà, els vint-i-cinc mil sous pactats als seus capítols matrimonials, més seixanta lliures en diner comptant, i a una altra filla, monja de Sant Daniel, les vint lliures de renda anual que la seva difunta esposa li havia ja deixat al seu testament. A Violant, una altra filla de l'atorgant, li deixa vint-i-dos mil sous que se sumaran als vint mil que la seva difunta esposa li havia deixat. Ordena que, de les dues-centes lliures destinades a la seva sepultura, es pagui una cana, o més, de domàs perquè el capellà acompanyi el cos de Crist. Finalment, nomena hereu universal dels seus béns Francesc de Cruïlles. En cas que aquest només tingués filles, la primogènita s'hauria de casar amb un fill del noble Jaume de Cruïlles. En cas que no tingués ni fills ni filles, l'heretat passaria als descendents de Damiata i Joan de Foixà i, successivament, de Violant. Si cap d'aquests no tingués descendència legítima, els seus béns haurien de passar als hereus del senyor de Castellfollit.

Roc Pujol, prevere, servidor de l'església de Llagostera, per autoritat de Joan Roig, antic prevere de la mateixa església, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 704 (455 × 255 mm). Al dors: "Testament de Galceran de Cruïlles al primer juí 1494 y fa hereter son fill don Francesc de Cruïllas. Notari Roc Pujol" (s. xvii); "1070" (s. xviii).

a Índice, núm. 280, p. 389 (regist), ex A.

Esriptura humanística. El document és escrit íntegrament en català. Al dors trobem un esbós d'arbre familiar, de finals del segle XVI o principis del xvii, encapçalat per l'atorgant i, seguint la línia successòria, Francesc de Cruïlles, Francesc Desgila-bert i Martí G(ue)rau de Cruïlles.

729

1494, novembre, 4. Barcelona

Francesc de Junyent, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Miquel Vendrell, sabater, i de Joan Comet, teixidor de llana i de lli, de la vila de Martorell, les vint lliures barceloneses que Elfa de Requesens i de Cardona, esposa de Requesens de Soler, cavaller, devia a l'atorgant. Els receptors, juntament amb Jaume Almirall, jurats de la universitat de Martorell, s'havien constituït com a deutors principals i s'havien compromès a pagar tal quantitat per la festa de Tots Sants el 27 de juny anterior.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 705 (270 × 205 mm).

Esriptura humanística.

730

1494, desembre, 3

Renovació de 1522, abril, 2

Antoni Gual, teixidor de draps de lli, i la seva esposa Caterina, ciutadans de Barcelona, venen mitjançant carta de gràcia a Aldonça de Sarrià, monja de Sant Pere de les Puelles, com a administradora de les causes pies del monestir, un censal mort amb una pensió anual de dotze sous barcelonesos, pagadors cada 3 de desembre. Els atorgants obliguen especialment les cases que tenen a Barcelona, al carrer de Sant Pere més Alt i, en general, tots els seus béns. La venda es fa per dotze lliures barceloneses.

Antoni Gual, teixidor de draps de lli, i la seva esposa Caterina, ciutadans de Barcelona, reconeixen haver rebut d'Aldonça de Sarrià, monja de Sant Pere de les Puelles, com a administradora de les causes pies del monestir, dotze lliures barceloneses per la venda d'un censal mort amb una pensió anual de dotze sous barcelonesos, pagadors cada 3 de desembre.

[A] Original no localitzat.

R Nota de registre de Guillem Jordà, notari públic de Barcelona per autoritat reial: AHPB, Guillem Jordà, Manual, 3 de desembre de 1494.

R' Nota de registre de Guillem Jordà, notari públic de Barcelona per autoritat reial: AHPB, Guillem Jordà, Llibre de vendes, 3 de desembre de 1494, ex R.

- B* Renovació feta fer per Pere Martí, notari públic de Barcelona per autoritat reial, de 2 d'abril de 1522: ALPB, Pergamins, núm. 706 (650 × 530 mm), ex R'. Al dors: "Jaume Sastre, major. 1529" (s. XVII-XVIII).

Esriptura humanística. A l'escatocol de la venda trobem la firma autògrafa per raó de senyoria de Miquel Montell, mestre en arts i medicina, procurador de Violant, vídua de Joan Valentí Boscà, cavaller, i també les firmes autògrafes d'Elisabet, priorressa i administradora de les causes pies del monestir de Sant Pere, i de Joana Despalau i Caterina Descolons, monges del monestir. Pere Martí va rebre els protocols de Guillem Jordà com a llegat testamentari del seu connotari Antoni Simó Fonoll. Trobem una nota al marge inferior dret sobre la definició del censal del 3 de setembre de 1579. El pergami serví com a coberta d'un plec de documentació diversa de Jaume Sastre (ALPB, 278/50).

731

1494, desembre, 11. Barcelona

Bernat Joan Sapila i la seva esposa Isabel fan donació entre vius a llur fill Francesc Sapila d'un censal mort de pensió anual de quaranta-cinc lliures barceloneses i valor de nou-centes, que Bernat rep sobre els drets de marca dels regnes d'Aragó i de França, i una renda de vint-i-cinc lliures que rebrà a partir de la mort d'un dels dos cònjuges, provinents de la part que els atorgants es van retenir de l'heretament fet a Bernat Sever Sapila pel seu casament.

Maties Celitons, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué a partir d'una nota de registre de Pere Triter, notari públic de Barcelona per autoritat reial.

- A* Original estès el 28 de febrer de 1567: ALPB, Pergamins, núm. 707 (500 × 350 mm). Al dors: "Productum per Raymundum Franciscum (*sic*) Fiveller" (a. 1567); "nº 21. Donatio facta per magnificum Bernardum Joanem Çapila et Elisabeth, conjuges, cives Barchinone, magnifico Francisco Çapila, eorum filio, de quodam censuali pensionis quadraginta quinque librarum, quod recipitur super marchis Aragonium et aliis in dicta donacione contentis. Apud Petrum Triter, regia auctoritate notarium Barchinone" (s. XVII); "760" (s. XVIII); "282" (s. XX).
- R Nota de registre de Pere Triter, notari públic de Barcelona per autoritat reial: ALPB, Pere Triter, *Manuale numero quartum decimum contractuum*, f. 31.
- a *Índice*, núm. 282, p. 389 (regist), ex A.
- b FERRER, "La redacció", núm. 29, p. 151 (regist i cloenda), ex A.

Esriptura humanística. Maties Celitons estengué l'original a instància de Francesc Ramon Fiveller, tal com consta a la cloenda. Tal com observà Ferrer, al manual corresponent de Pere Triter podem veure l'anotació feta per Maties Celitons al marge de l'assentament ("Notatum") i la ratlla vertical que féu al damunt del text. Si bé no en fa referència explícita, Maties Celitons degué rebre les escriptures de Pere Triter de mans del fill d'aquest Esteve Antic Triter, que l'any 1517 n'era possessor (doc. 709).

732

1494, desembre, 12. Barcelona

Bernat Andreu Mahull, doctor en lleis, ciutadà de Lleida, en nom propi i com a procurador de Gaspar Joan de Vallseca, donzell, domiciliat a la vegueria de Lleida, la seva esposa Margarida i Joana, esposa de l'atorgant, ven mitjançant carta de gràcia a Climent Carbonell, fuster, ciutadà de Barcelona, i als seus un censal mort amb una pensió anual de vuit lliures tretze sous, pagadors cada 12 de gener. Com a garantia, l'atorgant obliga les cases que el seu principal posseïx a Barcelona, situades dins la muralla vella, al costat del Forn d'en Manresa, les quals té pels hereus de Joan Tàrrega, mercader, a cens anual de vint-i-set sous, pagadors en dos terminis el primer de juny i de desembre, els quals les tenen pel monestir de Sant Pau del Camp, a cens de dos morabatins. La venda del censal es fa per afrontar el pagament d'un altre censal, de seixanta lliures i pensió anual de seixanta sous, que Gaspar Joan de Vallseca havia de satisfer a l'atorgant. La pensió servia per a fornir un estudi de Bernat Andreu, situat a les cases que té el seu principal a Barcelona, al carrer de la Palma. La venda es fa per cent setanta-tres lliures barceloneses.

Dalmau Ginebret, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 708 (680 × 760 mm). Al dors: "Miquel Fuster de Busquets, beneficiat a la Seu de Tarragona" (s. xv ex. – xvi in.); "Sensal que manleva un tal de Valseca sobre unas casas" (s. xvi); "Fa per la casa del Forn de la Palma" (s. xvi); "H, n° 6. Censos de las casas de Barcelona, del carrer de la Palma, que foren de Vilaseca" (s. xvii); "És del n° 27 (ratllat)"; "Per a les cases en lo carrer dit del Forn de la Palma. H, n° 2" (s. xvii-xviii); "863" (s. xviii); "281" (s. xx).

a *Índice*, núm. 281, p. 389 (regist), ex A.

Esriptura humanística. Hi trobem les signatures autògrafes de Lluís Desvalls, donzell, domiciliat a Barcelona, com a successor dels hereus de Joan Tàrrega, i de Bernardí Soler, notari, com a procurador del monestir de Sant Pau del Camp.

733

1495, gener, 21. Roma

Joan Sescorts, clergue, de Barcelona, nomena procuradors Bernat Lo(...), clergue, beneficiat de la seu de Barcelona, i Pere Sescorts, apotecari, germà de l'atorgant, perquè prenguin possessió corporal del benefici de les Onze Mil Verges, instituït a l'església par-

roquial de la vila de Cardona, diòcesi d'Urgell, i de qualsevol altre benefici del qual l'atorgant sigui titular per tal d'administrar-lo i defensar-lo en nom seu.

Antoni Arnau Pla, clergue, de Barcelona, notari públic per autoritat apostòlica i imperial, ho féu escriure.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 709 (370 × 180 mm).

Esriptura semigòtica. La *invocatio* ("In nomine domini. Amen"), escrita en gòtica textual, ocupa la major part de la primera línia a causa del seu gran mòdul, que contrasta amb el cos minúscul de la resta del text, de manera similar als altres documents atorgats a Roma que hem catalogat.

734

1495, febrer, 16. Vila de Moixent

Gaví Corroi, prevere i canonge de la seu de Càller, de l'illa de Sardenya, habitant i domiciliat a València i que resideix a la casa de Pero Maça de Liçana i de Cornell, senyor de la vila de Moixent i de la baronia i vila de l'Albi i del lloc de Mur, del principat de Catalunya, nomena procuradors Joan Torres, prevere, rector de la vila de l'Albi, Miquel Tarragó, prevere, beneficiat també d'aquesta vila, i Francesc Bernabè, pagès, de la vila de l'Albi, perquè presentin davant de qui convingui les litterae gratiosae papals per les quals se'ls concedia la pabordia de Mur, a proposta de la seva patrona Beatriu Maça i de Carròs d'Arborea, esposa del baró. Així mateix, els procuradors prendran possessió corporal de la pabordia i rebran les rendes i altres fruits que hi pertanyin.

Joan Roig, veí de Moixent, notari públic per autoritat reial per tota la terra i domini del rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 710 (450 × 280 mm).

Esriptura humanística.

735

1495, febrer, 16. Vila de Moixent

Gaví Corroi, prevere i canonge de la seu de Càller, de l'illa de Sardenya, habitant i domiciliat a València i que resideix a la casa de Pero Maça de Liçana i de Cornell, senyor de la vila de Moixent i de la baronia i vila de l'Albi i del lloc de Mur, del principat de Catalunya,

nomena procurador Gabriel Escapolar, notari, habitant de la ciutat de València, però que actualment resideix a l'Albi, perquè regeixi, governi i defensi la pabordia. S'encarregarà de la seva gestió, podrà atorgar tots els documents que cregui convenients i anar a judici en nom del seu principal.

Joan Roig, veí de Moixent, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 711 (510 × 285 mm).

Esriptura humanística.

736

1495, abril, 15. Mataró

Isabel Beneta, filla dels difunts Esteve Romaguer, mercader, ciutadà de Barcelona, i Joana, i esposa de Rafael Marquès, sabater, de la vila de Mataró, atès que l'actuació del seu anterior procurador, Joan Vilar, causídic, de Barcelona, ha estat inútil i lesiva per als seus interessos, nomena procurador el seu marit perquè vengui a Barcelona diversos béns que té a la ciutat.

Joan Robert, notari públic per autoritat apostòlica i imperial per tota la terra, regent l'escrivania pública de la vila i terme de Mataró per Jaume Ferrer, notari i escrivà reial, senyor útil de l'escrivania, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 712 (330 × 130 mm). Al dors: "Noverint. Mossèn Johan, notari. Inmo" (s. xv ex. – xvi in.).

Esriptura humanística.

1495, setembre, 20. Vallespinosa

Marc Vilar, habitant del lloc de Vallespinosa, malalt, fa testament i nomena marmessors Joan Vilar, germà seu, i Joan Vilar, fill seu. En primer lloc, deixa cinquanta sous a l'església de Vallespinosa perquè celebrin la seva extremunció, sepultura, novena, cap d'any i un trentenari. Deixa al bací de la Verge Maria i al de Sant Jaume quatre diners per a cadascun, i al bací de les Ànimes, tres. De la resta dels seus béns, deixa cinquanta sous per al casament de cadascun dels seus fills Antoni, Pere i Marc, i deu lliures per al de la seva filla Caterina. Deixa la seva esposa Sandra usufructuària

dels seus béns mentre visqui. Finalment, nomena hereu universal el seu fill Joan. En cas que morís sense descendència legítima, aquest títol aniria passant a la resta de fills, de major a menor.

Joan Ballester, prevere, vicari i notari públic de l'església de Sant Jaume de Vallespinosa per autoritat del seu rector Eimeric Favaral, ho féu escriure a partir d'una nota de registre de l'escrivania de la rectoria de Sant Jaume de Vallespinosa.

- A* Original estès el 15 de setembre de 1496: AHPB, Pergamins, núm. 713 (330 × 290 mm). Al dors: "G, n° 147. Testament de Marc Vilar de Vallspinosa. 20 setembre 1495" (s. xvii); "Vallspinosa" (s. xvii); "480" (s. xviii); "283" (s. xx).
 B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Vallspinosa, núm. 147, f. 10r, ex A.
 a *Índice*, núm. 283, p. 389 (regist), ex A.

Esriptura humanística. A sota de la cloenda trobem una nota de Vicenç Begueny, canonge, succentor de la seu de Tarragona, que reconeix haver rebut quatre sous dels marmessors, de 25 d'octubre de 1496.

738

1496, gener, 26. Girona

Joan Cerdà, draper, ciutadà de Girona, revèn a Miquel de Vern, ciutadà de Girona, tots els drets que té sobre de trenta-tres sous i nou diners anuals, que forma part de la pensió anual d'onze lliures tretze sous i nou diners d'un censal mort, per dues-centes vuitanta lliures deu sous, que la ciutat de Girona havia venut inicialment l'any 1429, a Felicià de Palol, donzell, domiciliat al castell de Palol, i que el difunt Joan de Vern, pare del receptor, havia venut a l'atorgant. Així mateix, Joan Cerdà revèn a Miquel de Vern una altra pensió anual de setanta-cinc o vuitanta-cinc sous provinent d'un censal que la ciutat de Girona havia venut al seu difunt pare. La revenda es fa per quinze lliures barceloneses.

Antoni Arnau, notari públic per autoritat reial, substituït de l'hereu de Jaume de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

- A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 714 (370 × 370 mm). Al dors: "Carta de loch e cessió del magnífich mossèn Miquel Dezvern" (s. xv ex.); "g, n° 54" (s. xvii); "R.n.3" (s. xviii); "26 enero 1496" (s. xviii).
 B Extracte del s. xviii in.: AHPB, *Rúbrica*, Gerona, núm. 54, f. 111r, ex A.

Esriptura humanística. A la cloenda el notari especifica que el document havia estat rebut pel seu connotari Joan Oliver, però que a causa de la seva mort ell l'hagué de fer escriure.

739

1495, desembre - 1496, març. Divendres. Tortosa

Trasllat de 1507, desembre, 30

Les Corts Generals, en presència del rei Ferran [II], aproven que el donatiu de dues-centes vint mil lliures concedit a les Corts de 1493 per a la recuperació de la vila de Perpinyà i dels comtats de Roselló i Cerdanya pugui ser utilitzat per la Corona per a les despeses de la guerra amb França.

Joan Faner, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

[A] Original no localitzat.

B* Trasllat fet fer per Jaume Ferrer, notari públic per autoritat reial i escrivà major del General, de 30 de desembre de 1507: AHPB, Pergamins, núm. 715 (490 × 495 mm), ex A.

Esriptura humanística. Pergamí fragmentari. La data, juntament amb un terç del marge dret del pergamí, s'ha perdut. L'esment de la guerra amb França, de 1495 a 1499 (Ladero 2004) i la inserció del capítol del donatiu de les Corts de 1493 evidencien que les Corts on es pren l'acord del document han de ser les celebrades a Tortosa entre el desembre de 1495 i el 6 d'abril de 1496 (Conde; Hernández; Riera; Rovira, 1991: 47). A l'únic volum de Joan Faner conservat d'aquestes dates, un llibre comú que té l'inici el març de 1496, consta una breu anotació de com el dimarts 29 de març aquest notari actuà a la ciutat de Tortosa redactant "Capitula impositionis fogagii et aliorum" (AHPB, 213/5). Tant al dia anterior com al posterior hi trobem assentaments de documents fets a Barcelona. Tot i aquesta precisa notícia, el 29 de març no pot correspondre a la data d'aquest document, ja que sí que s'ha conservat el dia de la setmana, un divendres. En resum, doncs, no hem pogut precisar més la clivella cronològica que la que ofereix la durada de les Corts de Tortosa.

1496, octubre, 25. Barcelona

Miquel Sala, notari, ciutadà de Barcelona, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix haver rebut de Pedro Cañizar, administrador perpetu d'Alfons d'Aragó i del seu arquebisbat de Saragossa i tresorer de la cambreria de la seu, trenta-cinc lliures barceloneses corresponents a la pensió anual d'un censal mort que l'hospital comprà a la cambreria.

Dalmau Ginebret, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 716 (255 × 140 mm). Al dors: "Àpoca formada per lo procurador del hospital de Barcelona, del any de LXXXXVI" (s. xv ex.).

Esriptura humanística.

741

1497, abril, 11. Dimarts. Davant del monestir de Sant Cugat del Vallès *Bernat Mas*, pagès de la parròquia i terme del castell de Sant Esteve de Ripollet, després d'haver comprat a *Antoni Duran*, pagès de la parròquia de Sant Pere de Reixac, mitjançant carta de gràcia, dues peces de terra de dotze jovades que el venedor tenia pel benefici de Sant Antoni, instituït a l'església del monestir de Sant Cugat del Vallès, per un cens anual de dos sous i onze diners, pagadors per Sant Pere i Sant Feliu del mes d'agost, acorda amb *Antoni Duran* que, a més del cens esmentat, també li satisfarà un altre cens anual de tres sous, pagador el mateix dia.

Pere Miquel Carbonell, escrivà reial, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original múltiple: AHPB, Pergamins, núm. 717 (270 × 330 mm). Al dors: "És stada feta venda dels dits III sous de cens als obrés de Sant Steve de Ripollet a carta de gràcia de ... migençant, ab carta rebuda en poder d'en Joan Canyelles, notari, a III del mes de març any mil DIII" (a. 1503).

Esriptura humanística. El pergami té un forat de dotze centímetres que afecta la major part de les línies onze i dotze. El primer cens esmentat, probablement, a més del contingut monetari tenia també una part en espècie. Trobem la signatura autògrafa de fra Jeroni Figueres, monjo de Sant Cugat beneficiat del benefici de Sant Antoni per raó de senyoria. Destaquem també l'elegant humanística emprada per Pere Miquel Carbonell, conegut arxiver reial i copista, que esdevé *antiqua* per a la cloenda.

742

1498, maig, 15. Parròquia de Santa Maria de Palautordera
Gilabert Bruniquer, mercader de la vila de Granollers, per tal de poder satisfer el dot de la seva filla *Violant*, esposa de *Francesc Pagès*, mercader, ciutadà de Barcelona, ven a *Antoni Pou*, prevere, rector de l'església de Santa Maria de Palautordera, com a persona laica i privada, un censal mort de pensió anual de seixanta sous pagadors cada 15 de maig. L'atorgant promet que, per cada dia d'impagament de la pensió, el comprador rebrà tres sous i nomena fidejussors *Pere Camps*, de la parròquia de Sant Feliu de Canovelles, *Francesc Valls*, mercader, i *Llorenç Marc*, teixidor de llana de la vila de Granollers. Com a garantia, l'atorgant hipoteca els drets de mesuratge, anomenats vulgarment els cops, que té sobre l'ordi i la civada venuts a la plaça de Granollers. La venda es fa per seixanta lliures barceloneses.

Gilabert Bruniquer, mercader, de la vila de Granollers, reconeix haver rebut d'Antoni Pou, prevere, rector de l'església de Santa Maria de Palautordera, com a persona laica i privada, seixanta lliures barceloneses per la venda d'un censal mort de pensió anual de seixanta sous pagadors cada 15 de maig.

Pere Andreu Masons, notari públic per autoritat reial i apostòlica del terme del castell de Montclús i senyor útil i propietari de la seva notaria i escrivania pel beneficiat de Sant Proget, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 718 (550 × 590 mm). Al dors: "CLXXXI. Carta de venda del censal mort que Gilabert Bruniquer fa a mossèn Anthony Pou, rector de Sancta Maria de Palautordera, de pensió de LX sous de preu e propietat de sexanta lliures, ab special obligació de la posa" (a. 1564); "Mos-sèn Antoni Castellar, rector de Palautordera, he fet definició en poder de Pau Castellar, notari de Barcelona, a 17 de juny 1594" (a. 1594); "285" (s. xx).

B Extracte de l'any 1564: AHPB, 524/106, f. 37r; ex A.

a *Índice*, núm. 285, p. 390 (regist), ex A.

Esriptura humanística. Les caplletres i la notificació són escrites en gòtica textual.

743

1498, maig, 20. Granollers

Pere Camps, de la parròquia de Sant Feliu de Canovelles, diòcesi de Barcelona, nomena procurador seu Gilabert Bruniquer, mercader, de la vila de Granollers, en tot allò relacionat amb la seva actuació com a fidejussor del censal mort de seixanta lliures barceloneses venut per Gilabert a Antoni Pou, rector de l'església de Santa Maria de Palautordera, el 15 de maig anterior.

Pere Marrull, ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, regent l'escrivania pública de la vila de Granollers per Antic Mateu, notari públic de la ciutat i senyor útil de l'escrivania, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 719 (305 × 240 mm).

a *Índice*, núm. 286, p. 390 (regist), ex A.

Esriptura humanística. El primer mot de la notificació és escrita en gòtica textual.

744

1498, juliol, 17. Barcelona

Pere Ribes, fuster, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Simó Falcó, mercader, ciutadà de Barcelona, les següents quantitats

per diverses obres realitzades a les cases on Simó viu, que són de mossèn Vallseca, de Lleida, situades al carrer de la Palma: per una porta al terrat, entre fusta i mà d'obra, deu sous; per una porta reixada al celler, trenta-quatre sous; per una biga a l'estudi, vint sous. A continuació, Bernat Soler, mestre de cases, reconeix haver rebut per mig dia de salari dos sous. L'època també recull el pagament de dos sous i dos diners per a un manyà, per posar el pany forrellat i una clau a la porta del terrat, i de dos sous per al notari per redactar el document, sumant tot plegat tres lliures deu sous i dos diners.

Jaume Mas, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 720 (235 × 150 mm). Al dors: "C, n° 20" (s. xvii-xviii); "Àpoca per obres necessàries en una casa al carrer de la Palma que foren de Vallseca, de Leyda. 17 juliol 1498" (s. xvii-xviii); "864" (s. xviii); "287" (s. xx).

B Extracte del s. xvii ex.: AHPB, *Rúbrica*, Cardona, núm. 89, f. 84v, ex A.
a *Índice*, núm. 287, p. 390 (regist), ex A.

Esriptura humanística.

745

1498, agost, 6. Roma

Vicenç de Casamitjana, prevere, batxiller en decrets, beneficiat perpetu de la seu de Barcelona, nomena procuradors Joan Pujol i Sebastià Planell, [preveres], beneficiats perpetus de la mateixa església, perquè arribin a un acord amb Gaspar Vendrell, rector de l'església parroquial de Tona, diòcesi de Vic, sobre les diferents qüestions que l'enfronten a l'atorgant.

Jacques Quetier, clergue, de la diòcesi de Rennes, notari públic per autoritat apostòlica i imperial, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 721 (285 × 275 mm). Al dors: "Instrumentum procuracionis domni Vincencii de Casamijana, in decretis baquallarii, super ... inter ipsum et dominum Gasparem Vendrel" (s. xv ex. – s. xvi in.).

Esriptura gòtica bastarda. La *invocatio* ("In nomine Domini. Amen"), escrita en gòtica textual de gran mòdul, ocupa tota la primera línia.

746

1498, setembre, 13. Barcelona

Berenguer Vila, canonge de la seu de Barcelona, i fra Jaume Riquer, vicari general de Sant Cugat, com a procuradors de Pere Çapata, prior de Santa Maria Major o del Pilar, de Saragossa, i capellà perpetu de la capella d'en Marcús, de Barcelona, venen en públic encant a Francesc Reixac, cavaller, domiciliat a Perpinyà i a Barcelona, unes cases que té llur principal com a laica i privada persona per la fàbrica de l'església de Santa Maria del Pi a cens anual d'un morabatí, pagador per Nadal, situades al carrer d'en Queralt, molt a prop de la plaça de Santa Anna. La venda es fa per quaranta-quatre lliures disset sous i vuit diners barcelonesos.

Galceran Balaguer, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 722 (555 × 360 mm). Al dors: "Testaments, inventaris, capítols matrimonials, inventaris, partides de taula de Pere Gorina, notari"; "Plica de testaments, capítols matrimonials, inventaris, partides de taula y altres, tot rebut an poder de Pere Gorina, notari públic real col·legiat de Barcelona" (s. xvii ex. – xviii in.); "1058" (s. xx).

a Índice, núm. 288, p. 390 (regist), ex A.

Esriptura humanística. Hi trobem la firma per raó de senyoria dels obrers d'aquell any de la fàbrica de Santa Maria del Pi, feta el 2 de novembre per Mateu Senya, notari de Barcelona i un dels obrers.

747

1498, octubre, 25. Dijous. Girona

Pere Ferrer Sa-sala, prevere del Capítol, tresorer de la seu de Girona, com a tutor conjuntament amb Lluís de Montfort, donzell, domiciliat a la vila d'Alcanyís, del regne d'Aragó, instituïts pel difunt Jaume de Montfort, donzell, regent la tresoreria reial al principat de Catalunya, en el seu testament de 5 de març de 1488, dels seus fills i béns nomena procuradors Pau de Carsi, mestre en medicina, i Huguet Ferrer, mercader, ciutadans de Barcelona, perquè intimin a Alfonso de Talavera, cavaller, domiciliat a Talavera, regne de Castella, o als seus hereus la cessió que Miquel Puig, sastre, ciutadà de Barcelona, féu a l'atorgant i a Lluís de Montfort d'un censal de cinc-centes lliures barceloneses, amb una pensió anual de vint lliures, que Alfonso de Talavera li havia venut.

Pere Escuder, notari públic per autoritat reial, substituït de l'hereu de Jaume de Campllong, notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, ho féu escriure.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 723 (390 × 260 mm). Al dors: "Procura e actoria fermada per mossèn Pere Ferrer, tresorer de la seu de Girona, tudor e curador dels hereus de mossèn Jacme de Montfort" (a. 1498); "Pro nota habe(a)tur" (s. xvi).

Esriptura humanística.

748

1499, juliol, 8. Vila de Seròs

Violant de Biure, vídua de Galceran de Biure, donzell, malalta, fa testament i nomena marmessors el seu fill Andreu de Biure, Berenguer Ramon de Llorac, senyor de Solivella, i Joana de Biure, filla de l'atorgant. En primer lloc, ordena ser enterrada a l'església parroquial de Santa Maria de Seròs, a la sepultura del seu marit. Nomena hereu universal el seu fill Andreu de Biure. En cas que aquest morís sense descendència legítima, la germana d'aquest, Joana, passaria a ser-ne hereva universal i, si aquesta també morís sense descendència legítima, ho seria Onofre de Biure, nét de l'atorgant. A continuació, deixa cinquanta sous per la seva ànima, sepultura, novena i cap d'any, a més d'un trentenari de Sant Amador, per al rector de Seròs. Confirma als seus néts Joan i Onofre de Biure llur llegítima del seu difunt pare Joan de Biure, i els deixa cinc sous i un diner a cadascun. Finalment, deixa sis sous a cada un dels bacins de Santa Maria de Seròs.

Antoni Jeroni, prevere major, notari públic de Seròs pel seu rector, ho féu escriure.

- A* Original: ALPB, Pergamins, núm. 724 (450 × 200 mm). Al dors: "Testament de Violant de Biure. Any 1499" (s. xvi); "Ø, n° 69" (s. xvii); "165" (s. xviii).

B Extracte del s. xvii ex.: ALPB, *Rúbrica*, Vallvert, núm. 69, f. 36r, ex A.

Cit.: CARBONELL, "Els barons", p. 34.

Esriptura humanística. El document és escrit íntegrament en català.

749

1499, setembre, 25. Peralada

Guillem Pons, paraire de la vila de Peralada, nomena procurador seu Mateu Pons, hostaler, ciutadà de Barcelona, perquè reclami a Rafael Parri, mercader, ciutadà de Barcelona, els seixanta ducats d'or que deu a l'atorgant fra Francesc Sastre, conventual de Santa Maria del Carmel, de la vila de Perpinyà, qui era a Roma per aconseguir unes butlles o gràcies apostòliques.

Joan Peres, notari públic de la vila de Peralada per autoritat del vescomte de Rocafortí, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 725 (330 × 265 mm). Al dors: "Johan ... fins a VI ducats. Testes Bernardinus Pujol, faber, Gabriel Pinell, argenterius" (a. 1499); "290" (s. xx).

a *Índice*, núm. 290, p. 390 (regest), ex A.

Esriptura humanística.

750

1499, octubre, 16

Narcís Torrent, prevere, rector de l'església parroquial de Sant Pere de Rubí, diòcesi de Barcelona, nomena procuradors Miquel de Biure, clergue de la diòcesi de Girona, Bartomeo Renardi, canonge de Siracusa, a Sicília, Lluís Soler, de la diòcesi d'Urgell, i Antoni Veí, tots clergues, residents a la cúria de Roma, perquè consentin la imposició d'una pensió anual de cinc ducats d'or sobre l'església parroquial per part de la Cambra Apostòlica.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergamí: AHPB, Pergamins, núm. 726 (330 × 210 mm).

Esriptura humanística. El document, deixat a mig escriure, ocupa només el marge superior del pergamí.

1499, octubre, 29. Barcelona

Renovació de 1520, gener, 31

Vicenç Serra, sastre, ciutadà de Barcelona, estableix en emfiteusi a Pere Corregó, braser, ciutadà de Barcelona, unes cases situades a Barcelona, al carrer antigament anomenat d'en Tripó i llavors carrer Nou, que va cap al carrer dels Ollers Blancs, a prop del monestir dels framenors de Barcelona. L'atorgant té les cases pels hereus de Mateu Capell, mercader de Barcelona, a cens d'un morabatí per Sant Eloi, els quals les tenen per Blanca, esposa de Guillem Pujades, la qual, finalment, les té per la pabordia del mes de febrer de la seu de Barcelona. El receptor haurà de satisfer un cens anual de vint-i-set sous sis diners per Tots Sants, en el que resta d'any

haurà de fer una escala enrajolada amb el peu de pedra, enrajolar la cambra i posar al menjador una jàssena nova i no proclamarà altre senyoria que Vicenç Serra, els hereus de Mateu Capell, Blanca i la pabordia dels mes de febrer. L'atorgant rep en concepte d'entrada un parell de gallines.

[A] Original no localitzat.

[R] Nota de registre d'Antoni Marc, notari públic de Barcelona, no localitzada.

B* Renovació feta fer per Tomàs Costa, notari públic per autoritat reial de Barcelona, de 31 de gener de 1520: AHPB, Pergamins, núm. 727 (580 × 530 mm), ex R. Al dors: "Penes Anthonium Marchi, notarium publicum Barchinone" (a. 1520); "Capel"; "Visens Serra"; "La pabordia de Fabrer" (s. XVI); "289" (s. XX).

a Índice, núm. 289, p. 390 (regist), ex B.

Esriptura humanística. El pergamí en porta un altre de cosit al marge inferior, amb data de 1580. Tomàs Costa, connotari d'Antoni Marc (de qui no se n'ha conservat cap protocol), especifica a la seva cloenda que el *mundum* original fou efectivament publicat pel seu difunt connotari. Hi trobem les firmes, autògrafes en escriptura usual, per raó de senyoria de l'hereu universal dels successors de Mateu Capell, del successor dels ja difunts Blanca i Guillem Pujades, i del procurador de la pabordia del mes de febrer. A l'Índice fou datat de 1498.

752

1500, març, 28. Vila de Cervera. Sala dels Paers

Llorenç d'Altarriba, Antoni Comalada, Bartomeu Figuera, paers, i la resta del consell de la universitat de la vila de Cervera, nomenen procurador Joan Sorts, mercader, ciutadà de Barcelona, perquè consenti la solta de dues-centes lliures feta a la taula de canvi de Barcelona per Dalmau Ginebret, notari, per tal de lluir un censal mort de set-centes cinquanta lliures i pensió anual de vint-i-cinc que la universitat satisfèia al benefici de Sant Joan Baptista i Evangelista de l'església parroquial de Sant Andreu de Palomar, de Barcelona, des de l'any 1399, després d'haver arribat a un acord amb el seu clergue beneficiat Joan Riambau.

Pere Serra, de la vila de Cervera, notari públic per autoritat reial per tot el principat de Catalunya i escrivà de la sala de la Casa dels Paers de la vila, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 728 (610 × 370 mm). Al dors: "Al molt honorable mossèn Johan Sors. En Barcelona, prop la Font de Sant Honorat" (a. 1500).

Esriptura humanística. Hi trobem la firma d'autorització de Joan d'Oluja, regent de la batllia, feta per la mà de Joan Solsona, regent l'escrivania de la cort del batlle de Cervera, del dia 11 d'abril.

753

1500, abril, 23. Rocafort de Queralt

Antoni Ballester i Jaume Esteve, habitants de Rocafort de Queralt, com a tutors de Joan Pavia, fill de Tomàs Pavia, de la vila de Santa Coloma de Queralt, assignats per la cort del lloc de Rocafort l'any 1494, nomenen procuradors Antoni Siscar, causídic, ciutadà de Barcelona, i Tomàs Pavia perquè els representin davant de qual-sevol tribunal, tant civil com eclesiàstic, i perquè administrin els béns i negocis de Joan.

Pere Ballester, prevere, vicari i notari públic per autoritat apostòlica, regent l'escrip-
vania de l'església de Rocafort pel seu rector Berenguer Ramon, ho escrigué.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 729 (310 × 250 mm).

Esriptura semigòtica.

754

1500, setembre, 24. Barcelona

Elisabet, vídua de Galceran Cruanyes, mercader, ciutadà de Barcelona, que té els béns del marit per dot i sponsalici, reconeix haver rebut de Francesc Urpí, Joan Tusquella d'Albareda i de Jaume Gili, jurats anuals de la universitat del castell de Tous, diòcesi de Vic, vint-i-vuit lliures i tres sous barcelonesos per la lluïció d'un censal que aquesta universitat havia venut al seu difunt marit el 24 de febrer de 1440 per valor de quaranta-cinc lliures. El pagament es fa seguint la sentència dictada per Joan d'Aragó, comte de Ribagorça, lloctinent general del rei al principat de Catalunya, segons relació feta per Joan Rossell, professor en lleis.

Joan Bóixols, notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho escrigué.

A* Original: AHBP, Pergamins, núm. 730 (295 × 145 mm). Al dors: "291" (s. xx).
a Índice, núm. 291, p. 390 (regist), ex A.

Esriptura humanística.

755

1500, octubre, 21. Molins de Rei

Joana Mateua de Requesens, esposa de Galceran de Requesens, cavaller, vicegovernador general del principat de Catalunya, i hereva del

noble Bernat de Requesens, atès que segons el testament de 1469 del seu pare li pertoqueu les baronies, castells i viles de Castellet, Altafulla i de la Nou, situades a les vegueries de Vilafranca del Penedès i Camp de Tarragona, i atès que Pere de Requesens, establert al Camp de Tarragona, detenta fins ara aquests dominis, fa donació a Pere Joan Desvalls, donzell, de la ciutat de Lleida, d'aquests dominis a condició que quan l'atorgant decideixi recuperar-los el receptor els hi retorni immediatament. S'inclou a la donació tant el mer i mixt imperi com la jurisdicció civil i criminal.

Bernat Safont, escrivà de registre dels reis de Castella i Aragó i notari públic per autoritat reial, connotari del difunt Aparici Torrents, ho escrigué a partir d'una nota de registre d'aquest notari.

A* Original estès el 10 d'octubre de 1519: AHPB, Pergamins, núm. 731 (480 × 500 mm). Al dors: "La donació Dezvalls feta per la muller de Margarit, filla de mossèn Bernat de Requesens, la qual fou restituïda a la dita senyora" (s. xvi in.).

Esriptura humanística.

756

1500, octubre, 29. Barcelona

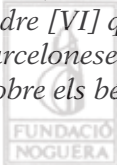
Jaume Torrenteller, prevere, beneficiat del benefici de Santa Magdalena instituït a l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona, nomena procuradors Antoni Arnau Pla, doctor, Joan Llorenç i Pere Amet, procuradors de causes, residents a la cúria romana, perquè supliquin al papa Alexandre [VI] que sigui imposada una pensió anual de divuit lliures barceloneses a Berenguer Vila, canonge de l'església de Barcelona, sobre els béns i fruits del benefici.

Hi manca la cloenda del notari.

[A] Original no localitzat.

A* Esborrany en pergami: AHPB, Pergamins, núm. 732 (270 × 260 mm).

Esriptura humanística. La *invocatio* ("In Dei Nomine") és escrita en gòtica textual, amb un mòdul més gran que la resta del text.

757

1500, novembre, 3. Barcelona

Cebrià Juliol, prevere, beneficiat del benefici de Santa Maria instituït a l'església de Sant Sadurní, diòcesi de Girona, nomena procurador Pere Coll, clergue de la diòcesi d'Urgell, perquè revoqui qualsevol benefici que l'atorgant hagués obtingut de mans del papa o del seu vicecanceller un cop Cebrià ha entrat sota l'obediència canonical.

[...], notari públic de Barcelona per autoritat reial, ho féu escriure.

A* Original cancel·lat: AHPB, Pergamins, núm. 733 (360 × 170 mm).

Esriptura humanística. El document fou revocat el 17 de novembre, tal com fa patent una anotació al marge superior. A més, per evitar qualsevol dubte, es procedí a raspar per complet el *signum* i el nom del notari de la cloenda.

758

1500, desembre, 17. Manresa

Aldonça Pallaresa, monja del monestir de Pedralbes, diòcesi de Barcelona, que resideix al monestir de Santa Clara fora murs, de la ciutat de Manresa, i amb l'autorització de Valentina, abadessa d'aquest monestir, nomena procurador seu Joan Valls, clergue, rector de l'església parroquial de Santa Maria de Viladordis, diòcesi de Vic, beneficiat de l'església de Santa Maria de la seu de Manresa, perquè reclami totes les pensions de censals morts i violaris que siguin degudes a l'atorgant tant per la universitat de la ciutat de Barcelona i la taula de canvi com per qualsevol altra universitat, comunitat, col·legi o persones singulars.

Pere Sala, notari públic de Manresa pel seu paborde, ho féu escriure.

A* Original: AHPB, Pergamins, núm. 734 (330 × 300 mm).

Esriptura humanística.

ÍNDEXS

CRITERIS METODOLÒGICS

Aquest índex recull tots els noms propis (antropònims, topònims i noms d'institucions) que apareixen al catàleg. Per tal de facilitar la recerca hem optat per confeccionar un doble índex, de manera que trobem un índex onomàstic dels registos i un índex de notaris i escriptors. En tots dos índexs s'ha utilitzat la versaleta per als antropònims i la rodona per als topònims i les institucions, deixant la cursiva per als renoms i per a aquells topònims que no han perdurat. En cas d'homonímia s'ha entrat primer el topònim i després l'antropònim o antropònims mentre que en el cas excepcional de noms propis amb més d'un element s'ha realitzat una entrada principal i una de secundària seguida d'una referència a l'entrada principal.

Pel que fa als antropònims, dins de cada entrada trobem totes les persones aparegudes als registos amb el mateix nom, separant internament la informació amb comes, en el cas que la persona sigui la mateixa, i amb punt i coma quan no s'hagi pogut provar que es tracta del mateix individu o bé que es tracti de persones diferents. La informació personal recollida (càrrec, ofici, relacions de parentiu, etc.) s'ha estructurat en el mateix ordre aparegut al regest, en el cas de provenir d'un mateix pergami, i cronològicament en cas de provenir de pergamins diferents. Quan dins d'una mateixa entrada ens hem trobat més d'un individu, s'han ordenat alfabèticament a partir de la primera informació apareguda. Quant a les famílies més importants, en les quals un mateix nom es repetia al llarg de diferents generacions, s'ha optat per individualitzar-los amb entrada pròpia per evitar confusions i equívocs.

Pel que fa als topònims i a les institucions, se n'ha identificat la major part, però s'ha evitat fer-ho tant en els casos dubtosos com en aquells en què la identificació s'ha considerat innecessària perquè són topònims coneguts per tothom. En el cas de poblacions catalanes s'ha procedit a definir el terme municipal actual i la comarca a la qual pertanyen, amb l'excepció dels topònims i les institucions de la ciutat de Barcelona. Pel que fa a les poblacions de la Catalunya Nord s'han indicat les comarques històriques aparegudes (Conflent i Rosselló). En el cas de poblacions espanyoles s'ha indicat la província i la comunitat autònoma i en el cas de poblacions estrangeres s'ha procedit a indicar la regió o el departament, quan s'ha considerat necessari, i el país al qual pertanyen. A l'últim, cal esmentar que els diferents carrers i places apareguts als pergamins tenen entrada pròpia a l'índex, però, en el cas de les ciutats de Barcelona i de Girona, també se'ls ha inclòs, ordenats alfabèticament, dins les entrades de les ciutats corresponents.

Índex onomàstic

A

- [...]VERD, Ramona de: 20
- Abella: toïrent, 20
- ABELLA, Arnau: espòs d'El·lesèn, 62
- ABELLERS, Jofre d': difunt, pare de Galcerana, 290
- ABRIL, Gil: difunt, mestre d'aixa, ciutadà de Barcelona, espòs de Maria, pare de Gabriel Gil, 671
- ADARÓ, Pere: regent la judicatura del castell de Verges, 520
- ADEMAR DE SANTA PAU, Hug: difunt, senyor de la baronia de Santa Pau, de Finestres i de Castellfollit, de la diòcesi de Girona, i de la baronia de Mosset, de la diòcesi d'Elna, espòs de Damiata, pare de Beatriu, 585
- Agde: ciutat, del regne de França, 406; diòcesi, 361. Llenguadoc, França.
- Àger: abaciat, 616. Noguera.
- ÀGER, Berenguer d': jurat, 216
- AGLIATA, Filippo: mercader, ciutadà de Pisa, 604
- AGNÈS: esposa actual de Bernat Roca, mare de Margarida, 453; esposa de Bartomeu Roselló, 509; esposa de Joan Ferrer, 368; esposa de Joan Sesanasses, néta de Violant, 436; esposa de Nicolau Trullols, 683; esposa i procuradora de Francesc de Maçanet, 309; vídua d'Antoni Bassa, mare de Bartomeu Bassa, 420; vídua de Bernat Puig, 435; vídua de Pere Gener, 531
- Agramunt: vila, 612, 649. Urgell.
- AGRAMUNT: 120
- AGUERRI, Joan d': domiciliat a Lleida, espòs d'Isabel, 723
- Aguilar: casa, 35, 39, 45, 46, 57; castell, 169, 179, 232, 233, 409, 445, 512, 513, 527, 565; església, 35, 409; esglésies, 218; font, 19; fortalesa, 45, 46; lloc, 3, 120, 169, 173, 200, 201, 232; parròquia, 13; pou, 19; puig d', 3; terme, 13, 17, 19, 22, 41. Montmajor, Berguedà.
- AGUILAR, Berenguer d': 37
- AGUILAR, Bernat d': espòs de Saurina, pare de Guillem, 13; difunt, 17
- AGUILAR, Francesc d': mercader, obrer, ponter i administrador del pont de Sant Boi de Llobregat, 667
- AGUILAR, Guillem d': 22; cavaller, de Berga, espòs de Sibil·la, pare de Ramon d'Aguilar, Bernat i Berenguer, 35, 39, 41, 45, 46; difunt, 41, 119
- AGUILAR, Jaume d': fill de Joan d'Aguilar, espòs de Joana, 626
- AGUILAR, Joan Berenguer d': ciutadà de Barcelona, procurador de Miquel de Santmartí i Miquel de Sitjar, 628

- AGUILAR, Joan d': de la ciutat de Barcelona, abans de Cardona, pare de Jaume d'Aguilar, 626
- AGUILAR, Lluís d': ciutadà de Barcelona, 578
- AGUILAR, Pere Arnau d': 19
- AGUILAR, Pere d': batxiller en dret, habitant de Solsona, procurador de Joan de Llobera, 381, 384
- AGUILAR, Ramon d': fill i marmessor de Guillem d'Aguilar, 35
- AGUILAR, Saurina d': vídua de Bernat d'Aguilar, 17
- AGUILER, Guillem d': habitant de Cardona, 207
- AGUILÓ, Francesc: prevere, de Santa Coloma de Queralt, 712
- AGUILÓ, Guillem d': cavaller, espòs d'Alda, senyor del castell de Vallverd, 6, 7, 8, 9, 10, 11
- AGUILÓ, Joan: habitant de la vila de Tàrraga, 318
- AGULLA, Llorenç: difunt, pagès, ciutadà de Barcelona, espòs d'Eulàlia, 522
- AGUSTÍ, Bernat: pagès, ciutadà de Barcelona, 602
- AGUSTÍ, Pere: difunt, pare de Pere Agustí, 278; hostaler, de la vila de Granollers, fill del difunt Pere Agustí, 278
- Aiguaviva: casa, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, 319, 320, 327, 338, 339, 340, 343, 348, 352, 354
- AINÉS, Guillem d': de Riner, 116
- AITANT, Pere: difunt, mercader, ciutadà de Barcelona, espòs d'Antònia, pare de Jaume, 534
- ALA, Guillem d': mercader, 656
- ALAMANDA: difunta, esposa de Galceran de Rosanes, 330; esposa de Miquel Cerdà, habitant de Vallespinosa, 341; filla de Guillem Ramon de Cervelló, 250; monja de Vallbona, germana d'Arnau de Cervelló, 243
- ALAMANY, Antoni: clergue, familiar del bisbe de Barcelona, 424
- ALAMANY, Francesc: cavaller, senyor del castell de Puiggròs, habitant de la vila de Montblanc, pare de Francesc Alamany, 404, 419; donzell, habitant de la vila de Montblanc, fill de Francesc Alamany, 404, 419; mercader, ciutadà de Barcelona, procurador de Joan Corcó, 655
- ALANYÀ, Arnau d': 195; germà de Geraldona, 228
- ALANYÀ, Arnau: difunt, de Montblanc, fill de Pere Alanyà, espòs de Geraldona, pare de Geraldona, 189, 196
- ALANYÀ, Bernat: difunt, de Montblanc, fill de Pere Alanyà, 196; difunt, de Montblanc, pare de Francesc Alanyà, 276
- ALANYÀ, Francesc: 212; cavaller, pare de Francesc Alanyà, 410, 411; donzell, domiciliat a Montblanc, fill de Francesc Alanyà, 410, 411; fill del difunt Bernat Alanyà, 276; parent de Pere Alanyà, 196; veí de Montblanc, hereu universal d'Arnau d'Alanyà, 228
- ALANYÀ, Francesc: tutor dels fills del difunt Macià Gener, 241
- ALANYÀ, Joan: difunt, donzell, de la vila de Montblanc, espòs de Caterina, 692
- ALANYÀ, Pere: de Montblanc, pare de Bernat i Arnau Alanyà, parent de Francesc Alanyà, 196
- ALBÀ, Bernardó d': donzell, fill dels difunts Guillemó d'Albà i Geraldona, 316
- ALBA, Dolça d': difunta, esposa d'Asbert de Vernet, mare d'El-lesèn, 273
- ALBÀ, Guillemó d': difunt, donzell, espòs de Geraldona, pare de Bernardó d'Alba, 316
- ALBARELLS, Pere d': 92
- ALBERT, Pere: mercader, de la vila de Perpinyà, 496
- Albesa: universitat, 476. Noguera.
- Albi, l': baronia i vila, 734, 735. Les Garrigues.

- Alcalá de la Selva: universitat i consell, 598. Terol, Aragó.
- ALÇAMORA, Lluís d': doctor en decrets, de l'oficialat de l'arquebisbat de Saragossa, 598
- Alcanyís: vila, del regne d'Aragó, 747. Terol, Aragó.
- Alcarràs: sèquia, 484
- ALCEDAR, Bernat: mercader, de la vila d'Artesa, procurador del batlle, universitat, vila i singulars d'Artesa, 635, i procurador de Bartomeu Galiana, 643
- Alcosser: lloc, 389. Alacant, País Valencià.
- Alcover: església, 298, 720; lloc, 718. Alt Camp.
- ALCOVER, Bartomeu: mercader, ciutadà de Barcelona, procurador d'Orfresa Soler, 651
- ALDA: esposa de Guillem d'Aguiló, 11
- ALDONÇA: donzella, filla de Joan Desplà i d'Isabel, futura esposa de Joan Desvallés, 679; filla de Joan, 617; vídua de Bernat d'Argensola, mare de Berenguer d'Argensola i de Joana, 691
- ALEIXÀ, Bernat: de Montblanc, 156
- Alella: mas d', 124; parròquia d', 124. Maresme.
- ALEMANY, Guerau: difunt, veí de Montblanc, espòs de Geraldona, 252; noble, 74
- Ales: delme, 44
- ALETA, Ramon de n': del terme de Riner, 123; representant habitants de Riner, 112
- ALEXANDRE [VI]: papa, 724, 756
- Alfés: bisbat de Lleida, 409. Segrià.
- ALFONS [I]: rei d'Aragó, comte de Barcelona i marquès de Provença, 5, 6, 10
- ALFONS [III]: rei d'Aragó, València, Sardanya i Còrsega, comte de Barcelona, 149, 199
- ALFONS [IV]: rei d'Aragó, Sicília, València, Mallorca, Sardanya i Còrsega, comte de Barcelona, duc d'Atenes i Neopàtria, comte de Rosselló i Cerdanya, 462, 474, 480
- Alguer: vila, 645, 646. Sardanya, Itàlia.
- ALÍS, Ramon: oncle de Vicenç Ferret, ciutadà de Barcelona, procurador de Vicenç Ferret, 425
- ALMIRALL, Guillem d': de la parròquia de Sant Joan Samora, procurador d'Agnès, 420
- ALMIRALL, Jaume: jurat de la universitat de Martorell, 729
- Almoina dels Pobres: de la seu de Barcelona, 427
- ALÒS, Francesc: comanador de Santa Maria de Bell-lloc, 265
- ALÒS, Jaume d': domiciliat a la vila de Fraga, tutor testamentari del difunt Berenguer de Biure, 451, i tutor de Galceran de Biure, 458
- Altafulla: baronia, castell i vila, 755; castell, 425. Tarragonès.
- ALTARRIBA, Arnau d': habitant de Cardona, 207
- ALTARRIBA, Llorenç d': donzell, espòs de Lucrècia, 706; paer de la universitat de la vila de Cervera, 752
- ALTELL, Berenguer d': mercader i receptor d'imposicions de la vila de Cervera, 495, 497, 517
- Altés: 116; castell, 129. Bassella, Alt Urgell.
- ÀLVAREZ DE FAR, Teresa: esposa de Nicolau de Vilaragut, 328
- ALVERAS DE COMILLANA, Rodrigo: portuguès, monter a cavall de la casa del rei, 584
- AMADORA: difunta, esposa de Dalmau Mimer, mare de Mateu Mimer, 601
- AMARGÓS, Bernat: ciutadà de Manresa, 284
- AMAT, Antoni: barquer, ciutadà de Barcelona, 369
- AMAT, Francesc: cadirer, de la vila de Perpinyà, procurador de Nicolau Pagès, 529

- AMAT, Joan: de l'orde dels predicadors, de Girona, 728
- AMENÓS, Joan: donzell, veguer de la vila de Tàrraga, àrbitre, 318
- Amer: 488; batllia, 464, 504, 506; Hospital dels Pobres, 506, 618; vila, 26, 360, 464, 473, 490, 498, 506, 618, 627, 697. La Selva.
- AMET, Pere: resident a la cúria romana, procurador de Jaume Torrenteller, 756
- AMIGÓ, Guillem: menor d'edat, 291
- AMIGUETA: esclava de Saureta, 217
- Ample: carrer de Barcelona, 475, 478, 481, 482
- Amposta: castlà, 395; lloctinent del castlà, 86
- ANDREU: bisbe de Barcelona, 432
- ANDREU, Antoni: lliure i alfoire, qui fou esclau del difunt Pere Andreu, 351
- ANDREU, Berenguer: de la parròquia de Santa Maria d'Aguilar, 197
- ANDREU, Guillem: habitant del castell d'Aguilar, 233
- ANDREU, Miquel: difunt, taverner, ciutadà de Mallorca, espòs d'Andreua, 393
- ANDREU, Pere: difunt, mariner, ciutadà de Barcelona, amo d'Antoni Andreu, 351
- ANDREU, Ramon: 19; difunt, 415; difunt, de la parròquia de Santa Maria d'Aguilar, pare de Ramon, 197; jutge ordinari del vescomte de Cardona, 171, 214
- ANDREUA: vídua de Pere Miró, 580, 581, 582; vídua en segones núpcies de Joan Tries i en primeres de Miquel Andreu, 393
- ÀNGELA BENETA: vídua de Ramon Fiveller, filla de Bernat Joan Sapila, 714
- ANGELATS, Bernat d': corredor de Barcelona, 172
- ANGELINA: esposa d'Antoni Mas, filla del difunt Arnau Martí i de Caterina, mare de Pere Esteve Palau, Francescò, Narcís i Antoniet, germana d'Antoni i Antic Martí, 548; esposa de Berenguer Bru, 382; esposa de Joan Bruniquer; mare de Pere i Gilabert Bruniquer, 653; filla dels difunts Arnau Branca i Constança, vídua de Nicolau d'Olzinelles, esposa de Jaume Ferrer, 405
- ANGLENTINA: esposa de Pere Marbres, 137
- ANGLESOLA, Bernat d': difunt, castlà de Rocafort de Queralt i de Vallverd, espòs de Marquesa, pare de Violant de Biure, 703
- ANGLESOLA, Hug d': senyor de Miralcamp, 312, 313
- ANGLESOLA, Huguet d': senyor de Miralcamp, 616; tutor dels fills del difunt Macià Gener, 241
- ANGLESOLA, Pere d': 261
- ANGUERA, Berenguer d': batlle de Selmella, 159
- ANTON: criat de Galceran de Cruilles, 728
- ANTONI: difunt, fill del difunt Joan de Santjust, 511; fill de Marc Vilar, 737; germà de Bernat, Bartomeu i Joana Semforès, 441; germà del difunt Guillem Galceran, 530
- ANTÒNIA: difunta, esposa de Francesc Bruniquer, mare de Vicenç de Bruniquer, 532; difunta, vídua de Pere Sa-riba, germana de Berenguer Bonet, 652; esclava de Caterina, 618; esposa d'Arnau Bonet, 427; filla de Bernat Marquilles, 558; filla del difunt Bartomeu Riera i de Francesca, 532; vídua de Bernat de Rebollet, 709; vídua de Guillem Folquer, 433; vídua de Joan Súrria, 620, 673, 675; vídua de Pere Aitant, mare i tutora testamentària de Jaume, 534; vídua de Pere Font, 521
- ANTONIET: fill d'Angelina i d'Antoni Mas, 548
- ANTONINA: filla de Francesc de Santa-creu i de Francesca, 357

- Apià: església, de la diòcesi d'Elna, 508. Rosselló.
- Aragó: 500; infant, 155; regne, 324, 485, 626, 666, 714, 731, 747
- ARAGÓ, Alfons d': 740
- ARAGÓ, Joan d': comte de Ribagorça, lloctinent general del rei al principat de Catalunya, 754
- ARAGONÈS, Esteve: marmessor de Pere Marbres, veí de Piera, 137
- Aramunt: honor, 383. Conca de Dalt, Pallars Jussà.
- ARANYÓ, Francesc: sastre, ciutadà de Barcelona, 412
- ARANYÓ, Joan: carnisser, ciutadà de Barcelona, 377, 378
- Arbeca: 404. Les Garrigues.
- Arboç: terme, 316; vila, 208. Baix Penedès.
- ARBOREA, Carròs d': esposa de Pero Maça de Liçana i de Cornell, 734
- Ardèvol: església, 409; feu, 513. Pinós, Solsonès.
- Areny: lloc, 119. Cardona, Bages.
- Argensola: castell, 263, 691; senyor, 451, 579. Anoia.
- ARGENSOLA, Beatriu d': senyora alodial del castell de Castellar, vídua de Bernat d'Argensola, 415, 416
- ARGENSOLA, Berenguer d': donzell, fill de Bernat d'Argensola i d'Aldonça, 691; senyor del castell d'Argensola, 263
- ARGENSOLA, Berenguera d': habitant al castell d'Altés, germana de Guillem d'Argensola, 129
- ARGENSOLA, Bernat d': fill de Pere d'Argensola i El·lesèn, 60, 71, i difunt, 135; fill del difunt Guerau d'Argensola, germà de Guillem i Pere d'Argensola, 78, espòs de Saureta, 217, i difunt, 263; donzell, domiciliat a Cardona, fill de Bernat d'Argensola, hereu de Guillem d'Argensola, espòs de Beatriu d'Argensola, pare de Bernat Ermenter i de Joan Berenguer, oncle de Pere d'Argensola, senyor del castell d'Aguilar, marmessor subrogat del difunt Ramon de Soler, 263, 297, 347, 409, i difunt, 415; difunt, donzell, senyor del castell d'Argensola, espòs d'Aldonça, pare de Berenguer d'Argensola i de Joana, 691
- ARGENSOLA, Bernat Ermenter d': donzell, senyor del castell d'Aguilar, fill i hereu universal de Bernat d'Argensola i de la difunta Beatriu, germà de Joan Berenguer, 409, 445, procurador de Jaume d'Alòs, tutor de Galceran de Biure, 451, 458, castlà de Rocafort de Queralt, de Su i de Riner, espòs de Marquesa, pare de Violant i Beatriu, 512, 513, 527, 542, 544, i difunt, 553, 564, 565, 566, 586, 599
- ARGENSOLA, El·lesèn d': esposa de Pere d'Argensola, 60
- ARGENSOLA, Guerau d': pare de Guillem, Bernat i Pere d'Argensola, 71; difunt, 78; germà de Berenguera d'Entort, habitant de Sant Guillem, 116
- ARGENSOLA, Guillem d': 109; castlà i cúria del castell de Sant Guillem, 157, 167, germà de Berenguera d'Argensola, 129; cavaller, fill de Guerau i Guillema, germà de Bernadó, 71, 77, espòs d'El·lesèn, germà de Bernat i Pere d'Argensola, 78; difunt, 263; fill de Guerau d'en Cort, 135
- ARGENSOLA, Marquesa d': de Rocafort de Queralt, mare de Beatriu i Violant, germana de Sibil·la, Lluís i Guillem d'Ivorra, 552
- ARGENSOLA, Pere d': 263; cavaller, espòs d'El·lesèn d'Argensola, pare de Bernat d'Argensola, 60; domiciliat a Alfés, pare de Pere d'Argensola, 409; donzell, nebot de Bernat d'Argensola, fill de Pere d'Argensola, 409; fill del difunt Guerau d'Argen-

- sola, germà de Bernat i Guillem d'Argensola, 78; senyor del castell de Sant Guillem, 157, 167
- ARGENTONA, Bartomeu d': fill i procurador de Saurina, 385
- ARGENTONA, Berenguer d': espòs d'Ellesèn, 170
- ARGENTONA, Guillem d': 185
- ARGENTONA, Jaume d': mercader, ciutadà de Barcelona, 331
- ARIMBAU, Simó d': difunt, de la vila d'Hostalric, espòs de Margarida, 497, 517
- ARMENDARIS, Bertran d': difunt, espòs de Joana de Pinós i de Fonollet, 691
- ARMENGOL I DE CARAMANY, Joan: senyor del castell de Vallespinosa, fill de Guillem Armengol i d'Elionor, 544, 588
- ARMENGOL I DE CARAMANY, Joanet: fill de Francesc Armengol, 541, 595
- ARMENGOL I DE CERVELLÓ, Francesc: cavaller; senyor del castell de Vallespinosa, tutor del seu fill, 547; pare i procurador de Joan de Caramany, espòs d'Elionor, 572
- ARMENGOL, Albert: cavaller de l'orde de l'Hospital del priorat de Catalunya, germà de Guillem Armengol, 395; hospitaler; antic preceptor de Puig-reig i actual preceptor de Cervera, 485
- ARMENGOL, Francesc: cavaller, fidejussor de Guerau de Queralt i de Guillem d'Armengol, 499; cavaller, pare i tutor de Joanet Armengol i de Caramany, 541, 588, 589, 595, 597; cavaller, vidu de Joana, 510
- ARMENGOL, Guillem Ramon: germà de Lluís Armengol, 479
- ARMENGOL, Guillem: cavaller, nét de Guillem Armengol i de Francesca, fill de Joan Armengol i de Beatriu, germà d'Albert Armengol, espòs de Violant, pare de Joan i Francí, oncle de Lluís Armengol, domiciliat a Barcelona, senyor del castell de Marçà i de Vallespinosa, 350, 388, 392, 395, 410, 411, 412, 419, 450, 466, 476, 479, 485, 499, 510, i difunt, 593; cavaller, domiciliat a Barcelona, patró del benefici de Santa Maria de l'església del castell de Vallespinosa, tutor de Joanet de Caramany i d'Armengol, 597, 598; difunt, senyor del castell de Marçà, espòs de Francesca, sogre de Joia de la Grida, 324, 350
- ARMENGOL, Joan: pare de Lluís Armengol, 450; difunt, 479; difunt, senyor del castell de Marçà, espòs de Joia de la Grida, pare de Guillem Armengol, 324, 350; senyor del castell de Marçà, vidu de Beatriu, pare de Marçala, 316
- ARMENGOL, Lluís: donzell, senyor de la casa de Font de l'Astor, fill del difunt Joan Armengol, germà de Guillem Ramon Armengol i d'Elionor, nebot de Guillem Armengol, 450, 479
- ARNALDÓ: fill i hereu del difunt Ramon de Soler, 100; fill i hereu universal d'Arnau de Cervelló i de Geraldona, espòs de Violant, 249
- ARNAU GUILLEM: fill de Gispert de Ponç, pare de Joaneta, 617
- ARNAU ROGER [I]: comte del Pallars, 57
- ARNAU: àlies Esquiú, de Cervelló, 250; clergue, 4; espòs de Maria, pare de Joan i Pere, 3; fill d'Arnau de Treserra i Guillema, 48; fill de Guillem de Montorgull, 265; fill de Guillem de Vallverd, 85; fill de Pere de Caors, 69; fill i hereu universal de Ramon de Soler, 94
- ARNAU, Bartomeu: del terme del castell de Mataró, 444
- ARNAU, Berenguer: fill de Guillem Ramon de Cervelló, 250
- ARNAU, Pere: 17, 158; cavaller, difunt, pare de Valgenç Roger i d'Estefania de Conques, 4, 5; difunt, de la parroquia de Santa Maria d'Aguilar,

- pare de Ramon, 197; senyor del castell de la Roca, 300
- ARNAUA: vídua de Berenguer de Santmartí, filla del difunt Bernat de Talaià i de Margarida, 247; vídua de Pere Marquès, àvia de Francesca, 345
- ARRIVABENE, Cristoforo: canonge de Màntua, cubiculari del papa Alexandre VI, procurador de Giovanni Pietro Arrivabene, 724
- ARRIVABENE, Giovanni Pietro: bisbe d'Urbino, executor i hereu testamentari de Pere Boscà, 724
- ARTEDÓ, Andreu: àlies d'Alòs, mercader, de la Seu d'Urgell, procurador de Bernat Busquet i Tomàs Puig, 708
- Artesa: cf. Artesa de Segre
- Artesa de la Ribera de Segre: cf. Artesa de Segre
- Artesa de Montsonís: cf. Artesa de Segre
- Artesa de Ribelles: cf. Artesa de Segre
- Artesa de Segre: 723; Artesa, 312, 313; baronia, 487, 606, 613, 635; batllia, 487; saig, 487; terme, 575, 616; universitat, 312, 313; vila, 487, 606, 609, 610, 613, 635, 643; Artesa de la Ribera de Segre: vila, 607, 691; Artesa de Montsonís: lloc, 546; Artesa de Ribelles: terme, de l'abadiat d'Àger, 616. Noguera.
- ASBERT, Bartomeu: ciutadà de Barcelona, marmessor de la difunta Blanca, 455
- ASBERT, Jaume: moler, ciutadà de Barcelona, 398
- ASCARSO, Domingo: 605
- Auleda: mas, de la parròquia de Granollers, 240. Vallès Oriental.
- AULEDA, Berenguer d': hereu propietari del mas Auleda, 240
- AULEDA, Guillem d': de Santa Maria de Granollers, 81
- Aulina: mas d', de la parròquia de Sant Martí de Llémena, 81. Gironès.
- AVELLANEDA, Antoni: baster, cuirasser, ciutadà de Barcelona, administrador de l'obra de la Confraria dels Freners, marmessor de Pere Saclosa, 632, 633
- AVIANA, Berenguer d': habitant de Solsona, 106, 107, apotecari, pare de Jaume d'Aviana, procurador de Bernadó i de Margarida de Riner, 117, 146, 151, 152, 153, 155, 160, 171, procurador de Guillem de Riner i del castell de Riner, 114, 115, 121, 131, 136 i difunt, 210
- AVIANA, Jaume d': apotecari, de Solsona, 154; apotecari, espòs de Berenguerona, fill de Ramona, 210; fill de Berenguer d'Aviana, 160
- AVINYÓ DE PUJOL, Ròmia d': del terme del castell de Sant Martí, 208
- AVINYÓ, Arnau d': difunt, fill de Ròmia d'Avinyó de Pujol, espòs d'El-lesèn, 208
- AVINYÓ, Bernat d': veguer de Barcelona, 532
- AYNES, Guillem d': del terme de Riner, 121

B

- BABOT, Bernat: fill del difunt Pere Babot i d'Ermessén, 169
- BABOT, Jaume: de la parròquia de Santa Maria d'Aguilar, 197
- BABOT, Pere: difunt, espòs d'Ermessén, pare de Bernat Babot, 169
- BABOT, Pericó: de la parròquia de Santa Maria d'Aguilar, pare de Guillem, 197
- BADIA, Pau: mercader, ciutadà de Barcelona, resident a Tortosa, espòs i procurador de Marquesa, 701
- BADIA, Pere: difunt, primer marit d'Angelina, pare de Joana, 548
- BADORC, Guillem: corredor d'orella, ciutadà de Barcelona, espòs de Joana, 587

- Bagà: vila, 614. Berguedà.
 Bages: vegueria, 358
 Balaguer: 606; ciutat, 487, 513, 612, 643; mas, de la parròquia de Sant Pere de Roda, 270; universitat, 476; vegueria, 691. La Noguera.
 BALAGUER, Guerau: espòs d'El·lesèn, pare de Sibil·la, 269
 BALAGUER, Simó: espòs de Sibil·la, 270
 BALCELL, Berenguer: habitant de Pontils, 158
 BALCELLS, Guillem: rector de Santa Perpètua, procurador de Brunissén de Cervelló, 177
 BALLARÓ, Pere: 245
 Ballestar, la: lloc, 491. Sant Cebrià de Rosselló, Rosselló.
 BALLESTAR, Bernat de: de la parròquia de Santa Susanna, de Riner, 101, 104
 BALLESTAR, Ramon de: representant habitants de Riner, 112
 BALLESTER, Antoni: habitant de Rocafort de Queralt, tutor de Joan Pavia, 753
 BALLESTER, Berenguer: de Montblanc, procurador de Brunissén, 143
 BALLESTER, Gabriel: ciutadà de Barcelona, procurador de la universitat i consell general de la ciutat i regne de Mallorca, 374
 BALLESTER, Joan: jurat de la universitat de Rocafort, 664
 BALLESTER, Miquel: prevere, rector de l'església de Vallespinosa, procurador i marmessor de Guillem Armengol, 450, 485; procurador de Joan de Tagamanent, 588; prior de Biure, 593
 BALLESTER, Pere: difunt, espaser, ciutadà de Tarragona, espòs de Bartomeua, 687; difunt, pare d'Ermessén, 32
 BALLESTER, Ramon de: del terme de Riner, 123
 Balmaseda: vila del bisbat de Burgos, regne de Castella, 556
 BALMASEDA, Juan de: mercader, 556
 BALMASEDA, Nicolás de: natural de la vila de Balmaseda, 556
 Balmes, Antoni: prevere, 636
 BALSARENY, Odet de: cavaller, pare de Pericó de Balsareny, 109
 BALSARENY, Pericó de: fill d'Odets de Balsareny, 109
 Bancs: lloc, 72
 BANYERES, Galceran de: difunt, cavaller, pare de Constança, 172; difunt, germà de Constança, 172
 BANYERES, Ramon de: 16
 BANYOLS, Berenguer de: cavaller, marmessor d'Arnau de Vallverd, 170; cavaller, germà d'Elvira, 65, 66; difunt, cavaller, espòs de Berenguera, pare d'Elvira, 36, 65
 BANYOLS, Miret de: oncle matern d'Arnau de Vallverd, 170
 Barbastre: comanador: 86. Osca, Aragó.
 Barberà: castell, 301, 430
 BARBERÀ, Berenguer: difunt, espòs d'Ellesèn, 449; habitant de Selmella, 159; pare de Pere Barberà, 279
 BARBERÀ, Guillem: difunt, de Vallverd, espòs de Berengona, 145
 BARBERÀ, Joan de: cavaller, domiciliat a Barcelona, 557; prevere, paborde del Papiol, 644
 BARBERÀ, Pere: fill de Berenguer Barberà, 279
 Barcelona: 23, 76, 113, 137, 144, 164, 172, 184, 220, 225, 242, 244, 245, 246, 250, 258, 272, 274, 278, 285, 291, 293, 296, 300, 302, 304, 305, 307, 309, 314, 318, 321, 323, 325, 326, 329, 330, 331, 334, 335, 336, 346, 349, 351, 355, 357, 362, 363, 364, 367, 368, 369, 370, 371, 374, 375, 377, 378, 381, 383, 384, 386, 398, 399, 401, 402, 403, 405, 410, 411, 412, 413, 421, 423, 425, 427, 428, 431, 433, 434, 435, 436, 438, 440, 441, 444, 452, 453, 455, 456, 457, 459, 463, 467, 469, 470, 471, 475, 478, 479, 481, 482, 483, 485,

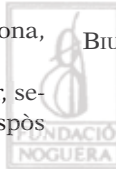
- 487, 492, 493, 495, 496, 497, 499, 502, 503, 505, 509, 518, 519, 521, 522, 524, 525, 528, 531, 532, 533, 534, 536, 538, 548, 550, 551, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 565, 567, 568, 569, 570, 571, 573, 576, 577, 578, 580, 581, 587, 588, 591, 598, 599, 602, 603, 604, 605, 608, 611, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 628, 629, 630, 631, 633, 636, 639, 640, 641, 644, 645, 646, 648, 650, 651, 652, 655, 656, 658, 660, 661, 662, 663, 665, 668, 670, 671, 673, 674, 675, 676, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 686, 688, 691, 693, 698, 700, 701, 704, 707, 708, 709, 710, 711, 714, 719, 721, 724, 725, 727, 729, 730, 732, 733, 736, 740, 742, 744, 746, 747, 749, 751, 752, 753, 754; ardiaca, 16; batlle, 398; bisbe, 124, 172, 275, 329, 424, 428, 432, 642; canonge, 164, 255, 390, 391, 693, 700; canònica, 278, 456, 478, 678, 680; *carrers*: Ample, 475, 478, 481, 482, Basília, 245, Berenguer Durfort, 333, 334, Corretger, 333, 334, Cucurella, 686, Ferrer d'en Manresa, 528, Fonollar, 648, Jaume Gerard, 335, 336, Lledó, 272, Manresa, 272, Moles, 314, Nou, 665, 751, Ollers Blancs, 640, 665, 751, Palma, 528, 732, 744, Portal Nou, 580, Queralt, 746, Sant Pau del Camp, 670, Sant Pere més Alt, 730, Terròs, 440, Torrent de Jonqueres, 684, 685, Tripó, 640, 665, 751, Vila Nova, 580; ciutat, 514, 539, 626, 659, 758; comtat, 5, 20; Constitucions, 421; convent, 614; diòcesi, 274, 345, 408, 459, 465, 470, 523, 530, 533, 638, 642, 672, 702, 705, 727, 743, 750, 758; església, 255, 489, 650, 756; notari, 361, 376; paborde, 255; Palau Reial, 271; *places*: Blat, 349, Santa Anna, 746; sagristà, 164; seu, 16, 137, 185, 346, 377, 380, 382, 427, 438, 475, 498, 509, 530, 533, 537, 539, 543, 550, 551, 587, 631, 663, 665, 670, 680, 733, 745, 746, 751; territori, 497, 522, 686; veguer, 225, 280, 308, 329, 420, 532, 711; vegueria, 349, 523; vicari general, 642
- BARDAGÍ, Joana de: esposa de Joan Fernández d'Heredia, 598
- BARDINA, Pere: difunt, assaonador de pell, de Cardona, espòs d'El-lesèn, 440
- BARGALLÓ, Bartomeu: mercader, germà d'Eufrasina, 469, 471
- BARGALLÓ, Joan: carnisser, ciutadà de Barcelona, 469
- BARGÉS, Pere: frare predicador, del convent de Barcelona, procurador del prior d'aquest convent, 614
- BARÓ, Jaume: notari, ciutadà de Barcelona, procurador de Viana, 525
- BARÓ, Joan: prevere de l'església de Santa Maria de Piera, 432
- BARRO, Antoni: del castell de Sant Jordi Desvalls, germà de Miquel Barro, 695
- BARRO, Miquel: del castell de Sant Jordi Desvalls, germà d'Antoni Barro, 695
- BARTOMEU: germà d'Antoni, Bernat i Joana Semforès, 441
- BARTOMEU, Anton: de les Piles, diòcesi de Tarragona, germà de Bernat Bartomeu, 568; procurador de Violant, 619
- BARTOMEU, Bernat: estudiant d'arts, habitant de Barcelona, procurador d'Antoni Bartomeu, 568
- BARTOMEU, Guillem: difunt, espòs de Francesca, 458
- BARTOMEU, Joan: jurat de Vallverd, 122; vassall de Guillem Aguiló, 7
- BARTOMEUA: difunta, esposa de Pere de Vern, mare de Francesc, 344; esposa de Bernat Pla, 441; esposa de Pere Ramon, 223; esposa de Pere Garrofa, 352; mare de Margarida,

- 367; esposa de Pere Pedrol, 524; vídua del difunt Pere Ballester, 687
- BARÚS**, Joan: mercader, ciutadà de Barcelona, espòs d'Eulàlia, 648
- BARUSCA**, Pasqual: paer de la universitat de Balaguer, 476
- BARUTELL**, Berenguer: ardiaca de Mar i rector de l'altar del canonicat de Sant Silvestre, 475; difunt, de Peralada, pare de Ramon Barutell, 89
- BARUTELL**, Ramon: fill del difunt Berenguer Barutell, 89
- Bas**: comte, 715; vescomtat: 29, 498, 715, 716; vescomte, 148. Garrotxa.
- BASILI**, Joan: 91
- Basília**: carrer de Barcelona, 245
- VASÓ**, Nicolau: difunt, paraire, de la vila de Perpinyà, 514; nét de Bernat Rainant, 514
- BASSA**, Antoni: difunt, de la parròquia de Sant Pere de Gelida, espòs d'Agnès, 420
- BASSA**, Bartomeu: fill d'Agnès, 420
- BASSA**, Bernat de: espòs d'Ermessén Forta, 19
- BASSA**, Miquel: de Gelida, 420
- BASSA**, Pere: batlle reial de la parròquia de Sant Joan de Matadepera, 442
- Bastida**, la: lloc, 91. Rosselló.
- BASTIDA**, Vicenç de: de la Vall de Mosset, 82
- BATLLE**, Berenguer: comanador de la casa d'Aiguaviva, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, 315, 317, 319, 320, 327, 338, 339, 340, 343, 348, 352, 354
- BATLLE**, Pere: 235
- BATLLE**, Ramon: difunt, lloctinent del protonotari del rei, espòs de Francina, 648
- BAYER**, Bonanat: germà de Guillem Bayer, procurador fiscal del rei a Girona, 198
- BAYER**, Guillem: germà de Bonanat Bayer, procurador fiscal del rei a Girona, 198
- BEATRIU**: difunta, esposa de Joan Armengol, mare de Marçala, 316; difunta, mare de Bernat d'Argensola, 445; donzella, filla de Bernat d'Argensola i de Marquesa, 512, 513, esposa de Ramon Bonanat, 542, 544, hereva universal de Marquesa, 552, i difunta, 599; donzella, filla del difunt Hug Ademar de Santapau i de Damiata, 585; esposa de Gilabert de Centelles, mare de Damiata, 500; esposa i marmessora de Bernat d'Argensola, 409; filla i hereva universal d'Asbert de Vernet i d'El-lesèn, 273; mare de Guillem Armengol, 350; vescomtessa de Cardona, 273; vídua de Bernat de Montagut, mare de Joan de Montagut, 292; vídua de Bernat Garriga, 460; vídua de Francesc Salavert, 571
- Be[çons]**: lloc, 174
- Beçons**: casa, 273
- Begues**: riera, anomenada riera de Vallgrassa, 439
- BELLA**, Antoni: àlies Gavaldà, pagès, ciutadà de Barcelona, hereu universal de Pere Galvaldà, 455
- BELLAFILLA**, Joan de: doctor en lleis, 540, 599
- BELLERA**, Arnau Guillem de: nebot del difunt Jaume de Bellera, 649
- BELLERA**, Jaume de: difunt, oncle d'Arnau Guillem de Bellera, 649
- BELL-LLOC**, Pere de: ciutadà de Barcelona, pare de Romeu de Bell-lloc, 113
- BELL-LLOC**, Romeu de: fill i hereu universal de Pere de Bell-lloc, 113
- BELLOC**, Guillem de: clergue, 489
- BELLOCH**, Miquel de: porter reial, ciutadà de Barcelona, 603
- BELLTALL**, Romeu de: prevere, de la vila de Montblanc, 446, 447
- BELRUBÍ**, Jaume de: procurador fiscal d'Hug [II], 214

- BENAC, Pere: síndic i procurador de la universitat de la Seu d'Urgell, 379, 381
- BENENCÀSIA: esposa de Guillem de Canals, 209
- BENET: nét de Serena, 627
- BENET, Domènec de: mercader, ciutadà de Barcelona, fidejussor de Guillem de Santcliment i procurador general de Nicolau de Vilaregut i de Teresa Álvarez de Far, 308, 327, 356
- BENET, Francesc: impúber, fill de Francesc de Torrent i de Violant, 557
- BENET, Pere: difunt, mercader, ciutadà de Barcelona, espòs de Marquesa, pare de Marquesa, 701
- BENETA, Isabel: filla dels difunts Esteve Romaguer i Joana, esposa de Rafael Marquès, 736
- Benviure: Serra Major de, 5
- BERÀ, Berenguer: 250
- Berenguer Durfort: carrer anomenat d'en, de Barcelona, 333, 334
- BERENGUER: 20; abat, 26; bisbe de Girona, 239; espòs de Guillema de Tallada, 81; fill de Bertran de Vallverd, germà de Bernat de Vallverd, 14; fill de Guillem d'Aguilar, 35; fill de Guillem i de Guillema de Vilafelet, 22; fill de Pere de Viladecans Desús i de Berenguera, 211, 215; fill de Martí de Bufagranyes i d'El-lesèn, germà de Guillem, 130; preposit de Solsona, 94
- BERENGUER, Joan: fill de Bernat d'Argensola, 409
- BERENGUER, Ramon: difunt, de Vilafranca, 257; germà de Brunissén de Cervelló, 219
- BERENGUERA: esposa de Berenguer de Sunyer d'Amunt, 240; esposa de Bernat Negre, 17; esposa de Guillem de Corts, 84; esposa de Pere de Viladecans Desús, 151, 152, 153, mare de Berenguer, 211, 215; esposa de Pericó Ros, 38; esposa de Ramon Sunyer d'Avall, 240; filla de Berenguer de Fontelles, 17; filla de Cardona Sagrau, coneguda com a Berenguera d'en Joan, vídua de Berenguer de Coll, 181; filla de Guillem Cavaller i Ermessén, 200; mare i tutora de Solsona Soliva, 155; vídua de Berenguer de Banyols, mare d'Elvira, 65; vídua de Bernat Pedrosa, mare de Ramon, 238; vídua de Ramon de Peramola, senyora del castell de Sant Guillem, 135
- BERENGUERÓ: fill de Guillem de Montorgull, 265; fill del difunt Galceran de Vallverd, 122
- BERENGUERONA: esposa de Jaume d'Aviana, 210; paer de la universitat de la vila d'Artesa, esposa d'Antoni Llena, 487; vídua de Guillem Barberà, 145
- BERENGUERS, Pere: mas de, 19
- Berga: 36, 39, 41, 44, 45, 46, 48, 54, 67, 68, 69, 70, 88, 139, 179, 226, 273; frares menors, 226; notari, 88; prevere, 298; vila, 33, 34. Berguedà.
- BERGA, Margarida de: filla del difunt Pere de Berga, procuradora de Bernat de Ribesaltes, 658
- BERGA, Pere de: difunt, doctor en lleis, burgès, de la vila de Perpinyà, pare de Margarida de Berga, 658
- BERNABÈ, Francesc: pagès, de la vila de l'Albi, procurador de Gaví Corroi, 734
- BERNADÓ: difunt, germà de Guillem d'Argensola, 77; fill de Margarida, 134
- BERNADÓ: fill de Guillem de Vallverd, 66; fill de Pere Marbres, 137; fill i hereu del difunt Bernat de Riner, 117, 131; fill i hereu universal de Bernat Pla, 441
- BERNAT *Gronac*: fill d'Arsenda de Gallà, germà de Bertran, 15
- BERNAT ROGER [III]: comte de Foix i vescomte de Castellbò, 44

- BERNAT: abat del monestir de Sant Benet de Bages, 148; castlà de Gerb, 612; fill de Brunissén de Cervelló, 219; fill de Guillem d'Aguilar, 35; fill de Guillem de Vallverd, 64; fill de Ramona, 16; fill de Sendred de Biure, espòs de Quíxol, 1; fill i hereu del difunt Bernat de Riner i de Margarida, 106, 107, 114, 115, 121; fill del difunt Guillem d'Aguilar, 41; germà d'Antoni, Bartomeu i Joana Semforès, 441; germà de Guillem Martí, 219; paborde de Solsona, 205; pare de Bernardó de Fiol, 23
- BERNAT, Guerau: 585
- BERNAT, Miquel: mercader, ciutadà de Barcelona, procurador de Joana, 704
- BERNAT, Pere: de Cardona, procurador d'Arnau de Soler, 163; difunt, 386; espòs de Sança, 3
- BERNET, Pere: prevere, de Barcelona, 452
- BERTRAN: fill d'Arsenda de Gargallà, germà de Bernat *Gronac*, 15; fill de Brunissén de Cervelló, 219
- BERTRAN, Andreu: bisbe de Girona, 489
- BERTRAN, Berenguer: banquer, de Barcelona, 258
- BERTRAN, Daniel: notari, de Barcelona, 599
- BERTRAN, Francesc: difunt, cavaller, senyor del castell de Gelida, espòs de Caterina, 421
- BERTRAN, Pere: 76
- BESALÚ: vila, 722. Garrotxa.
- BESALÚ, Pere de: 9
- BEUDA, Jofre de: donzell, domiciliat al vescomtat de Bas, procurador de Serena, 498
- BEUDA, Pere: cavaller, domiciliat a Olot, nebot de Serena, 627; *consobrinus* de Caterina, 618
- Bisbal, la: 316; diòcesi de Girona, 325. Baix Empordà.
- Biure: castell, 303, 400; castlà, 301, 400, 554; lloc, 86, 299, 385, 418, 554; prior, 593. Les Piles, Conca de Barberà.
- BIURE, Andreu de: donzell, procurador, conseller i ambaixador de l'Infant Pere, 462; fill, marmessor i hereu universal de Violant de Biure, 748
- BIURE, Arnau de: cavaller, castlà del lloc de Biure, tutor d'Arnau de Vallverd, 86, 92
- BIURE, Berenguer de: cavaller, marmessor d'Arnau de Vallverd, 170, 185; donzell, germà de Bernat de Biure i de Blanca, pare de Ròmia, oncle de Ramon Berenguer de Biure, 306, 400, 418, 422, 554
- BIURE, Bernat de: donzell, germà de Berenguer de Biure i de Blanca, espòs en primeres núpcies d'Elvira de Vallverd i en segones d'Elionor; pare de Ramon Berenguer, castlà de Biure, Vallverd i Sidamon, 299, 301, 303, 385, 394, 400, 418, 422, i difunt, 554
- BIURE, Blanca de: prioressa de Sixena, germana de Berenguer de Biure, 554
- BIURE, Francesc de: fill de Violant de Biure, 703
- BIURE, Galceran de: donzell, fill de Ramon Berenguer de Biure, espòs de Violant, pare de Joan i de Francesc, castlà de Rocafort de Queralt i de Vallverd, 451, 458, 542, 553, 554, 564, 565, 566, 579, 586, 599, 619, 634, 664, 666, 669, 703, i difunt, 748
- BIURE, Gausfred de: ardiaca de Sant Fruitós, 162
- BIURE, Joan de: fill de Galceran de Biure i de Violant, espòs de Maria Dalies, pare de Joan i Onofre de Biure, castlà de Rocafort, 664, 666, 669, 696, i difunt, 717, 718, 748
- BIURE, Joan Pere de: senyor del castell de Sant Jordi Desvalls, 695

- BIURE, Joana de: filla i marmessora de Violant de Biure, 748
- BIURE, Maria de: mare de Joan, neboda i marmessora de Beatriu d'Urrea, 720
- BIURE, Miquel de: clergue, de la diòcesi de Girona, resident a la Cúria de Roma, procurador de Narcís Torrent, 750
- BIURE, Onofre de: 720; fill de Joan de Biure, nét de Violant de Biure, 748
- BIURE, Ramon Berenguer de: fill de Bernat de Biure, nebot de Berenguer de Biure, pare de Galceran, castlà de Vallverd, 430, i difunt, 451, 458, 554
- BIURE, Sendred de: cavaller, del castell de Torà, pare de Bernat, 1
- BIURE, Violant de: filla dels difunts Bernat d'Argensola i Marquesa, germana de Joana, esposa de Galceran de Biure, mare d'Andreu, Francesc, Joan i Joana, àvia de Joan i Onofre, 553, 669, 703, 748
- BLANC, Antoni: administrador de la Confraria del Preciosíssim Cos de Nostre Senyor Jesucrist i Sant Antoni dels Paraires, 582
- BLANC, Nicolau: de Granollers, 532
- BLANCA: difunta, esposa de Pere Gaval·là, 455; difunta, germana d'Elvira, 231; esposa de Guerau de Correà, 29; esposa de Guillem de Palau, mare d'Arnau de Palau, 124; esposa de Guillem Pujades, 751; esposa de Ramon de Soler, 94; filla d'Arnau de Vallverd, 170; filla de Brunissén de Cervelló, 158, 159, 219; filla de Pere de Montagut, esposa d'Albert de Gatell, 176, 208; filla del difunt Bord de Cervelló i de Brunissén, 189; filla del difunt Pere de Maçanes i donna Geralda, germana de Gombau de Maçanes, 54; germana de Sibil·la, 263; mare d'Arnaldó de Soler, 140; mare de Geraldona, 141; vídua de Pere de Caors, tutora d'Huguet i Arnau de Caors, 70
- BLANCAFOR: esposa de Lleonard Rafael de Vallseca, mare de Gaspar de Vallseca, 528
- BLANQUETA: filla de Constança, 185; filla del difunt Ramon de Montfalcó, 271
- BLANQUINA: esposa de Manuel Dilluns, 560; esposa de Pere de Gravalosa, 284; vídua de Joan Armengol, mare de Lluís Armengol, 479
- Blat: plaça del, de Barcelona, 349
- BLAU, Pere: difunt, senyor dels castells de Montferrer i de *Busassa*, espòs de Sibil·la de Cervià, 507
- Bo, Bartomeu: fidejussor de Guillem de Santcliment, 308
- Bo, Clement: fidejussor, 308
- Bo, Frederic: difunt, mercader, de Barcelona, espòs de Ginebra, 308
- BOADA, Pere de: rector de l'església de Sant Pere de Croada, marmessor de Geraldó Satorre, 267
- BOEILL, Romeu: familiar de Ramon de Soler, 226
- BOFILL, Jaume: notari, 370
- BOIXADORS, Domènec Bernat de: difunt, cavaller, espòs de Margarida de Boixadors, pare de Joan de Boixadors i d'Isabel de Caldes, 401
- BOIXADORS, Joan de: senyor de Savella, fill de Domènec Bernat de Boixadors i de Margarida de Boixadors, germà d'Isabel de Caldes, 401
- BOIXADORS, Margarida de: vídua de Domènec Bernat de Boixadors, mare de Joan de Boixadors i d'Isabel de Caldes, 401
- BOIXEDES, Pere: prevere beneficiat de l'església de Santa Maria de la vila de Piera, 432
- BONADONA, Guillem de: mercader, ciutadà de Barcelona, espòs d'Eulàlia, 386
- BONAFÈ, Jucef: jueu, de Solsona, 102, 121

- BONANAT, Ramon: burgès, de la vila de Cervera, germà d'Isabel, 512, 513, gendre de Bernat d'Argensola, 542, espòs de Beatriu, 544, vidu i únic llegatari de Beatriu, 599, i difunt, 619
- BONANATA: esposa de Pere Desvalls, mare de Joan Desvalls, 679; vídua de Pere de Bonmassip, 293
- BONET, Arnau: hortolà, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Mateu Bonet i de Caterina, espòs d'Antònia, 427
- BONET, Berenguer: argenter, ciutadà de Barcelona, germà d'Antònia, 652
- BONET, Bernat: ciutadà de Barcelona, espòs de Ròmia, 184
- BONET, Francesc: escriptor, ciutadà de Barcelona, germà i procurador de Brígida, 682
- BONET, Guillem: prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, procurador de l'abadessa i convent de Santa Maria de Valldonzella, 587
- BONET, Mateu: difunt, espòs de Caterina, pare d'Arnau Bonet, 427
- BONET, Narcís: sastre, habitant de la vila de Sanatija, tutor dels fills del difunt Bernat Garriga, 460
- BONET, Pere: hortolà, 456
- BONETA: esposa de Bartomeu Ferrer, mare de Coloma, 491
- BONETA, Juliana: habitant de Barcelona, 665
- BONMASSIP, Pere de: difunt, ciutadà de Barcelona, espòs de Bonanata, 293
- BONMATÍ, Berenguer de: jurisperit, 262
- BORAU, Garcia: de la cort del rei, procurador fiscal, 590
- BORDELL, Miquel de: de la vila de Montblanc, 692
- BORDELLS, Bernat de: doctor en lleis i jutge, 149, 180, 199
- BORDELLS, Lluïsa de: monja de Santa Maria d'Eula, de l'orde del Cister, diòcesi d'Elna, 692
- Borja: ciutat del regne d'Aragó, 626. Saragossa, Aragó.
- BORREDÀ, Guillem: del lloc de Sant Quintí de Mediona, 262
- BORRELL, Guillem: paraire de llana, administrador major de la Confraria dels Paraires, ciutadà de Barcelona, 581, 582
- BORRELL, Pere: espòs de Maria, 687
- BOSC, Bartomeu del: notari, ciutadà de Barcelona, 650
- BOSC, Francesc del: ciutadà de Lleida, fill de Joan del Bosc i de Caterina, 528
- BOSC, Joan del: ciutadà de Lleida, vidu de Francesca, pare de Francesc del Bosc i de Caterina, 528
- BOSC, Miquel de: ciutadà de Barcelona, fill del difunt Pere de Bosc, 475, 478, 481, 482, 483
- BOSC, Pere de: difunt, pare de Miquel de Bosc, 475, 478, 481, 482
- BOSCÀ, Bertran: ciutadà de Barcelona, germà de Pere Boscà, 724
- BOSCÀ, Pere: germà de Bertran Boscà, 724
- BOSQUERONS, Francesc de: mercader, ciutadà de Barcelona, procurador de Constança, 244
- BOTELLA, Francesc: prior de Santa Eulàlia del Camp de Barcelona, vicari del bisbe de Barcelona, 275
- BOTELLA, Joan: menor d'edat, nebot del difunt Montserrat Botella, 647
- BOTELLA, Montserrat: canonge de la seu de Lleida, oncle de Joan Botella, 647
- BOTIX, Antoni: batlle del castell i de la baronia de Llagostera, 526
- BOU, Berenguer: 283
- BOU, Egidi: pare de Guillem Bou, 21; vassall de Guillem d'Aguiló, 7
- BOU, Francesc: del lloc de Rocafort, 21
- BOU, Guillem: fill d'Egidi Bou, habitant del castell de Vallverd, 21
- BOVADÉS: peça de terra, 175
- BRANCA, Arnau: difunt, mercader, ciutadà de Barcelona, espòs de Constança, pare d'Angelina, 405

- BRENERS**, Amat de: batlle de Pere d'Argensola, senyor del castell de Sant Guillem, 167
BRÍGIDA: esposa de Pere Galceran de Cruilles, mare de Guerau Bernat de Cruilles, 585; vídua de Pere Desroure, 682
BRIVES, Joan: escrivà, procurador de Bernat Mariner, 276
BRU, Berenguer: mercader, de la vila de Cervera, espòs d'Angelina, 382
BRUGUERA, Guillem: teixidor, procurador i síndic de la universitat de la vila d'Amer, 360
BRUNELL, Vidal: 261
BRUNET, Pere: banquer, ciutadà de Barcelona, 300
BRUNIQUER, Francesc: mercader, ciutadà de Barcelona, boig, espòs d'Antònia, pare de Vicenç de Bruniquer, 532
BRUNIQUER, Gilabert: fill de Joan Bruniquer i d'Angelina, germà de Pere Bruniquer, 653; mercader, de la vila de Granollers, pare de Violant, 742, 743
BRUNIQUER, Joan: espòs d'Angelina, pare de Pere i Gilabert Bruniquer, 653; major d'edat, ciutadà de Barcelona, habitant de la vila de Granollers, tutor de Francesc Bruniquer, 532
BRUNIQUER, Pere: clergue, capellà de Sant Miquel de l'església de Sant Esteve de Granollers, fill de Joan Bruniquer i d'Angelina, germà de Gilabert Bruniquer, 653
BRUNIQUER, Vicenç de: fill de Francesc i de la difunta Antònia, 532
BRUNISSÉN, 241; esposa de Bord de Cervelló, 111, vídua de Bord de Cervelló, mare i tutora de Bertran de Cervelló i Blanca, 189, 203; tutora d'Arnau i Bertran de Cervelló, 143; mare de Francesc Sa-Sala, 195; vídua de Guillem Gener, 212
BUFAGRANYES, Berenguer de: 283
BUFAGRANYES, Martí de: difunt, espòs d'El·lesèn, pare de Guillem i Berenguer, 130
Bufalla: lloc anomenat de, 5; serra de, 5
Bugia: 406. Algèria.
Bullidera: font, 148
BULSEGOSA, Bernat de: de Riner, 115
BURABA, Guillem: difunt, pare de Pericó, Guillem i Ramon Buraba, nadiu del lloc d'Aguilar, 201
BURABA, Jaume de: de la parròquia de Santa Maria d'Aguilar, 197
BURABA, Ramon: fill dels difunts Guillem Buraba i Moneta, germà de Pericó i Guillem, 201
Burgos: bisbat, 556. Castella i Lleó.
Busassa: castell, del comtat de Rosselló, 507
BUSQUET, Bernat: mercader, cònsol de la universitat de la Seu d'Urgell, 708
BUSSOT, Bernat: regent de la Diputació de Catalunya, 275
BUSSOT, Guillem Pere: doctor en lleis, 412

C

- CABANYELLES**, Guillem Benet de: cavaller, cunyat i marmessor de Bernat Joan Sapila, 714
CABANYES, Bernat de: difunt, espòs de Ramona, ciutadà de Barcelona, 76
CABIROL, Bernat: ciutadà de Barcelona, 329
Cabrenys: senyor, 356
Cabrera: castell, 467; comte, 715; vescomtat, 716
CABRERA, Joan de: difunt, espòs de Joana, pare d'Elisabet, 715, 716
CABRERA, Ramon de: noble, espòs d'Isabel, 600
CAÇADOR, Bartomeu: sabater, ciutadà de Barcelona, espòs de Sibil·la, 435
CALÀBRIA, Lleó de: de l'orde de Sant Francesc, administrador de l'hos-

- pital de les Onze Mil Verges de la vila de Cervera, 681
- Caladrons: universitat, 409. Ribagorça, Osca.
- CALATAIUD, Francesc de: tinent l'ofici de morrodevaques a la ciutat de València, 583
- CALDERS, Bernat de: jutge, 63
- CALDERS, Guillem de: 50
- CALDERS, Ramon de: marmessor de Brunissén de Cervelló, 219
- Caldes de Malavella: 425; parròquia, 596; vila, 585. La Selva.
- Caldes de Montbui: vila, 560. Vallès Oriental.
- CALDES, Galceran de: comanador de Cervera, 86
- CALDES, Isabel de: filla de Domènec Bernat de Boixadors i de Margarida de Boixadors, germana de Joan de Boixadors, 401
- Càller: 399, castell, 369; seu, 734, 735; veguer, 704. Sardenya, Itàlia.
- Callerril: lloc, 542, 544
- Calonge: castell, 492, 493, 494, 502, 503, 505, 526, 585; església, 217; terme, 217
- CALOPA, Bernat: mestre racional de la cort del rei, ciutadà de Barcelona, espòs de Joana, 346
- Caltagirone: al regne de Sicília, 585. Itàlia.
- CALVET, Domènec: tintorer, ciutadà de Barcelona, 518
- CAMA, Melcior: cirurgià, ciutadà de Barcelona, espòs d'Eulàlia, 630
- Cambra Apostòlica: escrivà, 672
- Cambrils: 399. Baix Camp.
- CAMÍ, Joan: mercader, de la ciutat de Barcelona, 710
- Camp de Batalles: lloc, 539. Barcelona.
- Camp de Tarragona: 657, 689, 690; vegueria, 755
- Camp dels Vinyals: alou, 78
- CAMPDEU, Pere de: batxiller en lleis, jutge ordinari de la cort i vila d'Olot, 464
- CAMPAJOR, Ramon de: prevere, vicari de l'església de Riner, procurador de domna Margarida, 102, 103, 104, 115
- CAMPS, Joan de: notari, de la vila de Perpinyà, procurador de Nicolau Pagès, 529
- CAMPS, Pere: de la parròquia de Sant Feliu de Canovelles, fidejussor de Gilabert Bruniquer, 742, 743
- CANADAL, Jofre de: prior de l'orde de l'Hospital de Catalunya, 430
- CANALETA, Arnau de: difunt, de la parròquia de Santa Eulàlia d'Ora, pare de Guillem Ramon de Canaleta, 281
- CANALETA, Guillem Ramon de: fill del difunt Arnau de Canaleta, 281
- CANALETES, Bernat: habitant i clavari de la vila d'Igualada, 414
- CANALETES, Ramon: prevere, beneficiat de l'església major de la vila d'Igualada, 414
- CANALS, Guillem de: de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, 125, 178, 183; espòs de Benencàsia, de la vila de Sant Cugat del Vallès, 209; home soliu i natural d'Arnau de Soler, 202
- CANALS, Joan: paraire de llana, ciutadà de Barcelona, procurador i administrador de la Confraria del Cos de Nostre Senyor Jesucrist dels Paraires, 611
- CANALS, Pere de: de Berga, marmessor de Pere de Caors, 69, 70; del castell de Catllarí, 233
- CANELLES, Bernat: llicenciat en lleis, de la vila de Cervera, germà de Narcís de Canelles, 616
- CANELLES, Narcís de: llicenciat en decrets, germà de Bernat de Canelles, 616
- CANER, Joan: clergue, beneficiat segon de Sant Gabriel a la seu de Barcelona, 663

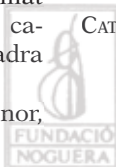
- CANET, Arnau: 40
- CANET, Berenguer de: 9
- CANET, Bernat: difunt, escrivà reial i ciutadà de Barcelona, espòs d'Eulàlia, 648
- CANET, GERALDA de: difunta, filla d'Ellesèn, 43
- CANÓS: castell, 267. Plans de Sió, Segarra.
- CANTAVELLA: lloc, del regne d'Aragó, 485, 486. Terol, Aragó.
- CANYELLES, Ramon de: clavari general del peritatge, 369
- CAÑIZAR, Pedro: administrador perpetu d'Alfons d'Aragó i del seu arquebisbat de Saragossa i tresorer de la cambreria d'aquesta església, 740
- CAORS, Arnau de: fill i hereu del difunt Pere de Caors, 70
- CAORS, Huguet de: fill i hereu del difunt Pere de Caors, 70
- CAORS, Pere de: de Berga, espòs de Blanca, pare d'Arnau, Huguet i Pere, senyor de Catllari i Valielles, 33, 34, 36, 38, 44, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 67, 69, i difunt, 70, 72, 75; difunt, 416
- CAORS, Ramon de: espòs d'Agnès de Cascalls, 70
- ÇAPATA, Pere: prior de Santa Maria Major o del Pilar, de Saragossa, capellà perpetu de la capella d'en Marcús, de Barcelona, 746
- CAPDEBOU, Jaume: mercader, 184
- CAPDEVILA, Bernat de: 157
- CAPDEVILA, Joan de: 157
- CAPELL, Mateu: mercader de Barcelona, 751
- Capítol: sala del, del convent de frares menors de Barcelona, 390
- CAPMAJOR, Ramon de: vicari de l'església de Riner, 112
- ÇAPORTA, Abraham: jueu, de la vila de Santa Coloma de Queralt, 28
- CARAMANY I D'ARMENGOL, Joanet de: fill de Francesc Armengol, 597
- CARAMANY, Ponç de: domiciliat a la diòcesi de Girona, procurador de Sibillà de Cervià, 507
- CARAZOLO, Cola(ngeo) Maria: lloctinent del virrei i lloctinent general dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 709
- CARBÓ, Franci: jurat de Vallverd, 122
- CARBÓ, Galceran: ciutadà de Barcelona, 505
- CARBONELL, Antoni: jurat de la universitat de Rocafort, 664
- CARBONELL, Berenguer: batlle de Rocafort de Queralt pel comte d'Oliva, pare de Montserrat Carbonell, 664
- CARBONELL, Bernat: espòs d'Ermessén, 32
- CARBONELL, Climent: fuster, ciutadà de Barcelona, 732
- CARBONELL, Guillem: troquer, ciutadà de Barcelona, administrador de l'obra de la Confraria dels Freners, marmissor de Pere Saclosa, 632, 633
- CARBONELL, Montserrat: fill de Berenguer Carbonell, 664
- CARBOT, Berenguer: de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, 164
- CARÇ, Joan: del terme del castell de Miralpeix, fill de Joan Carç, 535; del terme del castell de Miralpeix, pare de Joan Carç, germà de Pere Carç, 535
- CARÇ, Pere: de la parròquia de Santa Maria de Badalona, germà de Joan Carç major, 535
- Carcanières: lloc, de la terra de Donezan, 654. Ariège-Pyrénées, França.
- CARCASSONA, Bernat: prevere, beneficiat a l'església d'Apià, de la diòcesi d'Elna, procurador de Joana, 508
- Cardona: 45, 46, 57, 72, 73, 77, 84, 87, 88, 93, 94, 100, 119, 120, 139, 140, 141, 142, 147, 150, 155, 161, 163, 168, 169, 178, 181, 197, 202, 206, 207, 218, 226, 234, 273, 277,

- 297, 347, 440, 474, 626; castell, 147; comtat, 423, 445, 563; comte, 428, 429, 474, 629, 663; església parroquial, diòcesi d'Urgell, 733; Oficialat, 297; plaça, 59; terme, 119; vescomtat, 273; vescomte, 27, 202, 206, 214; vescomtessa, 165, 171; vila, 59, 194, 200, 201, 229, 232, 273, 409, 423, 428, 429, 480. Bagès.
- CARDONA, Berenguer: 137
- CARDONA, Esperandeu: jurisperit, ciutadà de Barcelona i senyor de la vila de Piera i el castell de Cabrera, pare de Mateu Cardona, 432, 467
- CARDONA, Francesc: mercader, ciutadà de Barcelona, procurador de Miquel Martí, 402
- CARDONA, Gisbert de: procurador de Margarida, 110
- CARDONA, Jaume: 157
- CARDONA, Mateu: cavaller, fill i procurador d'Esperandeu Cardona, 467
- CARDONA, Ramon de: 2; jutge, 157; senyor de Gombau de Correà, 52; senyor de Torà, 155
- CARME: vídua de Vicenç Ferrer, mare de Joana, 602
- Carmel de Barcelona: orde, 580, 581, 582
- CARO, Esteve: cerveller, ciutadà de Barcelona, administrador de l'obra de la Confraria dels Freners, 631
- Carrera: peça de terra, 81. Sant Martí de Llèmena, Gironès.
- Carro: portal del, de Tarragona, 689, 690
- CARSI, Pau de: mestre en medicina, ciutadà de Barcelona, procurador de Pere Ferrer Sa-sala, 747
- Cartellà: castell, 691. Sant Gregori, Gironès.
- Casa de la Caritat: de la seu de Barcelona, 184
- CASALDAGUILA, Gaspar de: cavaller, domíliciat a la vegueria d'Urgell, 613
- CASALS, Arnau: hostaler de Solsona, 273
- CASALS, Miquel: de la parròquia de Sant Genís de Vilassar, 523
- CASAMITJANA, Gaspar de: 670
- CASAMITJANA, Vicenç de: prevere, batxiller en decrets, beneficiat perpetu de la seu de Barcelona, 745
- CASANOVA, Joan de: paraire de llana, ciutadà de Barcelona, fill dels difunts Martí de Casanova i Sibil·la, oncle d'Antoni Vilademant, 539
- CASANOVA, Martí de: difunt, espòs de Sibil·la, pare de Joan de Casanova, 539
- CASCALL, Guerau: de la parròquia de Santa Maria d'Aguilar, 197
- CASCALLS, Agnès de: esposa de Ramon de Caors, 70
- CASCALLS, Berenguer de: de Cardona, espòs de Gerdalda, 94, i difunt, 142, 194
- CASCALLS, Bernat de: de Berga, 36
- Cascante[del Rio]: universitat i consell, 598. Terol, Aragó.
- CASACOBERTA, Berenguer de: de la parròquia de Sant Andreu de Valielles, 178
- CASELLES, Francesc: 440
- CASELLES, Joan de: cofrer, ciutadà de Barcelona, 371
- CASES, Antoni: major, 707; prevere, rector de l'església parroquial de Santa Maria d'Aguilar, 445
- CASESNOVES, Antoni de: prevere, beneficiat del benefici de Sant Pere i Sant Feliu, 414
- CASESNOVES, Berenguer de: preceptor de Tèrmens, 395
- Cassà de la Selva: castell, 585. Gironès.
- CASSENYAC, Joan: de la vila de Valls, del Camp de Tarragona, espòs de Tecla, 657
- Casserres: monestir, 270. Masies de Roda, Osona.
- Castany: vinya, 15
- CASTANY, Pere, difunt, espòs de Francesca, nebot de Berenguer Talamanca, 304

- CASTANYER, Francesc: doctor en decrets, 293
- Castell del Port: terme, 377, 378, 427, 620, 673, 674, 675. Barcelona.
- Castell Rodolf: muntanya de, 20. Martorelles, Vallès Oriental.
- CASTELL, Jaume de: jutge, de Solsona, 103
- Castella: almirall, 715, 716; regne, 556, 714, 747
- Castellar (del Riu): 67. Berguedà.
- Castellar: castell, 284, 415
- CASTELLAR, Berenguer de: de Sanaüja, resident a l'església de Santa Maria del Pi de Barcelona, procurador de Beatriu i Narcís Bonet, 460
- CASTELLBELL, Vicenç de: prior de Sant Pere de Casserres, 642
- Castelldefels: castell, situat al Llobregat, 660
- Castellet del Penedès: castell, 567, baronia i vila, 755. Alt Penedès.
- CASTELLET, Arnau de: doctor en decrets, degà de l'església de Mallorca, canonge i paborde de Barcelona, 255
- CASTELLET, Berenguer de: difunt, senyor del castell de Rubinat, espòs de Mal(...), 382; senyor del castell de Rubinat, 428
- CASTELLET, Blai de: cavaller, domiciliat a la ciutat de Barcelona, 567; cavaller, senyor de la casa i quadra Descortell, 429
- CASTELLET, Gispert de: espòs d'Elionor, 668
- CASTELLET, Jaspert de: 250
- Castellfollit de Bas: castell i vila, 358. La Garrotxa.
- Castellfollit: baronia, 585, 725; senyor, 728
- Castellgalí: castell, 417. Bages.
- Castelló d'Empúries: vila, 628. Alt Empordà.
- CASTELLÓ, Francesc: àlies el ferrer de Sant Traginer, de Girona, procurador de Pere Ricsèn, 376
- CASTELLÓ, Galceran: 528
- CASTELLÓ, Joan: del lloc de Cantavella, procurador d'Antoni Traver, 468, escuder i procurador de Guillem Armengol, 466, 485, i procurador de la universitat del castell de Vallespinosa, 476
- CASTELLÓ, Maties: vicescancer, 362
- CASTELLOLÍ, Maimó de: 231
- CASTELLVÍ, Berenguer de: 717
- CASTELLVÍ, Bernat de: domiciliat al castell de Secabecs, 422; donzell, familiar i marmessor de Berenguer de Biure, 554
- CASTLARÍ, Ponç de: donzell, 275
- CASTRE, Pere Galceran de: senyor de les baronies de Peralada i Tramaced, espòs de Joana de Tramaced, 389
- CATALÀ, Bartomeu: del lloc de Verdú, espòs de Margarida, 576
- CATALÀ, Jaume: prevere, beneficiat a la Seu de Barcelona, 509
- Catalunya: 160, 224, 500, 708; batlle general, 132, 195, 198, 199, 221, 332, 715, 716; batllia general, 230, 629; Constitucions, 230, 421; Cort General, 390; Diputació, 275; feus, 192; governador general, 489, 605; Principat, 660, 694, 716, 734, 735, 747, 755; prior, 593; priorat, 395, 485; usatges, 321; vegueries, 412
- CATERINA: ciutadana de Barcelona, esposa d'Antoni Gual, 730; de la paròquia de Sant Gabriel de Grions, esposa de Lluís de Puigmarí, 601; donzella, filla de Joan del Bosc i de la difunta Francesca, 528; esclava búlgara, 461; esclava tàrtara, 393; esposa de Joan Ferrer, 640; filla del difunt Joan de Vern i de Serena, germana d'Elionor, 464, 473, esposa de Nicolau de Vern, 488, 501, 504, 506, i mare de Francesc, Joan, Pere Benet, Caterina, Margarida i Marquesa, 615, 618; esposa de Pere de Vern, 344; filla de Caterina, 618; filla de Guillem Morell, 542; filla de Marc Vilar, 737; filla de Miquela,

- 722; filla del difunt Jaume Llorenç, 225; filla impúber de Gabriel Gil, 671; mare d'Arnau Bonet, vídua del difunt Mateu Bonet, 427; mare de Margarida, de la parròquia de Sant Joan d'Aiguaviva, 343; vídua d'Antoni Guàrdia, 573; vídua d'Arnau Martí, mare d'Angelina, 548; vídua de Bernat Escolt, 307; vídua de Francesc Bertran, 421; vídua de Joan Alanyà, 692; vídua de Joan Ferrer, mercader, 665; vídua de Joan Segura, 652
- CATIVER, Arnau: difunt, espòs de Ramona, pare de Bernat, 16
- Catllarí: 36, 61, 232, 273; batlle, 84; batllia, 88, 139; castell, 233; hospici, 72; lloc, 67, 72, 84, 181, 183, 202; parròquia, 49, 183; quadra, 416; senyor, 206; terme, 206; torrent que ve de, 84. Montmajor, Berguedà.
- CATLLARÍ, Jaume: de Sant Martí de Catllarí, 125
- CAVALLER, Guillem: espòs d'Ermessén, pare de Berenguera, Margarida i Sibilla, 200
- CAVARROQUES, Martí de: habitant de Solsona, 106, 107, 108
- Celrà: parròquia, 338, 348, 354. Gironès.
- CENTELAIA, Jaume de: de Solsona, procurador de Bernat de Falcs, 171
- Centelles: baronia, 500. Osona.
- CENTELLES, Eimeric de: noble, pare de Gilabert de Centelles, 353
- CENTELLES, Gilabert de: fill d'Eimeric de Centelles, 353; senyor de la baronia de Centelles, espòs de Beatriu, pare de Damiata, 500
- CERDÀ, Antoni: fill de Gabriel Cerdà i Joana, hereu de Bartomeua, 687
- CERDÀ, Gabriel: espòs de Joana, pare de Joan, Antoni i Gabriel Cerdà, 687; fill de Gabriel Cerdà i Joana, hereu de Bartomeua, 687
- CERDÀ, Joan: draper, ciutadà de Girona, 738; fill de Gabriel Cerdà i Joana, hereu de Bartomeua, 687
- CERDÀ, Miquel: habitant de Vallespinosa, espòs d'Alamanda, 203
- CERDÀ, Nicolau: notari, de Lleida, espòs i procurador de Francesca, 454
- CERDÀ, Pere: draper, ciutadà de Girona, 319; habitant, síndic i procurador de Vallespinosa, 268, 269, 276
- Cerdanya: 739; comtat, 709, 726; jutge ordinari, 381; vegueria, 275
- Cervelló: baronia, 370, 398; castell, 370, 398; senyors del castell de Vallespinosa, 359; terme, 370, 398. Baix Llobregat.
- CERVELLÓ, Arnau de (també Arnaldó): cavaller, fill de Guillem Bord de Cervelló i de Brunissén, germà d'Alamanda, Bertran, Blanca i Geraldona, espòs de Geraldona, pare d'Arnau, senyor de Vallespinosa i Santa Perpètua, 133, 143, 158, 159, 188, 189, 195, 204, 212, 219, 225, 228, 230, 236, 238, 241, 243, i difunt, 246, 248, 249, 251-254, 256, 276, 285, 287; cavaller, fill d'Arnau de Cervelló i de Geraldona, espòs de Violant i, en segones núpcies, d'Elionor, pare de Lluís i de Violant, 237, 243, 246, 248-254, 257-261, 264, 268, 276, 280, 285, 292, 321, 337, 350, i difunt, 388, 410-412, 419.
- CERVELLÓ, Arnau Guillem de: fill i hereu universal del difunt Berenguer Arnau de Cervelló, senyor del castell de Santa Perpètua, 537, 543, 550, 551
- CERVELLÓ, Berenguer Arnau de: cavaller, pare d'Arnau Guillem de Cervelló, senyor de la baronia del terme del castell de Vilademàger, difunt, 537, 543, 550, 551, 568, 608, 621-625, 636
- CERVELLÓ, Bertran de: fill del difunt Bord de Cervelló i de Brunissén,

- germà d'Arnau de Cervelló, senyor del castell de Santa Perpètua, 143, 189, 203, i difunt, 243
- CERVELLÓ, Bord de: cavaller, fill del difunt Guerau de Cervelló, espòs de Brunissén, pare d'Arnau, Bertran i Blanca de Cervelló, senyor del castell de Vallespinosa, difunt, 111, 143, 156, 177, 188, 195, 203, 219, 241; domèstic d'Arnau de Cervelló, 243; veguer de Montblanc i de Vilafranca, 90
- CERVELLÓ, Brunissén de: vídua de Bord de Cervelló, mare d'Arnau, Bertran i Blanca de Cervelló, germana d'Elionor, Ramon Berenguer i Pere de Vilafranca, 156, 158, 159, 177, 188, 219, i difunta, 225
- CERVELLÓ, El·lesèn de: vídua del difunt Guillem de Cervelló, mare i tutora de Sibil·la, 285
- CERVELLÓ, Geraldona de: àvia i tutora de Lluís de Cervelló, 292
- CERVELLÓ, Guerau de: 273; difunt, pare de Bord de Cervelló, 111
- CERVELLÓ, Guillem de: 32, 177; difunt, espòs d'El·lesèn de Cervelló, pare de Sibil·la, 285; difunt, pare de Guillem Ramon de Cervelló, 224
- CERVELLÓ, Guillem Ramon de: fill del difunt Guillem de Cervelló, 224; senyor de Vilademàger i de Foix, espòs d'El·lesèn, pare de Guillemó, Pericó, Geraldó, Sibil·la i Alaman·da, 250
- CERVELLÓ, Lluís Alamany de: cavaller, fill del difunt Arnau de Cervelló, nét de Geraldona, 280, 285, 287, 292, 321
- CERVELLÓ, Ramon Alamany de: marmessor de Guillem Ramon de Cervelló, 250
- CERVELLÓ, Ramon Arnau de: fill i hereu universal del difunt Arnau de Cervelló, nét de Geraldona, senyor dels castells de Vallespinosa i Santa Perpètua, 251, 252
- CERVELLÓ, Ramon Marc de: fill i hereu universal d'Arnau de Cervelló, 243
- Cervera: 23, 79, 170, 485, 495, 599; batllia, 426; comanador, 86; degà, 619; frares menors, 267; frares predicadors, 218; mesura, 283; universitat, 497; vegueria, 586; vila, 21, 271, 382, 487, 512, 513, 517, 609, 616, 619, 681, 752. Segarra.
- CERVERA, Ponç de: senyor, 2
- CERVIÀ, Guerau de: difunt, pare de Sibil·la de Cervià, 507
- CERVIÀ, Sibil·la de: vídua de Pere Blau, filla del difunt Guerau de Cervià, 507
- CÍLIA: filla i hereva universal de Joan Planell, 522
- CIREROLS, Francesc de: habitant de la vila de Tàrrega, 312, 313, 616
- Císter: orde, 692
- Ciudadans: carrer dels, de la ciutat de Girona, 615
- CIVALLER, Joan: armer, de la vila de Perpinyà, espòs d'Elionor, 709
- CLARA: esposa de Francesc Martí, 349; esposa de Jaume Oller, 687
- CLARAVALL, Berenguer de: *tintrinarius*, 244
- CLARET, Berenguer de: oncle d'Arnaldó de Vernet, 141
- CLARET, Bernat de: espòs de Dolça, avi de Bernat de Santguillem, 24
- CLARET, Guillem de: oncle d'Arnaldó de Vernet, 141
- Clariana de Cardener: terme, 182. Solsonès.
- CLARIANA, Berenguer de: 4
- CLARIANA, Ombert de: senyor de la Quadra de Vallirana, 638
- Clarisses: monestir de Barcelona, 440
- CLASQUERÍ, Pere: arquebisbe de Tarragona, 241
- CLOS, Ramon: prevere, beneficiat a la seu de Barcelona, procurador de Serena, 498
- Clusa: riu de la, 67

- CODONYÀ, Jaume: canonge de Lleida, 380
- Cogulls: castell de, 5
- Coià: mas, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, 164. Barcelona.
- Coll d'Olzina: lloc, 20, 48, 54, 75. Montmajor, Berguedà.
- Coll de Fraga: 427; lloc: 620, 673, 674, 675
- COLL, Berenguer de: difunt, del lloc de Catllarí, espòs de Berenguera, 181
- COLL, Bernat de: mercader, ciutadà de Barcelona, 363
- COLL, Guillem de: espòs d'El-lesèn, 84
- COLL, Guillem: apotecari, ciutadà de Girona, 627
- COLL, Joan de: doctor en decrets, ciutadà de Barcelona, germà de Pere de Coll, 444; llicenciat en decrets, 516
- COLL, Narcís: ballester, ciutadà de Barcelona, marmessor del difunt Pere Miró, 611; paraire de llana, ciutadà de Barcelona, 580, 581, 582
- COLL, Pere de: llicenciat en lleis, ciutadà de Barcelona, 363; mestre en medicina, ciutadà de Barcelona, germà de Joan de Coll, 444
- COLL, Pere: clergue, de la diòcesi d'Urgell, procurador de Cebrià Juliol, 757
- COLLADO, Pere: difunt, de Seròs, pare de Jaumeta, 306
- COLLELL, Bartomeu: rector de la parròquia de Sant Pere de Rubí, 465
- COLLELLS, Bernat de: prevere de Solsona, 155
- Colom: mas, de la parròquia de Sant Pere de Roda, 175, 270, 311. Osona.
- COLOM, Berenguer: doctor en decrets, 385, i pare de Pere Colom, 484
- COLOM, Guillem: ciutadà de Barcelona, 557
- COLOM, Lleó: hereu del mas Colom, espòs de Maria, 175
- COLOM, Pere: de la ciutat de Lleida, fill de Berenguer Colom, 484; espòs d'Ermessén, 311
- COLOMA: filla de Bartomeu Ferrer, 491
- Colomer: hortal, 215. Riner, Solsonès.
- COLOMER, Antoni: de la parròquia de Sant Pere de Premià, germà de Pere i Bartomeu Colomer, 594, 596
- COLOMER, Bartomeu: de la parròquia de Sant Pere de Premià, germà d'Antoni i Pere Colomer, 594, 596
- COLOMER, Pere: de la parròquia de Sant Pere de Premià, germà d'Antoni i Bartomeu Colomer, 594, 596
- Coma Pelosa: 148
- Coma: lloc anomenat, 17. Aguilar, Berguedà.
- COMABELLA, Guillem de: 119
- Comaclosa: lloc, 284. Manresa, Bages.
- COMALADA, Antoni: difunt, fill d'Arnau Comalada, 566; paer de la universitat de la vila de Cervera, 752
- COMALADA, Arnau: de Malgrat, pare i tutor dels hereus i béns del seu difunt fill Antoni Comalada, 566
- COMELLES, Gabriel de: veguer de Montblanc, 540, 541
- COMES, Ramon de: àrbitre, 266; protonotari, 362
- COMET, Joan: teixidor de llana i de lli, de la vila de Martorell, 729
- CONAMINA, Pere de: 17
- CONAMINES, Pere de: fidejussor de Pere de Caors, 70
- CONANGLE, Pere Andreu de: prevere predecessor d'Esteve Figuera, 435
- CONANGLELL, Jaume de: pare de Lluís de Conanglell, 437
- CONANGLELL, Lluís de: fill de Jaume de Conanglell, domiciliat a Sant Hipòlit de Voltregà, 437
- CONCHIELLOS, Jordana: vídua de Berenguer de Cortiles, mare de Joana, 626
- Conesa: 133; lloc, 21, 644. Conca de Barberà.
- CONESA, Jaume: àrbitre, 241; protonotari del rei, habitant de Montblanc, 257

- Confraria de Sant Eloi dels Argenters: 671
- Confraria del Cos de Nostre Senyor Jesucrist dels Paraires: 611
- Confraria del Preciosíssim Cos de Nostre Senyor Jesucrist i Sant Antoni dels Paraires: 582
- Confraria dels Freners: 631, 632, 633
- Confraria dels Paraires: 580, 581, 582
- Conill: mas, 311
- CONILL, Bernat: del mas Conill, espòs d'El·lesèn, 311
- CONOMINES, Esperandeu de: mercader, ciutadà de Barcelona, espòs de Joana, 548
- Conques: domenge, 122; feu, 122; senyor, 10, 11. Vallverd, Conca de Barberà.
- CONQUES, Estefania de: germana de Valgenç Roger de Conques, filla de Pere Arnau, 5
- CONQUES, Pere: ferrer, procurador de Serena, 498
- CONQUES, Valgenç Roger de: cavaller, germà d'Estefania de Conques, 5; fill de Pere Arnau, 6, 10
- CONSTANÇA: difunta, esposa de Bernat Sapila, mare de Bernat Joan Sapila, 714; difunta, esposa de Joan de Lavernosa, germana de Bernat i Genís Miquel, 570; difunta, germana de Joan Sescomes, 266; esposa d'Arnau Branca, mare d'Angelina, 405; esposa de Guerau de Palou, mare de Violant, 246; esposa i procuradora de Pere Vicenç, 368; filla de Pere Marbres, 137; filla del difunt Galceran de Banyeres, germana i hereva universal del difunt Galceran de Banyeres, esposa de Riambau Ricard, 172; mare d'Elvira, 186; neboda de Pere de Salanova, esposa de Jofre de Llorac, hereva universal, 298; nodrida d'Arnau de Vallverd, 170; vídua d'Arnau de Vallverd, mare d'Elvira i de Blanqueta, 185; vídua de Berenguer Sestrade, néta de Violant, 436; vídua de Francesc Serra, marmessora de Pere Riera, 438; vídua de Ramon de Samars, filla del difunt Berenguer de Sobremunt, 530, 533, 538; filla del difunt Ramon de Montfalcó, 271; vídua de Guillem Novell, sogra de Francesc de Bosquerons, 244
- CONTIJO, Berenguer de: habitant, síndic i procurador de Vallespinosa, 268, 269, i pare d'El·lesèn, 279
- CONTIJO, Bernat de: del castell de Vallespinosa, 337, 341; germà d'El·lesèn, 449
- CONTIJO, Bernat: 572
- CONTIJO, Ramon de: habitant de Selmella, 159
- CORB, Pere de: 409
- Corbera: senyor, 426
- CORBERA, Bernat de: cavaller, governador general de Catalunya, 489; cavaller, procurador, conseller i ambaixador de l'Infant Pere, 462
- CORBERA, Hug de: cavaller, senyor de Corbera, 426
- Corça: 290; parròquia, 223. Baix Empordà.
- CORÇA, Pere de: de la parròquia de Sant Feliu de Cabrera, espòs de Sibil·la, 523
- CORCÓ, Joan: prevere, 655
- CÒRDOBA, Antoni: 605
- CORN, Berenguer: ciutadà de Barcelona, 475, 478
- CORN, Ramon: prevere de l'església de Santa Maria de Piera, 432
- CORNET, Antoni: 712; mercader, ciutadà de Barcelona, marmessor de Gabriel Gil, 671; mercader, de la vila d'Igualada, 634
- CORNUDELLA, Bonanat: ciutadà i jurat de la ciutat de Girona, 199
- CORREÀ, Bernat de: germà de Guerau de Correà, 29

- CORREÀ, Geralda de: esposa de Pere de Maçanes, germana de Guerau de Correà, 29, 30
- CORREÀ, Gombau de: fill de Pere de Maçanes i de Geralda, 52, 53
- CORREÀ, Guerau de: 52; difunt, pare de Guerau de Correà, 29, 30; fill del difunt Guerau de Correà, espòs de Blanca, germà de Ramon de Puigpardines, Bernat i Geralda de Correà, 29
- CORREGÓ, Pere: braser, ciutadà de Barcelona, 751
- Corretger: carrer d'en, de Barcelona, 333, 334
- Corriol: partòquia, 55
- CORROI, Gaví: prevere i canonge de la Seu de Càller, de l'illa de Sardenya, habitant i domiciliat a València, residint a la casa de Pero Maça de Liçana i de Cornell, 734, 735
- Cort de Pegueroles: delme, 53, 54. Navès, Solsonès.
- CORT, Guerau d'en: pare de Guillem d'Argensola, 135
- CORTADA, Nicolau: canonge i hebdomadari de l'església de Barcelona, sotsreceptador per la Cambra Apostòlica, 650
- CORTALS, Joan: prevere, beneficiat del benefici de Santa Susanna de la seu de Tarragona, 516
- CORTILES, Berenguer de: difunt, domiciliat a la ciutat de Borja, espòs de Jordana Conchiellos, pare de Joana, 626
- Corts: mas, 84
- CORTS, Andreu de: de Catllarí, 84
- CORTS, Berenguer de: de Sant Martí de Catllarí, 84, 125
- CORTS, Guillem de: espòs de Berenguera, 84
- CORTS, Pere de: infermer del monestir de Sant Miquel de Cuixà, germà dels difunts Guillem i Sibil·la, 282
- CORTS, Pere: barber, ciutadà de Barcelona, fill de Pere Corts i de Valença, 481; candeler, ciutadà de Barcelona, 433; formenter, ciutadà de Barcelona, 475, 478, i espòs de Valença, pare de Pere Corts, 481, 482, 483
- CORVEI, Antoni: laic, de la diòcesi de Girona, procurador de Joan Gironès, 672
- Cos: castell, 358; torre, 358
- COSCÓ, Bertran: mercader, ciutadà de Saragossa, 353
- COSTAL, Jaume: blanquer, ciutadà de Girona, espòs de Francesca, pare de Margarida, 365
- COT, Francesc: corredor, ciutadà de Girona, espòs de Francesca, pare de Joan Cot, 406
- COT, Joan: natural de Girona, habitant de la ciutat d'Agde, fill de Francesc Cot i de Francesca, 406
- Cotlliure: 322; preceptor, 593. Rosselló. Creixa: torrent de, 5
- Creu de Casserres: 175
- CRUANYES, Galceran: difunt, mercader, ciutadà de Barcelona, espòs d'Elisabet, 754
- CRUILLES I DE SANTAPAU, Beatriu de: senyora de les baronies de Castellfollit i de Mosset, vídua de Bernat Guerau de Cruilles, mare de Joan Guerau de Cruilles, 725
- CRUILLES, Berenguer de: noble, camarlenc, 362
- CRUILLES, Bernat Guerau de: difunt, espòs de Beatriu de Cruilles i de Santapau, pare de Joan Guerau de Cruilles, 725
- CRUILLES, Francesc de: fill de Galceran de Cruilles, 728
- CRUILLES, Galceran de: baró de les baronies de Llagostera i de Lloret, pare de Damiata, Violant i Francesc de Cruilles, germà de Jaume de Cruilles, sogre de Joan de Foixà,

- 728; cavaller, senyor del castell de Calonge, 493, 494; cavaller, tinent de la baronia de Llagostera, 515
- CRUÏLLES, Guerau Bernat de: fill de Pere Galceran de Cruïlles i de Brígida, 585
- CRUÏLLES, Jaume de: noble, germà de Galceran de Cruïlles, 728
- CRUÏLLES, Joan Guerau de: fill de Bernat Guerau de Cruïlles i de Beatriu de Cruïlles i de Santa Pau, 725
- CRUÏLLES, Jofre Gilabert de: domiciliat a la vegueria de Girona, 555
- CRUÏLLES, Pere Galceran de: cavaller, senyor del castell de Calonge, 492, 502, 503, 505, 526; senyor del castell de Calonge, de la baronia de Llagostera i del castell de Cassà de la Selva, espòs de Brígida, pare de Guerau Bernat de Cruïlles, 585
- Cucurella: carrer que va cap a la, de Barcelona, 686
- CUEVA, Joan Xixon de la: colteller, ciutadà de Saragossa, pare de Sanç Xixon de la Cueva, 424
- CUEVA, Sanç Xixon de la: fill de Joan Xixon de la Cueva, 424
- CUSCÓ, Antoni: notari i escrivà, 442
- D**
- D'ALLEMAGNA, Domenico: lloctinent de Filibert de Naillac, 395
- DALIES, Maria: donzella, neboda de Beatriu d'Urrea, 666, i esposa de Joan de Biure, 669
- DALMAU [VII]: vescomte de Rocabertí, nét de Dalmau de Rocabertí, 89
- DALMAU, Berenguer: mercader, ciutadà de Tarragona, marmessor de Pere Ballester, 687
- DAMIATA: donzella, filla de Gilabert de Centelles i de Beatriu, 500; esposa d'Hug Ademar de Santa Pau, mare de Beatriu, 585; filla de Galceran de Cruïlles, esposa de Joan de Foixà, 728
- DARDARIC, Berenguer: 253
- DARENA, Antoni: espòs de Nicolaua, 704
- DARÉS, Joan: mercader, de la ciutat de Balaguer, procurador de Bernat, 612
- DARNIUS, Pere de: donzell, domiciliat a la diòcesi de Girona, 658
- DARQUES, Gabriel: 631, 633; tintorer, ciutadà de Barcelona, 456, 457
- DAVID: jueu, de la vila d'Agramunt, 649
- DEGUÍ, Pere: mossèn, prevere, marmessor de Beatriu d'Urrea, 720
- DELLA SETA, Giovanni: 604
- DEMESA, Antoni: doctor en ambdós drets, ciutadà de Barcelona, 591; llicenciat en lleis, jutge ordinari de Girona, 490
- DENJAC, Ramon: del castell de Catllarí, 233
- Desbancs: masos, situats a la parroquia de Sant Andreu de Móra, 29, 31, 51, 52, 54
- DESCAVALL, Bernat: habitant de Vilafranca de Sant Llorenç de Morunys, 168
- DESCAVALL, Guillem: saig, 161
- DESCOLL, Guillem: de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, 178
- Descortell: casa i quadra, del castell de Ribes, 429
- DESFAR, Bernat: 157
- DESFAR, Gabriel: donzell, domiciliat a la vegueria de Manresa i del Bages, 358
- DESFORN, Sentou: jueu, de Solsona, 102, 123
- DESGRAU, Bernat: capellà, comensal de la seu de Tarragona, 289
- DESGRAU, Pere: habitant de Selmella, 159
- DESMIVER, Joan: jutge, 415
- Desmonard Sobirà: mas de la parròquia i terme de Sant Pere de Rubí, 465
- DESPÀS, Ramon: 158

- DESPÍ, Guillem: del mas Desmonard Sobirà, de la parròquia i terme de Sant Pere de Rubí, fill del difunt Jaume Despí, 465
- DESPÍ, Jaume: difunt, pare de Guillem Despí, 465
- DESPÀ, Francesc: ciutadà de Barcelona, procurador de Piero Gaetani i de Filippo Agliata, 604; difunt, pare de Ramon Desplà, 390, 391
- DESPÀ, Joan: argenter, ciutadà de Barcelona, espòs d'Isabel, pare d'Al-donça, 679
- DESPÀ, Pere: 275
- DESPÀ, Pericó: difunt, 600
- DESPÀ, Ramon: ciutadà de Barcelona, fill del difunt Francesc Desplà, diputat de la Generalitat de Catalunya, 390, 391; ciutadà de Barcelona, procurador de Joan Pagès, 641
- DESPORELL, Pere: bosser del monestir de Poblet, 574
- DESQUER: masos, situats a la parròquia de Sant Pere d'Escales, 29. Navès, Solsonès.
- DESROURE, Julià: difunt, pare de Pere Desroure, 682
- DESROURE, Pere: difunt, notari, ciutadà de Barcelona, fill de Julià Desroure, espòs de Brígida, 682
- DESTAÇANS, Guillem: 157
- DESTOUS, Bartomeu: espòs de Sibilla, 263
- DESTOUS, Guillem, 263
- DESVALLS, Joan: mercader, fill i procurador de Pere Desvalls i de Bonanata, 679
- DESVALLS, Pere Joan: donzell, de la ciutat de Lleida, 755
- DESVALLS, Pere: mercader, ciutadà de Barcelona, espòs de Bonanata, pare de Joan Desvalls, 679
- Desvilar: mas, 44. Castellar del Riu, Berguedà.
- DESVILAR, Pere: difunt, 661
- DESVILAR, Ramon: donzell, familiar i marmessor d'Asbert de Vernet, 273
- DESVILARÓ, Cervera: del terme de Riner, 138
- DESVINER, Arnau: 91
- DEU, Ferrer: espòs de Maria, 13
- DEU, Pere de: ciutadà de Barcelona, pare de Pericó de Deu, 335, 336
- DEU, Pericó de: fill i hereu universal de Pere de Deu, 335, 336
- DEUSPINEDA, Joan: prevere, beneficiat a la seu de Vic, procurador de Serena, 498
- Devesa: camí que va a la, del lloc de Vallverd, 394. Conca de Barberà.
- DI BUONGIOVANNI, Bartolomeo Antonio: mercader, florentí, 556
- DILLUNS, Manuel: pare de llana, habitant de la vila de Caldes de Montbui, espòs i procurador de Blanquina, 560
- Diumente de Conques: dominicatura, del terme de Vallverd, 62. Conca de Barberà.
- DOAU, Bernat: del lloc de la Bastida, 91
- DOLÇA: difunta, esposa de Joan Tomàs, mare d'Antoni Tomàs, 520; esposa de Bernat de Claret, àvia de Bernat de Santguillem, 24; paer de la universitat de la vila d'Artesa, esposa de Joan Ros, 487
- DOLÇA, Pere: de Sant Cristòfol de Folgàs, procurador de Violant, 392
- DOLCET, Bernat: ciutadà de Mallorca, 393, 461
- DOMÈNEC, Pere: mercader, ciutadà de Girona, procurador de Joan de Fornells, Francesc Cot i Francesca, 406
- Domenge, lo: lloc, 394
- Domenges: 664
- DONADEU, Guillem de: àlies de Torrents, espòs d'Elisabet, 408
- Donezan: terra, 654. Ariège-Pyrénées, França.

- DORCA, Antoni: àlies Monner, de la parròquia de Caldes de Malavella, germà de Pere Dorca, 596
- DORCA, Pere: àlies Monner, de la parròquia de Caldes de Malavella, germà d'Antoni Dorca, 596
- DORNOS, Gaspar: cavaller, de l'orde de Sant Jaume de l'Espasa, vidu de Violant, 630
- DOSSA, Guillem: ciutadà de Barcelona, 427
- Draperia: carrer de la, de la ciutat de Girona, 615
- Drassanes: de Barcelona, 631, 632
- DUC, Bernat: rector i notari de Rocafort, 222
- DUC, Guillem: 283
- DUC, Llorenç: habitant del castell de Vallverd, 21
- DURAN, Antoni: pagès, de la parròquia de Sant Pere de Reixac, 741
- DURAN, Berenguer: de Sant Pere de Gelida, procurador d'Agnès, 420
- DURAN, Guerau: difunt, pare de Guillem Duran, 366
- DURAN, Guillem: de la parròquia de Santa Eulàlia de Provençana, fill del difunt Guerau Duran, 366
- DURAN, Joan: àlies Ombert, de la parròquia de Sant Feliu de Castellar, espòs d'El-lesèn, 443
- DURBAN, Berenguer de: canonge de Barcelona, 164
- DUSAI [I MARQUET], Barceló: banquer, ciutadà de Barcelona, fill de Guillem Pere Dusai, 144
- DUSAI, Guillem Pere: difunt, pare de Barceló Dusai, 144
- E
- EIMERIC, Guillem: barber i cirurgià, ciutadà de Barcelona, 375
- EIMERIC, Jaume: comanador de la casa dels Mercedaris de Girona, procurador de Guillem Eimeric, 366, 375
- EIMERIC, Vidal: prevere, de Barcelona, 291
- EL-LESÈN: esposa d'Arnau de Vernet, 42; esposa d'Asbert de Vernet, filla del difunt Ros de Peguera, 273; esposa de Berenguer de Fitor, mare de Ròmia, 73; esposa de Bernat Conill, 311; esposa de Bernat de Vallverd, 14; esposa de Bernat Vendrell Andreu, 636; esposa de Guerau Balaguer, mare de Sibil·la, 270; esposa de Guillem d'Argensola, 78; esposa de Guillem de Coll, 84; esposa de Guillem Ramon de Cervelló, 250; esposa de Guislabert de Nerós, mare de Margarida, 97, 98; esposa de Joan Duran, 443; esposa de Pere de Gallifa, 20; esposa de Pere Miró, habitant de Vallverd, 187; filla d'Arnau de Gatell, vídua d'Arnau d'Avinyó, 208; filla d'Asbert de Vernet i de Dolça d'Alba, 273; filla de Berenguer de Contijoc, 279; filla de Galceran de Vallverd, esposa d'Arnau d'Avella, 62; filla de Guillem de Vallverd i de Sibil·la, 28; filla de Pere Guixós, 226; germana d'Arnau de Vallverd, esposa de Berenguer d'Argentona, 170; germana de Bernat de Contijoc, vídua de Berenguer Barberà, 449; mare de Margarida, 97, 98; vídua d'Asbert de Vernet, 277; vídua de Bernat, 135; vídua de Bernat de Vallverd, mare de Galceran de Vallverd i de la difunta Geralda de Canet, 43; vídua de Martí de Bufagranyes, mare de Guillem i Berenguer, 130; vídua de Pere Bardina, 440
- ELIONOR: difunta, esposa de Berenguer de Junyent, mare de Francesc de Junyent, 719; difunta, esposa de Joan de Riera, mare de Francesc, 345; esposa d'Antoni Ponç de Ribelles, mare d'Antoni Francesc, 546; esposa de Bernat de Biure, 400, 418, 422; esposa de Francesc

- Armengol i de Cervelló, mare de Joan de Caramany, 572, 588; esposa de Francesc de Junyent, filla de Lluís Oliver i d'Elionor, 719; esposa de Francesc Maimó, filla de Bernat Joan Sapila, 714; esposa de Gispert de Castellet, 668; esposa de Joan Civaller, 709; filla de Berenguer Reverdit, 452; filla de Francesc de Vern, 387; filla del difunt Joan Gallard i de Serena, germana de Caterina, 464, 488, 501, 504, 506; filla del difunt Ramon Samsó i de Joana, esposa de Francesc de Vern, 615; germana de Brunissén de Cervelló, 219; germana de Lluís Armengol, 479; reina d'Aragó, 177; vídua d'Antoni Ponç de Ribelles, mare d'Antoni Francesc de Ribelles, 606, 643; vídua de Gastó de Montcada, 536
- ELISABET: donzella, filla dels difunts Joan de Cabrera i Joana, 715, 716; filla de Geraldó Satorre, 267; hereva i propietària del mas de Torrents, esposa de Guillem de Donadeu, 408; vídua de Galceran Cruanyes, 754
- Elna: ciutat, 491; diòcesi, 508, 585, 692, 725. Rosselló.
- ELOI, Joan: prevere, que serveix a la parròquia de Sant Martí de Teià, diòcesi de Barcelona, 702
- ELVIRA: castlana del lloc de Vallverd, filla i hereva universal d'Arnau de Vallverd i de Constança, germana de Blanca, 170, 185, 186, esposa de Ramon de Montfalcó, 222, vídua de Ramon de Montfalcó, esposa de Dalmau de Verdú, 231, 265, 271, i vídua de Dalmau de Verdú, 283, 286, 294, 299, 301, 303; difunta, esposa de Bernat de Biure, 418, 422; filla del difunt Berenguer de Banyols i de Berenguera, esposa de Guillem, germana de Berenguer de Banyols, 64, 65
- Empúries: comte d': 275
Empúries, Ramon d': 148
- Encies, les: batllia, 464, 504, 506. Les Planes d'Hostoles, Garrotxa.
- Enfesta: lloc, 267. Molsosa, Solsonès.
- ENFESTA, Ramon d': senyor del lloc d'Enfesta, marmessor de Geraldó Satorre, 267
- ENRÍQUEZ DE CABRERA, Ana: comtessa de Mòdica, vescomtessa de Cabrera i Bas, esposa de Fadrique II Enríquez de Cabrera, 715, 716
- ENRÍQUEZ DE CABRERA, Fadrique [II]: gran almirall de Castella, comte de Mòdica, vescomte de Cabrera i Bas, espòs d'Ana Enríquez de Cabrera, 715, 716
- ENTORT, Berenguera d': habitant d'Altés, filla del difunt Guerau d'Entort, germana de Guerau d'Argensola, 116
- ENTORT, Guerau d': difunt, pare de Berenguera d'Entort, 116
- Eramprunyà: castell, situat al Llobregat, 660
- Eres: plaça de les, de Santa Coloma de Queralt, 373. Conca de Barberà.
- ERMENGOL, Arnau: 144
- ERMENGOL, Berenguer: notari de Barcelona, 361
- ERMENGOL, Joan: difunt, bisbe de Barcelona, 428
- ERMENGOL, Mateu: notari de Barcelona, 376
- ERMESSÉN: esposa de Berenguer de Soler, 58, 73; esposa de Bernat Carbonell, filla del difunt Pere Ballester, 32; esposa de Guillem Cavaller, mare de Berenguera, Margarida i Sibil·la, 200; esposa de Joan d'Odra, 12; esposa del difunt Bernat Babot, mare de Bernat, 169; hereva del mas Colom, esposa de Pere Colom, 311
- ESBLADA, Bernat: doctor en decrets, 588
- Escales: mas, 54

- ESCAPOLAR, Gabriel: notari, habitant de la ciutat de València, procurador de Gaví Corroi, 735
- ESCLARMONDA: esposa de Bernat de Viladecans, mare de Pere, 151, 152, 153
- ESCOLT, Bernat: difunt, pescador, ciutadà de Barcelona, espòs de Caterina, 307
- ESCRIVÀ, Pere: àlies Casagalda, de la vila de Cardona, 207
- ESPECIER, Berenguer: habitant de Solsona, 108
- ESPELTA, Pere: 595, 597
- ESPINALBÓ, Bernat d': prior de l'església de Flix, 217
- ESPLUGA, Guillem d': sotsveguer de Montblanc, 90
- ESPLUGUES: 243
- ESPLUGUES, Guerau d': germà d'Isabel, 699
- ESQUER, Guillem Arnau: causídic, ciutadà de Barcelona, procurador de Pere Tarascó i de Joana, 577
- ESQUER, Guillem d': de la Fàbrega, 111
- ESTALRIC, Pere: argenter, ciutadà de Barcelona, procurador de Gabriel Torner, 644
- ESTANYOL, Bernat: carnisser, procurador i síndic de la universitat de la vila d'Amer, 360
- Estanyol, l': parròquia, 342, 343
- Estaràs: lloc, 79. Segarra.
- ESTARÀS, Berenguer d': cavaller, 79
- ESTARÀS, Pere d': comanador de Vallmoll, 86
- ESTARIT, Pere: ciutadà de Barcelona, 711
- ESTEVANA: esposa de Cristòfil de Fornells, mare d'Isabel i Francesc, 657
- ESTEVE, Antoni: prevere, beneficiat i procurador de l'església de Santa Maria del Mar, 571
- ESTEVE, Arnau: batlle de Pontils, 158
- ESTEVE, Berenguer: del lloc de Vallespinosa, 268; mercader, espòs de Margarida, pare de Marc Esteve, 700; síndic i procurador de la universitat de Vallespinosa, 289
- ESTEVE, Jaume: habitant de Rocafort de Queralt, tutor de Joan Pavia, 753
- ESTEVE, Joan: 306
- ESTEVE, Marc: fill de Berenguer Esteve i de Margarida, 700
- ESTEVE, Miquel: de Rocafort, 196
- ESTEVE, Pere: 158; procurador de Romeu Gibert, 527
- ESTRUC, Tomàs: 542
- ESVALL, Berenguer d': espòs de Guillema, 12
- EUFRASINA: esposa de Bartomeu Requesens, mare de Rafaela Sebastiana, 673, 674, 675, 686, 688; esposa de Berenguer Torrent, germana i hereva universal de Bartomeu Bargalló, 469, 471; filla de Joan Muntada, 561
- EULÀLIA: esposa de Guillem Bonadona, filla i hereva universal del difunt Bernat de Pont, 386; esposa de Melciòr Cama, 630; esposa i procuradora de Pere de la Mota, 440; filla de Berenguer Oliver, 326; filla de Berenguer Reverdit, 452; filla de Manuel Romeu, esposa de Tomàs Riera, 671; vídua de Bernat Canet, esposa en segones núpries de Joan Barús, 648; vídua de Domènec Calvet, 518; vídua i hereva universal de Llorenç Agulla, 522

F

- FABRA, Bernat de: cònsol de la vila de Bagà, 614
- FABRE, Pere: difunt, 12
- Fàbrega, la: 111
- FABREGAT, Bartomeu: habitant del castell de Vallverd, 21
- FABREGAT, Guillem: vassall de Guillem d'Aguiló, 7

- FÀBREGUES, Gaspar: escrivà de porció de la casa del senyor rei, ciutadà de Barcelona, 639
- FÀBREGUES, Pere Guillem: mercader, ciutadà de Barcelona, procurador de Gaspar Fàbregues, 639
- FAIA, Bernat de la: escuder, procurador de Guerau de Rocabertí, 356
- FAIG, Jaume: prevere, beneficiat a la seu de Girona, procurador de Serena, 498
- FALCÓ, Simó: mercader, ciutadà de Barcelona, 744
- FALCS, Bartomeu de: senyor del lloc de Santa Fe, marmessor de Geraldó Satorre, 267
- FALCS, Bernat de: cavaller, marmessor del difunt Bernat de Riner, 126, i tutor de Bernat de Riner, 110, 114, 171
- Falset: batlle, del comtat de Prades, 595, 597
- FAR, Jaume de: jurisperit, de Manresa, procurador del rei, 192
- FARER: mossèn, senyor del Rossell, marmessor de Beatriu d'Urrea, 720
- FARFALL, Andreu: botiguer, 670
- FARIGOLA, Bertran de: 413
- FE, Bernat de: 59
- FEBRIDOR, Bernat: marmessor de Guillem d'Aguilar, 35
- FEIXES, Guillem de: 16
- FEIXES, Marc: de la parròquia de Sant Esteve Saluy, 594
- FERNÁNDEZ D'HEREDIA, Joan: senyor de Gea d'Albarracín, espòs de Joana de Bardagí, 598
- FERRAN [II]: rei d'Aragó, comte de Barcelona, 726, 739
- Ferran: lloc anomenat, del terme d'Aguilar, 19. Berguedà.
- FERRAN, Jaume: mercader, ciutadà de Barcelona, 559
- FERRÉ, Pere Joan: ciutadà i conseller de Barcelona, marmessor de Gabriel Gil, 671
- FERRER DE BUSQUETS, Joan: preceptor de la seu de Tarragona, procurador de Tecla, 689, 690
- FERRER DE BUSQUETS, Pere: difunt, mercader, del lloc de Riudoms, espòs de Tecla, 689, 690
- FERRER DE FREIXENET, Guillem: de Riner, 115
- Ferrer de Manresa: carrer d'en, de Barcelona, 528
- FERRER SA-SALA, Pere: prevere del Capítol, tresorer de la seu de Girona, 747
- FERRER, Antoni: canonge de la seu d'Osca, germà de Joan Ferrer, 727; fill de Pere Ferrer i de la difunta Maria, 446, 447; fuster, de la ciutat de Lleida, 545
- FERRER, Arnau: difunt, patró de naus, ciutadà de Barcelona, espòs de Margarida, pare de Jaume Ferrer, 405
- FERRER, Bartomeu: pararire, de la vila de Perpinyà, espòs de Boneta, pare de Coloma, 491
- FERRER, Berenguer: habitant de Conesa, 133
- FERRER, Bernat: batlle del lloc de Santa Perpètua, procurador de Brunisén de Cervelló, 177; de la Fàbrega, 111; de les Fosses, 55
- FERRER, Garcia: ciutadà de Mallorca, espòs de Sança, 393
- FERRER, Huguet: mercader, ciutadà de Barcelona, procurador de Pere Ferrer Sa-sala, 747
- FERRER, Jaume: mercader, ciutadà de Barcelona, fill dels difunts Arnau Ferrer i de Margarida, espòs d'Angelina, 405; notari, ciutadà de Barcelona, 244
- FERRER, Joan Ramon: fill i hereu universal del difunt Ramon Ferrer, 537, 543, 550, 551, i doctor en ambdós drets, 621, 622, 623, 624, 625
- FERRER, Joan: 650; canonge de la seu d'Osca i rector de l'església par-

- roquial de l'Hospitalet, germà d'Antoni Ferrer, 727; de Berga, 88; difunt, mercader, de la vila de Solsona, 708; mercader, espòs de Caterina, 640, i difunt, 665; mercader, ciutadà de Barcelona, espòs d'Agnès, 368
- FERRER, Nicolau: habitant de Barcelona, procurador de Margarida i Marc Esteve, 700
- FERRER, Pere Joan: cavaller, domiciliat a Barcelona, 502, 503
- FERRER, Pere: apotecari, espòs de Maria, pare d'Antoni Ferrer, 446, 447; del lloc d'Alcover, procurador de Beatriu d'Urrea, 718; difunt, mercader, espòs de Jaumeta, 453; doctor en lleis, ciutadà de Barcelona, tutor testamentari de Joan Ramon Ferrer, 537, 543, 550, 551, 565
- FERRER, Ramon: difunt, donzell, domiciliat a Barcelona, pare de Joan Ramon Ferrer, 537, 543, 550, 551, 621, 622, 623, 624, 625
- FERRER, Vicenç: difunt, traginer, ciutadà de Barcelona, espòs de Carme, pare de Joana, 602
- FERRER, Vicenç: original de Caldes de Malavella, habitant del castell d'Altafulla, germà d'Esteve Gironès, 425
- FERRIOL, Antoni: prevere, oriünd de Piera, 432
- FERRIOL, Francesc: regent de la batllia del terme, castell i baronia de Cervelló, 398
- Fet: universitat, 409. Ribagorça, Osca.
- FÍGOLS, Ramon de: 119
- FIGUERA, Antoni: de la parròquia de Sant Pere del terme del castell de Masquefa, espòs i procurador de Joana, 486
- FIGUERA, Bartomeu: paer de la universitat de la vila de Cervera, 752
- FIGUERA, Berenguer: de Girona, 315
- FIGUERA, Esteve: prevere i hebdomadari de Sant Pere de les Puelles, 435
- Figueres: 275; vila, 628. Alt Empordà.
- FIGUERÓ, Joan: de Sant Pere de Vallcarca, 532
- FINESTRELLES, Pere: de Santa Coloma de Gramenet, 376
- Finestres: baronia, 585,
- FIOL, Bernardó de: difunt, cavaller, senyor del castell de Vallverd, fill de Bernat, pare de Marquesa i de Sibil·la de Vallverd i de Fiol, 21, 23
- FIOL, Bernat de: cavaller, 10, 11
- FITOR, Berenguer de: espòs d'El·lesèn, pare de Ròmia, 73
- FIVELLER, Ramon: ciutadà de Barcelona, 356; difunt, ciutadà de Barcelona, espòs d'Àngela Beneta, 714; escrivà de porció de la casa del senyor rei, 362
- Flix: església, 216; mas, 216; prior, 216, 700. Ribera d'Ebre.
- FLORENSA, Pere: prevere, beneficiat a la seu de Lleida, 610
- FLORS, Berenguer: 227
- Foix: 250; comtat, 654
- FOIX: Felip: àlies de Ferreria, ciutadà de Barcelona, 663
- FOIX, Guerau de: donzell, senyor del castell de la Ràpita, 721
- FOIXÀ, Joan de: espòs de Damiata, gendre de Galceran de Cruïlles, 728
- FOIXÀ, Martí Joan de: prior de Flix, canonge de Barcelona, 700
- FOLC [V], Ramon: senyor de Guillem d'Aguilar, 35; vescomte de Cardona, 30, 44, 50, 61, 72
- FOLC [VI], Ramon: avi d'Huguet [II], 206; noble, 117; vescomte de Cardona, 72, 75, i senyor natural d'Arnau de Vernet, 80
- FOLC, Joan Ramon: comte de Cardona i conseller reial, 474
- FOLC, Ramon: 155
- Folgueres: mas, situat al castell de Sant Martí, 42. Sant Martí Sarroca, Alt Penedès.

- FOLQUER, Guillem: difunt, mercader, ciutadà de Barcelona, espòs d'Antònia, 433
- FOLQUER, Pere: mercader, ciutadà de Barcelona, 463
- FOLQUET, Bernardó: 250
- FOLQUET, Lluís: llicenciat en lleis, de la vila de Tàrraga, 385
- Fontollar: carrer d'en, de Barcelona, 648
- FONOLLEDA, Francesc: 652; difunt, escriptura reial, espòs de Nicolaua, 561
- Fonolleres: castell, 267; senyor, 703. Granyanella, Segarra.
- FONOLLERES, Bernat de: difunt, 164
- FONOLLET, Pere de: 27
- Fonollosa: terme, 24
- FONT DE BORRELL, Guillem de: *anaperius*, d'Amer, procurador de Serena, 498
- Font de l'Astor: casa, situada a la Selva del Camp, 479. Baix Camp.
- FONT, Joan: barquer, espòs de Sebastiana, 671
- FONT, Pere: difunt, mestre campaner, ciutadà de Barcelona, espòs d'Antònia, 521
- Fontanelles: font de, 20
- FONTANET, Guillem de: ciutadà de Manresa, procurador d'Arnau de Vernet, 174
- Fontcanal, Pere: prevere, 137
- Fontcuberta: parròquia, 339, 340
- FONTELLES, Berenguer de: pare de Berenguera, 17
- Foradada: 487; lloc, 546, 606; terme, 575, 616; universitat, 312, 313. Noguera.
- Forès: castlà, 219. Conca de Barberà.
- FORMENT, Mateu del: mercader, ciutadà de Barcelona, 351
- FORMIGÓ, Bartomeu: frener, ciutadà de Barcelona, administrador de l'obra de la Confraria dels Freners, marmessor de Pere Saclosa, 631, 632, 633
- FORMÓS, Miquel: canonge de la seu de Barcelona, procurador de Berenguer Barutell, 475
- Forn d'en Manresa: de Barcelona, 732
- FORN, Jericó de: jueu, de Solsona, 112
- FORNELL, Cerveró de: de Riner, 115
- FORNELLS, Cristòfol de: cirurgià, ciutadà de Tarragona, espòs d'Estevana, pare d'Isabel, Francesc i del difunt Galceran Fornells, 657
- FORNELLS, Galceran: difunt, secretari reial, fill de Cristòfol de Fornells, 657
- FORNELLS, Joan de: draper, ciutadà de Girona, 406
- FORT, Jaume: de la parròquia de Sant Cebrià de Tiana, 124
- FORTA, Ermessén: d'Aguilar, esposa de Bernat de Bassa, neboda de Berenguer de Solanelles, 19
- Fosses, les: 55. Sant Andreu de les Fosses.
- Fraga: vila, 451. Osca, Aragó.
- Framenors: de Barcelona, 330, 390, 640, 665, 751; de Berga, 273; de Cervera, 552; de Girona, 387
- FRANC, Joan: mercader, espòs de Joana, 514
- França: regne, 406, 534, 714, 731, 739
- FRANCESC: fill de Cristòfol de Fornells i d'Estevana, 657; fill de Pere de Vern i de la difunta Bartomeua, 344; fill de Pere Marbres, 137; fill i hereu universal de Caterina, 618
- FRANCESC, Antoni: fill d'Antoni Ponç de Ribelles i d'Elionor, 546
- FRANCESC, Pere: 572
- FRANCESCA: difunta, esposa de Joan del Bosc, mare de Francesc del Bosc i de Caterina, 528; esclava de Pere Terrasa, d'origen tàrtar, 322; esposa de Bernat Salduell, 487; esposa de Francesc Cot, mare de Joan Cot, 406; esposa de Jaume Costal, 365; esposa de Nicolau Cerdà, 454; esposa i marmessora de Francesc de

- Vern, 387, i vídua de Francesc de Vern, esposa en segones núp-cies de Francesc de Seguroles, mare de Nicolau, Francina i Francesc de Vern, germana de Nicolau, 407, 448, 472, 473; filla d'Arnau de Cervelló, 219; filla de Joan de Riera i de la difunta Elionor, néta d'Arnaua, 345; filla de Pere Gener, 158, 159; filla i hereva universal del difunt Ponç de Pla, 165; filla i hereva universal del difunt Ramon de Llobera, esposa de Bernat Guillem de Peramola, 383, 384; vídua de Bartomeu Riera, mare de Joanet, Antònia i Isabel, 532; vídua de Berenguer Rovira, 346; vídua de Bernat Vilaret, 478; vídua de Francesc de Santacreu, mare de Joan Santacreu i d'Antonina, 357; vídua de Guillem Armengol, àvia de Guillem Armengol, 324, 350; vídua de Guillem Bartomeu, 458; vídua de Pere Castany, 304
- FRANCESCÓ: fill d'Angelina i d'Antoni Mas, 548
- FRANCESQUINA: esposa de Lluís Safont, 609
- FRANÇÍ: fill de Guillem Armengol, 450
- FRANCINA: esposa i marmessora de Gabriel Gil, 671; filla de Francesc de Seguroles i de Francesca, futura esposa de Joan de Seguroles, 448; filla del difunt Francesc de Vern i de Francesca, 407; vídua de Ramon Batlle, 648
- FRANQUESA, Bartomeu: de la parròquia de Caldes de Malavella, fill de Francesc Franquesa, 596
- FRANQUESA, Esteve: boter, de la parròquia de Sant Pere de Premià, natural de la parròquia de Caldes de Malavella, 596
- FRANQUESA, Francesc: de la parròquia de Caldes de Malavella, pare de Tomàs, Bartomeu i Miquel Franquesa, 596
- FRANQUESA, Miquel: de la parròquia de Caldes de Malavella, fill de Francesc Franquesa, 596
- FRANQUESA, Tomàs: de la parròquia de Caldes de Malavella, fill de Francesc Franquesa, 596
- Frares predicadors: de Barcelona, 440, 652, 714; de Girona, 728
- FREDERIC Bo, Joan de: mercader, habitant de Barcelona, procurador general de Nicolau de Vilaregut i de Teresa Àlvarez de Far, 328
- FRIGOLA, Antoni: prior del convent dels frares menors de Berga, 273
- FRIGOLA, Bernat: prevere, de Santa Maria del Mar, ciutadà de Barcelona, marmessor de Gabriel Gil, 671
- FRIGOLA, Bertran: tintorer de fusta, ciutadà de Barcelona, 518
- FUSTER, Francesc: notari públic de Barcelona, pare de Franciscó Fuster, 335, 336
- FUSTER, Franciscó: fill primogènit de Francesc Fuster, 335, 336
- FUSTER, Guillem: notari públic de Lleida, 86
- FUSTER, Pere: prevere, de Berga, 297, i marmessor de Ramon de Soler, 226; prevere, de Sant Pere de Vallcarca, 532

G

- GAELL, Bernat de: honor, 284
- GAETANI, Piero: mestre racional del regne de Sicília, 604
- GALCERAN, Antoni: fill del difunt Guillem Galceran, germà de Pere Galceran, 530, 533, 538
- GALCERAN, Guillem: difunt, de la parròquia de Sant Cebrià de Tiana, pare d'Antoni i Pere Galceran, germà d'Antoni Galceran, 530, 533, 538
- GALCERAN, Pere: fill del difunt Guillem Galceran, 538

- GALCERANA: filla i hereva universal del difunt Jofre d'Abellers, esposa de Bernat de Santmiquel, 290
- GALIANA, Bartomeu: mercader, ciutadà de Balaguer, 606, 643
- Galivard*: torrent, 15
- GALL, Berenguer: draper i botiguer, de la ciutat de Barcelona, 514
- GALLARD, Jaume: difunt, batlle de la vila d'Amer; espòs de Serena, 627
- GALLARD, Joan: batlle de la vila d'Amer, de la diòcesi de Girona, fill de Pere Gallard, espòs de Serena, pare de Joan, Caterina i Elionor, germà de la difunta Marquesa, avi de Francesc Joan Vern, 464, 473, 488, i difunt, 490, 498, 501, 504, 506; fill del difunt Joan Gallard, 490, 498
- GALLARD, Joanet: fill del difunt Joan Gallard, germà de Caterina, 504
- GALLARD, Pere: espòs de Sibilla, batlle de la vila d'Amer, 360; pare i marmessor de Joan Gallard, 488
- GALLIFA, Pere de: espòs d'El-lesèn, 20
- GARCÉS, Nadal: canonge, de la seu de Barcelona, 665
- Gargallà: 19, 35. Montmajor, Berguedà.
- GARGALLÀ, Arsenda de: pare de Bernat Gronac i de Bertran, 15
- GARGALLÀ, Bernat de: 18
- GARRIGA, Bernat: difunt, notari, espòs de Beatriu, pare de Bernat Garriga, 460; fill del difunt Bernat Garriga, 460
- GARRIGA, Nadal: mestre en teologia, religiós de l'orde del Carmel de Barcelona, ciutadà de Barcelona, 580, 581, 582
- GARRIGA, Pere: infermer del monestir de Sant Miquel de Cuixà, 95, 96
- GARROFA, Pere: menor d'edat, de la paròquia de Sant Joan d'Aiguaviva, espòs de Bartomeua, 352
- GASOL, Bernat: marmessor de Guillem d'Aguilar, 35
- GASUAC, Ferrer de: 111
- GATELL, Albert de: fill d'Arnau de Gatell, 176
- GATELL, Albert: espòs de Blanca, 208
- GATELL, Arnau de: cavaller, del terme del castell de Vit, pare d'El-lesèn, 208; cavaller, pare d'Albert de Gatell, 176
- Gauta: lloc, terme de la vila de Torroella de Montgrí, 525. Baix Empordà.
- GAVALDA, Pere: difunt, espòs de Blanca, 455
- Gavansac: vilar, 40
- Gea d'Albarracín: senyor, 598. Terol, Aragó.
- GELABERT, Bernat: 12
- Gelida: castell, 421; terme, 420. Alt Penedès.
- GELTRÚ, Gausbert de la: ciutadà de Barcelona, procurador de Bernat de Juià, 325
- Geltrú, la: castell, 272
- GENER, Antoni: mestre en teologia, administrador de la casa i hospital de la Santa Creu, 640, 665
- GENER, Berenguer: habitant, síndic i procurador de Selmella, 159
- GENER, Bernardó: 323
- GENER, Guillem: difunt, boter, ciutadà de Barcelona, espòs de Maria, pare de Guillem Gener, 184; fill i hereu universal del difunt Guillem Gener, germà de Ròmia, espòs de Brunissén, 184, 188, 189, i difunt, 212; de Montblanc, 236
- GENER, Jaume: de la vila de Montblanc, 195, 203, 204
- GENER, Macià: difunt, de Montblanc, 195, 241; veí de Montblanc, hereu universal del difunt Pere Gener, 256, 257, 261
- GENER, Pere: difunt, 257; difunt, cirurgià, espòs d'Agnès, 531; habitant de Selmella, 159; pare de Guillem Gener, 188; veí de Montblanc, pare de Francesca, 158, 159
- GENER, Salvador: 323

- Generalitat de Catalunya: 391, 615, 719
 Gènova: 363. Itàlia.
- GERALDA: difunta, mare de Ramon de Soler i de GERALDA, 94, 194; esposa d'Arnau de Cervelló, 219; esposa d'Arnau de Palau, de la parròquia de Sant Cebrià de Tiana, 124; esposa de Berenguer de Cascalls, filla de la difunta GERALDA, germana de Ramon i d'Arnau de Soler, 94, 140, 194; esposa de Pere de Maçanes, mare de Gombau de Correà, 52, 53; esposa de Tomàs de Vernet, 68; filla de Guillem de Vallverd, 64, 66; filla de Guillem de Vallverd i de Sibilla, 28; filla de Ramon de Soler, 94; filla il·legítima d'Asbert de Vernet, 273; mare de Blanca, 54; vídua d'Arnau Alanyà, mare de Geraldona, 189; vídua de Romeu Malbec, 187. Cf. GERALDONA
- Geralda: mas, de la parròquia de Santa Eulàlia, 281. Navès, Solsonès.
- GERALDÓ: fill de Geraldó Satorre, 267; fill i hereu universal de Guillem Ramon de Cervelló, 250
- GERALDONA: difunta, esposa de Guillemó d'Alba i mare de Bernardó d'Alba, 316; filla de Geraldona, esposa i marmessora d'Arnau de Cervelló, 228, 236, 238, 243, vídua d'Arnau de Cervelló i mare d'Arnau de Cervelló, 246, 248, 249, 252, 253, 254, 256, 276, i àvia de Lluís Alamany de Cervelló, 285, 287; filla del difunt Arnau Alanyà i de GERALDA, 189; filla del difunt Ramon de Soler, germana de Bernat de Soler, 141; germana d'Arnau de Vallverd, 170; monja del monestir de Sant Hilari, germana d'Arnau de Cervelló, 243; vídua d'Arnau de Vernet, mare d'Asbert de Vernet, germana de Jaume de Soler, 234; vídua de Berenguer de Cascalls, 142; vídua de Guerau Alemany, mare de Geraldona, 252; vídua de Guillem de Montorgull, tutora dels seus fills Berengueró i Arnau, 265. Cf. GERALDA
- Gerb: 612. Os de Balaguer, Noguera.
- GERRE, Pere: difunt, mercader, ciutadà de Barcelona, espòs de Violant, 436
- GIBERT, Guillem: batlle del castell de Riner, 103
- GIBERT, Jaume: pagès, ciutadà de Barcelona, 670
- GIBERT, Pere: de la Torre Sobirana d'Horta, parròquia de Sant Genís dels Agudells, 438; mercader, de la vila de Cardona, 423, 428, 429
- GIBERT, Romeu: prevere, beneficiat de l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona, rector de Santa Maria del castell d'Aguilar, 527
- GIL, Gabriel: àlies Abril, mercader, ciutadà de Barcelona, fill dels difunts Gil Abril i Maria, espòs de Francisca, pare de Caterina, Sebastiana i Rafel, germà de Margarida, oncle de Jaume Gil, nebot de Manuel Romeu, 671
- GIL, Jaume: nebot de Gabriel Gil, 671
- GILABERT, Bartomeu: pare de llana, ciutadà de Barcelona, procurador i administrador de la Confraria del Cos de Nostre Senyor Jesucrist dels Paraires, 611
- GIL, Jaume: jurat anual de la universitat del castell de Tous, 754
- GILI, Narcís Guerau: notari, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Pere Gili i de Narcisa, 686, 688
- GILI, Pere: difunt, notari, antic ciutadà de Girona i ciutadà de Barcelona, espòs de Narcisa, pare de Narcís Guerau Gili, 686, 688
- GINABERT, Pere de: habitant del castell d'Aguilar, 233
- GINEBRA: de la ciutat de Barcelona, 569; vídua de Frederic Bo, 308
- GINEBRET, Dalmau: notari, 700, 752

- GIRBAU, Antoni: prevere, beneficiat a Santa Maria del Mar, de Barcelona, 676
- Girona: 99, 149, 180, 192, 198, 221, 223, 239, 247, 290, 295, 315, 319, 320, 332, 345, 365, 376, 387, 399, 406, 448, 473, 519, 570, 578, 615, 618, 627, 628, 660, 686, 688, 697, 709, 722, 728, 738; batllia, 344, 360; bisbat, 358; bisbe, 239, 489, 672; *carrers*: Ciutadans, 615, Draperia, 615; casa, de l'orde de la Mercè, 366; ciutat, 190, 191, 193, 199, 344; diòcesi, 165, 325, 360, 374, 464, 507, 520, 536, 585, 642, 658, 672, 695, 725, 750, 757; duc, 247; jutge ordinari, 490, 501, 504; oficialat reial, 489; seu, 498, 672, 747; universitat, 618, 627; vegueria, 247, 360, 555, 691
- Gironella: castell, 190, 191, 192, 193
- GIRONÈS, Esteve: germà de Vicenç Ferrer, 425
- GIRONÈS, Joan: rector de l'església parroquial de Sant Vicenç dels Horts, familiar papal, escrivà de la Cambra Apostòlica i comanador del priorat de Sant Joan de les Fonts, 672
- GIRONÈS, Julià: laic, de la diòcesi de Girona, procurador de Joan Gironès, 672
- GISPERT: fill de Gispert de Pons, 617
- Glissat: mas d'en, 288
- Goceranes: lloc, de la parròquia de Sant Joan Despí, 76. Baix Llobregat.
- GOMBAU: fill de Pere de Maçanes, 51
- GOMBAU, Bernat: *perpermicerius*, 305
- GOMIS, Joan: 245
- GORNALL, Ramon de: ciutadà i jurat de la ciutat de Girona, 199
- GOSTO, Germà: prevere i hebdomadari de Sant Pere de les Puelles, 435
- Gotmar: prat anomenat de, 5; vinyes de, 3
- GRÀCIA, Francesc de: abat del monestir de [Santa Maria] d'Escarp, 306
- GRADELL: honor de, 12
- GRALLA, Bernat: ciutadà de Lleida, 606, 607, 609, 610, i possessor de l'onzè perpetu del terme d'Artesa de Ribelles, 612, 616, 635
- GRANER, Pere: de la vila de Montblanc, 7
- Granollers de Rocacorba: batllia, 504. Sant Martí de Llémena, Gironès.
- Granollers: parròquia, 240; plaça, 742; vila, 278, 456, 457, 532, 590, 591, 592, 742, 743. Vallès Oriental.
- Gratallops: lloc, de la parròquia de Sant Just Desvern, 76. Baix Llobregat.
- Grau d'Escales: 67
- GRAU, Bernat de: capellà comensal de la seu de Tarragona, 269
- GRAU, Ramon de: de l'Audiència de la reina, 540
- GRAU, Ramon: mercader, ciutadà de la Seu d'Urgell, procurador de Joan de Llobera, 384
- GRAVALOSA, Pere de: ciutadà de Manresa, hereu universal del difunt Ramon de Gravalosa, 284
- GRAVALOSA, Ramon de: difunt, pare de Pere de Gravalosa, 284
- GRIDA, Joia de la: vídua de Joan Armengol, 324
- GRISELDA: esposa de Joan Sunyer, 647
- GROS, Vicenç: pare, de la vila de Perpinyà, 709
- GROSSET, Romeu: prevere, jurisperit, oficial de Cardona pel bisbe d'Urgell, 347
- GUAITA, Jaume: honor, 284
- Gual: lloc, de la parròquia de Sant Feliu de Castellar, 443
- GUAL, Antoni: teixidor de draps de lli, ciutadà de Barcelona, espòs de Caterina, 730
- GUAL, Nicolau: mercader, ciutadà de Barcelona, 471
- GUAL, Pericó: mercader, ciutadà de Barcelona, 355
- GUALBES, Lluís de: ciutadà de Barcelona, 362

- GUALBES, Manuel de: espòs de Violant, 436
- GUALBES, Pere de: draper; ciutadà de Barcelona, 172
- GUÀRDIA, Antoni: difunt, mercader; ciutadà de Barcelona, espòs de Caterina, 573; mercader; ciutadà de Barcelona, germà i hereu universal del difunt Nicolau Guàrdia, 573
- GUÀRDIA, Nicolau: difunt, germà d'Antoni Guàrdia, 573
- Guardiola: terme, 616; universitat, 312, 313
- GUARDIOLA, Bernat de: doctor en lleis, jutge ordinari de Girona, 501, 504
- GUARDIOLA, Guillem de: germà bastard de Saureta, 217
- GUARDIOLA, Pericó de: germà de Saureta, 217
- Guardiolada, la: castlà, 579
- GUERAU: difunt, espòs de Guillema, pare de Guillem d'Argensola i de Bernadó, 77; fill del difunt Guerau de Correà, 30
- GUERAU, Antoni: administrador de l'Hospital de Cervelló, 638; mercader; ciutadà de Barcelona, 559
- GUERAU, Pere: cirurgià, d'Ullà, 223; ferrer; de la parròquia de Fontcuberta, 340
- GUERAUDESÚS, Berenguer: de Riner, 115
- GUILL, Bartomeu: paraire, de la vila de Perpinyà, 403
- GUILLEM: 57, canonge de Lleida, 94; de la parròquia de Santa Maria d'Aguilar, fill de Pericó Babot, 197; difunt, germà de Pere de Corts, 282; espòs de Guillema de Vilafelet, pare de Berenguer, 22; fill de Bernat d'Aguilar i de Saurina, 13; fill de Guillem de Vallverd i de Sibilla, espòs d'Elvira, 28, 64, 66; fill de Martí de Bufagranyes i d'El-lesèn, germà de Berenguer, 130; fill dels difunts Guillem Buraba i Moneta, germà de Pericó i Ramon Buraba, 201; germà de Saureta, 217
- GUILLEMA: difunta, esposa de Guerau, mare de Guillem d'Argensola i de Bernadó, 77; esposa d'Arnau de Treserra, mare d'Arnau, 48; esposa de Berenguer de Solanelles, 19; esposa de Berenguer d'Esvall, 12; esposa de Berenguer Roca, del lloc de Vallespinosa, 264
- GUILLEMÓ: fill de Guillem Ramon de Cervelló, 250; fill del difunt Galceran de Vallverd, 122
- GUIM, Egidi: habitant del castell de Vallverd, 21
- GUIMERA, Guillem de: prior de Catalunya de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, 286, 301
- GUISES, Bernat: prevere, vicari perpetu de Santa Eulàlia del Camp de Barcelona, tutor de Cília, 522
- GUITARD, Pau: cadirer, 670
- GUIXAR, Antoni: prevere beneficiat de l'església de Rubió, procurador de la família Boixadors, 401
- Guixers: 67
- GUIXÓS, Pere: pare d'El-lesèn, 226
- GURREA, Lope de: difunt, senyor de Santias, espòs de Beatriu d'Urrea, 720

H

- HOLM, Mathias d'en: mestre campaner, 521
- Horta d'Amunt: lloc, del castell de Vallespinosa, 547
- Horta Jussana: de Massalcoreig, 306. Segrià.
- Horta Mitjana: de la vila de Granollers, 278. Vallès Oriental.
- HORTOLA, Perol: ciutadà de Barcelona, 456
- Horts: mas, 273
- HORTS, Guillem d': pare de Ramona, 59
- Hospital: de Barcelona, 450; de Cervelló, 638
- HOSPITAL, Berenguer d': mercader; ciutadà de Girona, tutor de Pere, 239

Hospital de Coll d'Olzina: lloc, 38
 HOSPITAL DE FIGUEROLES, Joan d': de la parròquia de Fontcuberta, 339
 Hospital de la Santa Creu: 548, 640, 655, 671, 714, 740. Barcelona
 Hospital dels Pobres: de Cardona, 218
 Hospital de Sant Joan de Jerusalem: comanador d'Aguilar, 315, 317; comanador de Vallverd, 86; orde, 250, 286, 299, 301, 319, 320, 327, 338, 339, 340, 343, 348, 352, 354, 430, 593; priorat de Catalunya, 395
 Hospitalet, l': església parroquial, diòcesi de Barcelona, 727
 Hostalric: 227, 517; castell, 716; vila, 497. La Selva.
 HUG [I]: vescomte de Cardona, 224
 HUGUET [II]: vescomte de Cardona, nét de Ramon Folc VI, 206
 HUGUET: fill de Pere de Caors, 69

I

Igualada: vegueria, 698; vila, 414, 634.
 Anòia.
 Illa i de Canet: vescomtes d', 614, 691
 INFANT d'Aragó: 155
 INFANT [JAUME] de Mallorca: 275
 INFANT JOAN: primogènit del rei i governador general dels seus regnes, duc de Girona i comte de Cervera, 247, 295, i difunt, 681
 INFANT MARTÍ: comte de Xèrica i de Luna, espòs de Maria, 324
 INFANT PERE d'Aragó i de Sicília: 462
 INSA, Llätzer d': escolar, del lloc de Biure, 418
 ISABEL: difunta, filla del difunt Joan de Santjust, 511; esposa de Bernat Joan Sapila, mare de Francesc Sapila, 714, 731; esposa de Joan d'Aguerri, 723; esposa de Joan Desplà, mare d'Aldonça, 679; esposa de Pere Toranan, germana de Ramon

Bonanat, 513; esposa i procuradora del noble Ramon de Cabrera, 600; filla de Cristòfol de Fornells i d'Estevana, 657; filla de Francesc de Vern, 387; filla del difunt Bartomeu Riera i de Francesca, 532; monja, del monestir de Valldonzella, 574; vídua de Basili Bernat Sapila, 423; vídua de Felip de Puigmarí, 668; vídua de Jaume Oriol, 559; vídua de Lluís de Meià, mare de Lluís de Meià, 699

ISARN, Bernat: 580

IVORRA, Berenguer d': de la vila de Montblanc, 7

IVORRA, Guillem d': domiciliat a la vegueria de Cervera, donzell, germà de Marquesa d'Argensola, castlà de la Guardiollada, 542, 552, 579, 586

IVORRA, Lluís d': cavaller, àrbitre, 512, marmessor de Bernat d'Argensola, 542, germà i marmessor de Marquesa d'Argensola, 552, i senyor de Fonolleres, 703

J

Jafra: castell, 439. Olivella, Garraf.
 JAUME [I]: rei d'Aragó, Mallorca i València, comte de Barcelona i d'Urgell, senyor de Montpeller, 26
 JAUME [II]: rei d'Aragó, València, Sardènia i Còrsega, comte de Barcelona i senyalier, almirall i capità general de l'Església de Roma, 132, 149, 199, 456
 Jaume Gerard: carrer de Barcelona, 335, 336
 JAUME: fill de Berenguer d'Aviana, habitant de Solsona, 151, 152, 153; fill de Mateu Terrassa i de la difunta Sibil·la, 139; fill de Ramon de Soler, 94; impúber, fill i hereu universal del difunt Pere Aitant i d'Antònia, 534

- JAUMET: fill de Pere Vicenç i Constança, 368
- JAUMETA: difunta, esposa de Pere Quintana, mare de Guillem Quintana, 491; filla del difunt Pere Collado, 306; filla i hereva universal del difunt Francesc Salavert, 571; vídua de Pere Ferrer, 453
- JOAN [I]: comte d'Empúries, 275
- Joan Cerver: mas d'en, 181
- Joan de Mont-rós: carrer d'en, de Tàrrrega, 318
- JOAN: cavaller, pare d'Aldonça, 617; fill d'Arnau i Maria, 3; fill de Caterina, 618; fill de Joan de Biure, nét de Violant de Biure, 748; fill de Joan Gallard, 464; fill de Maria de Biure, hereu universal de Beatriu d'Urrea, 720; fill de Ramon de Soler, 94; fill i hereu universal de Guillem Armengol, 450; fill i hereu universal de Joan Gallard, 488; monjo de Santa Maria d'Amer, fill de Miquela, 722
- JOAN, Antoni: de la parròquia de Sant Esteve de Parets, diòcesi de Barcelona, hereu del mas Llobet, 705
- JOAN, Francesc: teixidor de llana, ciutadà de Barcelona, procurador de Jaume Eimeric, 366
- JOAN, Pere: ciutadà de Barcelona, escriptura reial, notari públic per autoritat reial, 725
- JOAN, Ramon: d'Artesa, procurador de Gispert de Ribelles, 312, 313
- JOANA: difunta, comtessa de Mòdica i vescomtessa de Cabrera i de Bas, esposa de Joan de Cabrera, mare d'Elisabet, 716; difunta, esposa de Francesc Armengol, germana de Martí Benet de Torrelles, 510; difunta, esposa d'Esteve Romaguer, mare d'Isabel Beneta, 736; donzella, filla del difunt Berenguer de Cortiles i de Jordana Conchiellos, esposa de Jaume d'Aguilar, 626; donzella, filla del difunt Bernat d'Argensola i d'Aldonça, 691; esposa d'Antoni Figuera, 486; esposa d'Antoni Riquer, 647; esposa de Bernat Andreu Mahull, 732; esposa de Bernat Calopa, 346; esposa de Bernat d'Olzinelles, 484; esposa de Gabriel Cerdà, mare de Joan, Antoni i Gabriel Cerdà, 687; esposa de Joan de Cabrera, mare d'Elisabet, 715; esposa de Joan Franc, 514; esposa de Pere Tarascó, 577; filla de Guillem Ortells, 569; filla de Lluís de Puigmarí, esposa de Mateu Mimer, 601; filla del difunt Vinceç Ferrer, esposa de Bernat Agustí, 602; fillastra d'Angelina, esposa d'Esperandeu de Conominés, filla del difunt Pere Badia, 548; germana de Violant de Biure, 748; vídua de Bartomeu Pujol, 603; vídua de Bernat Vidal, 508; vídua de Joan Mas, mare d'August Marc, 521; vídua de Joan Sabata, 704; vídua de Ramon Samsó, mare d'Elionor, 615
- JOANET: fill del difunt Bartomeu Riera i de Francesca, 532; fill i hereu universal del difunt Francesc Salavert, 571
- JOANETA: filla d'Arnau Guillem, 617; vídua de Galceran Marquet, 522
- JOANOT: espòs de Margarida, 728
- JOARA, Fernando de: cavaller, familiar de Fadrique II Enríquez de Cabrera i d'Ana Enríquez de Cabrera, 715, 716
- JOGLAR, Guillem: de Mosset, 96
- JOI, Floreta de: filla d'Arnau de Cervelló, 219
- JORBA, Berenguer de: cavaller, 171; del lloc de Vallespinosa, 268
- JORBA, Guillem Ramon de: 243
- JORBA, Ramon de: cavaller, difunt, pare de Ramon de Jorba, 110, 112, 123; cavaller, fill del difunt Ramon de Jorba, espòs de Margarida, 110, 112, 123, i difunt, 127

- JORDÀ, Lluís: doctor en decrets, capellà de Sant Maties i Santa Elena, a la seu de Barcelona, 670
- JORDÀ, Pere: notari, ciutadà de Barcelona, 453
- JOSA, Pere de: cavaller, pare de Ramon de Josa, 118
- JOSA, Ramon de: fill de Pere de Josa, procurador de Berenguer de Montclar, 118
- JOSBERT: paborde de Solsona, 2
- Joal: castell, 106, 107. Clariana de Cardener, Solsonès.
- JOVAL, Arnau de: 2
- JOVER, Francesc: corredor públic i jurat de la ciutat de Barcelona, 630
- JUIÀ, Bernat de: donzell, domiciliat a la Bisbal, 325
- JULIÀ: fill de Guillem Vidal, 314
- JULIÀ, Bartomeu: mariner, ciutadà de Barcelona, espòs de Maciana, 463
- JULIÀ, Nicolau: mercader, ciutadà de Barcelona, marmessor subrogat d'Antoni Cases, 707
- JULIOL, Cebrià: prevere, beneficiat del benefici de Santa Maria instituït a l'església de Sant Sadurní, 757
- JULIOL, Pere: cuirasser, ciutadà de Barcelona, administrador de l'obra de la Confraria dels Freners, marmessor de Pere Saclosa, 632, 633
- JUNYENT, Berenguer de: ciutadà de Barcelona, vidu d'Elionor, pare de Francesc de Junyent, 719
- JUNYENT, Francesc de: ciutadà de Barcelona, fill de Berenguer de Junyent i de la difunta Elionor, espòs d'Elionor, 719, 729
- JUNYENT, Joan: mercader, ciutadà de Barcelona, 381, 383, 384
- L**
- LABIA, Nicolau: mercader, ciutadà de Barcelona, 656
- LABIA, Pere: mercader, ciutadà de Barcelona, 656
- LADERNOSA, Joan de: cavaller, ciutadà de Barcelona, vidu de Constança, 570
- LAMBART, Guillem: habitant, procurador i síndic de la universitat de Vallespinosa, 260; síndic i procurador dels prohoms del lloc i castell de Vallespinosa, 133
- LAVAUUR, Guillem: corretger, habitant de Barcelona, fill de Joan Lavauur, 431
- LAVAUUR, Joan: ferrer, habitant de Montrabé, pare de Guillem Lavauur, 431
- LAVILA, Bernat de: del castell de Catllarí, 233
- LIÇANA I DE CORNELL, Pero Maça de: senyor de la vila de Moixent, de la baronia i vila de l'Albi i del lloc de Mur, espòs de Carròs d'Arborea, 734, 735
- Ligalbe: mas, 113
- LILLET, Ferrer de: batlle general de Catalunya, 132, 198, 199
- Llacera: casa, situada al Puig, a la parròquia de Sant Boi de Llobregat, 330. Baix Llobregat.
- Llacuna, la: vila, 537, 543, 550, 551. Anoia.
- LLAGOSTA, Guillem: del lloc de Vallespinosa, 268
- Llagostera: baronia, 515, 526, 536, 585, 728; batlle, 728; castell, 526; parròquia, 327; universitat, 722. Gironès.
- LLAGOSTERA, Pere: calafat, ciutadà de Barcelona, marmessor de Caterina, 307
- LLAMBART, Bernat: batlle, paer de la universitat de la vila d'Artesa, 487
- Llavaneres: delme, 70; església parroquial, 408
- Lledó: carrer de, 272. Barcelona
- LLEDÓ, Bartomeu: receptor de drets del Governador de Catalunya, 605
- LLEDÓ, Berenguer: ciutadà de Barcelona, 356

- LLEDÓ, Bernat: de la parròquia de Sant Feliu de Cabrera, procurador de Sibillà, 523
- LLEDÓ, Francesc: de la parròquia de Sant Feliu de Castellar, 443
- LLEDÓ, Guillem de: lloctinent de Bernat Serra, 332
- LLEDÓ, Guillem: cavaller, de Barcelona, 643
- LLEDOSA, Rafaela: 713
- Llefià: 291. Badalona, Barcelonès.
- Lleida: 266, 454, 484, 487, 528, 606, 607, 609, 610, 612, 613, 616, 635, 647, 691, 723, 732, 744, 755; bisbat, 409; canonge, 94, 218, 226, 229, 232, 234, 297, 380; ciutat, 385, 545; notari públic, 86; paborde, 232, 234; palau episcopal, 224; seu, 610, 647; veguer, 476; vegueria, 732
- LLENA, Antoni: paer de la universitat de la vila d'Artesa, espòs de Berenguerona, 487
- Llinars: 667
- Llobateres: lloc, 8; torrent de, 9. Vallverd, Conca de Barberà.
- LLOBERA, Bartomeu de: difunt, mercader, pare de Joan de Llobera, 383; mercader, ciutadà de Barcelona, germà de Joan de Llobera, 563
- LLOBERA, Joan de: menor d'edat, mercader, ciutadà de Barcelona, germà i procurador general de Bartomeu de Llobera, 563; mercader, de Solsona, fill del difunt Bartomeu de Llobera, 381, 383, 384
- LLOBERA, Ramon de: difunt, mercader, de Solsona, pare de Francesca, 383, 384
- Llobet, mas, de la parròquia de Sant Esteve de Parets, 705. Parets del Vallès, Vallès Oriental.
- LLOBET, Jaume: de la parròquia de Santa Maria de Badalona, procurador de Guillem Amigó, 291
- LLOBET, Pere: de Gelida, 420
- LLOBET, Ponç de: espòs de Ramona, 42
- LLOBETS, Bernat: ciutadà de Barcelona, cunyat i marmessor de Bernat Joan Sapila, 714
- Llobregat: 275, 660
- LLOMBARDA, Joan: mercader, ciutadà de Barcelona, 242
- LLONGUET, Ramon: batlle de Vallespinosa, 516
- LLOR, Pere: espòs i procurador de Sibillà, 166
- LLORAC, Berenguer de: castlà de Rocafort, 196; castlà de Rocafort, procurador de Ramon Arnau de Cervelló, 251; difunt, castlà de Rocafort, espòs d'Elionor, pare de Marquesa, 373; donzell, domiciliat al lloc de Solivella, tutor de Marquesa, 373
- LLORAC, Berenguer Ramon de: senyor de Solivella, 703, marmessor de Beatriu d'Urrea, 720, i marmessor de Violant de Biure, 748
- LLORAC, Jaume de: castlà de Forès, marmessor de Brunissén de Cervelló, 219
- LLORAC, Jofre de: espòs de Constança, 298
- LLORAC, Onofre de: donzell, familiar i marmessor de Berenguer de Biure, 554
- LLORAC, Pere de: comanador d'Osca, 86
- LLORD, Gombau de: 250
- LLORD, Imbert de: 250
- LLORD, Pere de: 267
- LLORENÇ, Antoni: prevere del capítol de la seu de Girona, procurador de Joan Gironés, 672
- LLORENÇ, Guerau de: mercader, ciutadà de Saragossa, procurador de Lluís de Gualbes i Pere de Merlès, 362
- LLORENÇ, Jaume: difunt, banquer, ciutadà de Barcelona, pare de Caterina, 225
- LLORENÇ, Joan: notari, ciutadà de Barcelona, 620; resident a la cúria romana, procurador de Jaume Torrenteller, 756

- Lloret: baronia, 728. La Selva.
- LORET, Simó de: 221; cavaller, castlà del castell de Gironella, espòs de Ramona, 190, 191, 192, 193; cavaller, ciutadà de Girona, parcer de la lleuda del peix, 180
- LLORÓ, Bernat de: hoste dels correus reials, 605
- LLUÇAS, Antoni: paer, 635
- LLUÇAS, Guillem de: major d'edat, natural del castell de Puigròs, habitant d'Arbeca, 359, 404, 410
- LLULL, Ramon: ciutadà de Barcelona, procurador de Geraldona, 285
- Lo(...),s, Bernat: clergue, beneficiat de la seu de Barcelona, procurador de Joan Sescorts, 733
- Luarterres: honor, 175
- LUCRÈCIA: filla de Berenguer de Peguera i Brianda de Vega, esposa de Llorenç d'Altarriba, 706
- LUNA, Joan de: pare de llana, ciutadà de Barcelona, procurador i administrador de la Confraria del Cos de Nostre Senyor Jesucrist dels Paraires, 611
- M**
- MAÇA, Beatriu: patrona de Gaví Corroi, 734
- MAÇANES, Gombau de: templer, germà de Blanca, 54
- MAÇANES, Pere de: cavaller, espòs de Geralda de Correà, 29, 30, 31, 36, pare de Gombau de Correà, 51, 52, 53, i difunt, pare de Blanca, 54
- MAÇANET, Berenguer de: difunt, mercader, ciutadà de Barcelona, 560
- MAÇANET, Francesc: mariner, ciutadà de Barcelona, espòs d'Agnès, 309
- MACIANA: esposa i procuradora general de Bartomeu Julià, 463
- Madrigueria*: sèquia, 377
- Maestrat de Montesa: viles i llocs, 396, 397, Baix Maestrat, País Valencià.
- MAHULL, Bartomeu: de Lleida, doctor en lleis i en ambdós drets, 606, 607, 609, 610, comprador de l'onzè perpetu d'Agramunt i Artesa de Ribelles, 612, 613, 616, 635, i vidu de Violant, pare de Bernat Andreu Mahull, 691
- MAHULL, Bernat Andreu: doctor en lleis, ciutadà de Barcelona, fill de Bartomeu Mahull i Violant, 691; doctor en lleis, ciutadà de Lleida, procurador de Gaspar Joan de Vallseca, espòs de Joana, 732
- MAHULL, Bernat: doctor en lleis, de Lleida, 723
- MAIANS, Antoni: ferrer, ciutadà de Barcelona, 645
- MAIMÓ, Francesc: donzell, gendre i marmessor de Bernat Joan Sapila, 714
- Major: carrer, de la vila de Cervera, 513
- MAL(...): vídua de Berenguer de Castellet, 382
- MALBEC, Jaume: del castell de Vallverd, 85
- MALBEC, Pere: vassall de Guillem d'Aguiló, 7; habitant del castell de Vallverd, 21
- MALBEC, Romeu: difunt, espòs de Geralda, 187
- MALET, Pere: doctor en decrets, canonge i degà de l'església de Barcelona, procurador d'Andreu Bertran, 489
- Malgrat: 566
- Mallol: mercat, 148. Vall d'en Bas, Garrotxa.
- MALLOL, Arnau: jurisperit, 262
- MALLOLA, Berenguer: antic verguer dels consellers de Barcelona, espòs de Saurina, 440
- Mallorca: 357, 393, 461; ciutat, 296, 328, 368, 372, 375, 405, 528, 719; església, 255; illa, 694; regne, 296, 368, 372, 405, 528; seu, 694
- MANDA: esposa d'Antoni Traver, 572
- Manresa: 174, 192, 284; carrer d'en, Barcelona, 272; ciutat, 758; forn

- d'en, 528; parròquia, 284; sotsveguer, 81; vegueria, 358, Bages.
- MANRESA, Ferrer de: cavaller, 272
- MANRESA, Guillem de: 59
- MANRESA, Miquel: ciutadà de Barcelona, procurador de Lluís de Conanglèll, 437
- MANRESA, Pere: flequer, ciutadà de Barcelona, procurador de la família Boixadors, 401
- MANRESA, Romeu: del lloc de Gauta, espòs de Viana, 525
- Manresana: feu, 35
- Màntua: canonge, 724. Itàlia.
- MARBRES, Arnau: ciutadà de Barcelona, 137
- MARBRES, Pere: porter de l'Infant Pere, espòs d'Angentina, pare de Bernardó, Constança, Francesc, Valença i Ramon, 137
- MARC [III], Jaume: cavaller, senyor dels castells d'Eramprunyà i de Castelldefels, 660
- MARC: fill de Marc Vilar, 737
- MARC, Antoni: 684, 685
- MARC, August: fill del difunt Joan Mas i de Joana, 521
- MARC, Jaume: cavaller, ciutadà de Barcelona, diputat de la Generalitat de Catalunya, 390, 391
- MARC, Llorenç: teixidor de llana, de la vila de Granollers, fidejussor de Gilabert Bruniquer, 742
- Marçà: 597; castell, 316, 324, 350, 412, 450, 466, 485
- MARÇAL, Pere: habitant de Montblanc, 158, 159
- MARÇALA: filla de Joan Armengol, 316
- Marcús: capella d'en, de Barcelona, 746
- Mardoners: camí que ve de, 19
- MARFANY, Galceran: sort de terra, 284
- Margalef: castell, 266
- MARGARIDA: dida, esposa de Joanot, 728; difunta, esposa de Gabriel Miquel, mare de Bernat i Genís Miquel, 570; difunta, vídua de Simó d'Arimbau, 517; esposa d'Antoni Paulet, 514; esposa de Bartomeu Català, 576; esposa de Berenguer Esteve, mare de Marc Esteve, 700; esposa de Bernat de Riner, filla de Guislabert de Neròs i d'El-lesèn, 98; esposa de Dalmau Sacirera, 477; esposa de Francesc Rovira, filla de Guillem Riera i de Bartomeua, 367; esposa de Gaspar Joan de Vallseca, 732; esposa de Ramon Sapera, filla de Bernat Savanyà i de Caterina, 343; esposa del noble Guillem Ramon de Montcada, 606; esposa en segones núpcies de Francesc Paller, vídua de Nicolau Martí, 519; filla de Caterina, 618; filla de Guillem Cavaller i Ermessén, 200; filla de Guislabert Desneròs i d'El-lesèn, 97; filla de Jaume Costal, 365; filla de Nicolau de Vern, néta de Serena, 627; filla del difunt Bernat Romeu i d'Agnès, germana de Joan Romeu, 453; germana de Gabriel Gil, 671; primera esposa d'Arnau Ferrer, mare de Jaume Ferrer, 405; vídua de Bernat de Riner, mare i tutora de Bernat, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 117, 121, 134, 136, 160, i esposa en segones núpcies de Ramon de Jorba, 110, 112, i vídua, 127; vídua de Bernat de Taiàl, mare d'Arnaua, 247; vídua de Simó Arimbau, 497
- MARGARIT, Bernat de: cavaller, domiciliat a la diòcesi de Girona, germà de Joan Margarit, 536
- MARGARIT, Bernat: cavaller, de la diòcesi de Girona, 374
- MARGARIT, Francesc: cavaller, domiciliat a Girona, vidu de Sibil·la, pare de Violant, 722
- MARGARIT, Joan: cavaller, domiciliat a la parròquia de Sant Gregori, germà de Bernat de Margarit, 536
- MARGES, Ramon de: de la parròquia de Santa Maria de Llerona, 274

- MARIA: difunta, esposa d'Antoni Ferrer, mare de Pere Ferrer, germana de Romeu de Belltall, 446; difunta, esposa de Gil Abril, mare de Gabriel Gil, 671; difunta, vídua de Ramon Ribera, 678, 680; esposa d'Arnau, mare de Joan i Pere, 3; esposa de Ferrer Deu, 13; esposa de Guillem Gener, mare de Guillem Gener, 184; esposa de l'infant Martí, 324; esposa de Lleó Colom, 175; esposa de Pere Borrell, 687; filla de Guillem Morell, 542; filla de Sibil·la, 270; habitant de la vila del castell de Sitges, esposa de Miquel Martí, 439; mare de Ramon Savila, 150; reina d'Aragó, Sicília, València, Jerusalem, Hongria, Mallorca, Sardenya i Còrsega, comtessa de Barcelona, duquessa d'Atenes i Neopàtria, comtessa de Rosselló i Cerdanya, lloctinent general del rei, 540, 595, 597; vídua de Bernat de Vilonés, 73; vídua de Joan de Biure, neboda de Beatriu d'Urrea, 717, 718
- MARINA, Guillem de: jutge, 63
- MARINER, Andreu: 516
- MARINER, Bernat: procurador de la universitat de Vallespinosa, 276
- MARINER, Gabriel: prevere, de la vila de Montblanc, 692
- MARINER, Nadal: 547
- MARINER, Vidal: ciutadà de Girona, 320
- MARIONA: esposa de Francesc de Nalda, 331
- Marmellar: castell, 63. Montmell, Baix Penedès.
- MARQUÈS, Esteve: de la parròquia de Caldes de Malavella, germà de Pere Marquès, 596
- MARQUÈS, Pere: [escrivà], de Berga, 68; de la parròquia de Caldes de Malavella, germà d'Esteve Marquès, 596; difunt, espòs de Nicolaua, 157; difunt, senyor del castell de la Roca, espòs d'Arnaua, 345; senyor de la Roca [del Vallès], 274
- MARQUÈS, Rafael: sabater, de la vila de Mataró, espòs d'Isabel Beneta, 736
- MARQUESA: castlana de Rocafort de Queralt, de Su i de Riner, esposa de Bernat d'Argensola, mare de Beatriu, 512, 513, 542, 544, i difunta, mare de Violant, germana de Guillem, 553, 564, 579, 586, 599, 703; difunta, esposa de Felicià de Palou, germana de Joan Gallard, 488; difunta, esposa de Pere Benet, mare de Marquesa, 701; esposa de Pau Badia, 701; filla de Caterina, 618; filla del difunt Berenguer de Llorac i d'Elionor, 373; monja del monestir de Sant Pere de les Puelles, filla de Bernardó de Fiol, 23; néta de Serena, 627
- MARQUET, Francesc: ciutadà de Barcelona, 331
- MARQUET, Galceran: difunt, espòs de Joaneta, 522
- MARQUILLES, Bernat: notari, ciutadà de Barcelona, pare d'Antònia, 558
- MARQUILLES, Francesc: doctor en lleis, 595
- MARTÍ [I]: rei d'Aragó, Sicília, València, Mallorca, Sardenya i Còrsega, comte de Barcelona, duc d'Atenes i Neopàtria, i comte de Rosselló i Cerdanya, pare de Martí de Sicília, 372, 374, 390, 391, 396, 397
- MARTÍ: rei de Sicília, fill primogènit de Martí [I], 390, 391, 392
- MARTÍ, Antic: germà d'Angelina, 548
- MARTÍ, Antoni: germà i marmessor d'Angelina, 548
- MARTÍ, Arnau: difunt, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, espòs de Caterina, pare d'Angelina, 548
- MARTÍ, Bartomeu: paraire, originari de València, procurador de Bartomeu Guill, 403

- MARTÍ, Berenguer: mercader, ciutadà de Barcelona, oncle i marmessor d'Angelina, 548
- MARTÍ, Bernat: 9
- MARTÍ, Francesc: difunt, 184; drapaire, ciutadà de Barcelona, espòs de Clara, 349
- MARTÍ, Gabriel: mercader, ciutadà de Barcelona, 496
- MARTÍ, Guillem: 25; fill de Pere Martí, 219
- MARTÍ, Joan: blanquer, ciutadà de Barcelona, marmessor de Bernat Pla, 441
- MARTÍ, Miquel: àlies Curt, de Sant Cugat del Vallès, 402; habitant de la vila del castell de Sitges, espòs de Maria, 439
- MARTÍ, Nicolau: difunt, sastre, espòs de Margarida, pare de Nicolau Martí, 519; fill del difunt Nicolau Martí i de Margarida, 519
- MARTÍ, Pere: monjo i conventual de Sant Pere de Casserres, 642; de Selmeïlla, pare de Guillem Martí, 219
- MARTÍ, Ramon: procurador de Jaume de Soler, 233
- MARTINET: trosser de Pere Marbres, 137
- MARTÍNEZ DE AVOZ, Juan: sastre, habitant de Saragossa, 694
- MARTÍNEZ, Pere: àlies Vicari, porter del rei, ciutadà de Barcelona, 434
- Martorell: universitat, 729; vila, 729. Baix Llobregat.
- MARTORELL, Guillem: 323; ciutadà de Barcelona, marmessor subrogat del difunt Joan Ermengol, 428
- MARTORELL, Ramon de: ciutadà de Tarragona, 230
- MAS, Antic de: de la parròquia de Sant Salvador de Polinyà, batlle, 310
- MAS, Antoni: apotecari, ciutadà de Barcelona, espòs d'Angelina, 548; pagès, ciutadà de Barcelona, 427
- MAS, Bernat de: carnisser, ciutadà de Barcelona, 377, 378
- MAS, Bernat: pagès, de la parròquia i terme del castell de Sant Esteve de Ripollet, 741
- MAS, Joan: difunt, pedrer, ciutadà de Barcelona, espòs de Joana, pare d'August Marc, 521
- MASFERRER, Jaume: clavari de la vila de Granollers, 590, 591, 592
- Masquefa: castell, 486. Anoia.
- Massalcoreig: batlle, 306. Segrià.
- MASSANET, Berenguer: mercader, 433
- MASSONS, Berenguer de: degà de Montblanc, 265
- MATA, Esteve: del terme del castell de Mataró, 444
- Mataplana: baronia, 614
- Mataró: castell, 444; vila, 736. Maresme.
- MATARÓ, Berenguer: veí de Llefià, procurador de Guillem Amigó, 291
- MATES, Guillem: habitant de Llefià, 291
- MATEU: clergue, 19
- MECINA, Arnau de: de la vila de Cervera, 271
- Mediona: castell, 422; feu, 418. Alt Penedès.
- MEIÀ, Lluís de: difunt, donzell, senyor del lloc de la Sentiu, espòs d'Isabel, pare de Lluís de Meià, 699; fill del difunt Lluís de Meià i d'Isabel, 699
- Melenques*: lloc, del terme d'Aguilar, 19. Montmajor, Berguedà.
- MELL, Ramon: 76
- MER[CADER], Pere: germà de Berenguer Talamanca, 304
- MERCADER, Feter: 218
- Mercedaris: de Barcelona, 375; de Girona, 366, 375
- MERCER, Berenguer: oficial del bisbe d'Urgell, 161
- MERCER, Guillem: de Cardona, 161
- MERCER, Pere: de la vila de Cardona, marmessor de Ramon de Soler, 94
- MERLÈS, Pere de: ciutadà de Barcelona, 362
- MESTRE, Arnau: tutor de les filles del difunt Berenguer de Torre, 245

- MESTRE, Guillem: capellà de la capella de Sant Antoni de l'església de Seròs, 306
- Milà, el: castell, 717; lloc, 298. Alt Camp
- Milany: baronia, 691. Vallfogona de Ripollès, Ripollès.
- MIMER, Dalmau: de la parròquia de Vidreres, vidu d'Amadora, espòs de Joana, pare de Mateu Mimer, 601
- MIMER, Mateu: de la parròquia de Vidreres, fill de Dalmau Mimer i de la difunta Amadora, 601
- MIQUEL, Bernat: ciutadà de Girona, fill dels difunts Gabriel Miquel i Margarida, germà de Genís Miquel i de Constança, 570; difunt, prior, 672; llicenciat en lleis, ciutadà de Barcelona, procurador de Jaume Ros, 492; prevere, de Barcelona, procurador de Berenguer Oliver, 326
- MIQUEL, Gabriel: ciutadà de Girona, marmessor de Francesc de Vern, 387; difunt, espòs de Margarida, pare de Bernat i Genís Miquel, 570
- MIQUEL, Genís: ciutadà de Girona, fill i hereu universal dels difunts Gabriel Miquel i Margarida, germà de Bernat Miquel i de Constança, 570
- MIQUEL, Joanot de: boteller, ciutadà de Tortosa, 628
- MIQUEL, Narcís: ciutadà de Girona i marmessor de Francesc de Vern, 387
- MIQUEL, Pere: mercader, veí de Cerverà, original de la vila de Ponts, 487
- MIQUELA: vídua de Joan de Vern, mare de Caterina, Joan i Miquel de Vern, 697, 722
- MIQUELETA: filla de Bernat de Vallfogona, vídua del difunt Gabriel de Santacília, mare de Tecla, 549, 589
- Miralcamp: 312, 313; senyor, 616
- MIRALLES, Galceran de: marmessor d'Arnau de Cervelló, 243
- Miralles: castell i terme, 235, 537, 543, 550, 551. Anoia.
- Miralpeix: terme, 616; universitat, 312, 313
- MIRÓ, Arnau: 157
- MIRÓ, Bartomeu: mercader, ciutadà de Barcelona, 637
- MIRÓ, Berenguer: habitant de Vallverd, 394
- MIRÓ, Guillem: àlies Queixal, habitant del castell de Sarrià, germà i procurador de Joan Miró, 608; vassall de Guillem d'Aguiló, 7
- MIRÓ, Joan: àlies Queixal, del castell de Sarrià, germà de Guillem Miró, 608
- MIRÓ, Pere: administrador i recollector, 407; ciutadà de Girona, marmessor de Francesc de Vern, 387; difunt, paraire de llana, ciutadà de Barcelona, espòs d'Andreua, 580, 581, 582; espòs d'El-lesèn, habitant de Vallverd, 187; paraire, ciutadà de Barcelona, 611; vicari i notari públic de Rocafort, 122
- MIRÓ, Simó: cavaller, conseller del rei i batlle general del regne de València, 396, 397
- MITJANS, Antoni: doctor assessor, 599
- Mòdica: regne de Sicília, 716. Itàlia.
- MOIX, Jaume de: de la parròquia de Catllarí, 183
- Moixent: vila, 734, 735. La Costera, País Valencià.
- MOLAR, Salvador: difunt, 413
- Moler: mas, 354
- MOLER, Jaume: de la parròquia de Celrà, senyor propietari del mas Moler, fill de Pere Moler, 348, 354
- MOLER, Pere: de la parròquia de Celrà, pare de Jaume Moler, 338, 348, i difunt, 354
- Moles: carrer de les, de Barcelona, 314
- MOLLÓ, Ramon de: infermer de Sant Miquel de Cuixà, 40
- MOLNER, Guillem: batlle de la universitat de Vallespinosa, 259
- MONELLS, Berenguer de: jurisperit, de Girona, 132, i difunt, 149
- MONET, Joan: del lloc d'Aguilar, 120

- MONETA: difunta, mare de Pericó, Guillem i Ramon Buraba, nadiua del lloc d'Aguilar, 201
- Monistrol de Montserrat: vila, 603. Bages.
- Monistrol: mas, 124. Alella, Maresme.
- MONNER D'ANYELL, Guillem: de la paròquia de Corçà, 223
- MONTAGUT, Bernat de: difunt, espòs de Beatriu, pare de Joan de Montagut, 292
- MONTAGUT, Bernat: habitant del castell de Vallverd, 21
- MONTAGUT, Galceran: difunt, 238
- MONTAGUT, Joan de: donzell, antic castlà del castell de Santa Perpètua, 287; fill i procurador de Beatriu, 292
- MONTAGUT, Pasqual: habitant del castell de Vallverd, 21
- MONTAGUT, Pere: jurisperit, habitant de Montblanc, 122
- MONTAGUT, Pere de: cavaller, pare de Blanca, 176; del castell de Selma, 208
- MONTARGULL, Asbert de: castlà de les Piles, espòs de Sibilla, marmessor de Bernat d'Argensola, 542, i marmessor de Marquesa d'Argensola, 552, donzell, 553
- MONTARGULL, Filibert de: marmessor de Bernardó de Fiol, del lloc de les Piles, 23
- Montblanc: 122, 143, 156, 158, 159, 162, 170, 188, 189, 195, 196, 212, 228, 241, 252, 256, 257, 261, 262, 265, 276, 404, 410, 411; convent dels frares menors, 243; mercadal, 321; muralla, 651; sotsveguer, 90; veguer, 90, 122, 143, 177, 230, 262, 280, 373, 392, 540, 541; vegueria, 21, 195, 224, 237, 373, 589, 634; vila, 7, 133, 203, 236, 243, 285, 287, 359, 419, 446, 447, 542, 692. Conca de Barberà.
- Montbrió: camí que va a, 394; terme, 5
- MONTCADA, Gastó: difunt, senyor de la baronia de Llagostera, espòs d'Elionor, 536
- MONTCADA, Guillem Ramon de: noble, espòs de Margarida, 606; prior major de l'església de Tortosa, germà de Perot de Montcada, 677
- MONTCADA, Joan de: difunt, espòs de Marquesa de Montcada, pare de Perot de Montcada, 677
- MONTCADA, Marquesa: vídua de Joan de Montcada, mare de Perot de Montcada, 677
- MONTCADA, Perot de: senyor del castell, vila i baronia de Xiva, fill de Joan de Montcada i de Marquesa de Montcada, germà de Guillem Ramon de Montcada, 677
- Montcalb: batllia, 88, 139. Guixers, Solsonès.
- Montclar: 487; fortalesa, 224; lloc, 546, 606; terme, 5, 575
- MONTCLAR, Berenguer de: donzell, procurador de Berenguer de Vilar, 118
- Montclús: castell de la vegueria de Balaguer, 691
- MONTCLÚS, Joan de: ciutadà de Barcelona, procurador de Pere de la Mota, 440
- MONTFALCÓ, Pere de: 271
- MONTFALCÓ, Ramon de: espòs d'Elvira, 222, difunt, pare de Ramon, Constantça, Blanqueta i Ramoneta, 271
- Montferrer: castell, del comtat de Rosselló, 507,
- MONTFORT, Jaume de: difunt, donzell, regent la tresoreria reial al Principat de Catalunya, 747
- MONTFORT, Lluís de: donzell, domiciliat a la vila d'Alcanyís, 747
- Montfullà: paròquia, 376. Bescanó, Gironès.
- MONTGRÒS, Guillem: del mas de la Serra, del terme del castell de Ribes, procurador de Blai de Castellet, 429
- Montjuïc: Cf. Puig de Montjuïc
- MONTMANY, Gaspar: mercader, ciutadà de Barcelona, 662
- MONTMANY, Guillem de: mercader, ciutadà de Barcelona, 323

- MONTOLIU, Ramon Berenguer de: ciutadà de Tarragona, veguer de Montblanc, 230
- MONTORGULL, Guillem de: difunt, espòs de Geraldona, pare de Berengueró i Arnau, 265
- MONTORGULL, Huguet de: 250
- Montrabé: prop de Tolosa, 431
- Mont-ros: castell, 358. Garrotxa.
- MONT-ROS, Joan de: ciutadà de Barcelona, síndic i procurador de la ciutat i regne de Mallorca, 296
- MONT-ROS, Pere de: ciutadà de Barcelona, 318
- Montserenes: lloc, 96. Mosset, Conflent.
- MONTSERRAT, Andreu de: de la vila de la Selva, marmessor de Beatriu d'Urrea, 720
- Montsonís: 487; lloc, 606; terme, 575, 616; universitat, 312, 313. Foradada, Noguera.
- MONTSONÍS, Bertran de: del castell de Seròs, 613
- MONTUSPIR, Eimeric de: formenter, 386
- MORA, Pere: de la parròquia de Sant Pere de Premià, 594
- MORA, Tomàs: mercader, ciutadà de Barcelona, procurador d'Antoni Vila, 538
- MORAGUES, Gabriel: habitant de la vila de Sant Mateu, 426
- Morell: lloc, 678, 680, 686
- MORELL, Guillem: pare de Caterina i de Maria, 542
- MORELL, Joan: teixidor de draps de llana, ciutadà de Barcelona, 648
- MORELL, Pere: batlle de Massalcoreig, 306
- MORERA, Miquel: del terme del castell de Mataró, 444
- MORROS, Ramon de: rector de l'església de Calonge, 216
- Mosset Vell: mas, 282
- Mosset: 96; baronia, diòcesi d'Elna, 585, 725; vall, 282. Conflent.
- MOSSET, Bernat de: mas, 40
- MOTA, Pere de la: pentinador de llana, ciutadà de Barcelona, espòs d'Eulàlia, 440
- MULET, Guillem: de la tresoreria de la reina, 364
- MULLERS, Francesc: doctor en lleis, 412
- MULNER, Berenguer: batlle de Vallespinosa, procurador d'Arnau de Cervelló, 204
- Munt de Barques: 662. Líbia.
- MUNTADA, Joan: pagès, ciutadà de Barcelona, pare i administrador d'Eufresina, 561
- MUNTMANY, Gaspar: mercader, ciutadà de Barcelona, 645
- MUNTUI, Andreu: jurat, 216
- Mur: lloc, 734, 735; pabordia, 734

N

- NADAL, Joan: notari, ciutadà de Barcelona, 364
- NAILLAC, Filibert de: mestre de l'orde de l'Hospital, 395
- NALDA, Francesc de: llicenciat en drets, ciutadà de Barcelona, espòs de Mariona, 331
- Nàpols: 462, 724; regne, 477. Itàlia.
- NARCÍS: fill d'Angelina i d'Antoni Mas, 548
- NARCISA: vídua de Pere Gili, mare de Narcís Guerau Gili, 686, 688
- NARGÓ, Guillem de: notari, 21
- NAVELL, Bartolí de: 93
- NAVÈS, Pere de: batlle de la Vall de Lord Sobirà, 206
- NEGRE, Armand: notari, ciutadà de Barcelona, 629
- NEGRE, Bernat: espòs de Berenguera, 17
- NEGRE, Joan: esclau de Gaspar Montmany i de Pere Rovira, 662
- NERALL, Guillem Ramon: prevere, beneficiat de Santa Maria del Mar de Barcelona, procurador de Beatriu i Narcís Bonet, 460

- NERONS, Asbert de: 134
- NERÒS, Guislabert de: cavaller, espòs d'El-lesèn, pare de Margarida, 97, 98
- NICOLAU: fill i hereu universal de Francesc de Vern, 387; germà de Francesca, 448
- NICOLAU, Pasqual: hostaler, de Llinars, espòs de Nicolaua, 667
- NICOLAUA: difunta, vídua de Pere Rovira, 333; esposa d'Antoni Darena, 704; esposa de Pasqual Nicolau, 667; vídua de Pere Marquès, 157; vídua i marmessora de Francesc Fonolleda, 561
- NINOT, Joan: prevere, 404; prevere, de la vila de Montblanc, hereu universal del difunt Mateu Ninot, 359
- NINOT, Mateu: difunt, 359; prevere, de la vila de Montblanc, procurador de Guillem Gener, 236
- NINOT, Pere: del lloc de Conesa, 21; prevere, de Montblanc, 276
- NIUBÒ, Perull de: 93
- NOET, Bartomeu: prevere, 588
- NOGUER, Arnau de: de Berga, marmessor de Pere de Caors, 69, 70
- NOIA, Nadal: prevere, de la diòcesi de Tarragona, 684, 685
- Nou: carrer, de Barcelona, antigament anomenat d'en Tripó, 665, 751
- Nou, la: baronia, castell i vila, 755
- NOVELL, Guillem: difunt, mercader de Barcelona, espòs de Constança, 244
- O**
- OBRADORS, Pere d': de Solsona, 118
- ODRA, Joan d': espòs d'Ermessén, 12
- Oliva: comte d', 664; mas, de la parròquia de Sant Pere de Roda, 270. Osona.
- Olivella: castell, 439. Garraf.
- OLIVELLA, Pere: de la Quadra de Vallirana, 288
- OLIVELLES, Arnau d': rector de Riner, 115
- OLIVER, Berenguer: de la parròquia de Santa Maria de Palautordera, pare d'Eulàlia, 326; notari, ciutadà de Barcelona, 499
- OLIVER, Jaume: escrivà del rei i de la reina, 592
- OLIVER, Joan: sabater, ciutadà de Girona, 365
- OLIVER, Lluís: donzell, domiciliat a Barcelona, espòs d'Elionor, pare d'Elionor, 719
- OLLER, Guillem: de la parròquia de Santa Maria de Badalona, procurador de Guillem Amigó, 291
- OLLER, Jaume: ciutadà de Tarragona, espòs de Clara, 687
- Ollers Blancs: carrer dels, Barcelona, 640, 665, 751
- OLLERS, Pere Joan d': de Vilafranca de Sant Llorenç de Morunys, 563
- Olot: vila, 464, 627, 628. Garrotxa.
- OLUJA, Oriol d': veguer de Montblanc, 143
- Olzina, l': terme, 616; universitat, 312, 313
- OLZINELLES, Bernat d': espòs de Joana, pare de Violant, 484; tresorer i conseller reial, 237
- OLZINELLES, Nicolau d': difunt, primer espòs d'Angelina, 405
- OLZINELLES, Rafael d': ciutadà de Barcelona, 440
- OM, Berenguer d': de la parròquia de Sant Martí de Viladrau, escuder d'Asbert de Nerons, procurador de Margarida, 134
- OMBAU, Galceran: àlies Carbó, 494, 515
- Ombert: casa, 443
- OMBERT, Guillem: 6, 10, 11
- ORIOI, Jaume: cotoner, ciutadà de Barcelona, 559
- Orpinell: castell, 231; lloc, 231; terme, 231. Mediona, Alt Penedès.
- ORTELLS, Guillem: barber, veí de la vila de Sant Mateu, pare de Joana, germà de Joan Ortells, 569

ORTELLS, Joan: sastre, germà i procurador de Guillem Ortells, 569
 OSPA: comanador, 86; seu, 727
 OTGER, Guillem: mercader, ciutadà de Barcelona, 242

P

- PAGÈS, Francesc: mercader, ciutadà de Barcelona, espòs de Violant, 742
 PAGÈS, Joan: doctor en lleis, vicecanceller del rei, ciutadà de Barcelona, 641
 PAGÈS, Nicolau: mercader, de la vila de Perpinyà, 529
 Palau Major: del castell de Barberà, 430
 Palau: camí de, 89; castell de, 223
 PALAU, Arnau de: fill de Guillem de Palau i de Blanca, espòs de Geralda, 124
 PALAU, Berenguer de: confessor de Brunissén de Cervelló, 219
 PALAU, Dalmau de: cavaller, batlle, 398
 PALAU, Guillem de: espòs de Blanca, pare d'Arnau de Palau, 124
 PALAU, Jaume: difunt, prevere, de la vila de Cardona, 474, 480
 PALAU, Pere Esteve: fill d'Angelina i del seu segon marit Pere Palau, 548
 PALAU, Pere: mercader, segon espòs d'Angelina, pare de Pere Esteve Palau, 548
 PALLARÈS, Pere: 595, 597
 PALLARÈS, Aldonça: monja, del monestir de Pedralbes, 758
 Pallars: comtat, 600; comtessa, 70
 PALLARS, Artau de: 224
 PALLER, Francesc: garbeller, de Girona, espòs de Margarida, 519
 PALLERA, Arnau de: 2
 Pallerols: terme, 616; universitat, 312, 313
 Palma: carrer de la, Barcelona, 528, 732, 744
 Palol: castell, 738
 PALOL, Felicià de: donzell, domiciliat al castell de Palol, 738; senyor del castell de Revardit, vidu de Marquesa, 488
 PALOU, Guerau de: llicenciat en lleis i conseller reial, ciutadà de Barcelona, espòs de Constança, pare i procurador de Violant, 246, 248, 249, 258, 259, 260; marmessor de Guillem d'Armengol, 450
 PALOU, Pere de: canonge i prevere a la seu de Barcelona, 380
 PALOU, Pere: mercader, ciutadà de Barcelona, marmessor de Constança, 530, 533, 538
 Papiol: paborde, 644
 PAPIOL, Berenguer de: ardiaca del Penedès, 164
 PARETS, Bonanat de: corredor de Barcelona, 172
 Parpellada de Sant Crist, la: peça de terra, de la parròquia de Sant Genís de Vilassar, 523. Vilassar de Dalt, Maresme.
 PARRI, Rafael: mercader, ciutadà de Barcelona, 749
 Pas de Caldes: lloc, 278. Granollers, Vallès Oriental.
 PASQUAL, Arnau Guillem: vassall de Guillem d'Aguiló, 7
 PASQUAL, Bernat: vassall de Guillem d'Aguiló, 7
 PASQUAL, Guillem: batlle, habitant del castell de Vallverd, 21
 PASQUAL, Nadal: 670
 PASTELLER, Miquel: de la quadra de Vallirana, 288
 PASTOR, Jaume: receptor general de les pecúnies de la cort de la reina, 364
 PAU, Francesc de: que fou porter del rei, ara mercader, ciutadà de Barcelona, 459, 470
 PAU, Jaume: doctor assessor, 599
 PAULET, Antoni: paraire de la vila de Perpinyà, espòs de Margarida, 514

- PAUSA, Lluís: mercader, ciutadà de València, procurador de Juan de Balmaseda, 556
- PAVIA, Joan: fill de Tomàs Pavia, 753
- PAVIA, Pere: 8, 283
- PAVIA, Tomàs: de la vila de Santa Coloma de Queralt, pare de Joan Pavia, 753
- PEÇOLES DE PONTIT, Bernat: de la paròquia de Sant Esteve de Cervelló, 638
- Pedra, la: delme, 44. La Coma i la Pedra, Solsonès.
- Pedralbes: monestir de Barcelona, 517, 758
- PEDRISSA, Vicenç: doctor en lleis, 412
- PEDRÓ, Guillem de: honor, 81
- PEDROL, Pere: paraire de llana, ciutadà de Barcelona, espòs de Bartomeua, 524
- PEDRONA, Pere: 283
- PEDROSA, Bernat: difunt, espòs de Berenguera, habitant de Seguer, 238
- Peguera: lloc, 179; port de, 84
- PEGUERA, Berenguer de: de Berga, 36; espòs i procurador de Brianda de Vega, pare de Lucrècia, 706
- PEGUERA, Ros de: difunt, pare d'Ellesèn, 273
- PELEGRÍ, Guillem: jurisperit, d'Hostalric, 227
- PELEGRÍ, Julià: baster, ciutadà de Barcelona, administrador de l'obra de la Confraria dels Freners, 631
- PELEGRÍ, Pere: doctor en lleis, de la ciutat de Lleida, 385
- Penedès: ardiaca, 164
- Penitents de Barcelona: convent, 548
- Pera: castell, 63, 68. Sant Llorenç Savall, Vallès Oriental.
- PERA, Berenguer de: jutge de Ramon de Soler, 84
- PERACANS, Arnau de: 79
- Perafita: 12, 15, 89; lloc, 18; lloc, conegut també com a Trilla del Soler, situat a la vila de Cardona, 207
- Peralada: 89; baronia, 389; vila, 749
- PERALTA, Martí de: notari reial, habitant de Saragossa, 598
- Peramola: honor, 383
- PERAMOLA, Bernat Guillem de: senyor de l'honor de Peramola i d'Agramunt, espòs de Francesca, 383
- PERAMOLA, Ramon de: cavaller, senyor del castell de Sant Guillem, 109, 116; difunt, espòs de Berenguera, 135
- PERE: 728
- PERE [II]: comte d'Urgell i vescomte d'Àger, 224
- PERE [III]: rei d'Aragó, València, Sardènia i Còrsega, comte de Barcelona, 180, 192, 199, 224, 237
- PERE BENET: fill de Caterina, 618
- PERE: fill d'Arnau i de Maria, 3; fill de Bernat de Viladecans i d'Esclaramonda, espòs de Berenguera, 151, 152, 153, 154; fill de Marc Vilar, 737; fill de Pere de Caors, 69; fill de Sibil·la, 270; fill del difunt Nicolau de Vern, nét de Pere de Vern, 239; infant, fill del rei d'Aragó i comte de Ribagorça, 137
- PERE, Bernat: prevere, beneficiat a la seu de Tarragona, 689, 690
- PERE, Guillem: procurador d'Arnau de Soler, habitant de Cardona, 202
- PERE, Martí: mestre en arts i medicina, ciutadà de Girona, que resideix a Barcelona, procurador de Jaume Marc, 660
- PERE, Ramon: 293
- PERELLÓ, Joan: corredor públic i jurat de la ciutat de Barcelona, 630
- PERICÓ: fill de Guillem Ramon de Cervelló, 250; fill dels difunts Guillem Buraba i Moneta, germà de Guillem i Ramon Buraba, 201
- Perpinyà: 508, 746; universitat, 722; vila, 403, 491, 496, 514, 528, 529, 628, 658, 709, 726, 739, 749. Roselló.

- PERPUNTER, Antoni: paraire de llana, ciutadà de Barcelona, procurador i administrador de la Confraria del Cos de Nostre Senyor Jesucrist dels Paraires, 611
- PERULL, Llorenç: menor d'edat, notari, ciutadà de Tarragona, procurador de Tecla, 549
- Pesenàs: lloc, de la diòcesi d'Agde, 361. Llenguadoc.
- PEUS, Bertran de: ciutadà de Lleida, 616
- Pi, Martí de: honor, 119
- Pia Almoina: de Barcelona, 620
- PIC, Francesc: prevere, beneficiat de l'església de Santa Maria del Mar, marmessor de Caterina, 573
- PICÓ, Antoni: mercader, de la vila d'Ulldecona, pare de Gabriel Picó, 637
- PICÓ, Gabriel: resident a Barcelona, fill d'Antoni Picó, 637
- Piera: vila, 137, 432, 467. Anoia.
- Pilars: camí que va a, 5. Les Piles de Gaià, Conca de Barberà.
- Piles, les: castlà, 542, 552; diòcesi de Tarragona, 568; lloc, 23, 619. Les Piles de Gaià, Conca de Barberà.
- Pineda: devesa, 183; lloc, 206
- PINELL, Ximenis: acusat d'un assassinat, 583
- PINELLS, Bernat Guillem de: jutge, 63
- PINÓS I DE FONOLLET, Joana de: vescomtessa d'Illa i de Canet, vídua de Bertran d'Armendaris, 691
- Pinós: baronia, 614
- PINÓS, Bernat Galceran de: noble, germà del marit de Joana de Tramaced, 389
- PINÓS, Roger de: 370
- PINÓS, Sança de: tia de Geraldó Satorre, 267
- PINYANA, Ramon de: nebot i marmessor de Pere de Caors, de Berga, 69, 70
- PINYOL, Antoni: cònsol de la vila de Bagà, 614
- PIQUES, Guillem Font de les: del terme del castell d'Olivella, 439
- Pisa: 604. Itàlia.
- Pla: mas de, 165
- PLA: difunt, mesurador de blat, 652
- PLA, Antoni Arnau: doctor, resident a la cúria romana, procurador de Jaume Torrenteller, 756
- PLA, Arnau de: espòs difunt de Francesca, 165
- PLA, Bernat: pagès, ciutadà de Barcelona, espòs de Bartomeua, pare de Bernardó i Violant, 441
- PLA, Hug de: àlies de Vilafranca, 600
- PLA, Joan de: tresorer, 362
- PLA, Miquel de: ciutadà de Barcelona, 661
- PLA, Ponç de: difunt, de la parròquia de Sant Esteve de la Garriga, pare de Francesca, 165
- PLA, Ramon de: ciutadà de Barcelona, 356
- Pla, el: lloc, 95. Mosset, Conflent.
- Plana d'en Nonella: peça de terra, situada al terme del castell de Jafrà, 439. Garraf.
- PLANA, Pere: honor, 439; prevere, oriünd de la vila de Piera, 432
- PLANELL, Joan: pagès, ciutadà de Barcelona, pare de Cília, 522
- PLANELL, Sebastià: prevere, procurador de Vicenç de Casamitjana, 745
- PLANELLS, Bernat de: 223
- Planes, les: 618
- PLEGAMANS, Guillem de: sagristà de la seu de Tarragona, 162
- PLEGAMANS, Marimó de: 475
- Poblet: monestir, 574. Vimbodí, Conca de Barberà.
- Pobres de Crist: 226, 239, 243
- POLINYÀ, Guillem: tintorer, ciutadà de Barcelona, 333, 334
- POLINYÀ, Jaume: mercader, ciutadà de Barcelona, 478, 481, 482, 483
- PONÇ, Bartomeu: baster, ciutadà de Barcelona, 659
- PONÇ, Eloi: degà de Cervera, 619
- PONÇ, Guillem: de Mosset, 96
- PONÇ, Mateu: 635

- PONÇ, Pere: notari, 652
- PONS, Gispert de: 575
- PONS, Guillem: paraire, de la vila de Peralada, 749
- PONS, Mateu: hostaler, ciutadà de Barcelona, 749
- Pont del Rec d'en Campderà: de Barcelona, 580, 581, 582
- Pont Guitó*: lloc, de la parròquia de Sant Martí de Provençals, 522, Barcelona.
- PONT, Bernat de: difunt, mercader, ciutadà de Barcelona, espòs d'Eulàlia, 386
- PONT, Pere: notari, de la vila d'Alguer, 646
- Pontils: 158; batlle, 158; castell, 224, 250, 537, 543, 550, 551; saig, 158; terme, 537, 543, 550, 551; universitat, 158, 159. Conca de Barberà.
- Ponts: vila, 487. Noguera.
- PONTS, Bernat de: notari de Berga, 88
- PONTS, Gispert de: major d'edat, senyor del castell i honor de Ribelles, pare de Gispert i Arnau Guillem, 617
- PORC, Berenguer: procurador d'Arnau de Soler, habitant de Cardona, 202
- Portal Nou: carrer que va cap al, Barcelona, 580
- PORTELLA, Julià: antic paller, ciutadà de Barcelona, marmessor de la difunta Maria, 678, 680
- Portella, la: baronia, 614
- POTAU, Pere: de Rocafort, 283
- POU, Antoni: prevere, rector de l'església de Santa Maria de Palautordera, 742, 743
- Prades: comtat, 595, 597
- Prat: 377, 378
- PRAT, Berenguer de: capellà de Santa Maria de Torrecassana, lloctinent de l'hereu del difunt Berenguer de Soler, 100
- PRAT, Bernat de: de la vila de Cardona, marmessor de Ramon de Soler, 94
- Prats de Segarra: vila, 329. Prats de Rei, Anoia.
- Predicadores: convent de les, 391. Barcelona.
- Premià: castell, 296
- PRIM, Bernat: de la Fàbrega, 111
- PRIM, Guillem: de la Fàbrega, 111
- PRIVA, Ramon de: paer de la universitat de Balaguer, 476
- PROVENÇAL, Pere: 300
- PRÒXIDA, Olf de: cavaller, conseller i camarlenc del rei, 362, 396, 397
- Puig Barutell: lloc, 89. Peralada, Alt Empordà.
- Puig de Fonollosa: mas, del terme de Fonollosa, 24
- Puig de Montjuïc: 456, 457, 631, 632, 673, 674, 675. Barcelona.
- Puig: a la parròquia de Sant Boi de Llobregat, 330. Baix Llobregat.
- PUIG, Antoni: prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, procurador de Pere Ferrer, 537, 543, 550, 551
- PUIG, Bartomeu: 687
- PUIG, Bernat de: advocat, 293
- PUIG, Bernat: difunt, fuster, ciutadà de Barcelona, espòs d'Agnès, 435; sabater, ciutadà de Barcelona, 580, 581
- PUIG, Berenguer de: 298
- PUIG, Esteve de: mercader, ciutadà de Barcelona, 113
- PUIG, Miquel: sastre, ciutadà de Barcelona, 747
- PUIG, Tomàs: apotecari, cònsol de la universitat de la Seu d'Urgell, 708
- Puigcarit: honor, del terme i parròquia d'Aguilar, 13. Montmajor, Berguedà.
- Puigcerdà: jutge ordinari, 381. Cerdanya.
- Puiggròs: 359; castell, 404; lloc, 410. Les Garrigues.
- Puigmarí: mas, de la parròquia de Sant Gabriel de Grions, 676
- PUIGMARÍ, Felip de: difunt, cavaller, domiciliat a Barcelona, espòs d'Isabel, 668

- PUIGMARÍ, Lluís de: beneficiat tercer de Sant Gabriel a la seu de Barcelona, 663; de la parròquia de Sant Gabriel de Grions, espòs de Caterina, pare de Joana, 601
 PUIGMARÍ, Pere de: pagès, propietari del mas Puigmarí, 676
 PUIGPARDINES, Ramon de: veguer de[vescomtat de] Bas, germà de Guerau de Correà, 29
 Puig-reig: 485
 PUJADES, Bernat de: 32
 PUJADES, Guillem: espòs de Blanca, 751
 PUJADES, Mateu: cavaller, tresorer reial, 545
 PUJADES, Pere: prevere, arrendador dels drets i rendes del castell de Castellet del Penedès, 567
 PUJALT, Dalmau: prevere, procurador de la família Boixadors, 401
 PUJALT, Galceran de: prevere de Santa Maria del Mar, 414
 Pujol: capellà, 35
 PUJOL, Bartomeu: difunt, habitant de la vila de Monistrol de Montserrat, ciutadà de Barcelona, espòs de Joana, 603
 PUJOL, Joan: prevere, procurador de Vicenç de Casamitjana, 745
 PUJOL, Pere de: vicari del bisbe de Barcelona, 330
- Q**
- Quadra d'Aguilar de Castellar: 273, 277
 Quadra de Vallirana: 638; de la parròquia de Sant Esteve de Cervelló, 288. Baix Llobregat.
 Quadra de Vallverd: 5. Sarral, Conca de Barberà.
 QUALPAN, Ramon de: 69
 Quarts: vinyes dels, del terme de Vallverd, 130. Conca de Barberà.
 QUEIXAL, Antoni: batxiller en sacra teologia, prior del convent dels mercedaris de Barcelona, procurador de Guillem Eimeric, 375
 Queralt: carrer d'en, 746. Barcelona.
 QUERALT: mercader, ciutadà de Barcelona, 536; rector, 422
 QUERALT, Dalmau de: 664; cavaller, 321
 QUERALT, Guerau de: senyor de la vila i baronia de Santa Coloma de Queralt, 499
 QUERALT, Salvador: vassall de Guillem d'Aguiló, 7
 QUERALTÓ, Pere de: noble, 196
 QUERUÇ, Guillem: 16
 QUINTANA, Guillem: fill de Pere Quintana, 491
 QUINTANA, Pere: de la ciutat d'Elna, vidu de Jaumeta, pare de Guillem Quintana, 491
 QUÍXOL: filla de Guillem de Torà, esposa de Bernat, 1
- R**
- RABAÇA, Guillem: comanador de Barbastre, 86
 RABINAT, Pere de: procurador d'Elvira, 222
 RADITORIS, Pere: notari, 262
 Rafal, el: lloc, 389. Baix Segura, País Valencià.
 RAFAEL: fill de Gabriel Gil, 671
 RAFAEL, Joan: àlies Vallseca, mercader, ciutadà de Barcelona, procurador de Nicolau Julià i de Joan Sala, 707
 RAHEDOR, Bonanat: de la parròquia de Santa Maria de Badalona, procurador de Guillem Amigó, 291
 RAINANT, Bernat: paraire, de la vila de Perpinyà, avi i tutor de Nicolau Basó, 514
 RAJADELL, Brígida de: monja del monestir de Santa Clara, 698
 RAJADELL, Emmanuel de: difunt, 698; donzell, domiciliat a la vegueria d'Igualada, nebot de Margarida i Brígida de Rajadell, 698

- RAJADELL, Joan Berenguer de: cavaller, veguer de Barcelona i del Vallès, 280
- RAJADELL, Joan de: donzell, domiciliat a la ciutat de Barcelona, 659
- RAJADELL, Lluís de: 417
- RAJADELL, Margarida de: monja del monestir de Santa Clara, 698
- RAMON: 24, 377
- RAMON ROGER [II]: comte de Pallars, 224
- RAMON: bisbe de València, 456; de la parròquia de Santa Maria d'Aguilar, fill del difunt Pere Arnau, 197; de la parròquia de Santa Maria d'Aguilar, fill del difunt Ramon Andreu, 197; fill de Ramon de Soler, 94; fill de Berenguera, 238; fill del difunt Ramon de Montfalcó, 271; fill i hereu universal de Pere Marbres, 137
- RAMON, Bernat: espòs de Bartomeua, de la parròquia de Sant Genís de Canavelles, 223
- RAMON, Guillem: fill de Guillem Ramon de Cervelló, 250
- RAMONA: esposa de Ponç de Llobet, 42; esposa de Simó de Lloret, 190, 191, 193; filla de Guillem d'Horts, esposa de Berenguer Torà, 59; mare de Jaume d'Aviana, 210; vídua d'Arnau Cativer, mare de Bernat, 16; vídua de Bernat de Cabanyes, 76
- RAMONETA: filla del difunt Ramon de Montfalcó, 271
- RANÇÓ, Miquel: espaser, ciutadà de Barcelona, procurador de l'hospital de Pere Desvilar, 661
- Ràpita, la: castell, 721. Vallfogona de Balaguer, Noguera.
- REBOLLET, Bernat de: difunt, cavaller, espòs d'Antònia, 709
- Reixac: mas, 81
- REIXAC, Arnau: del lloc de la Bastida, 91
- REIXAC, Francesc: cavaller, domiciliat a Perpinyà i a Barcelona, 746
- RENARD, Bartomeu: canonge i hebdomadari de la Seu, 711
- RENARDES, Joan: sastre, de Vilafranca del Penedès, 467
- RENARDI, Bartomeo: canonge de Siracusa, de Sicília, resident a la Cúria de Roma, procurador de Narcís Torrent, 750
- REQUESENS I DE CARDONA, Elfa de: esposa de Requesens de Soler, 729
- Requesens: castell, 239
- REQUESENS, Bartomeu: notari, ciutadà de Barcelona, 631, 632, 633, espòs d'Eufrasina, 673, 674, 675, procurador d'Antoni Serradell, 678, 681, i pare de Rafaela Sebastiana, 686, 688
- REQUESENS, Bernat de: noble, 755
- REQUESENS, Galceran de: cavaller, vicegovernador general del principat de Catalunya, espòs de Joana Mateua de Requesens, 755
- REQUESENS, Joana Mateua de: esposa de Galceran de Requesens, hereva del noble Bernat de Requesens, 755
- REQUESENS, Pere de: poblat al Camp de Tarragona, 755
- RESPART, Pere: botiguer, ciutadà de Girona, 578
- Revardit: castell, 488
- REVERDIT, Berenguer: mercader, ciutadà de Barcelona, pare d'Elionor i d'Eulàlia, 452
- REYO, Pere: apotecari, de la ciutat de Barcelona, 710
- Rialb Jussà i Sobirà: terme, 616; universitat, 312, 313
- RIAMBAU, Francesc: prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, marmessor de la difunta Maria, 678, 680
- RIAMBAU, Joan: clergue, 752
- RIBALTA, Joan: mercader, ciutadà de Barcelona, 274
- Riba-roja: terme, 298
- Ribelles: castell, 617; terme, 616; universitat, 312, 313
- RIBELLES, Antoni Francesc de: fill del difunt Antoni Ponç de Ribelles i d'Elionor, 606, 609, i senyor de la vila i baronia d'Artesa, 635

- RIBELLES, Antoni Ponç de: difunt, cavaller, senyor de la baronia d'Artesa, 487; cavaller, espòs d'Elionor de Ribelles, pare d'Antoni Francesc de Ribelles, senyor de la vila d'Artesa, dels llocs de Montsonís, Foradada i Montclar, 546, i difunt, 606, 609, 613, 635, 644
- RIBELLES, Elionor de: 575; tinent la vila i drets de la baronia d'Artesa, vídua d'Antoni Ponç de Ribelles, mare i tutora d'Antoni Francesc de Ribelles, 609, 613, 635
- RIBELLES, Gispert de: senyor d'Artesa, espòs de Violant, pare de Ponç de Ribelles, 312, 313, 616
- RIBELLES, Ponç de: fill de Gispert de Ribelles i de Violant, 312, 313, 616
- RIBERA, Ramon: difunt, pagès, ciutadà de Barcelona, espòs de Maria, 678, 680
- Ribes: castell, 429. Sant Pere de Ribes, Garraf.
- RIBES, Pere: fuster, ciutadà de Barcelona, 744
- RIBES, Sibil·la de: monja i pitancera de Sant Pere de les Puelles, 435
- RIBESALTES, Bernat de: cavaller, que viu a l'illa de Xipre, 658
- RICARD, Francesc: difunt, pare de Pere Ricard, 282
- RICARD, Pere: del mas de Mosset Vell, de la vall de Mosset, fill i hereu universal del difunt Francesc Ricard, 282
- RICARD, Riambau: ciutadà de Barcelona, espòs de Constança, 172
- RICOMÀ, Joan: canonge, 330
- RICSÈN, Pere: de la parròquia de Montfullà, 376
- RIERA, Bartomeu: difunt, de la vila de Granollers, espòs de Francesca, pare de Joanet, Antònia i Isabel, 532
- RIERA, Bernat de: ciutadà de Girona, senyor del castell de Requesens, 239
- RIERA, Guillem de: de la parròquia de Sant Vicenç de Riera, 270
- RIERA, Guillem: fidejussor de Pere de Caors, 70; pagès, pare de Margarida, 367
- RIERA, Joan de: ciutadà de Girona, vidu d'Elionor, pare de Francesca, 345; sogre i marmessor de Francesc de Vern, 387
- RIERA, Pere de: prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, 438
- RIERA, Tomàs: peixater, espòs d'Eulàlia, 671
- RIFENES, Pere Andreu: paraire de llana, administrador major de la Confraria dels Paraires, ciutadà de Barcelona, 580
- Riner: 104, 117, 171, 544, 564; castell, 2, 98, 104, 106, 107, 108, 114, 117, 131, 136, 146, 155, 210, 211, 213, 214, 215; castlà, 121, 542; castlania, 160; església, 103, 104, 112, 123, 409; feu, 118, 267, 527; habitants, 112; rector, 115; sagristia, 138; terme, 25, 101, 107, 121, 123, 138, 151, 152, 153, 154, 155, 171, 205, 210, 211, 213, 215; veguer, 102. Solsonès.
- RINER, Berenguer de: 25
- RINER, Bernat de: cavaller, germà de Guillem de Riner, espòs de Margarida, pare de Bernat, castlà de Riner, 97, 98, i difunt, 101-108, 110, 114, 115, 117, 121, 126, 134, 136, 138, 146
- RINER, Bernat de: cavaller, fill de Bernat de Riner i de Margarida, nebot de Guillem de Riner, castlà de Riner, 106, 107, 110, 114, 115, 117, 121, 126, 134, 146, 155, 171, 205, 210, 211, 213-215
- RINER, Guillem de: cavaller, germà del difunt Bernat de Riner, tutor i curador de Bernat, 114, 115, 117, 121, 126, procurador de Margarida, 127, 128, 131, cunyat de Margarida de Riner, 134, i difunt, 136, 160

- RINER, Pere de: vicari i castlà del castell de Riner, 2; 25
- Ripoll: riu, 443
- RIPOLL, Pere: llicenciat en lleis, marmessor de Bernat d'Argensola, 409
- RIQUER, Antoni: doctor en lleis, espòs de Joana, 647
- RIQUER, Jaume: vicari general de Sant Cugat, procurador de Pere Çapata, 746
- Riu: mas, del castell de Sant Martí, 68
- RIUDEFOIX, Guillem de: sotsveguer de Manresa, 80
- RIUDETONA, Pere de: germà de Sibil·la, 270
- Riudoms: lloc del Camp de Tarragona, 689, 690, Baix Camp.
- Roca del Vallès, la: 274; castell, 510. Vallès Oriental.
- ROCA, Berenguer: espòs de Guillema, del lloc de Vallespinosa, 264
- ROCA, Bernat: habitant de Pontils, 158; mariner, ciutadà de Barcelona, espòs d'Agnès, 453
- ROCA, Guillem: 337; batlle de Vallespinosa, 133, 268; saig de Pontils, 158
- Roca, la: castell, 300, 345
- ROCA, Miquel de la: prevere, beneficiat de l'església major de la vila de Cervera, 609
- ROCA, Pere de: beneficiat de l'altar de Santa Maria, de l'església parroquial de Llavaneres, senyor del mas de Torrents, 408
- ROCA, Pere: baixador, de la vila de Prats de Segarra, pare de Romeu i Pericó Roca, 329
- ROCA, Pericó: fill i procurador de Pere Roca, habitant de Barcelona, 329
- ROCA, Romeu: sastre, de la vila de Prats de Segarra, fill de Pere Roca, 329
- ROCABERTÍ: vescomte, 89
- ROCABERTÍ, Dalmau de: senyor de Peralada, avi de Dalmau VII, 89
- ROCABERTÍ, Guerau de: senyor de Cabrenys, 356
- Rocafort de Queralt: 122, 196, 222, 251, 373, 544, 552, 564, 669, 753; batlle, 664; castell, 553, 666; castlà, 196, 542, 579, 619, 634, 666, 696, 703, 717, 718; església, 422, 542; lloc, 21, 586; rector, 422, 542; terme, 666; universitat, 664. Conca de Barberà.
- Rocal de Viveta i de Goamir: 215
- ROCALLAURA, Arnau de: noble, pare de Guillem, Joan, Bernat i Gilabert de Rocallaura, 654
- ROCALLAURA, Bernat de: fill d'Arnau de Rocallaura, germà de Guillem, Joan i Gilabert de Rocallaura, 654
- ROCALLAURA, Gilabert de: fill d'Arnau de Rocallaura, germà i procurador de Guillem, Joan i Bernat de Rocallaura, 654
- ROCALLAURA, Guillem de: noble, conseqnyor del lloc de Carcanières, fill i hereu universal d'Arnau de Rocallaura, germà de Joan, Bernat i Gilabert de Rocallaura, 654
- ROCALLAURA, Joan de: noble, conseqnyor de Rocallaura, fill i hereu universal d'Arnau de Rocallaura, germà de Guillem, Bernat i Gilabert de Rocallaura, 654
- Rocamora: castell, 537, 543, 550, 551
- ROCAMORA, Antoni: de Marçà, procurador de Guillem Armengol, 597
- RODÓ, Joan: burgès, de la vila de Perpinyà, fill de Llorenç Rodó, 528
- RODÓ, Llorenç: burgès, de la vila de Perpinyà, pare de Joan Rodó, 528
- RODOLS, Pere de: 95
- ROF, Ramon: 22
- ROGES, Antoni: ciutadà de Barcelona, procurador de Lluís de Conanglèll, 437
- ROIG, Bartomeu: prior del monestir de Sant Pau del Camp de Barcelona, 310
- ROIG, Joan: fill de Pere Roig, 605

- ROIG, Pere Joan: ciutadà de Barcelona, 599
- ROIG, Pere: lloctinent de Mateu Pujades, 545; lloctinent del tresorer reial, 583, 584, pare de Joan Roig, 605
- Roma: 749; cúria, 750
- ROMAGUER, Esteve: difunt, mercader, ciutadà de Barcelona, espòs de Joana, pare d'Isabel Beneta, 736
- Romaguera, la: lloc del terme del castell de Vallespinosa, 572
- ROMEU, Bernat: difunt, teixidor de lli, ciutadà de Barcelona, pare de Margarida, 453
- ROMEU, Joan: germà de Margarida, 453
- ROMEU, Manuel: mestre d'aixa, ciutadà de Barcelona, pare d'Eulàlia, oncle i marmessor de Gabriel Gil, 671
- ROMIA: dida de Bernardó, 137; difunta, esposa d'Arnau de Soler, 178; esposa de Bernat Bonet, germana de Guillem Gener, 184; esposa de Geraldó Satorre, filla de Guillem Ramon Sacirera, 267; filla de Berenguer de Biure, monja de Sixena, 554; filla de Berenguer de Fitor i d'El-lesèn, neboda de Berenguer de Soler, 73
- Roquera: molí, 465
- Ros, Guillem: prevere, regent de l'oficialat de Cardona pel bisbe d'Urgell, 297
- Ros, Jaume: ciutadà de Barcelona, 492, 493; ciutadà de Barcelona, procurador dels creditors residents a Barcelona del comte de Cardona, 629; habitant del castell d'Aguilar, 233
- Ros, Joan: mercader, de Barcelona, 496; paer de la universitat de la vila d'Artesa, espòs de Dolça, 487
- Ros, Pere: marmessor de Guillem d'Aguilar, 35
- Ros, Pericó: espòs de Berenguera, 38
- Ros, Ramon: ciutadà de Barcelona, administrador i receptor dels drets i emoluments dels molins de la ciutat i territori de Barcelona, 663, 668
- ROSANES, Galceran de: cavaller, senyor de la casa de Llacera, vidu d'Alamanda, 330
- ROSANES, Hugó de: governador del castell de Càller, 369
- Rossell: senyor, 720. Baix Maestrat, País Valencià.
- ROSSELL, Joan: professor de lleis, 754
- ROSSELL, Pere: prevere, de Barcelona, 293
- Rosselló: comtat, 507, 709, 726, 739; vegueria, 275
- ROSSELLÓ, Bartomeu: mesurador de blat, ciutadà de Barcelona, espòs d'Agnès, 509
- ROVIRA, Berenguer: difunt, ciutadà de Barcelona, espòs de Francesca, 346
- ROVIRA, Francesc: pagès, ciutadà de Barcelona, espòs de Margarida, 367
- ROVIRA, Joan: prevere, que serveix a la parròquia de Sant Genís de Vilassar, diòcesi de Barcelona, procurador de Joan Eloi, 702
- ROVIRA, Nicolau: fuster, ciutadà de Barcelona, 434
- ROVIRA, Pere: difunt, fuster, ciutadà de Barcelona, 333; mercader, ciutadà de Barcelona, 662
- ROVIRES, Bernat: prevere beneficiat de l'església de Santa Maria de la vila de Piera, 432
- Rubí: castell, 540, 541
- Rubinat: castell, 382, 428
- Rubió: església, 401
- RUFACA, Bartomeu: de Tàrrega, procurador de Gispert de Ribelles, 312, 313
- RUÍS: pescador, ciutadà de Barcelona, 307

S

- S[...], Bertran de: 40
- Sa Fossa: lloc, també conegut amb el nom de Cirera, al pla de Sant Crist, 523
- SABASTIDA, Arnau: de la tresoreria del rei, 362
- SABATA, Eiximèn: 74
- SABATA, Joan: difunt, habitant de Vilanova de Càller, espòs de Joana, 704
- SABATER, Bernat: corredor, ciutadà de Barcelona, 244; prevere, 330
- SABATER, Pere: cuirasser, de Barcelona, 399; de Santa Eulàlia de Ronçana, 532; forner, ciutadà de Barcelona, 371
- SABLEDA, Galceran: cavaller, castlà de Vallverd, 185, 186, 187
- SACALM, Miquel: 420
- SACALM, Pere: 420
- SACIRERA, Dalmau: cavaller, senyor de Sant Pere de Sesroques i de *Marconan*, espòs de Margarida, 477
- SACIRERA, Guillem Ramon: cavaller, espòs de Ròmia, 267
- SACIRERA, Ramon Arnau: 238
- SACLOSA, Bernat: mercader, ciutadà de Barcelona, fill del difunt Guillem Saclosa, 456, 457
- SACLOSA, Guillem: difunt, de la vila de Granollers, pare de Bernat Saclosa, 456, 457
- SACLOSA, Pere: difunt, pintor, 631, 632, 633
- SACLOTA, Mateu: de la parròquia de Sant Cristòfol de Cogolls, de la Vall d'Hostoles, procurador de Guerau de Rocabertí, 356
- SACOMA, Bernat: de la cort de Cardona, 161
- SACOMELLA, Romeu: de la parròquia de Sant Martí de Cerdanyola, 305
- SACORBELLA, Ramon: de Valls, 298
- SACOSTA, Pere: conseller del rei, batlle general de Catalunya i procurador dels feus del rei, 221
- SACOSTA, Ramon: cavaller, 266
- Sadaona: feu, 267
- SADURNÍ, Francesc: prior del convent de Sant Agustí de Barcelona, 333, 334
- SAFONT, Berenguer: de Cambrils, habitant de Barcelona, obrador de parenostres, 399
- SAFONT, Joan: de la tresoreria reial, procurador del rei Alfons [IV], 474, 477, 480
- SAFONT, Lluís: de la vila de Cervera, espòs de Francesquina, 609
- SAFONT, Mateu: notari, 598
- SAFRANQUESA, Antoni: mercader, ciutadà de Barcelona, procurador de Bernat Marquilles, 558
- SAGRAU, Cardona: de la parròquia de Sant Iscle de Llinars, pare de Berenguera, 181
- SAGRAU, Francesc: vicari del convent dels frares menors de Barcelona, 330
- SAGRAU, Miquel: mercader, ciutadà de Barcelona, 580, 581, 582
- SALA, Arnau de: fill del difunt Berenguer de Sala, 165
- SALA, Berenguer de: difunt, pare d'Arnau de Sala, 165
- SALA, Guillem de: de Santa Susanna, 103; del terme de Riner, 155
- SALA, Joan: mercader, ciutadà de Barcelona, marmessor subrogat d'Antoni Cases, 707
- SALA, Miquel: notari, ciutadà de Barcelona, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, 740
- SALA, Pere de: 124
- SALANOVA, Pere de: donzell, del lloc de Milà, de la parròquia de l'església d'Alcover, oncle de Constança, 298
- SALATA, Arnau: cavaller, 21
- SALAVERT, Bernat de: de la vila de Cardona, marmessor de Bernat d'Argensola, 409

- SALAVERT, Francesc: difunt, mercader, ciutadà de Barcelona, espòs de Beatriu, 571
- SALDUELL, Bernat: paer de la universitat de la vila d'Artesa, espòs de Francesca, 487
- Salàs: del comtat de Pallars, 600. Pallars Jussà.
- SALLEN, Jaume de: honor, 284
- SALLEN, Joan: notari, marmessor d'Antoni Marc, 684, 685
- SALMONIA, Joan: doctor en ambdós drets, ciutadà de Barcelona, 657
- SALVADOR, Joan: del lloc de Pesenàs, pare de Joan Salvador, 361; fill i procurador de Joan Salvador, 361
- SALVADOR, Miquel: succentor de la Seu de Mallorca, procurador de Juan Martínez de Avoz, 694
- SALVANA, Nadal: difunt, argenter, ciutadà de Barcelona, 576
- SALVATGE, Francesc: ballester, ciutadà de Barcelona, marmessor del difunt Pere Miró, 611
- SAMAR, Guerau: marmessor de Pere Marbres, veí de Piera, 137
- SAMARS, Ramon de: difunt, flequer, ciutadà de Barcelona, espòs de Constança, 530, 533, 538
- SAMSÓ, Francesc: difunt, ciutadà de Girona, pare d'Antònia, 709
- SAMSÓ, Ramon: difunt, ciutadà de Girona, espòs de Joana, pare d'Elionor, 615, 709; el jove, 615
- Samuntà: mas, situat al castell de Sant Martí, 42, 68
- Sanaüja: vila, 460. Segarra.
- SANÇ, Joan: paer de la vila d'Artesa de la Ribera de Segre, 607
- SANÇA: esposa de Garcia Ferrer, 393; esposa de Pere Bernat, 3; vídua de Bernat de Santvicenç, 296
- SANDRA: esposa de Marc Vilar, 737
- Sant Agustí de Barcelona: convent, 333, 334, 580
- Sant Andreu de Móra: parròquia, 29. Navès, Solsonès.
- Sant Andreu de Palomar: església parroquial, 752. Barcelona
- Sant Andreu de Valielles: parròquia, 44, 178. Montmajor, Berguedà.
- Sant Antoni de Cervera: església, 267. Cervera, Segarra.
- Sant Antoni: capella, de l'església de Seròs, 306; monestir, de l'orde de Santa Clara, 184
- Sant Bartomeu de Vallbona: 137
- Sant Benet de Bages: monestir, 148, 273. Bages.
- Sant Benet: regla, 697
- Sant Bernat: altar de la seu de Vic, 655. Osona.
- Sant Boi de Llobregat: església, 330; parròquia, 330; pont, 667. Baix Llobregat.
- Sant Cebrià de Rosselló: terme, 491. Rosselló.
- Sant Cebrià de Tiana: parròquia, diòcesi de Barcelona, 124, 172, 530, 533, 538, 705. Tiana, Maresme.
- Sant Celdoni: capella de Cardona, 409. Cardona, Bages.
- SANT CELONI, Francesc de: exactor, 360
- Sant Corneli: església, 627
- Sant Crist: pla, 523
- Sant Cristòfol de Cogolls: parròquia de la Vall d'Hostoles, 356. Les Planes d'Hostoles, Garrotxa.
- Sant Cristòfol de Folgàs: 392
- Sant Cugat del Rec: església de Barcelona, 413, 480, 581, 582
- Sant Cugat del Vallès: 402; abat, 275; monestir, 741; vicari general, 746; vila, 209. Vallès Occidental.
- Sant Damià: portal, 539. Barcelona.
- Sant Daniel de Girona: convent, 387; monja, 728. Girona, Gironès.
- Sant Ermenter: capella de Cardona, 409. Cardona, Bages.
- Sant Esteve d'Estoer: 40. Conflent.
- Sant Esteve de Cervelló: església, 170; parròquia, 288, 638. Baix Llobregat.

- Sant Esteve de Granollers: església, 653
 Sant Esteve de la Garriga: parròquia, 165. La Garriga, Vallès Oriental.
 Sant Esteve de Parets: parròquia, diòcesi de Barcelona, 705. Parets del Vallès, Vallès Oriental.
 Sant Esteve de Ripollet: castell, 741
 Sant Esteve de Vallverd: parròquia, 170
 Sant Esteve: altar, 652
 Sant Esteve [Saluy]: parròquia de la diòcesi de Vic, 594
 Sant Feliu d'Alella: parròquia, 172. Alella, Maresme.
 Sant Feliu de Buixalleu: parròquia de la diòcesi de Girona, 165. La Selva.
 Sant Feliu de Cabrera: parròquia, diòcesi de Barcelona, 523. Cabrera de Mar, Maresme.
 Sant Feliu de Canovelles: parròquia, diòcesi de Barcelona, 742, 743. Canovelles, Vallès Oriental.
 Sant Feliu de Castellar: parròquia, 443
 Sant Feliu de Guíxols: vila, 239. Baix Empordà.
 Sant Feliu de Llobregat: parròquia, 691. Baix Llobregat.
 Sant Feliu: pabòrdia, 247; parròquia, 247
 Sant Francesc: monestir de la vila de Montblanc, 542; orde, 681
 Sant Fruitós: 162
 Sant Gabriel de Grions: parròquia, 601, 676. Sant Feliu de Buixalleu, Selva.
 Sant Genís de Canavelles: parròquia, 223
 Sant Genís de l'Ametlla: parròquia, 653
 Sant Genís de Torrelles: església, 250. Torrelles de Foix, Alt Penedès.
 Sant Genís de Vilassar: parròquia, 523, 702. Vilassar de Dalt, Maresme.
 Sant Genís dels Agudells: parròquia, 438. Barcelona.
 Sant Gil de Biure: església, 170
 Sant Gregori: parròquia, diòcesi de Girona, 536
 Sant Guillem: 116, 129, 157; castell, 60, 109, 135, 167; feu, 71, Sant Guim de la Plana (?), Segarra
 SANT GUILLEM, Berenguer de: 71; senyor del castell de Sant Guillem, 60
 Sant Hilari: monestir, 243
 Sant Hipòlit de Voltregà: 437, Osona.
 Sant Iscle de les Feixes: parròquia, 305. Cerdanyola del Vallès, Vallès Occidental.
 Sant Iscle de Llinars, 85, 125; església, 273; parròquia, 44, 181. Castellar del Riu, Berguedà.
 Sant Jaume de l'Espasa: orde, 630
 Sant Jaume de Riner: camí que va a, 215
 Sant Jaume de Vallespinosa, 219; església, 243. Pontils, Conca de Barberà.
 Sant Joan d'Aiguaviva: parròquia, 343, 352
 Sant Joan d'Olesa de Bonesvalls: parròquia de la diòcesi de Barcelona, 638. Alt Penedès.
 Sant Joan de Campins: parròquia, 227. Campins, Vallès Oriental.
 Sant Joan de les Fonts: priorat, diòcesi de Girona, 672. Garrotxa.
 Sant Joan de Matadepera: parròquia, 442. Matadepera, Vallès Occidental.
 Sant Joan de Monistrol de Calders: capella, 217. Bages.
 Sant Joan de Vallverd, 170. Sarra, Conca de Barberà.
 Sant Joan Despí: parròquia, 76. Baix Llobregat.
 Sant Joan Samora: parròquia, del terme de Gelida, 420. Alt Penedès.
 Sant Joan: altar de l'església de Barcelona, 255; capella de l'església de la Selva del Camp, 720; carrer, de la vila de Cervera, 513
 Sant Jordi Desvalls: castell, 695. Gironès.
 Sant Julià de Mosset: terme, 91, 95
 Sant Julià: terme del lloc de Torrelles, 491

- Sant Just de Barcelona: església, 714, 330; església parroquial, 636
- Sant Just Desvern: parròquia, 76. Baix Llobregat.
- Sant Lleïr: delme, 44. La Coma i la Pedra, Solsonès.
- Sant Llorenç del Munt: abat, 442. Matadepera, Vallès Occidental.
- Sant Magí de Pontils: 170
- Sant Marc i Sant Pere: altar de la capella de Santa Marta, a l'església del monestir de les Clarisses, 440
- Sant Marçal: església, 627; església de la vila de Montblanc, 287. Conca de Barberà.
- Sant Martí de Catllarí: 125; església parroquial, 273; parròquia, 44, 87, 150, 178, 179, 281. Berguedà.
- Sant Martí de Cerdanyola: parròquia, 305. Cerdanyola del Vallès, Vallès Occidental.
- Sant Martí de Costa: monestir, 615; pabordia, 247; parròquia, 247
- Sant Martí de Llémna: parròquia, 81. Gironès.
- Sant Martí de Pegueroles: parròquia, 53. Navès, Solsonès.
- Sant Martí de Provençals: parròquia, 522. Barcelona.
- Sant Martí de Sescorts: parròquia, diòcesi de Vic, 530, 533. Santa Maria de Corcó, Osona.
- Sant Martí de Teià: parròquia, diòcesi de Barcelona, 702. Teià, Maresme.
- Sant Martí de Tentelgatge: parròquia, 29. Navès, Solsonès.
- Sant Martí de Viladrau: parròquia, 134
- Sant Martí: castell, 42, 68, 208
- Sant Mateu [del Maestrat]: vila, del regne de València, 426, 569. Baix Maestrat
- Sant Maties i Santa Elena: capellà, de la seu de Barcelona, 670
- Sant Miquel d'Amer: 488, 627; parròquia, 26. Amer, la Selva.
- Sant Miquel de Cardona: 163, 218, 226, 297, 409
- Sant Miquel de Cuixà: monestir, 40, 82, 91, 95, 96, 282. Conflent.
- Sant Miquel *Debendorch*: 137
- Sant Miquel del Fai: prior, 165. Bigues i Riells, Vallès Oriental.
- Sant Miquel: capellania, 450
- Sant Nicolau del Capítol: capella, 387
- Sant Pau del Camp: carrer de Barcelona, 670; monestir, 310, 732
- Sant Pere: orde de, al lloc de Foix, 250
- Sant Pere d'Almussara: 217
- Sant Pere d'Escales: parròquia, 29. Navès, Solsonès.
- Sant Pere de Camprodon: diòcesi de Girona, 642. Camprodon, Garrotxa.
- Sant Pere de Casserres: monestir, diòcesi de Vic, 119, 175, 642. Osona.
- Sant Pere de Clarà: monestir, diòcesi de Barcelona, 642
- Sant Pere de Croada: església, 267
- Sant Pere de Gelida: parròquia, 420. Gelida, Alt Penedès.
- Sant Pere de les Preses: parròquia, 148. Les Preses, Garrotxa,
- Sant Pere de les Puelles: 335, 336, 435; cementiri, 441; monestir, 23, 250, 648; monja, 730. Barcelona.
- Sant Pere de Montcalb: església, 273
- Sant Pere de Premià: parròquia, 594, 596. Premià de Dalt, Maresme.
- Sant Pere de Reixac: parròquia, 741. Montcada i Reixac, Vallès Occidental.
- Sant Pere de Roda: parròquia, 175, 270, 311. Les Masies de Roda, Osona.
- Sant Pere de Rubí: església parroquial, diòcesi de Barcelona, 750; parròquia i terme, 465
- Sant Pere de *Santes*: església, 693
- Sant Pere de Sesroques: 477
- Sant Pere de Vallcarca: 532
- Sant Pere de Vilademàger: església, 250. La Llacuna, Anoia.
- Sant Pere del castell de Ribes: església, 439
- Sant Pere i Sant Feliu: benefici, 414

- Sant Pere més Alt: carrer, 730. Barcelona.
- Sant Pere: parròquia del terme del castell de Masquefa, 486
- Sant Pol del Maresme: cartoixa, 488. Sant Pol de Mar, Maresme.
- Sant Ponç de Corbera: monestir, 288. Cervelló, Baix Llobregat.
- Sant Quintí de Mediona: lloc, 262. Alt Penedès.
- Sant Quirze: parròquia, 310
- Sant Sadurní de Montornès: parròquia, diòcesi de Barcelona, 408. Montornès del Vallès, Vallès Oriental.
- Sant Sadurní de Pontils: església, 250
- Sant Sadurní: església, diòcesi de Girona, 757
- Sant Salvador de Polinyà: parròquia, 310. Polinyà, Vallès Occidental.
- Sant Salvador de Rocafort: 170
- Sant Salvador de Sisquer: església, 273
- Sant Serni de Terrers: parròquia, 54. Capolat, Berguedà.
- Sant Silvestre: altar de la canònica de Barcelona, 478; canonicat, 475
- Sant Tomàs: altar, de la seu de Barcelona, 346
- Sant Vicenç de Burriac: castell, 523. Cabrera de Mar, Maresme.
- Sant Vicenç de Cardona: 409; església, 94; monestir, 218, 226. Cardona, Bages.
- Sant Vicenç de Riera: parròquia, 270
- Sant Vicenç de Sarrià: parròquia, 164, 302, 511, 548. Barcelona.
- Sant Vicenç dels Horts: església parroquial, 672; vila, 398. Baix Llobregat.
- Sant Víctor de Marsella: monestir, 672
- Santa Anna de Barcelona: casa, 38; monestir, 75, 684, 685. Barcelona.
- Santa Anna: plaça, de Barcelona, 746
- Santa Caterina: capella de Santa Maria de Bell-lloc, 265
- Santa Clara: monestir, de la ciutat de Barcelona, 698; monestir, de la ciutat de Manresa, 758; orde, 184, 651
- Santa Coloma de Gramenet: 376. Barcelonès.
- Santa Coloma de Llinars: parròquia, 67. Llinars de l'Aiguadora, Berguedà.
- Santa Coloma de Queralt: 712; baronia, 499; presó, 664; vila, 28, 265, 373, 499, 753. Conca de Barberà.
- Santa Coloma de Vinyoles: parròquia, 353. Centelles, Osona.
- SANTA COLOMA, Ramon de: cavaller, marmessor d'Arnau de Vallverd, 170
- Santa Creu d'Ollers: parròquia, 168. Guixers, Solsonès.
- Santa Eulàlia d'Ora: parròquia, 281. Navès, Solsonès.
- Santa Eulàlia de Provençana: parròquia, 16, 366, 377, 378
- Santa Eulàlia de Ronçana: 532. Vallès Oriental.
- Santa Eulàlia del Camp de Barcelona: 275, 522. Barcelona.
- Santa Fe: castell, 110; lloc, 267. Les Oluges, Segarra.
- Santa Magdalena: benefici, 756
- Santa Maria d'Aguilar: 35; casa, 41; església parroquial, 273, 445; parròquia, 197
- Santa Maria d'Amer: 506, 618, 627, 722; església, 488; monestir, 26, 627, 697. Sant Gregori, Gironès.
- Santa Maria d'Escarp: monestir, 306. Massalcoreig, Segrià.
- Santa Maria d'Eula: diòcesi d'Elna, 692.
- Santa Maria d'Ullastrell: parròquia, 442. Ullastrell, Vallès Occidental.
- Santa Maria de Badalona: parròquia, 291, 535
- Santa Maria de Barcelona: 495
- Santa Maria de Bell-lloc: 265. Santa Coloma de Queralt, Conca de Barberà.

- Santa Maria de Cervera: confraria, 267
- Santa Maria de Claret: església, 267
- Santa Maria de Cornellà: 16. Cornellà, Baix Llobregat.
- Santa Maria de Durfort: 217. Calonge de Segarra, Anoia.
- Santa Maria de Foix: església, 250. Torrelles de Foix, Alt Penedès.
- Santa Maria de Fonolleres: capella, 267
- Santa Maria de Granollers de Rocacorba: 81; batllia, 506; parròquia, 464. Sant Martí de Llèmena, Gironès.
- Santa Maria de Gualter: monestir, 617. Baronia de Rialb, Noguera.
- Santa Maria de la Mata: església, 273
- Santa Maria de la Serra: monestir, 651
- Santa Maria de la seu de Manresa: església, 758. Manresa, Bages.
- Santa Maria de la vila de Piera: església, 432. Piera, Anoia.
- Santa Maria de Llerona: parròquia, 274
- Santa Maria de Lliçà: 443
- Santa Maria de Manresa: pabordia, de la parròquia de Manresa, 284. Bages.
- Santa Maria de Martorelles: alou, 20; parròquia, 20. Vallès Oriental.
- Santa Maria de Miralles: església, 250, Anoia.
- Santa Maria de Montesa i de Sant Jordi: casa i cavalleria, 426
- Santa Maria de Montserrat: 23, 137, 217, 218; monestir, 267, 542
- Santa Maria de Palautordera: església, 742, 743; parròquia, 326. Vallès Oriental.
- Santa Maria de Pedralbes: església de Barcelona, 497
- Santa Maria de Piera: 137. Piera, Alt Penedès.
- Santa Maria de Seròs: església parroquial, 748
- Santa Maria de Serrateix: monestir, 409. Serrateix, Berguedà.
- Santa Maria de Torrecassana: 100
- Santa Maria de Valldonzella: convent, 587. Barcelona.
- Santa Maria de Vallespinosa: 219
- Santa Maria de Valls: delme, 72; església, 273; parròquia, 44. Montmajor, Berguedà.
- Santa Maria de Vallvidrera: parròquia, 711
- Santa Maria de Viladordis: església parroquial, diòcesi de Vic, 758
- Santa Maria del Carmel: de la vila de Perpinyà, 749; monestir de Valls, 298
- Santa Maria del castell d'Aguilar: 527
- Santa Maria del Mar de Barcelona: cementiri, 671; església, 527, 548, 571, 573, 580, 581, 582, 655, 676, 683, 698, 756; prevere, 414, 460
- Santa Maria del Pi: església, 460, 686, 746. Barcelona.
- Santa Maria Magdalena d'Esplugues: parròquia, de la diòcesi de Barcelona, 459, 470. Esplugues de Llobregat, Baix Llobregat.
- Santa Maria Major o del Pilar: de Saragossa, 746. Saragossa, Aragó.
- Santa Maria: altar de l'església parroquial de Llanereres, 408; altar de la seu de Barcelona, 16; església del castell de Vallespinosa, 598
- Santa Marta: capella de l'església del monestir de les Clarisses, 440
- Santa Pau: baronia, 500, 585
- Santa Perpètua [de Gaià]: 189, 230, 236, 238, 241, 243, 250, 253, 254, 256; castell, 204, 219, 224, 225, 235, 243, 248, 249, 251, 254, 287, 537, 543, 550, 551; castell, de la diòcesi de Tarragona, 203; església major, 243; lloc, 177, 254; parròquia, 238; terme, 111; universitat, 158, 159, 195; vila, 32, 225. Pontils, Conca de Barberà.
- Santa Perpètua de Mogoda: diòcesi de Barcelona, 672. Vallès Occidental.

- Santa Susanna: benefici de la seu de Tarragona, 516, 588; parròquia, 103, 104
- SANTACÍLIA, Gabriel de: difunt, espòs de Miqueleta, pare de Tecla, 549, 589
- SANTACOLOMA, Ramon de: 185
- SANTACREU, Francesc de: difunt, mariner, ciutadà de Mallorca, natural de Barcelona, espòs de Francesca, pare de Joan Santacreu, 357
- SANTACREU, Joan: fill de Francesc de Santacreu i de Francesca, 357
- SANTAEULÀLIA, Pere de: difunt, ciutadà de Vic, 655
- SANTAFÈ, Pere de: 33, 34
- SANTANDREU, Arnau de: de Valielles, 233
- SANTANDREU, Guillem de: de la parròquia de Sant Andreu de Valielles, 178
- SANTANDREU, Salvador de: prevere i beneficiat del castell de Savella, procurador de la família Boixadors, 401
- SANTAPAU, Galceran de: cavaller, 358; senyor de la baronia de Santa Pau, espòs de Violant, pare d'Huguet Ademar de Santa Pau, 500
- SANTAPAU, Huguet Ademar de: fill de Galceran de Santapau i de la difunta Violant, 500
- SANTCLIMENT, Guillem de: cavaller, 715; veguer de Barcelona i del Vallès, 308
- SANTFELIU, Pere de: vescomte de Bas, 148
- SANTGENÍS, Arnau de: jurisperit del castell de Vilademàger, 187
- SANTGUILLEM, Bernat de: nét de Bernat de Claret i de Dolça, 24
- Santias: del regne d'Aragó, 666; senyors, 717, 720. Erla, Aragó.
- SANTJOAN, Guillem de: 76
- SANTJUST, Arnau: 2
- SANTJUST, Bernat de: de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, germà i hereu universal del difunt Joan de Santjust, 511
- SANTJUST, Joan de: difunt, pare dels difunts Antoni i Isabel, germà de Bernat de Santjust, 511
- SANTJUST, Pere de: de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, germà matern de Bernat de Sant Just i patern del difunt Joan de Sant Just, 511
- SANTMARTÍ, Berenguer de: difunt, ciutadà de Girona, espòs d'Arnau, 247
- SANTMARTÍ, Guillem de: doctor en lleis, oncle matern i marmessor de Francesc de Vern, 387
- SANTMARTÍ, Miquel de: donzell, domiciliat a Girona, 628
- SANTMARTÍ, Pere: jutge de Girona, 295
- SANTMARTÍ, Ramon de: cavaller, representant de la universitat de la ciutat i el regne de Mallorca, 372
- SANTMIQUEL, Bernat de: donzell, domiciliat a Corçà, espòs de Galcerana, 290
- SANTPERE, Jaume: àlies Pagès, de la parròquia de Sant Genís de l'Ametlla, 653
- SANTPONÇ, Ramon de: de Solsona, 117
- SANT-ROMÀ, Bernat: de la parròquia de Sant Cebrià de Tiana, 705
- SANT-ROMÀ, Guillem de: del castell de Miralles, 235
- SANTVICENÇ, Bernat de: difunt, senyor del castell de Premià, espòs de Sança, 296
- Sapera: delme, 50. La Coma i la Pedra, Solsonès.
- SÀPERA, Ramon: de la parròquia de l'Estanyol, espòs de Margarida, 342, 343
- SAPILA, Antoni: ciutadà de Barcelona, familiar i marmessor de Bernat Joan Sapila, 714
- SAPILA, Basili Bernat: difunt, espòs d'Isabel, 423
- SAPILA, Bernat Joan: ciutadà de Barcelona, fill dels difunts Bernat Sapila i Constança, espòs d'Isabel, germà de Bernat Sapila, pare d'Àngela

- Beneta, Elionor, Bernat Sever i Francesc Sapila, 714, 731
- SAPILA, Bernat Sever: ciutadà de Barcelona, fill i marmessor de Bernat Joan Sapila, 714, 731
- SAPILA, Bernat: ciutadà de Barcelona, procurador d'Isabel, 423; difunt, espòs de Constança, pare de Bernat Joan Sapila, 714; prevere, germà i marmessor de Bernat Joan Sapila, 714
- SAPILA, Francesc: ciutadà de Barcelona, fill i marmessor de Bernat Joan Sapila, 714, 731
- SAPILA, Jaume: administrador de la casa i hospital de la Santa Creu, 665
- SAPILA, Joan: ciutadà de Barcelona, familiar i marmessor de Bernat Joan Sapila, 714
- SAPORTELLA, Bernat: cavaller, àrbitre, 512
- Saragossa: 353, 362, 424, 598, 605, 694, 746; arquebisbat, 598, 740. Aragó.
- SARAGOSSA, Guillem: ciutadà de Mallorca, pare de Pericó Saragossa, 357
- SARAGOSSA, Pericó: fill de Guillem Saragossa, 357
- Sardenya: illa, 391, 399, 734, 735. Itàlia.
- SA-RIBA, Pere: difunt, flassader, espòs d'Antònia, 652
- SA-RIERA, Joan: cavaller, domiciliat a Barcelona i Girona, procurador de Miquel de Santmartí i Miquel de Sitjar, 628
- SA-ROVIRA, Bernat: mercader, fill de Ramon Sa-rovira, procurador de Gilabert de Centelles, 353
- SA-ROVIRA, Ramon: de la parròquia de Santa Coloma de Vinyoles, pare de Bernat Sa-rovira, 353
- SARRIÀ: casa, situada a la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, 302; castell, 608. Barcelona.
- SARRIÀ, Aldonça de: monja de Sant Pere de les Puelles, 730
- SARRIÀ, Arnau de: banquer, 76
- SARRIÀ, Pere de: donzell, senyor de la casa de Sarrià, 302
- SARRIERA, Joan: batlle general de Catalunya, 715, 716
- SA-SALA, Ferrer: habitant de Cardona, 207
- SA-SALA, Francesc: conseller reial i batlle general de Catalunya, 195
- SA-SALA, Guillem: 93
- SA-SELVA, Simó: de Cardona, 273
- SASTRE, Francesc: conventual de Santa Maria del Carmel, de la vila de Perpinyà, 749
- SATALLADA, Asbert: donzell, senyor del castell de Jafra, 439
- SATORRA, Imbert: 250
- SATORRE, Berenguer: ferrer, de Vallespinosa, 212
- SATORRE, Geraldó: senyor dels castells de Fonolleses i del Canós, espòs de Ròmia, pare de Sibilla, Elisabet, Geraldó i Joan Satorre, 267
- SATORRE, Guillem: escuder d'Arnau de Cervelló, 212
- SATORRE, Joan: fill de Geraldó Satorre, 267
- SAURETA: esposa de Bernat d'Argensola, germana de Guillem, Saurina i Guillem de Guardiola, 217
- SAURINA: esposa de Berenguer Mallola, 440; esposa de Bernat d'Aguilar, mare de Guillem, 13; esposa de Jaume Vinader, mare de Bartomeu d'Argentona, 385; germana de Saureta, 217
- SAVANYÀ, Bernat: pare de Margarida, de la parròquia de Sant Joan d'Aiguaviva, 343
- Savella: castell, 401
- Savila: mas, 206
- SAVILA, Andreu: causídic, ciutadà de Barcelona, 534
- SAVILA, Arnau: de Sant Martí de Cellarí, 125; difunt, pare de Ramon Savila, 150
- SAVILA, Bàrbara: abadessa del monestir de Santa Maria de la Serra, 651

- SAVILA, Bernat: de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, 125, 178, 183
- SAVILA, Gabriel: mercader, ciutadà de Barcelona, marmessor de Gabriel Gil, 671
- SAVILA, Jaume de: de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, habitant de Berga, 179
- SAVILA, Marc: barber, ciutadà de Barcelona, 531
- SAVILA, Ramon: de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, 87; fill del difunt Arnau Savila i de Maria, 150
- SEBASTIANA: filla de Gabriel Gil, esposa de Joan Font, 671
- SEBASTIANA, Rafaela: filla de Bartomeu de Requesens i d'Eufrasina, 686, 688
- Secabecs: castell, 422. Torrelles de Foix, Alt Penedès.
- SECABECS: donzell, familiar i marmessor de Berenguer de Biure, 554
- Segalers: pla de, 18
- SEGALERS, Bernat de: difunt, de Cardona, pare de Guillem de Segalers, 119
- SEGALERS, Bonanat de: prevere, rector de l'església de Sant Just de Barcelona, 330
- SEGALERS, Guillem de: fill del difunt Bernat de Segalers, 119; mercader, de Cardona, 147
- SEGARRA, Jaume: mercader, ciutadà de Barcelona, administrador anual del bací dels pobres vergonyants de Santa Maria de Barcelona, 495
- SEGÓS, Bernat de: de Santa Susanna, 103
- Segre: carreró que va al, 484; riu, 609, 613
- Seguer: de la parròquia de Santa Perpètua, 238. Pontils, Conca de Barberà.
- SEGUER, Antoni: mercader, de Cardona, procurador de Pere Pont, 646
- Segura: castell, 14, 47. Conca de Barberà.
- SEGURA, Berenguer de: cavaller, 56
- SEGURA, Joan: difunt, mercader, ciutadà de Barcelona, espòs de Caterina, 652
- SEGUROLES, Francesc de: ciutadà de Girona, espòs de Francesca, pare de Francina, 448, 472, 473
- SEGUROLES, Francesca de: sogra de Caterina, 618
- SEGUROLES, Joan de: fill de Francesc de Seguroles, futur espòs de Francina, 448
- Selma: castell, 164, 208
- Selmella: 219; castell, 279; universitat, 158, 159. Pontils, Conca de Barberà.
- SELMELLA, Arnau de: cavaller, 66
- SELMELLA, Guillem de: cavaller, 66
- Selva del Camp, la: 479; església, 720; hospital, 720; vila, 720. Baix Camp.
- SEMFORÈS, Antoni: estudiant en arts, marmessor de Bernat Pla, 441
- SEMFORÈS, Joana: germana d'Antoni, Bernat i Bartomeu, 441
- SENSETERRA, Ramon: cavaller, senyor del castell de Palau, 223
- SENTDOMÍ, Berenguer: 2
- SENTDOMÍ, Pere: 2
- Sentiu, la: lloc, 699. Gavà, Baix Llobregat.
- SENYER, Guerau: procurador d'Arnau de Cervelló, habitant de Vallespinosa, 204
- SERENA: esposa i marmessora de Joan Gallard, mare de Joan, Caterina i Elionor, 473, 488, i vídua de Joan Gallard, 490, 498, 501, 504, 506, 618; vídua de Jaume Gallard, àvia de Margarida, Francesc, Benet i Joan de Vern, 627
- SERÓ, Pere: causídic, de Barcelona, 710
- Seròs: 306, 418, 422, 451, 554; castell, 613; església, 306; lloc, 82, 400; rector, 748
- Serra: mas, 327
- SERRA, Bernat: conseller reial i batlle general de Catalunya, 332

- SERRA, Domènec: lloctinent de Guillem de Torre, 63
- SERRA, Francesc: difunt, ciutadà de Barcelona, espòs de Constança, 438
- SERRA, Guillem: pagès, ciutadà de Barcelona, 302
- SERRA, Jordi: difunt, 377
- SEIRA: mas de la, del terme del castell de Ribes, 429
- SERRA, Pere de la: de la quadra de Catllarí, 416
- SERRA, Pere: batlle del lloc de Vallespinosa, 588; de la parròquia de Llagostera, 327
- SERRA, Vicenç: sastre, ciutadà de Barcelona, 751
- SEIRADELL: mas, 84, 87
- SERRADELL, Antoni: mercader, ciutadà de Barcelona, 678, 680
- SERRADELL, Jaume: de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, 178, 183
- SERRADELL, Pere de: de la quadra de Catllarí, 416; del castell de Catllarí, 233
- SERRADELL, Ramon de: de Sant Martí de Catllarí, 125
- SEIRATEIX: abat, 409
- Ses Planes: camp, 89
- SESANASSES, Joan: espòs d'Agnès, 436
- SESCALETA, Vidal: jueu, de Cardona, 197
- SESCOMES, Joan: ciutadà de Lleida, germà de Constança, 266
- SESCOMES, Pero: del lloc de Torres, 626
- SESCORTS, Guillem: prevere, oriünd de Piera, 432
- SESCORTS, Jaume: de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, 178, 179, 183
- SESCORTS, Joan: clergue, de Barcelona, germà de Pere Sescorts, 733
- SESCORTS, Nicolau: de la quadra de Catllarí, 416
- SESCORTS, Pere: apotecari, germà de Joan Sescorts, 733
- SESGUAR[...], Antoni: mercader, de Barcelona, procurador de Berenguer de Talamanca, 304
- SESHORTS, Bernat: habitant de Llefia, 291
- SESOLIVERES, Gabriel: mercader, administrador del bací dels pobres de Santa Maria del Mar, ciutadà de Barcelona, 580, 581, 582
- SESPLANES, Ponç: de Ribelles, procurador de Gispert de Ribelles, 312, 313
- SESPLUGA, Arnau: habitant de Selmeilla, 159
- SESPLUGA, Berenguer: rector de Sant Miquel de Cardona, 297, marmessor de Ramon de Soler, 226
- SESTER, Ramon: 2
- SESTRADE, Berenguer: difunt, espòs de Constança, 436
- Seu d'Urgell, la: 69; universitat, 379, 381, 383, 384, 708. Alt Urgell.
- SEVA, Pere de: ciutadà de Barcelona, 278
- SIBIL·LA: difunta, esposa de Francesc Margarit, mare de Violant, 722; difunta, esposa de Martí de Casanova, mare de Joan de Casanova, 539; difunta, esposa de Mateu de Terrassa, mare de Jaume i Sibil·la, germana de Bernat de Sorribes, 139; difunta, germana de Pere de Corts, 282; esposa d'Asbert de Montargull, 542; esposa de Bartomeu Caçador, 435; esposa de Guillem d'Aguilar, 46; esposa de Guillem de Vallverd, mare de Guillem, Gualda i El·lesèn, 28; esposa de Pere de Corça, 523; esposa de Pere Gallard, 360; filla de Geraldó Satorre, 267; filla de Guillem Cavaller i Ermessén, 200; filla de Guillem Ramon de Cervelló, 250; filla de Mateu Terrassa i de la difunta Sibil·la, 139; filla de Ramon de Soler, 94; filla del difunt Arnau de Vernet, esposa de Pere Llor, 166; filla del difunt Guillem de Cervelló i d'El·lesèn de Cervelló, 285; filla i hereva universal de Bernardó de Fiol, esposa de Guillem de Vallverd, 23; filla i here-

- va universal de Guerau Balaguer i d'El-lesèn, propietària del mas Balaguer, esposa de Simó Balaguer, 270; germana de Marquesa d'Argensola, 552; mare d'Arnaldó de Vernet, 141; tutora de Bernat d'Argensola, esposa de Bartomeu Destous, germana de Blanca, 263; vescomtessa de Cardona, 39
- SIBIL·LONA: germana de Bernardó, 137
- SIBILI, Pere: del lloc de Pesenàs, 361
- Sicília: 160, 750; regne, 585, 604, 716. Itàlia.
- Sidamon: 554. Pla d'Urgell.
- SIFRÉ, Alfons: jurisperit, ciutadà i jurat de la ciutat de Girona, 199
- SIMÓ, Berenguer: jutge, 271
- SIMÓ, Bernat: difunt, ciutadà de Tarragona, espòs de Tecla, 549, 588, 589
- SIMONA: filla de Francesca, 165
- Siracusa: canonge, 443. Itàlia.
- SIRVENT, Jofre: ciutadà de Barcelona, administrador de la casa i hospital de la Santa Creu, 665
- SISCAR, Antoni: causídic, ciutadà de Barcelona, procurador d'Antoni Ballester i Jaume Esteve, 753
- Sisquer: 54; batllia, 67, 88, 139; castell, 33, 34, 44, 206; delme, 44, 50, 72. Guixers, Solsonès.
- SISQUER, Berenguer de: 49
- Sistre: lloc, 124. Alella, Maresme.
- Sitges: castell, 164, 439
- SITJAR, Jaume: cotoner, ciutadà de Barcelona, 559
- SITJAR, Miquel de: donzell, domiciliat a Girona, 628
- Sixena: monja, 554; prioessa, 554
- Sobirà: mas, del terme de Riner, 213. Solsonès.
- SOBREMUNT, Berenguer de: difunt, de la parròquia de Sant Martí de Sescorts, pare de Constança, 530, 533
- Sola de les Corts: terra, 84
- SOLANELLES, Berenguer de: de Gargallà, espòs de Guillem, oncle d'Ermessén Forta, 19
- SOLANES, Antoni: de la parròquia de Santa Maria de Vallvidrera, capità del sacramental d'aquesta parròquia, 711
- Soler: casa anomenada del, de la vila de Cardona, 229. Bages.
- SOLER, Arnau de: de Cardona, espòs de Geralda, pare de Geralda, Guillem, Jaume i Ramon, senyor d'Aguilar i Catllarí, 45, 46, 57, 59, 72, i difunt, 87, 94, 100
- SOLER, Arnau de: de Cardona, fill de Ramon de Soler i de Blanca, germà de Geralda, Jaume i Ramon, espòs de Ròmia, senyor d'Aguilar i Catllarí, 100, 139, 140, 142, 147, 150, 161, 163, 168, 169, 173, 178, 179, 181-183, 194, 201, 202, 206, 207, 218, i difunt, 229, 416
- SOLER, Arnau de: fill d'Arnau de Soler, 75, i difunt, 206; lloctinent del castlà d'Amposta, 86
- SOLER, Berenguer de: de Cardona, 77, 100; de Cardona, fill de Pere Soler, 93; de Cardona, espòs d'Ermessén, 58, 73
- SOLER, Bernat de: de la parròquia de Sant Andreu de Valielles, 178; germà de Geraldona, 141
- SOLER, Bernat: mestre de cases, 744
- SOLER, Cardona del: de Valielles, 233
- SOLER, Guillem: fuster, de Solsona, procurador de Joan de Llobera, 384
- SOLER, Guillem de: 140
- SOLER, Jaume de: fill d'Arnau de Soler i de Geralda, germà de Geralda, Guillem i Ramon, tutor d'Arnau de Soler, canonge de Vic, 94, 100, 119, 120, 125, 140; fill i hereu universal de Ramon de Soler i Blanca, germà d'Arnau, Geralda i Ramon, oncle d'Asbert de Vernet, canonge i paborde de Lleida, 218, 226, 229, 232-234, 297
- SOLER, Joan de: habitant d'Aguilar, 173, 197, 233

- SOLER, Joan: carnisser, pare d'Orfrasina Soler, 651; ciutadà de Barcelona, marmessor de la difunta Blanca, 455
- SOLER, Lluís: clergue, de la diòcesi d'Urgell, resident a la Cúria de Roma, procurador de Narcís Torrent, 750
- SOLER, Orfrasina: monja, del monestir de Santa Maria de la Serra, de l'orde de Santa Clara, filla de Joan Soler, 651
- SOLER, Pere de: pare de Berenguer de Soler, 93
- SOLER, Ramon de: de Cardona, fill i hereu universal d'Arnau de Soler i de la difunta GERALDA, espòs de Blanca, pare d'Arnau, Jaume, Joan, Ramon, GERALDA i SIBIL·LA, germà de Jaume i Guillem, gendre de Joan Ferrer, avi d'Asbert de Vernet, 84, 87, 88, 94, i difunt, 100, 119, 120, 140-142, 163, 226, 232-234, 347; fill de Ramon de Soler i Blanca, germà d'Arnau, Jaume, Joan, Guerau i SIBIL·LA, 163, 182, 226, i difunt, 273, 297, 347
- SOLER, Requesens de: cavaller, espòs d'Elfa de Requesens i de Cardona, 719, 729
- SOLIVA, Gombau: habitant de Solsona, 105, batlle de les rendes del castell de Riner, 131, 136, comprador de la castlania del difunt Bernat de Riner, 138, 146, i difunt, pare de Solsona Soliva, 155
- SOLIVA, Pere: del terme de Riner, 101
- SOLIVA, Solsona: fill del difunt Gombau Soliva i de Berenguera, 155
- SOLIVELLA: lloc, vegueria de Montblanc, 373; senyor, 703, 720, 748. Conca de Barberà.
- SOLIVELLA, Pere: difunt, 122
- Solsona: 102, 103, 105, 106, 107, 108, 112, 114, 115, 117, 118, 121, 123, 131, 136, 146, 151, 152, 153, 154, 155, 160, 171, 214, 273, 381, 383, 384; canonge, 2; mesura, 104; pa-
borde, 2, 205; prepòsit, 94; prevere, 155; vila, 708. Solsonès.
- SOLSONA, Andreu: mercader, ciutadà de Barcelona, 495, 497, 568, 608, 621, 622, 623, 624, 625, 636, 644,
- SOLSONA, Joan: notari, de Barcelona, 599
- SORRIBES, Berenguer de: batlle del lloc de Catllarí, 84; fill del difunt Bernat de Sorribes, de la parròquia de Santa Coloma de Llinars, 67
- SORRIBES, Bernat de: de Berga, germà de SIBIL·LA, 139; difunt, pare de Berenguer de Sorribes, 67
- SORRIBES, Guillem de: de Berga, 88
- SORTS, Joan: mercader, ciutadà de Barcelona, procurador de Llorenç d'Altarriba, Antoni Comalada i Bartomeu Figuera, 752
- Su: 564. Riner, Solsonès.
- SULLA, Pere: calceter, de Salàs, del comtat de Pallars, 600
- SULMELLA, Pere: cavaller, 90
- SUNYER D'AMUNT, Berenguer de: espòs de Berenguera, 240
- SUNYER D'AVALL, Ramon de: espòs de Berenguera, 240
- SUNYER, Francesc: doctor en lleis, ciutadà de Lleida, procurador de Joan Sunyer, 647
- SUNYER, Joan: mercader, ciutadà de Lleida, espòs de Griselda, 647
- SUNYER, Pere Guillem: donzell, de Girona, procurador de Berenguer Safont, 399
- SUNYER, Pere: mercader, ciutadà de Lleida, procurador de Joan Sunyer, 647
- SÚRIA, Joan: difunt, banyer, ciutadà de Barcelona, espòs d'Antònia, 620, 673, 674, 675

T

- TAGAMANENT, Berenguer de: cavaller, representant de la universitat de la ciutat i el regne de Mallorca, 372

- TAGAMANENT, Joan de: donzell, ciutadà de Barcelona, 588
 TAIALÀ, Bernat de: pare d'Arnaua, 247
 TALAMANCA, Berenguer: ciutadà de Tortosa, germà de Berenguer de Talamanca, oncle de Pere Castany, 304
 TALARN, Acart de: veguer de Barcelona, 225
 Talavera: regne de Castella, 747
 TALAVERA, Alfonso de: cavaller, domiciliat a Talavera, 747
 Tall: mas, 227
 Tallada: serra, 439
 TALLADA, Bernat de: difunt, de Sant Martí de Llémena, pare de Guillema de Tallada, 81
 TALLADA, Guillema de: filla del difunt Bernat de Tallada, esposa de Berenguer, 81
 TARASCÓ, Pere: fuster, ciutadà de Barcelona, espòs de Joana, 577
 TARBA, Guillem de: jutge ordinari de Puigcerdà i la Cerdanya, llicenciat en lleis, 381
 TARRADELL, Francesc: procurador de Joan Safont, 480
 TARRAGÓ, Guillem: batlle, 216
 TARRAGÓ, Miquel: prevere, beneficiat a la vila de l'Albi, procurador de Gaví Corroi, 734
 Tarragona: 162, 230, 276, 549, 588, 589, 657, 687, 713; arquebisbe, 241, 257, 265; camp, 479; ciutat, 479, 689, 690; convent dels frares predicadors, 276; diòcesi, 203, 568, 684, 685; seu, 162, 250, 269, 289, 516, 588, 689, 690, 713
 Tàrrrega: vila, 312, 313, 318, 385, 616. Urgell.
 TÀRREGA, Jaume: prevere, comensal de la seu de Tarragona, 713
 TARRIGA, Joan: mercader, 732
 TECLA: esposa d'Antoni Traver, mare d'Antoni Traver, 572; esposa de Joan Cassenyac, 657; vídua de Bernat Simó, filla i hereva de Mi-
 queleta, 549, 588, 589; vídua de Pere Ferrer de Busquets, 689, 690
 Teramo: ciutat, 584. Itàlia.
 TERME, Antoni: de Gelida, 420
 TERME, Esteve: de Gelida, 420
 TERME, Guillem: de Gelida, 420
 Térrens: preceptor, 395. Noguera.
 TERRAC, Pere: ciutadà de Barcelona, 220
 TERRADES, Berenguer de: 223
 Terrassa: terme, 528. Vallès Occidental.
 TERRASSA, Gabriel: ciutadà de Barcelona, procurador de Jaume Bofill, 370
 TERRASSA, Mateu: de Berga, pare i administrador de Jaume i Sibilla, 139
 TERRASSA, Pere: mercader, major d'edat, de Cotlliure, 322
 TERRÉ, Pere: 275
 Terrers: batllia, 67
 Terròs: carrer d'en, de Barcelona, 440
 TODA, Francesc: ciutadà de Tarragona, 687
 TOGORES, Guillem de: 63
 Tolosa [de Llenguadoc]: 431. Migdia-Pirineus, França.
 TOMÀS, Antoni: fill de Joan Tomàs i de la difunta Dolça, 520
 TOMÀS, Joan: mercader, de la ciutat de Barcelona, 578; sastre, del lloc de Vilademat, vidu de Dolça, pare d'Antoni Tomàs, 520
 TOMÀS, Mateu: prevere, que té el benefici de Santa Caterina a l'església de Santa Maria del Mar, 683
 Tona: església parroquial, diòcesi de Vic, 745. Osona.
 TONA, Felip: ciutadà de Vic, procurador de Jofre Gilabert de Cruïlles, 555
 Torà: castell, 1; senyor, 155. Segarra.
 TORÀ, Berenguer: espòs de Ramona, 59
 TORÀ, Gabriel: assaonador, ciutadà de Barcelona, procurador de Lleó de Calàbria, 681
 TORÀ, Guillem de: cavaller, pare de Quíxol, 1

- TORÀ, Ramon de: de la vila de Cardona, marmessor subrogat del difunt Arnau de Soler, 229
- TORANAN, Pere: jurista, de la ciutat de Balaguer, espòs d'Isabel, 513
- TORNER, Bernat: del castell de Catllarí, 233; el jove, de la parròquia de Sant Martí de Catllarí, 281
- TORNER, Gabriel: del lloc de Conesa, 644
- TORÓ, Arnau de: prior del monestir de Sant Pere de Casseres, 175
- TORRA, Antoni: banyer, ciutadà de Barcelona, 519
- Torre Blanca, la: casa, 459, 470
- Torre Piloca: mas, del terme de Clariana de Cardener, 182. Solsonès.
- Torre Sobirana d'Horta: a la parròquia de Sant Genís dels Agudells, 438. Barcelona.
- TORRE, Berenguer de: difunt, 245
- TORRE, Guillem de: veguer del Vallès, 63
- TORREBADAL, Gilabert: habitant de Llefià, 291
- Torrebaldà: mas, 161
- TORRELLA, Pere: de la vila de Cardona, marmessor de Ramon de Soler, 94
- Torrelles: lloc, del terme de Sant Julià, 491
- TORRELLES, Martí Benet de: cavaller, senyor del castell de la Roca del Vallès, germà de la difunta Joana, 510
- TORRELLES, Pere de: cambrer, 362
- TORRELLES, Pere: donzell, procurador de Margarida, missatger de Dalmau Sacirera, 477
- TORRELLES, Ramon de: cavaller, senyor del castell de Rubí, 540, 541, 588
- TORRENS, Francesc: doctor en lleis, habitant de la ciutat de Balaguer, 487
- Torrent de Jonqueres: carrer de Barcelona, 684, 685
- TORRENT, Berenguer: corretger, ciutadà de Barcelona, espòs d'Eufrasina, 469, 471
- TORRENT, Francesc de: cavaller, domiciliat a Barcelona, espòs de Violant, pare de Francesc Benet, 557; preceptor de Cotlliure, de l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jersusalem, lloctinent del prior de Catalunya, 593
- TORRENT, Narcís: prevere, rector de l'església parroquial de Sant Pere de Rubí, 750
- TORRENT, Pere de: ciutadà de Barcelona, 570
- TORRENTSELLER, Jaume: prevere, beneficiat del benefici de Santa Magdalena instituït a l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona, 756
- Torrents: mas, de la parròquia de Sant Sadurní de Montornès, diòcesi de Barcelona, 408; masos, situats a la parroquia de Sant Martí de Tendetge, 29
- TORRENTS, Pere de: ciutadà de Barcelona, procurador de Caterina, 421; de la parròquia de Sant Joan de Campins, 227
- Torres: lloc, 626. Torres de Berellén, Aragó.
- TORRES, Antoni de: doctor en lleis, 574
- TORRES, Antoni: batlle de Falset, del comtat de Prades, 595, 597
- TORRES, Francesc: doctor assessor, 599
- TORRES, Joan: prevere, rector de la vila de l'Albi, procurador de Gaví Corroi, 734
- TORRES, Miquel de: donzell, domiciliat a Barcelona, 721
- Torroella de Montgrí: vila, 525. Baix Empordà.
- TORROELLA, Hipòlit: ballester, administrador del bací dels pobres de l'església de Sant Cugat del Rec, ciutadà de Barcelona, 580, 581, 582
- TORROJA, Arnau de: comanador de l'orde de l'Hospital al terme de Vallverd, 86
- Tortosa: 137, 304, 628, 701; església, 677. Baix Ebre.
- TORTOSA, Pere: ciutadà de Girona, 223

- Tous: castell, diòcesi de Vic, 754
 TOUS, Alfons de: bisbe de Vic, 417; doctor en decrets, canonge de Barcelona, diputat de la Generalitat de Catalunya, 390, 391
 TOUS, Arnau de: rector de l'església de Santa Maria de Piera, 432
 Tramacastiel: universitat i consell, 598. Terol, Aragó.
 Tramaced: baronia, 389. Osca, Aragó.
 TRAMACED, Joana de: esposa de Pere Galceran de Castre, 389
 TRAYER, Antoni: del castell de Vallespinosa, síndic i procurador de la universitat de Vallespinosa, 468, 541; espòs de Tecla, pare d'Antoni Traver, 572; fill d'Antoni Traver, espòs de Manda, 572
 TRAYER, Guillem: del lloc de Vallespinosa, síndic i procurador dels prohoms del lloc i castell de Vallespinosa, 133; procurador de la universitat de Vallespinosa, 289, i procurador de Geraldona de Cervelló, 292
 TRAVESSET, Pere Guillem: notari, ciutadà de Barcelona, 693
 TREMOLS, Pere: de Cotlliure, procurador de Pere Terrassa, 322
 TRESSERRA, Arnau de: 58; espòs de Guillema, pare d'Arnau, 48
 TRIES, Àngela: difunta, de la ciutat de Barcelona, 651
 TRIES, Joan: difunt, ciutadà de Mallorca espòs d'Andreua, 393
 Trilla d'en Batlle: honor, 175
 Trilla del Soler: lloc, conegut també com a Perafita, situat a la vila de Cardona, 206. Bages.
 Tripó: carrer anomenat d'en, Barcelona, 640, 665; carrer antigament anomenat d'en, ara carrer Nou, Barcelona, 751
 TROBAT, Antoni: prevere, beneficiat de l'església de Santa Maria del Mar, procurador de Margarida i Brígida de Rajadell, 698
 TRULLOLS, Nicolau: saboner, ciutadà de Barcelona, espòs d'Agnès, 683
 TURA, Pericó de: 415
 TUSQUELLA D'ALBAREDA, Joan: jurat anual de la universitat del castell de Tous, 754
- U**
- Ugó, Ponç: canonge de Solsona, 2
 Ullà: 223. Baix Empordà.
 Uldecona: vila, 637. Montsià.
 Urbino: bisbe, 724. Itàlia.
 Urgell: bisbe, 161, 297, 347; comtat, 25; diòcesi, 609, 613, 733, 750, 757; veguer, 575, 613; vegueria, 613, 721
 URGELL, Bernat: àlies Deudé, ciutadà de Barcelona, 459, 470
 URPI, Francesc: jurat anual de la universitat del castell de Tous, 754
 URREA, Beatriu d': senyora de Santias, 666, 696, senyora del castell del Milà, habitant del castell, 717, 718, i vídua de Lope de Gurrea, 720
- V**
- VADELL, Antoni: ferrer, fill del difunt Miquel Vadell, 456
 VADELL, Miquel: difunt, pare d'Antoni Vadell, 456
 VALENÇA: esposa de Pere de Corts, mare de Pere de Corts, 481; filla de Pere Marbres, 137
 València: 328, 403, 556, 734, 735; bisbe, 456; ciutat, 583, 735; regne, 389, 396, 397, 500, 569, 707, 714
 VALENT, Antoni: prevere beneficiat de l'església de Santa Maria de la vila de Piera, 432
 VALENTINA: abadessa del monestir de Pedralbes, 758; de les Planes, 618
 Valielles: 61, 232, 233, 542; batllia, 139, 67; lloc, 72, 544; parròquia, 273. Montmajor, Berguedà.

- VALIELLES, Arnau de: 273
 Vall d'Hostoles: 356. Garrotxa.
 Vall de Lord: 72, 139, 161; terme, 29, 44, 179. Solsonès
 Vall de Lord Sobirà: 206; terme, 168, 181, 202. Guixers, Solsonès.
 Vall de Mosset: 82. Conflent.
 Vall del Quer: castell, 254; lloc, 254
 VALL, Jaume de: tutor de Francina, 407
 VALL, Joan de: llicenciat en lleis, marmessor de Francesc de Vern, 387
 VALL, Pere de: tutor de Caterina, 225
 Vallbona: masoveria, 270
 VALLCLARA, Guerau de: nebot de Pere Gener, 158, 159
 Valldeperes: 158. Pontils, Conca de Barberà.
 Valldonzella: monestir de Barcelona, 574, 678, 680, 686
 Vallès: veguer, 308, 280
 Vallespinosa: 203, 212, 228, 230, 236, 238, 241, 243, 250, 253, 254, 256, 260, 261, 269, 276, 279, 350, 412, 737; batlle, 133, 204, 268, 516; castell, 133, 156, 177, 189, 195, 204, 219, 225, 235, 237, 241, 243, 248, 249, 251, 254, 264, 321, 337, 359, 388, 392, 410, 411, 419, 450, 466, 468, 476, 485, 510, 547, 572, 588, 598; castlania, 292; església, 4, 485, 737; església parroquial, 450; habitants, 4; lloc, 188, 254, 264, 268, 292, 540, 588; senyor, 259, 261, 593; terme, 189, 341; universitat, 158, 159, 195, 259, 276, 289, 404, 468, 516, 541, 549, 588, 589; vila, 337. Pontils, Conca de Barberà.
 VALLFOGONA, Bernat de: pedrer, ciutadà de Tarragona, pare de Miqueleta, 589
 VALLGORNERA, Jaume de: cavaller, 89
 Vallgrassa: riera de Begues, 439
 VALLIRANA, Ramon: jutge, 135
 Vallmoll: comanador, 86; lloc, 385. Alt Camp.
 Valls: 298; batllia, 139; vila, 657. Alt Camp.
 VALLS, Francesc: mercader, fidejussor de Gilabert Bruniquer, 742
 VALLS, Joan: clergue, rector de l'església parroquial de Santa Maria de Viladordis, beneficiat de l'església de Santa Maria de la Seu de Manresa, procurador d'Aldonça Pallaresa, 758
 VALLSECA: mossèn, de Lleida, 744
 VALLSECA, Gaspar de: cavaller, resident a Barcelona, fill de Lleonard Rafael de Vallseca i de Blancafor, 528
 VALLSECA, Gaspar Joan de: donzell, domiciliat a la vegueria de Lleida, espòs de Margarida, 732
 VALLSECA, Jaume de: llicenciat en lleis, ciutadà de Barcelona, 272; vicealmirall, ciutadà de Barcelona, procurador de Caterina, 422
 VALLSECA, Lleonard Rafael de: cavaller, resident a Barcelona, espòs de Blancafor, pare de Gaspar de Vallseca, 528
 VALLTERRA, Joan de: noble, domiciliat al regne de València, 707
 VALLVERD I DE FIOI, Sibil·la de: esposa de Guillem de Vallverd, filla del difunt Bernardó de Fiol, 21
 Vallverd: 43, 130, 145, 187, 222, 262, 265, 286, 301, 430, 554, 564, 666, 669; batlle, 122; castell, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 21, 23, 28, 64, 66, 85, 86, 231, 303, 666; castlà, 185, 187, 400, 451, 458, 634, 703; dominicatura, 299; església, 23; feu, 56, 231, 299, 385, 634; lloc, 21, 90, 231, 283, 294, 303, 394; rector, 222; terme, 8, 62, 74, 122, 145, 303. Conca de Barberà.
 VALLVERD, Arnau de: cavaller, fill de Guillem de Vallverd, germà de Geraldona i El·lesèn, espòs de Constança, pare de Blanca i Elvira, castlà de Vallverd, 86, 92, 122, 130, 145, 170, i difunt, 185, 186, 222, 231, 299, 303

- VALLVERD, Berenguer de: fill del difunt Galceran de Vallverd, germà de Guillemó de Vallverd, 90
- VALLVERD, Bernat de: feudatari de Vallverd, fill de Bertran de Vallverd, germà de Berenguer, espòs d'El·lesèn, pare de Galceran i Geralda, 10, 14, i difunt, 43
- VALLVERD, Bertran de: pare de Bernat i Berenguer, escuder de la casa reial, 5, 14
- VALLVERD, El·lesèn de: esposa de Bernat de Vallverd, mare de Galceran i Geralda, 43, 47
- VALLVERD, Galceran de: cavaller, fill de Bernat de Vallverd i El·lesèn, germà de Geralda, pare de Berenguer, Guillem i El·lesèn, feudatari de Vallverd, 43, 47, 56, 62, i difunt, 90, 122
- VALLVERD, Guillem de: cavaller, de Cervera, espòs de Sibil·la, pare de Bernat, El·lesèn, Geralda i Guillem, senyor de Vallverd, 21, 23, 28, 56, 64-66, 74; pare d'Arnau, El·lesèn i Geralda, 85, i difunt, 92; fill de Galceran de Vallverd, germà de Berenguer i d'El·lesèn, 90
- VALLVERD, Jaume de: 122, i difunt, 130
- VANRELLA: madona, 314
- VEGA, Brianda de: esposa de Berenguer de Peguera, mare de Lucrècia, 706
- VEÍ, Antoni: clergue, resident a la Cúria de Roma, procurador de Narcís Torrent, 750
- VENDRELL ANDREU, Bernat: corretger, espòs d'El·lesèn, 636
- VENDRELL, Berenguer: banquer, de la ciutat de Barcelona, 534
- VENDRELL, Gaspar: rector de l'església parroquial de Tona, 745
- VENDRELL, Miquel: sabater, de la vila de Martorell, 729
- VENDRELL, Ramon: batlle del castell de Vallespinosa, 388
- VERDAGUER, Arnau: procurador d'Arnau de Cervelló, habitant de Vallespinosa, 204
- VERDAGUER, Berenguer: del lloc de Vallespinosa, procurador de Geraldona de Cervelló, 292, i procurador i síndic de la universitat de Vallespinosa, 260
- VERDAGUER, Jaume: batlle de Vallverd, 122
- VERDAGUER, Joan: prevere, beneficiat de l'església de Santa Maria de Pedralbes, del territori de Barcelona, procurador de Margarida, 497, 517
- VERDAGUER, Mateu: ciutadà de Barcelona, procurador de Serena, 498
- VERDAGUER, Pere: 283
- VERDAGUER, Rafael: clergue tonsurat, de Barcelona, procurador de Joana, 346
- VERDERA, Jaume de: ciutadà de Girona, parcer de la lleuda del peix, 180, i difunt, 239
- Verdú: lloc, diòcesi de Vic, 576
- VERDÚ, Arnau de: donzell, castlà de Vallverd, fill de Guillem de Verdú, espòs d'Elvira, 231, 250, 262, 265, 271 i difunt, 283, 286, 294, 299, 303
- VERDÚ, Dionís: degà de la seu de Tarragona, 713
- VERDÚ, Guillem de: pare de Dalmau de Verdú, 231
- Verge Maria: capella del castell de Vallespinosa, 450
- Verges: castell, 520. Baix Empordà.
- VERGÓS, Berenguer de: draper, de Cervera, 79
- VERGÓS, Nicolau de: draper, de Cervera, 79
- VERGÓS, Ponç de: 79
- VERN, Benet de: nét de Serena, 627
- VERN, Caterina de: monja del convent de Sant Daniel de Girona, 387
- VERN, Francesc de: ciutadà de Girona, fill de Pere de Vern, germà de Pericó, espòs de Francesca, pare d'Elionor, Francesca, Isabel i Nicolau, 345, 387, i difunt, 407, 448,

- 472, 473; fill de Nicolau de Vern i de Caterina, espòs d'Elionor, 615, 627
- VERN, Francesc Joan: nét de Joan Gallard, 488
- VERN, Joan de: monjo però no profès del monestir de Santa Maria d'Amer, de l'orde benedictí, fill del difunt Joan de Vern i de Miquela, 697
- VERN, Joan de: difunt, ciutadà de Girona, espòs de Miquela, pare de Joan i Miquel de Vern, 627, 697, 722, 738
- VERN, Miquel de: ciutadà de Girona, fill del difunt Joan de Vern i de Miquela, espòs de Violant, 722, 738
- VERN, Nicolau de: mercader, ciutadà de Girona, 190-193, 221; difunt, pare de Pere, 239
- VERN, Nicolau de: ciutadà de Girona, fill de Francesc de Vern i de Francesca, germà d'Elionor, Isabel i Francina, espòs de Caterina, pare de Caterina, Francesc, Joan, Margarida, Marquesa i Pere Benet, 407, 448, 472, 473, 488, 498, 501, 504, 615, 618, 627
- VERN, Pere de: ciutadà de Girona, fill de Nicolau de Vern, espòs de Bartomeua i, en segones núpcies, de Caterina, pare de Caterina, Francesc i Pere, 239, 247, 295, 332, 344, 387
- VERN, Pericó de: fill de Pere de Vern, germà de Caterina i Francesc, 387
- VERNAGALLI, Pier Giovanni: mercader, de Pisa, procurador de Piero Gaetani i de Filippo Algliata, 604
- VERNET, Arnau de: cavaller, espòs d'El-lesèn, pare d'Arnau i Tomàs, 42, i difunt, 63
- VERNET, Arnau de: cavaller, fill d'Arnau de Vernet i El-lesèn, germà de Tomàs, espòs de Sibil-la, pare d'Arnau i Sibil-la, 68, 80, i difunt, 140, 141, 166
- VERNET, Arnau de: cavaller, fill d'Arnau de Vernet i Sibil-la, germà de Sibil-la, espòs de Geraldona, pare d'Asbert, 140, 141, 166, 174, i difunt, 234
- VERNET, Arnau de: donzell, 273
- VERNET, Asbert de: cavaller, fill d'Arnau de Vernet i Geraldona, nét de Ramon de Soler, espòs d'El-lesèn, senyor de la Quadra d'Aguilar, de Catllarí i de Valielles, 232-234, 273, i difunt, 277
- VERNET, El-lesèn de: vídua d'Arnau de Vernet, 63
- VERNET, Pere de: 23
- VERNET, Tomàs de: fill d'Arnau de Vernet i d'El-lesèn, germà d'Arnau, espòs de Geralda, 63, 68
- VESIANA, Jaumeta: monja, del convent de les predicadores de Barcelona, 391
- VESSAGANYA, Marc: monjo de Sant Pere de Camprodon, 642
- VESTIT, Jaume: carnisser, veí de la vila de Sant Mateu, 426
- VIA, Ramon de la: llicenciat en lleis, ciutadà de Girona, procurador de Francesc de Vilagran, 290
- VIADER, Mateu: moler, ciutadà de Barcelona, 459, 470
- VIANA: esposa de Romeu Manresa, 525
- Vic: 555, 655; bisbe, 417, 532; canonge, 94, 100, 199, 120, 125; convent, 69; diòcesi, 530, 533, 576, 594, 642, 745, 754; mesura, 175; seu, 498, 655. Osona.
- VIC, Guillem de: notari, 262
- VIC, Joan de: hosteler, ciutadà de Barcelona, 562
- VICENÇ, Pere: ciutadà de Barcelona, espòs de Constança, 368
- VIDAL, Bernat: difunt, carnisser, de Perpinyà, espòs de Joana, 508; mercader, ciutadà de Barcelona, administrador anual del bací dels

- pobres vergonyants de Santa Maria de Barcelona, 495; mercader, ciutadà de Barcelona, procurador de Bernat Marquilles, 558
- VIDAL, Ermessén: camí, 32
- VIDAL, Francesc: corredor públic, 247
- VIDAL, Guillem: paraire, habitant de Barcelona, 403; pare i legítim administrador del seu fill Julià, 314
- VIDAL, Macià: doctor en lleis, marmessor de Bernat d'Argensola, 409
- VIDAL, Pere: habitant, síndic i procurador de Selmella, 159
- VIDAL, Ramon: de Vinçà, 82
- Vidreteres: parròquia, 601. La Selva
- VIL, Guillem: difunt, ciutadà de Barcelona, 244
- Vila Nova: carrer que va cap a la, de Barcelona, 580
- VILA, Antoni: prevere, beneficiat de la seu de Barcelona, marmessor de Constança, 530, 533, 538
- VILA, Berenguer: canonge de Barcelona, 693, i procurador de Pere Çapata, 746, 756
- VILA, Francesc: mercader, ciutadà de Barcelona, 559
- VILA, Pere de la: de la quadra de Catllarí, 416
- Viladamat: lloc, diòcesi de Girona, 520. Alt Empordà.
- VILADAMAT, Pere de: apotecari, ciutadà de Barcelona, 455
- Viladecans Jussà: mas, 215. Riner, Solsonès.
- Viladecans Sobirà: mas, 215. Riner, Solsonès.
- VILADECANS SOBIRÀ, Pere de: espòs de Berenguera, pare de Berenguer, 211, 215
- Viladecans: mas, 151, 152, 153, 154, 210, 211. Riner, Solsonès.
- VILADECANS Berenguer de: del terme de Riner, 121
- VILADECANS, Bernat de: de Riner; espòs d'Esclarmonda, pare de Pere, batlle de Riner, 112, 117, 123, 151-155, i difunt, 210
- VILADECANS, Pere de: del mas Sobirà, del terme de Riner, 213
- Vilademàger: 250; castell, 187, 224, 537, 543, 550, 551, 568, 608, 621, 622, 623, 624, 625, 636, 644. La Llacuna, Anoia.
- VILADEMAT, Antoni: nebot de Joan de Casanova, 539
- Viladepèrdius: 189; castell i lloc, 254. Pontils, Conca de Barberà.
- VILAFELET, Berenguer de: 35
- VILAFELET, Guillema de: esposa de Guillell, mare de Berenguer, 22
- VILAFELET, Pere de: del terme d'Aguilar, 41
- Vilafranca: 257; universitat, 420; veguer, 90; vegueria, 224
- Vilafranca de Sant Llorenç de Morunys: 168, 563
- Vilafranca del Penedès: 467; terme, 316; vegueria, 273, 755. Alt Penedès.
- VILAFRANCA, Hug de: mossèn, 668
- VILAFRANCA, Pere de: germà i marmessor de Brunissén de Cervelló, 219
- VILAFRANCA, Ramon Berenguer de: àrbitre, 241; castlà, de la vila de Montblanc, marmessor d'Arnau de Cervelló, 243
- VILAGRAN, Francesc de: ciutadà de Girona, 290
- VILAIADA, Arnau: 377
- Vilalta: universitat, 312, 313
- VILALTA, Ramon de: de Cardona, procurador d'El-lesèn, 277; procurador de Jaume de Soler, 233
- VILALTA, Ramon: sagristà de Barcelona, 164
- VILANA, Joan: escriptent, de la ciutat de Barcelona, procurador de Margarida i de Marc Esteve, 700
- Vilanova de Càller: 704. Sardenya, Itàlia.

- VILANOVA, Antoni: notari, ciutadà de Barcelona, tutor testamentari de Joanet i Jaumeta, 571
- VILANOVA, Guillem de: 15, 18
- VILAR, Berenguer de: donzell, 118
- VILAR, Jaume de: capellà de Sant Iscle de Llinars, 84, i rector, 125
- VILAR, Joan: causídic, de Barcelona, procurador d'Isabel Beneta, 736; fill i marmessor de Marc Vilar, 737; germà i marmessor de Marc Vilar, 737
- VILAR, Marc: habitant del lloc de Vallespinosa, espòs de Sandra, pare de Caterina, Antoni, Pere, Marc i Joan Vilar, germà de Joan Vilar, 737
- VILAR, Miquel: hostaler, procurador de Joan de Vic, 562
- VILAR, Pere: 235; causídic, de Montblanc, 262; prevere beneficiat a la seu de Barcelona, 382
- VILAR, Ponç de: ardiaca de Barcelona, 16
- VILARAGUT, Nicolau de: cavaller, habitant de València, espòs de Teresa Álvarez de Far, 328
- VILARET, Bernat: difunt, mercader, espòs de Francesca, 478
- VILATORT, Pere: rector de Santa Perpètua de Mogoda, procurador de Joan Gironès, 672
- VILATORTA, Guerau de: sotsdispenser de l'infant Joan, 247
- Vilonés: mas, 73
- VILONÉS, Bernat de: difunt, espòs de Maria, 73
- VINADER, Jaume: del lloc de Vallmoll, espòs de Saurina, 385
- Vinçà: 82. Conflent.
- VINYOLES, Bernat: procurador d'Arnau de Soler, habitant de Cardona, 202
- VINYOLES, Guillem: habitant de Cardona, 207
- VIOLANT: difunta, esposa de Bartomeu Mahull, mare de Bernat Andreu Mahull, 691; difunta, esposa de Gaspar Dornos, 630; esposa de Francesc de Torrent, mare de Francesc Benet, 557; difunta, primera esposa de Galceran de Santa Pau, 500; esposa de Galceran de Biure, filla i hereva dels difunts Bernat d'Argensola i Marquesa, germana de la difunta Beatriu, 542, 552, 564, 565, 566, 586, 599, 619, 634, i mare de Joan de Biure, 664, 666; esposa de Manuel de Gualbes, néta de Violant, 436; filla de Bernat d'Olinelles i de Joana, 484; esposa i marmessora de Guillem Armengol, filla dels difunts Arnau de Cervelló i Violant, 350, 388, 392, 412, 419, 450, i difunta, 593; filla de Francesc Margarit i de la difunta Sibilla, esposa de Miquel de Vern, 722; filla de Galceran de Cruïlles, 728; filla de Gilibert Bruniquer, esposa de Francesc Pagès, 742; filla de Guerau de Palou i de Constança, esposa d'Arnaldó de Cervelló, 246, 248, 249; impúber, filla de Bernat Pla, 441; senyora d'Artesa, esposa de Gispert de Ribelles, mare de Ponç de Ribelles, 312, 313, 616; senyora de Vallespinosa, esposa d'Arnau de Cervelló, filla de Guerau de Palou, 254, 258, 259, 260, 268, 276 i difunta, mare de Violant, 388, 410, 411; vídua de Pere Gerre, 436
- Vit: castell, 208
- Viver: senyor de, 35
- Vives: mas, 124. Alella, Maresme.
- VIVES, Joan: prevere i rector de l'església de Sant Martí de Teià, 702
- VIVÓ, Tomeu: tender, de Mallorca, 461
- VOLSEGURA, Bernat de: 103
- VOLTET, Andreu: procurador de Joan Safont, 480

X

- XATMAR, Dalmau Ramon de: castlà d'Amposta, procurador d'Albert Armengol, 395
- XETANTÍ, Lluís: ciutadà de Barcelona, procurador dels creditors residents a Barcelona del comte de Cardona, 629
- XIFRÉ, Vicenç: ciutadà de Barcelona, 355
- XIMÈNEZ DE VILANOVA, Martí: argenter, ciutadà de Barcelona, marmessor de Gabriel Gil, 671
- Xipre: illa, 658
- Xiva: castell, vila i baronia, 677. País Valencià.
- XORIGUERA, Francesc: ferrer, ciutadà de Barcelona, 658

Índex de notaris i escrivans

A

- [...]: 24, 182; notari públic de Barcelona per autoritat reial, 757; notari públic de Molig per autoritat del bisbe d'Elna, 40; notari públic de Mosset per autoritat d'Andreu de Fenollet, 282; vicari i notari públic de Malgrat, 566
- [...], Guillem: rector de l'església de Santa Fe, 110
- [...], Nicolau de: notari públic de Vic per autoritat del seu bisbe, 270
- [...], Ponç: notari públic per autoritat reial i escrivà de la cort del veguer d'Urgell, 575
- ABADIA, Ramon d': lloctinent d'Hug de Cardona, notari públic de Vic, 127
- AGELL, Bartomeu: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 530, 533, 538, 548
- AGUDA, Jaume d': rector de l'església d'Aguda, 78
- AGUILAR, Ramon d': 42
- AGUILÓ, Bernat d': 11
- ALBALAT, Joan d': habitant de Cervera, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 619
- ALEGRET, Berenguer: notari públic de Vilafranca per autoritat de Pere Serra, 316
- ALENTORN, Pere: prevere, vicari i notari públic de la Selva del Camp per Berenguer Tort, 720
- ALMAR, Francesc: notari públic de Torroella de Montgrí, 525
- ALP, Guillem d': rector de l'església de Berga i notari públic per autoritat reial, 61
- AMENÓS, Bartomeu: notari per autoritat reial per tot el regne d'Aragó, 385
- AMORÓS, Joan: notari públic per autoritat reial, regent l'escrivania de Cardona per Romeu de Fontelles, 527
- AMORÓS, Jordi: vicari i notari públic de l'escrivania de l'església de Rocafort, 669
- ANDREU, Guillem: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 335, 336
- ANDREU, Jaume: jurat, per autoritat de la pabordia de Solsona, substituït de Guillem Croat, 112
- ANDREU, Pere: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 410, 411, 436

- ANGLÉSILL, Francesc d': habitant de Balaguer, notari públic de València i per tot el regne d'Aragó i el Principat de Catalunya per autoritat reial, 721
 ANTIGA, Miquel d': notari públic de Barcelona, 63
 ANTONI, Joan: notari públic de la vila de Montblanc per Pere Cervera, 586
 ARAGALL, Pere: vicari i notari públic de Talladell, 146
 ARMANY, Pere: de Perpinyà, notari públic per tot el Principat de Catalunya per autoritat del rei d'Aragó, 508
 ARNAU: sacerdot, 14
 ARNAU, Antoni: notari públic per autoritat reial, substituït de l'hereu de Jaume de Campllong, 738
 ARRIVABENE, Luigi: clergue de Màntua, notari públic per autoritat apostòlica i imperial, 724
 ARTERS, Jaume d': notari públic de Manresa, 80
 AUTIST, Miquel: notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 699
 AVER, Bartomeu: notari públic de Cervera per autoritat reial, 267
 AZVARA, Joan d': notari públic de Saragossa, 424
- B**
- BADIA, Joan: notari públic per autoritat reial a tot el regne, 420, 421
 BADORC, Berenguer: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 225
 BAGES, Pere de: notari, 16
 BALAGUER, Antoni: notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del regne d'Aragó, 569
 BALAGUER, Galceran: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 746
 BALCELLS, Guillem: rector i notari públic de Santa Perpètua, 156, 177
 BALLESTER, Guillem: rector i notari públic de Vallespinosa, 279, 289
 BALLESTER, Joan: prevere, vicari i notari públic de l'església de Sant Jaume de Vallespinosa per autoritat del seu rector Eimeric Favaral, 737
 BALLESTER, Miquel: rector i notari públic de Sant Jaume del castell de Vallespinosa, 449, 468
 BALLESTER, Pere: prevere, vicari i notari públic per autoritat apostòlica, regent l'escribania de l'església de Rocafort de Queralt pel seu rector Joan Vinader, 669, i pel seu rector Berenguer Ramon, 703, 753
 BANYULS, Guillem de: notari públic substituït de Jaspert de Campllong, 290
 BAR, Pere: rector de l'església de Santa Fe, 171
 BARAU, Francesc: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 441
 BARÓ, Bonanat de: prevere, regent l'església i notari públic d'Aguilar, 125
 BARRAL, Gabriel: notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 478, 481, 482, 483
 BARTOMEU, Vidal: notari públic de Vilafranca per autoritat de l'ardiaca del Penedès, 600
 BASSET, Gerard: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 433
 BATLLE, Berenguer: notari públic de Perpinyà per autoritat reial, 380, 514
 BATLLE, Guillem: de Vilafranca del Penedès, notari públic per tot Catalunya per autoritat reial, 388
 BAUCELLS, [...]: rector i notari públic de Sant Iscle de Llinars, 281
 BEGUDÀ, Pere de: notari públic substituït per autoritat reial de l'hereu del difunt Jaume de Campllong, 365

- BEL·LÓ, Pere: notari públic de Calaf, 77
- BELLOT, Vicenç: vicari i notari públic de l'església i parròquia de Sant Pere de Premià per Berenguer Vila, 702
- BENAULA, Miquel: ciutadà de Barcelona, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 531
- BENET, Nicolau: vicari i notari públic de Vallespinosa, 572
- BERENGUER: capellà de Riner, 25; rector de l'església de Sant Guillem, 60; rector de l'església de Santa Perpètua, 32; sacerdot, 20
- BERENGUER, Francesc: veí de Lleida, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 616
- BERGUEDA, Jaume: rector i notari públic de Barberà, 286, 301
- BERMÓ, Pere de: rector de l'església d'Estaràs, 79
- BERNAT: capellà de Rocafort, 43; prevere de Rocafort i notari, 7
- BERNAT, Francesc: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 485, 516, 588
- BERNAT, Nicolau: notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 583, 584, 590, 591, 592, 605
- BERTÓ, Bernat: notari públic per autoritat reial per tots els dominis del rei d'Aragó, 198
- BERTOMEU, Bernat: notari públic per autoritat reial, 195
- BERTRAN, Daniel: notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 599
- BESALÚ, Simó: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 184
- BESORA, Joan de: notari públic per autoritat reial, 232, 234
- BESTORRA, Bernat: notari públic de Cardona, 200
- BOCHASSO, Bertran de: notari públic per autoritat apostòlica i del comte de Foix, 654
- BOFILL, Jaume: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 310, 370
- BÓIXOLS, Joan: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 754
- BORDELL, Miquel de: notari públic per autoritat reial, 241
- BORRAC, Pere: veí de Montblanc, notari públic per autoritat reial, 158, 159, 189
- BORRELL, Guillem: notari públic de Barcelona, 164
- BORRELL, Joan: veí de Lleida, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 609
- BOSC, Bartomeu del: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 650, 657
- BOSC, Pere de: rector de Santa Coloma de Queralt, 373
- BOSSER, Jordi: notari públic d'Hostalric i de tot el vescomtat de Cabrera per autoritat de Bernat Joan de Cabrera, 601
- BOTARRÓ, Joan: domiciliat a la vila de Ponts, notari públic per autoritat sacra, apostòlica i reial, 617
- BOTELLER, Pere: de la vila de Falset, notari públic per autoritat reial, 324, 350
- BRUGADA, Joan: notari públic de la Vall d'Hostoles, 356
- BRUGUERA, Pere de: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 333, 334
- BRUGUERA, Rafael de: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 611; notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 435
- BRUGUERA, Ramon de: notari públic per autoritat reial, substituït de Bernat de Tialà, 190, 191, 193, 239

BUIXÒ, [...] de: regent l'església de Santa Maria d'Aguilar, 120
 BUIXÓ, Bonanat de: notari públic de Cardona, 147
 BURGÈS, Besalú: notari públic per autoritat reial, substituït de Ramon de Taiàla, 81

C

- CALVET, Jaume: vicari i notari públic de Rocafort per Joan Dauder, 552, 553
 CAMPDEPARETS, Ramon de: escrivà públic de Berga, 36
 CAMPLLONG, Bernat de: notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, 448, 472, 473, 519, 536, 585, 615, 618
 CAMPLLONG, Jaspert de: notari públic de la ciutat i vegueria de Girona, 290, 315, 317, 319, 320, 327, 338, 339, 340, 342, 343, 344, 345, 348, 352, 354
 CAMPLLONG, Jaume de: notari públic de la ciutat, batllia i vegueria de Girona, 365, 375, 376, 387, 406, 407, 489, 490, 498, 501, 504, 506, 507, 570, 578, 628, 738, 747
 CAMPMAYOR, Ramon de: vicari, per autoritat del rector de Riner, 101, 103, 104, 105, 108
 CAMPRDON, Pere: notari públic de Tarragona per autoritat del seu arquebisbe, 589
 CAMPS, Gaspar de: notari públic per autoritat apostòlica i reial de la vila d'Agramunt, 643
 CANET, Berenguer: notari públic de Piera pel seu rector i per autoritat del senyor de la vila, 432, i notari públic de Piera per autoritat del seu rector, 467
 CANUT, Simó: notari públic per autoritat reial, 318
 CANYELLES, Gabriel: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 355
 CAP, Vicenç: prevere, notari públic de Malgrat, 566
 CARABOTÍ, Francesc: notari públic per autoritat del rei d'Aragó, 393
 CARBÓ, Ramon: rector, 208
 CARBONELL, Guerau: rector de Santa Perpètua i notari públic, 238
 CARBONELL, Pere Miquel: escrivà reial, notari públic de Barcelona per autoritat reial, 741
 CARBONELL, Pere: notari públic de Cardona per Francesc de Navell, 347
 CARDONA, Galceran de: doctor en lleis, rector de l'església de la Selva del Camp, 479
 CARDONA, Jaume de: ardiaca del Vallès, 560
 CARDONA, Ramon de: senyor de Torà, i notari públic de Cervera, 109
 CASELLES, Bernat: prevere, capellà de l'església de Sant Miquel de la vila d'Amer, notari públic d'aquesta vila per autoritat de l'abat del monestir d'Amer, 697
 CASTELL, Ramon de: rector i notari públic de Torroja, 231
 CASTELLAR, Pere de: habitant de Castellfollit de Riubregós, notari públic per autoritat reial per tot Catalunya, 263
 CAVALLER, Jaume: rector, 408
 CELITONS, Maties: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 731
 CERDÀ, Guillem: prevere, notari públic de Santa Perpètua per autoritat del seu rector Guillem Balcells, 177
 CERE, Pere de: prevere i notari públic de l'escrivania de l'església del castell de Foix, per autoritat de Ramon Carbó, 208
 CERVERA, Francesc: ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 682
 CERVERA, Pere: rector i notari de la vila de Montblanc, 541, 586

- CERVERÓ, Guillem: rector i notari públic de Conesa, 133
- CERVIA, Pere: notari públic substituït per autoritat reial del difunt Jaume de Campllong, 507
- CLERGUE, Berenguer de: notari públic de la vila de Montblanc i també per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 542, 544
- CODINA, Joan: notari públic per autoritat reial per tot el regne, 399
- COLL, Ramon de: notari públic de la vila de Berga, 33, 34
- COLLELL, Bartomeu: notari públic de Santa Maria d'Amer per autoritat de l'abat d'Amer; 488; rector i notari públic de Rubí, 465
- COLLELL, Bernat: notari públic d'Amer, 360
- COLOM, Pere: notari públic de Vallespinosa per Ramon de Quadres, 248, 249, 251
- COLOMA, Pere: batxiller en ambdós drets, rector de la vila de Sarral, 579
- COLOMAR, Bartolomeu: notari públic de la vila de Montblanc pel senyor rector, 651
- COLOMER, Dalmau: ciutadà de Tarragona, notari públic de la ciutat i diòcesi de Tarragona per autoritat del seu arquebisbe, 549
- COLOMER, Francesc: doctor en decrets, rector i notari públic de la vila del castell de Sitges, 535
- COMA, Berenguer de: rector, 122, 130, 145
- COMES, Joan: notari públic de Tarragona per autoritat del seu arquebisbe, 687, 689, 690, 713
- COMPANY, Joan: prevere, vicari i notari públic de la Selva del Camp per Berenguer Tort, 666; vicari i notari públic de l'església de Vallmoll per autoritat del seu rector, 717
- CONESA, Jaume: secretari reial i notari públic per autoritat reial, 237
- CONTIJOC, Andreu de: rector i notari públic de Montblanc, 196, 212, 228, 236
- CORNELLÀ, Pere: notari públic per autoritat reial, 357
- CORRÀ, Ramon de: notari públic del monestir de Sant Vicenç de Cardona i de la seva parròquia, 207
- CORTS, Ponç de: rector i notari públic de Vallmoll, 298
- COSTA, Joan: habitant de la ciutat de Lleida, notari públic per autoritat apostòlica i reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 606, 607
- CROAT, Bernat: jurat, 138
- CROAT, Guillem: notari públic de Solsona, 112, 138; i notari públic de Solsona per autoritat del paborde, 123, 152, 153, 154
- CUSCÓ, Antoni: escrivà reial i notari públic per autoritat reial, 442

D

- DALMAU, Joan: ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 459, 470
- DALMAU, Ramon: notari públic de Montblanc per Andreu de Contijoc, 212
- DAUDER, Joan: rector i notari públic de Rocafort de Queralt, 400, 552, 553, 554
- DESCAVALL, Pere: notari públic de la vila de Berga per autoritat de Guillem de Puig, 273
- DESGRAU, Antoni: rector i notari públic de Talavera, 401
- DI COMITO, Giacomo: ciutadà de Palerm, notari públic per autoritat apostòlica i imperial per tota l'illa, 604
- DI GUIRRERI DE CAMPÀNIA, Luigi: clergue, de la diòcesi de Salern, notari públic per autoritat apostòlica i imperial, 672

- DOMÈNEC, Pasqual: notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 610, 612, 613
- DONADEU, Guillem: notari públic de Montblanc per Bernat Figuera, 285, 287, 321
- DUC, Bernat: rector i notari de Rocafort, 222
- DURAN, Nicolau: notari públic per autoritat reial, 706

E

- EGIDI, Pere: de Perpinyà, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 529
- EGIDI, Ramon: notari públic substituït de Bernat de Taialà, 223
- EIXIMENIS, Joan: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 300, 349
- EIXIMENO, Bartomeu: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 374
- ENFESTA, Joan d': rector i notari públic de les esglésies de l'Aguda i de Torà, 558
- ERA, Pere d': notari públic d'Olot per autoritat de l'abat del monestir de Ripoll, 464
- ERBOLÍ, Antoni: vicari, notari de la Selva per Berenguer Tort, 696
- ESCUDEU, Berenguer: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 293
- ESCUDEU, Bernat: notari públic de la vila de Caldes de Malavella i el seu terme per autoritat de Mateu de Montcada, 596
- ESCUDEU, Pere: notari públic per autoritat reial substituït de l'hereu de Jaume de Campllong, 747
- ESTANY, Berenguer d': notari públic de Mallorca, 255
- ESTRUC, Bernat: notari públic de Mosset per autoritat del bisbe d'Elna, 82, 91, 95, 96

F

- F., Bernat: sotsdiaca i notari, 6
- FÀBREGA, Pere de: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 412
- FAGONA, Pere: escriptent, 162
- FALGÀS, Pere: prevere i vicari de Vallespinosa, notari públic per autoritat del rector de Vallespinosa, 547
- FANENA, Miquel: notari públic de Tortosa, 304
- FANER, Joan: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 683, 739
- FAVARAL, Eimeric: rector de l'església de Sant Jaume de Vallespinosa, 737
- FELIU, Jaume: notari públic per autoritat reial substituït de Bernat de Campllong, 519
- FERNÁNDEZ, Alfonso: de Medina de Rioseco, escriptent, notari públic per autoritat apostòlica i reial, 715, 716
- FERRAN, Bernat: notari públic per autoritat reial substituït de Bernat de Campllong, 536
- FERRAN, Miquel: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 631, 632, 633, 686, 688
- FERRANDELL, Mateu: notari públic de Vilafranca, 64, 65, 66
- FERRER: prevere, 12
- FERRER, Francesc: notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 581, 582
- FERRER, Jaume: notari i escriptent reial, senyor útil de l'escripció pública de la vila i terme de Mataró, 736; notari públic de Barcelona per autoritat reial, 244
- FERRER, Joan: escriptent reial i notari públic per tota la terra i dominació del rei, 480
- FERRER, Pere: notari públic de Rocafort, 130, 145
- FERRER, Ramon: rector i notari públic de Balaguer, 477
- FIGUERA, Andreu: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 275

- FIGUERA, Bernat: rector, 285, 287, 321
 FIGUEROLA, Joan de: rector, 626
 FOLGUERES, Pere de: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 413, 522
 FONOLL, Guillem: rector de l'església de Pontils i notari públic, 235
 FONOLLEDA, Francesc: escrivà del rei d'Aragó i notari públic per autoritat reial, 363, 390
 FONT, Bernat de: notari públic de Cardona, 94
 FONT, Jaume de: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 274
 FONTANELLA, Ferrer de: prevere, notari públic del monestir de Sant Pere de Casserres, 175
 FONTELLES, Romeu de: prevere, batxiller en decrets, notari públic i rector de la vila de Cardona, 527; rector de Sant Miquel de Cardona, 445
 FONTESTAR, Pere de: rector i notari públic de Riner, 211, 213
 FRANC, Guillem: rector i notari públic de Vallespinosa, 264, 268
 FRANCÈS, Alfons: notari públic de la ciutat de Saragossa i per tot el domini del rei d'Aragó per autoritat reial, i notari per tota la diòcesi, província i de la cort de l'oficialat per autoritat de l'arquebisbe de Saragossa, 598
 FRIGOLA, Bernat: notari públic per autoritat reial, 322
 FRIGOLA, Pere: notari difunt, 393
 FRONTINYÀ, Bernat de: notari públic de Tarragona, 162
 FUSTER, Francesc: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 291
 FUSTER, Guillem: notari públic de Lleida, 86
- G**
- GAIA, Berenguer de: vicari i notari públic de Santa Coloma de Queralt per Pere de Bosc, 373
 GARRIGOSA, Berenguer de: notari públic de Cardona, 57, 58, 59
 GAVALDÀ, Jaume Macià: notari i regent la notaria de la vila de la Selva del Camp per Arnau Montseny, 479
 GENER, Joan: de Barcelona, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 528
 GIBERT, Romeu: notari públic de Cardona per Francesc de Navell, 297
 GINEBREDÀ, Ramon de: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 475
 GINEBRET, Dalmau: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 673, 674, 675, 678, 698, 732, 740
 GINER, Antoni: notari públic de Tortosa per autoritat reial, 637
 GOMAR, Bernat: notari públic de Lleida, 484
 GOSTEMPS, Joan de: notari públic de Vilafranca per mestre Felip de Malla, 422
 GRAELLS, Jaume: notari públic de la Seu d'Urgell per autoritat de Joan Soler, 708
 GRAMARGA, Berenguer: rector, 337
 GRANELL, Guillem: notari públic de Cervera per autoritat reial, 382
 GRANYANA, Pere: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 419
 GROS, Jaume: notari públic de Cardona, 94
 GROSSET, Romeu: notari públic de Cardona, 141, 233
 GUÀRDIA, Vicenç: notari públic per autoritat reial, 328
 GUERAU: clergue, rector i notari públic de Vallespinosa, 111, 143
 GUILLEM: escrivà, 26; levita, 22; notari de Tarragona, 9; prevere, 3; prevere i capellà de Pujol, 35, 37; sotsdiaca, 18; sotsdiaca de Sarra, 8
 GUILLEM, Bernat: capellà de Cardona, 18
 GUINARD, Jaume: notari públic dels castells de Verges, la Tallada i Bellcaire, i dels seus termes, 520

GUISLABERT, Guillem de: escrivà del noble Ramon de Cardona, 109

públic de Solsona per autoritat del paborde, substituït de Guillem Croat, 152, 153, 154

H

HORTS, Antoni d': notari públic del castell i terme de Cruïlles, 555

HORTS, Pere d': notari públic de Barcelona per autoritat reial, 377, 378

I

ILLES, Arnau d': notari públic de Barcelona per autoritat reial, 358

ISERN, Jaume: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 511

J

JERONI, Antoni: prevere major, notari públic de Seròs pel seu rector, 748

JOAN, Antoni: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 670, 681

JOAN, Pere: notari públic per autoritat reial, 725

JORDÀ, Antoni: vicari i notari públic de Sarral per autoritat de Pere Coloma, 579

JOVER, Joan: àlies Clarió, de la vila d'Agramunt, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 635

JULIÀ, Andreu: notari públic per autoritat reial per tota la terra del rei d'Aragó, 368

JULIÀ, Bernat: notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 594

JULIÀ, Pere: 61

JUNYENT, Pere de: notari públic de Solsona per autoritat del paborde, 151, 166, 205, 210, 214, i notari

L

LA RUA, Bernat: notari públic, 431

LLAGOSTERA, Ponç de: lloctinent d'Hug de Cardona, notari de Vic, 97, 98

LLEDÓ, Arnau: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 351

LLEDÓ, Guillem de: ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial, 221

LLOBERA, Bernat de: capellà de Vergós, 73

LLOBET, Jaume: notari públic de Cardona, 100

LLOBET, Joan: de Perpinyà, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 491

LLOBET, Pere: notari públic de Barcelona, 113

LLORÀ, Pere: notari públic de Perpinyà per autoritat reial i escrivà de la cort del governador i capitania general dels comtats de Rosselló i Cerdanya, 709

LLORENÇ, Jaume: prevere, notari públic de Rocafort pel seu rector Guillem de Santmartí, 187

LLORETA, Ramon: escriptor jurat, 127

M

MAÇANET, Guillem: notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 487

MAÇANET, Pere: notari públic per autoritat reial, substituït de Bernat de Taialà, 148

MÀGER, Ramon: prevere, regent de l'església de Sant Esteve de Cervelló pel seu vicari, 170

- MAGRE, Francesc: rector i notari públic del castell d'Altafulla, 425
- MAIANS, Miquel de: notari públic del castell de Sant Jordi Desvalls per autoritat de Joan Pere de Biure, 695
- MAIMÓ, Jaume: notari públic per autoritat reial, regent l'escrivania de Santa Coloma de Queralt, 458
- MALLA, Felip de: ardiaca del Penedès, 422
- MALLOL, Ramon: de Montblanc, notari públic per autoritat reial, 203, 204
- MARC, Guillem: prior de l'església de Biure i notari públic, 394, 418
- MARIMON, Jaume: notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, regent de l'escrivania de la vila de Santa Coloma de Queralt per Pere Pelegrí, 451
- MARMANY, Jaume: notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 539
- MARQUÈS, Bernat: regent l'escrivania de Sant Cebrià de Tiana, 124
- MARROQUÍ, Guillem: notari públic per autoritat reial per tot el regne i del terme del castell i baronia de Cervelló pel seu senyor, 398
- MARRULL, Pere: ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, regent l'escrivania pública de la vila de Granollers per Antic Mateu, 743
- MARSESCAT, Pere: prevere, vicari i notari públic de l'església del castell de Masquefa per Francesc Roger, 486
- MARTÍ, sacerdot, 4
- MARTÍ, Lluís: notari públic de Cardona per autoritat de Romeu de Fontelles, 445
- MARTORELL, Arnau de: notari de Tarragona, 162
- MAS, Guillem de: de Santa Coloma de Queralt, notari públic per autoritat reial, 250
- MAS, Jaume: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 744
- MASONS, Pere Andreu: notari públic per autoritat reial i apostòlica del terme del castell de Montclús i senyor útil i propietari de la seva notaria i escrivania pel beneficiat de Sant Proget, 742
- MASSÓ, Pere: notari públic de Montblanc per Andreu de Contijoc, 228, 236
- MATES, Pere de: notari públic del monestir d'Escarp per autoritat del seu abat, 306
- MATEU, Antic: notari públic de la vila de Granollers i senyor útil de l'escrivania pública d'aquesta vila, 743
- MATEU, Pere Antic: notari públic de la vila i parròquia de Granollers per autoritat del seu rector, 653
- MAURAN, Antoni: notari públic de Saragossa i per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 694
- MERCADAL, Guillem de: prevere, notari públic de Cardona, 38, 45, 48
- MERCADER, Bernat: escrivà públic de l'escrivania de la cúria reial de la vila de Puigcerdà, substituït de Joan Rafart, 381
- MESTRE, Antoni: de la diòcesi de Girona, del principat de Catalunya, notari públic per tot el món per autoritat apostòlica i imperial, 679
- MESTRE, Joan: notari públic de Balaguer pel rector de l'església d'aquesta ciutat, 476
- MESTRE, Pere: rector i notari de la parròquia de Sant Feliu de Cabrera, 523
- MIQUEL, Antoni: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 684, 685
- MIQUEL, Ferrer: prevere beneficiat de l'església de Santa Maria de Pa-

- lautordera, notari públic del terme del castell de Montclús, 326
- MIR, Andreu: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 691
- MIR, Esteve: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 641
- MIR, Joan: de Lleida, notari públic per autoritat apostòlica i reial, 723
- MIR, Lluís Carles: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 691
- MIRALLES, Guillem: notari públic de la vila del castell de Sitges per Pere Paret, 439
- MIRÓ, Guillem: capellà de Rocafort, 47
- MIRÓ, Nicolau: notari públic i senyor útil de l'escrivania de la vila i par-ròquia de Santa Maria de Caldes de Montbui per Jaume de Cardona, 560
- MIRÓ, Pere: capellà, vicari i notari públic de Rocafort per autoritat de Berenguer de Coma, 122; rector i notari públic de Santa Maria de Corbera, 288
- MITJAVILA, Mateu de: notari públic per autoritat reial per tot Catalunya, 430
- MOIÀ, Miquel de: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 280, 302
- MOLES, Francesc de: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 561
- MONER, Martí: prevere, vicari i notari públic de Sant Sadurní de Noya per Jaume Cavaller, 408
- MONTALT, Francesc de: notari públic de Barcelona, 245
- MONTOLIU, Romeu de: clergue de Vilafranca, 42
- MONTPEIÀ, Bernat de: rector i notari públic, per autoritat del bisbe de Vic, 160
- MONTSENY, Arnau: prevere, vicari, arrendador de l'església de la Selva del Camp i notari públic d'aquesta vila per Galceran de Cardona, 479
- MOR, Arnau: prevere, notari públic de la Selva del Camp, 720, i vicari i regent la notaria de la vila de la Selva del Camp pel seu rector Berenguer Tort, 718
- MORAGUES, Joan: vicari i notari públic de Talavera per autoritat d'Antoni Desgrau, 401
- MORATÓ, Arnau: rector i notari públic de Rocafort, 62
- MORATÓ, Vicenç: canonge i capellà de l'església de Sant Odó, 379
- MORELL, Pere: de Verdú, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 576
- MORETA, Bartomeu: prevere, vicari i notari públic de Riner per autoritat del seu rector, 155
- MORROS, Ramon de: rector i notari de l'església de Calonge, 217
- MUNNER, Joan: notari públic de la vila del castell de Sitges per Francesc Colomer, 535
- MUT, Pere: notari públic substituït de Jaspert de Campllong, 315, 317, 319, 320, 327, 338, 339, 340, 342, 343, 348, 352, 354
- MUTIBE, Jaume de: prevere, de Sant Cugat del Vallès, per Pere de Sanaüja, 402

N

- NADAL, Bonanat: notari públic per autoritat reial, substituït de Jaspert de Campllong, 344, 345; notari públic, substituït per autoritat reial dels hereus de Bernat de Taialà, 247
- NADAL, Joan: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 364, 405
- NARGÓ, Francesc de: notari públic de Cervera, 157
- NARGÓ, Guillem de: notari de Cervera, 21
- NAVARRO, Domènec: notari públic d'Alcoletge de Cinca, 137
- NAVELL, Francesc: rector i notari públic de Cardona, 297, 347

NEGRELL, Francesc: notari públic substituït per autoritat reial de Bernat de Campllong, 472
 NINOT, Joan: vicari i notari públic de Barberà per Jaume Berguedà, 286
 NOET, Guillem: rector i notari públic de Conesa, 644
 NOU, Guillem de: notari públic de Berga, 150

O

OLIVELLES, Arnau d': rector de Riner, 106, 107, 114, 115, 121, 128
 OMBERT, Miquel: notari públic substituït per autoritat reial de Bernat de Campllong, 473, 585, 618
 ORTELLS, Nicolau: notari públic per autoritat reial, regent la notaria pública de Tarragona per Joan Comes, 687, 689, 690, 713

P

PAITÀ, Joan: notari públic per tot Catalunya, 403
 PALOU, Guerau: llicenciat en lleis i notari públic de Tarragona, 269
 PARCERISSA, Guillem de: notari públic de Solsona per autoritat de Pere de Torrent, 383, 384
 PARETS, Pere: rector i notari públic, 439
 PASQUAL, Pere: notari públic de Barcelona per autoritat reial i escrivà de la Casa de l'Hospital de la Santa Creu, 640, 665
 PASTOR, Bernat: notari públic per autoritat reial, 427
 PELEGRÍ, Pere: 458; doctor en decrets, rector i notari de la vila de Santa Coloma de Queralt, 451
 PELLISSER, Pere: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 510, 517

PELÓS, Joan: de Cardona, notari públic per autoritat reial, 415, 416
 PENEDÈS, Pere: notari públic de la ciutat de Balaguer per autoritat de Ramon Ferrer, 477
 PERE: prevere, 13, 15, 17, 19
 PERE, Antoni: de la vila de Montblanc, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei, 404, 446, 447
 PERE, Guillem Pere: jurat, notari de Solsona, 117, 118, 131, 136, i notari substituït de Guillem Croat, 102, vicari, notari públic de Solsona, 123
 PERE, Miquel: notari públic substituït per autoritat reial de Jaume de Campllong, 387, 406, 407, 501, 504, 506, 570
 PERE, Pere: notari públic de Mallorca, 461
 PERELLÓ, Guillem: notari públic de la vila de Falset pel rector d'aquest lloc i per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 466
 PERES, Joan: notari públic de la vila de Peralada per autoritat del vescomte de Rocabertí, 749
 PERULL, Llorenç: notari públic de la vila de Montblanc per Simó Salvador, 392; veí de Cervera, notari públic per tota la terra i dominació del príncep i rei d'Aragó, 512, 513
 PI, Bernat: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 463, 518, 556, 563
 PI, Ramon de: notari públic de Berga, 39, 41
 PILÓS, Joan: notari públic de la vila de Cardona per autoritat del seu rector, 409
 PINÓS, Bertran de: escrivà reial i notari públic per autoritat reial, 224
 PINÓS, Galceran de: rector de Sant Esteve de Bagà, 710
 PLA, Antoni Arnau: clergue, de Barcelona, notari públic per autoritat apostòlica i imperial, 733

- POL, Francesc: rector i notari públic de Sant Hipòlit de Voltregà per autoritat del bisbe de Vic, 437
- PONCET, Ferrer: escrivà del senyor duc i notari públic per autoritat reial, 295
- PONS, Pere: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 434
- PONT, Pere de: notari, 5; notari públic per manament de [...] de Pujol, 83
- PONT, Pere: notari de Montblanc per autoritat del seu rector Ramon de Pujol, 126; notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 646
- PONTS, Bernat de: notari públic de Berga, 67, 69, 70, 72, 88
- PORTALS, Guerau de: rector i notari públic de Sarra, 43, 92
- POSTILS, Pere de: notari públic de Sant Llorenç de Morunys per autoritat del seu prior, 168, 206
- PRATS, Bernat de: vicari i notari públic de Vallespinosa pel seu rector, 341; vicari i notari públic de Vallespinosa per Berenguer Gramarga, 337
- PROHETA, Llorenç: notari públic de Torroella de Montgrí per successió de Francesc Almar, 525
- PUIG, Guillem de: vicari perpetu de l'església de Santa Eulàlia, 273
- PUIG, Joan de: vicari, regent l'escrivania de Rubí per Bartomeu Collell, 465
- PUIG, Pere de: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 440
- PUIG, Pere Joan: notari públic de Santa Maria d'Amer per autoritat del seu abat, 627
- PUIG, Ramon de: notari, 27
- PUIG, Salvador de: notari públic per autoritat reial per tota la terra del rei d'Aragó, 362
- PUIGESTEVE, Mateu de: d'Igualada, notari públic per autoritat reial i escrivà de la cort del batlle de Vallespinosa, 588
- PUJADES, Arnau: rector i notari públic de l'església de Vallespinosa, 259, 260
- PUJOL, [...] de: rector, 83
- PUJOL, Ramon de: rector, 126
- PUJOL, Roc: prevere, servidor de l'església de Llagostera, per autoritat de Joan Roig, 728
- PUJOLS, Jaume de: notari públic per autoritat reial de Pesenàs, 361

Q

- QUADRES, Ramon de: rector i notari públic de Vallespinosa, 248, 249, 251, 252, 253, 254
- QUALPAN, Ramon de: notari públic de Berga, 44, 46, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55
- QUER, Joan: prevere, notari públic de la vila de Bagà per autoritat de Galceran de Pinós, 710
- QUETIER, Jacques: clergue, de la diòcesi de Rennes, notari públic per autoritat apostòlica i imperial, 745
- QUINTÍ, Bertran: notari públic de Cardona, 93

R

- RADITORIS, Pere: veí de Montblanc, notari públic per autoritat reial, 188, 230
- RAFART, Joan: notari i escrivà públic, 381
- RAGA, Martí de la: notari públic de caixa de la ciutat d'Osca per autoritat reial, 727
- RAMON: escrivà públic de Berga, 29; prevere, 1; sacerdot i capellà de Riunegre, 2
- RAMON, Berenguer: rector de Rocafort de Queralt, 703, 753
- RECONGRER, Víctor: clergue de la diòcesi *Monuensis*, notari públic per autoritat imperial i apostòlica, 395

- REI, Pere de: habitant d'Estadella, notari per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 389
- RENARD, Miquel: notari públic per autoritat reial substituït de l'hereu de Jaume de Campllong, 628
- RIART, Ponç de: notari de Solsona, 214
- RIQUER, Guillem: notari públic de Montblanc, 74
- RIUDOR, Rafael de: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 652
- RIUS, Joan de: d'Agramunt, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 546
- ROBERT, Joan: notari públic per autoritat apostòlica i imperial per tota la terra, regent l'escrivania pública de la vila i terme de Mataró per Jaume Ferrer, 736
- ROCA, Nicolau: ciutadà de Girona, notari públic per autoritat del rei de Castella i Aragó per tota la seva terra i domini, 722
- ROCAFORT, Bernat: rector i notari públic de Rocafort, 62
- ROGER, Francesc: rector, 486
- ROGER, Maties: notari públic per autoritat reial per tot el regne d'Aragó, 426
- ROIG, Bertran: notari pel rector de Pontils i de Sant Miquel de Montclar, 85
- ROIG, Joan: prevere de l'església de Llagostera, 728; veí de Moixent, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 734, 735
- ROIG, Pere: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 405
- ROJALS, Marçal: notari públic per autoritat reial i regent la notaria pública de Falset, 597
- ROMA, Pere: notari públic per autoritat reial i jurat del batlle general, 332
- ROMEU: capellà de Cardona, 59
- ROQUETA, Pere: notari públic de Montblanc per Ramon Sa-rovira, 243, 256, 257, 262, i notari públic per autoritat reial i escrivà de la cort del Deganat de Montblanc, 265
- ROSSELL, Jaume: regent l'escrivania de l'església de Santa Coloma de Vinyoles pel seu rector i notari públic per autoritat del bisbe de Vic, 353
- ROSSETA, Berenguer: substituït de Bernat de Vilamur, 167
- ROURIC, Joan: habitant de la vila de Montblanc, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 664; notari públic de la vila de Montblanc pel seu rector, 692; notari públic de la vila de Montblanc per Pere Cervera, 541

S

- SACONAMINA, Honorat: notari públic de Barcelona, 496
- SADURNÍ, Bernat: notari públic de Castellbisbal i el seu terme per autoritat del bisbe de Girona, 325
- SAFONT, Bernat: escrivà de registre dels reis de Castella i Aragó i notari públic per autoritat reial, connotari del difunt Aparici Torrents, 755
- SALA, Arnau: rector i notari, 443
- SALA, Pere: notari públic de Manresa pel seu paborde, 758; notari públic de Tarragona per Guerau de Palou, 269
- SALA, Urbà: escrivà del rei i la reina d'Aragó i secretari del rei de Navarra, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 545
- SALVADOR, Simó: doctor en decrets, 393
- SAMARES, Nicolau de: notari públic de Barcelona, 68
- SANAÜJA, Pere de: notari públic de Sant Cugat per autoritat de l'abat d'aquest lloc, 402

- SANÇ, Berenguer: vicari i notari públic de Rocafort per Llorenç Vallespinosa, 283
- SANS, Pere: capellà de Sarral, 74
- SANTGERVASI, Bernat de: notari públic de Cardona, 161, 163, 169, 173, 178, 179, 181, 183, 194, 202
- SANTHIPÒLIT, Llorenç de: rector, notari per autoritat del bisbe de Vic, 134
- SANTS, Bernat: notari públic de Barcelona, 496
- SA-PLANA, Antoni: notari públic de Barcelona per autoritat reial i escrivà de la cort del veguer, 308
- SA-ROVIRA, Ramon: rector, 243, 257, 262
- SA-SALA, Berenguer Ferrer: notari públic per autoritat reial, substituït de Jaume de Campllong, 489, 490, 498
- SA-SALA, Guillem: notari de Ramon Folc, 75
- SASTRE, Arnau: notari públic de la vegueria de Montblanc per autoritat reial, 90; notari públic per autoritat reial per tot el regne, regent l'escrivania de l'església de Sant Esteve de Castellar per Arnau Sala, 443
- SASTRE, Martí: notari públic per autoritat reial substituït de l'hereu del difunt Jaume de Campllong, 578
- SAÛC, Guillem: notari públic i rector de Rocafort de Queralt, 294, 299, 303, 400
- SAURÍ, Pere: notari públic per autoritat reial per tot el regne, 454
- SAURÍ, Rafael: habitant de Lleida, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 700
- SAVILA, Andreu: notari públic d'Urgell per autoritat de Vicenç Morató, 379
- SERRA, Pere: ardiaca del Penedès, 317; de la vila de Cervera, notari públic per autoritat reial per tot el principat de Catalunya i escrivà de la sala de la Casa dels Paers de la vila, 752
- SESPLANES, Llorenç: rector i notari públic de Riner, 215
- SIMÓ, Berenguer: notari públic de Granollers, 165
- SIMÓ, Narcís: notari públic substituït per autoritat reial de Jaume de Campllong, 376
- SIMÓ, Pere: escrivent jurat, 97, 98
- SISQUER, Pere: vicari i notari públic de l'església i la parròquia de Sant Feliu de Cabrera per Pere Mestre, 523
- SITJAR, Pere: notari públic per autoritat reial, substituït de Bernat de Campllong, 448, 615
- SOLÀ, Bartomeu de: beneficiat a l'església de Santa Eulàlia de Riuprimer, escriptor jurat per Bernat de Montpeità, 160; notari públic de l'església de Sant Martí *de Falliforio*, 134
- SOLÀ, Miquel: notari públic de Tortosa per autoritat reial, 677
- SOLDEVILA, Jaume de: prevere, per manant de Jaume d'Aguda, 78
- SOLER, Bernat de: notari públic substituït de Girona, 472
- SOLER, Guillem de: rector i notari públic de Sant Benet de Bages, 174
- SOLER, Joan: canonge i capellà de Sant Odó de la Seu, 708
- SOLER, Ramon de: rector i notari de l'església de Pontils i de Sant Miquel de Montclar, 23
- SOLIVELLA, Berenguer: de Montblanc, notari públic per autoritat reial, 189, 261 i notari públic de Montblanc, 185, 186
- SOLSONA, Joan: de Cervera, notari públic per tot el principat de Catalunya per autoritat reial, 564
- SÒLVIA, Pere: notari públic de Cardona, 201
- SORITA, Tristany: notari públic de la vila d'Hostalric i de tot el vescomtat de Cabrera i per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 676

- SORRAC, Bernat de: rector de l'església de Sant Miquel de Cardona i notari públic, 197
- SUNYER, Joan: ciutadà de Barcelona, notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 620
- SUNYER, Pere: notari públic substituït d'Antoni d'Horts, 555

T

- TAIALÀ, Berenguer de: notari públic de Girona, 239
- TAIALÀ, Bernat de: notari públic de Girona, 148, 190, 191, 199, 223, 247
- TAIALÀ, Ramon de: notari públic de Girona, 81
- TAIALÀ, Simó de: notari públic de Girona, 99
- TALAVERA, Nicolau de Vilafranca, notari públic per autoritat reial, 292
- TARRAGÓ, Joan: d'Igualada, notari públic per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 634
- TARRÉ, Bartomeu: notari públic de Càller per autoritat reial i per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 704
- TEIXIDOR, Pere: notari públic per autoritat reial per tota la terra i dominació del rei d'Aragó, 484, 647
- TERÇA, Jaume: ciutadà de Tortosa, notari públic per autoritat apostòlica i reial, 701
- TERN, Guillem de: notari públic de Sant Cugat del Vallès, 209
- TERN, Pere de: notari públic per Guillem de Tern, 209
- TOMÀS, Francesc: escrivà de l'infant Pere i notari públic per autoritat reial, 462
- TOMÀS, Pere: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 309
- TOMÀS, Ramon: notari públic i rector de la vila de Prats, 329
- TORRENT, Esteve de: rector d'Altés, 116, 129
- TORRENT, Pere de: prior del monestir de Cornellà i administrador del monestir de Solsona, 383, 384
- TORRENT, Ramon de: rector i notari públic de l'església de Sant Miquel de Cardona, 277
- TORRENTS, Aparici: notari difunt, 755
- TORRENTS, Jaume de: notari públic de Cardona, 139, 140, 142, 147; notari públic de Sanaüja per autoritat del bisbe d'Urgell, 460
- TORRÓ, Joan: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 456, 457
- TORROJA, Arnau: prevere i capellà de Santa Coloma de Queralt, 28
- TORT, Berenguer: rector i notari públic de la Selva del Camp, 666, 696, 718
- TRESSERRES, Berenguer de: ciutadà de Manresa, notari públic per autoritat reial, 284
- TRITER, Esteve Antic: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 714
- TRITER, Pere: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 714
- TUFARER, [...]: notari públic per autoritat reial, 240
- TUFARER, Bernat: notari públic d'Amer, 360

U

- UBAC, Joan: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 444, 593

V

- VAL[...], Jaume: rector de Castellfollit de Riubregós, 71
- VALENÇ, Lambard: notari públic de Montblanc, 185, 186

- VALL, Jaume de: notari públic de Vic per autoritat del seu bisbe, 655
- VALLESPINOSA, Llorenç: rector, 283
- VALLMOLL, Guerau de: notari, 42
- VEDELL, Pere: prevere, batxiller en arts, rector i notari públic de l'església de Sant Joan, 638
- VENTOSA, Pere: notari públic de Barcelona, 528; notari públic per autoritat reial per tota terra i dominació del rei, 391
- VERDAGUER, Ferrer: notari públic de Barcelona i per tota la terra i dominació del rei d'Aragó per autoritat reial, 639
- VERDERA, Pero: vicari i notari públic del lloc de Torres per Joan de Figuerola, 626
- VIADER, Ramon: notari públic substituït de Bernat de Taià, 199; notari públic substituït de Simó de Taià, 99
- VIC, Guillem de: veguer de Montblanc, notari per autoritat reial, 276
- VIDAL, Francesc: escrivà i notari públic per autoritat del bisbe de Barcelona, 330; notari públic per autoritat reial, 271; notari públic substituït de Jaume de Campllong, 375
- VIDAL, Guillem: rector, 146
- VILA, Berenguer: canonge de la seu de Barcelona i rector de la parròquia de Sant Pere de Premià, 702
- VILAMUR, Bernat de: rector i notari públic de Sant Guillem, 135, 167
- VILANOVA, Antoni: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 645, 662
- VILANOVA, Ramon de: notari públic de Tarragona, 9
- VILAR, Jaume de: rector de Sant Iscle de Llinars, 84, 87
- VILARRÚBIA, Bernat de: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 76, 144, 172
- VINADER, Joan: rector de l'església de Rocafort, 669
- VINYERS, Berenguer de: notari públic de Cardona, 218, 229
- VINYES, Antoni: notari públic de Barcelona per autoritat reial, 499, 537, 543, 550, 551, 557, 561, 565, 568, 573, 608, 621, 622, 623, 624, 625, 629, 630, 649, 660, 661, 668
- VINYES, Bernat de: capellà, 56
- VIVET: prevere, 10

